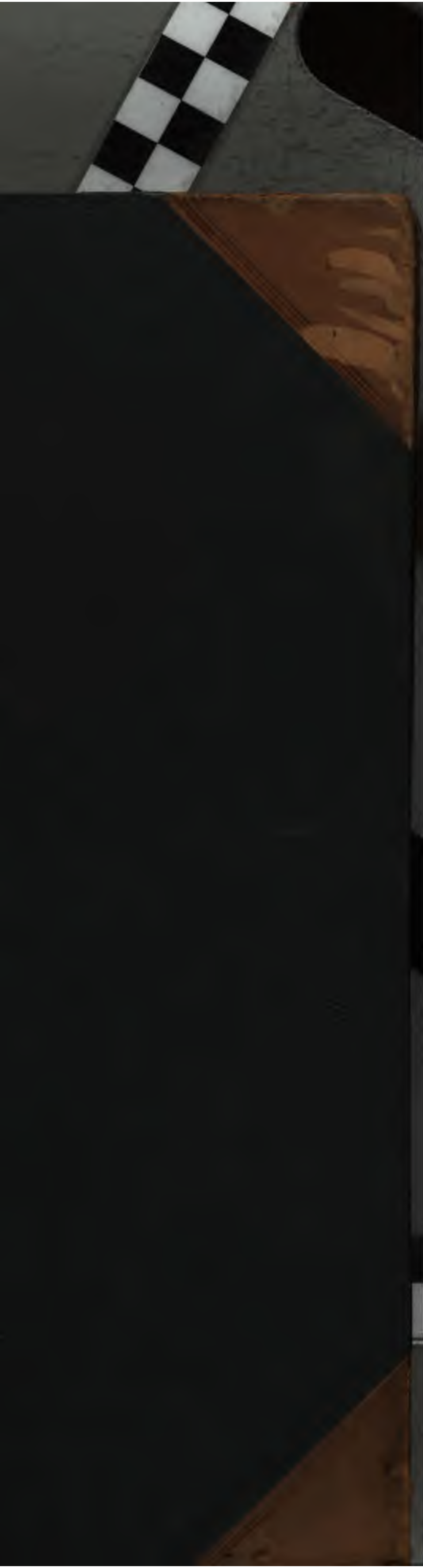

DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

LUNDS UNIVERSITETS

HISTORIA

1668—1868.

ANDRA DELEN

AF

MARTIN WEIBULL och ELOF TEGNÉR.

LUND, 1868,
PÅ C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG.

Manches muss gethan werden, weil es nothwendig ist zu rechter Zeit einen Anfang zu machen, anderes gesagt werden, damit es besser gesagt werden könne; auch mit unzureichenden Kräften an eine grosse Aufgabe zu gehen, kann eine Pflicht wissenschaftlicher Selbstentäusserung werden.

RUDOLF KÖPKE.

Lund, Berlingska Boktryckeriet, 1868.

STYRELSE OCH STYRESMÄN.

Cancellerer vid Lunds universitet.

Första punkten af Lunds universitets privilegier, gifne af Carl XI den 19 Dec. 1666, stadgar, att det "till dess större anseende och myndighet må hafva sin egen Canceller, en af Vårt älskelige Riksråd, hvilken Oss efter Senatus Academiæ råd och godtyckio nådigst dertill täckes förordna, som med Oss och Academien uti Vår christeliga religion och lära ense och omisstänkt är, såsom ock sjelf på Academier studerat och om dess saker, tillstånd och lägenhet ett godt förstånd hafver, hvilken ock sedan näst Oss högsta rösten uti alle Academiens förnämlige saker hafva skall." Constitutionerna af samma år bestämma, (Cap. II, 1. 2). att cancelleren skall af konungen utnämnas efter förslag af consistorium academicum majus. Hans embete skall vara att hafva högsta *vård* om universitetet, så att dess rättigheter orubbade bibehållas och dess bästa och förkofran befordras; högsta *uppsigt* ej blott öfver lärare och lärjungar, hvilkas arbeten han åtminstone en gång årligen borde öfverse och granska — enligt föreskrift vid personligt besök —, utan äfven öfver universitetets drätsel, inom hvilken högsta anordningsrätt tillerkännes honom, samt öfver dess institutioner; vidare högsta *lagskipande myndighet* (svårare brottmål och majestätsbrott dock undantagna), hvarvid han till bisittare må använda tvenne af de närmaste biskopar eller hofrättsledamöter, som vid kallelse borde möta i Lund eller Malmö. Hos honom såsom universitetets högste styresman hvilade slutligen äfven rätten att gifva tillståndet till utöfvande af dess högsta function, promotionerna inom de särskilta faculteterna. Var han sjelf frånvarande, skulle procancelleren företräda hans ställe.

Dessa stadganden rörande cancellersembetet fortforo att ega bestånd intill 1853, då universitetets statuter, af d. 2 April 1852 aflöste constitutionerna. I några fall hafva de dock icke alltid varit efterlefda. Så t. ex. tillsattes stundom cancellererna omedelbart af de enväldiga konungarne Carl XI och Carl XII utan föregående förslag af consistorium. Carl XII lemnade det enhälliga valet af Magnus Stenbock utan allt afseened och bekräftade ej heller Ulrika Eleonoras och rådets utnämning af Gustaf Cronhielm, oaktadt denne redan trädt i utöfning af embetet, och utnämnde i stället utan förslag Nicodemus Tessin. Efter dennes afgång har alltid val föregått. Ej heller har stadgandet om årliga besök varit efterlefvadt. Under det första århundradet af sin tillvaro besöktes universitetet endast fyra gånger af cancellerer: 1673 af G. O. Stenbock, 1734 af Carl Gyllenborg, 1754 af N. Palmstjerna och 1763 af C. G. Löwenhielm. Alla följande cancellerer med undantag af G. A. Hjärne hafva personligen besökt universitetet. Handlingarne gifva ej vid handen att någon cancellersrätt med bisittare varit hållen i Lund eller Malmö.

Enligt statuterna af d. 2 April 1852, gemensamma för de båda svenska universiteterna, utgöres hvartdera universitetets öfverstyrelse af ett cancellersembete, som af samma person kan innehafvas. De nya statuterna bibehålla cancellersembetet i de äldre constitutionernas anda; endast den lagskipande myndigheten är försvunnen ur dess prerogativer. Statuterna innehålla speciella stadganden angående cancellersvalet, hvilka constitutionerna saknade.

I.

Gustaf Otto Stenbock.

Gustaf Otto Stenbock, grefve till Bogesund, kallades såsom svea rikes råd och riksamiral till Lunds universitets förste canceller den 19 December 1666 och utöfvade cancellersembetet intill år 1676, då vid det skånska krigets utbrott universitetet upplöstes. Såsom redan aflägsnad från de allmänna ärendena tog han icke någon verksam andel i dess återupprättande efter kriget och nedlade cancellersembetet 1684 $^{26}/_{5}$.

Gustaf Otto Stenbock var född 1614 $^{17}/_{9}$ på fädernegodset Torpa och trädde vid 17 års ålder i svenska statens tjenst. Hans femtioåriga statstjenst infaller inom den svenska historiens händelserikaste tidskifte och hans namn är på det mångfaldigaste sätt inväfdt i denna tids historia. Nittonårig gick han ut i det stora tyska kriget och deltog i alla den svenska hufvudhärens slagtningar från nederlaget vid Nördlingen till den andra segern vid Leipzig Vid det danska krigets utbrott hemkallades han 1644 till fosterlandet för att leda försvaret af Wermland. 1648, när den westphaliska freden slöts, var han. guvernör öfver Westphalen. 1651 kallad till riksråd, utnämndes han 1652 till generalguvernör öfver Lifland och 1653 till lagman i Ingermanland. 1654 förde han befäl öfver svenska härar i Polen och utnämndes 1656 till fältmarskalk, samma år som han vann segern vid Philipowo. Från Polen hemsändes han 1657 för att skydda den södra gränsen mot Danmark. Vid angreppet på Skåne tillbakaslagen vid Genevadsbro, återkom han 1658, efter Bohusläns eröfring, till de södra landskapen för att jemte Corfitz Ulfeld och Johan Gyldenstierna å Carl X:s vägnar emottaga deras hyllning till den svenska kronan, och utnämndes samma år, den 18 Mars, till generalguvernör öfver Skåne, Halland och Bleking. 1659 kämpade han på Fyen och led nederlaget vid Nyborg; åren efter freden i Kjöbenhavn 1660 tillbragte han i Malmö såsom de södra landskapens generalguvernör intill år 1664, då han den 8 Juni kallades att vara svea rikes amiral och en af riksförmyndarne för konung Carl XI. Dessa embeten förde honom in på verksamhetsområden, som voro honom fremmande, ty väl var han en tapper fältherre, men hvarken statsman eller kunnig i sjötjenst. Också aflägsnades han redan före sjelfva statshvälfningen 1680 från inflytande på de allmänna ärendenas gång. Det sista fälttåg han utförde var försvaret af gränsen mot Norge under kriget 1676—1679. Det sjötåg han i början af samma krig ledde, lände honom sjelf lika mycket som landet till olycka, och när statshvälfningen 1680 kom med efterräkningarne för förmyndarestyrelsen var han en af dem som fingo mest umgälla. Böjd af ålder, sjukdom och olyckor, nedlade han alla sina embeten år 1684 och afled 1685 $^{24}/_{9}$.

II.

Claes Fleming.

Friherre Claes Fleming till Liebelitz utnämndes såsom kungligt råd, president i kungliga kammar- och commercecollegierne samt reductionscollegium, reductions- och liqvidationscommissionen till canceller vid Lunds universitet 1684 $^{17}/_{7}$ och innehade detta embete till 1685 $^{31}/_{7}$.

Claes Fleming var född i Stockholm 1649 $^{15}/_{2}$, en son af riksrådet friherre Herman Fleming, densamme åt hvilken Carl X i sitt testamente anförtrott ledningen af det svenska statsverket. Det är bekant, att Herman Fleming utestängdes från riksskattmästareembetet. då förmyndarestyrelsen afgjordt blef upprättad, och att med honom de grundsatser han förfäktat äfven undanträngdes. Men Claes Fleming bragte dem åter till användning, och det i den vidsträcktaste omfattning, när Carl XI, fullmyndig, kallade honom till ledningen af samma statsverk, i det han, uppoffrande ståndet för staten, blef den som begynte det stränga genomförandet af reductionen. Claes Fleming hade, såsom i allmänhet vid denna tid de stora slägternas ungdom, erhållit en hälften krigisk, hälften fredlig utbildning. Efter studier vid Åbo universitet och en vidsträckt studieresa genom Europa hade han ömsom auscultERAt i svea hofrätt, gjort fälttåg i den franska hären och varit fästad vid det svenska gesandtskapet i Paris samt i Cöln, under fredsmedlingen, innan han vid 1675 års riksdag förordnades till ledamot af den commission, som hade att undersöka förmyndareregeringens förvaltning. 1677 förordnades han till att vara på samma gång cancelliråd och öfverste för ett värfvadt finskt regemente till häst. 1680 blef han landshöfding i Nerike och Wermland, något seduare landshöfding i Uppland. Efter 1680 års riksdag, hvars landtmarskalk han var, kallades han 1681 $^{7}/_{12}$ till kungligt råd och ställdes i spetsen för hela det svenska kammarverket; till hans öfriga embeten blefvo några månader före hans död lagda presidentskapen i statscontoret och bergscollegium. Han dog 1685 $^{19}/_{7}$.

III.

Gustaf Lilliecrona.

Gustaf Lilliecrona till Lilliendal utnämndes såsom kungligt råd och president i kammar- och commercecollegierna samt statscontoret till canceller vid Lunds universitet 1686 $^{1}/_{2}$ och beklädde cancellersembetet till 1687 $^{19}/_{4}$.

Gustaf Lilliecrona var född på Kiholm i Södermanland 1623 $^{10}/_{9}$ af utländsk slägt och bar det ofrälse namnet Kenig, innan fadren, som ursprungligen varit Carl IX:s och Gustaf II Adolfs kammartjenare, erhållit adelskapet. Han hör till dem af det stora tidehvarfvets utmärkte embetsmän, för hvilka duglighet och förtjenst öppnat vägen till statens högsta embeten, medan ännu de äldre adelsslägternas företräde, såsom grundadt i den allmänna uppfattningen af samhället, var ett obestridt. Johan Skytte och Adler Salvius hade först brutit denna väg, på

hvilken från det 17:e seklets början intill år 1687 endast Mathias Mylonius-Biörnclo, Edmund Figrelius-Gripenhielm, Edvard Philipson-Ehrensten och denne Gustaf Lilliecrona följde dem. Han hade begynt sin offentliga bana såsom hofman hos Christina, som han 1655 följt till Italien — han är en af de få af hennes landsmän, som bevittnat triumfintåget i Rom —; sedan blef han diplomat och var isynnerhet länge anställd såsom svenskt sändebud i Kjöbenhavn; vid det skånska krigets utbrott 1676 förordnades han till landshöfding först i Kronobergs län, sedan i Uppland, slutligt i Wermland och Nerike. Vid 1682 års riksdag var han under grefve Fabian Wredes sjukdom v. landtmarskalk och har såsom sådan undertecknat adelns svar på denna riksdags vigtiga kungliga propositioner. Han hade 1685 $^{29}/_{9}$ blifvit kungligt råd. Det carolinska cancelleriatet var den sista utmärkelsepost han emottog; döden träffade honom 1687 $^{19}/_{4}$.

Tryckt Skrift: Breve til Kong Carl XI fra Kjöbenhavn 1663—70. (Dansk öfversättning i Beckers Samlinger til Danmarks Historie under Frederik III. D. 2 s. 1—287).

IX.

Eric Lindsköld.

Grefve Eric Lindsköld till Stafsund utnämndes såsom kungligt råd i cancelliet och president i lagcommissionen till canceller vid Lunds universitet 1687 $^{30}/_{8}$ och förvaltade det carolinska cancelleriatet intill 1690 $^{10}/_{7}$.

Eric Lindsköld var född i Skenninge 1634 $^{2}/_{2}$ af ofrälse slägt och upptog sjelf sitt första namn Lindeman, då han 1651 blef student i Uppsala. Under sin studietid blef han för sina lysande naturgåfvor äfven bemärkt af konung Carl X, som antog sig honom och som äfven förespått honom den framtid han gick till mötes. Åren 1658—1668 tillbragte han på utländska resor såsom guvernör för den unge grefve Carlsson till Börringe, Carl X:s son med Brigitta Ellertz. Under denna tid var det som han år 1667 inför den af Sveriges och Frankrikes ombud sammansatta skiljedomstolen i Heilbronn försvarade Churpfaltz emot Boeclerus, hvilken förde talan för churfursten af Maintz och den liga, som bildat sig emot Churpfaltz angående jus vildfangiatus. Medan han ännu under denna resa vistades i Paris, erhöll han fullmakt på professionen i eloqvens vid Lunds universitet, hvilken han dock afsade sig liksom äfven en profession vid universitetet i Uppsala. Han tog i stället inträde i cancelliet och gick hvad man kallade secreterarevägen. 1669 var han legationssecreterare vid Claes Totts beskickning till Polen och adlades samma år under namnet Lindensköld; 1672 blef han protocollsecreterare i rådet, 1674 hofråd, 1677 cancelliråd och statssecreterare och var en af de mest inflytelserika bland de män, med hvilka den unge konung Carl XI förde riksstyrelsen, när han begynte frigöra sig från det gamla riksrådet. Efter statshvälfningen 1680 kallades han till hofcanceller och förde vid 1686 års riksdag landtmarskalksstafven, hvilken han först af nyskapad och obetitlad adel burit, — ett tecken till den tidernas förändring, i hvilken han sjelf haft en så stor andel. 1686 friherre Lindsköld och 1687

grefve Lindsköld, blef han 1687 $^{29}/_{1}$ kallad till kungligt råd. Han afled 1690 $^{11}/_{7}$.

Tryckta Skrifter: Pax in imperio turbata, quies civibus excussa et Palatino vis et injuria facta, per occasionem litis inter Palatinum atque Moguntinum de Wildfangiatu. Paris 1667. Offa latranti. Ibid. e. a. — Ossa post offam. Ibid. e. a. — Novus fustis. Ibid. e. a. — Prodromus justitiæ Palatinæ. — Saml. Vitterhetsarbeten, utg. af P. Hanselli. Upsala 1866. 8:o. — Officium pietatis Regis Caroli Gustavi, Monumentum Comitis Jac. Aug. De la Gardie, m. fl. svenska och latinska grafskrifter och tal. (Jfr. Biogr. Lex. VIII, 268).

V.

Nils Gyldenstolpe.

Grefve Nils Gyldenstolpe till Noor utnämndes såsom kungligt råd i cancelliet, president i kongl. lagcommissionen och guvernör för kronprinsen, sedermera konung Carl XII, till canceller vid Lunds universitet 1690 $^{20}/_{10}$ och utöfvade detta embete till 1709 $^{4}/_{5}$.

Nils Gyldenstolpe var född i Åbo 1642 $^{5}/_{11}$, en son af den lärde Michael Wexionius-Gyldenstolpe, som hörde till Åbo universitets första professorer. Efter studier vid detta universitet ingick han i cancelliet och justitierevisionen och användes emellan åren 1669—1675 såsom secreterare vid åtskilliga beskickningar, hvarvid han lade i dagen en mer än vanlig förmåga såsom underhandlare. Då Bengt Oxenstierna såsom cancellipresident 1680 trädde till ledningen af utrikes ärendena, anförtroddes åt Gyldenstolpe den vigtiga underhandlingen med generalstaterna, som skulle afgifva grundstenen för Sveriges nya utrikespolitik. Han förde dem äfven till en önskad utgång, i trots af alla de svårigheter, som hans motståndare den franske ministern grefve d'Avaux lade honom i vägen, och utnämndes vid återkomsten från Haag till hofcanceller och konungens förnämste ombudsman samt erhöll friherrebrefvet. Landtmarskalk vid 1689 års riksdag, kallades han 1690 $^{21}/_{8}$ till kungl. råd och efterträdde Eric Lindsköld i alla dess befattningar. Jemte Bengt Oxenstjerna, var han otvifvelaktigt efter Lindskölds död den svenska styrelsens förnämste statsman under det sednare årtiondet af Carl XI:s egen regering. I denne konungs testamente förordnades han att vara en af Carl XII:s förmyndare. 1705 $^{21}/_{12}$ utnämndes han till Bengt Oxenstiernas efterträdare såsom president i kongl. cancellicollegium och afled 1709 $^{4}/_{5}$.

*

Magnus Stenbock.

Grefve Magnus Stenbock till Wapnö, de södra landskapens försvarare under det nordiska kriget, valdes enhälligt såsom kungligt råd och generalguver-

nör öfver Skåne, Halland och Bleking till canceller vid Lunds universitet 1711 $^{16}/_{3}$ och föreslogs hos konung Carl XII till utnämning i skrifvelser af 1711 $^{30}/_{3}$, 1712 $^{6}/_{8}$ och 1713 $^{12}/_{3}$, men valet blef aldrig af konungen stadfästadt. Magnus Stenbock har emellertid antagit sig universitetet och ända till det tyska fälttågets begynnelse 1712 fullgjort en cancellers åligganden.

Magnus Stenbock, hjelten från Narva, Helsingborg och Gadebusch, föddes i Stockholm 1664 $^{12}/_{5}$, en son af Lunds universitets canceller, riksamiralen grefve G. O. Stenbock. Sina första studier hade han gjort vid Uppsala universitet, då han i början af 1680:talet begaf sig till utlandet för att söka utländsk krigstjenst. Han antogs i holländsk tjenst och uppehöll sig utomlands intill 1687, då han ingick i svensk tjenst. Sin krigsskola gjorde han i de mot Frankrike förenade makternas härar 1689—97. Vid det nordiska krigets utbrott gick han i fält som öfverste för dalregementet, deltog i landstigningen på Sjælland, slaget vid Narva, öfvergången af Düna, slaget vid Clissow, Krakaus eröfring, slaget vid Pultusk och ledde såsom director det svenska generalcommissariet under Carl XII:s fälttåg intill 1707, då han $^{17}/_{4}$ lemnade den svenska hären. Redan 1705 $^{22}/_{12}$ hade han blifvit utnämnd till generalguvernör i Skåne, och det var för att tillträda detta embete som han återvände till fosterlandet. Såsom de södra landskapens högste styresman, vid den tidpunkt, då det för sista gången var fråga om deras framtid skulle blifva dansk eller svensk, är det som Magnus Stenbock vunnit den förtjenst om fäderneslandet, som egt den varaktigaste betydelse och som gjort hans minne till ett svenskt och framför allt ett sydsvenskt folkminne. Hans försök att upprätthålla det svenska väldet i Tyskland, medan konung Carl XII sjelf fördröjde sig i Turkiet, misslyckades, oaktadt alla hans och svenska folkets ansträngningar, och Stenbock, som 1712 vunnit segern vid Gadebusch, måste 1713 genom dagtingan i Tönningen gifva sig och sin här fången åt Danmark. Den behandling, man der lät den fruktade motståndaren undergå, är en fläck i de tidernas historia. Hans lidande i fångenskapen slutades först med döden, som träffade honom 1717 $^{23}/_{2}$.

Tryckta Skrifter: Glädjetal och Äresång, som uti en förträffelig Opera H. K. M. till ära uti thes winterquarter vid Lais' slott ställtes. Sthlm 1701. 4:o. — Dess Herrn Grafen Stenbock Disposition u. Veranstaltung vermittelst welchen die Kön. Schwedische Armee die feindl. Linien in Pommern glücklich passiret. Wissmar 1712. 4:o. — Abdruck derjenigen Conditionen so der Graf Stenbock der Stadt Rostoch bey der am 14 Nov. 1712 davon genommenen Possession zugestanden u. gegeben. Ibid. e. a. 4:o. — Ausführliche Relation von denen bey Gadebusch am 20 Dec. 1712 befochtenen vollkommenen Siege 1712, 4:o; äfven tryckt på svenska. Sthlm 1713. 4:o. — Gründl. u. zuverlässige Nachricht dessen was sich vom 7 biss auf d. 9 Jan. 1713 zwischen den Schwedischen Gen. en chef Graf M. Stenbock und denen Deputirten der Stadt Altona vor dero Verbrennung begeben. Altona 1713. 4:o. — Kårt och sannfärdig berättelse om H. Exc. Fältmarskalken Gr. M. Stenbocks besvärliga fälttåg på Tyska båtten emot Danskar, Ryssar och Sachsar på åren 1712 och 1713, tryckt i fransk öfvers. 1721. 8:o. — Patenter och manifester vid åtskilliga tillfällen, samt bref och uppsatser, tryckta dels i Loenbom's M. Stenbocks lefverne, dels i Handl. rörande Skand. Hist., Loenbom's Anekd. om märkvärd. män, Upplysningar i sv. historien, Sv. Fateburen, Hermoder, m. fl. — *Handskrifter* i Stenbockska archivet. (Se vidare Biogr. Lex. XV. s. 345—46).

*

Gustaf Cronhielm.

Grefve Gustaf Cronhielm till Flosta utnämndes såsom kungligt råd i cancelliet och president i lagcommissionen af prinsessan Ulrika Eleonora och det kungliga rådet till canceller vid Lunds universitet 1713 $^{31}/_{12}$, men erkändes icke såsom sådan af konung Carl XII vid hans återkomst till Sverige, hvarföre han efter 1714 $^{6}/_{9}$ ej utöfvade cancellersembetet.

Gustaf Cronhielm var född i Stockholm 1664 $^{18}/_{7}$ och hade burit det ofrälse namnet Krumbügel intill år 1675, då hans fader Polycarpus Krumbügel, ursprungligen kammartjenare hos drottning Christina, sedermera landshöfding i Westerås län, blifvit adlad. Han började sin tjenstebana 1686 såsom kammarjunkare i det hertigliga würtembergska hofvet, anställdes följande året vid hofvet i Stockholm, der han 1688 blef kammarherre hos kronprinsen, sedermera konung Carl XII, och efter 1695 äfven biträdde grefve Polus i ledningen af prinsens studier. Under sin hoftjenst hade han icke bortglömt sina tidigt grundlagda juridiska och diplomatiska studier och anställdes i statstjenst 1698 såsom landshöfding i Westerås, efterträdande fadren. Vid riksens ständers möte 1710 var han af prinsessan och rådet förordnad till landtmarskalk under friherre Clercks sjukdom och emottog vid samma tid från konungen utnämning till hofcanceller. Samma år hade han äfven blifvit kallad till kungligt råd i cancelliet och ordförande i lagcommissionen och erhöll 1712 grefvebrefvet. 1718 utnämnd till president i commercecollegium och 1719 till cancellipresident, innehade han dessa embeten endast under en kortare tid; deremot bibehöll han fortfarande ordförandeskapet i lagcommissionen och under hans ledning fulländades Sveriges rikes lag af 1734, ett minnesvärdt verk, vid hvilket minnet af honom är outplånligt fästadt. Sedan 1719 $^{27}/_{5}$ beklädde han det gustavianska cancelleriatet och afled 1727 $^{3}/_{6}$.

Tryckt Skrift: **En christelig furstes uptuchtelse uti vissa reglor och lärepuncter förestäld af Erasm. Roterodamus. Öfvers. Sthlm 1721 8:o.**

VI.

Nicodemus Tessin.

Grefve Nicodemus Tessin till Bo utnämndes såsom kungligt råd och öfverintendent öfver alla kungliga slott, hus, trädgårdar och byggningar i Sverige till canceller vid Lunds universitet 1714 $^{6}/_{9}$ och förblef dess canceller till 1728 $^{10}/_{4}$.

Nicodemus Tessin, den yngre af detta namn, var född i Nyköping 1654 $^{23}/_{5}$, en son af Nicodemus Tessin den äldre, som först inympade namnet Tessin i Sveriges konsthistoria. Efter fulländade studier vid Uppsala universitet tillbragte han fyra år i Italien och två och ett halft i Frankrike för att utbilda sig i sitt fädernegyrke, byggnadskonsten, och utnämndes under tiden, år 1676,

till svensk hofarchitekt. Vid den äldre Tessins död 1686 inträdde han i dennes befattning och fulländade det af honom begynta Drottningholms slott samt framlade 1688 det fullständiga utkastet till Stockholms slott, hvartill han 1692 lade grundvalen. Han utnämndes 1697 till öfverintendent och 1701 till hofmarskalk samt kallades 1712 $^{2}/_{6}$ till kungligt råd. Friherre sedan 1697 och grefve sedan 1714 anförtroddes åt honom 1717, efter kungliga rådet grefve Carl Piper öfverstemarskalksembetet, som han redan länge under Pipers frånvaro förvaltat. Han tillhörde de mest konungske i rådet och ställdes af Carl XII vid den förändring af statsförvaltningen, som denne sista året af sin styrelse företog, såsom högste ordningsman i spetsen för hela politi- och justitieväsendet. Den onåd, i hvilken han föll hos konung Fredrik I, tvang honom att 1727 nedlägga öfverstemarskalksstafven. Ej långt derefter dog han 1728 $^{10}/_{4}$.

Tryckta Skrifter: Oration till K. Carl XI i anledning af dess upptagande uti Engelska Strumpebands-orden. Sthlm 1669. — De cometarum natura. Ibid. 1670. — Catalogues des livres, estampes et desseins de son cabinet des beaux arts et des sciences. Ibid. 1712. — Suite des Festes et Entrées. Ibid. — Graverade taflor öfver Drottn. Ulricæ Eleonoræ begrafning, öfver K. Carl XI:s begrafning och K. Carl XII:s kröning. — *I Handskrift:* Sur le manière de placer un ordre d'architecture sur l'autre. — Sur la decoration interieure des maisons royales et des gens de qualité.

VII.

Carl Gyllenborg.

Grefve Carl Gyllenborg utnämndes såsom svea rikes råd till canceller vid Lunds universitet 1728 $^{1}/_{10}$ och innehade det carolinska cancelleriatet till 1739 $^{15}/_{5}$, då han utbytte det emot det gustavianska.

Carl Gyllenborg var född i Stockholm 1679 $^{11}/_{3}$ och hade gjort academiska studier vid Uppsala universitet, hvars rector illustris han året 1698—99 med mycken utmärkelse var. Redan vid dessa unga år lade han i dagen det nit för fosterlandets vetenskapliga förkofran, som aldrig förgick honom och som blifvit det vackraste draget af hans lif. Efter att ett år hafva tjenstgjort i cancelliet gick han 1701 ut till svenska hären, som då stod i Lifland, och gjorde krigstjenst intill 1703, då han afsändes till tjenstgöring vid svenska beskickningen i London. Efter den dervarande svenska ministern Leyoncronas död utnämndes han 1710 till resident och 1715 till minister. Inblandad i de görtziska planerna emot den hannoverska thronföljden i England togs han 1717 af engelska styrelsen i fängsligt förvar, hvari han förblef ett halft år. Då han omsider återkom till fosterlandet, beskickades han jemte Görtz till fredsmötet på Lofön och utnämndes efter dess upplösning 1719 $^{24}/_{3}$ till hofcanceller och $^{5}/_{6}$ s. å. till svenskt sändebud vid fredsmötet i Braunschweig. Det var efter hemkomsten vid riksdagen 1723 som Carl Gyllenborg inträdde i den bana, på hvilken han gjort sitt namn så nära införlifvadt med Sveriges politiska historia under den s. k. frihetstidens första skede. Han gjorde vid denna riksdag äfven 1723 $^{12}/_{3}$ sitt inträde i riksrådet. Carl Gyllenborg, den mäktige hufvud-

mannen för hattpartiet, som 1739 krossade sin motståndare grefve Arvid Horn och mössepartiet och 1739 $^{16}/_{4}$ intog dennes plats såsom cancellipresident, hade i England gjort sin politiska skola och egde ungefär både goda och dåliga sidor af en engelsk statsman från denna tid. Det hvarutinnan samtid och efterverld lika egnat honom sitt loford är hans nit om all fosterländsk bildning, och denna frihetstidens vackra sida bryter kanske först fram genom denne dess firade statsman.

Tryckta Skrifter: New discoveries of the dangers of Popery. London 1714. 8:o. — An English merchants remarks, upon a scandalous Jacobite paper, publish'd the 19 Julys last under the name of a memorial, presented to the Cancery of Sweden, by the Resident of Great Britain. London 1716. Öfvers. på Tyska 1717, på Franska af Sam. Triewald 1721. — La Crise du Nord, ou réflexions sur la politique du Czar etc. London 1717. 4:o. — Efterrättelser om Regementsförändringen i Svea Rike år 1719 (tr. i Loenboms Histor. Märkvärdigheter II, III). — Andromache, eller ett ömt modershjerta. Tragedie, öfvers. fr. Engelskan. Sthlm 1723. 4:o. — Sherlocks betraktelser öfver döden. Öfvers. Lund 1731. 4:o. — Saml. Vitterhetsarbeten utg. af P. Hanselli. Ups. 1863. 8:o. — Lettres de M. Gyllenborg s. l. a. a. — Tal vid Riksdagarne 1739, 1740, 41. 42. 43. 4:o. — Acad. programmer såsom rector illustris i Uppsala.

VIII.

Olof Nordenstråle.

Olof Nordenstråle utnämndes såsom svea rikes råd och president i lagcommissionen till canceller vid Lunds universitet 1739 $^{10}/_{7}$ och innehade cancellersembetet till 1742 $^{21}/_{4}$.

Olof Nordenstråle var son af en bland Lunds universitets första professorer Martin Nordeman och föddes i Lund 1683 $^{26}/_{8}$. Efter väl grundlagda studier vid universitetet under ledning af sin stjuffader professor Lundersten inskrefs han i svea hofrätt och blef, efter att förut hafva varit häradshöfding i Lifgedinget, 1721 utnämnd till assessor i denna hofrätt och 1727 till ledamot af lagcommissionen, i hvars arbeten han deltagit med den sällsynta flit, som hos honom var ett utmärkande drag. Såsom justitiecanceller (1737) inkallades han 1739 $^{31}/_{3}$ i riksrådet, en af de tio under denna dag utnämnda rådsherrar, som ersatte de samma år entledigade herrar riksens råd. Samma år blef han Gustaf Cronhielms efterträdare i ordförandeskapet för lagcommissionen och Carl Gyllenborgs i det carolinska cancelleriatet. Han dog 1742 $^{21}/_{4}$, den förste och siste af det adliga namn, som han upptagit vid sitt adlande 1719.

IX.

Johan Gyllenborg.

Grefve Johan Gyllenborg till Skenäs utnämndes såsom svea rikes råd till canceller vid Lunds universitet 1742 $^{16}/_{7}$ och utöfvade cancelleriatet till 1752 $^{22}/_{3}$.

Johan Gyllenborg, en yngre broder till Carl Gyllenborg, var född i Uppsala 1682 $^{29}/_{9}$. Han hade gjort studier vid Uppsala universitet intill sitt nittonde år, då han gick i fält med Carl XII:s här. Sin krigsskola gjorde han i östersjölandskapen under Adam Ludvig Lewenhaupt, som han följde både i segern vid Gemauerthof 1705 och i nederlaget vid Liesna 1708. I slaget vid Pultava 1709 räddade han sig ännu undan fångenskapen och följde konungen till Dniepern, men blef der i följd af den ingångna dagtingan rysk fånge. Han hölls nu efter triumfen i Moskwa ett år fången i Simbirsk och förflyttades derifrån till Solikamsk i Siberien, hvarifrån han först 1719 återkom till fäderneslandet, frigifven på sin broder Carl Gyllenborgs bön, då czaren åt en hvar af underhandlarne på Åland gifvit tillstånd att nämna en fånge till frigifning. Han inkallades såsom öfverstelöjtnant vid östgöta infanteriregemente i riksrådet 1741 $^{9}/_{6}$ och dog i Stockholm 1752 $^{22}/_{3}$.

X.

Nils Palmstierna.

Friherre Nils Palmstierna till Sonstorp och Sörby utnämndes såsom svea rikes råd och riddare af seraphimerorden till canceller vid Lunds universitet 1752 $^{18}/_{9}$ och innehade cancelleriatet till 1761 $^{13}/_{3}$, då han nedlade detta embete.

Nils Palmstierna var född i Stockholm 1696 $^{1}/_{11}$ och hade först vid universitetet i Lund, der han inskrefs 1709 samt 1711 aflade disputationsprof, och sedan vid universitetet i Uppsala gjort academiska studier, innan han 1716 ingick i krigstjenst. Han hade bevistat det norska fälttåget 1718, under åren 1725—36 tjenat i den franska hären under grefven af Sachsen och förvärfvat sig öfverstegrad vid Languedocs dragoner, då han vid hemkomsten till Sverige under 1738 års riksdag kastade sig i de inhemska partistriderna och snart blef en af frihetstidens mest betydande politiska personligheter. Hattpartiet gjorde honom 1739 till utomordentligt svenskt sändebud i Kjöbenhavn, hvarest han under särdeles grannlaga och brydsamma omständigheter förblef till år 1744. Såsom återkalladt sändebud och generaladjutant hos konungen inkallades han 1746 $^{22}/_{12}$ i riksrådet och spelade intill 1761 $^{28}/_{2}$, då han fann sig föranlåten att ur rådet utträda, en af de förnämsta rolerna på sin tids politiska skådeplats, sjelf ett föremål lika mycket för sitt partis beundran som för motpartiets häftiga hat. Ena sidan såg i honom en äkta fosterlandsvän, en karakter från den romerska republikens dagar och hedrade honom med namn af den svenske Cato; den andra hvälfde öfver honom ansvaret för 1756 års blodskuld och kände inga gränser för sin förbittring mot honom. Han återinkallades i rådet 1761 $^{28}/_{7}$, men vägrade att emottaga kallelsen och dog som enskilt man 1766 $^{10}/_{3}$.

Tryckta Skrifter: Schreiben des Königl. Schwed. Ministre H:n Obristen von Palmstjerna an S. Excellence d. königl. Dänischen Geh. Rath u. Staats-Secretaire H:r v. Schulin; Copenh. d. 26 Sept. 1743. 4:o. — Om märkvärdiga åskeslag (Kongl. Vet. Akad. Handl. Vol. X). — Om telgstensbrott i Östergöthland (ibid. Vol. XV). — Om kolmilors bästa ställning (ibid. Vol. XIX). — Om plantering af Treffle, S. Foin m. m. (ibid. Vol. XXV).

XI.

Carl Gustaf Löwenhielm.

Grefve Carl Gustaf Löwenhielm till Apertin utnämndes såsom svea rikes råd, riddare af seraphimerorden och president i lagcommissionen till canceller vid Lunds universitet 1762 $^{26}/_{3}$ och utöfvade cancellersembetet till 1768 $^{7}/_{3}$.

Carl Gustaf Löwenhielm föddes på Ström i Wermland 1701 $^{5}/_{1}$ och blef efter juridiska studier vid universitetet i Uppsala samt åtskilliga juridiska anställningar 1729 förordnad till häradshöfding öfver Dalsland och 1739 till häradshöfding öfver Wermlands Westersyssel. Utnämnd till revisionssekreterare 1741, till justitiecanceller 1747 och till president i svea hofrätt 1750, inkallades han 1751 $^{5}/_{10}$ i riksrådet, den förste af konung Adolf Fredriks rådsherrar. Alltifrån 1738 års riksdag hade han varit ledamot af secreta utskottet och betraktades såsom ett af ståndsmaktens fastaste stöd; tillika en af frihetstidens utmärktaste embetsmannaförmågor kunde ej den högsta värdighet undgå honom. Han vann denna, då han 1765 $^{9}/_{9}$ utnämndes till cancellipresident. 1747 hade han erhållit friherrebrefvet; 1762 grefvebrefvet. Han dog 1768 $^{7}/_{3}$.

Tryckta Skrifter: Tal vid riksdagens slut 1766. — Bref rörande allmänna författningarne emot öfverflödsvarors bruk. Sthlm 1767. — Rön rörande landtskötseln (Kongl. Vet.-Akad. Handl. 1748). — Tal om landtskötseln; vid præsidii nedläggande ibid. 1751. — Tal om ungdomens uppfostran i ett väl beställdt regemente; vid præsidii nedläggande ibid. 1767.

XII.

Gustaf Adolph Hiärne.

Grefve Gustaf Adolph Hiärne utnämndes såsom svea rikes råd och riddare af seraphimerorden till canceller vid Lunds universitet 1768 $^{30}/_{6}$ och beklädde cancellersembetet till 1772 $^{27}/_{8}$, då han jemte sina öfriga embeten äfven nedlade detta.

Gustaf Adolph Hiärne föddes i Stockholm 1715 $^{5}/_{11}$ och var af den berömde archiatern Urban Hiärnes 25 barn det yngsta. Han ingick vid 16 års ålder i krigstjenst och blef 1758 öfverste för Nylands infanteriregemente. Vid 1761 års riksdag, då N. Palmstierna och hans närmaste partivänner gingo ur rådet, hörde Hiärne till dem, som kallades att fylla de lediga rådsplatserna. Några år derefter, 1765, var han redan en af dem, som i sin ordning hotades med undanträngning, men blef jemte riksrådet grefve H. H. v. Liewen den ende, som af de segrande mössorna skonades. Gustaf Adolph Hiärne har under den tid han suttit i frihetstidens rådskammare gjort sig bemärkt vid tvenne märkliga tillfällen. Först 1768, då konung Adolf Fredrik begärde ständernas sammankallande: han var då den ende i hela rådet, som biföll konungens mening; sedan 1772, vid frågan om Gustaf III:s konungaförsäkran: då den mening segrade, enligt hvilken konungamakten ytterligare skulle inskränkas, nedlade han sina embeten och gick ur rådkammaren. Gustaf III återinkållade honom ome-

delbart efter statshvälfningen 1772 och han förblef riksråd till rådets upplösning. Vid öfverläggningarne om truppers öfversändande till Finland 1787 var han den ende, som jemte riksrådet friherre C. Sparre satte sig deremot. 1789 $^{12}/_{5}$ erhöll han afsked ur riksrådet och dog 1805 $^{13}/_{4}$, 90 år gammal. Han hade 1761 blifvit friherre, 1770 grefve, men introducerades aldrig.

XIII.

Melker Falkenberg.

Grefve Melker Falkenberg till Bålby utnämndes såsom svea rikes råd till canceller vid Lunds universitet 1772 $^{7}/_{7}$ och utöfvade cancellersembetet till 1789 $^{5}/_{4}$, då han jemte sina öfriga embeten nedlade äfven detta.

Melker Falkenberg till Bålby var född 1722 $^{7}/_{6}$ och hade åtnjutit en synnerligen vårdad lärd uppfostran. I Uppsala studerade han under Johan Ihre; på sina resor hade han haft Mårten Strömer till följeslagare. Han deltog tidigt i det offentliga lifvet och var under riksdagarne 1751—61 ledamot af secreta utskottet samt vid 1766 års riksdag medlem af den stora deputationen och dess kärna lagutskottet. Redan 1740 hade han blifvit inskrifven i cancelliet och ett år varit fästad vid den svenska beskickningen i Paris under Carl Scheffer, då han såsom en man af juridisk bildning 1758 utnämndes till lagman i Westerbotten och 1765 i Wermland. 1772 $^{25}/_{8}$ inkallades han i riksrådet, den siste af frihetstidens rådsherrar. Konung Gustaf III entledigade och återinkallade honom samma dag 1772 $^{22}/_{8}$, då han förordnades till rikscancelliråd och president i lagcommissionen. Under Gustaf III:s styrelse erhöll han 1773 friherrebref och 1778 grefvebref samt utnämndes 1781 till riddare af seraphimerorden. Rikscancellirådsembetet lemnade han 1783 och utträdde för andra gången ur rådskammaren 1789 $^{5}/_{3}$. Han afled 1795 $^{21}/_{3}$.

Tryckt Skrift: Om Vetenskapernas nytta i lagfarenheten; vid præsidii nedläggande i Kongl. Vetensk.-Akad. 1775.

XIV.

Carl Axel Trolle-Wachtmeister.

Grefve Carl Axel Trolle-Wachtmeister till Trolleberg utnämndes såsom svea rikes drotzet, riddare af seraphimerorden och president i svea hofrätt till canceller vid Lunds universitet 1789 $^{24}/_{6}$ och innehade detta embete till 1810 $^{5}/_{4}$.

Carl Axel Trolle-Wachtmeister var född 1754 $^{3}/_{8}$ och inskrefs såsom student vid Lunds universitet år 1768. Efter någon tids studier ingick han i justitierevisionen. Hans befordran är öfverhufvud en af de hastigaste man känner äfven under konung Gustaf III:s tid. Redan 1779 befordrad till justitie-

canceller, 1782 utnämnd till en af rikets herrar och 1784 riddare af seraphimerorden kallades han 1787 $^{12}/_{12}$ till riksråd och erhöll samma dag den sedan 1686 hvilande titeln af svea rikes drotzet. Vid rådets upphäfvande ingick han 1789 $^{15}/_{5}$ såsom ledamot i konungens högsta domstol. Han var en af de mest betydande män i Sverige under det sista årtiondet af det förra och det första af detta århundrade och ledamot i alla tillförordnade kungliga regeringar under denna tid. Hans död inträffade 1810 $^{5}/_{4}$.

XV.

Carl August.

H. K. H. Carl August, kronprins af Sverige, emottog det carolinska cancelleriatet 1810 $^{8}/_{5}$ och beklädde det till sin död, som inträffade 1810 $^{28}/_{5}$.

XVI.

Lars von Engeström.

Grefve Lars von Engeström till Räfvelstad utnämndes såsom en af rikets herrar, statsminister för utrikes ärendena och riddare af seraphimerorden till canceller vid Lunds universitet 1810 $^{28}/_{6}$ och innehade det carolinska cancelleriatet till 1824 $^{28}/_{6}$.

Lars von Engeström var född i Lund 1751 $^{13}/_{12}$, en son af biskopen och procancelleren Johan Engeström; genom sitt möderne tillhörde han slägten Benzelius, sjelf en dotterson till erkebiskop Jacob Benzelius: han kunde således berömma sig af lärda anor. Inskrifven såsom student vid Lunds universitet sedan 1757, lemnade han det 1770 för att inträda i statstjenst vid konungens cancelli. Efter en tolfårig tjenstgöring derstädes sändes han 1782 såsom chargé d'affaires till Wien, hvarest han förblef till 1787, då han försändes till Warschau i en förtrolig beskickning, hvarunder han fört Gustaf III:s underhandlingar med Polens siste konung. Efter beskickningen till Warschau, från hvilken han hemkom Gustaf III:s dödsår 1792, blef han af Gustaf IV Adolfs förmyndarestyrelse samma år anställd såsom hofcanceller och ledamot af rikets allmänna ärendens beredning; men antingen för att bringa Ryssland, för hvilken makt han enligt Armfelts ord blifvit onaturligt förhatlig, ett försoningsoffer för den ryske ministern Stackelbergs tvungna återkallande från Stockholm eller i följd af Reuterholms ovilja, aflägsnades han ur förmyndarestyrelsen och afsändes 1793 i September till London såsom svenskt sändebud derstädes. Från denna beskickning återkallades han 1795 och utnämndes till svensk minister i Wien, en befattning, som han ej kom att tillträda. I stället tjenstgjorde han 1798—1803 såsom svensk minister i Berlin; men användes sedan denna tid icke vidare i tjenst af Gustaf IV Adolfs styrelse. Han hörde till de med denna

styrelse missnöjde och drog sig undan till de gods i det preussiska Polen, af hvilka han kommit i besittning genom sitt 1790 i Warschau ingångna giftermål med Rosalia Drya-Chlapowska. Sedan 1791 polsk adelsman, utnämndes han 1809 till preussisk-polsk starost; men återkallades i Juni 1809 till fosterlandet för att efter thronhvälfningen samma år blifva Sveriges siste cancellipresident samt efter den nya regeringsformens antagande dess förste statsminister för utrikes ärenden. Såsom en af de ledande männen i styrelsen under thronföljarevalet 1810 bidrog han till den nya dynastiens utväljande och fortfor under konungarne Carl XIII och Carl XIV Johan att vara Sveriges utrikesminister intill 1824, då han nedlade alla sina värdigheter och lemnade fosterlandet för att nedsätta sig på sina polska gods. Han dog på slottet Jankowitz i Posen 1826 $^{19}/_{8}$.

Tryckta Skrifter: Om nyttiga utrikes inrättningar, som kunde blifva i fäderneslandet användbara; vid presidii nedläggande i Kongl. Vetenskaps-Akad. 1815. — Förteckning öfver Handskrifts-samlingen uti H. Exc. m. m. Grefve L. v. Engeströms Bibliothek. Sthlm 1824. 8:o.

XVII.

Joseph Frans Oscar.

H. K. H. Joseph Frans Oscar, kronprins af de förenade rikena Sverige och Norge, hertig af Södermanland, emottog det carolinska cancelleriatet 1824 $^{28}/_{6}$ och beklädde detta embete till sin thronbestigning 1844 $^{8}/_{3}$.

XVIII.

Carl Ludvig Eugène.

H. K. H. Carl Ludvig Eugène, kronprins af de förenade rikena Sverige och Norge, hertig af Skåne, emottog det carolinska cancelleriatet 1844 $^{2}/_{5}$ och utöfvade det från 1846 $^{8}/_{1}$ till 1857 $^{10}/_{1}$.

XIX.

Gustaf Adolf Vive Sparre.

Grefve Gustaf Adolf Vive Sparre af Söfdeborg utnämndes såsom president i svea hofrätt, en af rikets herrar, f. d. justitiestatsminister till canceller vid Lunds universitet 1859 $^{21}/_{10}$, sedan han såsom tillförordnad canceller utöfvat embetet från 1857 $^{10}/_{1}$.

Gustaf Adolf Vive Sparre föddes 1802 $^{4}/_{9}$ på Trolleholm i Skåne; student i Uppsala 1816; e. o. cancellist i cancellistyrelsen 1821; auscultant i svea

hofrätt 1823; e. o. cancellist i justitierevisionsexpeditionen s. å.; e. o. notarie i förutnämnde hofrätt 1827; vice notarie derstädes 1828; vice häradshöfding 1830; extra fiscal i hofrätten s. å.; häradshöfdinge n. h. o. v. med tur och befordringsrätt äfven s. å.; adjungerad ledamot i samma hofrätt 1831—35; ordinarie fiscal derstädes 1832; assessor 1835; kammarherre hos h. k. h. kronprinsen 1838; justitieråd 1840; riddare af nordstjerneorden 1841; president i kammarcollegium 1847; landtmarskalk vid riksdagen s. å.; justitie statsminister och till följd deraf en af rikets herrar 1848; commendör af nordstjerneorden s. å.; commendör med stora korset af samma orden äfven s. å.; hedersledamot af kongl. vitterh-, historie- och antiquitetsacademien 1848; riddare och commendör af K. M:s orden 1850; storkors af norska S:t Olafsorden 1852; ledamot af vetenskaps-academien 1855; vice canceller vid K. M:s orden 1856; entledigad från justitie-statsministersembetet samt president i förutnämnde hofrätt s. å.; fullmäktig i riksgäldscontoret sedan 1857; canceller vid K. M:s orden 1858; för andra gången landtmarskalk vid riksdagen 1859; riksmarskalk 1864; afsked från presidentskapet i kongl. svea hofrätt 1867. Var vid 1834 års riksdag ledamot af lagutskottet och blef 1835 ordförande för rikets ständers revisorer af stats-, banco- och riksgäldsverken; åter ordförande i statsrevisionen 1839 samt ordförande i lagutskottet vid påföljande års riksdag; ledamot i lagberedningen 1841 och i nya lagberedningen 1845; ordförande i de regeringar, som under konung Oscar I:s frånvaro eller sjukdom tillsattes åren 1848—1856, omvexlande med främste norske ledamoten i interims-regeringarne 1852 och 1853. Öfver h. exc. grefve Gustaf Adolf Sparre beslöt ridderskapet och adeln vid 1859 års riksdag att låta prägla en medalj, som på ena sidan visar hans bröstbild och namn och på hvars andra sida läses: "Andra gången landtmarskalk 1859—1860." En eklöfskrans omfattar orden: "Högsint, insigtsfull, rättrådig," och vid nedre kanten läses: "Ridderskapets och adelns erkänsla."

Tryckt Skrift: Förteckning å pergamentshandlingar i Säfstaholms archiv. I Handl. rör. Skand. Hist. XXXVI s. 1—77 och Hist. Handl. Ny följd IV s. 337—52.

Curatorer.

Constitutionerna af 1666 $^{19}/_{12}$ omtala icke något curatorsembete; dock har ifrån universitetets första upprättande intill dess upplösning genom kriget 1676 öfverstyrelsen å cancellerens vägnar närmast blifvit utöfvad af tvenne särskilt utnämnda curatorer för universitetet. För de tvenne först anställda curatorerna utfärdades fullmakter vid samma tillfälle som canceller utnämndes, och af dessa sättes man i tillfälle att bilda sig en föreställning om detta embetes beskaffenhet.

Tvänne curatorer, heter det, hade blifvit förordnade derföre, att den utnämnde cancelleren ej alltid så ofta som det af nöden vore kunde personligen tillstädeskomma. Deras åliggande skulle vara att under cancellerens öfverstyrelse och efter med procancelleren plägadt råd taga sig academiens ärenden an och befordra dess bästa, isynnerhet tillse, att dess privilegier och constitutioner ej på något sätt brötos, hålla uppsigt öfver dess gods och inkomster, lärare och lärjungar.

Universitetets särskilta förhållanden gjorde att till curatorer togos en infödd dansktalande och en svensk man. Endast trenne hafva beklädt embetet, en svensk och tvenne infödde danska män.

I. Magnus Durell

utnämndes såsom vice president i götha hofrätt till curator för Lunds universitet 1666 $^{19}/_{12}$ och utöfvade detta embete intill universitetets upplösning genom kriget 1676.

Magnus Durell var född i Norrköping 1617 $^{30}/_{5}$. Han lade grunden till sin bildning vid Uppsala universitet, der han studerade i 5 år, innan han 1637 företog den utländska studieresa, hvarmed enligt tidens sed en fullständig lärd uppfostran borde afslutas. Efter tvänne års studier i Leyden under Daniel Heinsius och Boxhornius och tvänne års vistelse i Italien, Frankrike och England återvände han till fäderneslandet 1642 och kallades af Axel Oxenstierna att handleda Erik Oxenstiernas, sedermera rikscancellerens, studier. Han gjorde med denne lärjunge en ny utländsk resa och anställdes derefter 1646 i statens tjenst såsom diplomatisk agent i Danmark. Följande året blef han ordinarie resident vid danska hofvet och vistades i denna egenskap under 11 års tid i Danmark. Under denna tid visste han att förskaffa sitt hof de noggranna underrättelser om detta rikes inre tillstånd, hvilka Carl X praktiskt begagnat och som för efterverlden blifvit värderika historiska källor. Han var den som ledde den redan vid Carl X:s thronbestigning begynta underhandling om ett förbund, hvars upplösning blef fredsbrottet 1657. Durell lemnade då Kjöbenhavn och användes efter freden i Roeskilde vid ordnandet af de södra landskapens förhållanden under öfvergången till Sverige. Sedan 1653 landsdomare i Halland, utnämndes han 1666 till vice president i götha hofrätt och 1670 $^{27}/_{7}$ till landshöfding öfver norra Skåne och Bleking med säte i Christianstad. Han hörde 1676 till de från de södra landskapen undanflyktande svenskarne och dog i trakten af Jönköping 1677 $^{29}/_{9}$ med det beröm om sig att hafva varit en af sitt lands skickligaste embetsmän under denna tid.

Tryckta Skrifter: Oratio de amore discipulorum erga præceptores. Ups. 1635. 4:o. — Epistola ad Marcum Zuerium Boxhornium cum ex Batavia iter in Gallias institueret. Lugd. 1637. 4:o. — Epistola ad ill. Dn. Gabrielem Gabrielis Oxenstiernium, cum ex Batavia in Galliam se conferret. Lugd. Bat. 1639. 4:o. — Breve til Kong Carl X Gustav og Rigsdrosten Pehr Brahe fra Kjöbenhavn 1648—57 (i Beckers saml. til Danm. Historie under Kong Fred. III. s. 1—197. — Relation om Danmark (i Suhms Saml. til den Danske Historie II. 3 h. 44—133).

II. Christoffer Walkendorf,

herre till Ellinge, Maglö, Hessleholm och Holma i Skåne, kallades till curator för Lunds universitet 1666 $^{19}/_{12}$ och utöfvade detta embete till 1671, då han på begäran erhöll entledigande derifrån.

Christoffer Walkendorf var född år 1618, blef 1658 svensk undersåte och introducerades 1664 i det svenska riddarhuset såsom hufvudman för den i Danmarks historia bekanta slägten Walkendorf. Han jemte hans svåger Chr. Barnekow till Widtsköfle och Jörgen Krabbe till Jordberga voro de enda af den dansk-skånska adeln, som under tidskiftet 1658—76 upptogos i svensk statstjenst och rönte någon utmärkelse af den svenska styrelsen. Efter afskedstagandet från curatorsembetet blef han utnämnd till v. landsdomare i Skåne och

har möjligen intill sin död bibehållit denna titel, ehuru embetet då redan var upphördt, hvilket kan hafva föranledt den ofta förekommande uppgiften, att han varit Skånes sista landsdomare. Vid brytningen 1676—79 har han blifvit dömd för öfvergång till Danmark. Han dog 1690 $^{19}/_{1}$, den siste mera betydande man af sin slägt.

III. Christian Fossius

tillträdde såsom professor i medicin curatorsembetet för Lunds universitet 1672 $^{30}/_{1}$ och innehade detta embete till universitetets upplösning 1676.

Christian Fossius var född i Lund 1626 $^{12}/_{10}$ och son af Nic. Fossius, en kanik vid domcapitlet derstädes, som vid denna tid var de skånska landskapens enda läkare. Han försändes 1644 från Lunds gymnasium till Kjöbenhavns universitet och återkom efter ett tiotals förlopp såsom doctor i medicin till sin födelseort, hvarest han erhöll ett canonicat och såsom läkare trädde i fadrens ställe. Vid universitetets stiftelse erbjöds honom en profession i medicin, som han till en början vägrade emottaga; först 1669 $^{20}/_{2}$ utnämndes han till honorarie professor och trädde 1671 i verklig tjenstgöring såsom ordinarie. Hans kännedom om capitlets economiska förhållanden gjorde honom till curatorsembetet synnerligen lämplig och han förvaltade det med nit och omsorg: en ej obetydlig förmögenhet satte honom i tillfälle att omedelbart bispringa academien. 1672 $^{23}/_{3}$ utnämndes han till assessor i götha hofrätt för skånska mål. I den nationolla brytningen öfvergaf han sin fäderuebygd och dog 1680 $^{1}/_{12}$ såsom assessor i Danmarks Höieste Ret och lifmedicus hos konung Christian V.

Tryckt Skrift: Judicium de morbo C. Ulfeld. Hafn. 1659. 4:o.

Procancellerer.

Universitetets privilegier af den 19 December 1666 stadga (§ 9), att biskopen öfver Lunds stift skall i cancellerens frånvaro vara procanceller, "seendes till med flit att allt uti academien väl och skickeligen må tillgå, hjelpa till att bättra när något fel sig tilldrager eller, der så behöfves, gifva cancellario derom tidigt tillkänna." Constitutionerna af samma år och dag utföra dessa allmänna bestämmelser mera i enskilthet. Procancelleren — heter det (Cap. II) — skall troget biträda rector och consistorium, efter begäran eller sjelfmant, när nöden så fordrar, i de måls afgörande som höra till den academiska jurisdictionen. Han skall först genom rector och decanus, sedan, om så nödigt är, personligen, antingen enskildt eller i consistorium förmana försumliga lärare eller lärjungar och särskilt hafva uppsigt öfver rector samt med consistorium ransaka och döma öfver honom, om han är försumlig. I alla fall, der hans och consistorii åtgerd ej är till fyllest, skall han hänskjuta till cancelleren.

Universitetets statuter af den 2 April 1852 stadga (II, 14—19) procancelleriatets bibehållande vid Lunds biskopsstol och beteckna detta embete såsom närmaste öfvervakande myndighet öfver universitetet. Procancelleren eger rätt att deltaga i consistoriets öfverläggninhar, men ej i dess beslut. Han bör till cancelleren afgifva utlåtanden vid lärareembetens tillsättande, sedan facultet och consistorium uppsatt förslag, och kan i alla andra mål, när omständigheterna dertill föranleda, hos cancelleren göra embetsframställningar. Vid ledighet i cancellersembetet inträder han i utöfningen af detta embetes åligganden intill dess K. M:t derom meddelat förordnande.

I. Bernhard Oelreich

kallades såsom enkedrottning Hedvig Eleonoras förste hofpredikant och confessionarius samt prost och kyrkoherde i Åsum och Skepparslöf af Lunds stift till Lunds universitets förste procanceller 1666 $^{24}/_{12}$, och utöfvade procancellersembetet till 1672 $^{11}/_{3}$, då han utnämndes till superintendent öfver Bremen och Verden.

Han var född i Itzehoe i Holstein 1626 $^{5}/_{4}$ och hade gjort sina första academiska studier vid Kjöbenhavns universitet. Efter en studieresa till nordtyska universiteter, hvarunder han i Rostock 1646 erhållit lagerkransen, återvände han till Danmark och anställdes 1647 vid Sorö academi såsom e. o. professor i grekiska. År 1651 erhöll han kallet Åsum och Skepparslöf i norra Skåne och blef 1658 genom freden i Roeskilde svensk undersåte. Vid 1664 års riksdag kom han till den svenska hufvudstaden såsom ombud för det skånska presterskapet och vann genom sina predikningar enkedrottning Hedvig Eleonoras, sin landsmanninnas, synnerliga nåd. Härigenom sattes han i tillfälle att på ett utmärkt sätt verka för de landskaps bästa, till hvilka ödet fört honom. Genom de förbindelser, hans plats vid hofvet beredde honom, sattes han i tillfälle att åvägabringa utförandet af den så länge hysta tanken att grunda ett universitet i dessa landskap. Den belöning han vann derför var procancelleriatet. Såsom procanceller har han tillika tjenstgjort inom den theologiska faculteten. Han dog som superintendent i Bremen 1686 $^{30}/_{3}$.

Tryckta Skrifter: Disp. inaugur. de testamento J. C. non violando. Greifswald 1665. 4:o. — Disp. theol. secundum seriem loc. communium. I: de Scriptura sacra & quidem hac vice, de ejus onomatologia, genere et efficiente caussa. Lund 1670. 4:o. — Disp. theol. de Ecclesia Lutherana, præmissa syncretismo profligato. Ibid. 1671. 4:o. (Jöchers Gelehrten Lexicon upptager derjemte en disp. "De angelis Lund 1672," som dock ej finnes upptagen hvarken hos Lidén eller Sommelius). — Program 1667, innehållande uppmaning till Skånes innebyggare att skicka sina söner till den blifvande academien i Lund. — Bremische Antrittspredigt. Bremen 1764. 4:o. — Katechismus. Bremen 1677. 12:o. — Vorrede zu Anna Elisabeth v. Schlerbusch geistlicher Ehrenpforte. Ibid. 1677. 2:e aufl. 1705. 8:o. — Leichenpredigt auf den Dominspector Peter Drevenstädt: der Frommenlohn, die Ehrenkron Ibid. 1678. 4:o. — Heilsame Kühlung. Eine Leichenpredigt auf Anna Margr. v. Haaren. Ibid. 1679. 4:o. — Wohl gelebt, wohl gestorben. Leichenpredigt auf den Domprediger M. Joh. Polemann. Ibid. 1680. 4:o. — Programm bei der Einführung des Rectors Gassitzius. Ibid. 1684.

II. Peder Winstrup,

biskop öfver Lunds stift sedan 1637, inträdde genom särskildt fullmakt af 1671 $^{1}/_{12}$ i utöfningen af procancellersembetet, som enligt privilegiernas lydelse borde med hans förut innehafvande embete vara förenadt, och utöfvade det till universitetets upplösning genom kriget 1676.

Peder Winstrup var född i Kjöbenhavn 1605 $^{30}/_{4}$, en son af biskopen i Roeskilde Peder Jensen Winstrup. Efter studier vid Kjöbenhavns universitet 1622—25 företog han en 8 års studieresa till tyska universiteter och utnämndes vid hemkomsten 1633 till professor i physik vid Kjöbenhavns universitet. 1635 kallades han af Christian IV till hofpredikant, blef 1636 theologiæ doctor

och öfverhofpredikant samt erhöll i slutet af 1637 vid ännu icke fyllda 33 år det skånska stiftets kallelse och Christian IV:s förordnande att vara biskop öfver Lunds stift. Under en tiderymd af 42 år innehade han detta embete under tvenne danska och tvenne svenska konungar. Han hade redan 21 år varit biskop och sett en del af sitt stift, Halland, öfvergå under svensk spira, då freden i Roeskilde bestämde äfven öfver Skånes och Blekings öden. Winstrup tyckes ej ogerna hafva fogat sig i förändringen, om hvilken han uttryckt samma mening, som man hyste på svensk sida, nemligen att den blott var ett återställande af det äldsta förhållandet. Möjligen har till hans och hans presterskaps stämning vid skilsmessan från Danmark bidragit det djupa missnöjet med adelns öfvermakt, om hvilken M. Durell i sin relation om Danmark talar. Det säkra är, att han och under hans ledning Skånes och Blekings presterskap i väsentlig mån bidragit dertill, att dessa landskap under det ånyo uppblossande kriget 1658—60 förblefvo Sverige trogna, och att då icke, som man kunnat vänta, utbröt ett snapphanekrig af den art, som sedermera i 1676—79 års krig gaf sig luft. Senare, under förmyndarestyrelsen, betraktades han med misstro af svenska styrelsen och fråga var just vid tidpunkten af universitetets upprättande om att afsätta honom från biskopsvärdigheten och möjligen utnämna Terserus i hans ställe. Deri ligger förklaringen till att han då, tvärt emot privilegiernas lydelse, förbigicks vid procancelleriatet. Efter Oelreich utnämndes han emellertid till procanceller och förblef vid detta embete liksom vid biskopsvärdigheten intill sin död, som inträffade 1679 $^{28}/_{12}$.

Tryckta Skrifter: Acclamatio nuptiis Mag. Joh. Erasm. Coagiani, Profess. Havn. cum Druda Finkia. Havn. 1623. 4:o. — Libri III Epigrammatum. Jenæ 1630. 12:o. Havn. 1654. 8:o. — Disp. de usu linguarum (Ebreæ & Græcæ) et disciplinarum philosophicarum in theologia. Ibid. 1633. 4:o. — Oratio parentalis Oligerio Rosenkrantzio dicta. Ibid. 1643. 4:o. — Cornicen Danicus bellica patriæ discrimina et liberationem ex illis ex cornu aureo 1639 invento prædicens in receptaculo Mogimalano (ɔ: Malmogiano). Ibid. 1644. Fol. (öfvers. på danska af P. Hermansen, rector i Malmö. Ibid. 1647. 4:o). — Kongens Griff i Krigstid ɔ: Aandelig Anordning til Omvendelse for Skaane Stift, stilet i Bön af Doct. P. Winstrup. Sangviis af Sven Nielsen. 1644. 8:o. — Belli Sveco-Danici Θαυμασια. Oratio latina. Havn. 1646. 4:o. (Öfvers. på danska af P. Hermansen. Ibid. 1647. 4:o). — Oratio synodica an sacerdotibus tempore belli, persecutionis & pestis fugere liceat. Ibid. 1647. 4:o. — Lessus synodicus in obitum Christiani, principis Daniæ. Ibid. e. a. 4:o. — Rex Danorum Davidicus, s. oratio in obitum Christiani IV. Ibid. 1648. Fol. — Pandectarum sacrarum, s. commentarii locupletissimi in historiam Servatoris ac Domini nostr. J. C. ab evangelista Matthæo conscriptam, T. I. Lond. Scan. 1666. T. II. ibid. 1674. Fol. — Oratio synodalis de calumniis et calumniatoribus. Ibid. 1667. 4:o. — Oratio synodalis de academiis in genere et præcipue de nova Gothorum Academia Carolina. Ibid. 1668. 4:o. — Inaugurations-prædiken holden 1668, 28 Jan. Caroli dag, der regia Academia Carolina i Lund blev indviet. Malmöe 1668. 4:o. — Oratio synodi de patientia. Lond. Scan. 1670. 4:o. — Diss. de auctoritate symbolica formulæ concordiæ. P. I, II. Ibid. 1672. 4:o. — Epistola de pulchritudine Christi ad Thom. Bartholinum 1652 scripta (i dennes Epist. Med. centuria II. p. 457). — Likpredikningar öfver: Jytte Gyldenstierne. Kbhvn 1640. 4:o; Hille Steens dotter. Kbhvn 1641. 4:o; Lene Gyldenstiern. Malmö e. a. 4:o; Birgitte Brahe. Aarhuus 1642. 4:o; Elisabeth Below. Kbhvn 1643. 4:o; Christian Below. Ibid. 1648. 4:o; Frideric Below. Ibid. 1650. 4:o; Malthe Juul och Iver Juul. Malmö 1650. 4:o; Otto Thott. Soröe 1656. 4:o; Henric Hvitfeld. Ibid. 1657. 4:o; Else Rammel. Malmö 1660. 4:o; Tage Thott. Kbhvn 1666. 4:o.

III. Canutus Hahn

utnämndes till biskop öfver Lunds stift 1680 $^{3}/_{2}$, således vid en tidpunkt då universitetet var upplöst och dess återupprättande ovisst. Häraf kommer det sig, att han aldrig erhållit utnämning till procancellersembetet, ehuru han utöfvade det från universitetets återupprättande, hvilket förnämligast är att räkna som hans verk, intill 1687 $^{5}/_{9}$, då han utbytte biskopsstolen i Lund emot den i Wexiö.

Canutus Hahn var född af småländsk bondeslägt 1633 $^{13}/_{11}$ i Skye af Uråsa socken. Sina academiska studier begynte han 1652 vid Greifsvalds universitet och fortsatte dem, efter ett tvåårigt vistande vid nordtyska universiteter, i Uppsala, hvarest han 1661 erhöll lagerkransen med hedersrum af ultimus. Samma år förordnades han till professor i logik och metaphysik vid det danska gymnasium i Lund och blef sålunda den förste svenske lärde, som varit anställd vid undervisningsanstalt inom de södra landskapen. Såsom professor vid gymnasium erhöll han 1663 ett canonicat vid domcapitlet och öfverflyttades 1667, vid universitetets upprättande, på dess stat i enahanda lärobeställning, som han vid- gymnasium innehaft. Hans sinne, af naturen älskande ordning och frid, kunde ej fördraga oron och larmet af de academiska strider, som så ofördelaktigt utmärkte universitetets första år, och redan 1671 afgick han derföre till ett prestkall, Ronneby i Bleking, hvarest han obemärkt tillbragte de följande 9 åren, intill dess konung Carl XI genom fullmakt af Ljungby 1679 $^{29}/_{11}$ kallade honom till biskoplig vicarie öfver Lunds stift och efterträdare till den då ännu lefvande biskop Winstrup samt kyrkoherde i Landskrona, hvarefter biskopsutnämningen 1680 $^{3}/_{2}$ följde. Det säges att Canutus Hahn sjelf icke önskat denna anställning, som med den uppgift, hvilken honom till lösning förelåg, också ej kunde undgå att gifva honom till pris för partisinnet så i lifvet som efter döden. Hans utnämning infaller i Johan Gyldenstiernas generalguvernement och då man känner, i hvilken grad enväldigt denne man styrde de södra landskapen, har man anledning att förmoda, att Johan Gyldenstierna, som i egenskap af kunglig commissarie för Lunds universitet haft tillfälle att vid den stora commissionen 1669 lära känna Hahn, dess dåvarande rector, varit den, som föranledt hans anställande som biskop. Såsom Skånes och Blekings förste svenske biskop, upprättaren af deras enhet med Sverige i kyrka och språk, den nitiske befordraren af deras bildning, är det som Canutus Hahn gjort sitt namn oförgätligt i deras svenska historia. Den uppgift, som blifvit honom förelagd, dessa landskaps försvenskning, genomförde han med de medel tiden erbjöd så snabbt, att försvenskningen inom ett tiotals förlopp kunde anses för ett tryggadt verk, och på ett sådant sätt, att de södra landskapens innebyggare inom kort blefvo de som sjelfve kunde genomföra detta verk. Den uppfattning af Canutus Hahn, som i honom ser en för dessa landskap främmande, slug eller våldsam national omstörtare, är näppeligen den rätta uppfattningen. Hela hans verksamhet hade tillhört dessa landskap och försvenskningsverket, som blifvit en erkänd historisk nödvändighet, utförde han med biträde af flera bland deras insigtsfullaste män. Den enkla förklaringen af hans ställning till försvenskningssaken, då den först bragtes å bane, ligger deri att de allmänna rättsliga förhållandena, af hvilka saken omgafs, måste af honom till sin fulla betydelse tagas i betraktande. De södra landskapens genom afträdelsefrederna

och Malmö recess försäkrade särskilta ställning inom den svenska staten, i freden i Lund nyss ånyo bekräftad, gjorde för den svenska regeringen nödvändigt att låta saken afgöras efter ständernas eget initiativ utan myndigheters inskridande. I annor händelse hade en inblandning af annan makt kunnat vara att befara. Så litet fanatisk var i grunden Hahn i försvenskningssaken, att han varit den på hvars anbefallning Mikkel Ravn, de södra landskapens siste danske författare († 1692), erhöll befordran i sin fosterbygd. Han hade emottagit tillegnan af hans arbete, det sista på danskt tungomål. Canutus Hahn, som otvifvelaktigt är att räkna bland den svenska kyrkans yppersta administratörer, tillbragte sin verksammaste tid i ett tillstånd af ständig kroppslig svaghet och ärnade efter en sjuårig verksamhet såsom biskop och procanceller i Lund draga sig tillbaka till den lugnare biskopsstolen i Wexiö, då han, nyss dertill utnämnd, afled 1687 $^{29}/_{12}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. exhibens controversiam num dubitatio & cogitatio sint vera principia cognoscendi. 1669. 4:o. — Controversia an & quid sit Deus naturaliter cognoscendus? e. a. 4:o. — Diss. notitias naturales de Deo dari, ostendens. e. a. 4:o. — De constitutione pneumatices. e. a. 8:o. — De unione essentiali. 1670. 4:o. — De attributis Divinis. e. a. 4:o. — De affectionibus spiritus in genere. e. a. 8:o. — Disp. pneumatica. e. a. 8:o.

IV. Enewald Svenonius

utnämndes såsom förste professor i theologi vid Åbo universitet till procanceller och biskop i Lund 1687 $^{26}/_{9}$ och innehade embetet, utan att hafva utöfvat det, till sin död 1688 $^{28}/_{4}$.

Enewald Svenonius var född 1619 $^{24}/_{12}$ i Annerstad i Småland och hade 1640 följt sin landsman Michael Wexionius Gyldenstolpe till Åbo, då denne utnämndes till en af detta universitets förste professorer. Efter studier i Åbo och Uppsala och vidsträckta studieresor i utlandet utnämndes han 1655 till eloquentiæ professor och 1660 till theologiæ professor i Åbo. Han hade stått på biskopsförslag i Wexiö och Wiborgs stift, innan han af Carl XI utan föregående förslag af stiftet utnämndes till biskop i Lund. Svenonius ansågs af sin samtid för ett under af lärdom och har utgifvit en mängd academiska disputationer. Hans språkfärdighet var ovanlig. Det uppgifves, att han skrifvit vers på tyska, latin, finska, grekiska, hebreiska, chaldeiska, syriska och arabiska; disputationer förde han på hebreiska. Ej mindre fruktbar inom predikoliteraturen än inom den academiska, hade han hållit omkring 2,500 predikningar. Med skäl har han blifvit betraktad som en af den gamla svenska orthodoxiens häftigaste och ofördragsammaste bekännare, hvarom särskilt hans strid med Terserus vittnar.

Tryckta Skrifter: Disp. Aboens.: De vigilia & somno. 1647. 4:o. — De axiomate in genere. 1648. 4:o. — De actione morali. e. a. 4:o. — De liberalitate & magnificentia. e. a. 4:o. — De industria philosophiæ, qua cujusvis sectæ adversariis s. status per compendium iri obviam potest, ac multæ difficultates una in disceptationibus feliciter superari. 1656. 4:o. — De modestia et magnanimitate. 1657. 4:o. — De majestate in genere, jusque juribus ecclesiasticis et politicis in specie. 1658. 4:o. — De virtute morali in genere. 1659. 4:o. — Theses theologicæ de justificatione. 1660. 4:o. — De spiritu sancto & æterna ejus divinitate ac processione, nec non officio atque donis. 1661. 4:o. — Το νοημα ηχμαλωτισμενον s. gymnasium

capiendæ rationis humanæ. (Utgör 20 disp. Lidén n:r 15—34). 1658—62. 4:o. — Synopsis theologiæ, in qua puritas Christianæ religionis s. Lutheranæ ecclesiæ orthodoxia, e fontibus Prophetarum & Apostolorum hausta; nec non confessionis Augustanæ ac reliquorum symbolicorum librorum, ut et S. Patrum testimoniis subinde exornata, uno intuitu quasi conspicitur. (Utgör 30 dispp. Lidén n:r 35—64). 1662—64. 4:o. — Nomenclator Adamus, occasione verborum Gen. II. 19, 20 leviter adumbratus. 1667. 8:o. — De salutis certitudine. 1668. 4:o. — Babylon magna ruens, Apoc XVIII 2, 19 s. vox clamantis in aquilone, adversus antichristum occidentalem; qua ecclesiæ pontificiæ antemurale, inversa illa s. scripturarum auctoritas, veritas ac certitudo, intelligentia s. interpretatio etc. dependens scilicet a judicio papæ & conciliorum ejus, instar murorum Jericho cecidit. Quod demonstratur perspicue, cum in communi contra totum pseudo-catholicismum Romanum; tum vero seorsim et ex professo adversus Jac. Masenium, jesuvitam Coloniensem ceu qui hodiernus pontificis hyperaspistes est ac negociator pacis Christobelialiticæ occupatissimus. (Utgör 24 dispp. Lidén n:o 65—88). 1665—70. 4:o. — Disp. theolog. an filius hominis sit filius Dei naturalis, ad postulatum Ministerii Livonici. 1670. 4:o. — An homines renati sint filii Dei naturales? 1671. 4:o. — Artificium Delilæ mysticum contra Duræum & Melletum Calvinianos. (Utgör 16 disp. Lidén n:o 89—104). 1671—73. 4:o. — Index et judex syncretismorum religionis. (Utgör 12 dispp. Lidén n:o 105—116). 1674—75. 4:o. — Jubilæus antichristi romani, ipsius exitium Dan. XI, 45. 1675. 4:o. — De controversia: an resurrectio Christi pertineat ad opus redemtionis nostræ? 1679. 4:o. — Apologeticus Dei, quod non sit caussa mali, neque per se, neque per accidens. (Utgör 18 dispp. Lidén n:o 121—138). 1676—81. 8:o. — Lytrodoxia Jesu, depromta ex I Joh. 1. 7 inque thesi et antithesi adornata, c. append. de duabus quæstionibus hodie necessario decidendis. (Utgör 23 dispp. Lidén n:o 139—160). 1682—85. 8:o. — Diss, theolog. in qua homo Christianus rudi penicillo describitur ex Actis Apostolorum XI. 26. 1686. 8:o. — Presbyter rite vocatus, s. tractatus brevis, idemque *τετραδιασκεπτικος*, de legitima vocatione episcoporum ac reliquorum in ecclesia Dei verbi Divini ministrorum, desumptus ex epistola S. Pauli apostoli I Timoth. III. I. 1688. 4:o. — *Disp. Ups.:* De legitima vocatione ad munus in republica. 1649. 4:o. — De notitiis hominis naturalibus. e. a. 4:o. — Theses de vitiositate morali in communi. 1650. 4:o. — *Likpredikningar* öfver: Fru Maria Wassenius f. Ekenberg. Ps. XXVII. 13, 14. 1666; Magdalena Balthasarsdotter Werle. Ps. XXV. 15—17. 1667; Sara Gyllenstake. 2 Tim. IV. 7, 8. 1669; Carl Maur. Samuelsson v. Molsdorf, Baruch IV. 19, 20. 1669; Elin Joh. Såger. Exod. XV. 23—25. 1670; Anna Jemse. Ps. CXXX. 1670; Justus Schult. Luc. XII. 35, 4:o. 1678; Maria Gerthen. Es. XXXVII. 3. 1678; Margaretha Kexlera. Es. VIII. 18. 1679; Eric Bång. Ps. XXVII. 7—10. 1685; Biskop J. Gezelii maka Gertrud Gutheim. 2 Tim. IV. v. 6, 7, 8. 1683; Jac. Æjmelæus. Rom. Br. XIV. 7—9. 1686. — *Tal* m. m.: Oratio panegyrica de magnanimitate. Ibid. 1643. — Oratio de statu politico. — Octo beatitudines in funere Caroli Gyllenhielm expositæ carmine hebraico, chaldaico, syriaco, arabico, græco, latino, germanico, finnico, cum explicatione suecica. Ups. 1651. — Propempticum ligatum ad nuptias d. Johannis Meisneri Dresdæ celebratas. Witteb. 1652. — Conciones tres pænitentiales latino sermone. Åbo 1662. 4:o. — Varning för affall ifrån trona. Åbo 1663. — I *handskrift:* Annotata ex singulis collegiis theologorum et observationibus, ex quotidiana lectione Bibliorum exegetica. — Delila blandiens adversus latentes artes syncretisticas in patria. — Antapologia deposita in Consistorio Regni Holmiæ 1664 de quaestionibus theologicis t. t. in examen et censuram totius cleri regni vocatis. — Commentarius in libros Mosaicos, Danielem, Hoseam et Joëlem. — Comm. compendiosus in libros Judicum per sacras conciones. — Tractatus de bello per sacras conciones elaboratus ex 1 Sam. IV, 12.

V. Christian Papke

utnämndes såsom domprost och förste professor i theologi vid universitetet till procanceller och biskop i Lund 1688 $^{15}/_{12}$ och innehade detta embete till sin död 1694 $^{9}/_{3}$.

Christian Papke var född i Greifswald 1634 $^{22}/_{11}$ och hade studerat vid Rostocks och Greifswalds universiteter, vid hvilket sednare han 1662 promoverades. Till Lund ankom han året efter universitetets upprättande och uppträdde med den framgång såsom privat academisk lärare, att han 1670 befordrades till adjunct i theologiska faculteten. Någon tid derefter förordnades han att i Chr. Foss' ställe föreläsa physik och förflyttades 1672 $^{24}/_{6}$ till professionen i theoretisk philosophi, med hvilken beställning han ifrån slutet af år 1674 förenade e. o. profession i theologi. Vid universitetets upplösning 1676 tog han sin tillflykt till Malmö och fortsatte under kriget sin lärareverksamhet, intill dess han vid dess återupprättande 1681 anställdes såsom förste professor i theologi och domprost. Christian Papke var en af det 1676 af kriget upplösta universitetets utmärktare lärare. Han föredrog såsom philosoph Descartes' läror och hans 1672 utgifna disputation, De persona, det första professorsspecimen, som blifvit aflagdt vid universitetet, torde äfven vara det första försök till philosopherande i Descartes' anda, som vår academiska literatur eger. Om philosophi möjligen varit hans hufvudämne, så låg dock tidigt hans böjelse åt theologi och hans disputationer äro af omvexlande philosophiskt och theologiskt innehåll, intill dess efter hans anställande som förste professor i theologi alla beröra theologiska ämnen. Hans förtjenster såsom lärare i theologi vunno det vackra erkännande, att Skånes och Blekings presterskap, af hvilket under de 19 år han verkat såsom lärare ett flertal blifvit hans lärjungar, enhälligt valde honom till biskop.

Tryckta Skrifter: Disp. Gryphisw.: De forma corporum naturalium. 1668. 4:o. -- *Disp. Lund.:* Mysterium παλιγγενεσιας s. disp. theol. admirandis christianorum natalitiis, festiva. 1671. 4:o. — De πανολετρια systematis mundi substantiali e 2 Petr. III. 10 solide probata. e. a. 4:o. — Decas prior selectar. question. theol. de vera Christi divinitate recentior. hæretic. opposita. e. a 4:o. — Differentia legis et evangelii e scripturis et libris symbolicis confirmata. 1672. 4:o. — Decas posterior selectar. quæstion. theol. de vera Christi humanitate. e. a. 4:o. — De persona. e. a. 4:o. — Meletemata sacra ex articulo de prædestinatione ad vitam æternam selecta. e. a. 4:o. — De fide infantum baptizatorum P. I, II. e. a. 4:o. — De salute infantum christianorum ante baptisma morientium. P. I, II. 1673. 4:o. — Disp. theol. ex articulo de vita æterna. e. a. 4:o. -- De scripturæ sacræ divina origine et auctoritate. e. a. 4:o. — Noetica. e. a. 4:o. — De salutifera Jesu Christi satisfactione. e. a. 4:o. — De angelo. e. a. 4:o. — Disp. theol. de majorismo restituto s. dogmati de necessitate B. O. ad salutem, opposita. e. a. 4:o. — De angelis. 1674. 4:o. — De induratione. e. a. 4:o. — De mysterio unionis personalis. P. I—III. 1674—75. 4:o. — De animæ rationalis origine. 1675. -- De glorioso descensu Christi ad inferos e 1 Petr. III, 18—20. e. a. 4:o. — De libero hominis arbitrio. e. a. 8:o. — De peccato in genere. 1676. 4:o. — De abstractione. e. a. 4:o. — De sede animæ humanæ. e. a. 4:o. — De Spiritus Sancti persona. e. a. 8:o. — Primitiæ experimenti theologici. 1681. 4:o. -- De peccatu originali. P. I, II. 1682—83. 4:o. -- De natura et usu philosophiæ in theologia. 1683. 4:o. — Diss. præcipua octo priorum capitum Geneseos momenta exhibens. 1684. 4:o. — De providentia Divina. e. a. 4:o. — De notitia Dei naturali. 1685. 4:o. — Disp. theol. e. Matth. XXVII, 46 de s. sancto mysterio de relictionis Christi in ligno crucis consummatæ. 1686. 4:o. — De religiosis Christianorum jejuniis. 1687. 4:o. — De peccato originali. 1688. — *Disp. Synod. Lund.:* De natura et constitutione theologiæ. Fol. — De scriptura sacra. 1686. Fol. — De Deo

uno in essentia et trino in personis. 1689. 4:o. -- De officio Christi. 1692. 4:o. — De justificatione (? Enl. Sommelii förmodan aldrig tryckt tillfölje af eldsvåda i boktryckeriet, ej heller i handskrift återfunnen). — *Programmer:* ang. prestexamens anställande 1685, samt vid rectorsombytet s. å.

VI. Matthias Steuchius

utnämndes såsom förste professor i theologi vid universitetet i Uppsala till procanceller och biskop i Lund 1694 $^{14}/_{6}$ och innehade procancelleriatet till 1714 $^{14}/_{12}$, då han utnämndes till svea rikes erkebiskop och procanceller i Uppsala.

Matthias Steuchius var född i Fogdö af Strengnäs stift 1644 $^{26}/_{10}$, en son af sedermera superintendenten i Hernösands stift Steuchius. Sina första studier gjorde han vid Hernösands gymnasium och vid Uppsala universitet, hvarefter han företog en studieresa 1667—1672 genom Tyskland, Holland och England, vandrande omkring från universitet till universitet. Utnämnd lector i Hernösand, prestvigdes han samma år och deltog inom preståndet i 1672 och 1675 års riksdagar. 1676 förflyttades han till Uppsala såsom professor i logik och metaphysik, men återvände efter sex års academisk verksamhet till Hernösand för att i sin faders ställe, under dess ständiga tjenstledighet, sköta superintendentsembetet. Han hade i nära tolf år förvaltat det nordligaste stiftet, hvarunder han inlagt mycken förtjenst om lapparnes omvändelse och undervisning, och just blifvit återkallad till universitetet i Uppsala för att tillika vara erkebiskoplig vicarie, då Carl XI genom fullmakt, gifven i Torneå, utnämnde honom till biskop i det sydligaste stiftet och procanceller i Lund. 1714 blef han Haqvin Spegels efterträdare i erkebiskopsdömet och procancelleriatet i Uppsala, hvilka embeten han beklädde till sin död 1730 $^{2}/_{8}$

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Justum politicum. 1669. 4:o. -- De *αυταρκεια*. 1678. 4:o. — De natura mutuorum inter parentes et liberos officiorum. e. a. 4:o. — De vacuo. e. a. 4:o. -- Theses miscellaneæ ex variis philosophiæ partibus desumtæ. e. a. 4:o. — De transcendentali bonitate. e. a. 4:o. — De abstractione. e. a. 8:o. -- De usu & utilitate metaphysices. e. a. 8:o. — Idoneus civilis philosophiæ auditor ex Aristot. I Ethic. c. 3. 1679. 4:o. — De opinione. e. a. 4:o. — Imperium rationis in appetitum. e. a. 4:o. — De distantia vitiorum a virtutibus. e. a. 4:o. — De vanis observationibus vulgi. e. a. 4:o. — De causa finali in genere. e. a. 4:o. — Historia lucis. e. a. 8:o. — De dicto Epicuri *λαθε βιωσας*. e. a. 8:o. — Voluntas indifferens cum determinatione sua. e. a. 8:o. — Exercitationes de mundi anima. P. I, II. e. a. 8:o. — Custos domus. e. a. 8:o. — De hexiologia Aristotelica. e. a. 8:o. — De eruditorum peregrinatione. 1680. 4:o. — De comite virtutis invidia. e. a. 4:o. — De odiis vicinorum. e. a. 4:o. -- Diss. *υποτυπωσιν* monocerotis breviter exhibens. e. a. 4:o. — De exemplis. e. o. 8:o. — De supplice. e. a. 8:o. — De fama. e. a. 8:o. — De judice litis sophicæ. e. a. 8:o. — De eruditionis remoris. 1681. 4:o. — De *Ανεξικακια*. e. a. 4:o. — De cunctatione prudenti. e. a. 4:o. — De venatione. e. a. 4:o. — De vi necessitatis e. a. 4:o. — De modo et moderatione opum in republica. e. a. 8:o. - De usu honesti & naturalis justi in societate civili. e. a. 8:o. — Prudens simplicitas. e. a. 8:o. — De lumine naturæ humanæ. e. a. 8:o. — De inæqualitate peccatorum, ex occasione paradoxi *ὁτι ισα τα αμαρτηματα*. e. a. 8:o. — De ebrietate. 1682. 4:o. -- De synteresi. e. a. 4:o. — De sensu literali. e. a. 4:o. — De metempsychosi sive animarum transmigratione. e. a. 8:o. — De cœtu malorum ex occasione *της πονηροπολεως* Philippi. e. a. 8:o. — De decretis: e. a. 8:o. — De prima veritate. 1683. 8:o. — De *φιλαυτια* noxia. e. a. 8:o. — *Disp. Synod Lund.:*

De ecclesia. 1698. — De baptismo 1699. — De cæna domini. 1700. — De libero arbitrio 1708. — *Likpredikningar* öfver: Lagman Joh. Cedercrantz. 1700, 2:a uppl. 1733; Kyrkoh. Sam. Lunnæus. 1708; Domprosten Lars Molin. 1723. — *Programmer:* till R. Ehrenborgs installation 1696; till rectorsombytet 2 Juli s. å.

VII. Jonas Linnerius

utnämndes såsom domprost och förste professor i theologi vid universitetet till procanceller och biskop i Lund 1715 $^{15}/_{12}$ och innehade embetet till 1734 $^{10}/_{2}$, då han afled.

Jonas Linnerius var född i Skellefteå 1653 $^{2}/_{3}$ och hade studerat vid Hernösands gymnasium och vid Uppsala universitet, innan han 1681 gaf sig ut på de utländska studieresor, som tiden ansåg nödvändiga för vinnande af en fullständig bildning. Vid återkomsten från sina resor i Tyskland, Holland och England, utnämndes han 1684 $^{27}/_{3}$ till professor i theologi vid Lunds universitet. Först efter utnämningen prestvigdes han, tillträdde sin befattning 1685 och blef 1690 domprost. Han var en man som på grund af praktisk duglighet, mera än genom vetenskapliga förtjenster hann till den post i samhället han beklädde.

Tryckta Skrifter: Disp. synod. de peccato originali. Lund 1690. 4:o. — *Programmer:* vid acad. oration öfver Lindskölds tillträde till acad. cancelleriatet 1687; — till rectorsombytet s. å.; till N. Dahlhems likbegängelse 1692; — stud. N. Svenonii likbeg. 1663; — rectorsombytet s. å.; — Bonde Humeri installation 1703; — J. Steuchs d:o s. å.; — rectorsombytet 1704; — J. Hermanssons installation 1715; — M. Rydelii d:o s. å.; — A. Rydelii minnestal öfver A. Stobæus s. å.; — ang. indragning af pasquillet "Confect vid Mandfolksbordet af Tityrus (Th. Ihre) s. å.; — C. Schulténs installation s. å.

VIII. Andreas Rydelius

utnämndes såsom förste professor i theologi vid universitetet och domprost till procanceller och biskop i Lund 1734 $^{18}/_{12}$ och utöfvade procancelleriatet till 1738 $^{1}/_{4}$.

Andreas Rydelius, en af de män, hvilkas verksamhet vid Lunds universitet under de tvenne förflutna seklerna mest gagnat och hedrat fosterlandet, föddes i Linköping 1671 $^{24}/_{8}$ inom en östgötsk prestslägt. Adertonårig kom han från Linköpings gymnasium till universitetet i Uppsala 1689. Det var just den tidpunkt, då striden mot den nya philosophien, den cartesianska, ursprungligen väckt af den theologiska faculteten vid universitetet, men derifrån fortplantad till preståndet vid riksdagen och hemfallen till den kungliga styrelsens afgörande, omsider blifvit afslutad genom det tillstånd Carl XI gifvit till "philosophiens fria bruk och öfning, sanningen med goda skäl och experimenter att utleta och styrka samt alla lofliga vetenskaper att föröka." Till segervinnaren i denna strid, den cartesianska philosophiens målsman vid universitetet, professor Johan Bilberg, då på höjden af sitt lärarerykte, trädde den unge Rydelius i ett nära personligt förhållande och fästades ej endast för en längre tid vid

hans hus utan äfven för beständigt vid hans vetenskap. Då Bilberg 1693 drog sig undan det academiska splitet till kyrkoherdesysslan i Örebro, följde han sin lärare dit, för att fortfarande kunna begagna hans handledning och ur den krets af ynglingar, med hvilken Bilberg omgifvit sig och inom hvilken han fortsatte sina cademiska verksamhet, utgick Rydelius med en bildning, i hvilken philosophens dialectiska skärpa förenade sig med den fina känsla för formens och uttryckets skönhet, som ett naturligt anlag och det djupa studiet af de gamla mönstren skänkt honom. Tidigt fästade dessa snillets och bildningens företräden uppmärksamhet vid honom. Haqvin Spegel ville, då han hört en oration af honom, hålla honom qvar i Linköping; Anders Stobæus och Erland Lagerlöf, då de hört hans oration på riddarhussalen öfver Carl XII:s sextonde födelsedag, ville vinna honom för det carolinska universitetet. De lyckades och på cancelleren Gyldenstolpes uppmaningar begaf han sig 1699 till Lund. Alltifrån sin första ankomst till universitetet uppträdde han såsom lärare och tillvann sig straxt det oinskränkta förtroende hos den academiska ungdomen, som aldrig under en nära fyratioårig lärareverksamhet öfvergaf honom. Universitetet hade ingen offentlig anställning att bjuda honom. Det föreslog honom hos cancelleren till adjunct i philosophiska faculteten; men då ingen adjunctsbeställning fans upptagen i staten vägrades utnämningen. Han blef sålunda anvisad på den enskilta undervisningen och har under de första åtta åren af sin academiska verksamhet gifvit enskilta föreläsningar i såväl philosophi och theologi som de lärda språken och vältaligheten, naturkunnighet och mathematik. Äfven måste han egna sig åt nybegynnares undervisning, och för att underlätta sitt arbete var det som han vid denna tid skref sin skolbok: Grammatista philosophans. Omsider kunde det medellösa universitetet gifva honom fast anställning och för alltid fästa honom vid sig, då 1707 præpositiplatsen vid communitetet blef ledig. Han utnämndes till denna syssla 1707 $^{24}/_{7}$ från Altranstadt och erhöll tre år derefter från Bender 1710 $^{3}/_{10}$ fullmakt på professionen i logik och metaphysik. Vid nära fyratio års ålder alltså var det som Andreas Rydelius besteg den offentliga lärostolen, och såsom han då i fulla kraften af sin ålder med öfverlägsen makt öfver de ämnen han föredrog och med det uppoffrande nit vid undervisningen, som låg i hans karakter, verkade för närvarande och kommande slägters förädling, flög hans lärarerykte snart kring fosterlandet. Tidens allmänna olyckor, hvartill stötte många enskilta, beggedera djupt och bittert kända af hans känsliga själ, förmådde icke att dämpa det brinnande nitet: ännu när vådelden har förtärt hans under långa års mödor och försakelser utarbetade handskrifter, ryggar han ej tillbaka för att göra detsamma arbetet ånyo; när pesten jagar honom bort från lärosätet vandrar han, ännu undervisande, från by till by med en trogen lärjungeskara. Men hans läroverksamhet gick äfven utom föreläsningssalen och blef hela folkets egendom, när för hans tankearbete modersmålet böjde sig till uttryck för vetenskapen. Konung Carl XII åhörde en gång under sin vistelse i Lund hans philosophiska föreläsningar. Konungen skall dervid hafva frågat, om icke ett lärdt verk på svenska kunde i detta ämne utgifvas till att dermed hedra nationen. Och Rydelii svar blef utgifvandet af Nödiga Förnuftsöfningar, det första omfattande philosophiska arbete på vårt tungomål. Det trycktes första gången 1718 och omtrycktes flera gånger under det förra århundradet. Hans Sedebok, ett annat philosophiskt arbete på svenska, första gången utgifven 1731, utgafs fyra gån-

ger under seklets lopp. Den philosophiska lärostolen innehade Rydelius i 20 år på ett sätt som är höjdt öfver allt beröm, intill dess han 1730 $^{11}/_{12}$ öfvergick till den theologiska faculteten och på consistorii enhälliga förslag utnämndes till tredje professor i theologi. Redan 1725 hade han tagit prestvigning och begynt att såsom kyrkoherde i Hardeberga och Sandby egna sig åt kyrkans tjenst. När han nu fullkomligt öfvergick till denna, blef liksom kronan satt på hans föregående lifs verksamhet; ty allt hans philosopherande hade ytterst afsett religionens grundsanningar och varit ett sträfvande att från den cartesianska lärobyggnadens ståndpunkt vinna försoning emellan philosophiskt vetande och uppenbarelsens tro. Under de åtta år han ännu fortfor att verka vid universitetet förflyttades han 1731 $^{22}/_{9}$ till andra och 1732 $^{6}/_{9}$ till första professionen i theologi och domprosteriet, sedan han i början af samma år emottagit värdigheten af theologiæ doctor. Han var nu senior bland lärarne vid Lunds universitet och räknade i de flesta bland dem sina lärjungar; största delen af Skånes och Blekings presterskap vördade i honom en lärare. Som ett uttryck af fordna lärjungars tacksamhet och hyllning åt hans förtjenster har man att anse det nära enhälliga val, hvarmed han kallades till universitetets procanceller och stiftets biskop. Med lika trohet och nit förvaltade han dessa embeten, tills döden träffade honom 1738 $^{1}/_{5}$. "Spero sed sileo" voro hans fromma sista ord.

Tryckta Skrifter: Disp. Lundens. De Musis æmulis. 1709. 8:o. — Positiones philosophicæ. 1710. 8:o. — De dialecto philosophica, inchoata a Tullio, a scholasticis elaborata. 1711. 8:o. — De præjudiciis. e. a. 8:o. — De personarum quantitate morali, ejusque fundamentis. e. a. 8:o. — De cognitione sui. P. I, II. 1712. 8:o. — De præsumtionibus eruditis & ineruditis P. I, II. 1712—13. 8:o. — De singularium notitia sterili & fructuosa. P. I. 1713. 8:o, P. II 1714. 4:o. — De prærogativis rerumpublicarum ex situ. 1715. 4:o. — De notionibus nativis. e. a. 8:o. — De primis totius philosophiæ principiis. e. a. 8:o. — De logomachiis philosophantium. 1716. 4:o. — De viis præcipuis rationaliter cognoscendæ. Dei existentiæ. P. I. e. a. 8:o. — De lusibus phantasiæ deliræ. 1717. 8:o. — De indole & limitibus religionis natur. veræ. e. a. 8:o. — Breve specimen novæ scientiarum scientiæ. P. I—VI. e. a. 8:o. — De morosophia s. subtilitate stupida & delirante. 1719. 8:o. — De opinionum revolutionibus periodicis. e. a. 8:o. — De animarum humanarum vita immortali. e. a. 8:o. — De disputatione vocali et solenni ejusque vero usu & abusu. e. a. 8:o. — De naturæ et constitutione physicæ. e. a. 8:o. — De admiratione docta. e. a. 8:o. — Consideratio quæstionum nonnullarum circa philosophiam Christianam, paucis thesibus comprehensæ. e. a. 8:o. — De propagatione animæ humanæ. P. II, I. e. a. 8:o. — De palma- 1720. 8:o. — De vera idea sapientiæ humanæ. P. I, II. 1720—23. 8:o. — De usu judicii philosophici in studiis memoriæ. P. I, II. 1720—22. 8:o. — De philosophia ebria. 1720. 8:o. — De amore boni. 1721. 8:o. — De materiæ ineptitudine ad cogitandum. e. a. 8:o. — De vita hominis creatoris sui vindice. e. a. 8:o. — De limitibus intellectus et voluntatis. e. a. 8:o. — De creatione materiæ ex nihilo. e. a. 8:o. — Theoria humanorum affectuum. 1723. P. I, II. 8:o. — De immaterialitate mentis humanæ. e. a. 8:o. — Dyas partium hominis essentialium, imprimis adversus recentiores philosophiæ corruptores vindicatur. e. a. 8:o. — De unione mentis et corporis. e. a. 8:o. — De diverso Palladis et Martis ingenio. e. a. 8:o. — De vero logicæ peripateticæ pretio. P. I. e. a. 8:o. — De anima brutorum. 1724. 8:o. — Aphorismi philosophici ex prima parte exercitationum suarum rationalium excerpti de optima educatione. 1725. 8:o. — De novis aliquot axiomatibus, quibus metaphysicam auxere viri celebres Leibnitius & Wolfius. 1725. 8:o. — *Περι της κυμινοπρισεως φιλοσοφικης* s. de excessu subtilitatis in philosophicis. 1726. 4:o. — Theses miscellaneæ. e. a. 4:o. — De harmonia perfectionum Divinarum. e. a. 4:o. — De existentiæ Divinæ demonstratione vel ex sola veritatis idea. e. a. 4:o. — Examen judicii Bæliani de fatali prope literatorum miseria. e. a. 4:o. — De infinito. e. a. 4:o. — Diss. philosophico-pneumatica, antiquo-novam quæstionem,

quid sit Deus? ventilans. e. a. 8:o. — Diss. fidelem præceptorem, præsertim privatum adumbrans. e. a. 8:o. — De Chao. e. a. 8:o. — De moderamine libertatis philosophicæ. e. a. 8:o. — Diss. exhibens celebrem controversiam de vera substantiæ idea & definitione. e. a. 8:o. — De tempore. e. a. 8:o. — De caussis atheismi. e. a. 8:o. — Triginta inclutæ veritates. e. a. 8:o. — De fine & usu practico omnium artium liberalium. e. a. 8:o. — Brevis repetitio IV:æ partis exercitationum rationalium, additis subinde necessariis animadversionibus. 1727. 4:o. — De varia vicissitudine veraque indole philosophiæ primæ vulgo dictæ metaphysicæ. e. a. 4:o. — De justitia Dei vindicativa ex attributorum divinorum numero non excludenda. e. a. 4:o. — De vera rationis humanæ definitione ejusque fructu. e. a. 8:o. — De imaginariis animarum humanarum gradibus. 1728. 4:o. — De philosophia in genere ejusque definitione. e. a. 4:o. — De quæstionibus abstrusis subinde in philosophia occurrentibus, quibus summæ imbecillitatis convincitur ratio humana. e. a. 4:o. — Theses in philosophia variæ. 1729. 4:o. — De sophismatibus jocosis. e. a. 4:o. — De fundamentis syllogismorum perfectorum. e. a. 4:o. — De falso vel dubie abstrusis e. a. 4:o. — De sapientia Divina. P. I. e. a. 4:o. — Prodromus analyseos philosophicæ, qua viri male celebris Christiani Democriti analysis chymica trium systematum philosophicorum Cartesiani, Spinoziani & Leibnitio-Wolfiani, breviter examinatur. 1730. 4:o. — Repetita disquisitio de spectris. P. I. e. a. 4:o. — De gustu mentis sano et ægrotante in exercitiorum rationalium parte quarta memorato dissertatio, qua hic philosophicus cogitandi loquendique modus paulo curiosius explicatur, ut imbecilli et suspiciosi hominis soliditatem ejus pariter ac innocentiam quasi manibus palpare possint. e. a. 4:o. — Diss. veterem querelam, de tempore posteriore, pejore, ad examen historico-philosophicum revocans. e. a. 4:o. — De vera et falsa superstitionis idea. e. a. 4:o. — De serie finium Divinorum. e. a. 4:o. — Theses in philosophia variæ. e. a. 4:o. — Diss. qua fervidum Europearum gentium certamen de gloria ingenii, ad debitum moderamen revocatur. e. a. 4:o. — De imaginatione pathetica ejusque moderamine. e. a. 4:o. — De usu & abusu historiæ literariæ. e. a. 4:o. — Specimen positivo-polemicum, continens nonnullas theses theologicas. 1732. 4:o. — De canone fidei scripto: Diss theol. novo seculi hujus canonico irregularissimo Christiano Democrito opposita P. I, II. 1733. 4:o. — De articulis doctrinæ fidei. Disp. synod. Lund 1729. 4:o. — De admirandis Divinæ providentiæ consiliis & operibus. Disp. synod. Lund 1737. 4:o. — Grammatista philosophans. Lund 1714. 4:o. 5 upplagor: Norrkpg 1726, ibid. 1733, 1748. 4:o, Wexiö 1780 8:o. — Th. Goveani artis sciendi pars specialis et praxi propior in summam coarctata. Lund s. a. (1716). — Nödiga Förnuftsöfningar. Norrkpg 1718. 8:o, 2:a uppl. 1737. 4:o, sista delen särsk. utg. Sthlm 1766. 4:o. — Välgrundade och solida tankar öfver de största och allmännaste fördomar och förnuftssvek, sammandragne af A. Rydelii Förnuftsöfningar. Sthlm 1765 (utdrag ur 4:e del. i 2:a uppl.). — Sagan om den förvandlade hjorten, med anmärkningar och sannsagor. Sthlm, s. a. 4:o (ur Förnuftsöfn. 2:a uppl. 180). — Nödiga och välmenande påminnelser mot den så kallade Apokatastasin ton panton, eller alla fördömdas änteliga återställning i sitt förlorade salighets stånd. Norrkpg 1728. 8:o. — Sedebok, hvarutinnan gifves en kort anledning til dygden, så väl den osynliga och i hjertat förborgade, som den synliga. Sthlm 1731. 8:o (ibid. 1743 & 1764 samt Ups. 1770). — Anmärkningar till Christiani Democriti s. k. demonstratio Evangelica. D. I. Linköp. 1732, II. Norrk. 1736. — Sententiæ philosophicæ fundamentales. Lund 1733. 8:o, Ups. 1736, Lund 1741 (öfvers. på svenska Sthlm 1741). — Compendium logices brevissimum. Francof. & Lips. 1739. 8:o. — Epistola nomine diasccpticæ, reapse diascopticæ, de anima brutorum. Lund s. å. — Andeligt memorial utg. af Brantius. Kbhvn 1744. — Testamente, tryckt på latin och svenska 1744. — Svenska vitterhetsarbeten utg. af F. Braune, i Bidrag till det carolinska tidehvarfvets vittra litteratur ur Lunds universitets handskriftsamling, utg. af M. Weibull och F. Braune. Lund 1868. 8:o. — Opuscula Latina, collecta & edita a Joh. Henr. Lidén. Norrk. 1778. 8:o, innehållande 20 orationer; Præfatio mortis, seu moribundi diss. epistolica ad cæcos in terra cursores; Lapis panegyricus Stanislao I Regi Poloniæ in Scania erectus; Monumentum volans, quo vitam et mortem Magni Stenbockii ingenua manus ingenuorum hominum memoriæ commendavit; VI Epistolæ gratulatoriæ, bifogade acad. dissertationer; L Testimonia academica; Epistola consolatoria ad amicum graviter adflictum; Oratio figurata contra figuras ineptas etc. (tryckt jemte Grammatista philosophans. Lund 1714); Acad. programmer: (ang. communitetsspisningens början 1714; vid orationen öfver G. Cron-

hielms tilltr. till cancelleriatet s. å.; prof. M. Hegardts installation s. å.; parentationen öfver protokollssekreteraren M. Steuch s. å.; rectorsombytet 1715; parentationen öfver R. R. Falkenberg s. å. (i stenstil); rectorsombytet 1716; med förmaningar till de studerande 1723; vid rectorsombytet 1724; parentationen öfver prof. Quensel 1732; Kil. Stobæi installation såsom histor. prof. s. å.; N. Lagerlöfs install. s. å.; parentation öfver domprosten Hegardt s. å.; orationen öfver slaget vid Lützen s. å.; G. Harmens installation s. å.; rectorsombytet 1733; theol. doctorspromotionen s. å.); XXI Carmina, de flesta bifogade acad. disp. (Se vidare ang. R:ii opuscula Brings Minne öfver Rydelius; större delen voro redan förut tryckta). — Likpredikningar öfver: prosten Quiding 1731; biskopen Linnerius 1734; prosten S. F. Corvin 1736. — Epithalamium ad nuptias J. Linderstedt & M. Törnflycht. 1698. — Guds barnas lust och Belials barnas olust, under melodien af en dragone-marsche föreställd af en gammal soldat under Apollinis Regemente. 1706. 12:o. — Acad. program vid orationen i anledning af N. Tessins tillträde till Cancelleriatet 1714. — Syndens och bönens, straffets och nådens vankelvigt, vid Kon. Carl XII:s ankomst till sina nordiska länder 1715. — Olika embetes-bröder, en själasörjare och en själa-förgätare i Guds församling, efter den Hel. Skrifts anledning sins emellan jemförde. 1716. — Herdabref till Skånska och Blekingska Presterskapet 1735. — Riksdagspredikan, ämnad att hållas 1738. — Outgifne *Handskrifter* i Estenbergs, Lidéns och Westelii samlingar, (tills. 13 tomer) och 12 band collegia Rydeliana på Lunds univ. bibliothek, samt derstädes äfven: Anmärkningar öfver Nya Testamentet och Dödsens företal. 4:o.

XI. Carl Papke

utnämndes såsom förste professor i theologi vid universitetet och domprost till procanceller och biskop i Lund 1738 $^{8}/_{11}$ och innehade embetet till 1740 $^{1}/_{2}$, då han afled.

Carl Papke var född i Lund 1681 $^{1}/_{10}$, en son af sedermera procancelleren, dåvarande professor Christian Papke, och hade vid detta universitet, hvarest han inskrefs som student 1703 och promoverades 1706, företrädesvis under Andreas Rydelii ledning grundlagt sina studier, innan han 1708—10 gjorde sin studieresa till tyska universiteter. Sistnämnda år återkom han till universitetet och begynte då der en enskilt undervisningsverksamhet, som han under mycket betryck, utan all ersättning af det allmänna, fortsatte intill 1716, då han af konung Carl XII genom fullmakt, gifven Lund 1716 $^{24}/_{8}$, utnämndes till professor i romersk vältalighet. Konungen gjorde denna utnämning utan Papkes egen ansökan och utan att hafva inhemtat consistorii förslag. Papke, som var en af Andreas Rydelii utmärktaste lärjungar, efterträdde honom i fem embeten: 1730 såsom professor i logik och metaphysik, 1731 såsom tredje, 1733 såsom andre, 1735 såsom förste professor i theologi och domprost samt slutligen 1738 såsom procanceller och biskop i Lund. Han liknade till karakteren sin lärare: ädelsinnad, from, oegennyttig.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De criterio veritatis philosophicæ. 1712. 8:o. — De Antimusis. P. I, II. 1712—19. 8:o. — De innato sciendi desiderio. 1719. 8:o. — De præcipuis vitiis Latinitatis studioso vitandis. e. a. 8:o. — De imitatione oratoria. e. a. 8:o. — De varia Latinæ linguæ fortuna. P. I, II. 1720. 8:o. — De dubitatione utili & noxia. 1721. 8:o. — De fati atque libertatis discordia. 1723. 4:o. — De temperamentis moralibus. e. a. 4:o. — Diss. limites ponens inter rhetoricam et disciplinas cognatas. e. a. 8:o. — Diss. ethicæ Ciceronianæ specimen brevi cum επικρισει sistens. e. a. 8:o. — Diss. Leibnitzianorum de malo hypotheses summatim cum modesto judicio exhibens. 1726. 8:o. — De providentia Divina. e. a. 8:o. — De eligendo vitæ genere. e. a. 8:o. — De spatio. e. a. 8:o. — De angelis. e. a. 8:o. — Diss. comparationem inter atheismum & superstitionem instituens. e. a. 8:o. —

De naturali et necessario nexu mali moralis & physici. e. a. 8:o. — De æmulatione. e. a. 8:o. — Diss. imaginem infiniti in rebus finitis sistens. P. I, II. 1727. 8:o. De intellectu ante voluntatem emendando. 1728. 4:o. — De periodo. e. a. 4:o. — Diss. paradoxa omnem hominum scientiam auctoritate tamquam basi sua niti demonstrans. 1729. 4:o. — De anima mundi. e. a. 4:o. — De amplitudine studii eloquentiæ Romanæ. e. a. 8:o. — Theses miscellaneæ & tumultuariæ. 1730. 4:o. — De varia chriæ methodo. e. a. 4:o. — De ficto temporis genio. e. a. 4:o. — De oratoriæ inventionis subsidiis genuinis et spuriis. e. a. 4:o. — De oratoria sacra. e. a. 4:o. — De divinatione. e. a. 4:o. — De syllogismo oratorio. 1731. 4:o. — De spectris. P. II, I. e. a. 4:o. — De idealismo Leibnitiano. e. a. 4:o. — Diss. ideam Dei Wolfinnam ad examen revocans. e. a. 4:o. — De oeconomia gratiæ applicatricis. 1733. 4:o. — *Acad. programmer:* tillkännagifvande om phil. magisterpromotion 1719; — vid rectorsombytet 1726; — tillkännagifvande om ph. magisterpromotion s. å.; — vid rectorsombytet 1727. — *Likpredikningar* öfver: Studios. Joh. Stridsberg 1731; — Domprosten M. Hegardt 1732; — Kyrkoh. L. Morsing 1735; — Biskop A. Rydelius 1738; — Kyrkoh. Priedbjörn Blanxius 1739.

XII. Henrik Benzelius

utnämndes såsom förste professor i theologi vid universitetet och domprost 1740 $^{18}/_{8}$ till procanceller och biskop i Lund och innehade procancelleriatet till 1747 $^{16}/_{9}$, då han utnämndes till svea rikes erkebiskop och procanceller vid det gustavianska universitetet.

Henrik Benzelius var född i Strengnäs 1689 $^{7}/_{8}$, den yngste af de trenne erkebiskop Erik Benzelii söner, som efter hvarandra äfven innehade svea rikes erkebiskopsstol. Han hade studerat i Uppsala, innan han, efter att förut hafva gjort en resa genom flera delar af fosterlandet, 1712 begaf sig på de vidt omfattande resor i vår verldsdel och i Österlandet, från hvilka han först 1718 återkom. Såsom en fredlig vandrande lärd kom han genom Polen, Ungarn och Moldau till Bender vid tidpunkten af kalabaliken och var en af dem, som tillfångatogos af tartarerna. På Carl XII:s förbön frigafs han och sändes, sedan han uppvaktat konungen i Demotica, på dennes bekostnad till Österlandet för att förkofra sig i dess språk. Året 1715 vandrade han i Palestina, 1716 i Egypten, och kom öfver Frankrike och Holland i slutet af 1718 tillbaka till Sverige. Han utnämndes året derefter, 1719, till præpositus vid Lunds universitets communitet och 1720 till e. o. professor i philosophiska faculteten; blef derstädes 1728 professor i orientalspråk, 1732 tredje, 1735 andre och 1738 förste professor i theologi samt erhöll värdighet af theologiæ doctor 1733. Han deltog i alla riksdagar från 1740 till 1756 och var 1751—52, 1755—56 prestståndets talman. Henrik Benzelius var en man af en djup och omfattande lärdom och såsom sådan erkänd ej endast inom fosterlandet utan äfven utomlands. I Tyskland samlade och utgaf man särskilt hans samtliga disputationer, af hvilka de flesta hemta sina ämnen ur bibelns språk och dess uttolkning. Han dog i Uppsala 1758 $^{20}/_{5}$.

Tryckta Skrifter: De gratia Dei erga homines lapsos et de redemtione Christi. Disp. acad. Altorf. 1718. 4:o. — *Disp. Lund.:* De quatuor orbis monarchiis. P. I. II. 1724. 4:o — De peregrinationibus religiosis. e. a. 4:o. — De Melchisedeco rege N. Test. justitiæ & pacis. 1726. 4:o. — De LXX Danielis hebdomadis. 1727. 4:o. — De Bileamo divino propheta., e. a. 4:o. — Disp. ordinis Jesuitarum brevem delineationem exhibens. e. a. 4:o. — Diss. του Scheol genuinam sistens notionem. 1729. 4:o. — De censu Augusti. e. a. 4:o. — De Thau s. notula piorum frontali Ezech. IX: 4. e. a. 4:o. — Ad viri A. Joannis Clerici dissertationem de lingua Hebraica & quidem ejus antiquitate stricturæ nonnullæ. e. a. 4:o. — De ca-

nonibus apostolicis. 1730. 4:o. — De caussis litteraturæ Ebreæ. e. a. 4:o. — De Paschate Christi Σταυρωσίμῳ. e. a. 4:o. — De scriptura ante Mosen. e. a. 4:o. — De forma reipublicæ Judaicæ. 1731. 4:o. — De voto Jephtæ incruento. 1732. 4:o. — De tabernaculo Mosaico ad ductum Ebr. IX: 2—4. e. a. 4:o. — De libris V. T. canonicis eorumque divisionibus &c. e. a. 4:o. — De libris V. T. apocryphis in genere. 1733. 4:o. — De sectis ecclesiæ orientalis nostri temporis. e. a. 4:o. — De fœdere Josuæ cum Gibeonitis Jos. IX: 3. e. a. 4:o. — De gloria templi Zorababelici Hagg. II: 8 seq. e. a. 4:o. — De libri V. Test. apocryphis in specie. e. a. 4:o. — De Apolline loquaci & muto. e. a. 4:o. — Diss. qua adstruitur numerus paschatum Christi quaternarius. e. a. 4:o. — Proselytismus Rabbinorum loco motus. e. a. 4:o. — De transitu Israëlitarum per mare rubrum. e. a. 4:o. — De antiquis Bibliorum versionibus. e. a. 4:o. — De sortibus veterum. e. a. 4:o. — De classe Salomonea in regionem Ophir. e. a. 4:o. — Diss. synedrium magnum Rabbinorum ad examens revocans. 1734. 4:o. — De asylis. e. a. 4:o. — De lingua Hellenistica. e. a. 4:o. — De duplici genealogia Jesu Christi juxta Matthæum & Lucam. e. a. 4:o. — De cruce criticorum כארי Ps. XXII: 17. e. a. 4:o. — Vindiciæ Concilii Nicæni œcumenici I:mi, novatoribus, præsertim Arnoldo, oppositæ. 1736. 4:o. — Vindiciæ Concilii Constantinopolitanæ œcumenici II:di in caussa Macedoniana, Gothofrido Arnoldo oppositæ. 1737. 4:o. — Diss. sistens Donatismum in novatoribus redivivum. e. a. 4:o. — De successione episcoporum canonica apud Evangelicos præsertim in Suecia. 1738. 4:o. — De vita fidei justificæ s. salvificæ. e. e. 4:o. — Vindiciæ Concilii Ephesini œcumenici III:ii in caussa Nestorii, Gothofrido Arnoldo oppositæ. e. e. 4:o. — De decreto apostolico, Act. XV. e. a. 4:o. — Vindiciæ Concilii Chalcedonensis œcumenici IV:i in causa Eutychis, Gothofr. Arnoldo oppositæ. 1739. 4:o. — Vindiciæ Concilii Constantinopolitani II:di œcumenici V:ti in caussa Origenistarum & trium capitulorum G. Arnoldo oppositæ. 1740. 4:o. — De conflagratione mundi. e. a. 4:o. — Vindiciæ Athanasii Christoph. Sandio & G. Arnoldo oppositæ. e. a. 4:o. — Vindiciæ Cyrilli Alexendr. G. Arnoldo oppositæ. e. a. 4:o. — De perfectione renovatorum contra perfectistas. e. a. 4:o. — De sacramento romanensium confirmationis. e. a. 4:o. — (Samtliga dessa dispp. äro sedermera utgifna under titel: H. Benzelii Syntagma dissertationum in Acad. Lund. habitarum c. præfatione J. E. Happii. T. I, II. Francof. & Lips. 1745. 4:o). — *Programmer:* vid parentationen öfver biskop Linnerius. Lund 1734; rectorsombytet ibid. 1735; theol. doctorspromotion ibid. 1742; d:o 1746; d:o i Uppsala 1752. — *Predikningar:* vid början af riksdagen 1740; på Fastlagssöndag 1741; likpredikan öfver kyrkoh. J. Rönbeck 1740; archiatern Kil. Stobæus 1742; jungfru P. Widing 1743; prosten Hans Widing 1744; kyrkoh. A. Textorius 1745; Eric Beckman 1749; H. M. Konung Fredrik I 1751. — *Tal m. m.:* vid DD. KK. HH. Prinsarne Carls och Fredrik Adolphs döpelseacter 1748 och 1750 (inf. i Bergholtz Svea Rikes Härliga Krantz. Sthlm 1750. 8:o); vid H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas döpelseact 1753; vid S. Claræ kyrkas invigning Påskd. 1753; vid slottskyrkans invigning 1754; Encænia templi Fridericiani eller Carlscrona stads nya kyrkas invigning 1744. Sthlm 1747; vid kyrkoh. And. Bålds inställning i ämbetet 1747; vid inträdet i K. Vet. Acad. 1746; å presteståndets vägnar vid riksdagarne 1751—52 och 1755—56. — Bref till D:r Eric Benzelius 1713—16 (Sv. Mercurius 1760 s. 148—157). — Bref till presterskapet i Uppsala stift, ang. Hernhutiska secten. Uppsala 1751 (öfvers. på tyska i Acta Hist. Eccl. Bd. XVII s. 164—13). — Företal till Nicol. Liebmans christl. betraktelser öfver the vanliga Sön- och högtidsdagars Evangelier. Jönkpg 1743. 4:o. — Företal till Büchners Concordans. Sthlm 1754. 8:o.

XIII. Johan Engeström

utnämndes såsom förste professor i theologi vid universitetet och domprost till procanceller och biskop i Lund 1748 $^{11}/_{8}$ och utöfvade procancelleriatet till sin död 1777 $^{16}/_{8}$.

Johan Engeström var född i L. Slågarp i Skåne 1699 $^{21}/_{11}$ och utgick 1715 från Malmö skola till Lunds universitet, hvarest han 1723 erhöll den philoso-

phiska lagern. Först 1729, då han utnämndes till adjunct i philosophiska faculteten, anställdes han i fast tjenst vid universitetet och blef 1732 $^{10}/_{11}$ professor i österländska språk och grekiska efter H. Benzelius. Tio år derefter, 1742 $^{3}/_{4}$, förflyttades han till theologiska faculteten såsom andre professor i theologi och utnämndes 1743 $^{2}/_{12}$ till dess förste professor och domprost. 1746 promoverades han af H. Benzelius till theologiæ doctor och uppfördes 1747 med stort röstetal i första rummet på procancellers och biskopsförslaget. Han blef stamfar för adliga och grefliga slägterna von Engeström. — I den rad af för sin tid utmärkta orientalister, som under det adertonde seklet var universitetets prydnad, är Johan Engeström en af de icke minst berömde; af dem alla är han den förste, som universitetet sjelf fostrat. Omfånget af hans språkkunskaper var sällsynt; hans flit såsom lärare och academisk skriftställare utomordentlig. Som theolog stod han på strängt orthodox grundval och var liksom sin föregångare en afgjord motståndare till tidens pietistiska och hernhutiska rörelser.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Sensus literalis versus 16 Cap. XX Geneseos, collatis præcipuis versionibus Orientis & Occidentis. 1724. 4:o. — Spiritus Bene Haadam ascendens sursum et spiritus Habbehema descendens deorsum ex versu 21 Cap. III. Ecclesiastæ, vero & genuino suo sensui restitutus. 1725. 4:o. — Grammatica Hebræa Biblica s. lingua Hebræa restituta semper sibi constans & anomaliarum plane expers etc. P. I—VII & Appendix, diss. C. B. Michaelis de vocum seminibus ac literarum significatione hieroglyphica sub examen revocans. 1731—33. 4:o. — Diss. exhibens et examinans quorundam sententias de lingua primæva. 1734. 4:o. — Summa systematis Divinæ ethices sapientiam piorum hominum ex Cap. VII: 13, 14. Ecclesiastæ breviter exponens. e. a. 4:o. — De culto Divino ante Mosen. e. a. 4:o. — קְרִי וְלָא כְתִיב s. lectum et non scriptum per scripturam sacram Vet. Test. veræ suæ origini, veroque sensui adsertum. e. a. 4:o. — De confusione linguarum Babelica. e. a. 4:o. — Quid sit Hebræorum אסון an ex isto vocabulo quid concludi pro distinctione inter fœtum animatum et inanimatum possit. e. a. 4:o. — Possibiles omnes proportionis geometricæ simplicis variationes proportionales. e. a. 4:o. — Diss. scholas Ebræorum adumbrans. e. a. 4:o. — De sensu veritateque vaticinii Jacobæi Genes XLIX, 10. 1735. 4:o. — De stellis matutinis & filiis Dei ex Jobi XXXVIII: 7. e. a. 4:o. — Viginti Libanii Rhetoris epistolæ, adhuc ineditæ, cum versione ac notis. e. a. 4:o. — De cultris veterum lapideis. e. a. 4:o. — Aphorismata philologica. e. a. 4:o. — De spiritu, anima & corpore, secundum mentem Apost. Pauli 1 Thess. V: 23. e. a. 4:o. — Diss. verum sensum dicti Mosaici Deut. XXXII: 5. investigans. e. a. 4:o. — De autochthonis. e. a. 4:o. — De origine rituum Hebræorum. e. a. 4:o. — De vita Hebræorum academica secundum statuta Rabbinorum. 1736. 4:o. — De resurrectione sanctorum circa resurrectionem Christi ex Matth. XXVII: 52, 53. e. a. 4:o. — Parallelismus inter Esaiam LIII: 9 & Paulum Rom. VI: 4. e. a. 4:o. — Lacrymæ veterum super mortuis. e. a. 4:o. —. De eclipsi solis Christo in cruce pendente conspecta. e. a. 4:o. — De vera ratione denominationis Psalmorum Michtam. e. a. 4:o. — Theorema philologicum *ἑπτα τα πνευματα ενωπιον του θρονου Θεου* s. Septem Spiritus ante thronum Dei Apoc. I: 4 commemoratos, adumbrans. e. a. 4:o. — De mente humana in corpore ex dicto Gen. II: 7. e. a. 4:o. — De morte, cujus mentionem facit Paulus Rom. V: 12. 1737. 4:o. — Zacharias Barachiæ filius vere restitutus ex dicto Matth. XXIII: 35. e. a. 4:o. — De quercu Hebræis אַלּוֹן et אֵלָה, אֵיל dicta P. I, II. e. a. 4:o. — De populis Canaan devotis. P. I, II. e. a. 4:o. — De genuina lectione nominis tetragrammati יהוה. e. a. 4:o. — De antiquissima origine Græcorum. e. a. 4:o. — Diss. controversiam in Sacra Scriptura vexatissimam de ætate Achaziæ vi dictorum II Reg. VIII: 26 & II Par. XXII: 2 sub examen revocans. e. a. 4:o. — Diss. demonstrans Magos, qui Christum recens natum quæsiverunt Matth. II: 1 seq. fuisse Gentiles, non Judæos exules, contra cel. Herm. v. d. Hardt. e. a. 4:o. — De *εὐταξια* studiorum in genere. e. a. 4:o. — Diss. expendens celebrem inter Rabbinos et Karæos controversiam de termino Pentecostes a quo, vi dictorum Lev. XXIII: 15, 15. Deut. XVI: 10. e. a. 4:o. — De revelationibus Divinis in genere. e. a. 4:o. — Similitudo, quam Paulus exhibet figuli et va-

sorum figulinorum Rom. IX: 21 expensa. e. a. 4:o. — De miraculosa solis lunæque quiete Josua petente, facta, ex cap. X: 12, 13. e. a. 4:o. — De metamorphosi Nebucadnezaris. e. a. 4:o. — De angelologia Judaica. e. a. 4:o. — De epocha LXX annorum captivitatis Babylonicæ. e. a. 4:o. — De origine sacrificiorum. e. a. 4:o. — An lingua Hebræa homini fuit naturalis? e. a. 4:o. — Anakim. 1738. 4:o. — Conciliatio dictorum Hos. XI: 1 & Matth. II: 15. e. a. 4:o. — De aquis diluvii magni ex Genes. VII: 11, 20, 21. e. a. 4:o. — De libris N. Test. apocryphis in genere. e. a. 4:o. — Inquisit. philol. in qua uxorem Lothi in statuam salis fuisse commutatam, contra novam quorundam philologorum υποθεσιν evincitur. e. a. 4:o. — De Divina punctorum, vocalium et accentuum cum consonis linguæ sanctæ V. T. origine et auctoritate. e. a. 4:o. — De Hebræorum primitivis bilitteris eorumque usu in exegeticis. e. a. 4:o. — Parallelismus inter Herculem atque Josuam. e. a. 4:o. — חרפים e. a. 4:o. — Parallelismus inter Prophetam Esaiam Cap. XXVI: 19 & Apost. Paulum 1 Cor. XV: 42—44. e. a. 4:o. — De loquela serpentis paradisiaci ex Gen. III: 1—5. e. a. 4:o. — De annis שפטים s. Judicum Israeliticarum. e. a. 4:o. — De literis Masorethorum רבתי e. a. 4:o. — De origine et ratione כתיב ולא קרי s. scripti & non lecti per Scripturam Sacram Vet. Test. e. a. 4:o. — De conformatione primi Adami c. secundo ex Genes. III: 22. e. a. 4:o. — Diss. verum sensum dicti Servatoris Matth. XXIII: 8 exhibens. e. a. 4:o. — De interiori natura radicis triliteræ הסא e. a. 4:o. — De exclamatione Salvatoris in cruce, Matth. XXVII: 46, Marc. XV: 34, collata cum Ps. XXII: 2. e. a. 4:o. — De altercatione archang. Michaelis & diaboli de corpore Mosis ex Jud. Ep. v. 9. e. a. 4:o. — De admiranda Dei œconomia circa terminum vitæ humanæ ex occas. dicti Jobi XIV. e. a. 4:o. — De עץ החיים s. arbore vitæ e. a. 4:o. — Memorabilia vitæ Danielis Divini Prophetæ, Sacra præeunte Scriptura. e. a. 4:o. — Diss. Chaldaismum Biblicum c. Hebraismo anomaliarum experte evincens harmonicum. e. a. 4:o. — De providentia Divina circa literas antediluvianas. e. a. 4:o. — Explicatio verborum propheticorum Dan. IX: 27, eorumdemque c. N. T. harmonia. 1739. 4:o. — De lege sepulturæ suspensi super ligno Deut. XXI: 22, 23. e. a. 4:o. — Sensus genuinus dicti Mosaici Exod. XXXIII: 23. e. a. 4:o. — Diss. ostendens nullum inter Stephanum Act. VII: 16 & Mosen Gen. XXIII: 8 seq. XXXIII: 19 esse parallelismum. e. a. 4:o. — Memorabilia vitæ Rubenis patriarchæ, Sacra præeunte Scriptura. e. a. 4:o. — De rubo ardente & visione Mosi objecta Exod. III: 2 seq. e. a. 4:o. — Conciliatio inter dicta apud Evangelistas Matth. III: 14 et Joh. I: 31, 33 occurrentia. e. a. 4:o. — De homicidio Lamechi ex Genes. IV: 23, 24. 1740 4:o. — Triduum abs Hosea commemoratum. VI: 2. e. a. 4:o. — Diss. distinctionum linguæ sanctæ N. T. minorum Θεοπνευστιαν asserens. e. a. 4:o. — De mente humana ejusque propagatione. e. a. 4:o. — De Japheto in tentoriis Semi ex dicto Gen. IX: 27. e. a. 4:o. — Brevissima ad solidam sapientiam via per genuinam sui cognitionem. e. a. 4:o. — Αρτεμις s. Diana imprimis Ephesiorum. e. a. 4:o. — Somnium Jacobi Genes. XXVIII. e. a. 4:o. — De cura animæ. e. a. 4:o. — De vocatione Apostolorum. e. a. 4:o. — De כמרים e. a. 4:o. — Conciliatio lectionis textualis et marginalis qua לו et לא e. a. 4:o. — Monumenta diluvii universalis ex historia profana civili. e. e. 4:o. — De miraculis in genere. e. a. 4:o. — De præstantissima vita theoretica atque practica. e. a. 4:o. — De Jona typo Christi ex dictis Matth. XII: 40 & Luc. XI: 30. e. a. 4:o. — De baptismo super mortuis ex 1 Cor. XV: 29. e. a. — גבורים שלדוד s. Heroes Davidis II Sam. XXIII: 8 ad fin. et 1 Par. XI: 10 seqq. 1741. 4:o. — De religione Abrahami ante vocationem Gen. XII: 1 & Act. VII: 2, 3 memorata. e. a. 4:o. — De Mose per errorem cornuto. e. a. 4:o. — De testamento Jacobi ex dicto Gen. XLVIII: 22. e. a. 4:o. — De distinctione decalogica præsertim noni a decimo præcepto. e. a. 4:o. — De vigiliis veterum Hebræorum præeunte Scriptura Sacra. e. a. 4:o. — De שכינה majestate Divina in columna nubis et ignis Israeliticis manifestata. e. a. 4:o. — De parallelismo amoris sui & proximi ex occas. dictorum Lev. XIX: 18, Matth. XXII: 39. e. a. 4:o. — De exclamatione Evæ Gen. IV: 1. e. a. 4:o. — Mirabilis visio Apostolis Petri Act. X: 9—17, commemorata. e. a. 4:o. — De Mamona iniquitatis Luc. XVI: 9. e. a. 4:o. — De visione linguarum ignearum super Apostolis etc. Act. II: 3. e. a. 4:o. — De annis regum Judæ et Israëlis. e. a. 4:o. — Diss. verum sensum dicti Matth. XXIII: 2, 3 exponens. e. a. 4:o. — De miraculo Christi a Marco commemorato C.

VII: 32 seqq. e. a. 4:o. — De tentatione Christi a Matthæo cap. IV: 1 seqq. descripta, collata c. Marc. I: 12, 13 & Luc. IV: 1 seqq. e. a. 4:o. — De Achimeleco & Abiatharc ex collatione dictorum 1 Sam. XXI: 2 & Marc. II: 26. e. a. 4:o. — De termino orientali tribus Naphtali Judeæ contiguo. e. a. 4:o. — Genuina explicatio οψὲ σαββάτων Matth. XXVIII: 1. e. a. 4:o. — De igne sacro præcipue Hebræorum. e. a. 4:o. — Diss. veram spem Jobi ex cap. XIX: 25—27 examinans. e. a. 4:o. — De indole legum civilium. e. a. 4:o. — Diss. quæstionem, an Paulus habuerit uxorem, expendens. e. a. 4:o. — Diss. intellectum, voluntati, eminentiori alias visa, latius patere, demonstrans. e. a. 4:o. — De regia urbe Salem Gen. XIV: 18 commemorata. 1742. 4:o. — De statu complementi operis creationis Gen. II: 2. e. a. 4:o. — Gethsemane. e. a. 4:o. — Diss. sufficientem rationem nominis Jeremiæ quoad Matth. XXVII: 9, 10. e. a. 4:o. — De canonica auctoritate dicti illustris 1 Joh. V: 7. e. a. 4:o. — De choreis. e. a. 4:o. — Conciliatio dictor. Michæ V: 1 & Matth. II: 6. 4:o. — De genuino sensu Psalmi XVI præcipue vers. 2. e. a. 4:o. — De differentia Legis et Evangelii. 1743. 4:o. — Harmonia decalogi & orat. Dominicæ. e. a. 4:o. — De doctrina irregenitorum Verbo Dei consentanea. 1744. 4:o. — De mille annis Apoc. XX: 4 in æternitate beatarum mentium dum a corporibus solutæ fuerint, inventis. e. a. 4:o. — De scipione Aaronis florido in symbolum ministerii ecclesiastici Num. XVII. 1745 4:o. — De mortuorum pariter ac vivorum immutatione in die novissimo. e. a. 4:o. — De peccato in Spiritum Sanctum. e. a. 4:o. — De satisfactione Christi pro peccato in Spiritum Sanctum, præcipue adversus Jacobum Carpovium in Theologia revelata dogmatica methodo scientifica adornata. e. a. 4:o. — De vera, reali, atque substantiali, corporis & sanguinis Christi in sacra cœna præsentia. e. a. 4:o. — Diss. exhibens stricturas quasdam in positiones Alberti Voget de electione ex fide prævisa. 1748. 4:o. — Diss. sub examen revocans definitionem conversionis a M. Jac. Carpovio in Theologia revelata dogmatica exhibita. e. a. 4:o. — *Predikningar:* vid riksdagens slut. Sthlm 1752; — Likpred. öfver kyrkoh. P. Wankif 1752; — öfver kyrkoh. Nils Hellman, e. a.; — öfver kyrkoh. S. Langwagen 1754; — öfver contractspr. Joh. Gane 1755; — kyrkoh. L. Nobelius 1758; — contractspr. J. P:son Ring, 1765. — *Programmer:* vid firandet af Fredrik I:s födelsedag 1739; — vid festen med anledning af Nordenstråles tillträde till cancelleriatet s. å.; — vid N. Lagerlöfs tillträde till theol. professionen s. å.; — vid rectorsombytet 1740; — vid firandet af freden och tronföljarevalet 1743; — vid rectorsombytet 1744; — vid theol. doctorspromotionen 1768.

XIV. Olof Celsius

utnämndes såsom kyrkoherde i Stockholms storkyrkoförsamling till procanceller och biskop i Lund 1777 $^{12}/_{12}$, och innehade embetet till 1794 $^{15}/_{11}$, då han afled.

Han var född i Uppsala 1716 $^{4}/_{12}$, en son af den lärde professor O. Celsius, orientalisten och botanikern, och hade studerat i Uppsala, der han 1740 promoverades. Anställd vid universitetet 1742 såsom docens i literaturhistoria och 1744 v. bibliothecarie, utnämndes han 1747 till professor i historia, men lemnade snart denna plats för att ingå i kyrkans tjenst. Prestvigd 1757 och theologiæ doctor 1752, blef han 1753 kyrkoherde i Kungsholms, 1760 i St. Jacobs och Johannis och 1774 i Storkyrkans församling i Stockholm. 1786 emottog han utmärkelsen att kallas till en af svenska academiens förste ledamöter och utnämndes samma år till commendör af nordstjerneorden; samma år uppsattes han äfven af erkestiftet i första rummet på förslag till den lediga erkebiskopsstolen, men blef ej dertill utnämnd. Han blef stamfader för adliga slägten von Celse. — Olof Celsius är en intressant literaturbild från det förra seklet. En varm försvarare af den gammalklassiska bildningen från århundradets första hälft och sjelf fullbildad utgången ur dess skola, är han redan också i

många afseenden en af härolderna för en ny bildning, en ny smakriktning. Af naturen utrustad med stora skriftställaregåfvor, har han med olika framgång försökt sig på många olika literaturfält. Som universitetslärare utgaf han 40 latinska dissertationer och blef den, som öppnade raden af Sveriges literaturtidskrifter, en bana, på hvilken Gjörwell och Salvius omedelbart fortsatte hans första försök. Som vitter författare har han försökt sig både på det episka och dramatiska området, i öfversättningar af de gamle och i skaldestycken på deras språk. Han var psalmdiktare och en af sin tids mest firade talare, en af de förste, som gifvit modersmålet sin rätt i den academiska tribunen. Men isynnerhet är det som historisk författare och samlare, som han varaktigt fästat sitt namn i den svenska literaturens häfder. Hans Gustaf I:s historia (1746—53) och Erik XIV:s historia (1774) gjorde historien mera än tillförene till en hela folkets egendom. Svea rikes kyrkohistoria, hvars utgifvande han begynte 1767 och för hvars utarbetande han gjorde stora samlingar, hann han endast begynna. Det är ett arbete, som visar honom som historisk kritiker. Hans stora samling af handskrifter, uppgående till 347 band, förvaras i Uppsala universitets handskriftsamling såsom gåfva af den fordne lärjungen och läraren.

Tryckta Skrifter: Disp. Upsal.: De meritis & fatis Johannis & Arnoldi, Messeniorum P. I. 1741. 4:o. — De vitiis quibusdam poëtantium, quæ, hoc ævo, pædantismi & charlataneriæ nomine venīre solent. 1743. 4:o. — Quinque decades librorum seculo XV impressorum quos possidet bibliotheca publica Upsaliensis. Ibid. e. a. 8:o. — Fata templi Riddarholmensis. P. I (P. II sectio I. Gryphisw. 1750) 1748. 4:o. — De ordinum equestrium in Suecia usu antiquo & hodierno. e. a, 4:o. — Observationes historicæ circa constitutionem ecclesiasticam, nostris Gudsiwolagh dictam. e. a. 4:o. — De Mariæstadio Westrogothiæ urbe, c. vicina Mariæholmia dynastica sede provinciæ Skaraborgensis. P. I. e. a. 4:o. — Schediasma histor. genealog. quo Blancæ, Sveciæ reginæ, dubii huc usque natales, illustrantur. e. a. 4:o. — De re nummaria, ejusque in historia Suio-Gothica usu. P. II, I, III. 1749. 4:o. — De Sudermannia. P. II, I. e. a. 4:o. — De arianismo Gothorum. e. a. 4:o. — Meletematis de nobiliori antiquitate Håtunensi sciagraphia. e. a. 4:o. — De Wartofta Westrogothiæ territorio. P. I. 1750. 4:o. — Monimentorum literariorum ill. comitis Axelii Oxenstierna, regni Svio-Goth. cancellarii etc. P. I. ex arehivo Palmsköldiano Reg. Bibl. Ups. depromta. e. a. 4:o. — Almar Stäk, Uplandiæ olim munitissima arx. e. a. 4:o. — Monumenta politico-ecclesiastica ex archivo Palmsköldiano nunc primum in lucem edita, c. contin. I—XVI. e. a. 4:o. — Aphorismi theolog. de auctoritate patrum. 1751. 4:o. — De Erico Olai historico. e. a. 4:o. — Schediasma genealog.-histor. illustrem Trollorum gentum exhibens. e. a. 4:o. — De antiquitatibus insulæ Feringsöensis, nunc stricte dictæ Svartsjölandet. e. a. 4:o. — De novellis historicis. 1752. 4:o. — De meritis et fatis Messeniorum (forts. af ofvanstående). 1753. 4:o. — *Större arbeten:* Ingeborg. Tragedi i 5 acter. Sthlm 1737. 4:o. — Svenska nitet n:o 1—32. Sthlm & Upsala 1738. 4:o (tills. med A. Hesselius). — Vita Urbani Hierne (i Acta Litt. & Sc. Suec. 1739). — Lärde Svenske. Sthlm (sällsynt, endast 24 sid. tryckta). — Tidningar om de lärdes arbeten för år 1742. Sthlm 1748. 8:o. — Bibliothecæ Ups. Historia. Ups. 1745. 8:o. — Kort berättelse om Upsala slotts begynnelse och öden. Ups. e. a. 8:o. — Konung Gustaf I:s historia efter gamla och ostridiga handlingar sammanskrefven. D. 1, 2. Sthlm 1746, 53. 8:o, 2:dra uppl. ibid. 1775. 8:o, 3:e uppl. Lund 1792. 8:o. — Utkast till föreläsningar öfver Europeiska statshistorien. Sthlm 1747. — D:o öfver statskunskapen. Ibid. 1747. 8:o. (Enl. C:ii egen uppgift hufvudsakligen öfversatt från Everard Otto's Notitia statuum). — D:o öfver Svenska statskunskapen. Ups. 1748. — Utkast till ett collegium öfver den Europeiska statshistorien. Ups. 1750. — Hela mythologien föreställd i en guda-ballet och upplyst med tillräckliga anmärkningar. Sthlm 1761. (Förf. omtvistad: Celsius enl. Rosenhane, enl. andra källor B. Wettersten). — Virgilii Æneis Bok I. öfvers. på svensk vers. Sthlm 1762. — Svea rikes kyrkohistoria d. I—III. Sthlm och Lund 1767. 4:o, 1785, 1792. 8:o. — Gustaf Wasa. Hjeltedikt uti sju sånger. Sthlm 1774. 4:o. (Anon.). — Konung Erik XIV:s historia. Ibid. 1774. 8:o, 2:a

uppl. Lund 1795 (öfvers. på tyska Flensb. & Lpzg 1777. 8:o och på franska Paris 1777. 8:o). — *Smärre uppsatser, tal och poemer:* In effigiem Johannis Magni archiepiscopi Upsaliensis. s. a. — Ode, Celsiss. Comiti D:no C. Gyllenborg, Acad. Ups. cancellario ipsis calendis Januarii dicata a. 1742. Ups. Fol. — Åminnelsetal öfver Drottning Ulrica Eleonora (på vers). Upsala 1742. 4:o (Anon.). — Tal, hållet i Ups. acad. vid H. K. H. Prints Gustafs födelse 1746. Sthlm s. å. 8:o. — Åminnelsetal öfver acad. canc. grefve C. Gyllenborg ibid. 1747. Sthlm 1748. 8:o. — Tal till minne af den dagen, då H. K. H. Prins Adolph Friedrich täcktes emottaga cancellers-ämbetet vid k. acad. i Uppsala. Sthlm 1749. 8:o. — Åminnelsetal öfver secret. vid k. vet. acad. P. Elvius. Ibid. 1750. 8:o. — Predikan på klagodagen öfver konung Fredrik I i Uppsala domkyrka 1751. Sthlm (u. tr. å.) 4:o. — Lyckönskan öfver DD. KK. MM:s inträde i det nya kongl. slottet 1754. (Lärda tidn. s. å. n:o 96). — In numum Gustavo optimo principi, a regni Svio-Gothici ordinibus, die natali anno 1761 decretum, et oblatum eodem die 1762. (Lärda tidn. 1762 n:o 7, öfvers. på svenska af N. J. Nyman ibid. n:o 8). — Psalmerna n:o 1, 3, 6, 27, 32, 41, 52, 84, 95, 316 i svenska profpsalmboken. Sthlm 1765—67. — In auspicatissimum adventum reg. princ. Sophiæ Magdalenæ in Sueciam 1766. Sthlm 4:o. — In tumulum generosæ virginis Jac. Mag. Stjernstedt. Sthlm 1766. 4:o. — In felices tædas mag. N. J. Nymansson & d:n Ulricæ Grave. Ibid. 1768. 4:o. — In tumulum signiferi G. H. Barfod. Ibid. e. a. 4:o. — Elegia in discordem patriam. Ibid. 1771. — Tal till Stockholms presterskap vid hyllningsedens afläggande 1772. (Gjörwells Allm. Tidn. 1772). — Memorial om religionsfrihet. Inlemnadt till högv. presteståndet. Sthlm 1779. 4:o. — Handlingar rörande en donation af handskrifter till univ. bibliotheket t Uppsala. (Allm. tidn. 1789 del. I n:o 26). — I kongl. vet. academien: Åminnelsetal öfver cancellirådet baron Sal. v. Otter 1747; — öfver hofintendenten Fr. Sparre 1748; — öfver landshöfd. L. Benzelstierna 1758; — öfver hofcancelleren v. Dalin 1764. — inträdestal 1746; — tal om smak uti den svenska så bundna som obundna vältaligheten; vid præsidii nedläggande 1768. 8:o. — öfver cancellirådet C. R. Berch 1781. — Program till theol. doctorspromotionen i Lund 1782. — Inträdestal i svenska academien 1786. (Sv. acad:s handl. d. I). — Stycken af Homerus öfvers. och uppl. i svenska academien. (Ibid.).

XV. Petrus Munck

utnämndes såsom förste professor i theologi vid universitetet och domprost till procanceller och biskop i Lund 1794 $^{14}/_{6}$ och innehade procancelleriatet till sin död, som inträffade 1803 $^{18}/_{7}$.

Petrus Munck föddes i Ljungby i Skåne 1732 $^{3}/_{7}$ och studerade vid Lunds universitet 1745—53, under hvilken tid han 1751 erhöll lagerkransen och 1753 utnämndes till docent i österländska språken. Han fortsatte 1753—56 sina studier vid Uppsala universitet, och docentur i politik under Johan Ihre skall derstädes hafva varit honom tillbjuden; men han återvände till Lund, der han 1756—57 finnes hafva hållit föreläsningar i zoologi. Sistnämnde år utnämndes han till adjunct i theologiska faculteten. 1769 förordnades han till professor i grekiska och österländska språk och öfvergick 1775 till theologiska faculteten såsom tredje professor i theologi. I denna facultet blef han 1776 andre och 1778 förste professor samt domprost. Han uppfördes med särdeles stort röstetal 1794 på procancellers och biskopsförslaget och Skånes och Blekings presterskap anhöll särskilt om hans utnämnande. Från honom härstammar adliga slägten Munck af Rosenschöld. — Petrus Munck var en af sin tids mest framstående män vid universitetet, en starkt framträdande personlighet, som genom de förenade gåfvorna af lyckliga naturanlag, omfattande bildning och en energisk karakter öfverallt beredde sig plats. Samtiden beundrade isynnerhet den utomordentliga, alla motståndare nedslående färdighet i disputations-

öfningar, hvaraf han gifvit prof vid båda de svenska universiteterna, men var ej blind för den öfverdrifna polemiska skärpa, hvilken han på många områden, såväl i den vetenskapliga striden som isynnerhet i behandlingen af consistoriella ärenden vid många tillfällen lade i dagen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Willandia P. II, I. 1752. 4:o. — De recentioribus Hebraismi restituendi principiis P. I, II. 1756, 59. 4:o. — Decas thesium theologicarum 1760. 8:o. — De jure Dei in rebelles civitatis suæ P. I, II. 1764, 65. 4:o. — De genuino sensu & usu dicti classici Ps. CXLVII: 19, 20. 1766. 4:o. — De genuino sensu et usu dicti classici Ps. XIX: 8, 9 de verbo Dei. P. I, II. e. a. 4:o. — De genuino sensu et usu dicti classici Ps. CXIX: 89—94. 1767. 4:o. — Diss. breviter examinans hypothesin Wolfianam, quoad Deum nullum dari peccatum. 1768. 4:o. — Diss. de synergismo recentiori, recentioribus animadversionibus opposita. 1769. 4:o. — De libertate mentis essentiali per peccatum non sublata. 1770. 4:o. — De consistentia fidei ex dicto Esaiæ VII: 9. e. a. 4:o. — Diss. de justificatione multorum in cognitione justi Dei servi, et dicto Esaiæ LIII: 11, præcipue paraphrasi Chaldaicæ & versioni των LXX opposita. e. a. 4:o. — De conjugio Hoseæ typico ex dicto Hos. I: 2. e. a. 4:o. — De conversione aversæ Israëlis ex dicto Jer. III: 12, 13, coll. Act. XVII: 30, 31. — Vindiciæ foederum Divinorum ex dicto Hos. VI: 7. — Animadversiones in observationes apologeticas de synergismo recentiori. P. I, II. e. a. 4:o. — De argumentis Evangelii suasoriis ex dicto Hos. II: 14. 1771. 4:o. — De vita justi ex fid. Habac. II: 4. P. I, II. e. a. 4:o. — De vivificatione post biduum & erectione die tertia Hos. VI: 2. e. a. 4:o. — De fundamento fæderis gratiæ ex dicto Zach. VI: 13. e. a. 4:o. — De mem clauso in medio vocis לםרבה Esaiæ IX: 6, 7. e. a. 4:o. — De valle Achor ostio spei, Hos. II: 15. e. a. 4:o. — De induratione. Rom. IX: 18. e. a. 4:o. — De gaudio fidelium spirituali Esaiæ IX: 3. e. a. 4:o. — De linguæ Chaldaicæ indole & usu. e. a. 4:o. — Vindiciæ dictorum S. S. pro æternitate pœnarum infernalium. e. a. 4:o. — De statu quæstionis in recentissima controversia sic dicta synergistica rite observato. e. a. 4:o. — Diss. exhibens resolutionem quæstionis problematicæ quænam sit caussa, cur anima nostra non sit memor repræsentationum in somno quieto occurrentium. e. a. 4:o. — De pondere argumenti pro demonstranda æternitate pœnarum infernalium ex continuatione damnatorum in peccando. e. a. 4:o. — De facto Ehudi legi naturæ non adverso. Judic. III: 12—30. e. a. 4:o. — De moralitate actionis meretricis Rahab Josuæ II: 1 seqq. e. a. 4:o. — De resurrectione mortuorum principiis physiologico-medicis non adversa. P. I, II. e. a. 4:o. — De morbo Jobi. 1772. 4:o. — De sanatione per massam ficuum Esaiæ XXXVIII: 21. e. a. 4:o. — Diss. sistens examen hypotheseos de incolis planetarum. e. a. 4:o. — De poena innocentium juri Divino publico adversa. e. a. 4:o. — De lectionibus variantibus textus Hebraici, speciatim Kennicotti. e. a. 4:o. — De lectionum variantium Vet. Test. usu et abusu. e. a. 4:o. — De instituti Kennicottiani usu & abusu. e. a. 4:o. — De constanti & interna activitate animæ humanæ. e. a. 4:o. — De paraphrasi Chaldaica Onkelosi. e. a. 4:o. — De palo Pauli 2 Cor. XII: 7. e. a. 4:o. — De anima humana cognitionis attributorum Divinorum comprehensivæ non capaci. e. a. 4:o. — Diss. breviter ostendens præscientiam Divinam rebus præscitis nullam imponere necessitatem. e. a. 4:o. — De angelis malis nec restitutis nec restituendis, ex occasione dicti Paulini Ebr. II: 16. e. a. 4:o. — De sermone otioso Matth. XII: 36. e. a. 4:o. — De origine legitimæ potestatis ex dicto Rom. XIII: 1. e. a. 4:o. — De crimine et clade Bethsemitarum 1 Sam. VI: 19, præcipue cel. Kennicott opposita. e. a. 4:o. — De theologia naturali insita Rom. I: 19, II: 14, 15 ex occas. recentissimæ inter viros cel. Linmark & Knös exortæ controversiæ P. I, II. e. a. 4:o. — Diss. sistens accentuationem dicti 1 Sam. VI: 19. e. a. 4:o. — Diss. exhibens notionem miraculorum scripturariam. e. a. 4:o. — De Deo zelote Exod. XX: 5, Deut. V: 9. 1773. 4:o. — Diss. antiscripturariis opposita de supplicio Ammonitarum 2 Sam. XII: 31, 1 Chron. XX: 3 nota crudelitatis liberato. e. a. 4:o. — De Providentia Divina circa propagationem veræ religionis in Vet. Test. P. I, II. e. a. 4:o. — De quantitate spirituum finitorum intensiva e. a. 8:o. — Diss. sistens cautelas circa usum variantium lectionum D:ni Kennicott, ex occasione libri recentissimi Lettres de M. l'Abbé De *** au S:r Kennicott. Romæ 1771. e. a. 4:o. — De religione Naamanis 2 Reg. V: 17, 18. e. a. 4:o. — De facto Chanunis juri gentium adverso P. I, II. 2 Sam. X. e. a. 4:o. — De serpente paradisiaco. e. a. 4:o. — De veritate

religionis Christianæ ex testimonio Spiritus Sancti interno, præcipue vi dicti 1 Joh. V: 6. 1774. 4:o. — De præcepto Christi Matth. V: 39 juri naturæ non adverso. e. a. 4:o. — De vero sensu verborum orationis Dominicæ αλλα ρυσαι ἡμας απο του πονηρου, Matth. VI: 13. e. a. 4:o. — De interprete sacro. P. I—III. e. a. 4:o. — De origine gentilismi. e. a. 4:o. — Diss. sistens genuinum sensum verborum ὁς ων απαυγασμα της δοξης και χαρακτηρ της ὑποστασεως του Θεου, Hebr. I: 3. e. a. 4:o. — Diss. sistens vindicias veræ notionis justitiæ Divinæ, ex occasione animadversion. in program. Gothoburgensi. e. a. 4:o. — De medio reconciliationis rationi impervio. e. a. 4:o. — Vindiciæ interpretis Sacri ex occasione animadvers. in novellis Gothob. e. a. 4:o. — Diss. de textu Hebraico incorrupto, animadvers. Gothoburgensibus opposita. e. a. 4:o. — De sensu mystico. e. o. 4:o. — De signis vulnerum Christi in statu exaltationis ex occasione dictorum Luc. XXIV: 39 & Joh. XX: 20, 27. e. a. 4:o. — Diss. sistens examen sententiæ B. Connor de humano corpore redivivo. e. a. 4:o. — De inferioribus partibus terræ. Eph. IV: 9. e. a. 4:o. — De felicitate piorum temporali. e. a. 4:o. — De cultu Dei per sacrificia. e. a. 4:o. — De vocatione gentium Es. LXV: 1. 1775. 4:o. — De temperamentis corporis humani. e. a. 4:o. — De tribus vitiis capitalibus. 1 Joh. II: 16. e. a. 4:o. — De portis inferni. Es. XXXVIII: 10. e. a. 4:o. — De cultu Dei per ἐθελοθρησκειαν Coloss. II: 23. e. a. 4:o. — De sensu verborum רפאים בל־יקמו Esaiæ XXVI: 14. e. a. 4:o. — De Christo expromissore non fidejussore. e. a. 4:o. — De genuina lectione & interpretatione dicti vexatissimi Es. LIII: 9. e. a. 4:o. — De manducatione & bibitione sacramentali indignorum. P. I, II. e. a. 4:o. — Diss. disquirens an possibilis sit hominis vivi cum animabus demortuorum conversatio. P. I—III. e. a. 4:o. — De agno mactato a fundatione mundi Apoc. XIII: 8. e. a. 4:o. — De sponsione Christi libera. e. a. 4:o. — De donis administrandi sacri ministerii P. I—IV. 1776. 4:o. — De derelictione & collectione gentium Esaiæ LIV: 7. e. a. 4:o. — De potentia diaboli in corpus humanum. e. a. 4:o. — Diss. sistens veram interpretationem dicti controversi Ps. XI: 1. e. a. 4:o. — De fide Rahabæ Ebr. XII: 31, Jac. II: 25 contra Arminianos & naturalistas. 1777. 4:o. — Diss. sistens vindicias theologiæ insitæ. e. a. 4:o. — Diss. sistens breve examen hypotheseos de corporibus angelorum subtilibus. e. a. 4:o. — De intentionibus decalogi evangelicis. e. a. 8:o. — De methodo fœderali scripturaria. 1778. 4:o. — De vita fidei latente sub tentationibus. e. a. 4:o. — De foedere Sinaitico et gentilibus ab eo non exclusis. e. a. 4:o. — De falsitate nonnullorum pro atheismo systematico argumentorum P. I, II. e. a. 4:o. — Diss. sistens meditata nonnulla de differentia fidei in infantibus et adultis. 1779. 4:o. — Diss. expendens quæstionem an Christus pro nobis expiandis gustaverit mortem spiritualem? 1780. 4:o. — De Christosophia morali P. I—III. e. a. 4:o. — Diss. sistens quæstiones in doctrina de conjugio. P. II, I. 1781. 4:o. — De miraculis in regno gratiæ. 1783. 4:o. — De zelo theologico. 1792. 4:o. — *Disp. Ups.:* De jure principis circa sacra libertati conscientiæ non inimico. 1754. 4:o. — De jure devolutionis 1755. e. a. 4:o. — Disp. Synodalis de fœderibus et testamentis Divinis. Lund 1767. 4:o. — Marci Wöldicke Compendium theologiæ theticæ c. notis dogmaticis et polemicis B. Schnabel. Lund 1760 8:o (2:a uppl. ibid. 1764, 3:e uppl. Havn. & Lips. e. a., 4:e uppl. Lips. 1779). — Prælectiones academicæ in epistolam Apostoli Judæ catholicam. Lund 1761. 4:o. — Oratio parentalis in memoriam A. O. Rhyzelii, Lund 1761 (tills. med Trozelii åminnelsetal och Schröders likpredikan s. å.). 4:o. — Compendium theologiæ biblicæ N. T. Lund 1764. 8:o. — Bref till spectator med svar och upplysning. Lund 1769. 8:o. — Fråga, förestvid theol. doctorspromotionen i Lund 1768, från latinska språket öfversatt: Om man utaf den theologiska lärdomens närvarande tillstånd kan göra sig något visst hopp om theologiens tillkommande tillvext? — Predikningar: på 15:e Sönd. efter Trinitatis, 1760; 19:e Sönd. efter d:o 1761; 22 d:o s. å.; 27:e d:o s. å.; 3:e Sönd. i Fastan, 1762; på klagodagen öfver konung Gustaf III:s död 1792; vid riksdagens början i Norrkpg 1800. — Likpredikningar: öfver kyrkoherden P. Lundegård 1775; — öfver contractsprosten theol. doctor M. Sommar 1782. — Flera uppsatser i Lärda Tidningar. — *Programmer:* vid firandet af kronprinsen Gustaf Adolfs födelsedag 1780; — rectorsombytet 1781.

XVI. Nils Hesslén

utnämndes såsom förste professor i theologi vid universitetet och domprost till procanceller och biskop i Lund 1805 $^{1}/_{3}$ och beklädde procancelleriatet till sin död 1811 $^{13}/_{4}$.

Nils Hesslén var född af bondeslägt i Hässlycke i norra Skåne 1728 $^{2}/_{9}$ och utgick från Christianstads skola till Lunds universitet, hvarest han 1745 blef student och 1751 promoverades till philosophiæ magister. Han blef 1755 docent i theologi, 1757 collega i Lunds skola, 1760 adjunct i philosophiska faculteten, 1763 i den theologiska och 1775 fjerde professor i theologi. Han efterträdde 1776, 1788 och 1794 Petrus Munck i de tre öfriga theologiska professionerna och slutligen äfven i procancelleriatet. 1769 hade han blifvit theologiæ doctor, 1809 commendör af nordstjerneorden. Såsom vetenskapsman och som lärare vid universitetet hade icke Hesslén gjort sitt namn i högre grad berömdt, då han vid nära 77 års ålder nådde procancelleriatet. Han torde likväl hafva varit en betydande menniska, att döma af det djupa intryck han gjort på den store skald, som förevigat hans minne.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De usu botanices morali 1755. 4:o. — Continuata *επικρισις* in Compendium theol. dogmaticæ cel. J. D. Michaelis. 1769. 4:o. — De officio Christi sacerdotali 1780. 4:o. — Quæstiones in doctrina de conjugio P. I, II. 1781. 4:o. — De officio Christi regio. 1782. 4:o. — De officio Christi prophetico. 1783. 4:o. — De vitiositate hominum naturali. 1791. 4:o. — De Christo non solum doctore mundi, sed etiam redemtore. 1797. 4:o. — Vaticinia Haggæi versa et illustrata. 1799. 4:o. — De interpretatione Scripturæ Sacræ secundum Kantium. P. I, II. 1800, 4:o. — Disp. synod. de sacramento agni paschalis. Lund 1773. 4:o. — Program vid rectorsombytet 1785.

XVII. Wilhelm Faxe

utnämndes såsom professor i theologi och director vid theologiska seminarium vid universitetet till procanceller och biskop i Lund 1811 $^{12}/_{8}$ och beklädde procancelleriatet till 1854 $^{22}/_{9}$, då han afled.

Wilhelm Faxe föddes i Qvistofta i Skåne 1767 $^{18}/_{5}$ inom en af dess äldsta, ursprungligen danska prestslägter. Han inskrefs vid Lunds universitet 1782 och blef 1787 philosophiæ magister samt 1788 anställd som docent i latin. 1790 kallades han till v. notarie i domcapitlet, blef 1791 ord. notarie och docent i theologi och prestvigdes 1793. Han utnämndes 1800 till adjunct i grekiska och österländska språk, 1804 till kyrkoherde i Söderhviddinge, 1808 till e. o. professor i theologi och följande år $^{21}/_{3}$ till ord. professor och seminariidirector; 1809 blef han äfven theologiæ doctor; 1815 utnämndes han till commendör af nordstjerneorden, 1838 riddare af Carl XIII:s orden. Ifrån 1844 $^{1}/_{3}$ till 1846 $^{13}/_{1}$ utöfvade procancelleren Faxe cancelleriatet. Ovanliga administrativa gåfvor, utvecklade i det sista enväldets skickliga embetsmannaskola, hade tidigt fört honom till den plats, som han i 43 år och såsom procanceller längre än någon af sina företrädare innehade. Han fortfor äfven alltid, så länge krafterna ej sveko, att vara den skicklige embetsmannen. Med ett lefvande intresse hade procancelleren Faxe omfattat sin fädernebygds, de södra landskapens,

historia och få hafva i hans tid sysselsatt sig med denna, utan att af honom hafva hemtat råd och upplysningar. Han är stiftaren af det sällskap för Skånes historia och beskrifning (1844), ur hvilket så många värderika arbeten framgått.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De ingeniis, quæ glória invitantur. P. II, I. 1787. 8:o. — De studio emendandi constitutionem theol. dogmaticæ utili et noxio. 1795. 4:o. — De eo quod periculosum est in caussis rerum memorabilium designandis. P. I, II. 1799—1802. — Privilegia capituli Lundensis. P. I, II. 1802—03. 4:o. — De legibus Divinis arbitrariis. P. I. 1807. 4:o. — Lunds stifts prestmöteshandlingar 1795. 4:o. — Matrikel öfver Lunds stifts presterskap. 1798. 4:o. — Handlingar rörande prestmötet i Lund 1799. 4:o. — Dictamen till presteståndets protocoll den 4 Dec. 1809, rörande obilligheten af påståendet om något särskildt bidrag af rikets presterskap till staten. Sthlm 1809. 8:o. — Anvisning för h:rr contractsprostar i Lunds stift rörande de ämnen, som vid visitationer inom församlingarne böra företagas och efterfrågas. Lund 1821. — Fornlemningar af Tycho Brahes Stjerneborg och Uranienborg på ön Hven m. fl. Sthlm 1824. 8:o. — Anmärkningar vid biskop Münters biografi öfver Eskil, nordens förste primas etc. Christianstad 1826. 8:o. — Inträdestal i kongl. vitterh. hist. o. antiqv. acad.: Om sodalitium Lundense. Sthlm 1832 (i kongl. vitterh. hist. o. antiqv. acad:s handl. D. XV). — Konung Gustaf III:s tal, hållet på rikssalen den 3 Febr. 1789, följande dagen efter minnet uppfattadt (i De la Gard. archiv D. XVIII). — *Tal, predikningar etc.:* Predikan på Allhelgonadagen 1801; — vid afrättning i Dalby 1803; — tal öfver kyrkoherden N. Tidner 1810; — likpredikan öfver biskopen Hesslén 1811; — tal vid prestmötet i Lund 1814; — å högv. presteståndets vägnar vid riksdagens slut 1815 (i prestest. protocoll); — vid öppnandet af Lunds bibelsällskap 1815; — åminnelsetal öfver contractsprosten P. Osbeck s. å.; — tal i Lunds bibelsällskap 1816; — predikan då H. K. H. kronprinsen Oscar uppnådde myndig ålder 1817; — bön vid h. exc. m. m. grefve Tolls jordfästning 1817; — predikan vid riksdagens början i Stockholm s. å.; — likpredikan öfver professor J. R. Rothstein 1820; — predikan inför kongl. hofrätten i Christianstad 1821; — bön att uppläsas i alla kyrkor af Lunds stift 1821, i anledning af hofrättens inrättande; — tal vid biskopinnan B. Hessléns jordfästning 1822; — tal vid h. exc. grefve T. Thotts begrafning 1824; — vid contractsprosten L. A. Palms och stud. J. Palms begrafning 1826; — oratio synod. de fatis articuli de prædestinatione in Suecia 1826; — tal vid invigningen af Malmö nya skolhus 1827; — tal vid biskopsvisitation med Qvistofta och Glumslöfs församlingar 1827; — vid contractsprosten N. Sundii begrafning 1828; — tal till minne af Christianstads kyrkas invigning för 200 år sedan s. å.; — tal vid theol. prof. A. Hylanders jordfästning 1830; — åminnelsetal öfver contractsprosten S. D. Nibelius 1832; — öfver contractsprosten P. Roos 1832; — vid invigningen af hertig Carls skolas nybyggda lärohus i Christianstad 1835; — vid invigningen af Lunds domkyrkas nya orgel 1836; — vid invigningen af carolinska cathedralskolans i Lund nya lärohus 1837; — afskedsord vid prof. rector scholæ G. R. Ahlmans jordfästning 1838; — minnesord vid hofstallmästarens m. m. frih. W. v. Schwerins jordfästning 1840; — tal vid Lunds domkyrkas jubelfest 1845; — vid missionssällskapets i Lund sammanträde 1850. — Programmer: vid jubelfesten i anledning af christna lärans införande i Sverige 1830; — Lunds domkyrkas jubelfest 1845.

XVIII. Henrik Reuterdahl

utnämndes såsom statsråd och chef för kongl. ecclesiastik-departementet till procanceller och biskop i Lund 1855 $^{9}/_{3}$ och beklädde procancelleriatet vid Lunds universitet till 1856 $^{31}/_{1}$, då han utnämndes till svea rikes erkebiskop och procanceller vid Uppsala universitet.

Född i Malmö 1795 $^{10}/_{9}$; student i Lund 1811; philosophiæ doctor 1817; docent vid theologiska seminarium s. å.; e. o. adjunct i theologiska facul-

teten 1824; prestvigd 1825; præfect vid theologiska seminarium 1826 och tilllika kyrkoherde i Kärrstorps præbendepastorat; prost s. å.; theologiæ doctor 1830; theologiæ adjunct och kyrkoherde i Uppåkra 1833; bibliothecarie vid Lunds universitet 1838; professor i dogmatik och moral samt kyrkoherde i Husie 1844 ⁹/₂; fullmägtig för Lunds stifts presterskap under riksdagarne 1844—45, 1847—48, 1850—51; förste theologiæ professor och domprost i Lund 1845 ¹⁹/₈; ledamot af kongl. nordstjerneorden 1849; statsråd och chef för kongl. ecclesiastik-departementet 1852 ³/₄; en af de aderton i svenska academien s. å.; commendör af kongl. nordstjerneorden 1854; commendör med stora korset af samma orden 1858; riddare af Carl XIII:s orden 1860; ledamot i andliga ståndet af kongl. seraphimerorden s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Epigrammata Platonis Græce et Suethice P. I, II. 1817. 4:o. — Sacri Hebræorum codicis loci, qui gentium Arabicarum mentionem faciunt, in examen vocati. P. I—IV. 1821. 8:o. — Obs. criticæ in priora duo evangelii Lucæ capita. P. I—III. 1823. 8:o. — Ad sacri Hebræorum codicis et Alcorani locos, qui de consecratione prophetarum agunt, commentationes. P. I, II. 1824. 8:o. — Doctrinæ Biblicæ de Spiritu Sancto lineamenta. P. I. II. 1825. 8:o. — De fontibus historiæ ecclesiasticæ Eusebianæ. P. I—VI. 1826. 8:o. — Apparatus ad historiam Sveo-Gothicam Celsiani sectio secunda. P. I—LVIII. 1839—42. 4:o (äfven under titel: Statuta synodalia ecclesiæ Sveogothicæ). — Profeterna sådana de i Gamla Testamentet och Alcoran föreställas. Derjemte en appendicula om profeternas invigningar. Lund 1824. — Theologisk qvartalskrift (tills. med J. H. Thomander). Lund 1828—32 och 1836—40. 8:o. — Om det theologiska studium med särskildt hänseende till Sverige. Ibid. 1832. 8:o. — Inledning till theologien. Ibid. 1837. 8:o. — Julläsning för barn. Ibid. 1837—38. 8:o. — Svenska kyrkans historia. I. II. 1, 2, III. 1 2, IV. 1. Ibid. 1838—65. 8:o. — Gamla ordspråk på svenska och latin, efter en Upsala-handskrift. Ibid. 1840. 8:o. — De äldsta svenska sigillerna. Bidrag till Sveriges konst- och culturhistoria. Ibid. 1843. 8:o. — Svenska kyrkans och skolans ifrågavarande angelägenheter. Sthlm 1853. 8:o. — I *Tidskrift för svenska kyrkan:* Öfversigt af Christna kyrkans senare händelser och nuvarande tillstånd. 1849. — I *Svensk kyrkotidning:* Sveriges kyrka med hänseende till utlandet. 1856. — Staten, religiös, christlig, bekännelsetrogen, likgiltig. Med hänseende till Sverige. 1859. — Föredrag vid prestmötet i Uppsala s. å. — Hvad innebär det hos oss mången gång hörda ordet, att man kan lära i öfverensstämmelse med Guds ord och vara en god evangelisk christen, utan att erkänna Christus såsom Gud? 1862. — I *kongl. vitterh. hist. o. antiqv. acad. handl.:* Öfversigt af den behandling, som det hedniska Sveriges historia erhållit före medlet af 17:e århundradet (Bd. XV). — Några undersökningar om de första försöken att bearbeta Bibeln på svenska. Inträdestal (Bd. XVIII). — Inledningsord vid sammankomsten d. 21 Mars 1853 (ny följd I). — I *svenska acad. handl.:* Inträdestal öfver C. F. af Wingård (Bd. XXVI). — I *Skandia:* Den helige Sigfrid, grundläggare af christen kyrka i det sydliga Sverige (Bd. I). — I *Studier, kritiker och notiser*, utom recensioner, notiser o. d.: Omdömena om religiositeten och moraliteten i Sverige 1842. — Missionsverksamheten med särskildt hänseende till Sverige. 1843. — I *Läsning för folket:* Kyrkans högtider (B. VI). — Om bokväsendet hos de gamla folken och om boktryckeriet hos de nya (VI & VII). — Kyrkans handlingar (VIII & IX). — *Tal och predikningar* m. m.: vid sorgefesten i anledning af Carl XIV Johans död 1844; — predikan vid theol. doctorspromotionen i Uppsala 1845; — tal vid invigningen af Helsingborgs skola: om det oförgängliga i skolan. 1845; — vid kyrkoherden L. Feuks installation 1847; — vid invigningen af nya kyrkogården i Lund 1847; — inledande föredrag vid theol. doctorspromotionen i Uppsala 1860; — två herdabref till vördiga presterskapet i Lunds stift. 1855, 56; — herdabref till vördiga presterskapet i Erkestiftet 1856; — vinträdet Christus och dess grenar, föredrag vid visitationer 1865; — föredrag vid prestmöten i erkestiftet 1859 och 1865; — Herrans bön, föredrag vid visitationer. 1867. — *Likpredikningar och minnestal:* öfver S. Hylander 1826; — A. M. Ljunggren 1827; — G. R. Ahlman 1838; — I. P. Hansson 1838; — A. Magnusson 1838; — J. Sommar 1843; — Helena Johanna Faxe 1845; — A. G. Kjellander s. å.;

— Lovisa Maria Schlyter 1850. — *Acad programmer:* vid prof. C. J. Tornbergs installation: Israel Erlandsson, biskop i Westerås. 1850; — festen med anledning af kronprinsens förmälning s. å.; — rectorsombytet s. å.

XIX. Johan Henrik Thomander

utnämndes såsom domprost i Göteborg till procanceller och biskop i Lund 1856 $^{6}/_{7}$ och innehade procancelleriatet till sin död, som inträffade 1865 $^{9}/_{7}$.

Johan Henrik Thomander föddes i Fjelkinge i Skåne 1798 $^{16}/_{6}$ och utgick från Carlshamns skola till Lunds universitet, der han 1812 inskrefs såsom student. Sedan han under åren 1815—17 förrättat collegatjenst vid Carlshamns skola och sednare varit anställd såsom enskilt lärare, återvände han 1819 till universitetet, hvarest han med stor utmärkelse genomgick det theologiska seminariet och 1820 aflade prestexamen samt 1821 prestvigdes. Han utnämndes s. å. till slottspredikant i Carlshamn, i hvilken befattning han qvarstannade till 1827 $^{26}/_{11}$ då han kallades tillbaka till universitetet såsom docent vid det theologiska seminarium. Utnämnd till e. o. adjunct i theologi 1831, befordrades han 1833 $^{16}/_{11}$ till professor i pastoraltheologi och 1845 $^{12}/_{11}$ till professor i dogmatik och moraltheologi och blef 1850 kallad till domprost i Götheborg. Han förordnades 1838 till ledamot i kyrkolags-comitéen och var sedan 1840 medlem af riksdagen. 1836 erhöll han af universitetet i Kjöbenhavn hedersdiplom som theologiæ doctor; blef 1823 medlem af svenska academien, 1860 commendör af danuebrogsorden och 1864 storkors af nordstjerneorden. Lysande naturgåfvor fästade tidigt uppmärksamhet vid honom, och då den fordne lärjungen såsom lärare återbördades af universitetet, hade han redan, ännu icke trettioårig, förvärfvat sig ett namn inom den svenska literaturen såsom Shakespeares, Aristophanes' och Byrons snillrike öfversättare. Hans inträde i den theologiska faculteten blef af stor betydelse för den theologiska vetenskapen och prestbildningen vid universitetet. Snart drogs emellertid hans verksamhet äfven öfver till andra fält och öfverallt intogo hans stora gåfvor den framstående plats, som var dem anboren. Mest glänsande utvecklade sig hans mäktiga personlighet i hans af samtiden aldrig nog beundrade vältalighet. Särskilt omfattade hans allsidiga natur med värma det deltagande i statens värf, hvartill Lunds stifts förtroende först kallade honom. J. H. Thomander har varit en af dem som gått i spetsen för den riktning, som inom den svenska kyrkans område eftersträfvade samma frihetsideal, som hans samtids liberala anda uppställt såsom mål inom det politiska. Han åsyftade en på friare grundsatser byggd förening emellan kyrkan och staten än den på enväldets lagstiftning hvilande, hvilken vid hans uppträdande ännu var bestående. I presten såg han framför allt kyrkans tjenare och yrkade hans frigörande från administrativa åligganden, af hvilka han i sammanhang med denna lagstiftning blifvit öfverhopad. Densamma frihet, som tiden sträfvade att vinna för den politiska communen, uppställde han som mål äfven för den kyrkliga. Så yrkade han friare bestämmelser i stadgandet om sockenbandet; friare utrymme för församlingens sjelfverksamhet i besörjandet af dess angelägenheter; upphäfvandet af alla hinder för fria sammankomster till gemensam andakt. Stor som homiletisk skriftställare, var han ännu större som andlig talare, och förblifver alltid

en af den svenska kyrkans mest framstående gestalter under den första hälften af det nittonde århundradet.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De donis Spiritus Sancti 1 Cor. XII: 8—10. 1828. 8:o. — De articulis fidei primariis. P. I—IV. 1830. 8:o. — De justa dispositione theologiæ practicæ. P. I, II. 1833. 8:o. — Sententiæ eorum, qui historiam lapsus protoplastorum (Gen. III) non nisi mythice explicari volunt, dijudicatio. 1848. 8:o. — Shakespeare's Trettondedagsafton, Som ni behagar, Antonius och Cleopatra, Richard II, Muntra fruarne i Windsor. Öfvers. Sthlm 1824—25. 8:o. — Om det fullkomliga goda. Öfvers. Ibid. 1825. — Molnen af Aristophanes. Öfvers. Ibid. 1826. 8:o. — Manfred af Lord Byron. Öfvers. Upps. s. å. 8:o. — Theologisk qvartalskrift (tills. med H. Reuterdahl (20 h.). Lund 1828—32 och 1836—40. 8:o. — Predikningar och nattvardstal. Malmö 1829. 8:o. — Brutus efter Voltaire. Lund 1830. — Gefion (tills. med N. O. Ahnfelt). Lund 1832. 4:o. — Nya Testamentet. Öfvers. Örebro 1835. — Kateches. Lund 1838. 16:o. — Försvar för nykterhetssällskaperna. Lund s. å. 8:o. — Förslag till allmän stadga för de kongl. academierna i Uppsala och Lund (i juridiskt archiv 1842). — Predikningar öfver alla årets sön- och högtidsdagars evangelier. D. I, II. Sthlm 1849. 8:o. — Den svenska psalmboken af år 1819, öfversedd af J. H. Thomander, P. Wieselgren m. fl. Malmö 1849. 12:o. — 9:e upplagan af Hübners bibliska historia. Sthlm 1850. 8:o. — Öfversedd upplaga af Lindbloms kateches. s. å. — Om svenska kyrkans och skolans angelägenheter. Sthlm 1853. 8:o, 2:a uppl. 1854. 8:o. — Inträdestal i svenska academien (Sv. acad. handl. D. XXIX) 1857. — Fem och tjugo mormonska lärosatser, jemförda med den hel. skrifts utsago. Helsingborg s. å. 8:o. — De kyrkliga frågorna. Örebro 1860. 8:o. — *Strödda predikningar och tal:* Predikan vid jubelfesten 1830; — magisterpromotionen i Lund 1835; — theol. doctor C. Schönbecks jordfästning 1836; — tal vid theol. docenten N. O. Ahnfelts jordfästning 1837; — predikan vid theol. doc. H. Hellmans jordfästning s. å.; — vid magisterpromotionen i Uppsala 1838; — tal vid kyrkoherden A. Lindeblads installation 1839; — predikan vid jubelfesten 1841; — vid prosten S. J. Cavallins jordfästning s. å.; — profpredikan i Stockholms Storkyrka på 25 sönd. efter Tref. sönd. 1842; — på klagodagen 1844; — vid magisterpromotionen i Uppsala 1854; — på 1:a sönd. i Adv. 1855; — vid fru A. Levgrens jordfästning 1856; — på klagodagen 1859; — vid doctorinnan Melins jordfästning 1860; — vid theol. doctorn A. P. Gullanders jordfästning 1862; — vid friherrinnan M. B. Gyllenkroks, f. Fock, jordfästning 1862; — vid contractsprosten theol. d:r H. Fr. Cedergrens jordfästning 1863; — vid doktorinnan H. E. Skarstedts, f. Wieselgren, jordfästning 1864; — vid lector Gustaf Anderssons jordfästning s. å.; — predikan vid tacksägelsegudstjenst i anledning af Sveriges och Norges 50:åra förening s. å.; — herdabref till sju församlingar i Lunds stift s. å. — Program vid prof. C. J. Schlyters installation 1838. — Strödda smärre uppsatser och poemer m. m.

XX. Wilhelm Flensburg

utnämndes såsom professor i dogmatik och moraltheologi vid universitetet till procanceller och biskop i Lund 1865 $^{21}/_{12}$.

Född i S. Rörum i Skåne 1819 $^{3}/_{8}$; student i Lund 1834; philosophiæ doctor (ultimus) 1841; e. o. amanuens vid universitets-bibliotheket 1842; docent i systematisk theologi 1847; prestvigd 1849; theologiæ adjunct och kyrkoherde i Stångby s. å.; prost 1850; förestod professionen i dogmatik och moraltheologi h. t. 1847, v. t. 1848, sednare hälften af v. t. 1849, h. t. 1850, 1851; v. t. 1852, 1857 och v. t. 1858; samt professionen i practisk theologi v. t. 1850, och i kyrkohistoria h. t. 1852, 1853—56; kyrkoherde i Kärrstorp 1852; professor i dogmatik och moraltheologi och kyrkoherde i Hellestad 1858 $^{17}/_{6}$; theol. doctor 1860; kyrkoherde i Uppåkra 1862; riksdagsfullmägtig för Lunds stift vid riksdagen 1865—66. Ledamot af kongl. nordstjerneorden 1866; ord-

förande i föreningen för Skånes fornminnen och historia, och hedersledamot af kongl. physiographiska sällskapet i Lund s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Guds allestädesnärvarelse. 1847. 8:o. — De vero sensu parabolæ Lucæ XVI: 19—31. 1849. 8:o. — Svensk kyrkotidning (i förening med E. G. Bring och A. N. Sundberg) årg. 1855—63. Lund 1855—65. 8:o. — Om trohet emot konungen. Tal hållet vid Lunds universitet den 11 Febr. 1852. Lund s. å. 8:o. — Christi kyrkas herrlighet. Predikan vid Lunds stifts prestsällskaps sammanträde den 28 Aug. 1860. Lund s. å. 8:o. — Bön vid magisterpromotionen i Lunds domkyrka den 31 Maj 1862. Lund s. å. 8:o. — Predikan på jungfru Mariæ bebådelsedag i Lunds stifts presterskaps postilla, 1 årg. Lund 1863. — Till vördiga presterskapet i Lunds stift. Herdabref. Lund 1866. — Tal vid svenska bibelsällskapets årshögtid den 28 Mars 1866. Sthlm s. å. — Predikan vid riksdagens afslutande den 22 Juni 1866. Sthlm s. å. — Acad. program vid professor Th. Wiséns installation: Kritik af Schleiermachers försoningslära. 1865.

Rectorer.

I spetsen för det större academiska consistorium, åt hvilket är anförtrodt det omedelbara besörjandet af universitetets angelägenheter, ställa constitutionerna af den 19 December 1666 (Cap. IV) en rector, hvilken, i bestämd ordning efter faculteterna, utses af samtlige ordinarie professorer. Honom åligger det att sammankalla consistorium och såsom ordförande leda dess förhandlingar: i händelse af lika röstetal hvilar hos honom den afgörande rösten. Han skall utöfva uppsigt öfver så väl lärares som lärjungars studier och uppförande och skall isynnerhet göra sig noga underrättad om professorernas arbeten samt stundom afhöra deras föreläsningar. Det tillhör honom att vaka öfver universitetets förvaltning och tillhålla dess tjenstemän till fullgörande af sina skyldigheter. Utöfvandet af den universitetet tillhörande lagskipande myndighet tillkommer honom ensam vid smärre mål, vid större i förening med consistorium. Han är den som eger att till verkställighet befordra inom universitetets lagskipningsområde fällda domar. Val af rector skulle enligt constitutionerna försiggå tvenne gånger om året, i slutet af Maj och November månader och den nyvalde rectorn högtidligen inställas i embetet åttonde dagen före Thomædag och åttonde dagen före midsommarsdag. Redan 1688 (Kgl. Bref $^{15}/_{8}$) stadgades dock, att rector ett helt år skulle innehafva embetet och den 28 Januari, Carlsdagen, inställas uti detta. Tiden för rectorsombytet förändrades 1810 (Kgl. Bref $^{3}/_{8}$) och bestämdes till vårterminens slut, ett stadgande som ingått i de nya statuterna.

Rector kunde enligt constitutionerna (Cap. V) utses äfven utom professorernas krets, och skulle då dertill tagas "en förnäm person af lysande slägt, som både i anseende till ålder, lärdom och kärlek till academien och stadga i sitt uppförande kan anses tjenlig till ett sådant embete." Åt denne rector illustris skulle till biträde alltid förordnas en prorector, hvartill den professor utses, som annars efter ordningen skulle hafva emottagit rectoratet.

Enligt universitetets nu gällande statuter af den 2 April 1852 äro i rectorsembetets åligganden inga andra väsentliga förändringar inträdda än de, som blifvit en följd af den academiska lagskipningens upphäfvande. Den disciplinära myndigheten eger, enligt särskilt kunglig förordning af 1852 $^{2}/_{4}$, rector att utöfva antingen ensam eller i samråd med det mindre academiska consistorium.

Universitetet har enligt dessa föreskrifter under sin 200:åriga tillvaro hunnit att räkna 206 rectorater och embetet har under samma tid innehafts af 127 olika rectorer, af hvilka 7 beklädt det såsom rectores illustres. Sedan 1750 har ingen rector illustris varit utsedd och, då eden år 1829 (Kgl. Bref $^{15}/_{4}$) förklarades afskaffad, upphäfdes detta embete.

---

1. **Olof Bagger** v. t. 1668.
2. **Nils Beckman** h. t. 1668.
3. **Christopher Rostius** v. t. 1669.
4. **Canutus Hahn** h. t. 1669.
5. **Nils Banér**, rector illustris v. t. 1670. / **Canutus Hahn**, prorector „ „
6. **Nils Banér** II. rector illustris h. t. 1670. / **Samuel Pufendorf**, prorector h. t. 1670.
7. **Matin Nordeman** v. t. 1671.
8. **Hans Hjort-Cervinus** h. t. 1671.
9. **Nils Hyltenius (Silfverschöld)** v. t. 1672.
10. **Andreas Spole** h. t. 1672.
11. **Josua Schwartz** v. t. 1673.
12. **Erasmus Sack (Sackensköld)** h. t. 1673.
13. **Petrus Holm** v. t. 1674.
14. **Erik Elfvedalius** h. t. 1674.
15. **Sven Ribbing**, rector illustris v. t. 1675. / **Joachim Buscovius (Ehrenbusch)** prorector v. t. 1675.
16. **Christian Papke** h. t. 1675.
17. **Olof Bagger** II. v. t. 1676.
18. **Nils Hyltenius (Silfverschöld)** II. h. t. 1676.
19. **Martin Nordeman** II. h. t. 1682, v. t. 1683.
20. **Erasmus Sack (Sackensköld)** II. h. t. 1683, v. t. 1684.
21. **Andreas Stobæus** h. t. 1684, v. t. 1685.
22. **Christian Papke** II. h. t. 1685.
23. **Olof Cavallius** v. t. 1686.
24. **Johan Lundersten** h. t. 1686.
25. **Andreas Wetterhamn (Riddermark)** v. t. 1687.
26. **Jonas Linnerius** h. t. 1687.
27. **Nils Dahlhem** 1688.
28. **Haquin Stridsberg** 1689.
29. **Jonas Hörling** 1690.
30. **Erland Lagerlöf** 1691.
31. **Jonas Linnerius** II. 1692.
32. **Erasmus (Sack) Sackensköld** III. 1693.
33. **Andreas Stobæus** II. 1694.
34. **Johan Poppelman** 1695.
35. **Andreas (Wetterhamn) Riddermark** (II) v. t. 1696 [1]). / **Johan Lundersten** II. h. t. 1696.
36. **Andreas (Wetterhamn) Riddermark** II (III) 1697.
37. **Thomas Ihre** 1698.
38. **Richard (Gjedde) Ehrenborg** 1699.
39. **Haqvin Stridsberg** II. 1700.
40. **Jonas Hörling** II. 1701.
41. **Erland Lagerlöf** II. 1702.
42. **Jonas Linnerius** III. 1703.
43. **Andreas (Wetterhamn) Riddermark** III. (IV) 1704.
44. **Jacob Fredrik Below** 1705.
45. **Andreas Stobæus** III. 1706.

[1]) Riddermarks utväljande vann ej stadfästelse af cancelleren, hvadan han $^{2}/_{7}$ afträdde embetet till Lundersten.

46. **Johan Poppelman** II. 1707.
47. **Haqvin Stridsberg** III. 1708.
48. **Thomas Ihre** II. 1709.
49. **Thomas Ihre** III. 1710.
50. **Erland Lagerlöf** III. 1711.
51. **Bonde Humerus** 1712.
52. **Bonde Humerus** II. 1713.
53. **Andreas Rydelius** 1714.
54. **Jonas Linnerius** IV. 1715 [1]).
55. **Carl Adolf Gyllenstierna**, rector illustris 1716.
Jonas Hörling, prorector 1716.
56. **Johan Jacob Döbelius (von Döbeln)** 1717.
57. **Conrad Quensel** 1718.
58. **Martin Hegardt** 1719.
59. **Arvid Moller** 1720.
60. **Carl Schultén** 1721.
61. **Jacob Benzelius** 1722.
62. **Andreas Rydelius** II. 1723.
63. **Magnus Rydelius** 1724.
64. **Carl Papke** 1725.
65. **Edmund Gripenhielm**, rector illustris 1726.
Petrus Estenberg, prorector 1726.
66. **Martin Hegardt** II. 1727.
67. **Arvid Moller** II. 1728.
68. **Johan Jacob (Döbelius) von Döbeln** II 1729.
69. **Conrad Quensel** II. 1730.
70. **David Nehrman (Ehrenstråle)** 1731.
71. **Andreas Rydelius** III. 1732.
72. **Magnus Rydelius** II. 1733.
73. **Henrik Benzelius** 1734.
74. **Kilian Stobæus** 1735.
75. **Gabriel Falkenberg**, rector illustris 1736.
Nils Lagerlöf, prorector 1736.
76. **Gustaf Harmens** 1737.
77. **Niklas Oelreich (von Oelreich)** 1738.
78. **Johan Engeström** 1739.
79. **Magnus Rydelius** III. 1740.
80. **Arvid Moller** III. 1741.
81. **Johan Jacob (Döbelius) von Döbeln** III. 1742.
82. **Daniel Menlös** 1743.
83. **Ambrosius Westring** 1744.
84. **Gustaf Harmens** II. 1745.
85. **Niklas Oelreich (von Oelreich)** II. 17
86. **Nils Stobæus** 1747.
87. **Sven Bring (Lagerbring)** 1748.
88. **Sven Johan Munthe** 1749.
89. **Gustaf Fredrik Gyllenborg**, rector ill stris 1750.
Sven Johan Munthe, prorector 175
90. **Gustaf Harmens** III. 1751.
91. **Nils Stobæus** II. 1752.
92. **Jonas Wåhlin** 1753.
93. **Eberhard Rosén (Rosenblad)** 1754.
94. **Sven Bring (Lagerbring)** II. 1755.
95. **Carl Jesper Benzelius** 1756.
96. **Lars Johan Colling** 1757.
97. **Johan Nelander** 1758.
98. **Gustaf Ernst von Bildstein** 1759.
99. **Lars Liedbeck** 1760.
100. **Sven Johan Munthe** II. 1761.
101. **Lars Laurel** 1762.
102. **Eric Gustaf Lidbeck** 1763.
103. **Claes Blechert Trozelius** 1764.
104. **Christian Wollin** 1765.
105. **Carl Jesper Benzelius** II. 1766.
106. **Lars Johan Colling** II. 1767
107. **Gustaf Harmens** IV. 1768.
108. **Sven Bring (Lagerbring)** III. 1769.
109. **Jonas Wåhlin** II. 1770.
110. **Eberhard Rosén (Rosenblad)** II. 17
111. **Johan Nelander** II. 1772.
112. **Sven Johan Munthe** III. 1773.
113. **Lars Laurel** II. 1774.
114. **Eric Gustaf Lidbeck** II. 1775.
115. **Claes Blechert Trozelius** II. 1776.
116. **Nils Schenmark** 1777.
117. **Andreas Peter Stobæus** 1778.
118. **Thure Weidman** 1779.
119. **Petrus Munck** 1780.
120. **Lars Johan Colling** III. 1781.
121. **Christian Wollin** II. 1782.
122. **Erik Gustaf Lidbeck** III. 1783.
123. **Nils Hesslén** 1784.
124. **Lars Tengvall** 1785.
125. **Kilian Stobæus** 1786.
126. **Andreas Peter Stobæus** II. 1787.
127. **Thure Weidman** II. 1788.

[1]) Utnämnd procanceller vid universitetet 1715 $^{15}/_{12}$.

128. **Andreas Barfoth** 1789.
129. **Erland Samuel Bring** 1790.
130. **Johan Jacob Hellman** 1791.
131. **Johan Henrik Engelhart** 1792.
132. **Mathias Norberg** 1793.
133. **Mathias Fremling** 1794.
134. **Pehr Tegman** 1795.
135. **Nils Hesslén** II. 1796.
136. **Lars Tengvall** II. 1797.
137. **Andreas Barfoth** II. 1798.
138. **Mathias Norberg** II. 1799.
139. **Johan Jacob Hellman** II. 1800.
140. **Lars Peter Munthe** 1801.
141. **Johan Henrik Engelhart** 1802.
142. **Mathias Fremling** II. 1803.
143. **Arvid Henrik Florman** 1804.
144. **Pehr Tegman** II. 1805
145. **Johan Lundblad** 1806.
146. **Andreas Hylander** 1807.
147. **Anders Lidbeck** 1808.
148. **Nils Henrik Sjöberg** 1809, v. t. 1810.
149. **Johan Jacob Hellman** III. 1810—11.
150. **Fredrik Johan Cederschiöld** 1811—12.
151. **Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld** 1812—13.
152. **Johan Lundblad** II. 1813—14.
153. **Andreas Hylander** II. 1814—15.
154. **Johan Holmbergsson** 1815—16.
155. **Anders Lidbeck** II. 1816—17.
156. **Carl Erik Kjellin** 1817—18.
157. **Carl Fredrik Fallén** 1818—19.
158. **Carl Adolf Agardh** 1819—20.
159. **Jonas Albin Engeström** 1820—21.
160. **Jonas Brag** 1821—22.
161. **Anders Otto Lindfors** 1822—23.
162. **Martin Erik Ahlman** 1823—24.
163. **Fredrik Johan Cederschiöld** II. 1824—25.
164. **Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld** II. 1825—26.
165. **Anders Lidbeck** III. 1826—27.
166. **Jacob Sönnerberg** 1827—28.
167. **Jonas Albin Engeström** II. 1828—29.
168. **Anders Otto Lindfors** II. 1829—30.
169. **Ebbe Samuel Bring** 1830—31.
170. **Carl Georg Brunius** 1331—32.
171. **Bengt Magnus Bolméer** 1832—33.
172. **Lorentz Fredrik Westman** 1833—34.
173. **Carl Johan Danielsson Hill** 1834—35.
174. **Anders Jacob Hellstenius** 1835—36.
175. **Jacob Sönnerberg** II, 1836—37.
176. **Jonas Albin Engeström** III. 1837—38
177. **Johan Henrik Thomander** 1838—39.
178. **Carl Johan Schlyter** 1839—40.
179. **Ebbe Samuel Bring** II. 1840—41.
180. **Carl Georg Brunius** II. 1841—42.
181. **Bengt Magnus Bolméer** II. 1842—43.
182. **Lorentz Fredrik Westman** II. 1843—44.
183. **Carl Johan Danielsson Hill** II. 1844—45.
184. **Sven Nilsson** 1845—46.
185. **Johan Wilhelm Zetterstedt** 1846—47.
186. **Adam Wilhelm Ekelund** 1847—48.
187. **Carl August Hagberg** 1848—49.
188. **Henrik Reuterdahl** 1849—50.
189. **Nils Henrik Lovén** 1850—51.
190. **Lorentz Fredrik Westman** III. 1851—52.
191. **Hans Magnus Melin** 1852—53.
192. **Johan Gustaf Ek** 1853—54.
193. **Nils Johan Berlin** 1854—55.
194. **John Mortimer Agardh** 1855—56.
195. **Ebbe Gustaf Bring** 1856—57.
196. **Pehr Erik Gellerstedt** 1857—58.
197. **Carl Johan Tornberg** 1858—59.
198. **Christian Naumann** 1859—60.
199. **Carl Fredrik Naumann** 1860—61.
200. **Anton Niklas Sundberg** 1861—62.
201. **Jacob Georg Agardh** 1862—63.
202. **Johan Axel Nyblæus** 1863—64.
203. **Fredrik August Wahlgren** 1864—65.
204. **Wilhelm Flensburg** h. t. 1865 [1]).
205. **Carl Jacob Ask** 1866—67.
206. **Gustaf Håkan Jordan Ljunggren** 1867—68.

[1]) Utnämnd procanceller vid universitetet 1865 $^{11}/_{12}$.

LÄRAREPLATSER och LÄRARE.

Theologiska faculteten.

Professioner.

Universitetets constitutioner upptaga fyra ordinarie lärostolar i theologiska faculteten och bestämma på följande sätt de dessa tillhörande undervisningsämnen: den förste theologiæ professorn, som äfven är stadens kyrkoherde, skall förklara nya testamentets skrifter efter grundspråket, samt dessutom föreläsa öfver nya testamentets kyrkohistoria; den andre skall, äfven efter grundspråket, tolka de historiska canoniska böckerna i gamla testamentet, och derjemte i sammandrag föreläsa gamla testamentets kyrkohistoria; och den tredje skall föreläsa dess öfriga canoniska böcker, särskilt psalmerna och de mindre propheterna; den fjerde theologiæ professorn skall föreläsa öfver loci theologici eller trons artiklar, först efter augsburgiska bekännelsen och sedan efter någon i fäderneslandet antagen författares loci theologici, äfvensom öfver de förnämsta religionstvistigheterna. — Denna fördelning af läroämnena kunde dock, enligt hvad som straxt efter medgifves, i så måtto förändras, att professorerna sinsemellan kunde ombyta föreläsningsämnen, så att den förste af dessa erhåller uppdrag att föreläsa öfver de för den andre eller tredje föreskrifna ämnen, o. s. v.

Hufvudsaklig vigt var sålunda efter dessa föreskrifter lagd på undervisningen i den exegetiska och historiska theologien. En förklaring deraf, att man i sista rummet ställt den egentliga dogmatiken och åt densamma lemnat vida mindre utrymme än åt de öfriga theologiska disciplinerna, har man tvifvelsutan att söka i farhågan för undervisningens och studiets urartande till samma skolastiska formalism, som inom den systematiska theologien länge varit rådande, en farhåga, som äfven funnit ett uttryck i den sista af constitutionernas föreskrifter för lärarne inom theologiska faculteten: "det skola theologiæ professorerna veta, att det är dem strängeligen förbudet, att med skolastisk inbland-

ning af philosophiska stridigheter, hvarifrån det påfviska mörkret och styggelserna fordom hafva uppkommit, vanställa den skrifna läran och således sjelfva theologien."

Redan vid universitetets instiftelse finna vi likväl, att lärareplatserna ej varit i enlighet med dessa föreskrifter fulltaligt besatta. Till förste theologiæ professor var utnämnd D:r AUGUST VARENIUS, professor i Rostock, som vid universitetets inauguration skriftligen anmälte sitt förhinder att platsen emottaga. Jemte procancelleren BERNHARD OELREICH, rörande hvilken det dock är ovisst, huruvida han med sitt procancellersembete förenat befattningen af theologiæ professor, oaktadt han har hållit theologiska föreläsningar för den studerande ungdomen, voro sålunda vid universitetets invigning OLOF BAGGER (1668—77) och JOSUA SCHWARTZ (1667—76) de enda lärarne inom theologiska faculteten, den sistnämnde dock såsom blott e. o. theologiæ professor. Mot slutet af år 1668 utnämndes likväl Schwartz till 2:dre och HANS FREDRIK HJORT-CERVINUS (—1672) i Mars 1669 till 3:dje professor i faculteten. Under universitetets första period före utbrottet af kriget 1676—79 voro derjemte såsom e. o. professorer inom densamma anställda tvenne ordinarie lärare i philosophiska faculteten: linguarum orientalium professorn PETRUS HOLM och logices et metaphys. professorn CHRISTIAN PAPKE. Den förstnämnde af dessa synes dock 1674 hafva intagit den efter Cervinus lediga 3:dje ordinarie lärostolen [1]). Underrättelserna rörande den theologiska undervisningen under denna tid äro ytterst torftiga, enär inga föreläsningsprogrammer från densamma finnas i behåll. Det enda med afseende härpå upplysande document, som varit oss tillgängligt, är professor Cervini "methodus et progressus lectionum publicarum 1672," afsänd till cancelleren såsom försvar mot anklagelsen för försumlighet i embetets utöfning. Af detta inhemtas, att denne professor föreläst Novum Testamentum och "methodice proponerat harmoniam Evangelistarum" samt äfven undervisat i kyrkohistoria "secundum methodum Hottingerianam" [2]). Det synes häraf, att den i constitutionerna medgifna förändring af läroämnenas fördelning redan nu egt rum, enär de af Cervinus anförda föreläsningsämnen enligt denna voro de med första theologiæ professionen förenade, hvilken ända till 1677 innehades af Olof Bagger.

Efter krigets slut och universitetets restauration var det endast så småningom, som de academiska förhållandena ånyo ordnade sig.

---

[1]) Se Consistorii Acad. protocoll 1674 ⁴/₆, hvarest Holm omtalas såsom under loppet af samma år utnämnd till detta embete. I alla förteckningar å theologiska facultetens ord. professorer saknas hans namn.

[2]) Joh. Henr. Hottinger, † 1667 såsom utnämnd theol. professor i Leyden.

Theologiska faculteten, som 1681 endast räknade en närvarande lärare, finnes först 1693 hafva vunnit det antal af trenne professorer, vid hvilket det sedermera, oaktadt constitutionernas föreskrift, med undantag af kortare perioder, då en fjerde theologiæ professor utom den vanliga ordningen tillsattes, förblef ända till 1831. Förste theologiæ professorer och domprostar i Lund under tiden närmast efter universitetets återupprättande till det 18:de århundradets början voro CHRISTIAN PAPKE (1681—88) och JONAS LINNERIUS (1690—1715), båda sedermera procancellerer och biskopar i Lund; och såsom sina öfriga ledamöter under samma tid räknade theologiska faculteten ENEVALD WIDEBECK (1682—84), NILS DAHLHEM (1689—92), JOHAN POPPELMAN (1692—1711) och THOMAS IHRE (1693—1717). Äro underrättelserna rörande undervisningen före krigets utbrott 1676 sparsamma, så äro de föga mera fullständiga under tiden närmast derefter. Professor Ihre inbjuder 1695 den studerande ungdomen till ett "collegium theologicum disputatorium," hvarest man skulle framställa satser ur den orthodoxa theologien och öfva sig i dessas försvarande mot kättares och irrlärigas angrepp och sophismer, "quo ita," såsom det heter i hans inbjudningsskrift, "juventus non solum insigni quadam πληροφορια firmetur, sed etiam ad bella Domini felicius gerenda hisce velitationibus exerceatur et acuatur." Huru föröfrigt utom detta collegium, som onekligen vittnar om sträfvande till studiets höjande, den theologiska undervisningen varit ordnad, kan ej med bestämdhet uppgifvas. Det är först 1704, som af föreläsningsprogrammet kan inhemtas, huru facultetens trenne lärare sinsemellan fördelat undervisningen i de särskilta theologiska vetenskaperna. Vid denna fördelning, som i det väsentliga egde bestånd till 1750, då en 4:de theologiæ professor tillsattes, synes man hafva i det närmaste sökt iakttaga constitutionernas föreskrift, utan att dock lärostolarnes antal uppgått till det ursprungligen stadgade. Så finnas facultetens båda främsta professorer hafva föreläst nya och gamla testamentets exegetik och kyrkohistoria, under det att åt 3:dje theologiæ professorn var uppdraget att afhandla loci theologici och trons artiklar. Gränsskillnaden mellan dessa för de särskilta lärarne bestämda undervisningsområden var dock ej strängt uppdragen. Domprosten Linnerius föreläste 1704 offentligen Pauli bref till Titus och nya testamentets kyrkohistoria, men egnade derjemte sin enskilta undervisning åt vederläggandet af chiliastiska och pietistiska villfarelser, och ingrep sålunda på den ursprungligen sista theol. professionens område. Dennas innehafvare, Ihre, föreläste samma år öfver loci theologici och fortsatte att enskilt leda de theologiska disputationsöfningarne, under det att i gamla testamentets exegetik så väl offentligen som enskilt undervisades af 2:dre

theologiæ professorn Poppelman. Några år längre fram, 1711, finna vi Linnerius utom exegetik äfven föreläsa 17:de århundradets kyrkohistoria, samt erbjuda ett privat "collegium antisyncretisticum" och "exercitia antipietistica;" Poppelman föreläser öfver propheten Esaias, och enskilt öfver någon af de symboliska böckerna, och Ihre genomgår J. F. König's Theologia positiva [1]), och ett vid Sveriges läroverk den tiden allmänt begagnadt compendium af Hafenreffers Loci theologici [2]).

Den första theologiska professionen öfvertogs 1716 af HAQVIN STRIDSBERG (—1718), som 1712 efter Poppelman inträdt i den theologiska faculteten, och BONDE HUMERUS (1716—1727) och MARTIN HEGARDT (1716—32) utnämndes samma år till innehafvare af dess båda öfriga lärostolar. 1717 förelästes af de båda förstnämnda exegetik, under det att Hegardt detta och följande år undervisade i dogmatik efter Königs lärobok. Utom af Humerus och Hegardt, som efter Stridsbergs död hvar efter annan voro förste theologiæ professorer, innehades facultetens första lärostol till det 18:de århundradets midt af den berömde ANDREAS RYDELIUS (1732—34), CARL PAPKE (1735—38), HENRIK BENZELIUS (1738—40), MAGNUS RYDELIUS (1740—42) och JOHAN ENGESTRÖM (1743—48), hvilka samtliga med undantag af Magn. Rydelius sedermera blefvo biskopar och procancellerer. I öfverensstämmelse med den ofvan nämnda fördelningen af facultetens läroämnen, rörde sig deras offentliga undervisning vanligen inom tolkningen af det nya testamentets heliga skrifter och christna kyrkans historia. Humerus finnes dock (1723) derjemte hafva offentligen föreläst öfver de symboliska böckerna och confessio augustana, och Carl Papke och Henrik Benzelius hade till föremål för sin enskilta undervisning valt samma ämnen (1737, 1740); Hegardt har (1730) undervisat i homiletik, och Engeström har (1746) hållit föreläsningar i moraltheologi. — 2:dre theologiæ professorerna under samma tid — utom af samtliga ofvannämnda 1:sta theologiæ professorer innehades den 2:dra theologiska lärostolen af JAKOB BENZELIUS (1728—31), NILS LAGERLÖF (1741) och AMBROSIUS WESTRING (1745—48) — finnas utom den tolkning af gamla testamentets skrifter och "dicta classica" samt framställningen af dess bibliska historia, som utgjorde denna lärostols egentliga hufvudämne, hafva undervisat dels i homiletik och theologia pastoralis (Hegardt 1722, Westring 1746, 1747), dels i moraltheologi efter Olearius [3]) (Hegardt 1723) samt enskilt hafva ledt theologiska disputationsöfningar. Hegardt föreläste derjemte (1726) "oeconomiam biblicam" och framställde "controversias

---

[1]) Tryckt första gången i Rostock 1665.
[2]) Tryckt första gången i Wittenberg 1622, flera gånger utg. i Sverige.
[3]) Tabulæ theologiæ moralis första gången tryckt i Leipz. 1687 fol.

recentiores" (1722). — Den 3:dje theologiska professionen motsvarade med afseende på det undervisningsområde, som blifvit densamma anvisadt, hvad en sednare tid benämnt lärostolen i dogmatisk theologi. Dess innehafvare — alla med undantag af CARL SCHULTÉN (1728—30), sedermera förste eller andre theologiæ professorer — hafva hvarje år föreläst öfver till dogmatiken hörande ämnen, före 1735 vanligen med ledning af dels Königs, dels Hafenreffers ofvannämnda arbeten. Stundom behandlades ämnet polemiskt. Så föreläste Jacob Benzelius såsom 3:dje theologiæ professor (1723) "quæstiones inter nos et Calvinianos ortas" och Andreas Rydelius tillkännagaf (1731) sin afsigt att hålla "lectiones anti-Dippelianas." En auctoriserad lärobok i dogmatik erhölls 1735 i Jacob Benzelii "Repetitio theologica," enligt rikets ständers uppdrag utarbetad och genom kgl. bref 1735 $^{19}/_{12}$ anbefalld såsom ledning för den dogmatiska undervisningen. "Docentes borde vara tillhållne" heter det i detta kungliga bref, "att icke gå för vida och ungdomen för mycket uppehålla, utan så laga, att repetitio theologica till ända läses och förklaras inom 2 åhrs tid." Under hela förra århundradet utgjorde i enlighet med denna föreskrift detta Benzelii arbete föremålet för dogmatices professorns föreläsningar vid universitetet.

En tillökning i antalet af theologiska facultetens lärare vanns genom inrättandet af 4:de theologiska professionen (kgl. br. 1750 $^{29}/_{11}$) och GUSTAF ERNST VON BILDSTEINS utnämning till denna lärostols förste innehafvare. En något olika fördelning af facultetens läroämnen synes hafva blifvit en följd af denna ökade tillgång på lärarekrafter, och de särskilta theologiska disciplinernas utveckling fordrade ock, att åt åtskilliga af dessa vid ordnandet af undervisningen inrymdes en något sjelfständigare ställning, än den som blifvit dem beskärd i constitutionernas föreskrifter, hvilka legat till grund för den hittills bestående ordningen. Moraltheologien, som hittills endast undantagsvis ingått i den theologiska undervisningen, har efter denna tid såsom bestämdt läroämne jemte nya testamentets exegetik och dicta classica varit anvisadt åt förste theologiæ professorn, och kyrkohistorien och de symboliska böckerna finnas jemte tolkningen af det gamla testamentets böcker och dicta classica utgöra hufvudföremålet för 2:dre theologiæ professorernas undervisning: endast den tredje af facultetens lärostolar, den dogmatiska, undergick till sitt läroområde ingen förändring.

Förste theologiæ professorer och domprostar i Lund under den tid, då denna nya fördelning egde bestånd, voro — utom AMBROSIUS WESTRING (1748—62), som ännu fortfor att föreläsa ensamt öfver nya testamentets exegetik — JONAS WÅHLIN (1763—77) PETRUS MUNCK (1778—94), NILS HESSLÉN (1794—1805), SAMUEL LEMCHEN (1805—07) och

Johan Jacob Hellman (1807—12). Dock saknas lika litet under denna som under närmast föregående period med afseende på läroämnenas fördelning undantag från den allmänna regeln: så föreläste domprosten J. Wåhlin under ett år (1775) öfver trons artiklar, och den exegetiska undervisningen var ej alltid inskränkt till tolkningen af det nya testamentets skrifter. Moraltheologien och nya testamentets exegetik voro dock alltjemt denna lärostols egentliga hufvudämnen, öfver hvilka terminligen förelästes. Vid föreläsningarne i det förstnämnda af dessa ämnen uppgifver Wåhlin sig stundom vilja följa Schubert [1]), och samme man har vid den exegetiska undervisningen någon gång egnat en särskilt uppmärksamhet åt den bibliska archæologien. Munck har i sina föreläsningar vanligen på det sätt sökt att se båda sina läroämnen till godo, att han vid den exegetiska tolkningen af de heliga skrifterna särskilt fästat afseende på moraltheologiens derur flytande sanningar, eller såsom det ofta heter i hans tillkännagifvande i föreläsningsprogrammerna: "ita, ut porismata quoque practica ex singulis quoque versiculis deducantur." Den enskilta handledning som denna lärostols innehafvare under samma tid erbjödo, berörde, utom ofvannämnda hufvudämnen, vanligast homiletiken och pastoraltheologien i allmänhet, samt kyrkohistorien; under ett år framställde domprosten Munck privatim "usum philosophiæ sobriæ in theologia" efter Rydelius, Canzius och Wallerius.

Undervisningen i gamla testamentets exegetik, symboliska böckerna och kyrkohistoria tillhörde, såsom nämndt är, den 2:dra theologiska lärostolen, hvadan dennas innehafvare omvexlande föreläste öfver dessa ämnen. Wåhlin föreläste dock redan såsom 2:dre theologiæ professor moraltheologi efter Schomeri Doctrina Moralis [2]) jemte gamla testamentets exegetik. Hans efterträdare på denna plats Carl Jesper Benzelius (1763—76) har utom ofvannämnda allmänna läroämnen äfven föredragit "antiquitates biblicæ" och svenska kyrkans historia. Mot slutet af sin lärotid egnade han sin offentliga undervisning nästan uteslutande åt tolkningen af nya testamentet, hvarvid företrädesvis afhandlades Pauli, Petri och Johannes bref. Munck föreläste under den korta tid (1776—78) han beklädde detta embete exegetik, och Hesslén (1778—94) förklarade utom dicta classica eller "loca palmaria" veteris testamenti de symboliska böckerna "dogmatiskt, historiskt och polemiskt," stundom i sammanhang dermed afhandlande reformationstidens och den första christna tidens kyrkohistoria. Hellman egnade sin undervisning företrädesvis åt de först-

[1]) Theol. prof. i Greifswald † 1774.

[2]) Rostock 1690, 1707. 8:o. Författaren dog som theol. professor derstädes 1698.

ett år har han angifvit sig vilja gifva ett privat collegium "lingua vernacula," under hvilket han ernade framställa: "rätteligen frie tanckar om och emot de orätteligen sig så kallande fritänckare." Hans enskilta undervisning omfattade derjemte homiletik och katechetik. — Kort efter v. Bildsteins förflyttning till 3:dje theologiæ professionen vid den i anledning af domprosten Westrings bortgång 1762 förorsakade ledighet, och linguarum orientalium professorn SVEN J. MUNTHES utnämning till hans efterträdare, stadgades genom kgl. br. 1765 $^{19}/_{11}$ att denna lärostol vid nästa inträffande ledighet skulle indragas, och att den under sin nuvarande innehafvare skulle vara med den orientaliska professionen förenad. Munthe förblef dess innehafvare till 1769, då han befordrades till 3:dje professor i faculteten. Under denna tid dels föreläste han öfver prænotiones theologicæ, dels framställde han "contra hostes religionis Christianæ" öfverensstämmelsen mellan förnuftet och uppenbarelsen. Efter hans afgång förblef den 4:de theologiska professionen obesatt till 1775 $^{22}/_{5}$, då den åter upplifvades. Dess nye innehafvare NILS HESSLÉN emottog den dock i likhet med sin företrädare för att vid första ledighet öfvergå till den närmaste af facultetens lärostolar, hvadan den endast egde bestånd till slutet af följande året, då Hesslén (1776 $^{22}/_{10}$) utnämndes till 3:dje theologiæ professor. Under sin korta lärotid på denna plats undervisade han i prænotiones theologiæ och vederlade atheistiska, deistiska och materialistiska villomeningar. — Något längre räckte denna lärostols bestånd, då den 1783 för tredje gången inrättades, för att vid universitetet fästa JOH. JAC. HELLMAN, dock med samma förbehåll om dess indragande vid första tillfälle till dess innehafvares befordran. Under den tid af 7 år (—1790), som Hellman uppehöll undervisningen vid denna lärostol, föreläste äfven han hufvudsakligast öfver prænotiones theologicæ, särskilt med afseende på vederläggning af "naturalistæ, antiscriptuarii, sceptici et fanatici," samt höll enskilt polemiska disputationsöfningar och föreläsningar. Under ett år har han framställt christna lärans grundsanningar efter Mosheim. Under de tider, då den 4:de professionen stod obesatt, uppehölls undervisningen i prænotiones theologicæ, apologetik och homiletik af facultetens öfriga professorer vid sidan af deras egentliga undervisningsämnen, utan att man dock härvid synes hafva varit strängt noggrann, att dessa läroämnen ej skulle sakna en målsman.

Organisationen af den theologiska undervisningen undergick i början af innevarande århundrade i många afseenden så väsentliga förändringar, att den theologiska facultetens lärostolar näppeligen i detta hänseende kunna anses vara fortsättningar af de under 18:de århundradets sednare hälft med samma namn bestående. Denna olikhet visar

sig ej mindre vid betraktandet af det theologiska läroämnenas fördelning inom facultetens trenne första lärostolar, än i fråga om den 4:de, som under namn af theologiæ pastoralis profession år 1808 åter upplifvades, och som ingalunda kan anses sammanhänga med den 1750 inrättade. Med afseende på läroämnenas fördelning bilda åren 1810—31 en särskilt period, utgörande en slags öfvergång mellan det sistnämnda år anbefallda nya ordnandet af den theologiska undervisningen och den organisation, som från äldre tider varit bestående, men företer väsentliga olikheter med bådadera.

Den dogmatiska undervisningen, som förut tillhört den 3:dje af facultetens lärostolar och varit bunden vid en bestämd lärobok, var under CARL JOHAN EBERSTEIN'S (1812—13) och CHRISTIAN WÅHLIN'S (1814—29) tid såsom innehafvare af första theologiska professionen med denna sistnämnda förenad, och i stället för Benzelii repetitorium föredrogos af lärarne sjelfva utarbetade framställningar af den dogmatiska vetenskapen. Exegetiken fortfor att under samma tid vara fördelad på två händer, så att 2:dre theologiæ professorn ANDREAS HYLANDER (1808—30) tolkade gamla testamentets skrifter — hvarvid han dock inskränkte sig till tolkningen af prophetiska böckerna och Davids psalmer —, under det att tolkningen af det nya testamentet var uppdragen åt 3:dje theologiæ professorn. Så väl C. P. HAGBERG (1814—15) som MARTIN ERIK AHLMAN, (1817—31) hans efterträdare, höllo såsom innehafvare af den 3:dje lärostolen inom faculteten terminligen föreläsningar i nya testamentets exegetik, endast under ett år (1820) afbrutna af en framställning af moraltheologiens elementer. I symbolik meddelades under denna tid endast privat undervisning af 2:dre theol. professorn, och i kyrkohistorien saknades alldeles såväl offentliga som enskilta föreläsningar af facultetens professorer. — Den under kort tid återupplifvade 4:de professionen, i pastoraltheologi, tillhörde mera det nyinrättade theologiska seminarium än faculteten, och utnämningen af dess förste och ende innehafvare WILHELM FAXE (1809—11) till theologiæ pastoralis professor och seminarii director stod i närmaste sammanhang med och var det första steget till dettas inrättning. I seminarii-instructionen af 1809 $^{21}/_{1}$ förordnades, att professorn i pastoraltheologi skulle vara seminarii director, men att denna befattning vid första inträffande ledighet skulle med någon af de tre ordinarie professionerna förenas. Efter Faxes utnämning till biskop 1811 och domprosten Hellmans afgång 1812, samt directors-befattningens öfvertagande af 3:dje theologiæ professorn Hagberg, upphörde sålunda den pastoraltheologiska lärostolen, och antalet af facultetens professorer förblef vid det tretal, öfver hvilket det endast på ofvannämnda kortare tider varit höjdt. Det var först med

den förändrade organisation, som den theologiska undervisningen erhöll 1831 och hvilken ännu är den gällande, som den 4:de theologiska professionen återupplifvades.

Det theologiska studiet och prestbildningen hade i enlighet med gällande föreskrifter under denna tid väsentligen varit anvisade åt det theologiska seminarium, och den offentliga undervisning, som utom detsamma af facultetens medlemmar meddelades, hade i en viss grad blifvit af mindre betydenhet. Då emellertid seminarii-inrättningen ej längre ansågs motsvara sitt ändamål, och den 1825 utsedda läroverks-comitéen enhälligt ansett att undervisningen i theologi af universiteternas theologiska faculteter borde ensamt besörjas, kräfdes också en fullständig omorganisation af hela sättet för densammas fördelning mellan facultetens lärare. Efter facultetens och procancellerens hörande och i öfverensstämmelse med af dem inlemnadt förslag, erhölls också en dylik förändring genom föreskrifterna i kgl. brefvet af 1831 $^{16}/_{9}$. Det stadgades häri, efter anförandet af de discipliner, i hvilka det ålåg theologiæ studiosi att undergå pröfning [1]), att "för meddelandet af den undervisning som i nämnda theologiska ämnen är nödig, och för anställandet af de föreskrifna pröfningarne, theologiska faculteten hädanefter skall utgöras af fyra professorer, nemligen en i dogmatik och moraltheologi, en i gamla och nya testamentets exegetik, en i kyrkohistorien, och en i pastoraltheologien eller de ämnen, hvilka närmast röra prestembetets praktiska öfningar." Man hade sålunda erhållit särskilta lärostolar i de olika theologiska disciplinerna oberoende af det rum de inom faculteten intogo, hvilket, med undantag af primarie theologiæ professionens, hvilken fortfarande var den med domprostssyslan förenad, nu mera endast bestämdes efter innehafvarens fullmagtsdatum, i likhet med hvad som inom universitetets öfriga faculteter alltid varit fallet. De förr så vanliga ombytena af undervisningsämnen för facultetens lärare, som voro en nödvändig följd af samma lärares befordran från lägre till högre rum inom faculteten, voro sålunda ej längre af nöden; och den splittring åt olika grenar af den theologiska vetenskapen, som nödvändigt måste blifva en följd så väl af denna omständighet, som af sammanförandet under samma lärostol af olikartade ämnen, undveks genom den nya systematiska fördelningen af läroämnena. Professorn i moralphilosophi upphörde att på samma gång vara en af de båda exegetices professorerna, kyrkohistorien med symboliken erhöll en

[1]) Dessa voro till den theoretiska examen: prænotiones theologicæ, dogmatik och moral, gamla testamentets exegetik och hermeneutik, kyrkohistoria och symbolik; och till den practiska examen: pastoraltheologiens särskilta delar, och practiska homiletiska, catechetiska och liturgiska öfningar.

särskilt målsman, som ej behöfde dela sin uppmärksamhet mellan dessa vetenskaper och exegetiken; dogmatiken och moralen sammanfördes till en lärostol i systematisk theologi.

Den första af de i ofvananförda kgl. bref föreskrifna lärostolarne öfvertogs genast efter dess inrättning af Martin Erik Ahlman (1844), förut 3:dje theologiæ professor och seminarii-director. I sina föreläsningar afhandlade Ahlman såsom professor i systematisk theologi vanligen dogmatik efter H. A. Schott's Epitome theologiæ dogmaticæ [1]), samt äfven ehuru mindre ofta moralphilosophi. Under slutet af Ahlmans lärotid upprätthölls undervisningen af docenten E. G. Bring (1841) och theol. adjuncten Henrik Reuterdahl, hvilken sistnämnde äfven, ehuru blott för kort tid, blef Ahlmans efterträdare vid denna lärostol Sedan Reuterdahl 1845 öfvergått till den kyrkohistoriska professionen. blef Johan Henrik Thomander, förut professor i pastoral-theologi, på begäran förflyttad till professionen i dogmatik och moraltheologi och höll i denna egenskap föreläsningar i dogmatik, under de år innan sin förflyttning till domprost-embetet i Götheborg (1850), som han ej såsom medlem af presteståndet vid riksdagarne åtnjöt tjenstledighet. Såsom hans vicarie tjenstgjorde vid dessa tillfällen E. G. Bring, och efter dennes befordran till den pastoraltheologiska professionen W. Flensburg. Thomanders efterträdare Anton Niklas Sundberg (1852—58), som sedermera utbytte detta läroämne mot kyrkohistorien, delade i likhet med n. m. biskopen och procancelleren Wilhelm Flensburg, som efter honom (1858—65) innehade lärostolen i systematisk theologi, sin uppmärksamhet såsom föreläsare omvexlande åt dogmatikens olika delar och moraltheologien. Clas Warholm, sedan 1867 $^{6}/_{12}$ denna lärostols innehafvare, har under innevarande termin offentligen föreläst dogmatik. Såsom tillförordnad professor i dogmatik och moraltheologi har adjuncten Th. Norlin tjenstgjort under åren 1866—67.

Den exegetiska undervisningen har sedan den erhöll sin nuvarande form varit bestridd af endast tvenne ordinarie innehafvare af professionen i detta ämne: Bengt Jacobsson Bergqvist (1833—47) och Hans Magnus Melin (sedan 1847). Den förstnämnde af dessa sysselsatte sig såsom offentlig föreläsare företrädesvis med tolkningen af det nya testamentets skrifter, samt föreläste ofta öfver de Messianska prophetiorna i gamla testamentet; den exegetiska lärostolens nuvarande innehafvare har under sin tjenstetid exegetiskt tolkat så väl samtliga nya testamentets hel. skrifter, som Davids psalmer, de flesta af de större och åtskilliga af de mindre propheterna i gamla testamentet. Under

[1]) Tryckt i Leipzig 1811; 8:o. Förf. theol. prof. i Jena, † 1835.

de sednare åren, då domprosten Melin hufvudsakligen för deltagande i bibelcommissionens arbeten under längre tider åtnjutit tjenstledighet från sina academiska åligganden, har undervisningen i detta ämne uppehållits af n. m. theologiæ pastoralis professorn Skarstedt och adjuncten M. G. Rosenius.

Professionen i kyrkohistoria och symbolik har under samma tid räknat följande innehafvare: ANDERS JACOB HELLSTENIUS (1832—44), HENRIK REUTERDAHL (1845—52), ANTON NIKLAS SUNDBERG (1858—64) och CARL OLBERS (sedan 1865). Under samtliga dessa innehafvare har kyrkohistorien utgjort hufvudämnet för den offentliga undervisningen. Under de få år, som REUTERDAHL af offentliga värf var oförhindrad att utöfva sin academiska lärareverksamhet inom denna vetenskap, har han dels framställt den närvarande tidens kyrkliga förhållanden (1845—46) dels den äldsta christna tidens kyrkohistoria (1851—52). Såsom vicarier vid denna lärostol tjenstgjorde under längre och kortare tid H. M. Melin, A. Blomstrand, A. N. Sundberg och W. Flensburg, hvilken sistnämnde äfven (till 1856), under de år, som professionen efter Reuterdahls befordran till statsråd och chef för kgl. ecclesiastikdepartementet hölls obesatt, fortfor att uppehålla undervisningen med föreläsningar öfver den nyare allmänna kyrkohistorien. A. N. SUNDBERG afhandlade såsom innehafvare af denna lärostol den äldsta christna kyrkans och medeltidens kyrkohistoria, och vid för honom inträffande tjenstledighet, så väl som under tiden närmast efter hans förflyttning till biskopsstolen i Carlstad, förelästes öfver svenska kyrkans historia och nyare tidens allmänna kyrkohistoria, af C. W. Skarstedt (1861—v. t. 1865). Under året 1859—60 hade derjemte C. Olbers såsom tillförordnad professor föreläst symbolik. Prof. OLBERS, för närvarande denna lärostols innehafvare, har till undervisningsämne valt dels reformationshistorien, dels framställningen af den lutherska kyrkans inre historia under symbolbildningsperioden.

Till förste innehafvare af den pastoral-theologiska professionen utsågs JOHAN HENRIK THOMANDER (1833), som innehade denna lärostol till 1845, då han utbytte densamma mot den dogmatiska. Under denna tid egnade han sin uppmärksamhet såsom offentlig föreläsare åt alla de olika sidorna af sitt läroämne, och föredrog sålunda omvexlande homiletik, catechetik, casuistik, liturgik och kyrkolagfarenhet, samt ledde de praktiska öfningarne i homiletik, catechetik och liturgik. Under de år, som Thomander åtnjöt tjenstledighet från denna lärarebefattning, uppehölls undervisningen i pastoraltheologi af theol. adjuncterna Johannes Pettersson och E. G. Bring, hvilken sistnämnde äfven efter hans förflyttning till den dogmatiska lärostolen fortfor att densamma uppehålla.

Till Thomanders efterträdare utnämndes 1847 5/3 Hans Magnus Melin, som likväl redan 9/7 s. å. erhöll transport till professionen i exegetisk theologi. Under åren 1848—1861 var Ebbe Gustaf Bring professor i practisk theologi. I denna egenskap har han, då han ej af andra offentliga uppdrag varit hindrad att såsom academisk undervisare vara verksam, föreläst dels öfver catechetik och liturgik, dels — och företrädesvis — homiletik och kyrkolagfarenhet. Såsom vicarie föreläste d. v. adjuncten C. Olbers under åren 1853—58 öfver pastoraltheologiens olika delar och hade äfven under tiden närmast efter Brings befordran utom universitetet i detta ämne uppehållit undervisningen, då han 1863 utnämndes till hans efterträdare. Såsom innehafvare af denna lärostol föreläste prof. Olbers öfver den practiska theologiens system, liturgik, de kyrkliga pericoperna samt kyrkolag. Sedan Olbers 1865 lemnat den practiskt-theologiska professionen, öfvertogs densamma af Carl Wilhelm Skarstedt, dess nuvarande innehafvare. Dennes offentliga undervisning har hittills berört dels kyrkolagfarenheten, dels homiletiken, särskilt med afseende på pericopernas homiletiska användning.

I. Professorer.

I. **August Varenius** kallades såsom theologiæ doctor och professor i Rostock vid den Carolinska högskolans instiftelse till dess förste theologiæ professor primarius, men hörsammade icke denna kallelse.

Han var född i Ultzen i Lüneburg 1620, studerade i Königsberg och Rostock och blef redan vid 23 års ålder på sistnämnda ställe professor i hebreiska språket samt sedermera förflyttad till en af theologiska facultetens lärostolar och theologiæ doctor dersammastädes. Död såsom theologiæ professor i Rostock 1684. "V. talade med lika stor färdighet det hebreiska som det latinska språket och kunde bibeln på dess originalspråk med dess olika tolkningar så väl som många ställen ur kyrkofäderna utantill; han förenade med detta sällsynta minne äfven en hög grad af skarpsinnighet och moget omdöme." (Jöcher).

Tryckta Skrifter: Exercitationes duæ in Haggæum. Rost. 1648. 4:o. — Theologiæ Judaicæ elenchus. Ibid. e. a. 4:o. — Trifolium historicum sacrum de Paradiso, Ophir et Simone Mago. Ibid. 1655. 4:o. — Gemmæ Salomonis s. liber Koheleth explicatus. Ibid. 1659. 4:o. — Decades Mosaicæ in libros Pentateuchi. Ibid. 1659—75. 4:o. — Trifolium propheticum, seu tres posteriores prophetæ scil. Haggæus, Zacharias & Malachias explicati. Ibid. 1662. 4:o. — Exegesis Augustanæ confessionis. Ibid. 1661. — Collegium canonicum quatuor novissimorum V. Test. prophetarum Babylonicorum, Danielis, Haggæi, Zachariæ et Malachiæ. Ibid. 1667. 4:o. — Rationarium theologicum de scriptoribus ecclesiasticis sæc. I & II. Ibid. 1669. 4:o. — Commentarius in proph. Jesaiam. Ibid. 1673. (2 uppl. ibid. 1708 utgifven af J. Fecht). — Antipapismus orthodoxus in præcipuis Christianæ religions articulis. Ibid. 1674. 4:o. — Anti-socinianismus orthodoxus. Ibid. 1679. 4:o. — Breviarium theologicum. Ibid. 1681. 4:o. — Paulus Evangelista Romanorum, epistolæ ad Romanos analysi et exegesi repræsentatus. Hamb. 1696. 8:o. — *Disp. Rostochens:* De veritate & ὁμοουσια carnis Christi cum nostro. 1644. — De paradiso terrestri ex Gen. II: 8. — De resurrectione mortuorum ex Jobi XIX: 25, 27. — De angelosophia sacra. Ps. CIV: 4 & Hebr. I: 7. — De Hierosolyma bis excisa & occupata, ex Jerem. XXV: 1 seqq. — De vera Messiæ exhibitione ex Mich. V: 1. — De columba super Christi capite visa, ex Matth. III: 16. — De sinu Abrahæ, ex Lucæ XVI: 22. — De statu Christi exinanitionis & exaltationis ex Phil. II: 6 seqq. 1663. — De mysterio Dei in carne manifestati ex 1 Tim. III: 16. — De logomachiis ex 2 Tim. II: 14. — De triumpho Christi vivificati ex 1 Petr. III: 18 seqq. — De canali traditionum. 1664. — De agno paschali Ebræorum. — De anno sabbatico & jubilæo in Israel. — De religione tutissima. — De librorum canonicorum translationibus et editionibus. — De remedio therapeutico atheologiæ. 1680. 4:o. — De peccato originis. — De justificatione hominis peccatoris coram Deo. — De pace religionis. — De presbyterorum & clericorum dignitate & potestate ordinandi. — De themate: quod reformati numquam vere fraternitatem spiritualem cum Lutheranis inire voluerint. — Indiculus theologiæ controversæ. — Historia bibliothecæ reipublicæ Noribergensis. — Schola crucis. — Geistliche Emblemata. Th. I—IV. — Buss- u. Gebet-Spiegel Danielis. — Miracula Aug. Confessionis. — Geistliche Gemähl-postilla. — Orationes academicæ etc.

II. **Olof Svebilius** utnämndes såsom lector i theologi vid collegium i Calmar till theologiæ professor vid den nystiftade högskolan i Lund, men icke heller han emottog denna anställning.

Han var född på Råby i Calmar län 1624. Sedan han studerat dels vid Uppsala universitet, dels i Königsberg under åren 1638—49, erhöll han sistnämnda år i Uppsala den philosophiska lagern. Efter vidsträckta studieresor i fremmande länder anställdes han 1656 vid collegium i Calmar såsom rector och lector i philosophi, hvilken lärarebefattning han tvenne år sednare utbytte mot den theologiska lärostolen. 1668, kort efter afböjandet af kallelsen till

trätgirigt lynne och spelade en ej obetydlig rol i de tvistigheter, som under lärosätets första period verkade hämmande på dess lugna utveckling. Efter att vid krigets inbrott 1676 offentligen i en predikan hafva förklarat sig för Danmark, och sedan han med anledning häraf blifvit ställd till rätta inför en i Malmö nedsatt commission, nödgades han 1677 fly öfver till Kjöbenhavn. I dansk tjenst befordrades Schwartz 1680 till tjenstgörande kungl. hofpredikant hos konung Christian V och sedermera till generalsuperintendent i Slesvig och Holstein. Han förrådde under sin sednare verksamhet samma karakterslyten, som vid universitetet framträdt. Död i Rendsburg 1709 $^{6}/_{1}$.

Tryckta Skrifter: De ecclesia Lutherana. Disp. acad. Wittenb. 1652. 4:o. -- *Disp. Lund.:* De auctoritate symbolica Formulæ Concordiæ. P. I, II. 1670. 4:o. -- De notis veri itemque falsi doctoris. P. I, II. 1674—75. 4:o. — De Form. Concord. Art. III de justitia fidei coram Deo. 1675. 4:o. — De vera Christi deitate. e. a. 8:o. — Abgesagte Tolerantz oder Verträglichkeit der Calvinischen Lehre. Stettin 1661. 8:o. — Decas epistolarum de syncretismo. Zirichseæ 1664. 12:o. — Decas II—IV ibid. 1665. Tills. ånyo utg. Flensburg 1706. 8:o. — Gründlicher Beweis dass der allgemeine Calvinische Glaube der ungeänderten Augsburgischen Confession zuwider laufe. Wittenb. 1665. 4:o. — Trost-sermon über Magni Gabrielis Grafen de la Gardie zweier Kinder Todt. Sthlm 1667. 4:o. — Carolinischer Krönungspredigt. -- Index quarundam novitatum, quas Sam. Puffendorffius in libro suo, de jure naturæ et gentium, contra orthodoxa fundamenta edidit. Giessen 1673. 4:o (utgifven af N. Beckman och offentligen uppbränd i Lund 1675). — Index novitatum Puffendorffii, denuo contra stricturas et apologiam Sam. Puffendorffii assertus. -- Drey ausgesonderte Kriegs-predigten. Kopenh. 1678. 4:o. — Sciagraphia concionis ex Joh. XII: 35, 36 feriis pœnitentialibus jussu regio habendæ. Slesvig 1685. 8:o. — Discussio calumniarum Sam. Puffendorffii Eride Scandica, indicis errorum suorum causa venerabili uni viro indignissime impositarum. Ibid 1687. 4:o. (Enl. uppgift af Schw. författad). — Rensburgische Kirchhofs Einweihung. Glückstadt 1694. 4:o. — Gründlich Wiederlegung einer zur Buss-predigt fürgeschriebenen, durchgehends aber dem Chiliasmo dienenden Auslegung d. 7 Cap. Michæ. Ibid. 1697. 4:o. — Commonitio de re divina examinum publicorum, in qua simul differentia necessitatis credendorum ostenditur. Hamb. 1697. 12:o. — Wahrer Bericht vom Sabbath, wider D. Franc. Buurman. Altona 1701. 8:o. — Tractat wider Henr. Muhlii chiliastische Vorspiele. Flensb. 1705. 4:o. — Nachbericht auf H. Muhlii dreien Ordinations-reden. Ibid. 1705. 4:o. — Theologische Bedenken, üb. Nic. Sibbern Lehre von der würcklichen Seeligkeit der Gläubigen in diesem Leben. -- Schreiben an Casp. Wildhagen, dem Antworts-schreiben F. J. Lütkens von der würcklichen Seeligkeit der Gläubigen an Nicol. Sibbern am 27 Jan. 1707 entgegen gesetzt. Kopenh. 1708. 4:o. — Erweiterte Widerlegung der nun einreissenden pietistischen Lehre, dass unter der Seeligkeit des Gnaden-lebens der Gläubigen, hie in der Zeit, und unter der Seeligkeit des ewigen Lebens kein wesentlicher Unterschied, sondern eine Seeligkeit sey. Hamb. 1709. 4:o.

V. **Hans Hjort (Cervinus)** utnämndes såsom generalprost öfver Halland och kyrkoherde i Halmstad till professor 1669 $^{18}/_{3}$ och lemnade sin anställning vid universitetet 1672, då han förflyttades till Helsingborg såsom kyrkoherde, stiftsprost och biskoplig vicarie i det skånska stiftet.

Han var född dansk undersåte i Ausås i Skåne och tillhörde den gamla prestslägten Hjort-Cervin. Redan före freden i Brömsebro var han kyrkoherde i Warberg, blef under svensk styrelse på mångfaldigt sätt utmärkt och kunde betraktas såsom utsedd efterträdare till biskop Winstrup. Likväl har hos honom vid den nationala brytningen känslan för det gamla fosterlandet segrat och han lemnade 1677 sitt embete, öfvergick till Danmark och dog der såsom kyrkoherde på Sjælland.

Tryckt Skrift: Oratio metrica in natalitia Jesu Christi. Hafn. 1622. 4:o.

VI. **Petrus Holm** kallades såsom adjunct i theologiska faculteten i Uppsala till professor i österländska språk i Lund och utnämndes 1671 till e. o. samt 1674 (se cons.-prot. 4/8 1674) till ordinarie theologiæ professor. Vid de danska truppernas annalkande 1676 lemnade han Lund och återvände aldrig dit. I stället utnämndes han samma år till theologiæ professor e. o. i Uppsala.

P. Holm var född i Ullånger i Ångermanland 1634; studerade i Uppsala 1651—1664, vid utländska lärosäten 1664—1667. 1679 befordrad till ordinarie theologiæ professor i Uppsala dog han derstädes 1688.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De primævo ac authentico charactere literarum Veteris Testamenti. 1669. 4:o. — Disp. philologico-philosophica. e. a. 4:o. — De scriptura s. scriptione. 1670. 4:o. — De existentia Dei contra atheos. e. a. 4:o. — De primæva linguæ Hebrææ antiquitate. 1671. 4:o. — De usu philosophiæ in theologia ex dicto apostolico Coloss. II: 8. e. a. 4:o. — De vanitate Deorum gentilium. e. a. 4:o. — De primo evangelio Gen. III: 15. — De unione Dei & fidelium Disp. I. e. a. 4:o. — De consilio S. S. Trinitatis circa hominem creandum Gen. I: 26. 1672. 4:o. — De ortu & progressu philosophiæ, nec non ejusdem in theologia usu. e. a. 4:o. — Disp. theol. in locum Genes. I: 1. e. a. 4:o. — De principio creationis Gen. I: 1. e. a. 4:o. — De arbore scientiæ boni et mali I. 1673. 4:o. — De vera, reali et substantiali corporis et sanguinis J. Christi in s. cœna præsentia et participatione. e. a. 4:o. — De resurrectione mortuorum. e. a. 4:o. — De actionibus magicis. 1674. 4:o. — Exercit. theol. P. III. e. a. 4:o. — De gradibus gloriæ. 1675. 4:o. — De sermone. e. a. 4:o. — De missione in Divinis. e. a. 4:o. — De lege paradisiaca Gen. II: 16, 17. e. a. 4:o. — De prædestinatione. e. a. 8:o. — Quæstiones theologicæ etc. e. a. 8:o. — Theologiæ Muhammedanæ brevis consideratio, in qua præcipue magni illius partis orbis terrarum seductoris, Muhammedis, imposturæ, fraudes et absurditates ex Alcorano potissimum deteguntur et ex verbo Dei secundum articulos fidei refutantur. Jena 1664. — Diss. synod. de pœnitentia. Ups. 1681. 4:o. — Meditatio in textus publ. supplicationum an. 1683—88. Ibid. — Textuum quorundam script. s. vulgo tings-texter disposit. homileticæ. Sthlm s. a.

VII. **Christian Papke** utnämndes, efter att före krigets utbrott hafva varit logices et metaphysices professor, vid universitetets återupprättande till theologiæ professor primarius 1681 och innehade detta embete till 1688 18/12, då han blef universitetets procanceller. Se vidare procancellerer.

VIII. **Gabriel Lundeberg** utnämndes såsom kyrkoherde i Wäckelsång af Wexiö stift till 2:dre theologiæ professor 1681, men tillträdde icke embetet.

Han var född i Småland, studerade i Greifswald, Uppsala och i Lund, hvarest han inskrefs såsom student 1668 och 1670 blef philos. magister. Enligt en förmodan (Sommelii saml.) har han vid universitetet varit anställd såsom adjunct innan han 1670 utnämndes till lector vid Wexiö gymnasium. Från detta embete befordrades han 1675 till kyrkoherde i Wäckelsångs pastorat.

Tryckt Skrift: Diss. ex occas. verborum, quæ leguntur apud Tacitum Annal. XV: 44, in calumniis gentilium adversus Christianos, etc. Wexion.

IX. **Jonas Linnerius** utnämndes till 2:dre theologiæ professor 1684 27/3, befordrades 1690 till 1:ste theologiæ professor och domprost i Lund, och blef 1715 15/12 universitetets procanceller. Se vidare procancellerer.

X. **Nils Dahlhem** utnämndes såsom professor i logik och metaphysik till theologiæ professor 1689 11/4 och innehade denna lärostol till 1692 26/2, då han afled.

Han var född 1650 i Linköping och hade under åren 1668—80 studerat vid Uppsala universitet samt i fyra år gjort studieresor i utlandet. Såsom

guvernör för en af grefve Lindskölds söner kallades han till professor vid universitetet i Lund 1685 $^{18}/_{9}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Disp. exhibens dubitationem accuratam. 1688. 4:o. — De votis. 1691. 8:o. — Disp. synod. De persona Christi θεανθρώπου. 1691. 4:o. — *Programmer:* vid högtidligheterna i anledning af Lundagårds anslående till academien 1688; — rectorsombytet 1687.

XI. **Johan Poppelman** utnämndes såsom lector i logik och metaphysik vid Götheborgs gymnasium till 2:dre theologiæ professor 1692 $^{20}/_{4}$ och innehade detta academiska embete till 1711 $^{12}/_{4}$, då han utnämndes till biskop öfver Götheborgs stift.

Han var född i Warberg 1649 och hade studerat vid Lunds universitet åren 1668—70. Derefter hade han under en utländsk studieresa i Wittenberg erhållit lagerkransen 1672. Lector vid gymnasiet i Götheborg 1675—92, företog han under denna tid en ny utländsk resa 1682—88 och blef i Wittenberg af Calovius promoverad till theologiæ doctor 1683. — Utmärkt som undervisare, och äfven som theolog, dog han såsom biskop i Götheborg 1725 $^{30}/_{6}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De fide justificante. 1697. 4:o. — Positionum theol. de imagine Dei in primo homine decas. 1699. 8:o. — De baptismo. 1701. 8:o. — De sacra cœna. 1705. 8:o. — Disp. synod. De art. V. Augustanæ confessionis de ministerio ecclesiastico. Lund 1695. 4:o. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1696; — parentationen öfver Riddermark 1707; — tacksägelsen öfver freden i Alt-Ranstadt s. å.; — rectorsombytet 1708.

XII. **Thomas Ihre** utnämndes såsom e. o. theologiæ professor i Uppsala till innehafvare af 3:dje theologiska lärostolen i Lund 1693 $^{23}/_{12}$ och fortfor, sedan han 1711 blifvit uppflyttad till 2:dra theologiska professionen, att utöfva sin academiska lärareverksamhet till 1717, då han befordrades till domprost i Linköping.

Han var född i Wisby 1659, studerade i Kjöbenhavn och vid tyska universiteter 1677—80 samt i Uppsala till 1685, då han derstädes erhöll den philosophiska lagern. Straxt efter sin hemkomst från en utländsk vetenskaplig resa 1687—92 hade han blifvit kallad till sin e. o. academiska lärarebefattning i Uppsala. Utrustad med lysande naturgåfvor och bildningens företräden använde han ej alltid dessa på ett sätt, som lände honom sjelf och universitetet till gagn och heder. Hans förhållande till det academiska consistorium återkallar i minnet uppträdena från universitetets första tid. — Såsom domprost i Linköping var han verksam till 1720, då han afled $^{11}/_{3}$.

Tryckta Skrifter: Roma in nuce, h. e. grammatica Latina. Rostock 1680, Lund 1706. 8:o, Ups. 1759, 1799. — Disp. synod. De nova obedientia. Lund 1676. — *Programmer:* ang. inrättandet af ett collegium theologicum disputatorium 1695; — vid invigningen af academiens nya byggnad 1697; — stud. Joh. Herm. Papkes likbegängelse; — högtidligheterna i anledning af Carl XII:s uppstigande på thronen 1698; — parentationen öfver Sackenschöld 1698; — kyrkoherden mag. Sev. Torslows likbegängelse s. å.; — phil. cand. Jac. Pranck's d:o s. å.; — parentationen öfver acad. cancelleren Gyldenstolpe 1710; — prof. A. Rydelii installation 1710; — prof. E. Steuch's d:o s. å.; — Oratio funebris in obitum baronis C. Ehrensteen, Scaniæ Blekingiæque nomarchæ (tills. med Isogæi likpredikan). Sthlm 1702. 4:o.

XIII. **Haqvin Stridsberg** utnämndes 1712 $^{5}/_{5}$ såsom professor i grekiska och österländska språk till professor i theologiska faculteten, befordrades inom densamma 1716 till professor primarius och domprost och innehade denna befattning till sin död 1718 $^{24}/_{1}$.

Han var född i Spånga i Östergöthland 1660. Efter studier i Uppsala fästades han redan vid 23 års ålder vid Lunds universitet såsom præpositus communitatis och kallades s. å. (1684) till e. o. och kort derpå $^{6}/_{8}$ till ordinarie professor i grekiska och österländska språk. En så tidig framgång på den vetenskapliga banan berodde på ett rykte såsom kännare af österlandets språk och litteratur, som han såsom lärare och författare enligt samtidas utsago på ett lysande sätt har rättfärdigat. Om A. Rydelii oratio funebris är att anse såsom en trogen skildring af Stridsbergs lif och verksamhet i samma grad som den är ett mästerstycke af vältalighet, så har han varit en af sin tids mest betydande lärare vid universitetet.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Teraphim. 1684. 4:o. — חרטמי מצרים s. de magis. 1687. 4:o. — Flores tectæ veritatis. e. a. 8:o. — Pontifex maximus Ebræorum. 1689. 8:o. — De consecratione pontificis maximi Ebræorum. e. a. 8:o. — De duodecim lapidibus in sacro V. T. codice occurrentibus. 1691. 4:o. — De prudentia Rubenis qua fratrem a morte vindicasse traditur Gen. XXXVII. 1692. 4:o. — De sepulchris patriarcharum. 1694. 4:o. — Stephanus Mosi non adversus. Diss. philol. qua verba D. Stephani Act. VII: 16, extantia, verbis Mosis Gen. XXIII: 8, 9. 16, 17 & XXXIII: 19 occurrentibus, non repugnare ostenditur. 1694. 4:o. — De nudipedibus. 1695. 4:o. — De arca foederis. e. a 4:o. — De nomine philosophiæ in epist. D. Pauli ad Coloss. II: 8, occurrente. 1696. 8:o. — De Schiloh ex Gen. XLIX: 10. 1697. 4:o. — De societati nuptiali. e. a. 8:o. — De cunctatione bona. 1698. 4:o. — De luctu veterum. e. a. 8:o. — De conviviis veterum. e. a. 8:o. — De valetudine humana. e. a. 8:o. — עברי nomen Ebræorum, genuinæ origini et significationi vindicatum. 1699. 4:o. — Diss. superbiam esse stultam probans. e. a. 8:o. — De calumnia. 1702. 4:o. — De defensione sui. e. a. 8:o. — De necessitate ex lege. 1703. 8:o. — De oraculorum ethnicorum origine s. auctoribus. 1705. 4:o. — Rabbinorum Schelomonis Jarchi, Abrahami Aben Esræ et Davidis Kimchi in Chaggai Prophetæ cap. I: 1, 2. commentarii Latine redditi et notis illustrati. e. a. 4:o. — De abominatione desolationis ex Matth. XXIV: 15. 1705. 8:o. — De erroribus scriptorum gentilium, circa Judæorum exitum ex Ægypto, ducem et legislatorem Mosen reges denique et rempublicam. P. II. 1706. 4:o. — Legis naturæ summa: quod tibi fieri non vis alteri ne feceris, in veterem dignitatem vindicata. 1706. 8:o. — Rabbinorum Schelomonis Jarchi, Abrahami Aben Esræ et Davidis Kimchi, in Jesaiæ Prophetæ cap. II: 2—4 commentarii. 1709. 4:o. — *Programmer:* vid e. o. prof. Winslows installation. 1689; — rectorsombytet 1690; — Grandet af Carl XII:s födelsedag 1700; — parentationen öfver prof. A. Riddermark 1700; — phil. cand. A. Lithenii likbegängelse s. å.; — rectorsombytet 1701; — d:o 1709.

XIV. **Bonde Humerus** förflyttades från professionen i österländska språk till 2:dra theologiska professionen 1716 $^{25}/_{9}$, blef efter domprosten Stridsbergs död theologiæ professor primarius 1718 och afled i Lund 1727 $^{7}/_{8}$ såsom innehafvare af detta embete.

Han var född i Lekaryd i Småland 1659, studerade 1680—90 vid Uppsala universitet, företog derefter under fem år resor för vetenskapliga studier vid utländska högskolor och erhöll vid universitetet i Jena den philosophiska graden med andra hedersrummet bland de promoverade. Anställd 1696 såsom præpositus vid communitetet i Lund och kort derefter utsedd till universitetets bibliothecarie, utnämndes han 1697 till e. o. och 1702 $^{6}/_{11}$ till ord. professor i mathematik, från hvilken beställning han 1712 $^{5}/_{5}$ förflyttades till professionen i österländska språk. Prestvigd 1710, erhöll Humerus theologiæ doctorsgraden vid Ulrica Elenoras kröning 1719. — I likhet med sin företrädare Stridsberg var Humerus en af det orientaliska studiets grundläggare vid universitetet. Såsom embetsman och medlem af det academiska consistorium har han utmärkt sig för sällsynt nit och practisk duglighet och hans förvalt-

ning af universitetets bibliothek var det som först bragte ordning inom denna institution.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De anima brutorum animalium. 1697. 4:o. De mansuetudine. 1699. 4:o. — De simplicitate naturæ. 1701. 8:o. — קרעים de scissa veste De lugentium. 1702. 4:o. De linea perpendiculari. 1704. 4:o — De termino paschali Judæorum. 1705. 4:o. — De termino paschali Christianorum. e. a. 4:o. — De die mortis ac passionis Christi. e. a. 4:o. — De camera obscura. 1706. 4:o. — De situ et officiis circuli æquinoctialis. e. a. 4:o. — De triduo mortis Christi. e. a. 4:o. — De lumine lunari. 1707. 4:o. — Modi usitatiores inveniendi lineam meridianam per compassum et umbram. 1708. 4:o. — Rubenis Dudaim ex. Gen. XXX: 14. 1714. 4:o. — Dogmatis Paulinæ in epistola ad Corinthios priore cap. I: 30 exegesis et vindiciæ. 1721. 4:o. — Disp. synod. de notitia Dei naturali. Lund 1720. 4:o. — De stemmate Sveonum subcoelo heraldico. Jena 1691. — Oracula criticohistorica de conjugio consobrinorum, ex lingua Suecana in Latinam translata G. Lund, c. explicat. et restriction. ed. (Sthlm 1737) 4:o. — *Programmer:* vid prof. Conr. Quensels installation 1713: — parentationen öfver prof. Joh. Lundersten s. å.; — d:o öfver prof. E. Lagerlöf s. å.; — rectorsombytet 1714.

XV. **Martin Hegardt** befordrades 1716 $^{25}/_{9}$ från e. o. professionen i historia ecclesiastica och chronologia sacra till ordinarie 3:dje theol. professor, förflyttades 1718 till 2:dra och 1728 till 1:sta theol. professionen och afled såsom innehafvare af denna sistnämnda lärostol i Lund 1732 $^{4}/_{4}$.

Han var född i Malmö 1685 och inskrefs 1702 såsom student vid Lunds universitet. Efter utländska studieresor, under hvilka han 1706 i Rostock erhöll den philos. graden och 1708 i Greifswald blef theol. baccalaureus, och sedan han 1710 af svenska församlingen i London blifvit kallad att vara dess själasörjare, utnämndes han s. å. $^{24}/_{8}$ till e. o. professor i historia ecclesiastica och chronologia sacra vid Lunds universitet. Det var likväl först fyra år sednare (1714), efter vid utländska högskolor ytterligare fortsatta studier, och sedan han i Greifswald 1714 blifvit promoverad till theol. doctor, som han tillträdde denna lärarebeställning, från hvilken han, såsom ofvan nämndt är, uppsteg till theol. facultetens främsta lärareplats. — Från honom härstammar den adliga slägten von Hegardt.

Tryckta Skrifter: Disp. synod.: De scriptura sacra. Lund 1722. 4:o. — Disp. Lund.: Indiciæ librorum symbolicorum a novatorum corruptelis. Ibm. 1725. 4:o. — *Programmer:* vid acad. sorgfesten öfver K. Carl XII. 1719; — högtidligheterna i anledning af Dr. Ulrica Eleonoras kröning s. å.; — festen i anledn. af Ulrica Eleonoras födelsedag s. å.; — rectorsombytet 1720; — theol. doctors-promotionen 1725; — parentationen öfver domprosten Humerus 1727; — rectorsombytet 1728.

XVI. **Jacob Benzelius** kallades såsom theologiæ adjunct i Uppsala och kyrkoherde i Näs 1718 $^{22}/_{7}$ till 3:dje theol. professor, befordrades 1728 till 2:dra theologiska professionen och utnämndes såsom innehafvare af denna lärostol 1731 $^{16}/_{8}$ till biskop öfver Götheborgs stift.

Han var född i Uppsala 1683 och fästades redan 1704, sedan han föregående år erhållit den philosophiska lagern, vid Uppsala universitet såsom adjunct i philosophiska faculteten, hvarifrån han 1706 förflyttades till en lika beställning inom den theologiska. Det var vid de tillfölje af domprosten Stridsbergs bortgång timade förändringar, som universitetet i Lund tillegnade sig Jacob Benzelius, som sedermera dels såsom lärare vid denna högskola och dels såsom theologisk författare kom att utöfva ett så stort inflytande på den theologiska bildningen i Sverige. Hans lärobok "Repetitio theologica, summa doctrinæ Chri-

stianæ capita, ad verbi Divini normam sistens, in usum juventutis patriæ collecta" och hans sammandrag af detta arbete, genom riksens ständers beslut vid riksdagen 1734 anbefallde såsom läroböcker vid samtliga rikets läroverk, fortforo att under nära ett århundrade utgöra grundlaget för den academiska undervisningen inom en af facultetens lärostolar; ett förhållande som utgör ett talande vittnesbörd om dess författares anseende för grundlig lärdom och sträng orthodoxi. J. Benzelius blef theologiæ doctor i Lund 1725, och sedan han under tretton år innehaft biskopsstolen i Göteborg, kallades han från detta embete 1744 till svea rikes erkebiskop och Uppsala universitets procanceller och var såsom sådan verksam till 1747 $^{19}/_{6}$ då han afled i Stockholm under pågående riksdag.

Tryckta Skrifter: Rungii confessio ecclesiarum Pomeranarum de s. coena. Gryphisw. 1709. 4:o. — *Disp. Lund.:* De concilio Constantiensi. 1721. 4:o. — De prædestinatione. 1725. 4:o. — De unione cum reformatis. e. a. 4:o. — De vita justorum ex Chabak. II: 4. 1726. 4:o. — Disp. Synod. Lund 1724. 4:o. — Epitome repetitionis theologicæ in usum inferiorum patriæ scholarum adornata. Holmiæ 1734. 8:o. (omtr. ibid. 1764, 1772, 1778, Arosiæ 1796. 8:o, i sv. öfvers. utg. af J. Wilde. Sthlm 1737. 8:o. Westerås 1796. 8:o. — Repetitio Theologica, summa doctrinæ Christianæ capita ad verbi Divini normam sistens, in usum juventutis patriæ collecta. Holm. 1735. 8:o. (omtr. ibm. 1737, 1751, 1764. 8:o). — *Programmer:* vid K. Fredrik I:s och Dr. Ulrica Eleonoras besök i Lund. 1722; — rectorsombytet 1723; — theol. lic. J. Fr. Francks prof för theol. doctors-graden 1725. — *Predikningar:* vid riksdagarne 1727, 1731, 1734, 1742; — på kgl. hofvet 1742. — *Likpredikningar:* öfver domprosten B. Humerus. Lund 1727. 4:o. — prosten Ol. Hindbeck ibm. 1729. 4:o. — biskop J. Svedberg. Linköping 1736. 4:o; — biskopinnan R. Poppelman f. Walleria. Göteb. 1737. 4:o: — prosten J. Hummel ibm. 1739. 4:o; — prosten A. Grundell ibm 1744. 4:o; prosten Gudm. Carlberg ibm e. a. 4:o. — *Tal:* vid DD. KK. HH. Svea Rikes Arf-Printses och Arf-Printsessas höga bilägers-act den 18 Aug. 1744. Sthlm 4:o: — H. K. H. Printz Gustafs döpelse-act 1746. Sthlm 4:o; — på presteståndets vägnar vid riksdagens början 1746. Ibm e. a. 4:o.

XVIII. **Carl Schultén** förflyttades 1728 $^{13}/_{8}$ från professionen i österländska språk till den 3:dje af theol. facultetens lärostolar, hvilken han innehade till sin död i Lund 1730 $^{5}/_{10}$.

Han var född i Svedvi i Westmanland 1677 och erhöll 1703 efter tolfåriga studier vid Uppsala universitet den philos. graden. Redan följande året utnämnd till professor i theoretisk philosophi vid universitet i Pernau och derstädes 1707 befordrad till historiarum professor blef han vid Liflands eröfring af Ryssarne och universitetets upplösning 1709 nödsakad att begifva sig till Sverige. Den första befordran, som här träffade honom, var hans utnämning till professor i romersk vältalighet vid Lunds universitet 1715 $^{2}/_{5}$, hvilket embete han 1716 $^{25}/_{9}$ utbytte mot lärostolen i österländska språken.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Commenta quædam Rabbinica de Adamo primo homine. 1719. 4:o. — Gemmæ Talmudico-soharicæ adjectæ calendario Judaico. 1721. 4:o. — ערביב philologicum. 1722. 4:o. — Diss. aquas supracœlestes negans. 1723. 4:o. — Introductio in Pentateuchum. e. a. 4:o. — Commentarius Don Iischach Abarbenelis in cap. LII: 13 ad fin. & cap. LIII. tot. Esaiæ vatis, latina donatus versione. e. a. 4:o. — De festis Judæorum. e. a. 4:o. — De usu studii Rabbinici. e. a. 4:o. — De synedriis veterum Ebræorum. 1726. 4:o. — Discrimen inter sacerdotes et Levitas. e. a. 4:o. — Interior natura radicis trilitteræ Barach et quantum faciat ad illustrationem et intelligentiam plurium S. S. locorum. 1728. 4:o. — Rabbi Jehuda Lebh versione, notis, paraphrasi emendatione textus, interstinctione, dictorumque S. S. in margine notatione illustratus p. I—XV. Pernau och Lund 1709—28, (tillsammans utg. af förf:s son C. J. Schultén, Lund 1731. 4:o). — *Programmer:* vid prof. P Estenbergs installation 1721; — jubelfesten i anl. af reformationens införande s. å; — hög-

tidligheterna i anl. af K. Fredrik I:s födelsedag och årsdagen af hans thronbestigning s. å.; — prof. Nehrmans installation s. å.: — festen i anl. af freden i Nystadt s. å.; — magisterpromotionen 1723.

XIX. **Andreas Rydelius** utnämndes såsom log. & metaphys. professor 1730 $^{11}/_{12}$ till 3:dje, 1731 till 2:dre och 1732 till 1:ste theol. professor, från hvilket embete han 1734 $^{18}/_{12}$ förflyttades till procancelleriatet vid universitetet. Se vidare procancellerer.

XX. **Carl Papke** utnämndes såsom logices & metaphys. professor 1731 $^{22}/_{9}$ till 3:dje, 1733 till 2:dra, 1735 till första theologiæ professor och förflyttades 1738 $^{8}/_{11}$ från sistnämnda embete till procancelleriatet vid universitetet. Se vidare pracancellerer.

XXI. **Henrik Benzelius** förflyttades 1732 $^{10}/_{10}$ från professionen i österländska språk till 3:dje theologiska lärostolen, blef 1735 2:dre och 1738 1:ste theol. professor och domprost samt innehade detta embete till 1740 $^{18}/_{8}$, då han utnämndes till procanceller och biskop öfver Lunds stift. Se vidare procancellerer.

XXII. **Magnus Rydelius** utnämndes 1735 $^{28}/_{7}$ såsom theol. doctor och eloquentiæ et poeseos professor till 3:dje theol. professor och var såsom lärare i theologiska faculteten verksam till 1742 $^{1}/_{12}$, då han afled, efter att 1739 hafva blifvit förflyttad till den andra och 1740 till den första af dess lärostolar.

Han var född i Fornåsa i Östergöthland 1676, broder till biskop Andreas Rydelius. Student 1694 och philos. magister 1703 i Uppsala, anställdes han genast efter sin ankomst till Lund 1711 vid universitetet såsom docent i philosophiska faculteten på samma gång som han antog rectorsbeställningen vid skolan i Lund. Efter att vid universitetet under åren 1712—14 ytterligare hafva förestått dels rentmästaresysslan, dels eloquentiæ professionen, utnämndes han 1715 $^{21}/_{4}$ till professor i historia och poesi, från hvilken lärarebeställning han 1731, vid den då inträffande förening af professionerna i vältalighet och poesi och historiens särskiljande under en egen målsman (se professionerna i dessa ämnen), öfvergick till den återupplifvade lärostolen i vältalighet och poesi.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Brevis introitus ad cognitionem philosophicam. 1705. 8:o. — *Disp. Lund.:* De curiositate utili et noxia. P. I, II. 1715. 8:o. — Roma biceps. 1716. 8:o. — De ingenio poetico. P. I, II. 1716. 8:o. — De fine studii historici. e. a. 8:o. — De mustela domestica. 1718. 8:o. — De justitia particulari. e. a. 8:o. — De Blekingia. 1719. 8:o. — De caussis exilii Tarquiniorum. e. a. 8:o. — De sympathia. e. a. 8:o. — De cupiditate. e. a. 8:o. — De affinitate scientiarum philosophicarum. e. a. 8:o. — Pan vegetus s. de natura ejusque constantia. e. a. 8:o. — De discordia Pompejo-Cæsariana. 1720. 8:o. — De Scandia. P. I. e. a. 8:o. — De Ælio Sejano. e. a. 8:o. - De gentibus quibusdam qui sæc. V. & VI. Italiam invaserunt. P. I, II. 1721. 8:o. — Natales polytheismi. e. a. 8:o. — De Marci Aurelii Antonini victoria, precibus Christianorum parta. 1723. 8:o. — De pontifice Johanne octavo. e. a. 8:o. — De fecunditate errorum. P. I. e. a. 8:o. — Speculum juventutis s. de inclinationibus juvenilibus ex occas. cap. XII. Rhetoric. Aristot. 1724. 4:o. — De Roma ante Romulum. 1725. 8:o. — De philoxenia. 1726. 8:o. — De profanorum scriptorum lectione. e. a. 8:o. — De diluvio. e. a. 8:o. — De arte recte amandi. P. I, II. e. a. 8:o. — De Aurora Musis amica. P. I, II. e. a. 8:o. — An Petrus fuerit pontifex Romæ. 1727. 8:o. — Odium Gentilium in Christianos. 1728. 8:o. — De inclinatione mentis humanæ. e. a. 8:o. — De cognitione angelica. 1729. 4:o. — De donatione Constantini Magni. e. a. 4:o. — De magia dæmoniaca. e. a. 8:o. — De purgatione per ferrum candens, quæ olim facta est.

e. a. 8:o. — De ominibus non plane contemnendis. e. a. 8:o. — De Mercurio ad Mosen collato. 1730. 4:o. — De artis et naturæ consortio in poesi. e. a. 4:o. — De ingenio satyrico. e. a. 4:o. — De censoribus Romanis. e. a. 4:o. — De Momo. 1731. 4:o. — De essentia animæ rationalis. e. a. 4:o. — De gigantibus. e. a. 4:o. — De ambitione. P. I, II. 1732. 4:o. — De fortuna. e. a. 4:o. De fine philosophiæ. e. a. 4:o. — De lucta rationis et sensuum circa verum. e. a. 4:o. — De sapientia divina. P. I, II. e. a. 4:o. — De tribunis plebis. 1733. 4:o. — Diss. theol. qua vitam æternam fidelibus Vet. Test. in Christo typis adumbrato, fuisse promissam breviter demonstratur. e. a. 4:o. — De comitiis. e. a. 4:o. — De materia orationis. e. a. 4:o. — De præcipuis sequendis et fugiendis in puritate latinæ linguæ. e. a. 4:o. — De perspicuitate in lingua latina servanda. e. a. 4:o. — De Amazonibus 1734. 4:o. — De vita M. Tullii Ciceronis. e. a. 4:o. — De statua Simoni Mago Romæ erecta. e. a. 4:o. De unitate Dei ex ratione demonstrata. e. a. 4:o. — De affectibus oratoriis. e. a. 4:o. — De examine vitæ quotidie instituendo. e. a. 4:o. — De festo Juul. e. a. 4:o. — De origine, moralitate et mutatione Sabbathi. e. a. 4:o. — Diss. probans nullam umquam integram gentem atheam dari. e. a. 4:o. — De cura conscientiæ. e. a. 4:o. — De necessario logicæ utentis et docentis connubio, ad intellectum perficiendum. e. a. 4:o. — De facultate mentis libere sese determinandi. e. a. 4:o. — De officiis pietatis. e. a. 4:o. — De usu philosophiæ in theologia. e. a. 4:o. — De latinæ linguæ utilitate. e. a. 4:o. — De abusu linguæ. e. a. 4:o. — De senatu Areopagitico. e. a. 4:o. — De initiis religionis Christianæ in Suecia. e. a. 4:o. — De elegantia ac luminibus oratoriis. 1735. 4:o. — De libertate Divina. e. a. 4:o. — De harmonia affectuum cum lege Divina. e. a. 4:o. — De pietate Gentilium. e. a. 4:o. — De oraculis Sibyllinis. e. a. 4:o. — De internis piorum tentationibus. 1739. 4:o. — Diss. qua pietas regenitorum imperfecta cum pietate protoplastorum perfecta confertur. 1740. 4:o. — Diss. paucis explicans ac defendens quæstionem de Maria semper virgine. e. a. 4:o. — De principio theologiæ. 1741. 4:o. — De sui mundique abnegatione. e. a. 4:o. — De Pelagianismo a novatoribus recocto. e. a. 4:o. — De vita Dei. e. a. 4:o. — *Programmer:* om instundande magisterpromotion 1723; — vid rectorsombytet 1725; — magisterpromotionen 1726; — d:o 1730; — firandet af K. Fredrik I:s födelsedag 1733; — prof. Menlös' installation s. å.; — prof. Engeströms installation s. å.; — prof. H. Benzelii installation såsom theol. prof. 1734; — rectorsombytet s. å.; — firandet af K. Fredrik I:s födelsedag 1740; — parentationen öfver biskop C. Papke s. å.; — rectorsombytet 1741. Parentationer öfver riksr. grefve Nicodemus Tessin (i Nettelbladts Schwed. Bibliothek) och prof. Johan Lundersten (i samma förf:s "Memoria Virorum in Suecia eruditissimorum rediviva)."

XXIII. **Nils Lagerlöf** kallades 1739 $^{25}/_{6}$ såsom innehafvare af lärostolen i theoretisk philosophi till 3:dje theologiæ professor, befordrades 1741 till 2:dra theologiska professionen och utöfvade detta embete till s. å. $^{6}/_{10}$, då han utnämndes till superintendent i Carlstads stift.

Han var född i Arvika i Vermland 1688, brorson till eloquentiæ professorn Erland Lagerlöf. Sedan han vid 20 års ålder blifvit inskrifven såsom student och vid nära 32 års ålder erhållit den philosophiska graden vid Lunds universitet, befordrades han 1723 till adjunct i philosophiska faculteten, i hvilken han redan 1720, innan han ännu erhållit lagerkransen, hade blifvit kallad till docent. Universitetsbibliothecarie och e. o. professor sedan 1729, utnämndes han 1732 $^{22}/_{1}$ till professor i theoretisk philosophi och erhöll 1735 Stäfvie och Lackalänge præbendepastorat. Året efter sin utnämning till superintendent i Carlstads stift blef han i Lund promoverad till theologiæ doctor och erhöll 1756 adelsbrefvet för sina efterkommande, hvarigenom han blef stamfar för adliga ätten von Lagerlöf. Han dog på biskopssätet Eknäs vid Carlstad 1769 $^{19}/_{12}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De connubio artis et naturæ in educatione philosophica. 1722. 8:o. — Disquisitio contra æternitatem mundi et materiæ primæ. 1732. 4:o. — De perceptione passiva, subjectoque ejus vero falsoque. 1733. 4:o. — De imaginaria materiæ activitate. e. a. 4:o. — Diss. continens cautelas circa examen et refutationem ideæ substantiæ

Spinozianæ necessarias. e. a. 4:o. – De natura et cognitione simplicium. P. I, II. e. a. 4:o. — De possibilium consequentiis nemini imputandis. e. a. 4:o. — De notitia Dei ex lumine rationis acquisita. e. a. 4:o. — De omniscientia Divina. 1734. 4:o. -- Diss. probans nostram Dei ideam objecto suo esse conformem. e. a. 4:o. — De duobus boni malique principiis. e. a. 4:o. – De immutabilitate Dei. e. a. 4:o. — De consecutione idearum. e. a. 4:o. — De omnipotentia Divina. e. a. 4:o. – De activitate mentis humanæ. e. a. 4:o. – De gloria Divina. e. a. 4:o. – De immensitate Divina. e. a. 4:o. — De veritate metaphysica. e. a. 4:o. — De arcto veri bonique nexu. 1735. 4:o. — De unitate unius; in homine cogitantis. e. a. 4:o. — De natura theoriæ. e. a. 4:o. — Diss. contra Malebranchium de actuali mundi corporei existentia. P. I, II. e. a. 4:o. — De objecto pneumaticæ. e. a. 4:o -- Diss. in genere exponens rationis ad revelationem respectum et necessarium in eadem usum. P. I, II. e. a. 4:o. — De bonitate Divina. 1736. 4:o. — De origine idearum acquisitarum. e. a. 4:o. -- De erroribus, ex confusione facultatum cognoscendi ingeniique emergentibus. P. I, II. e. a. 4:o. — De independentia Divina. e. a. 4:o. — De distinctione attributorum Divinorum. e. a. 4:o. — De impossibili. e. a. 4:o. — De felicitate Dei. e. a. 4:o. — De necessitate pneumaticæ. e. a. 4:o. — De usu pneumatices in adstruendo moralitatis fundamento. 1737. 4:o. -- Diss. cardinem novatorum s. errores Stoicorum fundamentales examinans. P. I, II. e. a. 4:o. — De alphabeto naturæ rationalis. e. a. 4:o. — De contradictione. e. a. 4:o. — De permissione Dei circa actiones hominum malas. e. a. 4:o. -- Diss. sententiam celeb. Wolffii de philosophia Sinarum Confuciana examinans. e. a. 4:o. Diss. qua demonstratur veracitati Divinæ non convenire, ut homo clare percipiens fallatur. e. a. 4:o. -- Φιλοσοφουμενα in quæstionem an possit Deus, si vellet, materiæ cogitandi facultatem superaddere, contra clariss. Rydiger. e. a. 4:o. -- De axiomatibus. e. a. 4:o. — Diss. cautelas quasdam circa sapientiæ viam comprehendens. e. a. 4:o. – De distinctione rationis in interiorem et exteriorem. 1738. 4:o. — De idea libertinismi philosophici. e. a. 4:o. — Diss. in nonnulla systemata explicandi commercium animæ et corporis breviter inquirens. e. a. 4:o. — De discrimine idearum. e. a. 4:o. -- De gradibus sensationum. e. a. 4:o. — Diss. denegans spiritui finito scientiam futurorum contingentium. e. a. 4:o. — De præsentia animæ ad corpus hominis. e. a. 4:o. — De triplici vita. e. a. 4:o. -- De incomprehensibilitate Dei. e. a. 4:o. — De nexu scientiæ, prudentiæ et sapientiæ. e. a. 4:o. – De intellectus Divini objecto. e. a. 4:o. — De necessitate logicæ artificialis. e. a. 4:o. — De facultatum immortalis animæ in immortali vita exercitio. e. a. 4:o. -- De indifferentia libera voluntatis humanæ. 1739. 4:o. – De præjudiciorum ortu et incrementis. e. a. 4:o. — De pretio in genere. e. a. 4:o. — De ritibus precandi veterum in cultu Dei publico. 1740. 4:o. — De necessitate revelationis Divinæ scriptæque. 1741. 4:o. — De actibus in theologia pædagogicis. 1742. 4:o. Program: vid parentationen öfver A. Rydelius 1738. — Predikan vid riksdagen 1743. *Likpredikningar:* öfver fru Agneta Kolthoff, f. Bratt 1742; – brukspatron L. Bratt 1744; — prosten i Nyed Axel Norén 1751; — fru Sara Bratt, f. Grund 1758; — prostinnan Maria Norén, f. Iser 1760; — prosten i Filipstad Chr. Risell.

XXIV. **Ambrosius Westring** kallades 1741 $^{20}/_{10}$ såsom prost och kyrkoherde i Wirestads pastorat af Wexiö stift till 3:dje theologiæ professor och innehade, sedan han 1745 blifvit uppflyttad till 2:dra theologiska professionen, efter 1748 facultetens första lärostol till sin död 1762 $^{13}/_{12}$.

Han var född i Öregrund 1692, blef student i Uppsala 1713 och i Lund 1722 och anställdes såsom ännu ograduerad vid sistnämnda universitet såsom docent i philos. faculteten 1725. 1729 utnämnd till præpositus vid communitetet, erhöll han 1734 den utmärkelsen att utan derom gjord ansökan eller särskilt specimen blifva promoverad till philosophiæ magister med första hedersrummet. Sedan 1735 kyrkoherde i Wirestad, hade han 1740 præsiderat vid prestmötet i Wexiö och samma år varit stiftets ombud vid riksdagen, innan han utbytte denna verksamhet mot den academiska. Han blef promoverad till theologiæ doctor 1746.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Ex scriptis Christo servatori tributis de magia, diss. histor.-philosophica. P. I, II. 1726. 4:o. — Ex scriptis Christo servatori tributis de epistola ad Abgarum. 1732. 4:o. — De Christi servatoris scriptura Joh. VIII: 6, 8. e. a. 4:o. — De notitia diaboli de Christo Matth. IV: 3, 6. P. I. 1743. 4:o. — De termino Novi Testamenti abs quo ex dicto Joh. XIX: 30. e. a. 4:o. — De mercede operariis in vinea juste distributa ex Matth. XX: seq. e. a. 4:o. — De legibus antesinaiticis Gen. XXVI: 5. e. a. 4:o. — De adventu Christi Luc. XXI: 27. P. I, II. 1744. 4:o. — De hæreticis fugiendis, ex epistola Judæ e. a. 4:o. — De officiis ministri ecclesiæ erga hæreticos. e. a. 4:o. — De novo mundo Petrino 2 Pet. III: 13. e. a. 4:o. — Diss. notionem theologiæ generalis ex Psalm. CXLVII: 19 sistens 1745. 4:o. — De conscientia cauteriata 1 Tom. IV: 2. 1746. 4:o. — Specimen œconomiæ salutis reparatæ, ex scriptura legis Sinaiticæ ejusdemque promulgatione filio Dei ceu Messiæ tributa. P. I—VII. 1746—49 et contin. I - XIII. 1749. 4:o. — De Divina ad ministerium ecclesiasticum vocatione. 1750. 4:o. — De usu et abusu concionum funebrium. 1751. 4:o. — Aphorismi aliquot theologici circa S. S. doctrinam de justificatione per fidem. 1753. 4:o. — Quæstio theol. qua spes convertendorum explicata sistitur. 1754. 4:o. — Libertas convertendorum explicata. 1756. 4:o. — De universalitate satisfactionis Jesu Christi. e. a. 4:o. - Tentamen interpretationis theologicæ dicti 1 Joh. III: 9. 1757. 4:o. — De permissione lapsus generis humani. e. a. 4:o. — De syncretismo s. indifferentismo religionum Zinzendorffiano orthodoxiæ adverso. 1758. 4:o. — Disp. synod.: De caussa peccati. Wexion. 1740. 4:o. — *Programmer:* vid firandet af H. K. H. Kronprinsen Adolph Fredriks födelsedag 1744; — Adolph Fredriks besök i Lund s. å.; — prof. Wåhlins installation s. å.; — rectorsombytet 1745. — Panegyris, qua S. R. C. Adolphum Fridericum, ad academiam Carolinam elementissime præsentem, Lundensium Camenarum nomine, subjectissima devotione excepit. Lund 1744, fol.

XXV. **Johan Engeström** utnämndes såsom professor i österländska och grekiska språken till 2:dre theologiæ professor 1742 $^{2}/_{4}$, befordrades 1743 till 1:ste professor inom faculteten, och lemnade denna academiska lärarebefattning 1748 $^{11}/_{3}$, då han utnämndes till procanceller och biskop öfver Lunds stift. Se vidare procancellerer.

XXVI. **Jonas Wåhlin** utnämndes såsom universitetsbibliothecarie 1744 $^{26}/_{10}$ till 3:dje theologiæ professor, befordrades 1749 till 2:dra och 1763 till 1:sta theologiska professionen och domprosteriet i Lund, i hvilket sistnämnda embete han afled 1777 $^{28}/_{1}$.

Han var född 1699 i Östergöthland. Efter studier dels i Uppsala 1718—22 dels i Lund efter 1722 erhöll han å sistnämnda ställe vid magisterpromotionen 1730 den philosophiska graden. Under de närmast derpå följande åren befordrades han vid universitetet till docent i philosophiska faculteten 1731, till adjunct inom samma facultet 1732 och till theologiæ adjunct 1733. Under åren 1735—40 var han academi-secreterare och blef 1740 från denna befattning förflyttad till det academiska bibliothekariatet. Den theologiska doctorsvärdigheten erhöll han efter aflagdt prof 1746; af stiftets förtroende kallades han till dess fullmägtig vid riksdagarne 1765, 1769 och 1771 samt var trenne särskilta gånger föreslagen till biskop i Linköping, Lund och Carlstad.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De statu animæ humanæ, ejusque felicitate vel infelicitate naturali, post solutionem a corpore suo. 1735. 4:o. — De genuina reflectionis indole, veroque officio. 1741. 4:o. — De ambitu officiorum. P II, I. e. a. 4:o. - De obligatione vivorum ad sepulturam mortuorum. 1742. 4:o. — De influxu propensionum in statum civilem circa potestatem legislatoriam et judiciariam. e. a. 4:o. — De existentia Dei ex contingentia atque dependentia animarum nostrarum mundique materialis. e. a. 4:o. — De emendatione voluntatis. 1743. 4:o. — De exceptione jurisjurandi per metum injustum extorti.

e. a. 4:o. — Diss. qua impossibilitas transubstantiationis in sacra coena philosophice consideratur. e. a. 4:o. — De fundamento juris aggratiandi in civitate. e. a. 4:o. — Schirim, quorum fit mentio Lev. XVII: 7., 2 Chron. XI: 15., Jes. XIII: 21., XXXIV: 14. 1744. 4:o. — Diss. in sensum dicti Gen. IV: 7. inquirens de admonitione Dei ad Cainum. e. a. 4:o. — De virtute verbi Divini, ejusque operandi modo, præcipue contra novatores directa. 1746. 4:o. — De pietate erga Deum. 1747. 4:o. — Diss. qua disquiritur, an illuminatio spiritualis emittatur, amissa fide salvifica. 1748. 4:o. — De visione Dei beatifica. 1749. 4:o. — De influxu gratiæ in facultates mentis humanæ naturales. 1751. 4:o. — De nexu ordinis naturæ et gratiæ sub influxu vocationis spiritualis. 1754. 4:o. — De usu legis moralis in Novo Testamento, præcipue contra Hernhutianos. 1755. 4:o. — Exercit. exegeticum ad dict. Jerem. X: 23. 1756. 4:o. — De sacerdotibus justitia indutis ad Psalm. CXXXII: 9. 1757. 4:o. — Disp. synod. De triplici Christi officio mediatorio. Lund 1748. 4:o. — *Programmer:* vid firandet af Konung Adolph Fredriks födelsedag 1753; — densammes namnsdag s. å.; — högtidligheterna i anledning af prinsessan Sophia Albertinas födelse s. å.; — sorgefesten öfver grefvinnan Piper s. å.; — rectorsombytet 1754; — parentationen öfver cancelleren Löwenhielm 1771; — rectorsombytet 1772.

XXVII. **Carl Jesper Benzelius** kallades 1750 $^{20}/_{8}$ såsom theologiæ doctor och tjenstgörande kungl. hofpredikant till 3:dje theologiæ professor och hade 1763 erhållit det 2:dra rummet inom faculteten, innan han 1776 $^{10}/_{10}$ från universitetet flyttades till biskopsstolen i Strengnäs.

Han var född i Uppsala 1714, en son af erkebiskopen Erik Benzelius d. y. och brorsson till de båda erkebiskoparne Jacob och Henric Benzelius, som under föregående tider utgjort prydnader för samma facultet, hvilken han såsom den siste af detta i svenska kyrkans häfder så lysande namn kom att tillhöra. Under deras ledning var det ock som han under åren 1729—38 idkade studier i Lund, till dess han sistnämnda år prestvigdes och erhöll lagerkransen, hvarefter han vid fremmande lärosäten fortsatte sina theologiska studier med den framgång, att han 1743 i Helmstädt promoverades till theologiæ doctor. Under dessa studieresor utnämnd till e. o. kungl. hofpredikant 1741 och året derpå befordrad till ordinarie, tjenstgjorde han i denna egenskap vid hofvet ända till dess Lunds universitet förvärfvade honom såsom lärare. Året efter sin utnämning till biskop i Strengnäs kallades han med stor pluralitet till biskop i Lunds stift, utan att dock vid utnämningen ifrågakomma. Han dog 1793 $^{2}/_{1}$.

Tryckta skrifter: Disp. Lund.: De propagatione religionis Christianæ in Suecia. 1750. 4:o. — De libertate Christiana. 1757. 4:o. — Disp. synod.: De vocatione. Lund 1753. 4:o. — Diss. hist. theol. de Johanne Duræo, pacificatore celeberrimo, maxime de artis ejus Suecanis. (Præs. Mosheim). Helmst. 1744. 4:o. — Utg. Eric Benzelii Utkast till svenska folkets historia. Lund 1762. 8:o. — *Programmer:* vid prof. E. G. Lidbecks installation 1756; — prof. Burmesters installation såsom eloqu. & poes. prof. s. å.; vid rectorsombytet 1757; — kronprinsen Gustafs besök i Lund (på svenska) 1766; — firandet af densammes biläger (d:o) s. å.; — rectorsombytet 1767; — theol. doctorspromotionen 1769.

XXVIII. **Gustaf Ernst von Bildstein** kallades 1750 $^{9}/_{11}$ såsom theologiæ adjunct och kyrkoherde i Hardeberga och Sandby vid inrättandet af 4:de theologiska professionen till dess förste innehafvare och befordrades 1763 till 3:dje theologiæ professor, i hvilket embete han afled 1769 $^{19}/_{8}$.

Han var född i Stockholm 1703. Efter studier i Lund och Uppsala 1719—23 anställd såsom commissions-secreterare hos svenske envoyén i Kjöbenhavn, fortsatte han äfven på sistnämnda ställe sina lärda sysselsättningar och innehade uppdrag att vid Kjöbenhavns universitet hålla theologiska föreläsnin-

gar. Vid Lunds universitet fästades han 1733 efter sin hemkomst till fäderneslandet såsom docent i theologien, vitterheten och europeiska språken och befordrades 1735 till adjunct i theologiska faculteten. 1741 utnämndes han till innehafvare af Hardeberga och Sandby præbendepastorat och erhöll 1746, sedan han föregående år med första hedersrummet blifvit promoverad till philos. magister, den theologiska doctorsvärdigheten.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De canone fidei scripto, novo sui temporis canonico irregularissimo Christiano Democrito opposita. P. II, I, III. 1744 46. 4:o. — De syncretismo s. indifferentismo religionum Zinzendorffiano orthodoxiae adverso. Pars generalis thetica. P. II. 1756. 4:o. — Momenta quædam Abbadiana, pro demonstranda veritate religionis evangelico-christianae. Prolegomena. Sectio I—IV. 1758-60. 4:o. — Hypomnemata quædam in prolegomena momentis Abbadianis præmissa. 1758. 4:o. — Hypomnemata quædam in totam demonstrationem evangelicam Abbadianam a priori. e. a. 4:o. — De lucta carnis et spiritus Gal. V: 17. 1759. 4:o. — Disp. synod. De duplici statu Christi. Lund 1749. 4:o. — *Programmer:* vid prof. Trozelii installation 1759; — parentationen öfver erkebiskop H. Benzelius s. å.; — rectorsombytet 1760. — Likpredikan öfver contractsprosten N. Angelin. Lund 1764.

XXIX. **Sven Johan Munthe** utnämndes såsom professor i österländska språk och grekiska till 4:de theologiæ professor 1764 $^{26}/_{6}$ och innehade sedan 1769 till sin död 1774 $^{29}/_{8}$ facultetens 3:dje lärostol.

Han var född 1714, studerade vid Lunds universitet och erhöll derstädes 1738 den philosophiska graden. Vid universitetet anställdes han såsom lärare 1741 i egenskap af docent i österländska språk och befordrades i samma ämne till adjunct 1742 och professor 1745 $^{1}/_{3}$. Efter sin utnämning till professor i theologi fortfor han att äfven upprätthålla den orientaliska lärostolen till 1769. Theologiæ doctorsgraden erhöll han vid universitetets jubelfest 1768.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De præda robusti et justi ex Es. XLIX: 24, 25. 1741. 4:o. — Origines Hebrææ ex ipsius Heberi angulis revocatæ, s. radicum Hebræarum antiquissimæ et originariæ significationes ab ipsissimis earundem primitivis erutæ. P. I, II, III. 1742—48. 4:o. — Diss. genuinum explicans sensum dicti occurrentis Exod. VI: 3. 1747. 4:o. — Diss. expositionem anathematis Paulini Rom. IX: 3 sistens. 1748. 4:o. — De arbore scientiæ boni et mali. e. a. 4:o. — Diss. exhibens animadversiones in explicationem dicti Psalm. XVI: 4 a Jac. Carpovio in Illustratione apologetica peccati in Spiritum Sanctum, adoptatam. P. I, II. 1749. 4:o. — De induratione Pharaonis ejusque causa efficiente. 1750. 4:o. — De argumento et nexu vaticinii Esaiæ XLV occasione vers. 8, 9. e. a. 4:o. — De jure regio 1 Sam. VIII: 11. 1751. 4:o. — De arca fœderis. e. a. 4:o. — Vindiciæ paraphrasis Chaldæi, ad Es. XIV: 28, 29 seq. e. a. 4:o. — Diss. præceptum IV:tum Decalogi per קרבן violatum Matth. XV: 5, 6. Marc. VII: 11, 12, 13 explicans. e. a. 4:o. — Colloquium Dei cum satana ex Jobi cap. I et II. e. a. 4:o. — De voce clamantis in deserto. Es. XL: 3. e. a. 4:o. — De deletione Mosis ex libro Dei Exod. XXXII: 32. e. a. 4:o. — De lege Judæorum usuraria. e. a. 4:o. — De Levitis Vet. Test. e. a. 4:o. — De spiritu Dei aquis incubante ex dicto Gen. I: 2. 1752. 4:o. — De origine et ratione ritus hircorum piacularium ex Lev. XVI: 7 seq. e. a. 4:o. — De Saule dispari spiritu acto. e. a. 4:o. — Dialogus Pauli cum discipulis Ephesinis ad analogiam baptismi revocatus. Act. XIX: 1 seq. 1753 4:o. — חמנים cum Molocho, Kiun et Remphan collatis, Am. V: 26., Act. VII: 43. e. a. 4:o. — Vindicatione sanguinis humani ex dicto Gen. IV: 5, 6. e. a. 4:o. — Specimen novæ interpretationis dicti Jes. VI: 9, 10. P. I, II. e. a. 4:o. — Diss. in legem, de non comedendo juxta sanguinem, ad illustrationem Levit. XIX, 1 Sam. XIV, Jezech. XVIII et XXXIII, Actor. XV, 1 Corinth. X. e. a. 4:o. — De purificatione per cineres vitulæ rufæ Num. XIX. 1754. 4:o. — De statutis non bonis, et præceptis mortiferis, ex Jezech. XX: 25, 26. e. a. 4:o. — Diss. qua stricturæ aliquot codicis Talmudici de juramentis ad principia communia revocatæ breviter adumbrantur. e. a. 4:o. — De sponsore præstantioris testamenti. e. a. 4:o. — Diss. qua Jesaias et Paulus concordantes in computo salvandorum, ad Epist. ad Rom. IX et Jes. X. sistuntur. e. a. 4:o. —

Το ἁλας το τε καλον και το αναλον explanatum P. II. e. a. 4:o. — De *κτισει* ex dicto Rom. VIII. e. a. 4:o. — De anno Judæorum sabbathico ex dicto Levit. XXV. 1756. 4:o. — De aquis ligno edulcatis in Exod. XV: 28 seq. e. a. 4:o. — De sanguine adspersionis N. T. meliora sanguine Abelis loquente, ex Ebr. XII: 24. e. a. 4:o. — Systema Teljamedicum cum antiquis comparatum. e. a. 4:o. — De iride, signo fœderis ex Gen. IX: 12 seq. 1757. 4:o. — De termino a quo et ad quem LXV annorum destructionis regni Ephraimitici ex Jes. VII: 8. e. a. 4:o. — De Christo secundum carnem posthac non cognoscendo, 2 Corinth. V: 16. e. a. 4:o. — De triplici reatu Matth. V: 22. e. a. 4:o. — De Deo *απροσωποληπτῃ* in annunciando evangelio. Act. X: 36. 1758. 4:o. — De philosophia secundum elementa mundi ex Coloss. II: 8. 1759. 4:o. — Diss. explicans dictum Christi Matth. XIII: 12 de donis habenti conferendis, et carenti auferendis. e. a. 4:o. — De salute baptismi antitypa saluti Noachidarum sub diluvio, 1 Petr. 20, 31. e. a. 4:o. — Diss. in orationem Pauli de magno pietatis mysterio 1 Timoth. III: 16. e. a. 4:o. — Diss. examinans effatum Justini Martyris, de Christo regnante a ligno, Psalm. XCVI: 10. 1760. 4:o. — Animadversiones historico-criticæ in destructionem Nini ex Nachum I: 8. e. a. 4:o. — Diss. dicta Pauli ad Coloss. I: 15, 18 de Christo primogenito omnis creaturæ et resurgentium ex mortuis, evolvens. e. a. 4:o. — De corruptione naturæ humanæ mutuaque *σχεσει* legis et evangelii in ejus emendatione. 1764. 4:o. — De origine et fatis linguæ Græcæ. e. a. 4:o. — Modesta *επικρισις* in Compendium theol. dogmaticæ cel. J. D. Michaëlis professoris Goettingensis. P. II. 1765. 4:o. — Diss. exhibens orationem Pauli, Act. XVII: 28. occurrentem, ab imposturis Hobbesii atque Spinozæ vindicatam. 1766. 4:o. — Disp. synod. De origine et sacramento circumcisionis. Lund 1770. 4:o. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1750; — parentationen öfver biskop Ol. Rhyzelius 1761; — årandet af kronprinsen Gustafs födelsedag 1762; — rectorsombytet s. å.; — theol. doctorspromotionen 1772; — rectorsombytet 1774. — Likpredikan öfver contractsprosten N. Östman, 1771.

XXX. **Petrus Munck** utnämndes 1775 22/6 såsom professor i grekiska och österländska språken till 3:dje, 1776 till 2:dre och 1778 till 1:ste theologiæ professor och domprost, från hvilken beställning han 1794 14/6 förflyttades till procancelleriatet vid universitetet. Se vidare procancellerer.

XXXI. **Nils Hesslén** utnämndes 1775 22/6 såsom theologiæ adjunct till 4:de theologiæ professor, blef 1776 3:dje, 1788 2:dre och 1794 1:ste professor i theologiska faculteten och utnämndes såsom innehafvare af denna sistnämnda lärostol till procanceller 1805 1/3. Se vidare procancellerer.

XXXII. **Thure Weidman** utnämndes såsom professor i österländska språk till 3:dje theologiæ professor 1779 10/3 och utöfvade detta embete till 1789 18/4, då han kallades till biskop öfver Skara stift.

Han var född i Gladsax i Skåne 1744. Student 1756 och philos. magister med första hedersrummet 1766, blef han sistnämnda år kallad till e. o. amanuens vid universitetets bibliothek och året derpå docent i lärdomshistoria och derefter i moral. Från denna beställning befordrades han 1771 till adjunct i österländska språk; professorsutnämningen i samma ämne mottog han 1776 17/4. Prestvigd året innan sin förflyttning till theologiska faculteten, promoverades han samma år som denna skedde till theologiæ doctor. — Såsom biskop i Skara stift var han verksam till 1828 15/3, då han afled, efter att 1800 hafva emottagit commendörsbandet af nordstjerneorden och 1805 erhållit adelsbrefvet för sina barn och derigenom blifvit stamfader för en gren af den adliga Lagerheimska ätten.

Tryckta Skrifter; Disp. Lund.: De divisione legum Divinarum. 1768. 4:o. — Diss, sistens observationes philologicas in prius hemistichium Nahumi III: 18. 1777. 4:o. — Diss. sistens observationes quasdam in characterem boni Scripturæ Sacræ interpretis. e. a. 4:o. — De Jacobo exspectante salutem Domini Gen. XLIX: 18. e. a. 4:o. — Diss. sistens doctrinam de satisfactione

Jesu Christi ex oraculo Jesaiano cap. LIII illustratam. P. I. 1778. 4:o. -- Diss. sistens notionem vocum ראשי החלוץ 1 Chron. XII: 23. e. a. 4:o. -- De Paulo portante nomen Christi, Act. IX: 15. e. a. 4:o. — De notione vocis *αγκυρας* Hebr. V: 19 contra Theod. Dassovium. e. a. 4:o. — Observ. quædam in dictum Jesaiæ LXVI: 11. e. a. 4:o. — De expiatione hyssopo facta psalm. LI: 9. e. a. 4:o. -- De gaudio Abrahami ex visa Christi die percepto. Joh. VIII: 56. 1780. 4:o. — De Paulo parturiente Galatas et formatione Christi in illis Gal. IV: 19. P. I, II. 1781. 4:o. — De fatis formulæ concordiæ, stricte sic dictæ præcipue in Suecia et Danica. 1784. 4:o. — Diss. resolutionem dubiorum quorundam, nostro tempore motorum, circa revelationem Divinam in genere, exhibens. e. a. 4:o. — Decas thesium theologicarum. 1785. 4:o. — Predikan vid riksdagen i Gefle 1792. — *Programmer:* vid prof. E. S. Brings installation 1780; -- rectorsombytet s. å.; -- parentationen öfver Lagerbring 1788; — d:o öfver Schenmark s. å.; — rectorsombytet 1789.

XXXIII. **Johan Jacob Hellman** utnämndes såsom theologiæ adjunct och kyrkoherde i Husie och V. Skreflinge till 4:de theologiæ professor 1783 $^{30}/_{4}$ och kom att bekläda samtliga den theologiska facultetens öfriga lärostolar genom befordran 1790 till 3:dje, 1795 till 2:dra och 1807 till 1:sta rummet inom densamma. Såsom förste theologiæ professor och domprost i Lund afled han 1812 $^{27}/_{6}$ i Örebro under riksdagen.

Han var född i S. Rörum i Skåne 1736, inskrefs redan 1747 såsom student vid Lunds universitet och promoverades derstädes till philos. magister 1757. I likhet med de fleste af sin samtids blifvande theologer började han sin academiska lärareverksamhet inom de österländska språken, i hvilka han 1760 kallades till docent. 1767 befordrad till adjunct i philosophiska och 1770 i theologiska faculteten, erhöll han 1772 den theologiska doctorsvärdigheten. Såsom theologiæ professor och domprost var han stiftets ombud vid riksdagarne 1800, 1809 och 1812, och var upprepade gånger uppförd på förslag till biskopsembeten i Lund och Wexiö.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Memorabilia nonnulla vitæ Kajini Gen. IV. 1763. 4:o. — Convenientia fidei salvificæ in V. & N. Test., cel. J. D. Michaëlis opposita. 1772. 4:o. — De origine et usu ritus ecclesiastici, qui confirmatio catechumenorum dici solet. 1783. 4:o. — Veritas religionis Christianæ ex vaticiniorum implementis comprobata. P. I, II. 1795. 4:o. — Vindiciæ diluvii Noachici. P. I. 1797. 4:o. — De doctore ecclesiæ evangelico ad exempl. Christi Matth. XI: 29 conformando. 1798. 4:o. — De ritibus, in religiosa s. baptismi celebratione, ex praxi ecclesiæ Christianæ primæva. P. I. 1806. 4:o. — De illustri Spiritus Sancti dono apostolis, festo pentecostes, collato, Act. II. 1807. 4:o. — De unico ad ecclesiam Christi aditu per regenerationem. 1808. 4:o. — Disp. Ups. Animadversiones in nonnulla Cel. Büschingii Theologiæ problematicæ momenta. 1771. 4:o. — Disp. synod. de conjugio. Lund 1780. 4:o. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1792; — vid prof. Faxes installation 1810; -- parentationen öfver kronprinsen Carl August s. å.; -- rectorsombytet 1811.

XXXIV. **Samuel Lemchen** utnämndes såsom 1:ste theologiæ adjunct och kyrkoherde i Husie och V. Skreflinge till 3:dje theologiæ professor 1795 $^{16}/_{7}$ och förflyttades 1805 till 1:sta theologiska professionen och domprostbefattningen i Lund, i hvilket embete han afled 1807 $^{23}/_{8}$.

Han var född i Småland 1720. Efter 6 års studier i Lund erhöll han vid magisterpromotionen 1745 lagerkransen. 1754 anställdes han vid universitetet såsom docent i philosophiska faculteten och befordrades 1762 till adjunct inom samma facultet. Efter att 4 gånger hafva varit föreslagen till theologiæ adjunct befordrades han omsider 1776 till detta embete, sedan han 1775 erhållit titel af e. o. professor. Först vid 75 års ålder, sedan han 1782 erhållit theol. doctorsgraden och varit uppförd på förslag till biskopsembetet i Wexiö

stift och till domprostsysslan der och i Lund, var det som han intog den tredje af theologiska facultetens lärostolar.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De metamorphosi figurarum geometricarum. 1758. 4:o. — De fine scientiarum communi. 1761. 4:o. — De theoria machinarum simplicium. 1763. 4:o. — De potentia Dei. 1765. 4:o — Diss. qua quæstio: an jus aggratiandi cum perfectionibus Divinis sit harmonicum, examinatur. 1766. 4:o. — De obligatione ad civitatem ingrediendam. e. a. 4:o. — De gubernatione Divina. 1768. 4:o. — De gloria Dei respectiva. 1769. 4:o. — De miraculis. 1770. 4:o. — De syllogismis ordinariis. 1771. 4:o. — De omnipræsentia Dei. 1775. 4:o. — De carne in regenitis superstite. P. I, II. 1777. 4:o. — De analogis modorum in Deo. 1778. 4:o. — De triplici systematis mundani malo. P. I, II. 1780. 4:o. — De sanctitate Dei. 1781. 4:o. — De analogia fidei. 1783. 4:o. — De lege fidei legi operum opposita. P. I, II. e. a. 4:o. — De statu exinanitionis Christi. P. I, II. e. a. 4:o. — De actibus exinanitionis Christi. 1784. 4:o. — Aphorismi ministerii ecclesiastici candidatum delineantes. 1787. 4:o. — De tolerantia religionum, juribus principis conveniente. 1788. 4:o. — Definitio fidei justificæ. 1789. 4:o. — De divina Scripturæ Sacræ origine. 1793. 4:o. — De origine religionis Messiaticæ. P. I, II, III. 1796. 4:o. — Aphorismi theologici. 1797. 4:o. — Meditationes nonnullæ circa religionem. e. a. 4:o. — De intercessione Christi. 1800. 4:o. — De justitia et misericordia Dei per redemtionem generis humani manifestata. 1804. 4:o. — Disp. synod. de ministerio ecclesiastico. Lund 1795. 4:o. — Program vid theol. doctorspromotionen 1796.

XXXV. **Andreas Hylander** utnämndes såsom e. o. theologiæ professor till innehafvare af tredje theologiska professionen 1806 $^{20}/_{2}$ och erhöll 1808 det andra rummet inom faculteten. I detta embete afled han 1830 $^{1}/_{6}$.

Han var född i Tunhem i Vestergöthland 1750, studerade i Uppsala och Lund 1771—75, då han på sistnämnda ställe erhöll den philosophiska graden med andra hedersrummet vid promotionen. Följande året kallad till docent i österländska språk, förestod han åren 1780—81 lärostolen i detta ämne och befordrades 1782 till adjunct i detsamma. Sedan han 1790 erhållit professors n. h. o. v., 1795 erhållit Hardeberga och Sandby præbende pastorat och samma år efter aflagda specimina undfått den theologiska doctorsvärdigheten, utnämndes han 1798 till e. o. professor i theologiska faculteten. Utnämningen till ordinarie professor träffade honom först i hans 56:te år. Ledamot af nordstjerneorden blef han 1818 och jubelmagister vid promotionen 1826.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De harmonia utriusque luminis in causa infelicitatis creaturarum a creatore removenda. 1775. 4:o. — Specimen operis cosmographici Ibn el Vardi, ex lingua Arabica in Latinam conversum. P. I—XXXIX. 1784—1812. 4:o. — De lege et evangelio conjunctim proponendis. P. I—IV. 1790—96. 4:o. — Enuntiata sacram philologiam spectantia. 1796. 4:o. — Disp. polemico-theol., commentarium vaticinii Jesaiani Cap. LIII a cel. Paulo, professore Jenensi, confectum disquisitioni subjiciens. 1803. 4:o. — De divinitate Christi. P. I—III. 1804. 4:o. — De pace filiorum Dei. 1805. 4:o. — Disp. librum nuper editum de gestis propheta Nazareni breviter examinans. e. a. 4:o. — De miraculis. 1806. 4:o. — De fide, quæ dicitur salvifica. e. a. 4:o. — Promissum Abrahamo factum, Gen. XXII: 18. 1808. 4:o. — De vaticiniis sacris. 1809. 4:o. — De origine Jesu, divina atque æterna. 1810. 4:o. — De statu religionis patriæ inde ab initiis illius, ad nostra usque tempora. P. I—III. 1812—14. 4:o. — De vero actuum gratiæ Divinæ ordine, ex dicto Act. XXVI: 17, 18. 1816. 4:o. — Commentatio de Jehovah. 1818. 4:o. — De Ahrone, summisque Judæorum pontificibus, Messiæ typis. 1821. 4:o. — Loci quidam in versione V. T. Sveca minus apte redditi. P. I. 1822. 4;o. — Disp. synod. de magistratu civile. Lund 1799. — Förklaring af D:r Luthers lilla cateches, 2 uppl. Ibid. 1812, 1816. 16:o. — Samling af tal och predikningar hållna vid olika tillfällen. I—III. Ibid. 1791—1804. — Frågor och svar rörande salighetens grund, medel och ordning. Flera uppl. — *Strödda predikningar och tal:* Högmessopredikan på jubeldagen 1793; — predikan i Lidköping på kyndelsmessodagen 1795; — likpred. öfver contractspr. L. Ståhl 1796; — öfver prosten

P. Lybeck 1797; — biskopen P. Munck 1803; — öfver hofrättsauscult. A. C. Håkansson 1810; — predikan på 5:e Sönd. efter Trinit. 1812; — på 9:e Sönd. efter Trinit. s. å.; — likpred. öfver prof. M. Stoltz 1814; — öfver kyrkoh. G. Thulins k. maka Maria Chr. Sundius; — contractspr. P. G. Weidman 1821. — *I Evangeliska sällskapets skrifter:* N:o 11: Förklaring öfver bönen Fader vår; — N:o 26: En sann Jesu efterföljare; — N:o 27: Om den heliga nattvarden. — *Programmer:* vid parentationen öfver L. P. Munthe 1807 (på latin och svenska); — rectorsombytena 1808, 1815.

XXXVI. **Carl Johan Eberstein** utnämndes såsom theologiæ adjunct, contractsprost öfver Oxie härad och kyrkoherde i Husie och V. Skreflinge till 3:dje theologiæ professor 1808 ¹⁵/₁, från hvilken plats han 1812 ³⁰/₉ förflyttades till facultetens första lärostol och domprostbefattningen i Lund. Redan 1813 ⁷/₇ befordrades han från detta embete till biskopsstolen i Wisby.

Han var född i Wingåker i Södermanland 1758. Efter studier vid Lunds och Greifswalds universiteter 1772—77 och sedan han på sistnämnda ställe förvärfvat den philosophiska graden, kallades han 1779 till docent i theologiska faculteten, utnämndes 1784 till adjunct i samma facultet och erhöll 1789 fullmakt å Hellestads, Dalby och Bonderups præbendepastorat. Såsom 1:ste theologiæ adjunct utbytte han detta mot Husie och V. Skreflinge 1795. Innan han ännu blifvit befordrad till professor, hade han varit föreslagen till biskop i Lunds stift 1803, och 1811 erhöll han af stiftet samma förtroende. Theologiæ doctorsvärdigheten hade han erhållit 1800; såsom biskop i Wisby blef han 1812 ledamot och 1837 commendör af kungl. nordstjerneorden. Han dog i Wisby 1838 ²⁰/₁.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Meditationes de usu linguæ Græcæ in scientiis. 1777. 4:o. — De differentia conjugationum apud Hebræos. 1781. 4:o. — De interpretatione Scripturæ Sacræ secundum Kantium. P. II, I. 1809. 4:o. — De interpretatione S. S. per accommodationem et noxia et falsa. P. I. 1810. 4:o. — Diss. filium Dei patri esse consubstantialem ex Joh. X: 30 probans. 1812. 4:o. — Compendium theologiæ moralis eller sammandrag af den christliga sedoläran. Lund 1781, 2:a uppl. 1795. 8:o. — Försök till en lärobok i theologia dogmatica. Sthlm 1826. 8:o. — Kort inledning att rätt förstå och använda Bibeln. 8:o. — En kort förklaring öfver vissa svårare bibelställen. — Likpredikan öfver contractsprosten J. B. Strutz 1804. — Program vid firandet af Gustaf II Adolphs minnesfest i Wisby 1832. — Tal vid prestmötet s. å. (i Handlingar ang. detta prestmöte).

XXXVII. **Wilhelm Faxe** utnämndes såsom e. o. professor i theologiska faculteten till ord. professor i pastoraltheologi och innehafvare af facultetens 4:de lärostol 1809 ²¹/₂ och innehade detta embete till 1811 ¹²/₈, då han utnämndes till universitetets procanceller. Se vidare procancellerer.

XXXVIII. **Carl Peter Hagberg** utnämndes såsom præfect vid theologiska seminarium i Lund och kyrkoherde i S:t Peders kloster till professor i pastoraltheologi 1811 ³⁰/₁₀ och utöfvade detta academiska embete till 1815 ²⁹/₁₁, då han befordrades till kyrkoherde i S:t Claræ församling i Stockholm.

Han var född i Rasbo i Uppland 1778, studerade i Uppsala och blef derstädes philosophiæ magister 1803. Samma år prestvigd, trädde han i presterlig tjenstgöring och blef, efter att hafva varit pastorsadjunct vid Storkyrkoförsamlingen i Stockholm sedan 1805 och e. o. kungl. hofpredikant sedan 1806, befordrad till ordinarie hofpredikant hos enkedrottningen 1808. Samma år mottog han svenska academiens dubbla stora pris i vältalighet, erhöll 1809 den theologiska doctorsgraden och anställdes vid inrättandet af det theologiska semina-

rium i Lund såsom dess förste præfect. — Sedan Hagberg lemnat universitetet, till hvars utmärktaste lärare han hörde, blef han 1818 öfverhofpredikant hos enkedrottningen och kallades 1821 till ledamot af svenska academien. Tvenne år sednare sökte och erhöll han transport till kyrkoherdebeställningen i sin födelseort Rasbo i Uppland, men återvände till hufvudstaden såsom pastor primarius vid dess Storkyrkoförsamling 1837. I detta embete afled han i Stockholm 1841 $^{15}/_{9}$. Redan såsom yngling hade han i Uppsala gifvit prof af de talaregåfvor, som han sedermera på ett så lysande sätt utvecklade, och på grund af dessa tidigt trädt i beröring med flera af landets mest berömda vittra skriftställare samt särskilt kommit i ett nära förhållande till riksmarskalken grefve J. G. Oxenstierna. Genom sitt äreminne öfver Axel Oxenstierna i svenska academien befästade han detta rykte som vältalare; och hans verksamhet såsom andelig talare och predikant under hela hans derpå följande presterliga tjenstetid har förvärfvat honom ett af de främsta rummen bland den svenska kyrkans homileter.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups. De colloquio Jesu et Nicodemi Joh. III: 1—21. 1807. 4:o. — Afhandling om det vanhedrande och oförsvarliga i det skämt, som i blandade sällskap drifves med religionen och dess sanningar. Belönad af samf. pro fide et christianismo. — Äreminne öfver Axel Oxenstierna. Bel. med sv. acad:s dubbla stora pris 1808 (Acad:s handl. ifrån 1796. D. VI). — Anmärkningar öfver konsten att predika af Mynster. Öfvers. Lund 1815. 8:o. — Predikningar, saml. 1—6. 1814—20, tills. utgifna under titel: Högmässopredikningar. Uppl. 1 8, 1820—62. 8:o. — Passionspredikningar. Sthlm 1821—25. 2 uppl. 1832. 8:o. — *Strödda predikningar och tal:* Afskedspred. i Stockholms Storkyrka 1809; — tacksägelse vid enkedrottningens död 1818; — afsked till S. Claræ församl. 1825; — pred. vid magisterpromotionen i Uppsala 1827; — inträdestal i sv. academien, öfver Edelcrantz 1821 (Sv. acad:s handl. ifrån 1796. D. X.); — inträdespredikan i storkyrkan 1840; — minnesord till nattvardsbarnen 1841. — *Åminnelsetal* öfver: grefvinnan Mejerfelt 1817; — hofjunkaren J. O. Bergenstjerna 1818: — riksmarskalken J. G. Oxenstjerna s. å.; — prof. C. Fr. v. Breda s. å.; — fru Hel. Maria Quiding 1819; — slottsbildhugg. Per Ljung, s. å.; — v. auditör C. Nordforss s. å.; — öfverhofjägmäst. frih. C. Fr. v. Essen 1820; — hofrättsrådet N. G. Stemann 1821; — prof. J. J. Betulin s. å.; — presid. D. Schulz v. Schulzenheim 1823; — landshöfd. N. v. Rosenstein s. å.; — erkebiskop J. O. Wallin 1839; — fru A. Bergman 1840; — grosshandl. F. Sterky 1841.

XXXIX. **Christian Wåhlin** utnämndes såsom e. o. professor i theologiska faculteten, theologiæ adjunct och kyrkoherde i Husie och V. Skreflinge præbendepastorat till 1:ste theologiæ professor och domprost i Lund 1814 $^{9}/_{2}$ och utöfvade detta embete till sin död 1827.

Han var född 1761 i Skabersjö i Skåne, brorsson till den förtjente domprosten Jonas Wåhlin (se ofvan). Redan vid 8 års ålder inskrifven såsom student i Lund, gjorde han derstädes sina första academiska studier 1775—81, då han erhöll den philosophiska graden. Kallad till docent i historia 1785 och i samma ämne befordrad till adjunct 1790, inträdde han såsom lärare i theologiska faculteten 1795, då han utnämndes till 2:dre theologiæ adjunct och kyrkoherde i Hellestad, Dalby och Bonderup. 1808 hade han blifvit befordrad till 1:sta theologiska adjuncturen, 1809 till e. o. theologiæ professor och samma år i Uppsala erhållit theologiæ doctorsvärdigheten. Till ledamot af kungl. nordstjerneorden utnämndes han 1815 och kallades på grund af ett välförtjent anseende för duglighet i practiska värf af stiftets förtroende till ombud vid riksdagarne 1809, 1812, 1815, 1817 och 1818.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De termino eruditionis scholasticæ non migrando 1784. 4:o. — De prudentia legislatoria ex historia haurienda. 1789. 4:o. — Theses theologicæ. 1792. 4:o. — Fäderneslandets historia och statskunskap för begynnare samt konungariket Norriges statskunskap, 11 uppl. Lund 1787—22. 8:o. — Milleri Chrestomathia Latina. Ibid. 1789 och 1790. 8:o. — Utvald samling af gudeliga tal på en del af de årliga söndagarne. Öfvers. Ibid. 1790. 8:o. — Kort grundritning af hela verldshistoriens sammanhang. Öfvers. Ibid. 1791. 8:o. — Bastholms philosophie för olärda. Öfvers. 6 uppl. Ibid. 1791—1804. 8:o. — Kort utsigt öfver den uppenbarade religionshistorien. Öfvers. Ibid. 1791. 8:o. — Utkast till Sveriges statskunskap. Ibid. 1795. 8:o. — Sundhetslärobok af Faust. Öfvers. Göteborg e. a. 8:o. — Förberedelse till verldshistorien för barn. Öfvers. Lund 1796. 8:o. — Handbok i svenska kyrkolagfarenheten. Ibid. 1799, 2:a uppl. 1807. 8:o. — Lärobok för Sveriges ungdom. Ibid. 1802. 8:o. — Lärobok för allmogen. Ibid. 1804. 8:o. — Sammandrag af svenska, danska och norska reformationshistorien af Schröckh. Öfvers. Ibid. 1817. 8:o. — Lärobok för barn, till vägledning i barnskolor. Ibid. 1820. 8:o. — Profpredikningar i Carlshamn 1793 och Ystad 1795. — Minne öfver kammarherren N. Trolle 1827.

XL. **Martin Eric Ahlman** utnämndes såsom præfect vid det theologiska seminarium och kyrkoherde i Wallkärra och Stångby till 3:dje theologiæ professor och seminarii director 1816 $^{11}/_{12}$ och innehade sedan 1831 2:dra theologiæ professionen i dogmatik och moraltheologi till sin död 1844 $^{7}/_{4}$.

Han var född i Lund 1773, inskrefs såsom student vid universitetet 1788 och förvärfvade lagerkransen derstädes 1793. Tio år sednare, sedan han 1799 erhållit presterlig ordination, fästades han vid universitetet såsom docent i oeconomi 1803 och förflyttades 1810 till en liknande lärobefattning vid det nyinrättade theologiska seminarium, sedan han gjort sig känd genom ett utgifvet arbete inom den theologiska vetenskapens område. Vid det theologiska seminarium befordrades han redan samma år till e. o. adjunct och var under åren 1812—16 denna inrättnings præfect. Det inflytande, han såväl såsom seminarii præfect och director som i egenskap af universitets lärare utöfvade på den theologiska bildningen under en tid, då jemförelsevis mindre gjordes för dennas höjande, har af alla samtida blifvit erkändt såsom högst betydligt. Det var ej endast genom den lärdom och philosophiska skarpsinnighet, hvarom hans utgifna arbeten bära vittne, som hans academiska lärareverksamhet kom att blifva så fruktbärande; i ej mindre grad har han gjort sig förtjent att ihågkommas såsom en föresyn af omutlig rättvisa och samvetsgrann oegennytta. Det är hans säkra och oförvillade blick vid bedömandet af vetenskapliga förtjenster och vid flera tillfällen hans oegennyttiga uppoffringar, som universitetet har att tacka för att det såsom sina har kunnat räkna några af den följande tidens yppersta män inom den svenska kyrkan. Theologiæ doctorsvärdigheten erhöll Ahlman 1818, nordstjerneorden 1832.

Tryckta Skrifter.: Disp. Lund.: De elementis aëris athmosphærici. 1796. 4:o. — De scientia œconomo necessaria. 1808. 4:o. — De discrimine definitionis et expositionis. 1808. 4:o. — Promissum Abrahamo factum (præs. Hylander) Gen. XXII: 18. e. a. 4:o. — Tal i Lunds bibelsällskap 1816. — *I Theol. quartalskrift,* utg. i Lund: Förslag till fred mellan olika tänkande theologer. 1828. — Om Jesu syndfrihet. Polemiskt fragment. 1830. — Inledning till moraltheologien. 1832. — Uppsatser af dogmatiskt innehåll. 1837. — Om nykterhetslöften. Ett bihang till Reuterdahls afhandling om nykterhet. 1838. — Är absolut återhållsamhet från vissa starka drycker så grundad i Christendomens föreskrifter? 1839. — Theologiska skrifter. Lund 1841. 8:o. — Om den s. k. speculativa dogmatikens förhållande till den rena Evangeliska läran. Ett afskedsord. Lund 1843. 8:o. — *Programmer:* vid firandet af Oscars och Josephinas förmälning 1823; — rectorsombytet 1824.

XLI. **Anders Jacob Hellstenius** utnämndes såsom 1:ste theol. adjunct och kyrkoherde i Husie och V. Skreflinge till professor i kyrkohistoria och domprost i Lund 1832 $^{17}/_{3}$ och innehade denna lärostol till sin död 1844 $^{7}/_{4}$.

Han var född i Skara 1777. Efter studier i Uppsala och Lund 1799—1802 promoverad till philos. magister sistnämnda år och året derpå prestvigd, kallades han till docent i theologiska faculteten 1804. Under åren 1812—14 var han adjunct vid det theologiska seminarium, till dess han sistnämnda år emottog en liknande beställning inom theologiska faculteten med dermed förenadt præbendepastorat. Theologiæ doctorsgraden, hvartill han redan 1804 och 1805 aflagt föreskrifna examensprof och för hvars erhållande han 1818 disputerat, erhöll han vid kröningen samma år; och sedan han 1825 blifvit 1:ste theologiæ adjunct och följande år præsiderat vid prestmötet i Lund, hedrades han 1828 med professors titel. Till ledamot af nordstjerneorden utnämndes han 1837.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De divinitate Christi. P. I. (Præs. Hylander) II, III. 1804—18. 4:o. — De loco Malach. III: 23 vaticinio sacro, dictis N. T. illustrato. 1824. 4:o. — Diss. synod.: De prædestinatione. Lund 1826. 8:o. — Programmer: vid firandet af kronprinsen Carls födelsedag 1836; — rectorsombytet s. å.

XLII. **Bengt Jacobsson Bergqvist** utnämndes såsom 2:dre theologiæ adjunct och kyrkoherde i Hellestad, Dalby och Bonderup till professor i exegetisk theologi 1833 $^{4}/_{5}$ och beklädde detta lärareembete till 1847 $^{10}/_{4}$, då han afled.

Han var född i Gumlösa i Skåne 1785, studerade vid Lunds universitet sedan 1803 och promoverades 1811 till philos. magister med 2:dra hedersrummet. Samma år prestvigd och kallad till seminarii docent och 1814 befordrad till e. o. adjunct vid samma inrättning, fortfor han att i denna egenskap vara verksam till 1826, då han utnämndes till 2:dre theologiæ adjunct med den dermed förenade kyrkoherdebefattningen i Hellestads, Dalby och Bonderups præbende. Under hela denna tid hade han derjemte såsom prest tjenstgjort vid S:t Peders kloster och derunder grundlagt det rykte som predikant, hvilket ännu efter hans död gjort hans predikosamlingar så högt ansedda. Såsom adjunct i theologiska faculteten hade Bergqvist 1831 i Uppsala emottagit theologiæ doctorsvärdigheten.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De summo eloquentiæ principio. 1811. 4:o. — De regeneratione. 1816. 4:o. — De genuina adflatus Divinæ notione. e. a. 4:o. — An idea Messiæ in Apocryphis Veteris Testamenti sit obvia? 1826. 8:o. — Förnuft och uppenbarelse. D. I, II. Lund 1826, 1833. 8:o. — Enfaldig utveckling af D:r Luthers lilla cateches, Ibid. 1835, 2 uppl. 1844. 16:o. — Utkast till predikningar samt skrift- och confirmationstal. D. I, II. Ibid. 1835. 8:o. — Högmässopredikningar öfver de årl. sön- och helgedags texterna. D. I, II. Ibm. 1838. 8:o. — Det nya testamentet med förklaringar. H. I—III. Ibm 1839. 8:o. — *I theol. quartalskrift*, utom recensioner och notiser: Aphorismer, eller om man vill, paradoxer, propædeutik till fortsättning af skriften: förnuft och uppenbarelse. 1828. — Den seende och inseende (försvar mot anmärkn. mot föreg.). 1829. — *Tal:* vid jubelfesten i Lund 1830; — i Lunds bibelsällskap 1832; — åminnelsetal öfver prostinnan Hansson 1814; — prof. Stoltz s. å. — *Strödda predikningar:* på kyndelsmässodagen 1812; — 14 sönd. e. Trin. 1814; — 8 sönd. e. Trin. 1825; — vid magisterpromotionen i Lund 1838; — på jubeldagen d. 1 Sept. 1845.

XLIII. **Johan Henrik Thomander** utnämndes såsom e. o. theol. adjunct till professor i pastoraltheologi 1833 $^{16}/_{11}$ och öfvergick 1845 $^{12}/_{11}$ till pro-

fessionen i systematisk theologi. Från denna sednare lärostol befordrades han 1850 $^{28}/_{9}$ till domprost i Götheborg. Se vidare procancellerer.

XLIV. **Henrik Reuterdahl** utnämndes såsom theol. adjunct och universitets-bibliothecarie till professor i dogmatik och moralphilosophi 1844 $^{9}/_{2}$, samt förflyttades 1845 $^{19}/_{8}$ till den kyrkohistoriska professionen och domprostbefattningen i Lund. Detta embete innehade han till 1852 $^{3}/_{4}$, då han utnämndes till statsråd och chef för kgl. ecclesiastik-departementet. Se vidare procancellerer.

XLV. **Hans Magnus Melin** utnämndes såsom theol. adjunct och kyrkoherde i Kärrstorps och Glostorps præbendepastorat till professor i pastoraltheologi 1847 $^{5}/_{1}$, förflyttades till professionen i exegetisk theologi d. $^{9}/_{7}$ s. å. och befordrades till domprost i Lund 1865 $^{31}/_{3}$.

Född 1805 i Wemmerlöfs socken i Skåne; stud. 1822; philos. doctor (primus) 1829; v. rector vid Lunds skola 1831; docent i exegetisk theologi 1834; theol. facultetens notarie 1837—44; prestvigd 1838; theol. adjunct och kyrkoherde i Kärrstorps præbendepastorat 1844; theol. doctor s. å.; förest. professionen i dogmatik och moraltheologi 1844—45. — L. N. O. 1853, C. N. O. 1865, en af de 18 i sv. academien 1866.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: In locum Matth. XI. 11. Diss. philol.-exeget. 1832. 8:o. — Utläggning af Ex. XI. 1—10. 1833. 8:o. (tryckt i theol. quartalsskrift 1837). — De vi et ambitu theologiæ practicæ. 1846. 8:o. — Homilier af Chrysostomus. Öfvers. i theol. quartalsskrift 1838 och Lund 1839. 8:o. — Högmessopredikningar på 20 sönd. e. Trin., Lund 1838, fjerde sönd. i Adventet, s. å., första bönedagen 1839, andra bönedagen s. å., Kyndelsmessodagen, 1842. — Tal i Lunds bibelsällskap d. 11 Mars 1840. — Theologisk quartalsskrift (tills. med E. G. Bring). Nio häften. 1841—42. 8:o. — Predikan vid skånska presterskapets sammanträde 1842. s. å. 8:o. — Föreläsningar öfver Jesu lefverne. Fyra delar. Ibm. 1842—51. 8:o. — Handlexicon öfver grekiska språket. Bearbetning efter Jacobitz och Seiler. Två delar. Ibm. 1842—53. imp. 8:o. — Predikningar. Tre häften. Malmö och Lund 1844, 47, 52. 8:o. — Tal vid minnesfesten öfver konung Carl XIV Johan. Lund 1844. 8:o. — Den Mosaiska kosmogonien. (I Stud., krit. o. notiser 1845). — Om de Esaianska skrifterna. (ibm. s. å.). — Minnesteckning öfver Henrik Schartau. (I bidrag till Lunds stifts herdaminne). Lund 1846. — Tal vid acad. festen i anledn. af arffursten Carl Oscar Wilhelms födelsedag. Ibm. 1853. 8:o. — Tal vid aftäckningen af Es. Tegnérs bildstod i Lund d. 22 Juni 1853. Ibm. s. å. 8:o. — Likpredikan vid biskopen W. Faxes jordfästning d. 6 Oct. 1854. Ibm. s. å. 8:o. — Den Heliga Skrift. I berigtigad öfversättning och med förklarande anmärkningar. Ibm. 1859—65. 8:o. — Predikan på klagodagen d. 14 Aug. 1859, Ibm. s. å. 8:o. — Predikan på 1 sönd. e. Påsk och på Michaëlisdagen i årgg. 1, 2 af Lunds stifts prest. postilla. Ibm. 1863, 64. 8:o. — Tal vid svenska bibelsällskapets femtioårs högtid d. 31 Maj 1865. Stockholm s. å. 8:o. — *Programmer:* vid sorgfesten i anledning af hertigen af Uppland Frans Gustafs Oscars död 1852; — vid glädjefesten i anledning af arffursten Carl Oscar Wilhelms födelsedag 1853.

XLVI. **Ebbe Gustaf Bring** utnämndes såsom theologiæ adjunct och kyrkoherde i Stångby och Wallkärra till professor i pastoraltheologi 1848 $^{4}/_{3}$ och innehade denna lärostol, sedan han 1856 $^{22}/_{8}$ blifvit domprost i Lund, till 1861 $^{15}/_{6}$, då han utnämndes till biskop öfver Linköpings stift.

Född i Askersund 1814 $^{4}/_{7}$; student i Uppsala 1829, i Lund 1832; philos. doctor 1835; docent i dogmatik och moraltheologi 1837; prestvigd s. å.; theologiæ adjunct och kyrkoherde i Stångby och Wallkärra 1844; prost s. å.; förestod under åren 1839—1847 dels den dogmatiska, dels den exegetiska, dels den pastoraltheologiska professionen vid universitetet; kyrkoherde i Hellestad, Dalby

och Bonderup 1848, i Uppåkra och Flackarp 1851; riksdagsfullmägtig för Lunds stift 1853 och 1856; L. N. O. 1858; theol. doctor 1860; bevistade såsom biskop riksdagarne 1862—63 och 1865—66; C. N. O. 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Bör utredandet af unio personalis och communicatio idiomatum qvarstå i dogmatiken eller förklaras blott tillhöra dogmatikens historia? 1837. 8:o — Determinatio statuum spiritualium, qui in epistola Pauli ad Rom. cap. VII: 9—25, commemorantur. 1844. 8:o. — De principio theologiæ practicæ. 1846. 8:o. — Dogmat. föreläsn. om delningen af attributa Divina, om momenterna i ordo salutis (i Theol. quartalskrift, utg. af Reuterdahl och Thomander). 1837. — Theol. quartalskrift (i förening med H. M. Melin). Ibm 1841, 42. 8:o. — Om det kyrkliga pericopsystemet. Ibm. 1851. 8:o. — Svensk kyrkotidning (i förening med A. N. Sundberg och W. Flensburg). Ibm. 1855—64. 8:o. — Högmessopredikningar. Lund 1862. 8:o. — Föredrag och embetsberättelse vid prestmötet i Linköping. Linkpg. 1863. 8:o. — Kyrkotukten enligt svenska kyrkans gällande ordning. Linkpg. 1865. 8:o., 2:dra uppl. ibm. 1867. — *Tal och predikningar m. m.:* Om bibelläsning, tal i Lunds bibelsällskap. Lund 1839. 8:o. — Tal i svenska bibelsällskapet. Sthlm 1863. 8:o. — De tio tjenarne och de tio punden. Predikan vid Lunds prestsällskaps sammanträde. Lund 1859. 8:o. — Likpredikan öfver prosten Kallenberg. Ibm. 1849. 8:o.; — d:o öfver domprosten Laurenius. Linkpg. 1866. 8:o. — Strödda predikningar och uppsatser i tidningar, särdeles i bihang till Linköpings stifstidning m. m. — *Program:* vid professorerna Svedelii och Nyblæi installation: Några anmärkningar beträffande absolutionen och dess liturgi. 1856.

XLVII. **Anton Niklas Sundberg** utnämndes såsom theologiæ adjunct och kyrkoherde i Kärrstorp och Glostorp till professor i dogmatik och moraltheologi 1852 $^{21}/_{4}$, från hvilken lärostol han 1857 öfvergick till professionen i kyrkohistoria och symbolik. Såsom innehafvare af detta academiska embete utnämndes han, sedan han 1861 blifvit befordrad till domprost i Lund, till biskop öfver Carlstads stift 1864 $^{22}/_{1}$.

Född i Uddevalla 1818 $^{27}/_{8}$; student i Uppsala 1836; phil. doctor derstädes (primus) 1842; theol. candidat 1845; docent i symbolik och dogmhistoria vid Uppsala universitet s. å.; 1:ste theol. adjunct vid Lunds universitet och kyrkoherde i Kärrstorps præbendepastorat 1849; förordnad att förestå professionen i kyrkohistoria 1849—50; theol. doctor 1860; ledamot af kgl. nordstjerneorden s. å.; commend. af samma orden 1866; riksdagsfullmäktig för Lunds stift vid riksdagarne 1859—60 och 1862—63; bevistade såsom biskop riksdagen 1865—66; ombud för städerna Carlstad och Philipstad samt talman i riksdagens 2:dra kammare under riksdagarne 1867 och 1868.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De indole atque origine carminis Græcorum elegiaci. 1842. 4:o. — De schola quadam theol. Antiochena sæc. III. & IV ab Alexandrina diversa. P. I, II. Disquisitio historica. 1847. 8:o. — De pædobaptismo. Comm. biblica, historica, dogmatica. Lund 1851. 8:o. — Svensk kyrkotidning (i förening med E. G. Bring och W. Flensburg). Lund 1855—64. 8:o. — Predikan vid phil. magister-promotionen i Uppsala 1848. Upps. s. å. 8:o. — *Programmer:* vid prof. Broomés installation: om införandet af uniformitet med svenska kyrkan i Skåne och Blekinge 1862; — rectorsombytet s. å. — Predikan vid phil. magisterpromotionen i Uppsala 1848, m. fl. strödda predikningar och tal.

XLVIII. **Wilhelm Flensburg** utnämndes såsom theologiæ adjunct och kyrkoherde i Kärrstorp och Glostorp till professor i dogmatik och moraltheologi 1858 $^{17}/_{6}$ och innehade detta embete till 1865 $^{21}/_{2}$, då han utnämndes till universitetets procanceller. Se vidare procancellerer.

XLIX. **Carl Olbers** utnämndes såsom theol. adjunct och kyrkoherde i Kärrstorp och Glostorp till professor i practisk theologi 1863 $^{13}/_{2}$ och förflyttades 1865 $^{21}/_{2}$ till professionen i kyrkohistoria och symbolik.

Född i Romeled af Götheborgs stift 1819; student 1840; prestvigd 1844; utöfvade presterlig tjenst i Götheborgs stift 1844—46; phil. doctor 1847; docent i pastoraltheologi 1848; förest. professionen i theoretisk philosophi 1851—52; theologiæ adjunct och kyrkoherde i Stångby 1853, i Kärrstorp 1859; förestod professionen i practisk theologi under åren 1853—58 och 1861—62, samt i kyrkohistoria och symbolik 1859—60.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om homiletikens princip. 1840. 8:o. — De sacramento. 1851. 8:o. — Om Montanismen. 1853. 8:o. — Om confirmand-själavården. 1862. 8:o. — Om cultuspredikans exordium (i Sv. kyrkotidning 1863).

L. **Carl Wilhelm Skarstedt** utnämndes såsom theologiæ adjunct och kyrkoherde i Stångby præbendepastorat till professor i practisk theologi 1863 $^{29}/_{9}$.

Född i Götheborg 1815; student i Uppsala 1834; philos. doctor 1842; prestvigd 1841; utöfvade presterlig tjenst i Götheborgs stift 1841—48; tillika v. rector i Halmstad v. t. 1843; docent i exeget. theologi vid Lunds universitet 1848; kyrkoherde i Solberga af Götheborgs stift 1855; theologiæ adjunct och kyrkoherde i Stångby præbendepastorat 1859 $^{31}/_{10}$; förestod professionen i dogmatik v. t. 1860, i practisk theologi h. t. s. å., i kyrkohistoria och symbolik åren 1861—64 och v. t. 1865 samt tillika i exegetisk theologi 1864—66; theologiæ doctor i Jena 1860; contractsprost öfver Torna härad 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De lusibus verborum in lingua Hebræa. 1841. 8:o. — *Disp. Lund.:* De luce ex lusibus verborum, q. d., litterarum Sacrarum interpreti adfulgente. 1847. 8:o. — Num principialiter, ut ajunt, Lutherani et Reformati differunt in ecclesia construenda. 1849. 8:o. — De ecclesia ante Christum ejusque explicatione, speciatim ex crisi tribæreseos, quam dicunt, Judaicæ consideranda. 1850. 8:o. — De disciplina ecclesiastica in systemate theol. practicæ suo loco collocanda. 1853. 8:o. — Om kyrkosången. 1862. 8:o. — De Valenti, en blick på vår tid. Öfvers. Fahlun 1843. 12:o. — Scriver, communionbok. Öfvers. Fahlun s. å. 8:o. — Sam. Holm Carlssons biographi (i bidrag till Lunds stifts herdaminne). Lund. 1846. 8:o. — Woltersdorff, Christlig ungdomsspegel. Öfvers. Jönköping. 1848. 8:o. — Luthers lefverne. Företal till Luthers huspostilla. 3:dje uppl. Fahlun. s. å. — Christlig kyrkohistoria för skolan och hemmet. Lund s. å., 2:dra omarb. uppl. Ibm. 1856, 3:dje uppl. Ibm. 1862. 12:o. — Två gånger två och femtio bibliska historier. Lärobok för skolan och hemmet, bearbetad efter C. G. Barth. Åtta upplagor. Ibm. 1849—65. 12:o. — Minnesord vid contractsprosten D:r Sam. Kamps jordfästning i Slöinge kyrka den 20 Dec. 1848. Ibm. 1849. 8:o. — Hiller, nattvardsbok för confirmerade. Öfvers. Götheborg 1850. — Familj-bibliothek. H. I, II. Gefle 1851. 8:o. — Allmän verldshistoria efter bibliska grundsatser. Lund s. å. 12:o. — Hiller, andliga sånger för hvarje dag i året. Öfvers. Del. I. Ibm. 1852. 8:o. — Bön- och tacksägelseord vid phil. doctorspromotionen i Lund d. 23 Juni 1853. Ibm. s. å. — Förklaringar öfver Matth. och Joh. evang., brefven till Rom., Corinth. samt Uppb.-boken i Bibeln m. förkl. af P. Fjellstedt. Gefle 1854—55. 4:o. — Olshausens (Ebrards) commentar till Nya Test. Johannes epistlar. Öfvers. Örebro. 1862. 8:o. — Minnesteckning öfver doc. H. Hellman. Lund 1856. — J. H. Kurtz, kyrkohistoria. 2:dra uppl., öfvers. och bearb. Ibm. s. å. — Utkast till predikningar öfver såväl äldre som nyföreslagna texter. 3 delar. Stockholm. 1857—58. 8:o. — Biblisk fornkunskap. Ibm. 1857. — Palmer, Homiletik, 2:dra uppl. Öfvers. Ibm. s. å. 8:o. — Prestmötespredikan i Götheborg d. 29 Juni 1859. Götheborg. s. å. 8:o. — Missionssånger. Stockholm. 1861. 8:o. — En liten pilt med fem små bröd, predikan på Midfastosöndag, hållen för ungdomen i Lunds Cathedralskola. 2 uppl. Lund 1861. — Predikan vid Lunds stifts prestsällskaps sammanträde d. 29 Aug. 1861. Ibm. s. å. — Psaltaren, efter grundtexten öfversatt och förklarad samt efter den svenska kyrkans choral uppställd och anordnad. Stockholm 1862. 4:o. — Kyrkoherden magister Hans Birger Hammars lefnad och verksamhet. Lund 1863. 8:o. — Predikan på Påskdagen (i Lunds st. prest. postilla, 1 årg. 1863). 8:o. — Predikn. på Annandag Pingst och 22 sönd. e. Tref. (i Evang. Fost.-stift. postilla, 2 årg. 1864) 8:o. — Missionsbetraktelse vid det tusenåriga minnet af Ansgarii dödsdag, i

Lunds domkyrka d. 3 Febr. 1865. Lund s. å. — Drag ur Svedenborgianismens historia. (I svensk kyrkotidning' 1861). — Handbok i Sveriges kyrkohistoria, för skolan och hemmet. Förra afdelningen, till år 1700. Stockholm 1866. Senare afdelningen. Ibm. 1867. 8:o. — Ett större antal minnesteckningar i biogr. lexicon. Uppsala och Örebro 1841—65. 8:o. — Bidrag till Götheborgs stifts herdaminne. I Götheborgs stiftstidning. — Dessutom uppsatser i Studier, kritiker och notiser, Svenska Minerva, Hermoder, Bibelvännen, Fridsbudbäraren, Nykterhetsvännernas tidning, Der Christenbote m. fl. tidskrifter.

LI. **Clas Warholm** utnämndes såsom kyrkoherde i Slöta och Karaby af Skara stift till professor i dogmatik och moraltheologi 1867 $^{6}/_{12}$.

Född i Skara 1821; student i Lund 1839, philos. doctor 1844; docent i exegetisk theologi 1848; prestvigd 1850; förestod professionen i exegetisk theologi 1852—53; adjunct vid Lunds domkyrka 1856; pastor vid kgl. södra skånska infanteri-regementet s. å.; kyrkoherde i Slöta och Karleby af Skara stift 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Apostelen Johannis lära om Christi återkomst. 1848. 8:o. — Är Lutherska läran om Christi lekamens och blods närvaro i nattvarden äfven Skriftens? 1857. 8:o. — Om den Heliga Skrifts inspiration. 1866. 4:o. (I Lunds univ. årsskrift. s. å.). — Proföfversättning af Psaltaren med anmärkningar och företal. Lund 1855. 8:o. — En landtpastors lif. D. I, II. Öfvers. Örebro 1864—65. 8:o. — Ordets ord af Rudolf Stier. Öfvers. h. 1, 2. Ibm. 1865. 8:o. — Åtskilliga uppsatser och recensioner i periodiska skrifter.

E. o. Professorer.

I. **Josua Schwartz** 1667—68. } Se ordinarie theologiæ professorer.

II. **Peter Holm** 1671—74. } Se ordinarie theologiæ professorer.

III. **Christian Papke** tillika ordinarie log. & metaphysices professor 1674—81. Se procancellerer.

IV. **Enevald Widebeck** utnämndes såsom ordinarie philosophiæ theoreticæ professor till e. o. theologiæ professor i Lund år 1682 och innehade detta embete till 1684, då han förflyttades till domprosteriet i Wexiö.

Enevald Widebeck har i äldre förteckningar varit upptagen såsom ordinarie theologiæ professor under åren 1682—84; troligt är äfven att han som sådan gjort tjenst i stället för Gabriel Lundeberg, som icke hörsammade kallelsen till 2:dra theologiska professionen. I kgl. br. af 1682 $^{24}/_{6}$, hvarest uppdrages åt professorn i theoretisk philosophi att tillika vara e. o. professor i theologi, öfverlemnas åt procancelleren Hahn att efter omständigheterna ordna dessa förhållanden. Se professor i theoretisk philosophi.

V. **Johan Winslow** utnämndes 1689 $^{18}/_{4}$ såsom theol. adjunct och kyrkoherde i Stäfvie och Lackalänge församlingar till e. o. professor i chronologia sacra och historia ecclesiastica och innehade detta embete till sin död 1709 $^{29}/_{3}$.

Han var född i Ousby i Skåne 1638, en ättling af den skånska slägt af samma namn, som skänkt Danmark så många män af lärdom. Vid Kjöbenhavns universitet hade han gjort sina studier åren 1656—65, innan han sistnämnda år inträdde i presterlig tjenstgöring. Efter att hafva varit anställd såsom huspredikant hos Riksrådet Ebbe Ulfeld och såsom fältprest under skånska kriget

1676—79, förordnades han 1682 till consistorii ecclesiastici notarius och blef derjemte kyrkoherde i Stäfvie och Lackaläuge. Följande året blef han theologiæ adjunct samt erhöll 1688 den philosophiska graden såsom främst vid promotionen. Winslow hörde till kretsen af de i de södra landskapen infödde män, med hvilkas tillhjelp det lyckades biskop Hahn att genomdrifva försvenskningsverket.

Tryckt Skrift: Likpredikan öfver riksrådet Ebbe Ulfeld och dess gemål, hållen i Christianstad 1689. Dorpt s. å. 4:o.

VI. **Jöns Stenchius,** tillika ordinarie professor i logik och metaphysik 1707—1710. Se professorer i logik och metaphysik.

VII. **Martin Hegardt** 1710—16.
VIII. **Andreas Hylander** 1792—1806.
IX. **Wilhelm Faxe** 1808—09.
X. **Christian Wåhlin** 1809—14.
Se ord. theologiæ professorer.

II. Adjuncter.

I. **Christian Papke** 1669—72. Se procancellerer.

II. **Johan Winslow** 1683—89. Se e. o. theologiæ professorer.

III. **Nils Östman** 1720—1725. Född 1694 i Westergöthland; student i Uppsala 1711; philos. magister derstädes 1719; docent i theologiska faculteten i Lund 1720; adjunct s. å.; prestvigd 1722; kyrkoherde i Löderup af Lunds stift 1725; contractsprost 1750; theol. doctor 1768. Död 1771.

IV. **Olaus Osander** 1726—30. Född 1700; student 1718; philos. magister 1723; theologiæ adjunct 1726; prestvigd 1727; domprost i Wexiö 1730; theol. doctor 1733; biskop öfver Wexiö stift 1748. Död 1787. Stamfader för adliga ätten Sanderskjöld.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Politices sacræ de Divino, speciatim interno pœnarum jure. 1730. 4:o. — Diss. synod.: De eschatologia sacra. Wexion. 1735. 4:o. — De providentia Dei ordinaria, pariter ac extraordinaria. Ibm. 1767. 4:o. — *Likpredikningar:* öfver biskop Humble 1742; — fru Märtha Ljungberg 1748; — handl. Olof Olsson s. å.; — prosten B. Norlin 1752; prosten P. Colliander 1753; häradsprosten Sv. Malmerus och dess fru Hel. Elis. Wiesel 1770, 73.

V. **Carl Tilliander** 1730—40. Född i Wexiö 1701; student 1711; philos. adjunct 1729; theol. adjunct 1730; kyrkoherde i Jönköping 1741; theol. doctor 1746; riksdagsfullmäktig för Wexiö stift 1742, 51. Död 1763.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De prænotionibus theologicis ex philosophia haustis 1733. 8:o. — Disp. de dignitate ministerii ecclesiastici. Junæcop. 1745. 8:o. — Tal öfver prins Gustafs födelse. 1747. — *Likpredikningar:* öfver kyrkoherden Pet. Plantin 1748; — öfver prosten Magn. Oxelgren 1750; — hofrättspredikan 1752 och 1753; — predikan på Palmsöndagen 1757.

VI. **Jonas Wåhlin** 1733—35.
VII. **Gustaf Ernst v. Bildstein** 1735—50.
} Se ord. theol. professorer.

VIII. **Gustaf Stråhlenhielm,** 1736. Född på Eknaholm i Småland 1705; student i Lund 1724; phil. magister i Greifswald 1732; theol. baccalaureus i Wittenberg 1734; prestvigd 1735; e. o. kgl. hofpredikant s. å.; theol. adjunct 1736 $^{20}/_{6}$; kyrkoherde i Fulltofta af Lunds stift s. å. $^{9}/_{11}$; död 1776.

IX. **Lars Benzelstierna** 1743—46. Född på Starbo i Dalarne 1719; student i Uppsala 1728; philos. magister i Lund 1738; theol. docent och prestvigd derstädes 1741; theol. adjunct 1743; professor i grekiska vid Uppsala universitet 1746; theol. professor derstädes 1747; biskop i Westerås stift 1759; C. N. O. 1799; död 1800.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De versione Græcorum, quæ dicitur LXX ejusque auctoritate atque usu in lectione N. T. P. I, II. 1742, 44. 4:o. — De supremo sacerdote V. Test. typo supremi sacerdotis N. T. 1744. 4:o. — *Disp. Ups.*: De Juliano imperatore vere apostata, contra Arnoldum et observatores Halenses. 1748. 4:o. — De symbolo apostolico. e. a. 4:o. De πένταθλον s. certaminum gymnicorum apud Græcos origine, c. adplicatione ad res patrias. P. I, II. e. a. 4:o. — De symbolo Athanasiano. 1749. 4:o. — De necessitate reformationis Lutheranæ. 1750. 4:o. — Discrimen inter confessionem Augustanam invariatam et variatam. 1751. 4:o. — De muneribus ministerii ecclesiastici feminis abjudicatis. e. a. 4:o. — De cognitione historiæ ecclesiasticæ ecclesiæ ministro necessaria. e. a. 4:o. — De peccato in Spiritum Sanctum. 1752. 4:o. — Historiola fratrum Bohemorum eorumque dissensus a Zinsendorffianis. e. a. 4:o. — De characteribus verbi Divini ministri ex 2 Tim. II: 1. 1753. 4:o. De symbolo Nicæno-Constantinopolitano. 1754. 4:o. — Diss., qua contra Zinsendorffianos ostenditur, articulum de Christo non esse fundamentalem. e. a. 4:o. — Sylloge thesium theologicarum, præcipuas doctrinas ad œconomiam salutis pertinentes breviter sistens, nostrorum temporum caussa adornata. P. I, II, e. a. 4:o. — De descensu Christi ad inferos. 1755. 4:o. — De catechumenis veteris ecclesiæ. e. a. 4:o. — Disp. ostendens homini in sui conversione nihil competere liberi arbitrii. 1757. 4:o. — De justitia Dei vindicativa. e. a. 4:o. — Observationes nonnullæ circa primogenituram patriarcharum. 1758 4:o. — Predikan vid riksdagens början 1760. Sthlm. s. å. 4:o. — *Likpredikningar* öfver: prosten M. Troilius 1762; — prosten Nils Rabenius 1767; — prosten Matth. Ramzelius 1769; — prosten d:r Eric Sernander 1774. — *Programmer* i Uppsala: vid firandet af K. Adolf Fredriks födelsedag 1753; — baron C. Hårlemans likbegängelse s. å.; — rectorsombytet s. å.

X. **Carl Christian Eberstein** 1747—56. Född i Lyby i Skåne 1716; student i Lund 1732; philos. magister 1745; prestvigd 1746; theol. adjunct 1747; lemnade academien 1756; professor honorarius och theol. doctor från Greifswald s. å.; kyrkoherde i Gladsax af Lunds stift 1766; häradsprost 1777; död 1782.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Animadversiones in doctrinam Carpovii de non satisfactione Christi pro incredulitate finali. 1749. 4:o. — Disp. synod.: De baptismo. Lund 1774. 4:o.

XI. **Jonas Agrell** 1750—56. Född i Bunkeflod i Skåne; student 1733; philos. magister 1741; docent i philos. faculteten 1743; e. o. philos. adjunct 1750; theol. adjunct 1751 $^{11}/_{4}$; prestvigd och bataljonspredikant vid Hamiltonska regementet s. å.; kyrkoherde i Hyby af Lunds stift 1756; prost 1759; död 1769.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De origine templorum. P. I, II. 1744. 4:o. — Tentamina irænica præsentis sæculi inter socios Augustæ confessionis et Reformatos. Ups. 1751. 4:o. (Ej ventilerad.) — Disp. synod.: De unione credentium cum Deo mystica. Lund 1759. 4:o.

XII. **Samuel Sinius** 1756—60. Född i Brunnby i Skåne; student 1741; philos. magister 1745; docent i philos. faculteten 1748; prestvigd 1751; theol. adjunct 1756 $^{30}/_{4}$; kyrkoherde i Åsum och Skepparslöf af Lunds stift 1762. Död 1796.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. veram et sanam monadologiam tradens. 1746. 4:o. — De vocibus. 1749. 4:o. — Likpredikan öfver prosten Jöns Blomstedt 1777.

XIII. **Petrus Munck** 1757—69. Se procancellerer.

XIV. **Jacob (Wilhelmsson) Faxe** 1762—63. Född i Skabersjö i Skåne 1730; student 1741; philos. magister 1751; docent i philos. faculteten 1753; förestod professionen i historia under Lagerbrings tjenstledighet 1757; prestvigd 1762; theol. adjunct 1762 $^{4}/_{10}$; kyrkoherde i Qvistofta och Glumslöf af Lunds stift 1763 $^{8}/_{7}$; professor honorarius 1782; contractsprost 1783; riksdagsman 1789. Död 1790.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De prudentia circa leges œconomicas. 1752. 4:o. — Examen de canone: minus malum est bonum respectu majoris. 1758. 4:o. — Disp. Synod.: De sacramentis generatim. Lund 1768. 4:o. — Det ädlaste hjerta i qvinnobröst, moralisk och historisk teckning. Lund 1785. 8:o. — Brefvexling emellan tvänne vänner Euphranor och Theokles rörande några vigtiga ämnen i philosophien och moralen. 1 saml. Sthlm 1785. 8:o. — Kort väg till öfvertygelse om christna religionens sanning. Lund 1787. 8:o. — Andra delen af brefvexlingen mellan tvänne vänner Euphranor och Theokles rörande läran om Jesu Christi Guds Sons blodiga död till försoning för verldens synder. Sthlm 1787. 8:o. — Tal då Landskrona nya stadskyrka, Sophia Albertina kallad, 2:dra sönd. i Adventet 1788 $^{7}/_{12}$ högtideligen invigdes. Lund 1789. 8:o.

XV. **Nils Hesslén** 1763—75. Se procancellerer.

XVI. **Johan Jacob Hellman** 1770—83.
XVII. **Samuel Lemchen** 1776—95.
XVIII. **Carl Johan Eberstein** 1784—1808.
XIX. **Christian Wåhlin** 1795—1809.
} Se ord. theol. professorer.

XX. **Erik Hallenborg** 1808—25. Född i Thorestorp af Götheborgs stift 1762; student 1785; philos. magister i Greifswald 1791; theol. licentiat 1801; theol. docent 1802; prestvigd 1808; theol. adjunct och kyrkoherde i Hellestad 1808 $^{22}/_{11}$; prost s. å. Död 1825.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De utilitate, quæ ex studiis academicis in rempublicam redundat. 1793. 4:o. — De moderandis affectibus. 1794. 4:o.

XXI. **Anders Jacob Hellstenius** 1814—32.
XXII. **Bengt Jacobsson Bergqvist** 1826—33.
} Se ord. theol. professorer.

XXIII. **Henrik Reuterdahl** 1833—44. Se procancellerer.

XXIV. **Johannes Pettersson** 1835—44. Född i Toarp i Skara stift 1795; student 1812; philos. doctor 1820; theol. docent 1821; prestvigd 1831; theol. adjunct och kyrkoherde i Kärrstorps præbendepastorat 1835 $^{29}/_{1}$; förestod under fyra år professionen i practisk theologi; kyrkoherde i Håslöf och Boderup af Lunds stift 1844 $^{16}/_{1}$; contractsprost 1848; L. N. O. 1854.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De versiculo X cap. Genes. XLIX. 1821. 4:o. — De nominum Hebræorum flexione. P. I, II. 1825. 8:o. — De vocum Hebræarum forma pausali. 1826. 8:o. — De animi immortalitate ex scriptis Vet. Test. probata. 1830. 8:o. — De Chysostomo homileta. 1833. 8:o. — Fullständig Hebr. grammatica. Lund 1829. 8:o. — Predikan på Michaelisdagen (i Lunds stifts presterskaps postilla 1 årg. Lund 1863). — Uppsatser i literära tidskrifter.

XXV. **Hans Magnus Melin** 1844—47.
XXVI. **Ebbe Gustaf Bring** 1844—48.
XXVII. **Anton Niklas Sundberg** 1849—52.
} Se ord. theol. professorer.

XXVIII. **Wilhelm Flensburg** 1849—58. Se procancellerer.

XXIX. **Carl Olbers** 1853—63.
XXX. **Carl Wilhelm Skarstedt** 1859—65.
} Se ord. theol. professorer.

XXXI. **Theodor Arnold Valentin Norlin** utn. 1864. Född i Sala 1833; student i Uppsala 1849; philos. doctor 1860; docent i svensk historia vid Uppsala universitet 1861, i kyrkohistoria 1862; theol. adjunct i Lund och kyrkoherde i Kärrstorps præbendepastorat 1864 19/4; förestod professionen i dogmatik och moraltheologi läsåret 1866—67 och h. t. 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Johannes Rudbeckius, biskop i Westerås. En monografi. I. 1860. 8:o. — *Disp. Lund.*: Konung Sigismund och Svenska kyrkan. Första kapitlet af den svenska kyrkans historia efter reformationen. 1863. 8:o. — I Dalarne. Bilder från en resa sommaren 1858. Uppsala 1858. 8:o. — Bidrag till Upsala universitets historia 1593—1637 (i Nord. Univ. Tidskr. 6:te årg.). Ibid. 1861. — Svenska kyrkans historia efter reformationen. Bd. I, afd. 1. Lund 1864. 8:o. — Kort öfversigt af svenska kyrkans historia från äldsta till nuvarande tid. Lund 1866. 8:o. — Smärre uppsatser och recensioner.

XXXII. **Martin Gabriel Rosenius** utn. 1867. Född i Neder-Calix 1825; student i Uppsala 1845; philos. doctor 1854; docent i gamla testamentets exegetik vid Uppsala universitet 1856; prestvigd s. å.; har under större delen af åren 1857—58 och 1859—60 på grund af särskilta förordnanden uppehållit föreläsningarne och examina i exegetik vid Uppsala universitet; lector vid Götheborgs h. elem.-läroverk och kyrkoherde i Lundby och Tufve pastorat 1860; theol. adjunct och kyrkoherde i Stångby 1867 17/4; förest. professionen i exegetik 1867—68.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Jemförande öfversigt af Orientens gnomiska poesi. 1854. 8:o. — Om betydelsen af Genes. IV: 6, 7 med afseende på läran om det gammaltestamentliga offret. 1856. 8:o. — De charismatibus Spiritus S. 1857. 8:o. — Vires illæ morales, post lapsum Adami residuæ, quid ad salutem valeant. 1860. 8:o. — De apostoliska fädernas lära om Christi Gudom. 1862. 8:o (i Upsala univ. årsskr. 1863). — Disp. Lund.: G. Testamentets försoningslära, jemförd med Schleiermachers och v. Hofmans. 1866. 8:o. — Menniskans urtillstånd, föredrag hållet vid Götheborgs stifts prestmöte 1865. — Patrum apostolicorum de poenitentia consensus. Gothob. 1866. — Hvaraf vete vi att Bibelen är Guds ord? Föredrag hållet vid Götheborgs bibelsällskaps årshögtid 1866.

E. o. Adjuncter.

I. **Sigvard Reinhold Schwartzkopff** 1739. Född 1717; student i Lund 1734; e. o. theologiæ adjunct 1739 2/3; reste utrikes s. å.; professor honorarius; köpman i Götheborg sedan 1749.

II. **Fabian Wilhelm Ekenstam** 1812—22. Född i Sjögestad i Östergöthland 1786; student i Lund 1805; philos. magister 1808; docent i theologiska faculteten 1809; e. o. adjunct i samma facultet 1812 $^{26}/_{9}$; tjenstgjorde vid svenska kyrkan i London 1813—18; professor honorarius 1819; lector i philosophi vid Linköpings gymnasium 1822; prestvigd 1832; kyrkoherde i Skeda præbendepastorat 1834; kyrkoherde i Stora Tuna af Westerås stift 1836; contractsprost 1842; theol. doctor 1844. Död 1868.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De lingua Sanscrit. P. I—V. 1810—11. 4:o. — De origine mali. 1821. 4:o. — Jobs bok, med strödda anteckningar att tjena såsom Hebr. läsebok. Lund 1811. 4:o. — Bref från London rörande österländska litteraturen (införda i Iduna, h. VI).

III. **Johan Wieslander** 1813—18. Född i Småland 1785; student i Lund 1806; philos. magister 1808; docent i theologiska faculteten 1809; theol. licentiat 1810; prestvigd 1812; e. o. theol. adjunct 1813; kyrkoherde i Linneryd af Wexiö stift 1818; transp. till Wäckelsång af samma stift 1827; prost s. å.; theol. doctor 1830; riksdagsfullmäktig för Wexiö stift 1840. Död i Stockholm s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Vaticinium Jesaiæ cap. XLIV: 28 & XLV: 1—7. P. I, II. 1809—11. 4:o. — Quinam errores orti sint ex perversa operationis Spiritus Sancti in animos hominum dijudicandi ratione. 1816. 4:o.

IV. **Johan Gustaf Waldenström** 1819—20. Född i Frändefors i Wermland 1793; student i Lund 1805; philos. magister 1814; docent i chemi 1816; theol. licentiat 1819; e. o. theologiæ adjunct s. å. $^{8}/_{10}$; adjunct vid Carlstads gymnasium 1820 $^{26}/_{7}$; lector i theologi derstädes 1825; kyrkoherde i By 1829, i Nor 1834; theol. doctor 1830; contractsprost 1831. Död 1841.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De corporum mutationibus, præsertim ad chemiam relatis. 1816. 4:o. — Fabulæ Locmani Hebraice. 1819. 8:o. — Commentatio de Jehovah. P. II. 1820 (P. I, præs. Hylander 1818). 4:o. — Voigts Witterungslehre, öfvers. Christianstad 1818. 8:o. — Epistolæ Paulinæ ad Romanos epitome. Carolst. 1825. 8:o. — Carlstads bibelsällskaps årsberättelser under flera år. — Försök till reglemente för enkehjelpen inom Carlstads stift (tryckt i Embetsmemor. n:o 5) 1829. — Försök i Latinska språkets syntax. Örebro 1830. 8:o. — Disp. synod.: De justificatione. Ibid. 1831. 8:o. — Liktal vid theol. doctorn J. Wahlströms begrafning. Carlstad 1834.

V. **Henrik Reuterdahl** 1824—26. Se procancellerer.

VI. **Gustaf Adolf Thestrup** 1829—31. Född i Näsby i Skåne 1795; student 1811; philos. magister 1820; docent i theologiska faculteten 1821; prestvigd 1826; e. o. adjunct 1829 $^{3}/_{6}$; kyrkoherde i Landskrona 1831 $^{11}/_{8}$; contractsprost s. å.; theol. doctor 1844; erhöll på begäran afsked från contractsprostbefattningen 1852.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. philologica de locis baptismo Johannis nobilitatis, Joh. I: 28, III: 23. 1821. 4:o. — De mysticismo Tauleri, cum symbolica ecclesiæ Lutheranæ doctrina comparata. 1826. 8:o. — Aphorismi theologici. e. a. 8:o. — Commentatio theologica de parallelismo prophetarum quorundam Vet. Testamenti. 1830. 8:o.

VII. **Johan Henrik Thomander** 1831—33. Se procancellerer.

III. Docenter.

I. **Gustaf Ernst von Bildstein** (i "theologien, vitterheten och de peiska språken") 1733—35. Se professorer i theologiska faculteten.

II. **Lars Benzelstjerna** 1741—43. Se adjuncter i theologiska facu

III. **Nils Hesslén** 1755—60. Se procancellerer.

IV. **Sven Peter Liljenroth** 1762—64. Född 1722 i Småland; stu Lund 1746; philos. magister 1750; prestvigd 1752; eloquentiæ docens 176 cent i theologiska faculteten 1762 $^{4}/_{10}$; lector i philosophi vid Wisingsö nasium 1764; professor honorarius 1781. Död 1801.

Tryckta Skrifter; Föreläsningar och hjelpreda till latinska språkets tidigare l 1760—61. 8:o. — Oratio de compendiaria docendi ratione 1761. 8:o. — Tal om läse upphjelpande vid våra lärosäten. — Keiragogia, eller inledning till den andeliga vi Wexiö 1763. 8:o. — Nödige sedoreglor, frågevis unga friherre v. Köhler föreskrifne. e — Tal, om förbättringens hinder vid den privata informationen. Wexiö 1764. 4:o. vid gymnasii-rectorsombyten 1790 och 1791 (på svensk vers).

V. **Jonas Angelin** 1763—66. Född i Ousby i Skåne 1736; student i 1747; philos. magister 1754; prestvigd 1758; docent i theologiska facu 1763 $^{3}/_{10}$; kyrkoherde i Skurup af Lunds stift 1766. Död 1785.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Diss. sorite demonstrans rationalem sui amorem du religionem Evangelico-Christianam. 1759. 4:o.

VI. **Magnus Stobæus** 1772—73. Född i Lund 1740; student 1747; magister 1760; docent i latinska språket 1767; prestvigd 1770; docent i logi 1771 $^{2}/_{11}$; rector vid Helsingborgs skola 1773 $^{17}/_{2}$ och vid Landskrona 1775; kyrkoherde i Efverlöf af Lunds stift 1782 och i Billeberga af samm 1794; prost 1793. Död 1798.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De institutionibus juventutis apud Romanos veteres 4:o. — De verbi mutationibus accidentalibus apud Hebræos. 1771. 4:o.

VII. **Carl Johan Eberstein** 1779—84. Se professorer i theol. facult

VIII. **Peter Julius Appelberg** 1785—89. Född i Ystad 1753, st 1767; prestvigd 1780; philos. magister 1784; docent i theologi 1785 $^{7}/_{1}$; k herde i Bosjö kloster af Lunds stift 1789; transp. till Winslöf af samm 1802; theol. doctor 1818; contractsprost 1820. Död 1830.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Doctrina Ante-nicænorum patrum de S. S. Trinitati 4:o. — Historia Chamarujæ secundi, in Ægypto sultani. P. I. 1785. 4:o. — De li conscientiæ homini jure naturæ adjudicanda. P. I—III. 1787. 4:o.

IX. **Wilhelm Faxe** 1791—99. Se procancellerer.

X. **Nils Sinius** 1791—93. Född i Åsum i Skåne 1764; student philos. magister 1785; docent i litterärhistoria 1705; docent i theologisk culteten 1791 $^{8}/_{8}$; rector vid Lunds skola 1792 $^{24}/_{10}$; kyrkoherde i Ra och Brösarp af Lunds stift 1803; prost 1811; professor honorarius 1812; doctor 1830. Död 1831.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De influxu trium systematum philosophicorum in moralitatem hominis. 1787. 4:o. — Profpredikan i Carlshamn och Asarum 1819.

XI. **Jöns Sommar** 1791—96. Född i Ingelstorp i Skåne 1769; student 1781; philos. mag. 1790; docent i theol. faculteten 1791 $^{7}/_{1}$; theol. licentiat 1798; collega vid Lunds skola 1796; rector vid samma skola 1803; kyrkoherde i Håslöf och Boderup 1809; theol. doctor 1818; contractsprost 1823; philos. jubelmagister 1841. Död 1843.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De vi atheismi et superstitionis in rempublicam. P. I. 1791. 4:o. — Disp. synod. de precibus. Lund 1814. 4:o.

XII. **Samuel Wieselqvist** 1800—04. Född i Wieslanda i Småland 1764; student i Lund 1783; philos. magister 1787; docent i romersk vältalighet 1789; prestvigd 1795; theol. licentiat 1798; docent i theol. faculteten 1800; kyrkoherde i Linneryd af Wexiö stift 1804; contractsprost 1808; theol. doctor 1809. Död 1819.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De criteriis veræ revelationis. 1788. 4:o.

XIII. **Erik Hallenborg** 1802—08. Se adjuncter i theol. faculteten.

XIV. **Anders Jacob Hellstenius** 1804—12. Se professorer i theol. faculteten.

XV. **Fabian Wilhelm Ekenstam** 1809—12. } Se e. o. adj. i theol. faculteten.

XVI. **Johan Wieslander** 1809—13. } Se e. o. adj. i theol. faculteten.

XVII. **Johan Peter Wåhlin,** i kyrkohistoria 1811—15. Född i Lund 1786; student 1805; philos. magister 1808; docent i kyrkohistoria och v. notarie vid domcapitlet 1811 $^{30}/_{11}$; hofpredikant 1815; legationspredikant och pastor vid svenska församlingen i London 1818; theol. doctor 1830; kyrkoherde i W. Wingåker af Strengnäs stift s. å.; prost 1832; ledamot af kungl. nordstjerneorden 1851. Död 1861.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De sacris veterum Sueogothorum commentatio. 1811 4:o. — Theses (pro munere rectoris obtin.). 1812. 4:o. — Geographi för begynnare. Sthlm 1817, 3:dje uppl. 1825. 12:o. — Äreminne öfver Carl v. Linné 1821. — Utdrag ur general Minas lefverne. Öfvers. Sthlm 1825. 8:o. — En bibelupplaga. 1828. — Bibelalmanach för 1832. — Tal vid svenska bibelsällskapets allmänna sammankomst 1834. Sthlm 1834. 8:o. — "De hårda orden" eller de i den Hel. Skrift förekommande namn, upplösta i stafvelser. Örebro 1840. 12:o. — Valda ställen ur Scrivers själaskatt. Ibid. 1841. 8:o. — Stafbok efter grundstafningssättet. Ibid. s. å. 12:o. — Frågor och svar rörande salighetens grund, medel och ordning, omarbetad uppl. Ibid. s. å. 8:o. — Valda verser utur psalmboken till bruk för skol- och nattvardsungdom. Ibid. 1843. 12:o. — Dagsländor. Anteckningar under vistandet i England och Frankrike åren 1818—32. Norrkpg 1846. 8:o. — Predikningar och religionstal. D. I. Ibid. 1847. 8:o. — Biblisk läsbok innehållande de märkligaste språken i gamla testamentets skrifter. Ibid. s. å. 8:o. — Om stryparne (Thugs). Fanatism och mord. Ibid. 1850. 8:o. — Anteckningar om särskilta religionssamfund och bekännelser. Sthlm 1852. 8:o. — Predikan på klagodagen öfver kon. Oscar. Örebro 1859. 8:o. — Öfversättningar, strödda poemer m. m.

XVIII. **Carl Starck** 1812—15. Född i Rydaholm af Wexiö stift 1787; student i Lund 1805; philos. magister 1808; docent i theologiska faculteten 1812; prestvigd 1815; kyrkoherde i Åhus af Lunds stift s. å; contractsprost 1828; theol. doctor 1845. Död 1852.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De facultate animæ humanæ vindicativa. P. I—III. 1810—12. 4:o. — Hæreses Judæorum ex oraculis N. Test. petitæ. 1815. 4:o.

XIX. **Gustaf Broomé** 1812—16. } Se præfecter vid theol. seminarium.

XX. **Abraham Zacharias Pettersson** 1817—19. }

XXI. **Nils Otto Ahnfelt,** i dogmatik och kyrkohistoria 1821—36. Född i Gullarp i Skåne 1801; student i Lund 1816; philos. magister 1820; docent 1821 $^{24}/_{7}$. Död 1837.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De perhibitivo Stoicorum Christianos imitandi studio. 1821. 4:o. — Dispositio muscorum Scaniæ hypnoideorum. 1835. 8:o. — Om mossorna (i Fries Novitiæ Floræ Suecicæ s. 290—301. Lund 1828. 8:o).

XXII. **Johannes Pettersson,** i biblisk och symbolisk theologi 1821—35. Se adjuncter i theologiska faculteten.

XXIII. **Gustaf Adolf Thestrup** 1821—29. Se e. o. adjuncter i theol. faculteten.

XXIV. **Joseph Rudolf Falck** 1828—35. Född i Barkåkra i Skåne 1797; student i Lund 1809; prestvigd 1819; phil. doctor 1826; docent vid theologiska seminarium 1827, i theologiska faculteten 1828 $^{7}/_{3}$; kyrkoherde i Gladsax af Lunds stift 1835; contractsprost 1849; theol. doctor 1860; riksdagsfullmäktig för Lunds stift 1859—60, 1862—63, 1865—66; ledamot af nordstjerneorden 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De origine sacrificiorum. P. I—III. 1827. 4:o. — Privilegia capituli Lundensis. P. III. 1829. 4:o. — De usu Veteris Testamenti in enucleandis et stabiliendis dogmatibus fidei. P. I, II. 1830. 8:o. — De heterodoxia Philippistarum. 1834. 8:o. — Satser ur 2 Cor. Cap. V, att offentligen pröfvas vid prestmötet i Lund. Cimbrishamn 1858. 8:o. — Predikan på Pingstdagen (i Lunds stifts presterskaps postilla. 1 årg. 1863).

XXV. **Hans Magnus Melin,** i exegetisk theologi 1834—44. Se professorer i theol. faculteten.

XXVI. **Håkan Hellman,** i practisk theologi 1834—37. Född i Fagered i Halland 1809; student i Lund 1828; prestvigd 1833; docent 1834; philos. magister 1835. Död 1837.

Tryckt Skrift: Recension: Psaltaren. Ny proföfversättning af nuvarande kongl. bibelcommissionen. Ups. 1834 (i theol. qvartalskrift 1836).

XXVII. **Ebbe Gustaf Bring,** i dogmatik 1837—44. Se professorer i theol. faculteten.

XXVIII. **Wilhelm Flensburg,** i systematisk theologi 1847—49. Se procancellerer.

XXIX. **Carl Olbers,** i pastoraltheologi 1848—53. }

XXX. **Clas Warholm,** i exegetisk theologi 1848—58. } Se professorer i theol. faculteten.

XXXI. **Carl Wilhelm Skarstedt,** i exegetisk theologi 1848—55. }

XXXII. **Samuel Heurlin,** i pastoraltheologi 1850—55. Född i Wexiö

1820; student i Lund 1838; philos. doctor 1844; e. o. amanuens vid universitetsbiblioteket 1842, ordinarie amanuens 1844; prestvigd 1845; docent 1850 ²⁵/₁; kyrkoherde i Quidinge af Lunds stift 1855; riksdagsfullmäktig för Lunds stift 1866.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Legenda S:t Georgii Cappadociensis e. cod. mscr. Bibl. Reg. Holm. med inledning och anmärkningar. (Præs. E. S. Bring). 1844. 8:o. — De dispositione homiletica (Præs. E. G. Bring). 1849. 8:o. — Predikan på 19 sönd. efter Tref.-sönd. (i Lunds stifts presterskaps postilla 1 årg. 1863).

XXXIII. **Sven Libert Bring,** i systematisk theologi 1856—62. Född i Össjö i Skåne 1826; student 1844; philos. doctor 1850; theol. candidat 1855; prestvigd s. å.; docent 1856 $^{23}/_{6}$; t. f. legationspredikant i London 1857—60; kyrkoherde i Torrlösa af Lunds stift 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Dogmatisk utveckling af Gudsbegreppet. 1859. 8:o. — "I skolen allsintet svärja." Några ord till det svenska folket om de svenska ederna. Lund 1857. 8:o, 2:a uppl. 1862 (öfvers. på norska 1861). — Kyrkotukten, betraktad från biblisk ståndpunkt. Lund 1859. 8:o. — Predikan på sönd. efter nyår (i Lunds stifts presterskaps postilla 1 årg. 1863). — Satser om religion, christendom och kyrka, behandlade vid prestmötet i Lund 1864. Med tillägg ånyo utgifna. Lund s. å. 8:o. — Predikan på Tref. sönd. (i Ev. Fost. stiftelsens postilla 2 årg. 1864). — Uppsatser i svensk kyrkotidning m. fl. tidskrifter och tidningar.

XXXIV. **Axel Gottfried Leonard Billing,** i practisk theologi 1867. Född på Fridhem i Skåne 1841; student 1859; philos. doctor 1865; lector i theologi vid h. elementarläroverket i Lund 1867; docent s. å. $^{6}/_{4}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Försök till utläggning af Habakuks profetia. 1865. 8:o. — Kateketikens begrepp. 1867. 8:o. — Några ord såsom inledning till den Heliga Skrift. Lund 1865. 8:o. — Några reflexioner öfver en katekisationsfråga (i Pædagog. tidskrift 1866. H. 6). — Smärre uppsatser i tidningar m. m.

Theologiska Seminarium.

Redan 1804 hade vid sidan af den theologiska faculteten inom en af de högskolor, som lydde under svensk spira, universitetet i Åbo, blifvit ställdt ett seminarium för bildandet af de unga män, som ernade att inträda i kyrkans tjenst, och det hade dervid företrädesvis blifvit fästadt afseende på meddelande af undervisning i de ämnen, som mera berörde den practiskt presterliga tjenstgöringen. Tvenne år sednare hade (kgl. br. 1806 $^{10}/_{10}$) universitetet i Uppsala erhållit en liknande inrättning; och sedan Lunds universitets canceller riksdrotzet Trolle-Wachtmeister af det academiska consistorium i Lund infordrat utlåtande rörande inrättningen af ett theologiskt seminarium i Lund i öfverensstämmelse med de båda förut befintliga och förslag dertill 1808 $^{4}/_{8}$ efter den theologiska facultetens hörande blifvit afgifvet, erhölls derå (kgl. br. 1809 $^{21}/_{3}$) nådig sanction.

Den instruction för det nya theologiska seminarium, som med anledning häraf samtidigt utfärdades, bestämmer såsom dess hufvudsakliga ändamål "att så väl med föreläsningar som i synnerhet med öfning och handläggning bereda blifvande prester till de göromål, som åtfölja deras blifvande kall", och de läroämnen, som åt detsamma anvisades, voro homiletik, hvarvid såsom lärobok föreslogs Ödmann's "Anvisning till ett christeligt predikosätt" [1]), catechetik, ministerialia och kyrkolagfarenhet. Det ålades derjemte denna inrättnings blifvande lärare och styresmän att genom en förberedande examen undersöka de studerandes insigter i de kunskapsgrenar, som härmed egde sammanhang, företrädesvis i dogmatikens elementer samt grekiska och hebreiska språken [2]). Till

[1]) Tryckt i Uppsala 1807. 8:o.

[2]) I följd af kgl. br. 1820 $^{1}/_{3}$ utsträcktes denna pröfning sedermera äfven till andra kunskapsgrenar, hvadan för inträde i seminarium efter denna tid utom ofvannämnda ämnen äfven fordrades examen i biblisk och kyrkohistoria, historia och geographi, mathematik, logik

föreståndare för seminariet bestämdes professorn i pastoraltheologi — redan 1808 [15]/[2] hade en e. o. professor i detta ämne blifvit utnämnd och samtidigt med seminarii-instructionen utfärdades fullmakt för e. o. theologiæ pastoralis professorn W. Faxe att vara ordinarie professor i samma ämne —; och vid den nuvarande innehafvarens af denna lärostol befordran eller afgång skulle seminarii-directorsbefattningen förenas med någon af de öfriga facultetens professioner [1]). Directorn vid seminariet egde att utom den omedelbara ledningen af det hela äfven särskilt undervisa i homiletik. Närmast under honom ställdes en præfect, som ej oundgängligen behöfde ega "s. k. högre academiska studier, utan i synnerhet practisk erfarenhet och längre presterlig vana", och det läroämne, som åt honom anvisades, var kyrkolagfarenheten och de liturgiska öfningarne. Den tredje af inrättningens lärare, seminarii-adjuncten, skulle alltid vara den yngste af theologiska facultetens adjuncter och egde att leda de catechetiska öfningarne; och inrättningens docent, som med denna befattning enligt instructionens stadgande skulle förena notariatet i theologiska faculteten, hade sig uppdraget att i exegetikens elementer handleda de mindre försigkomne af seminariilärjungarne äfvensom att afhöra och leda öfningarne i declamation.

Enligt dessa stadgar och med denna fördelning af läroämnena fortfor seminarium att under en tid af 22 år utöfva sin verksamhet. Seminarii-directorsbefattningen utöfvades under denna tid af 4:de theologiæ professorn i pastoraltheologi Wilhelm Faxe (1809—11) och 3:dje theologiæ professorerne Carl Peter Hagberg (1811—15) och Martin Eric Ahlman (1816—31). Den undervisning i homiletik, som enligt seminarii-instructionen tillhörde inrättningens director, meddelades af honom under den tid, som en särskilt pastoraltheologisk lärostol egde bestånd, genom offentliga föreläsningar i detta ämne; men dessa måste sedermera upphöra tillfölje af olikheten i de läroämnen, som ålågo denna befattnings innehafvare i egenskap af 3:dje theologiæ professorer. Den homiletiska undervisningen inskränkte sig till practiska öfningar och till granskning och corrigering af de scripta, som flera gånger terminligen aflemnades af seminarii-eleverna, samt var uppdragen åt seminarii samtlige lärare gemensamt. — Till inrättningens förste præfect utsågs C. P. Hagberg 1809, sedan universitetets canceller erhållit K. Maj:ts tillstånd att utan omväg af förslag till denna sysslas innehafvare ho-

---

och tyska samt i grekiskan någon profan författare, vanligen något af Xenophons historiska arbeten.

[1]) Se ofvan pag. 60. I canc. br. 1812 [11]/[9] stadgades, att denna befattning vid första ledighet skulle förenas med primarie theol. professionen, utan att denna föreskrift dock ledde till någon efterföljd.

nom förordna. Efter Hagbergs öfvergång till directorsplatsen vid inrättningen 1811 befordrades e. o. seminarii-adjuncten Ahlman till præfect och var såsom sådan verksam till 1816, då han äfven såsom inrättningens styresman efterträdde Hagberg vid dennes befordran utom universitetet. Under åren 1817—19 var Gustaf Broomé seminarii-præfect och förenade sedan 1818 med denna befattning kyrkoherdebefattningen i Kärrstorps pastorat, hvilket såsom præbende åt denna syssla genom kgl. br. 1818 6/5 blifvit anslaget. Broomés efterträdare Abraham Zacharias Pettersson innehade præfecturen till 1826, då han befordrades utom universitetet och lemnade platsen åt Henrik Reuterdahl, som innehade densamma till seminarii upplösning 1831 och var den siste af dess præfecter. Den undervisningsverksamhet, som af samtlige lärare på denna plats utöfvades, utgjordes i öfverensstämmelse med instructionens föreskrift af föreläsningar i kyrkolagfarenhetens grunder och liturgik, äfvensom af den handledning vid de homiletiska öfningarne, som seminariilärare sinsemellan fördelat. — Adjuncter vid seminarium, hvilka enligt stadgarnes föreskrift så väl theoretiskt som practiskt undervisade i catechetik, voro Erik Hallenborg, som i egenskap af 2:dre theologiæ adjunct var till denna befattning sjelfskrifven, men redan 1812 blef derifrån befriad; Anders Jacob Hellstenius (1812—25), utan att dock under åren 1812—14 dermed förena adjunctur i theologiska faculteten, enär han i adjuncten Hallenborgs ställe och till dennes blifvande befordran till 1:sta theologiska adjuncturen var särskilt förordnad innehafvare af denna befattning vid seminarium; samt Bengt Jacobsson Bergqvist från 1825 till seminarii upplösning. Denne sistnämnde hade äfven i egenskap af e. o. adjunct vid seminarium tjenstgjort sedan 1814. — Såsom docenter vid seminarium voro anställda M. E. Ahlman (1810) B. J. Bergqvist (1811—14), A. Z. Pettersson (1814—17) — Pettersson öfvergick sistnämnda år såsom docent till theologiska faculteten —, H. Reuterdahl (1817—26), Johan Henrik Thomander (1827) och Joseph Rudolf Falck (1827), hvilka båda sistnämnda innehade denna anställning till inrättningens upplösning.

Erfarenheten hade emellertid visat att prestseminarierna vid rikets universiteter, förnämligast på grund af bristande garantier för elevernas theoretiska underbyggnad i nödiga förberedande ämnen, föga motsvarade den uppgift att bibringa grundligare insigter i det practiska af det presterliga yrket, som blifvit dem förelagd; och deras indragning hade enhälligt blifvit föreslagen af 1828 års läroverkscomité. Ett gynnsamt tillfälle för vidtagandet af förändringar i dessa hänseenden, utan synnerligt hinder af personella förhållanden, erbjöd sig, då under åren 1829 och 1830 de flesta theologiska lärostolarne vid rikets båda universiteter

tillfölje af inträffad ledighet skulle intagas af nya lärare. Med åberopande af denna omständighet infordrade universitetets canceller från theologiska faculteten i Lund och från procancelleren utlåtande öfver läroverkscomiténs förslag till den theologiska undervisningens förläggande uteslutande till universitetet; och dessa utlåtanden afgåfvos i väsentlig öfverensstämmelse med så väl detta förslag som med den (kgl. br. 1831 $^{12}/_{3}$) stadfästade organisationen af den theologiska undervisningen vid Uppsala universitet. Genom kgl. br. $^{17}/_{9}$ s. å. vanns sanction å den nya ordning för blifvande presters bildande, som stadgade seminarii upphäfvande och ökade den theologiska facultetens lärostolar till det antal och med den fördelning af läroämnen, som ännu är den gällande. (Se theologiska facultetens professioner).

I. Directorer.

I. **Wilhelm Faxe** 1809—11. Se procancellerer.

II. **Carl Peter Hagberg** 1812—15.
III. **Martin Eric Ahlman** 1816—31. } Se ord. professorer i theologi.

II. Præfecter.

I. **Carl Peter Hagberg** 1811. Se ofvan.

II. **Martin Eric Ahlman** 1812—1816. Se ofvan.

III. **Gustaf Broomé** 1817—18. Född i Tranås i Skåne 1786; student vid Lunds universitet 1801; philos. magister 1808; docent i theologiska faculteten 1812; præfect vid seminarium 1817 $^{28}/_{3}$; kyrkoherde i Kärrstorps och Glostorps præbendepastorat 1818; kyrkoherde i W. Sallerup och Remmarlöf af Lunds stift 1819; prost s. å.; riksdagsfullmäktig för Lunds stift 1828—30; philos. jubelmagister 1859; död 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De concilio Lincopensi. 1812. 4:o. — Nytt svar på den gamla frågan: Hvad skall man säga om detta nykterhetsväsen? Lund 1842. 8:o. — Försvar för svenska folket mot P. Fjellstedt. Malmö 1851. 8:o. — Några ord till Sveriges bibelvänner i anledning af P. Fjellsteds bibelförklaringar. Ibm. s. å. 8:o. — Oförgripliga tankar om kyrka och konventikel. Malmö s. å. 8:o. — Tillfälliga uppsatser öfver religiösa och kyrkliga ämnen. En skrift till upplysta medborgare. Ibm. s. å. 8:o. — Wessenberg, om svärmeri. Öfversättning. Ibm. s. å. 8:o. — Ytterligare bidrag till utredandet af begreppen om samvetsfrihet, religionsfrihet och emigration. Ibm. 1852. 8:o. — Åtskilliga smärre uppsatser. — Åminnelsetal öfver majoren grefve C. F. Dücker 1828; — contractsprosten M. P. Dahlberg 1834; — enkegrefvinnan E. M. Dücker, f. Wrangel.

IV. **Abraham Zacharias Pettersson** 1819—26. Född i Carlshamn 1792; student 1808; philos. magister 1811; docent vid seminarium 1814 och i theologiska faculteten 1817; præfect 1819 $^{28}/_{4}$; kyrkoherde i Landskrona 1826, i S. Jacobs och Johannes församlingar i Sthlm 1830; theol. doctor s. å.; pastor primarius vid storkyrkoförsamlingen i Stockholm 1843; led. af kgl. nordstjerneorden 1834; död 1857.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Thoro, veteri Scandinavorum Deo. 1814. 4:o. — Theses. (pro munere rectoris obtinendo). 1816. 4:o. — Predikningar af J. P. Mynster, öfvers. Sthlm 1818, 19. 8:o. — Om Sveriges kyrkoförfattning och undervisningsverk af F. V. v. Schubert. D. I, II, med supplement och register, öfvers. Lund 1822, 25. 8:o. — Försök till en theori af det yttre föredraget i vältaligheten af Bloch, öfvers. (i Eccles. tidskrift, Uppsala). — Årsberättelser för Lunds bibelsällskap åren 1820—23. — D:o för svenska missions-sällskapet. 1835—39. — Utgifvit och redig. A. Lundgrens predikningar och tal. D. I, II. Sthlm 1840. 8:o. — *Predikningar:* på 16 sönd. e. Tref., och på Michaëlisdagen 1830; — på 3 sönd. i Adventet 1830; på Allhelgonadagen 1840 (inf. i Mellin's Christel. predikare). — Tal i Lunds stifts bibelsällskap 1818 och i Svenska bibelsällskapet 1841. — *Likpredikningar och åminnelsetal:* öfver k. hofpredikanten P. Schyttén, dess fru och tvenne barn 1820; — prosten F. G. Spörner 1823; e. o. v. bibliothecarien J. Faxe 1827; — fabriksbokhållaren J. Fr. Lundgren 1830; — demoiselle L. R. Löfman 1831; — h. exc. grefve v. Stedingk s. å.; — källarmästaren C. Fr. Sandberg s. å.; — öfverste-löjtnanten frih. K. Kurck 1832; — comminister E. Carlstrands maka s. å.; — hofrätts-assessorn J. S. Moberg s. å.; — brukspatronen P. A.

Tamms maka, f. Ehrenbill s. å.; — f. d. krono-factoren G. A. Utterbeck s. å.; — enkefru A. M. Lundberg, f. Schmidt s. å.; — enkefru öfverstinnan M. U. Montgommery 1833; — öfverkammarherren grefve E. Piper s. å.; — h. exc. grefve af Wetterstedt 1834; — underståthållaren O. af Wannqvist s. å.; — medicinalrådet E. C. Trafvenfelt 1835; — exped. secreteraren frih. L. A. Mannerheim s. å.; — fru H. E. Hongelin s. å.; — friherrinnan Fock, f. Falcker s. å.; — commercerådet O. Zenius 1836; — general-löjtnanten grefve J. A. Cronstedt och dess fru s. å.; — öfverste-löjtnanten M. Sturtzenbecker s. å.; — h. exc. fältmarskalken C. B. L. C. v. Stedingk 1837; — general-löjtnanten frih. C. T. v. Schulzenheim s. å.; — fru C. E. Ouchterlony s. å.; — enkefru J. A. Olivecreutz s. å.; — stallmästaren A. F. Drufva 1838; — k. hofpred. And. Lundgren 1840; — capit. Magn. Elliot s. å.; — Justus Österman s. å.; — fru H. A. Klefberg s. å.; — grefvinnan Gyldenstolpe f. Stackelberg 1839; — prof. B. F. Fries s. å.; — grefvinnan U. C. Löwen 1841; — enkefru friherrinnan E. E. v. Schulzenheim, f. Salvius s. å.; — fru C. P. Helleday, f. v. Bildstein s. å.; — fröken E. M. v. Troil 1841; — kammarh. grefve F. Snoilsky s. å.; — h. exc. grefve J. G. de la Gardie s. å.; — grefvinnan E. M. Piper, f. Ruuth s. å.; — demoiselle S. M. Ramstedt 1843; — justitierådinnan Lagerheim 1844; — comminister C. F. Dahlgren s. å.; — exped. secreteraren Ulmgren 1846; — brukspatron Aug. Pauli 1847; — demoiselle M. Geijer 1848; — directeur David af Uhr 1849; — exped. secreteraren C. M. Arrhenius 1850; — statsrådet J. D. af Wingård 1854.

V. **Henrik Reuterdahl** 1826—31. Se procancellerer.

Adjuncter.

VI. **Erik Hallenborg** 1809—12. Se adjuncter i theologiska faculteten.

VII. **Anders Jacob Hellstenius** 1812—25. } Se prof. i theol. faculteten.
VIII. **Bengt Jacobsson Bergqvist** 1826—31. }

E. o. Adjuncter.

IX. **Martin Eric Ahlman** 1810—12. } Se ofvan.
X. **Bengt Jacobsson Bergqvist** 1814—26. }

Docenter.

XI. **Martin Eric Ahlman** 1810. }
XII. **Bengt Jacobsson Bergqvist** 1811—14. } Se ofvan.
XIII. **Abraham Zacharias Pettersson** 1814—17. }
XIV. **Henrik Reuterdahl** 1817—27. }
XV. **Johan Henrik Thomander** 1827—31. Se procancellerer.
XVI. **Joseph Rudolf Falck** 1827—31. Se docenter i theologiska faculteten.

Juridiska Faculteten.

Professioner.

Vid universitetets stiftelse bestämdes i dess äldsta stadgar antalet af de juridiska lärostolarne till tvenne. Innehafvaren af den första af dessa skulle föreläsa "öfver svenska privaträtten samt visa svenska lagens källor i naturrätten samt positiva, gudomliga och menskliga, i synnerhet de bildade folkslagens lagar, och anställa jemförelse med romerska lagen och med de gamla så väl inländska som utländska svears och göthers, våra grannars tyskarnes, danskarnes och andra folkslags lagar." Derjemte skulle han för ungdomen framställa valda frågor, lämpade efter rikets statsförfattning och bruket vid svenska domstolar. Denna lärostols förste innehafvare var Nils Hyltenius-Silfverschöld. — Hans collega ålåg det enligt samma stadgar att årligen genomgå Institutiones juris civilis romani, lämpade efter fäderneslandets lagar, och vid ledningen af studierna i detta ämnen mindre uppehålla sig vid onödiga citationer af olika lagtolkares meningar än visa de romerska lagarnes grunder i naturrätten samt positiva, gudomliga och menskliga lagar. Universitetets förste och ende professor endast i romersk rätt var den föga berömlige Nils Beckman, mindre känd för vetenskaplig verksamhet än för sitt deltagande i tvisterna med facultetens tredje ledamot, den ryktbare Samuel Pufendorf. Jemte de i constitutionerna föreskrifna tvenne lärostolarne finna vi nemligen 1668 inom den juridiska faculteten en juris naturæ et gentium profession och Pufendorf såsom dess innehafvare. Redan 1671 försiggick dock föreningen af denna lärostol med philos. civilis eller ethices professionen, en förening som sedan ända till närvarande tid egt bestånd. Då emellertid enligt kgl. br. 1842 $^{26}/_{11}$ den ur denna förening uppkomna philosophiæ practicæ professionen för framtiden har sin plats i philosophiska faculteten,

hafva vi ansett oss under nämnda facultet böra upptaga densamma, oaktadt den under större delen af sin tillvaro varit ansedd såsom tillhörande juridiska faculteten.

Om vi sålunda från de juridiska lärostolarne undantaga denna sistnämnda, som genom arten af sin undervisning mera tillhör en annan facultet, och endast taga i betraktande de i egentlig mening juridiska professionerna, så finna vi dem redan under den första perioden af universitetets lif före utbrottet af kriget 1676—79 sammansmälta till en. Sedan juris romani professorn N. Beckman 1673 blifvit landsförvisad, förenades hela den juridiska undervisningen hos Nils Hyltenius, innehafvaren af den enligt constitutionerna första juridiska lärostolen. Jemte honom fans dock redan 1671 tillförordnad en e. o. juris romani professor, Joachim Buscovius-Ehrenbusch, samtidigt ordinarie græcæ linguæ professor; och efter universitetets restauration, då Hyltenius-Silfverschöld, för sina mångahanda offentliga uppdrag i statens tjenst vanligen var förhindrad att vara vid universitetet närvarande, var Richard Gjedde-Ehrenborg e. o. professor i allmän lagfarenhet. Sedan denne sistnämnde under åren 1687—1696 i Silfverschölds ställe upprätthållit den juridiska undervisningen, utnämndes han sistnämnda år, då denne afträdt sin lärarebefattning, till hans efterträdare. Efter Ehrenborgs död 1700 återtog Silfverschöld sin lärostol, hvilken han dock ej innehade längre än till 1702, då han slutade sitt verksamma lif. Hans efterträdare, förre matheseos professorn Andreas Wetterhamn-Riddermark (1702—07) är den förste juris professor, rörande hvars undervisning föreläsningsprogrammerna meddela någon upplysning. Jemte undervisning i jus suethicum & romanum utlofvar han nemligen 1704, att derjemte gå dem af den studerande ungdomen, som önskade blifva närmare underrättade om tidens vigtigaste politiska tilldragelser, tillhanda med upplysningar, helst han vore öfvertygad "hanc materiam juri publico haud minimum fœneraturam esse lucis." Juris professor efter Riddermark blef Jonas Hörling (1707—21), i likhet med denne till juridiska faculteten förflyttad från en lärostol i den philosophiska, som med det juridiska studiet ej syntes stå i det närmaste sammanhang, — professionen i romersk vältalighet. För sin practiska duglighet under ett af fosterlandets och universitetets bekymmersammaste tidskiften ofta anlitad i allmänna värf, har Hörling efter hvad man af de sparsamma underrättelserna kan sluta, såsom föreläsare sysselsatt sig omvexlande med de olika sidorna af sitt lärarekall. Så finnes han än hafva föreläst öfver Sveriges gamla landskapslagar, än öfver Justiniani Institutiones, än förklarat svenska lagens stadgande om delictum publicum, än den svenska privaträtten.

Den egentlige grundläggaren af det juridiska studiet vid Lunds universitet så väl som af den svenska juridiska vetenskapen i sednare tid blef dock den utmärkte David Nehrman-Ehrenstråle (1721—1753), Hörlings efterträdare, sedan han under en kortare tid såsom e. o. juris professor tjenstgjort såsom hans vicarie. Åtskilliga af Nehrman-Ehrenstråles föreläsningar äro särskilt tryckta — så föreläsningarne öfver svenska lagens 3:ne första balkar — och en stor del handskrifna collegier öfver juridikens olika delar, tillsamman utgörande 6 vol., förvaras på härvarande universitets-bibliothek, hvilka alla för efterverlden bära vittne om hans verksamhet såsom föreläsare. Oftast och företrädesvis föreläste han öfver den nya svenska lagen, öfver hvars alla balkar han utarbetade förklaringar med bifogade parallelställen och jemförelser med särskilta kgl. förordningar; men han behandlade äfven jus publicum patrium & romano-germanicum och jus romanum, jurisprudentia ecclesiastica, cameralis och oeconomica, civil- och criminalprocess o. s. v. — Sedan Nehrman-Ehrenstråle efter en trettiotreårig gagnande verksamhet såsom academisk lärare erhållit afsked, blef hans lärjunge Lars Johan Colling (1753—85) juris professor. I likhet med sin berömde företrädare genomgick äfven Colling vanligast årligen någon af 1736 års lags särskilta balkar, men egnade derjemte enligt af kgl. maj:t erhållna särskilta föreskrifter sin uppmärksamhet åt framställandet af den gällande regeringsformen och riksdagsordningen. Redan 1747 (kgl. br. $^{2}/_{9}$) hade nemligen afgått en påminnelse till lärarne vid universiteterna att hos ungdomen inskärpa så väl "konungens rätt som de riksens ständer enligt grundlagarne tillhörande fri- och rättigheter;" och i cancelli-coll. br. 1755 $^{2}/_{5}$ och kgl. br. 1757 $^{10}/_{2}$ hade ytterligare framställningar blifvit gjorda rörande vigten af undervisningen i den svenska statsrätten och de studerandes pröfning i detta ämne samt vitsordandet af dessas kunskaper derutinnan i de utdelade testimonia academica, allt till förekommande af spridningen af oriktiga principer beträffande öfverhet och undersåtar, som afvika från rikets grundlagar "och ingen annan grund hafva än häfd." Till åtlydnad af dessa föreskrifter föreläste Colling på olika tider öfver rikets grundlagar, till dess med upphäfvandet af frihetstidens författning äfven upphörde sådana uttryck af de styrandes ängslan öfver villfarande meningar i dessa stycken, och undervisningen i den svenska statsrätten kom att blifva hvilande ända till dess denna i våra dagar erhöll en särskilt målsman vid universitetet. Jemte sina offentliga föreläsningar, som utom ofvannämnda ämnen äfven omfattade jus ecclesiasticum och prænotiones juridicæ, erbjöd Colling ofta sin enskilta undervisning i juridiska skriföfningar och ledning vid disputations- och practiska öfningar. Enligt samtidas vittnesbörd synes det dock ej i

synnerlig grad hafva lyckats Colling, lika litet som hans efterträdare Lars Tengwall, att bidraga till det juridiska studiets höjande, och särskilt under hans tid synes föga noggrannhet hafva varit använd vid pröfningen af de studerandes insigter vid de juridiska examina. Tengwall (1785—1809) föreläste företrädesvis öfver civil- och criminalrätt samt processrätt samt tolkade de särskilta balkarne i lagen. Under tvenne år har han derjemte undervisat i jurisprudentia practica och oeconomica. — Efter Tengwalls död och sedan undervisningen under kortare tid upprätthållits af juris adjuncten Johan Munck af Rosenschöld, erhöllo de juridiska vetenskaperna ånyo en utmärkt målsman i Johan Holmbergsson (1810—1842). Såsom lärare och föreläsare ansedd såsom en af lärosätets ypperste under en af dess på utmärkta lärare mest rika perioder, har Holmbergsson under sin långvariga tjenstetid offentligen undervisat inom de flesta områden på det vidsträckta fält, som var honom anvisadt och som vetenskapens stigande utveckling alltmer utvidgat. Så förklarade han dels svårare ställen i den gällande lagen och jemförde med denna utkommande nya förordningar och påbud, åt hvilka han dessutom ofta egnade en särskilt uppmärksamhet; dels förelästes öfver de allmännare grunderna för rättsvetenskapens särskilta delar. Hans enskilta undervisning omfattade äfven den politiska economien och under flera år erbjöd han sin handledning vid samtals- och disputationsöfningar öfver juridiska ämnen samt vid practiska öfningar.

Den juridiska undervisningen hade nu sålunda under mera än halftannat århundrade hvilat på en målsman. Länge hade man insett, att den börda, som sålunda lades på en enda lärare, var för tung för äfven de utmärktaste krafter, förenad som den var med skyldighet att examinera facultetens alla lärjungar och med anspråken att genom utgifna vetenskapliga arbeten derjemte ytterligare föra vetenskapen framåt. Det var likväl först 1833 vid fördelningen af rikets ständers anslag till universiteterna som genom kgl. br. d. $^{14}/_{2}$ vid sidan af den gamla lärostolen i lagfarenhet ställdes en ny. Till ämne för denna nya lärostol föreskrefs economi och camerallagfarenhet och dess förste innehafvare blef den förtjente prof. Holmbergsson, som sålunda lemnade juridikens öfriga vetenskapsgrenar åt den blifvande professorn i fäderneslandets allmänna gällande lagfarenhet. Det var dock först 1838 som denna lärarebefattning tillsattes med Carl Johan Schlyter. Redan 1840 förordnad att föreläsa och examinera i laghistoria, lemnade prof. Schlyter sitt förra läroämne åt facultetens adjunct.

Efter Holmbergssons död (1842 $^{26}/_{5}$) erhöllo de juridiska läroämnena en helt och hållet förändrad fördelning. Facultetens lärostolar ökades ytterligare från två till fyra, och genom kgl. br. 1842 $^{26}/_{11}$ erhöllo följande

af de juridiska hufvuddisciplinerna hvar sin målsman bland facultetens fyra lärare: fäderneslandets gällande civilrätt, administrativrätt, criminalrätt och laghistoria. Vid det sistnämnda af dessa läroämnen bibehölls professor C. J. SCHLYTER, som redan under tvenne läsår inom detsamma upprätthållit undervisningen; till professor i civilrätt, till hvilket ämne äfven lades romersk rätt och juridisk encyclopedi, utsågs FREDRIK SCHREVELIUS, som såväl under den tid, då Holmbergsson var facultetens ende lärare, ofta förordnats att bestrida hans embetsåligganden, som ock sedan 1840 beständigt upprätthållit professionen i allmänna lagfarenheten; JACOB LUNDELL, som under Holmbergssons sjukdom och ledigheten efter hans död sedan 1841 förestått lärostolen i economisk och camerallagfarenhet, blef administrativrättens och derjemte nationaleconomiens nye målsman vid universitetet. Den nya lärostolen i criminalrätt, med hvilket ämne tillsvidare skulle vara förenad statsrätten, förblef deremot obesatt och sedan den tvenne gånger varit till ansökning kungjord, föreskrefs genom kgl. br. 1846 $^{10}/_{9}$ att denna lärarebeställning tillsvidare ej skulle ledigförklaras. Genom kgl. skrifvelse af 1850 $^{19}/_{7}$ till universitetets canceller anbefalltes emellertid inkommandet med förslag till annan fördelning af läroämnena inom den juridiska faculteten; och efter inhemtandet af derom gjorda framställningar bestämdes den lediga lärostolen inom faculteten genom kgl. br. 1852 $^{27}/_{3}$ att vara en profession i stats- och processrätt. Till den förste professor i dessa läroämnen utnämndes samma år och dag CHRISTIAN NAUMANN. I samma kgl. bref, som fastställde denna förening af stats- och processrätt under samma lärostol, stadgades äfven med afseende på criminalrätten, att denna gren af lagfarenheten efter n. v. professorns i laghistoria afgång skall komma att tillsammans med denna sistnämnda vetenskap utgöra läroämne för en särskilt profession. Undervisningen i criminalrätt, som för närvarande sålunda ej ingår såsom bestämdt undervisningsämne hos någon af facultetens lärostolar, har efter denna sista fördelning varit uppdragen åt en af facultetens adjuncter i likhet med hvad sedan 1844, då criminalrätten först bestämdes såsom ett särskilt läroämne, har varit fallet. Dess målsmän under denna tid hafva varit n. m. professorn Ph. Humbla (1844—66) och adjuncten A. Sjöberg (1867—68).

Den nya organisation med afseende på den juridiska undervisningen, som kan sägas hafva tagit sin början med inrättandet af lärostolen i economisk och camerallagfarenhet 1833 och som genom ofvananförda stadganden vidare fortgått, har med 1852 års fördelning af läroämnena intill närvarande tid blifvit bestående; och någon ytterligare förändring i dessa afseenden, än den genom kongl. maj:ts för-

ordning angående embetsexamina vid universiteterna af 1863 $^{9}/_{10}$ anbefallda, har sedan dess icke blifvit genomförd.

Det återstår oss att i en summarisk öfversigt redogöra för de ämnen för undervisningen, som enligt universitetets föreläsningskataloger under detta med de nya lärostolarnes inrättande inträdda nya skede af de olika vetenskapernas målsmän varit offentligen föredragna.

Den vid sidan af den år 1833 inrättade nya juridiska lärostolen fortbestående professionen i allmänna svenska lagfarenheten, som 1842 fördelades på trenne särskilta händer, egde i sjelfva verket, sedan den 1838 första gången tillsattes, endast under tvenne år bestånd. Dess innehafvare prof. C. J. Schlyter lemnade nemligen, efter att under dessa år hafva föreläst ömsom öfver criminalrätt, ömsom öfver Sveriges laghistoria, enligt förordnande af 1840 $^{8}/_{9}$ undervisningen i den allmänna lagfarenheten åt juris adjuncten Fr. Schrevelius, och erhöll såsom särskilt undervisningsämne den svenska laghistorien. Till professionen i allmänna lagfarenheten lades genom kgl. br. 1839 $^{14}/_{10}$, aflåtet på riksens ständers vid riksdagen 1834—35 derom gjorda framställning, äfven särskilt examinationsskyldighet i rikets gällande grundlagar. Wid denna fördelning förblef det till 1844, då den genom kgl. br. 1842 $^{26}/_{11}$ anbefallda förändring för första gången trädde i verket, och adjuncten Schrevelius utnämndes till universitetets förste professor i Sveriges nu gällande civilrätt. Såsom tillförordnad professor i allmänna lagfarenheten föreläste Schrevelius dels öfver de särskilta balkarne i svenska lagen, dels öfver civilrättens system.

Den under åren 1833—42 bestående professionen i economisk och camerallagfarenhet räknade, såsom ofvan nämndt är, endast en innehafvare. Holmbergsson (—1842) föreläste, sedan facultetens andra lärostol blifvit tillsatt, under sina återstående trenne år dels i allmänhet öfver economi och camerallagfarenhet, dels särskilt öfver byggningabalken. Såsom ofvan nämndt är, uppehölls under tiden, innan den nya regleringen af facultetens läroämnen försiggått, undervisningen i dessa ämnen derjemte af docenten, sedermera adjuncten J. Lundell (1841—44).

Såsom en fortsättning af denna lärostol kan väl anses den 1842 inrättade och 1844 tillsatta professionen i administrativrätt och nationaleconomi. Trenne innehafvare hafva sedan dess inrättande beklädt densamma: J. Lundell (1844—52), O. M. Th. Rabenius 1853—62 och G. K. Hamilton (sedan 1863). Den förstnämnde af dessa föreläste öfver Sveriges economiska lagstiftning, svensk politirätt, nationaleconomi och denna sistnämnda vetenskaps historia samt meddelade under ett år en systematisk framställning af Sveriges administrativrätt. Derjemte har han under tvenne år (1846 och 1850) offentligen undervisat i svensk statsrätt,

hvarigenom sålunda detta ämne under den tid, som professionen i detsamma stod obesatt, ej alldeles var utan målsman. Under ett år tjenstgjorde såsom hans vicarie juris adjuncten G. Tauson. Lundells efterträdare Rabenius delade sin academiska undervisning mellan den economiska lagstiftningen och politirätten och föreläste under sammanlagdt trenne år öfver hvartdera af dessa ämnen. Vid för Rabenius under hans tjenstetid inträffande tjenstledighet så väl som under ledigheten efter hans förflyttning till Uppsala universitet uppehölls undervisningen af d. v. adjuncten G. Broomé. Lärostolens nuvarande innehafvare grefve Hamilton började sin föreläsningskurs med föreläsningar i den politiska economien och framställning af dess system och har under de trenne sista åren egnat sin offentliga undervisning åt den svenska administrativa rätten.

Den laghistoriska professionens ende innehafvare har varit C. J. Schlyter (sedan 1842). Under sin tjenstetid har han föreläst dels öfver Sveriges yttre laghistoria, dels framställt den historiska utvecklingen af de svenska giftermåls- och arfslagarne samt af lagarne om fastigheter och contracter. Under den af prof. Schlyter för utgifvandet af Sveriges gamla lagar sedan 1852 åtnjutna tjenstledighet har undervisningen i laghistoria varit uppdragen åt n. m. professorn i civilrätt Ph. Humbla, som i egenskap af tillförordnad professor i detta ämne dels har exegetiskt tolkat Upplandslagens olika balkar, dels äfven under ett år föreläst öfver utvecklingsgången af lagarne om förpantning af fastighet.

Lärostolen i civilrätt räknar efter Fredr. Schrevelii (1844—65) bortgång i Philibert Humbla (utn. 1866) sin andre innehafvare. Under Schrevelii lärotid förelästes dels systematisk civilrätt och exegetisk tolkning af svenska lagens civilrätten tillhörande balkar — vid undervisningen begagnades, enligt hvad någon gång finnes antydt, såsom ledning lärarens berömda arbete: Lärobok i Sveriges civilrätt — dels äfven under tillsamman fyra år på olika tider öfver valda ställen ur den romerska och canoniska rätten, som sprida ljus öfver den svenska lagen. Prof. Humbla, som allt sedan v. t. 1865 förestått denna lärostol, har under denna tid såsom offentlig föreläsare egnat sig åt tolkningen af nu gällande lagstadganden angående contracter rörande fast och lös egendom samt af jordabalken i 1736 års lag.

Den yngsta af facultetens lärostolar, professionen i stats- och processrätt, har sedan sin inrättning varit beklädd af Chr. Naumann (1852—60) samt af Gustaf Broomé (utn. 1862). Den förstnämnde af dessa innehafvare, som 1860 förflyttades till konungens högsta domstol, meddelade under åren 1852—57 offentlig undervisning i statsrättens så väl allmänna som positiva del, under det att samtidigt enskilt före-

I. Professorer.

I. I Romersk rätt.

I. **Nils Beckman** kallades såsom juris utriusque doctor till det carolinska universitetets förste professor i romersk rätt 1667 och utöfvade detta embete till 1673, då han lemnade universitetet.

Han var född i staden Heide i Ditmarsken, vistades för studiers idkande vid de tyska universiteterna i Königsberg, Helmstädt och Marburg och förvärfvade i Orleans den juridiska doctorsgraden 1666. Sina första förbindelser med Sverige hade han knutit vid universitetet i Königsberg såsom lärare för den unga grefve G. A. Oxenstjerna, en son till riksmarsken grefve Gabriel Oxenstjerna, och det var denne sednares recommendation, mera än vetenskaplig duglighet eller ådagalagd lärdom, som han hade att tacka för sin befordran till professor vid den nyinrättade högskolan i Lund. De spår, som Beckman lemnat efter sin verksamhet såsom universitetslärare och ledamot af det acad. consistorium, och särskilt hans förhållande till Pufendorf utgöra de mörkaste fläckarne i historien om det carolinska universitetet under dess första skede. Sedan han 1673 på grund af dessa tvistigheter blifvit nödsakad att rymma till Danmark och derifrån fortsatt att utösa smädelser öfver sin motståndare, blef han 1675 förklarad ärelös och landförvisad. Efter att derefter hafva fört ett kringirrande lif i Tyskland, öfvergick han till catholska läran och har varit föreståndare för S:t Michaels kloster vid Bamberg. Hans dödsår är obekant.

Tryckta Skrifter: Medulla Justinianea. s. dilucida totius juris civilis, juxta digestorum methodum, explicatio. Paris 1665. 4:o. — Disp. inaug. de judiciis. Aureliæ 1664. 4:o. — *Disp. Lund.:* Disp. jur. ex jure Romano desumta de competitionis facultate. 1670. 4:o. — Disp. de usuris in genere. 1672. 4:o. — Commentarius ad fundamenta juris prima seu institutiones. e. a. 4:o. — Index novitatum in Sam. Puffendorffii libris de jure naturæ et gentium, contra orthodoxiæ fundamenta contentarum (förf. af J. Schwartz, utg. med tillägg af B.) s. l. (Giessen) 1673. 4:o. — En skrift mot Pufendorf under pseudonymen Veridicus Constans. 1675. 4:o. — Doctrina juris ex jure naturæ, gentium, canonico, divino, civili Romano, feudali recessibus imperii et principiis philosophicis hausta etc. Norimberg. 1676 och 1678. 4:o. — Legitima defensio contra Sam. Pufendorffii exsecrabiles fictitias calumnias, quibus illum, contra omnem veritatem et justitiam, uti carnatus diabolus, toti orbi malitiose exponere voluit. 1677. 4:o. — Aussführlicher Bericht vom seligen Gebrauche des H. Rosenkrantzes oder Pater noster. Würtzburg 1677. 4:o.

II. I Svensk och Romersk rätt (allmän lagfarenhet).

I. **Nils Hyltenius-Silfverschöld** kallades vid universitetets stiftelse till dess förste juris suethici et danici professor 1667 och förenade med denna lärostol sedan 1673 juris romani professionen; entledigades från detta embete 1687, men erhöll å detsamma ny fullmakt 1700 $^{28}/_{8}$, och dog såsom dess innehafvare 1702 $^{11}/_{2}$ i Stockholm.

Han var född i Ölmstad i Småland 1635 och gjorde sina första academiska studier vid Uppsala universitet, hvarest han erhöll den philosophiska graden. Under någon tid (1664—65) var han handsecreterare hos hertig Adolph Johan och gjorde derefter vidlyftiga utländska studieresor i Tyskland, Holland

och England, från hvilka han hemkallades för att emottaga en af lärostolarne inom juridiska faculteten. Till detta embete lades 1668 äfven för någon tid academisecreterarebefattningen och mångahanda uppdrag vid universitetets economiska förvaltning. Det vidsträckta verksamhetsområde, som isynnerhet efter N. Beckman's aflägsnande och Hyltenii öfvertagande af dennes lärarebefattning sålunda var honom anvisadt, kunde ej annat än taga i anspråk en sällsynt så väl lärare- som embetsmannaduglighet. Enligt allas vittnesbörd har Hyltenius-Silfverschöld egt bådadera. Tidigt bemärkt så väl af förmyndareregeringen som af Carl XI, användes han i en mängd administrativa värf och spelade en ej obetydlig rol vid förhandlingarne efter freden i Lund 1679. Efter universitetets restauration vid krigets slut vistades han, redan innan han sagt universitetet farväl, vanligen i offentliga uppdrag i hufvudstaden, och det var först efter prof. Ehrenborgs död, då han önskade att draga sig till ro efter sitt verksamma lif, som han 65:årig återtog sin verksamhet såsom universitetslärare. Adelsbrefvet hade han erhållit 1686, och är stamfader för adliga och friherrliga ätterna Silfverschöld.

Tryckta Skrifter: Panegyricus memoriæ Caroli Gustavi regis consecratus. Ups. 1661 4:o. — Sollennia Carolinæ, cum imperium Carolus XI rex maximo subditorum gaudio adiret. Lund 1673. — Panegyricus Carolo XI Academiæ Carolinæ nomine dictus, cum primum conditorem suum provincias regni perlustrantem gratulabunda exciperet. Ibid. e. a. — *Disp. Lund.:* De contractu emphyteutico. 1686. 4:o. — Berättelse om k. carolinska academiens inauguration, öfvers. på Latin i v. Döbeln's Hist. Acad. Lundens. — *Programmer:* vid firandet af Carlsdagen 1672; — prof. Elfvedalii likbegängelse 1677.

II. **Richard Gjedde-Ehrenborg** utnämndes 1696 $^{21}/_{3}$ såsom e. o. juris professor till juris suethici et romani professor och innehade detta läroembete till sin död 1700 $^{27}/_{3}$.

Han var född såsom dansk undersåte 1655 på Spannarp i Skåne och tillhörde en slägt, som vid den nationala brytningen inom de södra landskapen obetingadt ställde sig på den svenska sidan och som för denna trohet mot svenska kronan 1687 adlades med namnet Ehrenborg. Dessförinnan hade han burit namnet Gjedde, under hvilket han 1670 finnes inskrifven vid Lunds universitet, hvarest han studerade till 1674. Åren 1674—84 tillbragte han på studieresor i Holland, Frankrike och England. Efter återkomsten från dessa fästades han 1687 $^{13}/_{1}$ vid universitetet såsom e. o. juris professor och hade i denna egenskap ensam uppehållit den juridiska undervisningen i nio år, då han befordrades till ordinarie.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De jure protimeseos. 1688. 4:o. — De transactione. 1689. 8:o. — De jure venandi. 1690. 8:o. — De processu judiciali hodierno Sueciæ regni. 1693. 8:o. — De jure antipelargiæ. 1699. 4:o. — Program vid rectorsombytet 1700.

III. **Andreas Wetterhamn-Riddermark** utnämndes såsom professor i mathematik till juris suethici et romani professor 1703 $^{6}/_{11}$ och innehade detta embete till sin död 1707 $^{15}/_{8}$.

Han var född i Jönköping 1651 och bar namnet Wetterhamn till 1688, då han upphöjdes i adligt stånd under namnet Riddermark på samma gång som brodern Lars Riddermark, den bekante politiske författaren i antiaristocratisk anda. Sina första academiska studier gjorde han vid det nya lärosätet i Lund och fortsatte dem ytterligare under elfvaåriga vidlyftiga resor

i utlandet och besök vid tyska och holländska universiteter. Kort efter sin hemkomst utnämnd till e. o. professor i historia i Uppsala, dröjde det endast ett år innan han fästades vid Lunds universitet såsom professor i mathematik. Wetterhamn-Riddermark utöfvade en, att döma af mängden af hans utgifna academiska disputationer, ej obetydande verksamhet såsom vetenskaplig författare; äfven på det vittra området försökte han sig ej utan framgång och har af sin samtid varit ansedd såsom lycklig svensk och latinsk skald.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De magia. 1685. 4:o. — Paradoxa mathematica CXX. 1687. 4:o. — Positiones nonnullæ mathematicæ. 1688. 4:o. — De structura geocosmi. e. a. 4:o. — De diebus canicularibus. 1689. 4:o. — De mundi natali. e. a. 4:o. — De philosophia mathematica in genere. 1690. 4:o. — De triplici solis facie adulterina, in hoc horizonte ortivo die 23 octob. anni currentis conspecta. e. a. 4:o. — De puncto. 1692. 4:o. — Cæcos colores surdos sonos percipere ac distinguere. e. a. 4:o. — De magnetis ac ferri amoribus et odiis, eorumque interitu. e. a. 4:o. — Positiones mathematicæ LXX. 1694. 4:o. — De metamorphosi lycanthropica. e. a. 4:o. — De variis muniendis modis, ratione linearum fundamentalium. e. a. 4:o. — De fontibus. e. a. 4:o. — Meletema hydraulico-pneumaticum, causam aquæ per machinas hydraulicas fluentis, perpendens. e. a. 4:o. — De erroribus visus s. de oculo errante. e. a. 4:o. — Ortus mentis humanæ. e. a. 4:o. — De somniis. e. a. 4:o. — De sale in genere. e. a. 4:o. — Propositiones ac problemata nonnulla computationi temporis Julianæ inserventia. e. a. 4:o. — De architectura ædium sacrarum. 1695. 4:o. — De sale in specie communi s. vulgari. e. a. 4:o. — De principiis geographiæ astronomicæ. e. a. 4:o. — De affectibus humanis. e. a. 4:o. — De usu perpendiculi. e. a. 4:o. — De loquela homini propria. e. a. 4:o. — De immortalitate animæ humanæ. e. a. 4:o. — De vanitate annorum climactericorum. e. a. 4:o. — De constitutione aluminis, mechanica ac geometrica. e. a. 4:o. — De affectionibus theoricis. e. a. 4:o. — De iride. 1696. 4:o. — De astronomia in genere. e. a. 4:o. — De sphæra in situ et inde dependentibus phænomenis. 1697 4:o. — Diss. demonstrans lunam recte dici luminare magnum. e. a 4:o. — De fatuo astrologorum fato. e. a. 4:o. — De oculo sive instrumento visorio. e. a. 4:o. — De architectura avium geometrica. e. a. 4:o. — De consensu ac dissensu sublunarium cum amborum luminarium motu. e. a. 4:o. — De usu matheseos in sacris. e. a. 4:o. — De signatura fœtus in utero, ex occasione stratagematis Jacobi patriarchæ Gen. XXX adhibiti. e. a. 4:o. — De lacrymis vitreis. 1698. 4:o. — De vacuo ficto et vero. e. a. 4:o. — De stellis in genere. e. a. 4:o. — De situ in zonis. e. a. 4:o. — De vera et genuina natura caloris et frigoris. e. a. 4:o. — De systematibus corporum mundanorum. e. a. 4:o. — De natura et proprietatibus coeli. e. a. 4:o. — De motu. e. a. 4:o. — De analogia mei et tui cum numerorum et sinceri computatoris indole. 1699. 4:o. — De mundo. e. a. 4:o. — De sole. 1700. 4:o. — De orbe habitabili ejusdemque diversa considerandi ratione. e. a. 4:o. — De Palæstina veteri. 1703. 4:o. — De Europa. e. a. 4:o. — De gradibus matrimonii prohibiti. 1701. 4:o. — De successionibus apud Sueonas. 1706. 4:o. — Σκιαγραφια habituum mentis. 1689. 8:o. — Cognitio Dei naturalis, et inde provenientes breviter indicatæ nonnullæ obligationes. 1691. 8:o. — Diss. intellectum divinum juxta captum philosophiæ aliquatenus describens. e. a. 8:o. — Diss. voluntatem divinam ad ductum philosophiæ breviter delineans. e. a. 8:o. — De raro physico mathematice considerato. e. a. 8:o. — De decimis. 1692. 8:o. — De ulmo. e. a. 8:o. — De intendendis sonis per tubos acusticas in usum imprimis maritimum. 1693. 8:o. — De æolipyla. 1694. 8:o. De figura nivis. 1695. 8:o. — De qualitatibus aëris per instrumenta mathematica mensurandis. e. a. 8:o. — L positiones mathematicæ ideam matheseos universæ exponentes. e. a. 8:o. — De necessitate motus solis in ecliptica, ejusque situs in orbe ipsi adsignato. e. a. 8:o. — De geographia in genere. 1697. 8:o. — De telluris consideratione quantitativa. e. a. 8:o. — De tactu et ejus speciebus. 1698. 8:o. — Diss. circa introductionem ad philosophiam. e. a. 8:o. — De præeminentia plagæ septentrionalium. e. a. 8:o. — De meridiano primo. e. a. 8:o. — De speculis. 1699. 8:o. — De erroribus pictorum. e. a. 8:o. — Trifolium geographicum s. elementa geographiæ. e. a. 8:o. — Theoremata nonnulla matheseos superioris. 1700. 8:o. — De anima humana. e. a. 8:o. — Demonstratio mathematica ostendens lucem in occiduam sub polo boreali dari. 1701. 8:o. — De pulvere mathematico. 1702. 8:o. — De igne subterraneo. e. a. 8:o. — Disserta-

ej offentliga uppdrag och hans flitiga författareverksamhet lade hinder i vägen derföre. Han upphöjdes i adligt stånd 1746, då han utbytte sitt ofrälse namn Nehrman mot Ehrenstråle, erhöll trenne år sednare titel af revisionssecreterare och lefde efter sitt afskedstagande 1753 på sin sätesgård Säby i Småland till 1769 $^{6}/_{4}$. Jemte Andreas Rydelius och Sven Lagerbring den ryktbaraste lärare vid universitetet under det 18:de århundradet, har han äfven af efterverlden blifvit bedömd på ett sätt, som gör full rättvisa åt hans samtids erkännande. Efter Stjernhöök har han blifvit ansedd såsom den svenska juridiska vetenskapens grundläggare och i många afseenden har han på detta område brutit nya vägar ej mindre genom lärdom, grundlighet och skarpsinnighet, än genom den sällsynta klarhet i framställningen och det kritiska förstånd, hvarigenom det lyckades honom att ur sin vetenskap undanrödja en mängd skolastiska qvarlefvor och formalistiskt pedanteri. Hans förklaringar öfver den svenska lagens balkar och hans inledning till den svenska civil- och criminalrätten anses ännu såsom oundgängliga källskrifter vid hvarje grundligare studium af juridiska frågor.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De abusu juris Romani in jurisprudentia patria. 1730. 4:o. — De dubio litis eventu. 1732. 4:o. — De jure censitico s. skatterättighet. e. a. 4:o. — De culto Dei publico. 1733. 4:o. — De jure patronatus. e. a. 4:o. — De Suioniæ jurisprudentia per codicem Fridericianum emendata. 1737. 4:o. — De arbitrio judicis. e. a. 4:o. — De jure retractus gentilitio. e. a. 4:o. — De exceptionibus contra testes. 1739. 4:o. — De fideicomissis familiarum illustrium. P. I, II. 1740. 4:o. — De dote mariti speciatim morgongåfva. Cap. I. particula. 1742. 4:o. — De connubio cum persona diversæ religionis. 1743. 4:o. — De sacris domesticis. e. a. 4:o. — De jure principis circa commercia. 1746. 4:o. — De legitima ministrorum ecclesiæ vocatione. 1747. 4:o. — De sociis criminum. e. a. 4:o. — De officio judicis circa juramenta judicialia. 1750. 4:o. — De præscriptione immemoriali. e. a. 4:o. — De probatione præscriptionis immemorialis. 1751. 4:o. — De theoriæ et praxeos nexu in jurisprudentia. e. a. 4:o. — De casibus pro amico. e. a. 4:o. — Delicta circa naufragia. e. a. 4:o. — De communione bonorum inter conjuges. 1752. 4:o. — De jure fisci circa bona naufragorum. e. a. 4:o. — De jure principis circa existimationem civium. e. a. 4:o. — De usuris. e. a. 4:o. — De criminibus. e. a. 4:o — Inledning till then svenska jurisprudentiam civilem, af naturens lag och Sveriges rikes äldre och nyare stadgar uthdragen och upsatt. Lund 1729. 4:o. — Inledning till then svenska processum civilem, efter Sveriges rikes äldre och nyare stadgar författad och upsatt. Ibm. 1732. 4:o; Sthlm o. Ups. 1751 o. 1759. 4:o. — Then svenska jurisprudentia civilis efter Sveriges rikes år 1734 antagna lag förbättrad. Sthlm 1746. 4:o. — Föreläsningar öfver giftermålsbalken, hållne vid kongl. academien i Lund. Ibm 1747. 4:o. — D:o öfver ärfdabalken, Sthlm och Ups. 1752. 4:o. — Inledning till then svenska jurisprudentiam criminalem, efter Sveriges rikes lag och stadgar författad. Sthlm och Ups. 1756. 4:o. — Inledning till then svenska processum criminalem. Sthlm 1759. 4:o. — *Programmer:* vid A. Rydelii installation ss. theol. professor 1731; — parentationen öfver stud. J. Stridsberg s. å.; — förbud för den studerande ungdomen att skrifva pasquiller och smädevisor etc. s. å.; — firandet af K. Fredrik I:s återkomst till Sverige efter en utländsk resa s. å.; — Carl Papkes installation ss. theol. professor s. å.; — parentation öfver frih. Edmund Gripenhielm s. å.; — rectorsombytet 1732, innehållande en framställning af sv. jurisprudensens historia. — *Handskrifter* i Lunds univ. bibliotheks manuscriptsamling, hvaribland 6 vol. jurid. collegier.

VI. **Lars Johan Colling** utnämndes såsom adjunct i juridiska faculteten till juris patrii et romani professor 1753 $^{13}/_{12}$ och innehade detta embete till 1785 $^{14}/_{12}$, då han derifrån på begäran för ålder och sjuklighet entledigades.

Han var född i Stockholm 1714. Efter studier vid Uppsala universitet 1726—37 begaf han sig sistnämnda år till Lund och anställdes 1743 såsom

denunciatione. e. a. 4:o. — De judiciis mixtis. 1774. 4:o. — De privilegiis pauperum. e. a. 4:o. — De titulo ståndspersoner. e. a. 4:o. — De commerciis utilibus. e. a. 4:o. — De sepultura denegata. e. a. 4:o. — Tentam. jurid. explicaturum cautionem juratoriam. e. a. 4:o. — De poena capitali proxima. e. a. 4:o. — De formulis salutaribus. e. a. 4:o. — De juribus partium. e. a. 4:o. — De consanguinitate ficta. e. a. 4:o. — De foro Suecano extra patriam. 1775. 4:o. — De præstandis in regia justitiæ revisione. e. a. 4:o. — De præjudicatis. e. a. 4:o. — De jure retractus vicinitatis. e. a. 4:o. — De legibus cameralibus. e. a. 4:o. — De analogia juris. e. a. 4:o. — De probatione consanguinitatis. e. a. 4:o. — De exceptis a sequestro. e. a. 4:o. — De ordine exceptionum. e. a. 4:o. — De exceptis ab arresto. e. a. 4:o. — De personarum differentia juridica. e. a. 4:o. — Tentam. jurid. explicans titulum odiosorum. e. a. 4:o. — De renunciatione fori. e. a. 4:o. — Delineatio jurid. portus franci. e. a. 4:o. — Diss. sistens explicationem tituli fridlös. e. a. 4:o. — De legibus venatoriis. 1776. 4:o. — De jure transigendi. e. a. 4:o. — De laudo. e. a. 4:o. — De divisionem hæreditatis antecedentibus. e. a. 4:o. — De legibus subsidiariis. e. a. 4:o. — De mitigantibus. e. a. 4:o. — De via supplicationis. e. a. 4:o. — Commentatio ad titulum säterie-rusthåll. P. I, II. e. a. 4:o. — De secularisatione. e. a. 4:o. — De absentia actoris in judicio provinciali. e. a. 4:o. — Sciagraphia juridica sanctitatis civilis. e. a. 4:o. — De rebus incorporalibus. e. a. 4:o. — Tentam. jurid. partem partis explicans. e. a. 4:o. — De processu in foris metallicis. e. a. 4:o. — De sanctitate regia personali. 1777. 4:o. — De judice fata pervertente. e. a. 4:o. — De legibus obscuris. e. a. 4:o. — Examen processuale differentiæ inter missnöje & besvär. e. a. 4:o. — De jurisdictione incompleta. e. a. 4:o. — De jure majestatis circa idioma. e. a. 4:o. — De notario juridice formando. e. a. 4:o. — De eo quod justum circa adpellationem. 1778. 4:o. — De beneficiis processus. e. a. 8:o. — De usu juris Romani in jurisprudentia Suecana. e. a. 4:o. — De legibus vestiariis. e. a. 4:o. — De legibus commercialibus. P. I—II. e. a. 4:o. — De guarantia pacis Westphalicæ. e. a. 4:o. — De pace judiciali vulgo tingsfrid. e. a. 4:o. — Sciagraphia juridica distinctionis exceptionum in dilatorias et peremtorias. e. a. 4:o. — Specimen explicans titulum fastighet. e. a. 4:o. — De juramento paupertatis. e. a. 4:o. — De judiciis maritimis. 1779. 4:o. — De legibus duris. e. a. 4:o. — De foro academico. e. a. 4:o. — De jure admoditationis. e. a. 4:o. — De fatis creditorum. e. a. 4:o. — Resolutio juridica casus exsecutionis absurdæ. e. a. 4:o. — Tentam. jurid. explicans legem subintellectum in IV. 3. U. B. e. a. 4:o. — De primo ultimi voto. 1780. 4:o. — De tempore leges distinguente. e. a. 4:o. — De judice in causa propria. e. a. 4:o. — De variis provinciis reip. juridicæ. e. a. 4:o. — De causis publicis. e. a. 4:o. — De sententia contumaciæ. e. a. 4:o. — Diss. jurid. explicans titulum domför. e. a. 4:o. — De beneficio circumductionis. e. a. 8:o. — De jure standi in judicio. e. a. 4:o. — De pace domestica vulgo hemfrid. e. a. 4:o. — De actoribus publicis. e. a. 4:o. — De captivo innocente. e. a. 4:o. — De causis inadpellabilibus. e. a. 4:o. — De beneficio instantiarum. e. a. 4:o. — Differentia inter exercitium religionis publicum et liberum. 1781. 8:o. — De majorennitate officiali. e. a. 8:o. — De collegiis cameralibus. e. a. 8:o. — De jure matriculæ. e. a. 4:o. — De testimonio feminino. e. a. 4:o. — De ordine scriptorum forensium. e. a. 8:o. — De recentiori codic. Freder. emendatione. 1782. 8:o. — Explicatio jur. tit. genants borgare. e. a. 8:o. — Diss. explicans titulum lagsaga. e. a. 8:o. — Explicatio tituli widlyftige saker in II, 3. R. B. e. a. 4:o. — De jurisprudentia consultatoria. e. a. 4:o. — De adsistentibus judicio provinciali. e. a. 8:o. — Register uppå innehållet af Kgl. Maj:ts resolutioner, förordningar och placater, så och kongl. öfverrätternas och collegiernas, samt öfverståthållarens och magistratens i Sthlm universalier, bref och publicationer, som ifrån början af år 1729 till 1736 års slut utkomne äro af trycket. Sthlm 1738. 4:o. — Tillökning på registret öfver Sveriges rikes lag af 1736. Sthlm 1740; ny uppl. 1773. 4:o. — Minne af Dr. Ulrica Eleonoras konungsliga begrafning, i ett tal på Lundska lärosalen. Götheborg 1742. 4:o. — Underdånig fägnad på H. K. H. Hertig Adolf Fredriks hugneliga födelsedag 1744 på stora lärosalen i Lund underdånigt uttolkad. Lund. 1744. — Åtskilliga smärre tillfällighetspoëmer. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1758; — d:o 1761 (inneh. förteckning på univ. rectorer under dess första århundrade); — firandet af kronprinsen Gustaf Adolfs födelsedag 1781; — rectorsombytet 1782.

VII. **Lars Tengwall** utnämndes såsom juris et philosophiæ practicæ professor till innehafvare af juris patrii et romani professionen 1785 $^{14}/_{12}$ och beklädde denna lärostol till 1809 $^{3}/_{5}$, då han afled.

Han var född i Skåne 1746 och erhöll vid jubelfesten i Lund 1768 efter förutgångna academiska studier lagerkransen. 1772 fästad vid universitetet såsom adjunct i juridiska faculteten inskrefs han följande år vid götha hofrätt och erhöll efter åtnjutna domareförordnanden och tjenstgöring titel af vice häradshöfding. Efter professor Nelanders afskedstagande befordrades han till dennes efterträdare 1782 $^{27}/_{9}$, men utbytte denna lärostol redan efter tre års förlopp mot den egentligen juridiska.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De sensu dictorum Pauli 1 Cor. XI: 6, 7, 10. 1770. 4:o. — De *ανομια* ante legem. 1776. 4:o. — De oeconomia naturæ moralis. 1784. 4:o. — De jure hominis in suam ipsius personam. 1785. 4:o. — Diss. merita cultioris philosophiæ de latione legum earumque usu, exhibens. e. a. 4:o. — De injurata testium mortuorum fide. 1791. 4:o. — Legum Scanensium commentatio. P. I. 1801. 4:o. — Afhandling om fideicommisser efter kungliga stadgar angående testamenten och allmänna lagen författad. 1790. — Afhandling om bördsrätten, efter Sveriges rikes lag och dertill hörande stadgar författad. 1792. — Tvistemålslagfarenheten, utur Sveriges rikes lag och stadgar utdragen. Lund 1794 och 1802. 4:o. — Anmärkningar till giftermålsbalken. Ibm. 1794. 4:o. — Tankar om fängelse å personer och quarstad å gods. Ibm 1799. 4:o. — *Programmer:* vid prof. L. P. Munthes installation 1786; — rectorsombytet s. å.; — vid parentationen öfver förre acad. cancelleren Falkenberg 1797; — d:o öfver med. doctorn, assessorn i kgl. collegium medicum Gabriel Lund s. å.; — d:o öfver prof. J. H. Lidén s. å.; — rectorsombytet 1798.

VIII. **Johan Holmbergsson** utnämndes såsom juris, œcon. & commerciorum adjunct vid Uppsala universitet till juris professor i Lund 1810 $^{14}/_{9}$ och innehade detta embete till 1838, då han öfvergick till lärostolen i economisk och camerallagfarenhet. Se professorer i administrativrätt och nationaleconomi.

IX. **Carl Johan Schlyter** utnämndes såsom professor honorarius och juris adjunct till professor i allmänna lagfarenheten 1838 $^{26}/_{10}$ och erhöll 1840 $^{6}/_{9}$ förordnande att med befrielse från detta ämne föreläsa och examinera i laghistoria. Se vidare professorer i laghistoria.

III. I natur- och folkrätt.

Se professorer i practisk philosophi.

IV. I administrativrätt och nationaleconomi.

(Economisk och camerallagfarenhet till 1844).

I. **Johan Holmbergsson** utbytte vid första tillsättningen af den nya lärostolen i economisk och camerallagfarenhet 1838 mot densamma professionen i allmänna lagfarenheten och innehade denna lärarebefattning till sin död 1842 $^{28}/_{5}$.

Han var född i Hernösand 1764, blef student i Uppsala 1781 och promoverades derstädes till philos. magister 1788. Sedan han 2:ne år derefter aflagt juris candidatexamen tillegnade sig Uppsala universitet honom såsom lärare, då han 1790 utnämndes till docent i kyrkolagfarenheten. Under 5:årig tjenstgöring i svea hofrätt, hvarest han 1794 förordnades till vice notarie, hade han tillfälle att till sina redan förvärfvade djupa theoretiska insigter lägga den

practiska öfningen vid juridiska frågors behandling. Det vetenskapliga intresset återförde honom dock 1799 till Uppsala och åt honom anförtroddes att under tvenne läseterminer bestrida juris œcon. & commerc. professorns embete. Det var emellertid först 1807, sedan han föregående år aflagt juris licentiat-examen, som han befordrades till den ena af den juridiska facultetens adjunctsbeställningar. I denna egenskap hade han vid riksdagarne 1809 och 1810 tjenstgjort såsom secreterare i lagutskottet och i Uppsala sistnämnda år blifvit promoverad till juris doctor, då han kallades till professor i allmänna lagfarenheten vid universitetet i Lund 1810. Såsom professor utnämndes han till riddare af nordstjerneorden 1829. — Holmbergssons verksamhet såsom lärare inom juridiska faculteten i Lund hörer till de bästa af universitetets minnen. Det var honom förbehållet att väcka till nytt lif ett studium, som under hans närmaste företrädare varit, om ej försummadt, likväl med mindre vetenskapligt intresse omfattadt. Det inflytande, som han genom sitt personliga förhållande till sina lärjungar, sin på den strängaste vetenskaplighet så väl som på practisk nytta beräknade undervisningsmethod och sin obestridda rättvisa vid bedömandet af aflagda prof har utöfvat på åtminstone det södra Sveriges juridiska embetsmannabildning, har varit af den största betydenhet. Vigtigt för alla, som med honom trädde i beröring, har äfven varit inflytandet af hans utmärkta personlighet, hans ädla, upphöjda, för allt småsinne och partiäflan fremmande karakter och hans fasta och innerliga religiositet.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: In jus gentium positivum prolegomena 1803. P. I. 4:o. — De jure in re per contractus adquirendo. 1806. 4:o. — Förklaringar öfver handelsbalken. D. I. s. å. 4:o. — *Disp. Lund.:* De connubiis inter cognatos aut adfinis prohibitis. 1813. 4:o. — Sartorii handbok för statshushållningen efter Adam Smiths grundsatser. Ups. 1800. 8:o. — *I juridiskt arkiv Bd. II:* Hvad förstås med hustrus jord och hus i staden?; — Utredning af II cap. 2 §. J. B.; — Anmärkningar rörande testamentsvittnens obeedigade underskrift; — recension af förf:s afhandling: De connubiis inter cognatos et adfines prohibitis — Strödda anmärkningar öfver lagens rätta förstånd och tillämpning såsom bilagor till offentliga föreläsningar. Lund 1825. 8:o. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1816; — juris doctorspromotionen 1820.

II. **Jacob Lundell** utnämndes 1844 $^{27}/_{8}$ till professor i administrativrätt och nationaleconomi och innehade detta embete till sin död 1852 $^{28}/_{12}$.

Han var född i Jönköping 1813, inskrefs såsom student vid Uppsala universitet 1830 och erhöll efter sexåriga studier äfven derstädes den philosophiska graden. Efter sålunda slutade förberedande humanistiska studier egnade han sig åt studiet af juridiken och aflade juris utriusque candidatexamen 1840, samt innehade under detta och följande år åtskilliga juridiska förordnanden, sedan han såsom auscultant blifvit inskrifven i kgl. svea hofrätt. Vid Lunds universitet fästades han såsom docent i economisk och cameral-lagfarenheten 1841 $^{6}/_{8}$ och befordrades redan följande år $^{3}/_{8}$ till adjunct i samma ämnen. Redan innan han vid de juridiska läroämnenas nya fördelning intog lärostolen i administrativrätt och nationaleconomi, hade han ända från sin docentutnämning föreläst och examinerat i nämnda grenar af lagfarenheten.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Om åkerlagar. 1841. 8:o. — *Disp. Lund.:* Om svenska allmogens dagsverksskyldighet. 1842. 8:o. (Öfvers. af C. Molbech i Histor. Tidsskrift 1844). — Om handtverksskrån och näringsfrihet. 1844. 8:o. — Om handtverksskrån, näringsfrihet och arbetets organisation (omarb. af fg.). Lund 1846. 8:o. — Smärre uppsatser och recensioner.

III. **Olof Mathias Theodor Rabenius** utnämndes såsom jurisprudentiæ, œconomiæ et commerciorum docens vid Uppsala universitet till professor i administrativrätt och nationaleconomi 1854 $^{3}/_{7}$ och innehade detta embete till 1862 $^{2}/_{5}$, då han kallades att vid Uppsala universitet vara professor i nationaleconomi, närings-, finans- och politirätt.

Född i Uppsala 1823; student vid Uppsala universitet 1839; philosophiæ doctor derstädes 1845; juris utriusque candidat 1850; e. o. notarie i kgl. svea hofrätt s. å.; jurisprudentiæ, œconomiæ & commerciorum docens i Uppsala 1851; t. f. lagföredragande i justitie-statsexpeditionen 1860—63; R. N. O. 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Om båtsmanshållet. 1851. 8:o. — *Disp. Lund.:* Om tionden. 1853. 8:o. — Reformer i Tysklands åkerbrukslagstiftning före och efter 1848. (i Tidskrift för litteratur. Ups. 1852.) — Om engelska spanmålslagens upphäfvande och dess följder (ibm. s. å.) — Om de statsekonomiska följderna af 1853—54 årens riksdag (i Lunds universitets häfte af Nord. universitets tidskrift 1856). — Om beskattningens grunder. (i Upsala universitets årsskrift 1862). — Om eganderätten till grufvor (ibm. 1863). — Handbok i Sveriges gällande förvaltningsrätt. D. I. Upsala 1866. 8:o. — Om näringslagstiftningens utveckling (acad. program i Ups. universitets årsskrift 1867).

IV. Grefve **Gustaf Knut Hamilton** utnämndes såsom adjunct i nationaleconomi, folkrätt samt svensk stats- och specialrätt vid Uppsala universitet och vice häradshöfding till professor i administrativrätt och nationaleconomi 1862 $^{30}/_{12}$.

Född på Hönsäter i Westergöthland 1831; student i Uppsala 1848; juris utriusque candidat 1855; juris, œconomiæ et commerciorum docens 1858; adjunct i nationaleconomi, folkrätt samt svensk stats- och specialrätt vid Uppsala universitet 1859; förestod i sistnämnda egenskap derstädes professionen i nationaleconomi, economi och finansrätt från våren 1859 till och med hösten 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Om den politiska ekonomiens utveckling och begrepp. 1858. 8:o. — Om ägofrid. 1859. 8:o. — Om penningar och kredit. 1861. 8:o. — Om arbetsklassen och arbetareföreningar. Lund 1865. 8:o. — Nordisk tidskrift för politik, ekonomi och litteratur. Lund 1866—68. 8:o.

V. I Laghistoria.

I. **Carl Johan Schlyter** utnämndes såsom professor i allmänna lagfarenheten vid Lunds universitet till professor i laghistoria 1842 $^{26}/_{11}$, efter att sedan 1840 $^{8}/_{9}$ hafva varit dertill förordnad.

Född i Carlskrona 1795; student i Lund 1807; aflade cameralexamen 1811; jurid. examen 1812; cancelliexamen och jurid. philos. examen 1813; phil. doctor i Rostock 1814; docent i criminalrätt i Lund 1816; juris utriusque candidat 1818, licentiat 1820; juris utriusque doctor s. å.; tjenstgjorde i justitiecancellers-expeditionen och svea hofrätt 1820—22; erhöll jemte juris adjuncten i Uppsala H. S. Collin uppdrag att utgifva en samling af Sveriges gamla lagar 1822, och har efter Collins död 1833 ensam fortsatt detta arbete; juris adjunct i Lund 1822; professors n. h. o. v. 1835; förordnad att förestå en tillämnad ny profession i laghistoria i Uppsala s. å.; professor i allmänna lagfarenheten i Lund 1838 $^{26}/_{10}$; förordnad att med befrielse från detta ämne föreläsa och examinera i laghistoria 1840 $^{8}/_{9}$ och vid sistnämnda läroämne bibehållen vid den genom kgl. br. 1842 $^{26}/_{11}$ stadgade fördelning af de juridiska läroämnena; leda-

mot af lagberedningen 1844 och 1845—48; philos. jubeldoctor i Lund 1865; R. N. O. 1848; C. N. O. 1860. Har sedan 1852 $^{28}/_{11}$ åtnjutit beständig tjenstledighet för utgifvandet af Sveriges gamla lagar.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De principiis legislationis pœnalis. P. I, II. 1816. 4:o. — Tentamina ad illustrandum historiam juris Scandinavici. 1819. 4:o. — Anmärkningar ang. det forna förhållandet emellan domare och nämnd (i tidskr. Svea 1 häft. 2:dra uppl. 1824). — Samling af Sveriges gamla lagar Bd. I—XI. (Bd. I–II. i förening med H. S. Collin). Sthlm och Lund 1827—65. 4:o. — Bilagor till H. J. C. Lindblads afhandling om dråp och mord, i anledning af den angående detta arbete förda strid. Sthlm. 1832. 8:o. — Om laghistoriens studium och dess förhållande till rättsvetenskapens öfriga delar. Inledning till föreläsningar, hållna vid kgl. universitetet i Upsala v. t. 1835. Ibm. 1835. 8:o. — Om Sveriges äldsta indelning i landskap och landskapslagarnes upkomst. Ett capitel ur föreläsningarne öfver Sveriges laghistoria. Ups. 1835. 8:o. — Juridiska afhandlingar 1 häft. Ibm. 1836. 8:o. — Redigerat jemte prosten H. F. Cedergren en upplaga af stora kyrkobibeln utg. i Lund 1844. — *Programmer:* vid proff. Zetterstedts och Ekelunds installation 1840, inneh. framställningar af de naturvetenskapliga och mathematiska lärostolarnes historia; — prof. Hagbergs installation s. å., inneh. Norbergska professionens historia m. m.; — rectorsombytet s. å. — Smärre uppsatser bl. a. i Krit. Zeitschrift f. Rechtswissenschaft u. Gesetzgebung d. Auslandes, utg. af Mittermaier och Zachariä i Heidelberg.

VI. I Civilrätt.

I. **Fredrik Schrevelius** utnämndes såsom adjunct i fäderneslandets allmänna lagfarenhet till professor i fäderneslandets allmänna civilrätt, romersk rätt och juridisk encyclopedi 1844 $^{27}/_{8}$ och afled såsom innehafvare af denna lärostol 1865 $^{28}/_{3}$.

Han var född i Carlskrona 1799 och inskrefs såsom student vid Lunds universitet 1817; 1820 promoverad till philos. magister, kallades han efter aflagdt disputationsprof till docent i juridiska faculteten 1824. Efter att under åren 1825—27 hafva utöfvat practisk juridisk tjenstgöring såsom inskrifven i kungl. hofrätten öfver Skåne och Blekinge samt i svea hofrätt, utnämndes han sistnämnda år till e. o. adjunct i juridiska faculteten. Först 1839 befordrades han till ordinarie adjunct inom samma facultet och hade sedan 1840 innehaft förordnande att förestå professionen i allmänna lagfarenheten, då han vid den nya fördelningen af de juridiska läroämnena blef professor i civilrätt. Såsom professor utnämndes han 1855 till riddare af nordstjerneorden. — Schrevelius förenade med en mångsidig lärdom och beläsenhet ovanlig juridisk skarpsinnighet och den outtröttligaste flit. Det inflytande, han såsom lärare utöfvade på studiet af sin vetenskap, var af stor betydenhet och hans bortgång hörde till universitetets kännbaraste förluster. Hans lärobok i Sveriges civilrätt har gjort sig gällande såsom ett mönstergillt arbete på detta område.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De vi juris Romani in jus Suecanum. P. I–IV. 1824—25. 4:o. — De principiis legislationis pœnalis majorum. P. I IX. 1833. 4:o. — De testamentorum infirmatione. 1842. 4:o. — Lunds academies constitutioner, med öfversättning, anmärkningar etc. Lund 1832. 4:o. — Om svenska lagstiftningens bemödande att genom inskränkningar i handeln med utlänningar göra denna handel för Sverige så förmånlig som möjligt. Ibm. 1840. 8:o. — Lärobok i Sveriges allmänna gällande civilrätt. D. I—III. Ibm. 1844—49, 2:dra uppl. 1851—58. 8:o. — Lärobok i Sveriges allmänna nu gällande civilprocess. Ibm. 1853. 8:o. — Juridisk chrestomathie till begagnande vid föreläsningar. Ibm. 1855. 8:o. — *I Juridiskt Arkiv,* utg. af C. Schmidt. Bd. VII: Om vindicationsrätten till lösören enligt Sveriges lag; — Om lagfarenhetens tillstånd i Sverige under medeltiden; — Om arfvejord

med särdeles hänseende till Sveriges äldre lagar; Bd. XV: Om de i Sveriges lag förekommande arter af äktenskap.

II. **Philibert Humbla** utnämndes såsom adjunct i allmän lagfarenhet till professor i civilrätt, romersk rätt och juridisk encyclopedi 1866 $^{9}/_{11}$.

Född i Carlskrona 1814; student 1831; aflagt examen för inträde vid rikets rättegångsverk 1837; juridico-philosophisk candidatexamen 1842; tjenstgjort som notarie inom juridiska faculteten 1839—52; docent i fäderneslandets gällande allmänna criminalrätt 1843; adjunct i allmänna lagfarenheten 1845; bestridt de till professionen i criminalrätt hörande föreläsningar och examina 1844—66; äfven förrättat de till professionen i laghistoria hörande föreläsningar och examina 1853—66; har derjemte v. t. 1861 examinerat samt h. t. s. å. och v. t. 1862 både föreläst och examinerat i processrätten; examinerat h. t. 1864 i juridisk encyclopedi; har från och med v. t. 1865 till och med h. t. 1866, jemte föreläsningar och examina i criminalrätt och laghistoria, bestridt de till professionen i civilrätt och romersk rätt hörande föreläsningar och examina.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De crimine falsi, speciali respectu ad jus Suecanum habito. 1843. 4:o. — De causis divortii. 1845. 4:o. — De legibus pœnalibus indefinitis. 1849. 8:o. — Om obestämda strafflagar. Lund 1850. 8:o. — Om strafflagens användande vid sammanträffande af brott. Ibm. 1851. 8:o. — Inledning till läran om stöld och snatteri, enligt kongl. förordningen af 1855 $^{4}/_{4}$. Ibm 1862. 8:o. — Om vilkoren för eganderättens öfvergång vid köp af fast gods. Med afseende företrädesvis på svensk civilrätt. (I Lunds universitetets årsskrift 1866.) 4:o.

VII. I stats- och processrätt.

I. **Christian Naumann** utnämndes såsom secreterare vid universitetet till professor i stats- och processrätt 1852 $^{27}/_{3}$ och innehade detta embete till 1860 $^{4}/_{12}$, då han lemnade universitetet såsom utnämnd till ledamot af konungens högsta domstol.

Född i Malmö 1810; student vid Lunds universitet 1826; philos. doctor 1832; e. o. cancellist i ecclesiastik-expeditionen af kgl. maj:ts cancelli 1834; cancellist i bondeståndet under 1834—35 årens riksdag; juris utriusque candidat 1836; förordnad att mot arfvode af academikassan biträda de studerande med handledning i lagfarenheten s. å.; vice häradshöfding 1839; förste notarie i bondeståndet under riksdagen 1840—41, och tillförordnad secreterare derstädes under en del af samma riksdag; secreterare vid universitetet i Lund 1841; t. f. cancellers-secreterare under åren 1847 och 1848; efter aflagde skriftlige specimina promoverad till juris utriusque doctor i Kiel 1854; R. D. D. O. 1861; R. N. O. s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om landsköp enligt Sveriges lag. 1838. 8:o. — De delictis publicis, juris patriæ publici et criminalis ratione habita. 1845. 4:o. — Om edsöret enligt landskapslagarne (författad såsom examensscriptum 1836). Lund 1843. 8:o. — Sveriges statsförfattningsrätt. D. I—III. Sthlm & Lund 1844—63. 8:o. (ett nytt häfte för närvarande under tryckning). — Om straffrättstheorien och penitentiärsystemet. Lund 1849. 8:o. (öfvers. på tyska af prof. C. N. David. Leipzig s. å.) — Sveriges grundlagar och s. k. konstitutionella stadgar, med historisk inledning angående svenska statsförfattningens utveckling, hänvisning till parallelställen, fastställda ändringar af särskilda §§. och motiverna för dessa ändringar. 1:a uppl. Lund 1854, 2:dra & 3:dje uppl. Sthlm 1862—66. 8:o. — Hvilken är Sveriges statsreligion?

Hvad förstodo 1809 års lagstiftare med den i 16 §. regeringsformen stadgade religionsfrihet? Lund 1857. 8:o. — En mindre grundlagsedition, med anmärkningar etc. Malmö 1859. 12:o. — Handbok för riksdagsmän. Ibid. 1860. 12:o. — Svenska statsförfattningens historiska utveckling (innefattande en på begäran särskilt för finska läroverken utgifven omarbetning af den historiska inledningen till 1854 års större grundlagsedition). Sthlm 1864. 8:o. — Tidskrift för lagstiftning, lagskipning och förvaltning, i hvilken tidskrift flera afhandlingar och uppsatser äro af utgifvaren författade. Årgg. I—V. Sthlm 1864—68. 8:o. — *Programmer:* vid prof. Ljunggrens installation: Om den estetiska lärostolens inrättande och öden samt framfarne lärare i denna vetenskap, 1859; — vid minnesfesten öfver kon. Oscar I: Om den sanna filantropien och dess blomningstid i vårt fädernesland, s. å.; — vid professorerna Linders och Oldes installationer: Om kon. Carl XI:s envälde; samt grekiska och norbergska lärostolarnes inrättande och öden vid universitetet, 1860; — rectorsombytet s. å.

II. **Gustaf Broomé** utnämndes såsom adjunct i administrativrätt och nationaleconomi till professor i statsrätt och processrätt 1862 $^{8}/_{4}$.

Född i V. Sallerup i Skåne 1824; student 1840; philos. doctor 1847; inskrefs i juridiska faculteten s. å.; docent i Sveriges allmänna gällande civilrätt 1851; juridiska facultetens notarie 1852; adjunct i administrativrätt och nationaleconomi 1856; har på grund af särskilta förordnanden bestridt de till professionen i administrativrätt och nationaleconomi hörande föreläsningar och examina från början af h. t. 1852 till 1854 $^{8}/_{4}$, från 1858 $^{1}/_{9}$ till 1859 $^{1}/_{9}$ och från 1860 $^{21}/_{11}$ till slutet af v. t. 1863; har under kortare tider haft förordnande att bestrida de till professionen i civilrätt hörande examina; har från början af v. t. 1861 efter förordnande skött professionen i statsrätt, intill dess samma profession tillträddes 1862 $^{15}/_{8}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De vi atque ambitu donationis in lege Suecana. 1851. 8:o. — Om svenska allmänna fattigvårdslagstiftningen. 1856. 8:o. — Framställning af svenska lagstiftningen angående statsreligion och religionsfrihet. 1861. 8:o. — Är enligt svensk lag tradition nödvändig för eganderättens till lösören öfvergång till annan man? (i Jurid. föreningens tidskrift, 16 häft. 1858). — Om skogsregalet i Sverige (i Nordisk univ.-tidskr., 5:e årg. 2 häft. 1859). — Dessutom flera anmälanden af stats- och rättsvetenskapliga skrifter samt smärre uppsatser i periodiska skrifter öfver dylika ämnen.

E. o. Professorer.

I. I romersk rätt.

I. **Joachim Buscovius-Ehrenbusch** 1671—76, tillika ordinarie professor i grekiska språket. Se professorer i grekiska språket.

II. I svensk och romersk rätt.

(Allmän lagfarenhet).

II. **Richard Gjedde-Ehrenborg** 1687—96.
III. **David Nehrman-Ehrenstråle** 1720—21.
} Se ord. professorer i allmän lagfarenhet.

II. Öfrige lärare.

I. I svensk och romersk rätt.
(Allmän lagfarenhet).

I. Adjuncter.

I. **Sven Bring-Lagerbring** 1731—41. Se professorer i historia.

II. **Lars Johan Colling** 1744—53. Se professorer i allmän lagfarenhet.

III. **Samuel Cronander** 1758—71. Född 1719 i Aringsås i Småland; student i Lund 1742; amanuens vid universitets-bibliotheket 1748; philos. magister 1750; docent i philosophiska faculteten s. å,; adjunct i philos. faculteten 1753 och i den juridiska 1758 $^{24}/_{1}$; promoverad till juris doctor 1768; eloquentiæ et poeseos lector vid Wexiö gymnasium 1771; theologiæ lector 1774; domprost i Wexiö 1789; theol. doctor 1793; ledamot af nordstjerneorden 1800. Död 1801.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De usu principii reductionis in philosophia practica. 1748. 4:o. — De systemate civitatum. 1751. 4:o. — Delineatio genuini scientiarum systematis P. I-V. 1755—59. 4:o. — De professore œconomiæ. P. I. 1757. 4:o. — Disp. synod. de peccato, P. I: de lapsu Adamitico. Wexion. 1778. 4:o. — Schediasma de quadratura circuli. Holm. 1763. 4:o. — Quadratura circuli ex primis, quæ geometria excoluit, rationis principiis deducta. Linkpg 1797. 4:o.

IV. **Lars Tengwall** 1772—82. Se professorer i allmän lagfarenhet.

V. **Lars Weibull** 1783—1807. Se secreterare vid universitetet.

VI. **Johan Munck af Rosenschöld** 1807—19. Född i Lund 1781; philos. magister 1799; hofrättsauscultant 1800; e. o. juris adjunct 1801, ordinarie 1807; häradshöfding i Nätra, Anundsjö, Sidensjö, Själevad, Arnäs och Grundsunds socknars domsaga i N. Ångermanland 1818, lagmans n. h. o. v. 1830. Död 1843.

Tryckta skrifter: Disp. Lund.: De jure talionis. 1802. 4:o. — De contractibus eorumque differentia. 1804. 4:o. — De testamentis secundum præcepta antiquiora et recentiora. 1808. 4:o. — De præscriptione. 1809. 4:o.

VII. **Ebbe Samuel Bring** 1819—21. Se professorer i historia.

VIII. **Carl Johan Schlyter** 1822—38. Se professorer i laghistoria.

IX. **Fredrik Schrevelius** 1839—44.
X. **Philibert Humbla** 1843—66.
} Se professorer i civilrätt.

E. o. Adjuncter.

I. **Johan Munck af Rosenschöld** 1801—07.
II. **Fredrik Schrevelius** 1827—39.
} Se ofvan.

II. Docenter.

I. **Lars Johan Colling** 1743—44. Se ofvan.

II. **Nils Reinhold Brocman** 1758—60. Född 1731 i Norrköping; student i Lund 1745; philos. magister derstädes 1751 $^{21}/_{2}$; docent 1758; cancellist vid kungl. antiqvitetsarchivet 1760; translator i gamla nordiska språket jemte assessors och kungl. bibliothecaries n. h. o. v. 1762. Död 1770. — Redan tidigt hade Brocman egnat sig åt studiet af nordisk historia och hade under åren 1752—54 varit den danske häfdaforskaren Langebek följaktig på hans resa kring Östersjön för att samla och anteckna fornlemningar. Han tillhörde kretsen af det förra århundradets outtröttlige samlare, hvilkas flitiga forskningar inom den fosterländska historien i många fall underlättat sednare tiders arbeten på samma område. Endast en ringa del af hans lärda arbeten hafva blifvit offentliggjorda: återstoden nedlade han i antiqvitetsarchivet, vid hvilket han såsom tjensteman var anställd.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De actionibus popularibus 1757. 4:o. — Anmärkningar öfver svenska historien. Öfvers. från Engelskan. Sthlm 1757. 8:o (anon.). — Sagan om Ingvar den Vidtfarne och hans son Sven, från Isländskan öfversatt. Sthlm. 1762. 4:o. — Om denna sagas trovärdighet och de förra utgifna sagors värde. s. å. 4:o. — Undersökning om de nordiska runstenars ålder. s. å. 4:o. — Beskrifning öfver staden Norrköpings början och äldre öden. D. I, II. Sthlm (s. l. & a.). 4:o. — Rättegångshandlingar, som förtjena att läsas af hvarje svensk. Ups. 1767.

III. **Erland Samuel Bring** 1762—70. Se professorer i historia.

IV. **Johan Koræn** 1771—82. Född i Hestra i Småland 1749; student 1767; docent 1771 $^{8}/_{6}$; collega vid Jönköpings skola 1782; adjunct vid Wexiö gymnasium 1785; rector vid Wisingsö gymnasium 1787; prestvigd 1786; kyrkoherde i Wankifva och Ignaberga af Lunds stift 1788; prost 1792; kyrkoherde i Tolg i Wexiö stift 1802. Död 1815.

Tryckt Skrift: Theses miscellaneæ. Wexion. 1777. 4:o.

V. **Ebbe Ludvig Ziebeth-Zibet** 1778. Född i Skåne 1752; student 1760; philos. magister 1775; docent 1778; auscultant i götha hofrätt s. å.; auditör vid Westmanlands regemente 1782, och tillika handsecreterare hos hertig Fredrik Adolf af Östergöthland; adlad s. å.; protocollssecreterare i kungl. cancelliet 1788; lagmans n. h. o. v. 1799; commerceråd 1793; riddare af kungl. nordstjerneorden. Död 1817.

VI. **Carl Adam Schreiber** 1783—94. Född auscultant i kgl. götha hofrätt; academi-notarie 1773; docent 1783 $^{25}/_{9}$; utesluten ur prælectionscatalogen 1794 $^{21}/_{1}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. inquirens quid sit discriminis inter sensum hominis et bruti. 1776. 4:o. — De insignibus rerumpublicarum (riks-wapen). 1777. 4:o.

VII. **Johan Wilhelm Löfmark** 1791—99. Född i Norrland 1760; student i Lund; auscultant i kgl. götha hofrätt; docent 1791; enskilt sakförare och godsegare. Död på sin egendom Branstaholm i Skåne 1835.

VIII. **Jonas Samuel Gestrich** 1802—06. Född på Frösön i Jemtland 1781; student i Uppsala 1787, i Lund 1798; philos. magister derstädes 1802; docent 1802 19/8; förordnad att vid universitetet i Greifswald föreläsa svensk lagfarenhet 1806 (canc. br. 4/11); prestvigd och adjunct vid domkyrkan i Lund s. å.; utöfvade presterlig tjenstgöring dels i Stockholm, dels inom Westerås stift; kyrkoherde i Hed af detta stift 1818; prost 1824. Död 1825.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Sacra Scanensium. P. I—VI. 1802—03. 4:o. — De vita et scriptis C. Cornelii Taciti. 1805. 4:o. — Aphorismi nonnulli in Taciti scripta inquirentes. e. a. 4:o. — Comparatio inter apostolos Jesu et præsentis ævi sacerdotes. Ups. 1809. 4:o. — Tal vid svenska bibelsällskapets sammankomst 1821 (tryckt i årsberättelsen för detta år).

VIII. **Carl Fredrik Berling** 1808—15. Se rentmästare vid universitetet.

IX. **Fredrik Schrevelius** 1824—27. Se ofvan.

II. I administrativrätt och nationaleconomi.
(Economisk och camerallagfarenhet).

I. Adjuncter.

I. **Jacob Lundell** 1842—44. Se professorer i administrativrätt och nationaleconomi.

II. **Anders Gustaf Tauson** 1850. Född i Carlshamn 1820; student 1835; philos. doctor 1841; docent i administrativrätt och nationaleconomi 1846 9/9; adjunct i samma ämnen 1850 12/3; magistratssecreterare i Carlshamn s. å.; borgmästare derstädes 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Svenska kungsgårdars historia. 1846. 8:o. — Om ockerlagar. 1849. 8:o.

III. **Herman Ludvig Rydin** 1853—55. Född i Jönköping 1822; student i Uppsala 1840; philos. doctor (ultimus) derstädes 1848; juris utriusque candidat 1851; tjenstgjorde i hofrätt, rådstufvurätt och på ting 1851—54; adjunct i administrativrätt och nationaleconomi vid Lunds universitet 1853 20/12; vice häradshöfding 1854; professor i svensk statsrätt, kyrkorätt och krigslagfarenhet samt folkrätt vid Uppsala universitet 1855 13/12; riddare af kungl. norska S:t Olafsorden 1864, af kungl. nordstjerneorden 1865; vald till riksdagsman i första kammaren för Westerbottens län 1866.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Bidrag till svenska skogslagstiftningens historia. 1853. 8:o. — *Disp. Ups.:* Om svenska folkets beskattningsrätt. 1855. 8:o. — Om yttrandefrihet och tryckfrihet. Försök till belysning af den svenska presslagstiftningen. Ups. 1859. 8:o. — Flygblad i norska frågan (jemte C. G. Malmström) 1860. — Några anmärkningar om konungens rätt att göra nåd, dispensation och restitution (i Ups. univ. årsskrift 1861). — Några erinringar vid det af Kongl. Maj:t till Rikets Ständer öfverlemnade förslag till strafflag i frågan om en för ärekränkning tilltalad persons rätt att med bevisning om sanningen af det gjorda tillmälet sig freda från ansvar. Ups. 1863. 8:o. — Föreningen mellan Sverige och Norge från historisk och rättslig synpunkt betraktad. Ibid. s. å. 8:o. — Betraktelser i representationsfrågan af en svensk medborgare, som icke undertecknat någon reformadress. H. I—III. Ibid. 1865. 8:o.

IV. **Gustaf Broomé** 1856—62. Se professorer i stats- och processrätt.

V. **Alfred Theodor Napoleon Sjöberg** utn. 1867. Född i Götheborg 1838; student i Lund 1858; philos. doctor 1862; juris utriusque candidat 1865; docent i administrativrätt och nationaleconomi 1866; adjunct i samma ämnen 1867 $^{15}/_{1}$; har under åren 1867—68 förestått professionen i criminalrätt.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om de tyska städernas uppkomst och ursprunget till deras författning. 1862. 8:o. — Om den svenska fiskerilagstiftningen. 1866. 4:o (i Lunds univ. årsskrift 1865).

E. o. Adjunct.

I. **Hans Samuel Collin** 1817—20. Född i Önestad i Skåne 1791; student i Lund 1802 och philos. magister 1811. Såsom juris utriusque candidat kallades han till docent i jurisprudentia œconomica et cameralis 1816 och blef följande år $^{4}/_{9}$ e. o. adjunct i samma ämne. 1820 förflyttades han till Uppsala universitet såsom ord. jurisprudentiæ, œconomiæ & commerciorum adjunct, men erhöll redan följande år jemte sedermera professor C. J. Schlyter det offentliga uppdrag att utgifva Sveriges gamla lagar, som föranledde honom att för alltid lemna universitetet och bosätta sig i Stockholm. Genom sitt deltagande i detta företag skulle äfven han inom den svenska laghistorien förvärfva ett sent förgätet namn. Det blef honom ej beskärdt att deltaga i utgifvandet af mera än de tvenne första banden af detta vigtiga arbete, då döden träffade honom 1833 $^{30}/_{3}$. Collin var bland dem af Holmbergssons lärjungar, som redan bortgått, en af de utmärktaste; och hans lif, fyldt af de lärda mödornas försakelser, var alltigenom egnadt åt den stränga vetenskapliga forskningen. Äfven på andra områden af den juridiska vetenskapen än det laghistoriska hade han genom utgifvande af förtjenstfulla afhandlingar gjort sitt namn kändt och aktadt.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om statsinkomsterna. Afd. I. 1816 8:o. — Afhandling om grannars skyldighet, enligt Sveriges lag, att med hvarandra deltaga i stängsels upprättande och underhållande. Afd. 1. 8:o. — Westgötha-lagen och Östgötha-lagen (tills. med C. J. Schlyter). Sthlm 1827—30. 4:o. — Vederläggning af de i frågan om realisationen gångbara falska begrepp och inrotade fördomar. Ibid. 1829. 8:o. — Förberedelserna till corpus juris Sueogothici (i tidskriften Svea. häft. VI).

II. Docenter.

I. **Hans Samuel Collin** 1816—17.
II. **Jacob Lundell** 1841—42.
III. **Anders Gustaf Tauson** 1846—50.
} Se ofvan.

IV. **Eskilander Thomasson** 1859—60. Född i Konga i Skåne 1829; student 1846; philos. doctor 1853; vice häradshöfding 1858; docent i administrativrätt och nationaleconomi 1859 $^{15}/_{2}$; rådman i Lund 1860 $^{30}/_{10}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Historisk framställning af lagstiftningen om de svenska städernas fördelning i stapelstäder och uppstäder. 1858. 8:o.

V. **Alfred Theodor Napoleon Sjöberg** 1866—67. Se ofvan.

III. I Civilrätt.

Docent.

I. **Sven Rydberg,** juris civilis romani et borealis docens 1815—22. Se e. o. adjuncter i theoretisk philosophi.

IV. I Criminalrätt.

I. E. o. Adjunct.

I. **Ebbe Samuel Bring,** e. o. juris criminalis romani et septentrionalis adjunct 1815—19. Se professorer i historia.

II. Docenter.

I. **Carl Johan Schlyter,** juris criminalis scandinavici et romani docens 1816—22. Se professor i laghistoria.

II. **Phillbert Humbla** 1843—45. Se professorer i civilrätt.

Medicinska Faculteten.

Professioner.

Antalet af den medicinska facultetens lärostolar bestämmes i constitutionerna till tvenne. "Af dem," heter det, "skall den förste vara practicus och af institutiones medicinæ årligen föredraga det som angår helsans bevarande, läkemethoden, dietetiken, chirurgien och pharmacien." Den andre skulle enligt samma föreskrift afhandla "physiken samt den delen af institutiones medicinæ, som handlar om menniskokroppen, sjukdomarne och deras kännetecken, äfvensom anatomien, botaniken och chemien." Derjemte ålåg det honom att åtminstone en gång på två år anställa en anatomisk dissection, hvartill slottsfogden — i Malmö — borde lemna honom ett menniskolik. Båda facultetens professorer hade sig uppdraget att skiftevis föreläsa något af Hippocrates och Galenus, anställa chemiska laborationer och hålla noga uppsigt öfver universitetets apothek.

Till innehafvare af dessa båda lärareplatser kallades vid universitetets stiftelse Christopher Rostius såsom practicus (1667—83) och Nils Wichmand (1667—68) såsom physicus och anatom. Denne sistnämnde afled emellertid kort efter det universitetet börjat sin verksamhet, och redan få dagar efter hans död finna vi Erasmus Sack, sedermera adlad Sackensköld, utnämnd till hans efterträdare. Det synes likväl som om denne ej emottagit detta embete förr än några år sednare, enär hans namn i protocollerna ej förekommer bland consistorii ledamöter förr än 1672. Under tiden förordnades Caspar Weiser till physices professor 1669, utan att det dock med bestämdhet kan afgöras om han i denna egenskap verkligen har tillhört medicinska faculteten [1]). Det disputations-collegium, han såsom physices pro-

[1]) Såsom medicinæ professor förekommer Weiser icke upptagen i någon äldre förteckning på facultetens lärare.

professor har efterlemnat, äfvensom en af honom författad afhandling synas emellertid antyda att han utom åtskilliga för den medicinska vetenskapen fremmande ämnen äfven i sin lärareverksamhet har berört anatomien. Weiser hörde till dem af universitetets professorer, som 1670 af den nedsända commissionen reducerades, och öfvergick sedermera såsom lärare till den philosophiska faculteten. 1671 finna vi CHRISTIAN FOSSIUS, förut honorarie medicinæ professor, installerad såsom ordinarie innehafvare af detta embete, hvilket han dock redan följande år såsom utnämnd curator för universitetet lemnade. Den medicinska faculteten synes sålunda under åren 1669—71 utom de i constitutionerna föreskrifna tvenne lärareplatser hafva egt en tredje, ett förhållande, hvartill man äfven inom juridiska faculteten finner ett motstycke, likasom i allmänhet de gällande föreskrifterna med afseende på lärareplatsernas antal ej synes hafva varit strängt iakttagna. Möjligen kan likväl tillvaron af denna tredje professor i medicinska faculteten förklaras genom den utnämnde prof. Sack's frånvaro från universitetet under dessa år och den ovisshet, hvari man synes hafva varit, rörande hans öfvertagande af sitt embete. Det som gör detta antagande sannolikt, är att efter Sacks återkomst till universitetet 1672 någon annan medicinæ professor än han och medicinæ practicæ professorn Rostius ej förekommer.

Under universitetets första period före krigets utbrott fortforo dessa män att vara verksamma såsom medicinska facultetens lärare. Båda hafva de under sin lärotid åtnjutit ett högt anseende för vetenskaplig duglighet och läraregåfvor, om de också tillfölje af universitetets knappa utrustning och den totala frånvaron af allt materiel för den medicinska undervisningen vid densamma måste hafva haft att kämpa med stora svårigheter, och i följd af dessa omständigheter antalet af deras lärjungar ej kunnat blifva stort. Vid universitetets återupprättande efter krigets slut var det endast Sack-Sackensköld som återvände till sin verksamhet såsom academisk lärare. Rostius finnes visserligen upptagen såsom medicinæ professor i universitetets löningsstat för 1682, men har aldrig i denna egenskap varit vid universitetet närvarande, och efter 1683 till sin död 1687 har han ej längre ansetts tillhöra detsamma. Sackensköld qvarstod sålunda såsom facultetens ende lärare till sin död 1697; och under nära ett halft århundrade fortfor universitetet att ega endast en medicinæ professor, som hos sig skulle förena de båda i constitutionerna föreskrifna professorernas embetsåligganden. Innehafvare af den medicinska lärostolen under denna tid voro JACOB FREDRIK BELOW (1697—1705) och JOHAN JACOB DÖBELIUS- VON DÖBELN (1710—43). Below är den förste af facultetens professorer, rörande

hvars undervisning universitetets programsamling har något att upplysa. Han föreläste 1704 öfver den speciella pathologien och meddelade enskild undervisning i physik. Hans efterträdare v. Döbeln höll 1711 föreläsningar "de peste," demonstrerade hufvudets anatomi och förklarade Sturmii [1]) "Physica reconciliatrix;" några år sednare (1718) hade han till ämne valt vederläggningen af de vanliga villfarelserna i frågan om universalbotemedel och året derpå framställde han "argumenta medica et physica in S. Codice obvia." Betecknande för den ståndpunkt, på hvilken ännu det medicinska studiet befann sig, och för den ringa graden af sjelfständig utveckling inom de särskilta grenarne af naturvetenskaperna är v. Döbelns tillkännagifvande 1722, att han under året ernade föreläsa och demonstrera efter Buddei philosophia theoretica den del som innehåller "historicam physico-medicam" om djuren, vexterna, metallerna, mineralierna etc. Under åtskilliga år föredrog v. Döbeln sedermera Teichmeyers anthropologi [2]), under det att han privat undervisade i anatomi och pathologi, samt begagnade såsom ledning för sina föreläsningar äfven Junckers Conspectus medicinæ theoretico-practicæ [3]) och meddelade præcepta nosocomica efter Baglivi's [4]) praxis.

Under de sista åren af sin lärareverksamhet var v. Döbeln emellertid ej längre facultetens ende lärare. I philosophiska faculteten hade sedan 1728 varit inrättad en e. o. lärostol i philosophia naturalis och physica experimentalis och dess innehafvare prof. Kilian Stobæus hade såsom det synes äfven haft säte och stämma i den medicinska. Efter Stobæi förflyttning till den historiska professionen stadgades genom kgl. br. 1733 $^{30}/_{4}$, att denna lärostol äfven för framtiden skulle tillhöra medicinska faculteten, och dess nyutnämnde innehafvare prof. Gustaf Harmens (1733—74) ställdes sålunda under namn af medicinæ et philosophiæ experimentalis professor såsom 2:dre professor i medicin vid sidan af facultetens förut varande ende lärare. På grund deraf att hans läroämnen tillhörde både medicinska och philosophiska faculteterna, tillerkändes honom säte och stämma i båda dessa faculteter och hans offent-

---

[1]) Johan Christopher Sturm, mathes. & phys. professor i Altorf † 1703.

[2]) Elementa anthropologiæ s. theoria corporis humani, in qua omnium partium actiones ex recentissimis inventis anatomiæ etc. declarantur (c. tab.). Jenæ 1719. 4:o. — Författaren afled såsom medicinæ professor i Jena 1744.

[3]) Conspectus medicinæ theoretico-practicæ, omnes primarios morbos methodo Stahliana tractandos exhibens. 1 uppl. Halle 1718. 4:o. — Joh. Juncker, medicinæ professor i Halle † 1759, 80 år gammal.

[4]) Georg Baglivi, professor i medicin och anatomi i Rom † 1708, författare till "Libri II de praxi medica ad priscam observandi rationem renovanda." Hans samlade arbeten utgåfvos i Antwerpen 1715. 4:o.

liga undervisning skulle, enligt hvad sedermera genom kgl. br. 1737 $^{12}/_{7}$ stadgades, skiftevis hvartannat år behandla medicinen och experimentalphysiken. Under första åren af Harmens' lärotid finna vi också denna föreskrift strängt iakttagen: han erbjöd endast hvartannat år offentliga föreläsningar i medicinska läroämnen, och behandlade då ömsom anatomi, physiologi och pathologi vanligen med ledning af Boerhaave's Institutiones medicæ [1]); såsom lärare i philosophiska faculteten undervisade han i experimentalphysik under de dertill bestämda år. Men så småningom förändrades detta förhållande. Medicinæ et philosophiæ experimentalis professorns undervisning utom medicinska faculteten inskränkte sig ej längre till experimentalphysiken, utan omfattade naturvetenskaperna i allmänhet, äfven sedan 1756 en särskilt profession i naturalhistoria blifvit inrättad; och medicinen trädde såsom offentligt undervisningsämne för denna lärostol allt mer och mer i bakgrunden. Under sista hälften af sin mer än 40:åriga tjenstetid har Harmens endast under 4 år föreläst öfver ämnen, som bestämdt tillhöra medicinen; den öfriga tiden har han afhandlat de särskilta naturvetenskaperna, oftast mineralogien, för hvilken vetenskap han synes hafva haft en särskilt förkärlek, när ej, såsom vanligast var fallet, hans föreläsningar utgjorde en "cursus physicus" öfver de fyra elementerna, eld, luft, vatten och jord. — Kan sålunda Harmens måhända ej räknas bland det medicinska studiets mera framstående befrämjare, så egde dock medicinen samtidigt med honom vid Lunds universitet en utmärkt målsman i den berömde Eberhard Rosén-Rosenblad (1744—84), innehafvare af facultetens första egentligen medicinska lärostol. Sjelf en af sin tids skickligaste och mest använda practiska läkare på samma gång som han såsom vetenskapsman hade förvärfvat ett berömdt namn, uppammade han en skola af läkare, ur hvilken utgingo män, som vunnit anseende dels såsom practiska läkare — till dem hörde Eric Acharius och Pehr Unge — dels på det vetenskapliga området, män sådana som hans efterträdare Engelhart, professorerna Barfoth, Florman och E. Z. Munck af Rosenschöld. Rosén-Rosenblads academiska undervisning omfattade alla hans vetenskaps grenar: i anatomien och physiologien meddelade han vanligen enskilt undervisning, under det att offentligen samtidigt förelästes omvexlande öfver allmän och speciell pathologi, therapi och "praxis medica," — flera gånger har han särskilt föreläst öfver behandlingen af febrar och chroniska sjukdomar — samt chirurgi och pharmacologi. Såsom schema för sina föreläsningar begagnade han

[1]) Tryckt första gången i Leyden 1708 och jemte samme författares "Aphorismi de cognoscendis et curandis morbis" och Van Swieten's m. fl. bearbetningar länge begagnad såsom medicinsk lärobok.

vanligtvis Boerhaave's Instit. medicæ och Aphorismi practici; för undervisningen i praxis medica anföras äfven såsom grundlag Van Swieten's bearbetning af sistnämnda lärobok; men enligt samtida vittnesbörd har han dock i sina vetenskapliga åsigter vida höjt sig öfver dessas ståndpunkt, och det var de mera utvecklade medicinska åsigter, hvilka representerades af v. Haller och Gaubius, som under hans lärotid blefvo för det medicinska studiet vid universitetet bestämmande. Någon gång har Rosenblad uppgifvit sig med ledning af Gaubius vilja föreläsa medicinsk pathologi. Med den andra af medicinska facultetens lärostolar inträdde 1761 den förändring, att chemien, som förut ansetts såsom ett af de philosophia experimentalis tillhörande ämnen och såsom sådant af Harmens varit föreläst, erhöll sin egen lärostol, dock med den föreskrift att denna efter Harmens afgång med andra medicinæ professionen skulle återförenas. I samma kgl. br. 1761 $^{4}/_{12}$ stadgades äfven, att sedan denna återförening försiggått, från denna lärostol skulle afskiljas undervisningen i philosophia experimentalis, hvilken skulle med œconomiæ professionen förenas. Men redan 1765 (kgl. br. $^{19}/_{12}$) förordnades att lärostolarne i economi och naturalhistoria skulle sammanslås och att det läroområde, som förut tillhört den 2:dra medicinska lärostolen, skulle förblifva detsamma. Den väsentliga förändring synes dock hafva inträdt efter prof. Harmens död 1775 och förre chemiæ professorn Christian Wollins öfvergång till medicinska faculteten, att chemien allt mera bestämdt framträdde såsom det egentliga läroämnet, och att såväl den egentligen medicinska undervisningen, som undervisningen i det till sin natur något obestämda läroämnet philosophia experimentalis, allt mera trädde i bakgrunden. Oaktadt föreskriften af 1765 om detta sistnämnda ämnes bibehållande, finnes också lärostolen efter Wollins tillträde alltjemt endast föra benämningen af medicinæ & chemiæ profession. I sjelfva verket har Wollin (1775—1798), enligt allas utsago en af sin vetenskaps mera framstående målsmän, under sin lärotid uteslutande föreläst chemi och pharmacologi, vanligen "halurgia physica et applicata" eller "halurgia chemica," äfven någon gång "chemica œconomica," samt öfver den svenska pharmacopéen. Flera år har han egnat åt föreläsningar öfver metallerna; endast under ett år vid ledigheten efter medic. practicæ professorn Rosenblad har han meddelat privat undervisning i "praxis medica."

Sedan 1733 hade den medicinska faculteten endast egt tvenne lärostolar, då den 1783 på samma gång erhöll tvenne nya: professionerna i obstetrik och i anatomi. Till dessas innehafvare utsågos Kilian Stobæus (1783—1792), förut anställd såsom lärare i barnförlossningsvetenskapen för provinsen Skåne, och Andreas Barfoth (1783—99). Sedan

Johan Henrik Engelhart (1788—1816) efterträdt Rosenblad såsom medicinæ practicæ professor, hade sålunda den medicinska vetenskapen erhållit idel nya målsmän, med undantag af Wollin. Engelhart, utan tvifvel bland dessa den mest betydande, var också den, som i egenskap af universitetslärare längst var verksam. I sina offentliga föreläsningar öfver den practiska medicinen följde han ofta Cullen's Nosologia methodica [1]) under det att hans privata undervisning ömsom omfattade rättsmedicinen, ömsom pathologien, så väl den allmänna, som den enskilta. Straxt efter kriget 1788—89 finnes han särskilt hafva föreläst öfver sjukdomar, som vanligen förekomma i fältläger. — Andreas Barfoth, universitetets förste professor ensamt i anatomi, har under sin tjenstetid såsom lärare i detta ämne hvarje år ledt anatomiska dissectioner, och föreläst öfver menniskokroppens anatomi och physiologi, någon gång i brist på anatomiska subjecter och præparater med förevisande af kopparstick. Enskilt undervisade han i chirurgi, rättsmedicin och samt framställde benens sjukdomar. Under den närmaste tiden efter Rosenblads afskedstagande upprätthöll han derjemte tillsammans med sina colleger Wollin och Stobæus undervisningen i practisk medicin genom privata föreläsningar öfver pathologi och therapi. Redan 1799 öfvergick han emellertid till lärostolen i theoretisk medicin (se nedan) och lemnade anatomien åt andra händer. — Kilian Stobæus innehade den obstetriska lärostolen till 1792, då han afled, och denna lärarebeställning hölls efter honom i 18 år obesatt. Han föreläste utom obstetrik och puerperalsjukdomarnes behandling äfven chirurgi, och har äfven erbjudit enskilt undervisning i practisk medicin och materia medica. Upplysande för undervisningen i obstetrik under Stobæus är ett cancellersbref af 1784 $^{2}/_{2}$, utgörande svar på en skrifvelse af denne, hvari han framställt betänkligheter vid de practiska demonstrationerna i sitt ämne, "enär sådant torde blessera modestien hos en del nyfikna och kitsliga ynglingar." På grund af denna hemställan förordnade cancelleren, att artis obstetriciæ professorn publice borde endast afhandla "theorien och de delar af medicinen, som dermed ega gemenskap" och endast privat för dem, som visa större vetenskapligt intresse, framställa den practiska delen af sin vetenskap.

Under ledning af dessa lärare, företrädesvis Rosenblad, Barfoth och Engelhart, hade det medicinska studiet under sednare hälften af det 18:de århundradet väsentligen gått framåt. Det verk, som af dem blifvit börjadt, blef ock efter deras bortgång på ärofullt och gagnande sätt

[1]) Synopsis nosologiæ methodicæ, 1:a uppl. Leyden 1778. 8:o. Författaren, medic. professor i Edinburg † 1790.

fortsatt af deras lärjungar och efterträdare. Det var under de tvenne första tiotalen af innevarande århundrade, som den medicinska faculteten erhöll de utmärkta lärare, hvilka under en långvarig lärareverksamhet i så betydlig grad skulle bidraga till det medicinska studiets höjande, och hvilkas vetenskapliga och lärarerykte skulle komma att sprida glans öfver det carolinska universitetet under dess mest lysande tidskifte. Under samma tid var det ock som undervisningen inom denna facultet så småningom ordnades på ett sätt, som till midten af innevarande århundrade egde bestånd. Lärostolen i medicin och chemi delades efter Wollins död 1798 åter mellan medicinska och philosophiska faculteterna, så att medicinæ theoreticæ professorn erhöll undervisningsskyldighet i pharmaci och pharmacologi, under det att chemiens öfriga delar förenades med professionen i naturalhistoria; anatomien förenades under samma lärostol med chirurgien 1801, och professionen i obstetrik återupplifvades 1810, sedan utsigt blifvit vunnen att till densamma erhålla en fullt skicklig målsman. Rörande facultetens enligt constitutionerna första lärostol, i practisk medicin, stadgades lika litet nu, som förut, någon annan förändring än den, som blifvit en följd af de nya lärostolarnes inrättning och vetenskapens stigande utveckling.

Den på ofvan anförda sätt till sitt läroområde förändrade professionen i theoretisk medicin innehades under åren 1799—1805 af förre anatomiæ professorn Barfoth. Den allmänna pathologien och therapien, jemte framställningen af menniskokroppens economi, utgjorde hufvudföremålet för hans offentliga föreläsningar under denna tid; privat har han derjemte undervisat i pharmacologi. Han efterträdare blef den snillrike Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld (1805—1840). I föreläsningscatalogerna under sin långa tjenstetid tillkännagifver han såsom ämne för sin undervisning oftast allmän pathologi och therapi samt materia medica, samt har ej sällan uppehållit sig vid rättsmedicinen. Från sina föreläsningar åtnjöt han emellertid ej sällan tjenstledighet, än i egenskap af riksdagsman, än såsom anlitad i allmänna värf och hindrad af en vidsträckt läkarepractik, och under dessa tider tjenstgjorde såsom hans vicarier dels C. Fr. Liljewalch, innan denne emottog en egen lärostol, dels J. Rabbén och N. H. Lovén, den sednare med undantag af en enda läsetermin från och med 1829. Var sålunda Rosenschölds verksamhet såsom academisk föreläsare, ehuru tvifvelsutan i öfverensstämmelse med hvad man kunde vänta af hans öfverlägsna gåfvor, måhända ej af en mera genomgripande betydelse, så var det inflytande, som han dels såsom vetenskaplig författare, dels och i synnerhet såsom en utmärkt practisk utöfvare af läkareyrket, har haft på den medicinska bildningen vid univer-

förtrodd, har han särskilt på olika tider föreläst öfver puerperalsjukdomar och derjemte under flera tillfällen behandlat olika delar af chirurgien, enligt dertill genom cancellersbref 1812 $^1/_4$ erhållet särskilt förordnande och efter öfverenskommelse med anatomiæ et chirurgiæ professorn om denna fördelning. Vid för Liljewalch inträffande tjenstledighet så väl som under ledigheten efter dennes afskedstagande bestriddes undervisningen i obstetrik af e. o. adjuncten i detta ämne Arvid Sture Bruzelius.

Efter Engelharts befordran utom universitetet utnämndes Jacob Sönnerberg (1818—47) till professor i practisk medicin. Under sin nära 30:åriga tjenstetid föreläste han öfver pathologi och therapi, så väl den allmänna som den enskilta, åtnjutande af samtiden anseende såsom en flitig och förtjenstfull academisk lärare.

Vid tidpunkten för Liljewalchs och Sönnerbergs bortgång erhöllo de medicinska läroämnena en ny fördelning, hvilken ännu i det väsentliga är den bestående. Den theoretiskt-medicinska lärostolen hade, såsom nämndt är, äfven omfattat pharmacien och pharmacologien; och undervisningen i forensisk medicin hade under de sednare decennierna vanligen varit bestridd af anatomiæ professorn. Genom utnämningen af en särskilt e. o. pharmacologiæ professor 1845 $^4/_8$ erhöllo de förstnämnda af dessa ämnen en egen målsman inom faculteten; och genom kgl. br. 1846 $^{14}/_1$, som stadgade att den sedan Munck af Rosenschölds afgång lediga lärostolen i theoretisk medicin skulle åter tillsättas, bestämdes att rättsmedicinen skulle såsom bestämdt läroämne vara med denna facultetens lärostol förenad, hvadan denna sedan dess varit benämnd professionen i theoretisk och rättsmedicin. Efter anatomiæ och chirurgiæ professorn Prambergs öfvergång till professionen i obstetrik fortfor den chirurgiska undervisningen att med denna sistnämnda lärostol vara förenad, under det att anatomien jemte physiologien kom att utgöra läroämnet för en af facultetens lärostolar. Den 1845 utnämnde e. o. pharmacologiæ professorn N. J. Berlin öfvergick redan 1847 till philosophiska faculteten såsom professor i chemi och mineralogi; men innehade sedan 1853 (cancbr. $^{19}/_2$) särskilt förordnande att jemte denna lärarebefattning äfven tvenne dagar i veckan meddela undervisning i pharmacologi och pharmaci, samt examinera i medicinska faculteten. Sedan rikets vid 1859—60 års riksdag församlade ständer beviljat anslag till inrättandet af en ordinarie lärostol i medicinska faculteten (kgl. br. 1860 $^{29}/_{12}$), utnämndes N. J. Berlin till professor i medicinsk och physiologisk chemi 1862, hvarigenom sålunda detta läroämne erhöll sin förste ordinarie målsman.

Professionen i theoretisk och rättsmedicin har sedan denna nya fördelning innehafts af Nils Henrik Lovén (utn. 1847). Hans offentliga undervisning har skiftevis omfattat allmän och speciell pathologi, physiologi och pathologisk anatomi, samt de till rättsmedicinen hörande ämnen och medicinens historia. Vid de tillfällen, då prof. Lovén under längre tid åtnjutit tjenstledighet, har undervisningen i dessa ämnen varit uppehållen af anatomiæ prosectorn Fr. Wahlgren samt adjuncterna G. S. Trägårdh och M. V. Odenius.

Professor i practisk medicin har under samma tid varit Pehr Erik Gellerstedt (utn. 1848), sedan medicinæ docenten A. M. Hartelius under ledigheten efter Sönnerberg åren 1847—48 förestått lärostolen i detta ämne. Undervisningen i den practiska medicinen har hufvudsakligen omfattat de inre sjukdomarnes klinik, allmän och enskilt therapi, semiologi samt allmän symptomatologi. Såsom tillförordnad professor har adjuncten G. S. Trägårdh vid åtskilliga tillfällen, då den ordinarie innehafvaren åtnjutit tjenstledighet, uppehållit den denna lärostol tillhörande undervisning.

Den genom J. B. Prambergs förflyttning till en annan af facultetens lärostolar lediga professionen i anatomi och physiologi tillsattes först 1852, då Carl Fredrik Naumann, som förestått denna profession under alla de år den stod obesatt, blef dess innehafvare. I sina offentliga föreläsningar har prof. Naumann undervisat i den allmänna och descriptiva anatomien samt afhandlat detta ämne dels comparativt, dels med särskilt afseende på menniskans anatomi; och omvexlande härmed föredragit speciell physiologi, samt ledt de anatomiska dissectionsöfningarne. Såsom vicarier hafva vid denna lärostol tjenstgjort adjuncterna Trägårdh och Odenius 1860—61.

Professionen i chirurgi och obstetrik har sedan 1847 varit beklädd af Johan Bernhard Pramberg (—1857) och Carl Jacob Ask (sedan 1858), hvarjemte såsom e. o. professor i samma ämne under åren 1847—58 var anställd Arvid Sture Bruzelius, hvilken sistnämnde äfven under ledigheten efter Pramberg förestod denna profession. Under denna lärostols ordinarie innehafvare har öfver båda dessa ämnen skiftevis varit föreläst; prof. Pramberg har under tvenne år särskilt behandlat chirurgia incruenta och läran om benbrott och ledvridningar; och lärostolens nuvarande innehafvare har utom framställning af den theoretiska och practiska obstetrikens och chirurgiens särskilta delar, egnat sin undervisning åt ophthalmiatriken, och i detta ämne under loppet af flera år hållit kliniska föreläsningar. Såsom tillförordnad professor i chirurgi och obstetrik tjenstgjorde under v. t. 1867 n. v. adjuncten M. K. Löwegren.

Undervisningen i medicinsk chemi hade, såsom nämndt är, sedan 1853 varit bestridd af chemiæ & mineralogiæ professorn Nils Johan Berlin med föreläsningar i pharmaci och pharmacologi, innan han 1862 öfvergick till medicinska faculteten såsom ord. professor i detta ämne. Under de tvenne år, han såsom sådan var vid universitetet verksam, föreläste han physiologisk chemi och pharmacologi, chemisk toxicologi och materia pharmaceutica. Efter Berlins förflyttning till ordförandeplatsen i sundhetscollegium i Stockholm 1864 har undervisningen vid denna lärostol varit fördelad mellan adjuncten i theoretisk och practisk medicin G. S. Trägårdh och adjuncten i chemi J. Lang.

Tryckta Skrifter: De vermibus intestinorum. Disp. grad. Ultraj. 1691. 4:o. — De natura, arte et remediis in morborum cura necessariis. Ups. 1695. 8:o. — Circuli anatomico-physiologici minoris segmentum primum seu diss. 1:ma de oeconomia corporis humani. Dorp. 1698. 4:o. — *Disp. Lund.:* De vegetabilibus in genere. 1700. 4:o. — De coloribus. e. a. 8:o. — De respiratione humana. e. a. 4:o. — De medico togato sive sanitatis custode. 1702. 4:o. — De medico sagato s. morborum vindice. 1703. 4:o. — De odoratu. e. a. 4:o. — De barometro Torricelliano. 1705. 4:o. — De transpiratione insensibili. 1706. 8:o. — De generatione animalium æquivoca. e. a. 4:o. — Program vid rectorsombytet i Lund 1706.

III. **Johan Jacob Döbelius-von Döbeln** utnämndes såsom provincialmedicus i Skåne och stabsmedicus vid arméen derstädes till medicinæ professor 1710 $^{14}/_{3}$, och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1743 $^{14}/_{1}$.

Han var född i Rostock 1674, en son af matheseos professorn derstädes J. J. Döbelius. Efter medicinska studier i Kjöbenhavn och i Königsberg hade han redan innan han i Rostock 1695 promoverades till medicinæ doctor, i Danzig practiskt utöfvat läkareyrket. Åren 1695—99 tillbragte han under vidlyftiga resor och kom under denna tid på väg till England väderdrifven till Sverige. Här vistades han något öfver ett år, sedan 1697 anställd såsom provincialmedicus i Bohus och Göteborgs län, innan han åter fortsatte sina resor. 1699 kallad till provincialmedici-beställningen i Skåne, hade han, innan han fästades vid universitetet, såsom upptäckare af Ramlösa helsokälla och förste grundläggare af brunnsinrättningen derstädes (1707) förvärfvat anspråk på provinsens tacksamhet och befästat sitt läkarerykte, hvilket ökades genom hans verksamhet såsom stabsmedicus vid de af Stenbock sammandragna trupperna i Skåne. Jemte sin verksamhet såsom academisk lärare och vetenskapsman utöfvade v. Döbeln under de första åren af sin tjenstetid en ej obetydlig verksamhet såsom administratör så väl i universitetets som provinsens och statens allmänna ärender, och synes för practiska värf hafva egt en mera än vanlig duglighet, som ofta togs i anspråk under de brydsamma förhållanden, i hvilka universitetet ej mindre än statsverket i sin helhet under det långvariga kriget var försatt. För de tjenster, han under kriget hade visat svenska kronan, upphöjdes han 1717 i adligt stånd och är stamfader för von Döbelnska ätten. Det mest bekanta arbete, som han såsom skriftställare har efterlemnat, är hans verk "Historia Academiæ Lundensis." Hans vetenskapliga författareverksamhet synes jemförelsevis hafva varit af mindre betydenhet, och lärer ej i något afseende hafva höjt sig öfver samtidens allmänna vetenskapliga ståndpunkt.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De fontium origine. 1711. 8:o. — Diss. de vita absque cibo et potu, qua casus oppido rarus ejusque certitudo eruditorum considerationi exhibetur. e. a. 8:o. — De fame naturali. 1717. 8:o. — De fame læsa. 1720. 4:o. — Theses physico-medicæ, quibus nonnulli errores, circa infantum et puerorum curam ac educationem notantur. 1721. 4:o. — Conclusiones diæteticæ, quibus nonnulla momenta, circa appetitum, nec non cibum et potum horumque digestionem notantur. e. a. 4:o. — Doctrina de temperamentis emendata, et de sanguinis statu naturali et imprimis corporis humani principio vitali. 1725. 4:o. — De cataractæ natura et cura. 1727. 4:o. — De sanguificatione sine novo chylo perennante in inedia diuturna. 1730. 4:o. — De causa chymificationis. 1733. 4:o. — De abusu adstringentium in hæmorrhagiis. 1735. 4:o. — Diss. qua demonstratur, scorbutum Sueciis non esse endemium. e. a. 4:o. — De vampiris non vampiris, sive de producto quodam morboso incubi nomine dudum noto. 1737. 4:o. — Mumia Ægyptiaca. 1739. 4:o. — Compendium physiologiæ anatomicis demonstrationibus illustratum. 1741. 4:o. — Diss. grad. de valvularum vasorum lymphaticorum et sanguiferorum dilucidatione. Rost. 1694. 4:o. — Penis qua glandem cancrosi ac feliciter dissecti historia, cum annexa disquisitione num qui

han för ytterligare studier resor till de berömdaste medicinska läroanstalter. Under dessa knöt han särskilt med den ryktbare anatomen von Haller i Göttingen de nära förbindelser, som sedermera genom en ända till dennes död underhållen vetenskaplig brefvexling satte honom i stånd att oupphörligt verka för införandet af nya sundare och mera vetenskapliga medicinska åsigter vid universitetet. Hans samvetsgrannhet såsom academisk lärare och hans nit att ej låta något af vetenskapens framsteg vara för sig främmande äfvensom hans eget arbete på denna vetenskaps förkofran genom utgifna arbeten hindrade honom ej att utöfva en vidsträckt läkarepractik, och han åtnjöt, utom sitt vetenskapliga rykte, äfven anseendet af att vara en af sin samtids och sitt lands utmärktaste practiska läkare. Såsom intendent vid Ramlösa brunnsinrättning, som under hans tid först blef allmännare känd och besökt, hade han genom en vidsträckt poliklinik tillfälle till samlandet af medicinska rön och läkareerfarenhet; och hans practiska läkareverksamhet concentrerades på denna plats. Jemte Sven Lagerbring är Eberhard Rosenblad det carolinska universitetets mest lysande namn under midten af det förra århundradet. — Såsom professor emeritus lefde han i Lund till 1796 $^{21}/_{3}$, då han i den höga åldern af nära 82 år träffades af döden. Såsom en gärd åt hans utmärkta förtjenster om den medicinska bildningen och berömliga verksamhet såsom läkare hade han 1770 erhållit adelsbrefvet; genom antagande af namnet Rosenblad blef han stamfader för den adliga Rosenbladska ätten. Tvenne af hans söner uppstego till rikets högsta värdigheter; genom dem härstamma från honom äfven de friherrliga och grefliga ätterna af detta namn.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De cortice Peruviano vulgo China dicto, ejusque amplissimo in medicina usu. 1744. 4:o. – De morbo spasmodico convulsivo epidemico. 1749. 4:o. — De medicina Lapponum Lulensium. 1751. 4:o. – De symptomatibus purpuræ chronicæ scorbuticæ, præcipue latentis. 1756. 4:o. — De vera ratione secretionum corporis humani in genere. P. I, II. 1758. 4:o. — De causo (brännfebern). e. a. 4:o. — De anorexia. 1759. 4:o. – De empyematis felici per metastasin solutione. e. a. 4:o. — De calculis hepaticis et cysticis. 1762. 4:o. — De aphthis, sigillatim febrium continuarum. e. a. 4:o. — De hydrope. e. a. 4:o. — Diss. caussas morborum epidemicorum generatim inquirens. 1765. 4:o. — De fatis anatomiæ. 1766. 4:o. — De hæmoptysi. 1768. 4:o. — De doloribus spastico-flatulentis primarum viarum. 1771. 4:o. — De sanatione epilepsiæ per imminutum vitium irritabilitatis et mobilitatis nervorum. e. a. 4:o. — De laude hæmorrhoidum restringenda. 1773. 4:o. — De tympanite intestinali. 1774. 4:o. — De perturbatione critica. 1775. 4:o. — De viribus brassicæ in sanitatem humanam. 1776. 4:o. – De hæmorrhoidibus provocandis. 1777. 4:o. — De fœtus per pedes eductione. P. I. e. a. 4:o. — Diss. sistens casum pædarthrocaces. e. a. 4:o. — De paraglosse exertoria cum ptyalismo. 1778. 4:o. – De colore viridi liquidorum humanorum portentoso. e. a. 4:o. — Diss. entomologiam medicam sistens. 1780. 4:o. — De podagra. e. a. 4:o. — De certo in medicina acquirendo. e. a. 4:o. — De inflammatione, potissime autem venosa. e. a. 4:o. – Menorrhagiæ erroneæ casus singularis. 1781. 4:o. — De tænia. 1782. 4:o. — De usu corticis salicis in febribus intermittentibus. e. a. 4:o. — De audacia et timiditate medica. 1783. 4:o. — Diss. expendens quæstionem: an methodus medendi, quæ in nosocomiis valet, lautioris quoque sortis hominibus conducat. 1784. 4:o. — Observ. botanicæ circa plantas quasdam Scaniæ non ubivis obvias, et partim quidem huc usque non detectas. Quibus accedit disquisitio de strage bovilla quotannis in pascuis Christianstadii observata. Lund 1749. 8:o. — Förslag till boskapssjukdomens dämpande vid Christianstad. Lund 1756. 8:o. — *Programmer:* vid med. doctorspromotionen 1751; — prof. Collings installation 1754; — kon. Adolf Fredriks och drottn. Lovisa Ulrikas besök i Lund s. å.; — rectorsombytet 1755; — med. doctorspromotionen 1760; — d:o 1768; — sorgfesten öfver

kon. Adolf Fredrik 1771; — prof. A. P. Stobæi installation s. å.; — rectorsombytet 1772; ——— med. doctorspromotionen 1777.

V. **Johan Henric Engelhart** utnämndes såsom professor honorarius och lector i medicin och mathematik vid Götheborgs gymnasium till medicinæ practicæ professor 1788 $^{29}/_{1}$, och innehade detta embete till 1816 $^{18}/_{9}$, då han utnämndes till kyrkoherde i Fellingsbro pastorat af Westerås stift.

Han var född i Götheborg 1759, och hade efter studier vid Lunds universitet derstädes förvärfvat den philosophiska lagerkransen 1778. Följande året kallad till docent i chemi, promoverades han redan 1780 till medicinæ doctor och anträdde derpå de utländska studieresor till England, Holland och Frankrike, under hvilka han trädde i nära förbindelser med flera af sin tids utmärktaste vetenskapsmän och grundlade sitt vetenskapliga anseende. Under sin frånvaro hade han blifvit vid universitetet befordrad 1782 till e. o. och 1784 till ord. adjunct i medicinska faculteten och anatomiæ prosector. Efter sin hemkomst 1786 hade han under ett år — sedan 1787 — varit fästad såsom lärare vid Götheborgs gymnasium, innan han återkallades till universitetet i Lund. Under sin kraftigare ålder var Engelhart en af universitetets mest framstående lärare. Mångsidigt utrustad, hade han inom sin vetenskap tillegnat sig höjden af sin samtids bildning och i vissa fall äfven gått utöfver dess ståndpunkt. Enligt uppgift har han varit författare till det utlåtande af medicinska faculteten i Lund rörande orsakerna till kronprinsen Carl Augusts död 1810, som utgör ett så talande bevis om den höga ståndpunkt, på hvilken de medicinska vetenskaperna vid denna tid befunno sig vid universitetet. Engelhart var den egentlige befrämjaren af den förening af de medicinska och theologiska studierna — den s. k. prestmedicinen — som under en kort tid ansågs böra blifva af så stort gagn. — Såsom professor erhöll han 1793 namn, heder och värdighet af konungens förste lifmedicus. Prestvigd 1815, lefde han, sedan han följande år hade lemnat universitetet, i presterlig verksamhet till 1832, då han afled. Jubelkransen erhöll han vid promotionen 1829.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De cœruleo Berolinensi (berlinerblått). 1778. 4:o. — De dysenteria. 1780. 4:o. — De divisione febrium idiopathicarum. 1790. 4:o. — De sanguinis detractionis usu in pneumonia. e. a. 4:o. — De rheumatismo acuto. e. a. 4:o. — De amenorrhæa. e. a. 4:o. — De gastritide. e. a. 4:o. — Diss. med. morbi convulsivi casum sistens. 1791. 4:o. — Proposita medica. e. a. 4:o. — Casus tertianæ apoplecticæ. 1792. 4:o. — De sanguinis detractatione. P. I. e. a. 4:o. — De infantum sanitate tuenda. 1793. 4:o. — De ictero. e. a. 4:o. — De menorrhagia rubra. e. a. 4:o. — De epispasticorum usu in pneumonia. 1794. 4:o. — De colica spasmodica. e. a. 4:o. — De hæmorrhagiis. e. a. 4:o. — De febre puerperali. P. I. e. a. 4:o. — De blennorrhagia impura. 1795. 4:o. — Dysphagiæ casus. 1796. 4:o. — Aphorismi nonn. therapeutici de vomitoriis. e. a. 4:o. — Observationes nonnullæ medico-chirurgicæ. 1797. 4:o. — Aphorismi nonnulli de plethora vera. e. a. 4:o. — De erysipelate. e. a. 4:o. — De pertussi. e. a. 4:o. — De congestione sanguinis ad ventriculum et intestina. e. a. 4:o. — De chorea sancti viti. 1798. 4:o. — Diss. de politia medica aphorismos nonnullos complectens. e. a. 4:o. — Aphorismi de marcorum præcipuis causis. e. a. 4:o. — De usu moxæ. 1799. 4:o. — De angina tonsillari. e. a. 4:o. — De remediis infirmantibus caute adhibendis. e. a. 4:o. — Proposita medica. e. a. 4:o. — De catarrho inflammatorio. e. a. 4:o. — De diabete. e. a. 4:o. — Hæmorrhagiæ pulmonum casus. e. a. 4:o. — De cura moribundorum. e. a. 4:o. — De regimine antiphlogistico. 1800. 4:o. — Aphorismi ex therapia generali de diureticis. e. a. 4:o. — Aphorismi ex therapia generali de epispasticis. e. a. 4:o. — De inflammationibus occultis dubia nonnulla. e. a. 4:o. — Aphorismi ex therapia generali de prophylactico medendi consilio. e. a. 4:o. — Proposita medica. 1802.

4:o. — Dissertatio, quædam de corporis cura studiosis necessaria complexa. 1804. 4:o. — Opinionum, de pretio pathologico dentitionis difficilis, brevis narratio. e. a. 4:o. — Doctrinæ Brunonis de opportunitate expositio critica. P. I, II. 1805. 4:o. — Aphorismi nonnulli, de pretio pathologico febrium gastricarum minuendo. 1806. 4:o. — Aphorismi de viribus et usu opii. P. I—IV. 1806. 4:o. — De exhalatione per cutem. 1808. 4:o. — Proposita medica. 1810. 4:o. — De asthenia directa ab indirecta distinguenda. e. a. 4:o. — De viribus et usu moschi. 1812. 4:o. — De camphoræ in medicina usu. e. a. 4:o. — Aneurysma spurium externum, casu hujus morbi illustratum. 1814. 4:o. — Tympaniæ intestinalis pathologia. e. a. 4:o. — De viribus et usu remediorum martialium generatim. 1815. 4:o. — In quæstionem Pontii Pilatii, quid est veritas? Joh. XVII: 38. e. a. 4:o. — Theses miscellaneæ. Gothob. 1787. 4:o. — Bref från Edinburg om James Hamiltons samlade rön om nyttan af svettning i vattusot (i Läkaren och Naturf. T. V). — *Programmer:* vid parentationen öfver konung Gustaf III 1792; — rectorsombytet 1793; — med. doctorspromotionen 1794; — parentationen öfver prins Carl Ludvig af Baden 1802; — firandet af storfursten af Finland Carl Gustafs födelse s. å. (på svenska); — rectorsombytet 1803.

VI. **Jacob Sönnerberg** utnämndes såsom adjunct i medicinska faculteten och director vid det kliniska institutet till professor i practisk medicin 1818 $^{4}/_{3}$ och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1847 $^{26}/_{4}$, kort innan han vid magisterpromotionen samma år skulle emottagit jubelkransen.

Han var född på Öland 1770, studerade i Lund 1790—96, innan han sistnämnda år promoverades till philosophiæ magister. Vid universitetet fästades han 1798 såsom docent i anatomi och erhöll 1800 medicinæ doctors- och chirurgiæ magistergraden. 1810 befordrad till adjunct i medicinska faculteten, blef han tvenne år sednare director vid det kliniska institutet, vid hvilket han sedan 1807 hade varit anställd såsom lazarettsläkare. Såsom academisk lärare utvecklade han en under en sednare tid mera ovanlig fruktbarhet såsom utgifvare af disputationer, och var en flitig och samvetsgrann målsman för sin vetenskap. Efter 45:årig tjenstgöring som academisk lärare erhöll han 1843 nordstjerneorden.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Cogitata de instinctu animalium. 1797. 4:o. — Dijudicatio emendationum systematis sexualis Linneani. 1798. 4:o. — Quæstio physiol. quæ et qualis est musculorum vis formam ossium mutandi. 1801. 4:o. — De phthisi intestinali morbi casu illustrata. 1816. 4:o. — Obs. in hepatidem acutam. e. a. 4:o. — Obs. in morbos hepatis chronicos. e. a. 4:o. — De bracherio Frisiano. 1818. 8:o. — Obs. in viscerum tumores. e. a. 4:o. — De usu acetatis plumbici crystallisati in phthisi et hæmoptysi. e. a. 4:o. — Obs. in scarlatinam. e. a. 4:o. — Obs. in psoïtidem. 1819. 8:o. — Diss. med. de pyrosi. e. a. 8:o. — Obs. in rheumatismum et arthritidem. e. a. 4:o. — De metastasi. 1820. 8:o. — Morborum casus ex diario nosocomii acad. Lundensis. e. a. 8:o. — De vi febrium in morbos chronicos. e. a. 8:o. — Disquisitio in cephalalgiam. 1821. 8:o. — De curationibus periculosis. 1822. 4:o. — De usu oxidi hydrargyrici in lue venerea. 1823. 4:o. — Morborum casus ex diario nosocomii acad. Lundensis. e. a. 8:o. — Pneumoniæ rheumaticæ exemplum. 1824. 4:o. — De animi deliquio. e. a. 4:o. — De sanitate mari tuenda. 1825. 4:o. — Diss. med. in curam phthiseos pulmonalis ulcerosæ inquirens. P. I, II. 1826. 4:o. — Phthiseos pituitosæ brevis expositio. 1827. 4:o. — Observationes in anginam pectoris. 1829. 4:o. — De nuce vomica et strychnino. e. a. 8:o. — Observationes in morbos quosdam tropicos. e. a. 8:o. — Observationes circa prophylaxin in morbis contagiosis acutis. 1830. 4:o. — De febre intermittente vernali. e. a. 4:o. — De statu verminoso. P. I—III. e. a. 4:o. — Observationes circa exanthema scarlatinosum. 1832. 4:o. — Diss. med. in phthisin pulmonalem breviter inquirens. e. a. 8:o. — Ad anginam membranaceam epidemice in Scania grassantem obs. 1833. 4:o. — Myopathiæ periodicæ casus. e. a. 4:o. — De præcipuis in diabete curando remediis adhibitis. e. a. 8:o. — De extracto lactucæ et lactucario. e. a. 8:o. — Epilepsiæ brevis delineatio. P. I, II. 1834. 4:o. — Observationes nonnullæ circa febres exanthematicas, præsertim febrem variolosam, casu peculiari illustratæ. e. a. 4:o. — Obs. quædam med.-pract. ad febrem intermittentem. e. a. 4:o.

— Observationes circa tussim convulsivam. 1835. 4:o. — Maniæ helluonum brevis expositio. e. a. 4:o. — Scirrhi pancreatis casus. 1837. 4:o. — Observationes quædam circa usum nitratis argentici fusi externum. e. a. 4:o. — Dysuriæ brevis expositio. e. a. 4:o. — Observationes in hypertrophiam. e. a. 4:o. — Cephalalgiæ brevis expositio. e. a. 4:o. — Choleræ Asiaticæ brevis expositio. P. I, II. 1838. 4:o. — De constitutione epidemica, præcipue stationaria. 1840. 4:o. — Diss. med. in diagnosin febris nervosæ et typhi inquirens. P. I, II. e. a. 4:o. — De acrotismo sive pulmonum defectu. 1841. 4:o. — Blåssjuka af medfödda bildningsfel (cyanosis congenita). e. a. 8:o. — De peritonæitide. 1842. 8:o. — Hæmorrhagiæ cerebri expositio brevis. e. a. 8:o. — De curatione pneumoniæ simplicis. e. a. 8:o. — Reflexioner öfver den praktiska medicinen. 1843. 8:o. — In pericarditidem notata ex usu practico. 1844. 8:o. — J. C. Loders första grunder till medicinska anthropologien, öfvers. Lund 1799. 8:o. — System uti kirurgien af J. Arneman. Öfvers. I, II. Sthlm 1801, 1806. 8:o. — Om brännvinets giftiga verkan; af C. W. Hufeland. Öfvers. Lund 1804. 8:o. — Förteckning på de sjukdomar, som blifvit behandlade vid kliniska institutet i Lund år 1815 (i Sv. Läk.-sällsk. Handl. Bd. III). — *Programmer:* vid medic. doctorspromotionen 1825; — firandet af hert. af Uppland födelse 1827; — minnesfesten öfver h. exc. grefve L. v. Engeström s. å.; — rectorsombytena 1828 och 1836.

VII. **Pehr Erik Gellerstedt** utnämndes såsom bataljonsläkare vid kungl. svea lifgarde till professor i practisk medicin vid Lunds universitet 1848 $^{11}/_{7}$.

Född i Hernösand 1815; student i Uppsala 1832; chirurgiæ magister 1839; promoverad till medicinæ doctor (primus) i Uppsala 1841; docent i practisk medicin vid Uppsala universitet 1844; lärare i medicina legalis vid kgl. carolinska institutet i Stockholm 1845—48; bataljonsläkare vid kgl. svea lifgarde 1845; R. N. O. 1861.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Bidrag till den tuberculösa lungsotens pathologi och nosographi. I—VI. Stockholm 1844. 8:o. — *I tidskriften Hygiæa:* Om bensårs behandling med häftor. Öfvers. 1841. — Recension af d:r Liedbecks bok: Är lungsot botlig? 1842. — Beskrifning af ett fall emphysema subcutaneum ambulans. s. å. — Årsberättelse för år 1843 öfver sjukvården på medicinska afdelningen af kgl. garnizonssjukhuset. 1844. — Om olikheterna emellan den s. k. nya Wienska skolans lära om den physikaliska undersökningsmethoden och den som yrkas af fransmännen. 1846. — Recension öfver prof. Hwassers bok om Sydenham. s. å. — Recension öfver prof. Bonsdorffs kritiska anmärkningar rörande dråp och mord. 1848. — Referat af prof. Caspers skrift: Das Gespenst des sogenannten Brandstiftungstriebens. s. å — Program vid prof. Wahlgrens installation 1857: om masksjukdom.

II. I theoretisk medicin.

I. **Nils Wichmand** kallades som kanik vid Lunds domcapitel till professor i theoretisk medicin vid det nyupprättade universitetet i slutet af år 1667 och innehade detta embete till sin död, som inträffade redan 1668 $^{2}/_{3}$.

Han var född i Odense 1610, hade gjort utländska studieresor till Frankrike och Holland samt i Leyden 1642 blifvit promoverad till medicinæ doctor. Såsom practiserande läkare kom han från Kjöbenhavn öfver till Skåne och hade derstädes innehaft ett kanikedöme, innan han kallades till lärare vid den nybildade högskolan. Såsom sådan bevistade han universitetets inauguration 1668.

Tryckt Skrift: Disp. de morbo regio. Lugd. Batav. 1642. 4:o.

II. **Erasmus Sack-Sackensköld** utnämndes 1668 $^{14}/_{3}$ såsom medicinæ doctor och läkare hos universitetets curator M. Durell till anatomiæ et botanices professor och innehade denna befattning till 1697 $^{1}/_{9}$, då han afled.

Han var född i Giessen i Hessen 1633 och studerade dels vid åtskilliga

tyska lärosäten, dels i Kjöbenhavn under Bartholinus och i Leyden, hvarest han erhöll den medicinska graden. Under sitt vistande i Kjöbenhavn hade han knutit den förbindelse med dåvarande svenske gesandten M. Durell, som sedermera kom att för alltid fästa honom vid Sverige. Äfven sedan han hade erhållit fullmakt såsom professor i Lund, fortsatte han sina vidsträckta resor i Italien och Frankrike och synes ej hafva tillträdt sitt academiska embete förr än 1672. Under kriget förd i dansk fångenskap till Kjöbenhavn, blef han af konung Carl XI utlöst och anställdes såsom lifmedicus vid svenska hofvet under universitetets upplösning. Vid dess återupprättande 1682 återvände han och var sedan dess facultetens ende tjenstgörande lärare. Jemte sin collega Rostius ansedd såsom en af den äldsta lärarepersonalens mest framstående män, erhöll han 1688 utmärkelsen af upphöjelse i adligt stånd, då han antog namnet Sackensköld, och 1693 archiaters namn, heder och värdighet.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De hydrope ascite. 1687. 4:o. — *Programmer:* vid firandet af Carlsdagen 1684; — parentationen öfver prof. Nordeman s. å.; — rectorsombytet s. å.; — prof J. Linnerii installation 1685; — med. doctorspromotionen 1689; — parentationen öfver dr. Ulrica Eleonora 1694; — rectorsombytet s. å.

III. **Caspar Weiser** utnämndes såsom rector vid domskolan i Lund till physices professor 1669 $^{11}/_{1}$ och har möjligen i denna egenskap tillhört medicinska faculteten till 1671, då han utnämndes till poeseos professor. Se vidare professorer i poesi. (Anmärkningsvärdt synes dock att Weiser enligt de biographiska underrättelser, man om honom eger, aldrig erhållit någon medicinsk grad eller varit såsom läkare anställd, äfvensom att hans namn saknas i alla förteckningar å medicinæ professorer).

IV. **Christian Fossius** utnämndes såsom medicinæ professor honorarius till ordinarie professor i medicinska faculteten 1671 $^{11}/_{1}$ och innehade detta embete till 1672 $^{30}/_{1}$, då han befordrades till universitetets curator. Se vidare universitetets curatorer.

V. **Gustaf Harmens** utnämndes såsom e. o. philosophiæ experimentalis professor till ordinarie professor i medicin och philosophia experimentalis 1735 $^{29}/_{1}$ och innehade detta embete, efter att derifrån sedan 1771 hafva åtnjutit tjenstfrihet, till sin död, som inträffade 1774 $^{18}/_{11}$.

Han var född i Stockholm 1699 och hade erhållit sin första academiska bildning vid Uppsala universitet. Innan han började sina medicinska studier, hade han aflagt prof för juridisk embetsexamen och såsom anställd i konungens cancelli bevistat fredscongressen i Braunschweig 1720. Vid de förnämsta utländska lärosäten i Holland, Frankrike, England och Italien hade han under åren 1722—31 studerat medicin och erhöll 1731 i Harderwijk medicinæ doctorsgraden. 1732 $^{8}/_{1}$ utnämndes han till innehafvare af den extraordinarie lärostolen i philosophia naturalis & physica experimentalis.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De elementis aquarum mineralium. 1734. 4:o. — De medicina Lapponum. e. a. 4:o. — De functione et usu lienis. 1738. 4:o. — De calculo renum et vesicæ. 1740. 4:o. — De vera notione corporis. 1741. 4:o. — Diss. exhibens physicam corporis humani cognitionem. e. a. 4:o. — De existentia spiritualium. e. a. 4:o. — De vera ratione temperamentorum. e. a. 4:o. — Diss. sympathiæ explicationem sistens. e. a. 4:o. — De calculis in ventriculo inventis. 1744. 4:o. — De scirrho generatim. 1745. 4:o. — De fontium origine. e. a. 4:o. — Diss. tres leges motus Newtonianas adumbrans. e. a.

Del. 1, 2. 1782. 4:o. — Aphorismi de tartaro antimoniali. e. a. 4:o. — Om victrioltillverkningen. 1783. 8:o. — Om victriolsyrans egenskaper. 1784. 4:o. De sale ammoniaco. 1791. 4:o. — De principiis sanguinis humani. P. I, II. 1793. 8:o. — Corollaria nonnulla ex analysi quarum mineralium, tam naturalium quam arte factarum. 1794. 4:o. — Laurea cupressina, seu oratio funebris in memoriam Svenonis Lagerbring. Lund 1789. 4:o. Oratio panegyrica in obitum Joh. Nelandri. Ibm. 1790. 4:o. — Rosarum folia (oratio funebris) in tumulum Eberhardi Rosenblad. Ibm. 1796. — *I Physiogr. sällskapets Handl.* D. I: Täckdikens nytta och företräde framför de öppna och vanliga. — Anmärkningar om poudre de la providence. — *Programmer:* vid firandet af kon. Adolf Fredriks födelsedag 1765; — rectorsombytet 1766; — philos. magisterpromotionen 1775; — medic. doctorspromotionen 1780; — prof. M. Norbergs installation 1782; — parentationen öfver dr. Lovisa Ulrica s. å.; — firandet af hert. af Småland födelse s. å.; — firandet af kronprinsen Gustaf Adolfs födelsedag s. å.; — prof. Fremlings installation s. å.; — prof. Tengwalls installation s. å.; — rectorsombytet 1783; — medic. doctorspromotionen 1797.

VII. **Andreas Eilertsson Barfoth** förflyttades 1799 från anatomiæ till medicinæ theoreticæ professionen och var såsom innehafvare af sistnämnda lärostol verksam till 1805 $^{3}/_{8}$, då han på begäran derifrån erhöll afsked.

Han var född i Lund 1738 och blef redan vid 10 års ålder inskrifven som student vid universitetet. 1758 aflade han philosophiæ candidatexamen och utnämndes, sedan han efter fulländad medicinsk kurs i Lund och Stockholm 1766 blifvit medicinæ licentiat, till anatomiæ prosector 1767. Vid jubelfesten 1768 promoverad till medicinæ doctor, och sedan 1769 verksam såsom lazarettsläkare i Lund, företog han 1775—76 en vetenskaplig studieresa till England, Frankrike och Tyskland. Vid den anatomiska professionens inrättande kallades han 1783 $^{15}/_{9}$ att vara universitetets förste professor i anatomi. Efter sitt afskedstagande från sin befattning såsom medicinæ theoreticæ professor lefde han i Lund till 1819 $^{9}/_{1}$, då han afled, öfver 80 år gammal.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De virtute aëris fixi antiseptica. 1777. 4:o. — De aspera arteria avium. 1786. 4:o. — De criteriis et remediis cancri adhuc dubiis. 1787. 4:o. — De fatis anatomes in Suecia. 1788. 4:o. De febre biliosa a. MDCCLXXXVIII nautas afficiente. 1790. 4:o. — Diss. med. in contagium epidemicum inquirens. 1791. 4:o. — De salubritate Lundæ. 1794. 4:o. — De dyspepsiæ causis. 1796. 4:o. — Externorum medicamentorum in genere æstimatio. 1797. 4:o. — De mercurio. e. a. 4:o. — De morbosis pancreatis affectionibus. 1799. 4:o. — De vi venenata camphoræ novis experimentis probata. e. a. 4:o. — De gummi ammoniaco. e. a. 4:o. — De panaritio. 1800. 4:o. — De causa proxima inflammationis. e. a. 4:o. — Animadversiones de virtute medica oxygenii. e. a. 4:o. — Diss. med. de facultate naturæ medicatrice a vitali non distinguenda. e. a. 4:o. — Bref om några practiska ämnen (i Läkaren och Naturf. D. I.). — Bref om geum urbanum (ibm. D. III.). — *Programmer:* vid prof. Lundblads installation 1789; — firandet af C. A. Wachtmeisters tillträde till cancelleriatet s. å.; — prof. Engelharts installation 1790; — rectorsombytet s. å.; — medicinæ doctorspromotionen 1791; — parentationen öfver E. S. Bring 1798; rectorsombytet 1799; — med. doctorspromotionen 1800.

VIII. **Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld** utnämndes såsom medicinæ adjunct till professor i theoretisk medicin 1805 $^{19}/_{9}$ och utöfvade detta lärareembete till 1832 $^{17}/_{10}$, då han derifrån erhöll beständig tjenstledighet.

Han var född i Lund 1775, en son af biskopen och procancelleren Petrus Munck. Redan vid 19 års ålder anställdes han såsom medicinæ adjunct vid universitetet, efter att året förut hafva erhållit den philosophiska och samma år den medicinska graden. Sina medicinska studier, dem han börjat i Lund under ledning af sin morfader, den berömde Eberhard Rosenblad, fortsatte han

sädens utgjutelse under sömnen af D:r Hildebrandt. Öfvers. Lund 1795. 8:o, 2:dra uppl. 1806. — Några skönhetsmedel icke från Paris af C. W. Hufeland. Öfvers. af D. S. D. S. K. Lund 1798. 8:o. — Hus- och reseapothek, efter Hufeland. Sthlm 1800. 8:o. — Till allmänheten om kokoppor, ett säkert förvaringsmedel emot menniskokoppor. Lund 1801. 8:o, 2:dra uppl. Sthlm s. å. — Förslag till hämmande af den i flera orter härjande koppfarsoten. Lund 1802. 8:o. — Om Pestalozzis lärometbod. Ibm. 1803. 8:o. (öfvers. på danska). — Om mineralsura rökningar, som ett säkert förvaringsmedel emot gångbara elakartade sjukdomar. Ibm. 1806. 8:o. — Yttrande i högloft. ridd. och adelns plenum 1815. Sthlm s. å. 4:o. — Förslag till författningar för allmänna helsovården, med anmärkningar. H. I. Lund 1817. 4:o. — Yttrande inför. ridd. och adeln 1817. Sthlm s. å. 4:o. — *Programmer:* vid prof. Kjellins installation 1812; — prof. Tegnérs d:o s. å.; — prof. Fallens d:o s. å.; — prof. Agardhs d:o s. å.; — prof. Engeströms d:o s. å.; — medicinæ doctorspromotionen 1813; — rectorsombytet s. å.; — firandet af arffursten Carl Ludvig Eugènes födelse 1826; — rectorsombytet s. å.

IX. **Nils Henrik Lovén** utnämndes såsom e. o. professor i theoretisk medicin till ordinarie professor i theoretisk och rätts-medicin vid Lunds universitet 1847 [28]/[8].

Född i Rengs församling i Skåne 1801; student 1817; philos. doctor 1823; e. o. amanuens vid universitets-bibliotheket 1824, ord. amanuens 1827; med. licentiat s. å.; extra bataljonsläkare vid södra skånska infanteriregementet 1826—47; underläkare vid läns-lazarettet i Lund 1828—34; docent i theoretisk medicin 1828; förestod professionen i samma ämne från v. t. 1829— h. t. 1847 med undantag af h. t. 1830; medicinæ doctor 1831; förestod v. bibliothecarietjensten s. å.; brunns-intendent i Ramlösa 1836; anatomiæ prosector 1838; e. o. professor i theoretisk medicin med säte och stämma i med. faculteten s. å.; R. N. O. 1858.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om fiskars, foglars och amphibiers respiration. 1830. 8:o. — Comparatio systematum sanguinis et lymphæ. P. I—IV. 1835—37. 4:o. — De Frederico Hoffmanno, ejusque medicina rationali systematica. 1847. 8:o. — Anvisning att ändamålsenligt anställa bloduttömningar, vaccinera samt använda räddningsmedel vid hastigt påkommande lifsfarliga tillfällen. Lund 1838. 8:o. — *Programmer:* vid acad. föreningens fest åt minnet af E. G. Geijer 1847; — festen vid invigningen af academiska föreningens nya byggnad 1851 (inneh. bidrag till Lunds stads och universitetets historia); — vid rectorsombytet s. å. — Dessutom smärre uppsatser i k. Physiogr. Sällskapets och Sv. Läkaresällskapets handlingar, Studier, kritiker och notiser m. fl. tidskrifter.

E. o. Professor.

I. **Nils Henrik Lovén** 1838—47. Se ofvan.

III. I anatomi (och chirurgi 1801—1847).

I. **Andreas Eilertsson Barfoth** utnämndes såsom anatomiæ prosector till professor i anatomi 1783 [15]/[8] och innehade detta embete till 1799, då han öfvergick till professionen i theoretisk medicin. Se vidare professorer i theoretisk medicin.

II. **Arvid Henrik Florman** utnämndes såsom anatomiæ prosector till professor i anatomi och chirurgi 1801 [3]/[2], åtnjöt från detta embete sedan 1828 [24]/[8] beständig tjenstledighet och erhöll såsom emeritus derifrån afsked 1831 [12]/[11].

Han var född i Tosterup i Skåne 1761 och inskrefs som student vid Lunds universitet 1777. Efter aflagd philos. candidatexamen började han sina

medicinska och comparativt anatomiska studier i Lund och fortsatte dem i Kjöbenhavn under ledning af Abildgaard och Winslöw 1781—86. Redan 1785 under sitt vistande i Kjöbenhavn kallad till docent i anatomi, befordrades han efter sin återkomst till universitetet i Lund 1787 till anatomiæ prosector och erhöll 1791 medicinæ doctorsdiplomet. Såsom nyss utnämnd prosector deltog han i egenskap af expeditionsmedicus på örlogsflottan i kriget med Ryssland 1788—89, bevistade sjöslaget vid Hogland 1788 och var sedan under närmast följande år anställd såsom öfverläkare vid sjukhuset i Carlskrona. Sedan han återvändt till Lund, öppnade han den anatomiska undervisning så väl rörande menniskans som djurens anatomi, som skulle blifva för det vetenskapliga studiet i så hög grad fruktbärande, och redan flera år innan han intog den anatomiska lärostolen, hade han ensam i detta ämne uppehållit undervisningen. Den veterinärskola, som han under åtskilliga år uppehöll och för hvilken en särskilt anatomisk dissectionssal var inrättad, blef äfven jemte hans medicinska undervisning af stort och välgörande inflytande. Hans academiska föreläsningar ej mindre än hans ledning af öfningarne på de anatomiska dissectionssalarne höra till de bästa minnen af academisk undervisning, som universitetets historia eger. Den comparativaanatomiens införare i Sverige, blef han under sin trägna verksamhet såsom academisk lärare grundläggaren af förbättrade lärometoder inom denna vetenskap, och mängden af de utmärkta män, som, utgångna från hans skola, inom det medicinska och naturvetenskapliga området förvärfvat namnkunnighet, vittnar på ett lysande sätt om hans läraregåfvor. Såsom vetenskaplig författare och såsom utgifvare af populära skrifter var han ej mindre verksam än såsom academisk lärare; och hans anatomiska handbok har länge vid de medicinska undervisningsverken i Sverige varit begagnad såsom lärobok. Hans menniskokärlek och oegennyttiga välgörenhet såsom practisk läkare hade varit tillräckliga att oberäknadt hans vetenskapliga förtjenster förvärfva honom ett sent förgätet namn. Till riddare af nordstjerneorden utnämndes han 1824 och lefde såsom professor emeritus i Lund till 1840 ²/₁. (Till universitetet hade han redan förut skänkt sina betydliga anatomiska samlingar och sitt dyrbara anatomiskt-physiologiska och medico-forensiska bibliothek.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Observationes in hodiernam de dentibus præcipue hominum doctrinam. 1793. 4:o. — Theses medicæ. 1794. 4:o. — De controversa quæstione, an cor nervis careat. 1796. 4:o. — De vi venenata nucis vomicæ novis experimentis probata. 1798. 4:o. — De inflammatione ossium. 1799. 4:o. — De methodo mersis subveniendi per inflationem aëris. 1802. 4:o. — In vulnera venenata nostratium animadversiones. 1803. 4:o. — De extensione continuata fractis ossibus sanandis interdum necessaria. 1805. 4:o. — De insolita costarum depressione, sine prævia fractura et luxatione orta. 1807. 4:o. — De structura ligamentorum coli musculosa adhuc dubia. 1808. 4:o. — Diss. sistens comparationem suturarum verarum calvariæ hominis et brutorum. 1809. 4:o. — Observationes circa doctrinam de articulationibus ossium ab osteologis receptam. 1811. 4:o. — De longitudine femoris aucta sine prævia luxatione. 1812. 4:o. — De aneurismate cordis. P. I—III. e. a. 4:o. — De signis inflammationis membranarum serosarum. e. a. 4:o. — Obs. in anatomiam chondropterygiorum præcipue squali et rajæ generum. 1819. 4:o. — De articulationibus sic dictis accidentalibus, fracturas ossium interdum subsequentibus. 1821. 8:o. — Diss. anatomiam sistens murenæ anguillæ L. comparatam et obss. physiol. dilucidatam. e. a. 8:o. Häst- och boskapsläkaren eller handbok för landtmännen vid de allmännaste sjukdomar, som anfalla hästar, hornboskap, får och svin af P. G. Abildgaard, öfvers. Sthlm 1785, 92. 8:o. — Inledning till hästars kännedom, i afseende på deras temperament, slägte, ålder, fel och fullkomligheter m. m. Lund 1794, 98. 8:o. — Pharmacopæa veterinaria. Ibm. 1809. 8:o. Nödig under-

rättelse om de allmänna hästsjukdomar: qvarka, snip och springorm, huru de kunna kännas, förekommas och utrotas. Lund 1815. 8:o. — Thesaurus anatomicus, complectens præparata anatomica et pathologica ex homine et brutis, quæ pro publicis prælectionibus in theatro anatomico conquisivit A. H. F. Lundæ. 1817. 8:o. — Anatomisk handbok för läkare och zoologer. D. I, II. Lund 1823, 30. 8:o. — Underrättelser om bruket af de mest bepröfvade præservativer och botemedel mot den nu i Europa grasserande cholerasjukdomen. Ibm. 1831, 34. 4:o. — Underrättelse om hushållsdjurens vård och skötsel under helso- och sjukdomstillståndet. Ibm. 1834, 38. 8:o. — Tal i Lunds nykterhetssällskap 1837 och 1838. — Kort beskrifning om nykterhetsföreningarnes beskaffenhet, hvad de skulle kunna uträtta och hvad de hafva uträttat i landet. Lund 1839. 8:o. — *I K. Vet. Akad. Handlingar:* Ondartade svulster bland oxar och hästar, observerade på några ställen i Skåne år 1786. 1787; — En sällsynt angina suppuratoria, anm. 1790 i Carlskrona. 1790. — Hydrocephalus anmärkt på en nyfödd kalf. 1794. — Berättelse om dynt funnen hos menniskan. 1810. — Anmärkningar vid de kännemärken, som vanligen anföras för att urskilja och bestämma hästens ålder. 1811. — Dynt (cysticerus cellulosæ) funnen i hjernan på ett yrsjukt svin. 1815. — Beskrifning på ett vanskapadt vattenhufvud. 1818. — *I Kgl. sv. Krigs-Vet. Acad:s Handl.:* Om veterinärvetenskapens befrämjande i Sverige genom veterinärskolor. 1800. — Behandlingssättet af sadelbrott under marscher och campagner till förekommande af dess svåra följder. 1836. — *I Sv. Läk. Sällskapets Skrifter:* Anmärkningar vid läran om polyper i hjertat. Bd. IV. — Om pseudomembran emellan dura mater och arachnoidea. Bd. VI. — Ett ovanligt slags volvulus intestinorum. Bd. VIII. — *I Vet. Handl. för läkare och fältskärer:* Afhandling om unga maskar, som finnas utom tarmkanalen. Bd. I. — Beddocs tankar om blåsesten skörbjugg, phthisis och katarr. Bd. III. — *I utländska journaler:* Forsög med Laxermidler for Heste anstillede af A. H. F., overs. af Rafn (i Physikal., econom., medico-chirurg. Bibl. for Dannem. og Norge 1797). — Kan man af udvortes Tegn l. ved Dissection med Visbed bestemme om et Menneske eller andet Dyr, som optages af Vandet, er druknet eller paa anden Maade kommet afdage, overs. af Rafn (i Nyt Bibl. for Physik, Medicin og Oeconomie 1801, öfvers. på tyska i Nord. Archiv f. Naturk., Arzneywissensch. u. Chirurgie, samt derifrån på svenska i Hedins Vet. journal f. läkare D. II.) — Om Oesophagus ventriculosus på en häst. (i Danske Veterinaire-Selskabets Skrifter 1813). — *Programmer:* vid parentationen öfver hertig Fredrik Adolph 1804; — rectorsombytet 1805; — medicinæ doctorspromotionen 1806 (innehållande anatomiens historia vid Lunds universitet).

III. **Johan Bernhard Pramberg** utnämndes såsom e. o. professor i anatomi och chirurgi till ordinarie professor i samma ämnen 1832 $^{2}/_{6}$ och innehade denna lärostol till 1847 $^{8}/_{12}$, då han förflyttades till professionen i chirurgi och obstetrik. Se vidare professorer i chirurgi och obstetrik.

IV. **Carl Fredrik Naumann** utnämndes såsom anatomiæ adjunct och prosector till professor i anatomi 1852 $^{8}/_{2}$.

Född i Malmö 1816; student 1831; philos. doctor 1841; medicinæ licentiat 1847; chirurgiæ magister 1848; underläkare å kungl. garnizonssjukhuset i Stockholm 1845—46, å kungl. seraphimer-lazarettet och andra sjukvårdsanstalter derstädes dels 1846, dels 1847; bataljonsläkare å flottans sjukhus i Carlskrona Nov. och Dec. 1846; förestod anatomiæ professionen vid Lunds universitet v. t. 1848 samt åren 1849, 50, 51; medicinæ theoreticæ et forensis docens 1847; anatomiæ adjunct och prosector 1849. R. N. O. 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om hyrax capensis. I, II. 1848. 8:o. — Om byggnaden af luftrörshufvudet hos den fullvexta menniskan. I—III. 1851. 8:o. — Några ord om byggnaden af främre extremiteten hos slägtet vespertilio. (Införd i K. W. Akad:s Handl. 1850 och belönad med Flormanska priset). Stockholm 1851. — Om missfoster (i Lunds universitets Årsskrift 1865). — Program vid rectorsombytet den 1 Juni 1861.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De ophthalmia. 1794. 4:o. — De hæmorrhagiis parturientium. P. I, II. 1813—18. 4:o. — Observationes de febre puerperali. 1819. 4:o. — De organis partum efficientibus. e. a. 4:o. — Om fractura colli femoris (i Hedins Vet. handl. för läkare och fältsk. T. VII, h. 2). — Bref till k. coll. medicum om hans utländska resa (i Läkaren och Naturf. T. XIV). — Program vid medicinæ doctorspromotionen 1819.

III. **Johan Bernhard Pramberg** förflyttades från professionen i anatomi och chirurgi till professionen i chirurgi och obstetrik 1847 $^{3}/_{12}$ och erhöll såsom professor emeritus från detta embete afsked 1857 $^{20}/_{2}$.

Född i Östra Ljungby i Skåne 1788; student i Lund 1804; medicinæ doctor 1813; chirurgiæ magister s. å.; anatomiæ prosector äfven s. å.; lärare i pastoralmedicin 1814—24; förestod professionen i practisk medicin en del af v. t. 1815, i theoretisk medicin en del af v. t. 1817, och i anatomi och chirurgi h. t. 1828; e. o. professor i samma ämnen med säte och stämma i medicinska faculteten s. å.; intendent vid Ramlösa helsobrunn s. å.; ordinarie professor i anatomi och chirurgi 1832 $^{2}/_{6}$. R. N. O. 1854.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Qua ratione medicina empirica et rationalis ad disciplinæ emolumentum optime conjungi possint. 1817. 8:o. — Observationes anatomicæ in syndesmologiam. 1828. 8:o. — De conformatione articulorum corporis humani ossea, generatim spectata ejusque vi et efficacia in motus, quorum ipsi sunt potentes et luxationes, quibus sunt obnoxii. P. I, II. 1829. 8:o. — De ligandarum torquendarumque arteriarum ratione et usu. P. I—IV. 1830. 8:o. — De textura proprietatibus vita et metamorphosi partium articulorum ossearum. e. a. 8:o. — De cognitione aberrantium vasorum præcipue arteriarum, medico necessaria et exemplis notabilioribus in theatro anatomico etiam nostro observatis illustrata. P. I—IV. 1834—37. 8:o. — De fetu monstroso judicio medici submisso. P. I, II. 1838—40. 8:o. — De retroversione uteri a retroflexione distinguendâ et dignoscenda. 1846. 8:o.

IV. **Carl Jacob Ask** utnämndes såsom docent i chirurgi vid universitetet och stadsläkare i Lund till professor i chirurgi och obstetrik 1858 $^{23}/_{7}$.

Född på Skarhult i Skåne 1825; student i Lund 1842; philos. doctor 1847; medicinæ licentiat 1853; chirurgiæ magister s. å.; docent i chirurgi 1854; uppehöll de kliniska föreläsningarne å chirurgiska afdelningen af lazarettet under en del af v. t. 1855; stadsläkare i Lund s. å.; medicinæ doctor äfven s. å.; t. f. director vid kliniska institutet 1865; R. N. O. 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om lungbrand. 1852. 8:o. — Chirurgiska iakttagelser. 1853. 8:o. — Halsens chirurgiska anatomi. 1859. 8:o. — *Programmer:* vid professorerna Borelii och Humblas installation: Om bronchotomi. 1867; — vid rectorsombytet s. å.

E. o. Professor.

I. **Arvid Sture Bruzelius** utnämndes såsom e. o. artis obstetriciæ adjunct och director vid kliniska institutet i Lund till e. o. professor i chirurgi och obstetrik med säte och stämma i medicinska faculteten 1847 $^{3}/_{12}$ och innehade detta embete till 1858 $^{11}/_{12}$, då han derifrån på begäran erhöll afsked.

Han var född i Tommarp i Skåne 1799, blef student i Lund 1816 och derstädes promoverad till philos. magister 1823. Följande året anställd vid universitetet såsom docent i botanik, förflyttades han efter aflagda medicinska examina till docentur i obstetrik 1829, promoverades samma år till medicinæ doctor och blef 1831 e. o. adjunct i obstetrik samt chirurgiæ magister. Under sammanlagdt 15 läseterminer förestod han vid professor Liljewalchs tjenst-

ledighet och efter hans afgång den obstetriska professionen. Sedan 1835 förste läkare vid länslazarettet i Lund, utnämndes han 1844 till director vid det dermed förenade kliniska institutet och innehade båda dessa befattningar, äfven sedan han erhållit afsked från universitetet, till till sin död, som inträffade 1865 $^{28}/_{1}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Observationes in genus charæ. 1824. 8:o. — Om en förlossning hindrad genom benväxt. 1829. 8:o. — De Christo, passionem, mortem et resurrexionem suam prædicente. 1842. 4:o. — In doctrinam trepanationis cranii meletemata. 1846. 8:o (öfvers. på tyska i Zeitschr. für Erfahrungsheilkunst v. A. Bernhard u. F. Löffler 1847. I, 2). — Officium uteri præternaturale. 1850. 8:o. — Om tarm-invagination. 1852. 8:o.

V. I medicinsk och physiologisk chemi.

I. **Nils Johan Berlin** utnämndes såsom professor i chemi och mineralogi till professor i medicinsk och physiologisk chemi 1862 $^{2}/_{5}$ och har sedan 1864 $^{2}/_{12}$ från detta embete åtnjutit beständig tjenstledighet såsom generaldirectör och ordförande i kungl. sundhetscollegium.

Född i Hernösand 1812; student i Uppsala 1830; philos. doctor 1833; medicinæ doctor 1837; docent i chemi vid Uppsala universitet 1834; lärare vid nya elementarskolan i Stockholm i tyska språket, mathematik och naturalhistoria 1837—44; adjunct i chemi och pharmaci vid carolinska medico-chirurgiska institutet och lärare vid apothekare-societetens pharmaceutiska institut 1839—45; e. o. professor i pharmacologi vid Lunds universitet 1845; ordinarie professor i chemi och mineralogi 1847; generaldirectör och t. f. ordförande i kungl. sundhetscollegium 1864; ordförande i directionen öfver kungl. gymnastiska central-institutet 1866; vald till ledamot af riksdagens första kammare för Malmöhus län 1866; R. af Kejs. R. S:t Wlad. O. 4:e cl. 1849; R. D. D. O. 1858; R. N. S:t O. O. 1859; R. N. O. 1860; C. N. O. 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Tentamen chemicum observationes quosdam circa salia oxidi chromici sistens. 1833 (Præs. Walmstedt). 4:o. — Diss. chemica analysin Gadolinitarum Ytterbyensium exhibens. 1834. 4:o. — Anmärkningar vid chromoxiden och några dess salter. 1835. 8:o. — Circa præparata chemica pharmacopœæ Succiæ observationes. 1836. 4:o. — *Disp. Lund.:* Om några norska mineraliers sammansättning. 1852. 8:o. — *Böcker:* Vextchemien i sammandrag. Sthlm 1835. 8:o. (Öfvers. på danska 1838). — C. J. Meyers farmakologi, öfversatt och med afseende på svenska farmakopeen bearbetad. Ibid. 1839. 8:o. — Tyska skriföfningar för nya elementarskolans högre klasser. Ibid. 1840. 8:o. — Anvisning till lökvexters, särdeles hyacinters drifning i rum. Ibid. 1842. 12:o. — Register öfver de af K. Wetenskapsakademien utgifna årsberättelser i fysik, kemi, mineralogi och geologi för åren 1821—40. Ibid. 1842. 8:o. — Anvisning till de allmännaste gifters upptäckande på kemisk väg; med förord af J. Berzelius. Ibid. 1845. 8:o. — In pharmacopæam Suecicam commentarius medico-practicus. 1 uppl. Lund 1846, 2 uppl. ibid. 1854, 3 uppl. ibid. 1858. 12:o. — Grunderna för den qualitativa kemiska analysen. 1 uppl. ibid. 1847. 12:o, 2 uppl. ibid. 1856, 3 uppl. 1862. 4 uppl. 1867. — Utkast till den organiska kemien af F. Wöhler. Öfversatt och bearbetadt. Ibid. 1848. 8:o. — Den svenska farmakopéen, öfversatt och kommenterad. En handbok i farmakologien för läkare och apothekare. Första delen: Materia pharmaceutica, Ibid. 1849. Andra delen: Pharmaca præparanda, Ibid. 1851. 8:o. — Lärobok i naturläran för folkskolor och skollärare-seminarier. 1—6 uppl. Ibid. 1852—65. 8:o. (Öfvers. på finska). — Läsebok i naturläran för Sveriges allmoge, 1—6 uppl. Ibid. 1852—66. 8:o. (Öfvers. på norska, danska och tyska i flera uppl.). — Elementarlärobok i oorganisk kemi, 1—2 uppl. Ibid. 1857—60. 8:o. — Kort lärobok i kemi. 1, 2 uppl. Ibid. 1860—64. 8:o. — Fysikens första grunder efter J. Schabus. 1, 2 uppl. Ibid. 1860—63. 8:o.

— *Smärre afhandlingar i åtskilliga lärda tidskrifter:* Bidrag till en närmare kännedom af ytterjorden och dess föreningar (i kgl. Vet. akad. Handl. 1835). — Undersökning af några för sjöskum hittills ansedda svenska mineralier (ibid. 1841). — Om den oxalsyrade chromoxidens dubbelsalter (ibid. 1844). — Reseberättelse, afgifven till kgl. sundhetscollegium (i Läkaresällsk. nya Handl. 1844). — Försök till bestämmande af chromens atomvigt (i kgl. Vet. akad. Handl. 1845). — Analyser af ytterjordshaltiga mineralier (i kgl. Vet. akad. Öfversigt s. å.). — Analys af ett hepatiskt vatten från Sandefjord i Norge (ibid. s. å.). — Analys af Ramlösa helsovatten (ibid. 1847). — Om tartrylsyrade salters vattenhalt (ibid. s. å.). — Bemerkung über Radix Angelicæ, 1848. — Om molybden (i kgl. Vet. akad. Öfversigt 1849). — Analyser af norska mineralier (ibid. s. å.). — Notiz über Ichthyscolla (i Arch. d. Pharm. 1850). — Neue Mineralien aus Norwegen (i Poggend. Ann. 1851, 52). — Ueber die wahre Natur des in Orangite gefundenen vermeintlichen Donariumoxyds, 1852. — Ueber die Zusammensetzung des Mosandrits, s. å. — Bemerkungen über die Zirkonerde (Erdm. Journ. s. å.). — Om några nordiska metall-legeringars sammansättning, s. å. — Materialier för bedömandet af sammanhanget mellan de antika bronsernas sammansättning och ålder (i Annaler för Nord. Oldk. s. å.). — Om det Trommerska profvets användande vid urins undersökning på socker, 1856. — Bemerkung über des Atomgewicht des Chroms, 1857. — Ueber das Verhalten der Harnsäure zur alkalischer Kupferlösung, s. å. — Några frågor i afseende på ventilation, 1858. — Om de i den blandade ytterjorden befintliga oxider, 1860. — Analys af Torpavattnet, 1863. — Luften betraktad ur hygienisk synpunkt, s. å. — Om desinfektionsmedlens olika verkningssätt, 1866. — Dessutom ett betydligt antal originaluppsatser, referater och granskningar i Litteraturföreningens tidskrift, Hygiæa, Frey samt flera in- och utländska tidskrifter. — *Programmer:* vid prof. Rabenii installering: Om alkemiens förhållande till kemien, 1854; — rectorsombytena 1855 och 1857; — philos. magisterpromotionen 1859: Om sambandet mellan de enkla kropparnes æqvivalenttal.

E. o. Professor.

I. **Nils Johan Berlin** i pharmacologi 1845—47. Se ofvan.

II. Öfrige lärare.

I. I theoretisk och practisk medicin.

I. Adjuncter.

I. **Johan Gottschalk Wallerius** 1733—41. Född i Nerike 1709; student i Uppsala 1725; philos. magister derstädes 1731; adjunct i Lund 1733; medicinæ doctor i Lund 1735; medicinæ adjunct i Uppsala 1741; professor i chemi, metallurgi och pharmaceutik derstädes 1750; afsked från professorsembetet 1767; R. W. O. 1772. Död 1785. (Se om honom Biografiskt Lexikon XIX).

Tryckt Skrift: Disp. Ups.: De historiæ naturalis usu medico. 1740. 4:o. — Decades binæ thesium medicarum. 1741. 4:o. — De siti naturali & morbosa. 1746. 4:o. — An et quousque chemia resolvat corpora naturalia in illas, a quibus fuerunt composita, partes. 1740. 4:o. — De origine et natura nitri. 1749. 4:o. — De principiis vegetationis. 1751. 4:o. — De salibus alcalinis eorumque usu medico. e. a. 4:o. — De indole maris mortui. e. a. 4:o. — De nexu chemiæ c. utilitate reipublicæ. P. I, II. e. a. 4:o. — Observationes mineralogicæ ad plagam occidentalem sinus Bothnici factæ. 1752. 4:o. — De artificiosa fœcundatione immersiva seminum vegetabilium. e. a. 4:o. — De origine salium alcalinorum. 1753. 4:o. — Afhandling om quartz. e. a. 4:o. — Om smältningar. 1754. 4:o. — Caussa sterilitatis agro-

rum. e. a. 4:o. — Censuræ circa præparationem medicamentórum chemicorum. e. a. 4:o. — De monte argenteo occidentali, vulgo dicta Vestra Silfberget. 1755. 4:o. — Om en bruksspatrons tilbörliga upsigt i hytta och hammar vid jernsmide. 1756. 4:o. — Om malmgångars natur och beskaffenhet. 1757. 4:o. — Om malmgångars upsökande. e. a. 4:o. — De ustulatione mineræ ferreæ: Om jernmalms råstning. Lat. & Sveth. e. a. 4:o. — De cuprimontis Fahlunæ œconomia prisca-metallica. e. a. 4:o. — De geocosmo senescente. 1758. 4:o. — De origine montium. e. a. 4:o. — An calor a sole? e. a. 4:o. — De emendatione agri. e. a. 4:o. — Om malmförande bergs egenskaper. 1759. 4:o. — Om limstens nytta vid jernmalms smältningar. 1760. 4:o. — De chao. e. a. 4:o. — Om prober-konsten. e. a. 4:o. — De argilla ad fertilitatem contribuente. e. a. 4:o. — An vis æris prius quam ferri innotuerit. e. a. 4:o. — De prima vinorum origine casuali. e. a. 4:o. — De vestigiis diluvii universalis. e. a. 4:o. — De valore et proportione monetæ Sviogothicæ argenteæ. e. a. 4:o. — De lapide tonitruali. e. a. 4:o. — De origine geocosmi ab aqua. e. a. 4:o. — De diversitate montium extrinseca. e. a. 4:o. — De decrementis aquarum. e. a. 4:o. — De terra Adamica. e. a. 4:o.

—— De montibus ignivomis. e. a. 4:o. — De vegetatione seminum vegetabilium per mortem. 1761. 4:o. — De mutata facie telluris. e. a. 4:o. — De indole aquæ mutabili. e. a. 4:o. — Analysis et synthesis pulveris laxantis D'Ailhaud. e. a. 4:o. — De diluvio universali. e. a. 4:o. — Dissert. qua dubia quædam contra transmutationem aquarum mota refelluntur. P. I, II. 1761, 64. 4:o. — De tellure olim per ignem non fluida. e. a. 4:o. — De origine fontium. e. a. 4:o. — De incrementis montium dubiis. e. a. 4:o. — An interitus mundi quædam indicia in globo terraque sint obvia. e. a. 4:o. — Agriculturæ fundamenta chemica. Åkerbrukets chemiska grunder. Lat. & Sueth. e. a. 4:o. — De origine oleorum in vegetabilibus. e. a. 4:o. — De insulis natantibus. e. a. 4:o. — Om metallernes calcinationer i eld. e. a. 4:o. — De principiis corporum. e. a. 4:o. — Animadversiones chemicæ ad ictum fulminis in arce regia Upsaliensi. d. 24 Aug. 1760. Chemiska anmärkningar öfver åskeslaget på kongl. slottet i Upsala d. 24 Aug. 1760. Lat. & Sueth. e. a. 4:o. — Om guld- och silfverskedning. e. a. 4:o. — De pluvia sulphurea. 1762. 4:o. — Om de vid St. Kopparberget i smeltprocessen fåfängt försökte förbettringar. e. a. 4:o. — De circulatione aquarum duplici. e. a. 4:o. — De Mose mineralogo et chemico summo. e. a. 4:o. — De cinnabaris in corpus humanum effectu. e. a. 4:o. — De dulcificatione acidorum. 1763. 4:o. — De aqua rorali. e. a. 4:o. — De nobilitate ferri in primis Suiogothici. e. a. 4:o. — De vegetatione mineralium. e. a. 4:o. — De pluvia ante diluvium probabiliter non existente. e. a. 4:o. — De aquis supracœlestibus. e. a. 4:o. — Statua salina uxoris Lothi. e. a. 4:o. — Chemia naturæ. e. a. 4:o. — Probabilis longævitatis caussa antediluvianorum. e. a. 4:o. — De fertilitate ac prærogativis regni Suiogothici naturalibus. e. a. 4:o. — De aqua pluviali. e. a. 4:o. — De gigantum reliquiis. e. a. 4:o. — De abysso geocosmi. e. a. 4:o. — De terra salina sterili. 1764. 4:o. — De statu aquæ naturali. e. a. 4:o. — Diss. adumbrans colles ad Uddewalliam conchaceos. e. a. 4:o.

—— De palingenesia. e. a. 4:o. — De sacro igne. e. a. 4:o. — De quadruplici regno naturæ. e. a. 4:o. — De divitiis in arena ad dictum Deut. XXXIII: 19. e. a. 4:o. — Indoles historiæ naturalis in genere. e. a. 4:o. — De virgula divinatoria. e. a. 4:o. — De spiritu mundi. e. a. 4:o. — De diversis ignem producendi modis. e. a. 4:o. — De incongrua medicamentorum mixtura. e. a. 4:o. — De convenientia macrocosmi et microcosmi. e. a. 4:o. — De unguento nardino pretioso. e. a. 4:o. — De aurifodina Ädelfors. e. a. 4:o. — De natura et indole montium diversa. 1765. 4:o. — Om nyttan af malmernas råstning. e. a. 4:o. — De differentia et examine oleorum. e. a. 4:o. — Om de mineraliska kropparnes förvittring i luften. 1766. 4:o. — De materiali differentia luminis et ignis. e. a. 4:o. (En saml. af Wallerii acad. disputationer är tryckt i Uppsala 1780, under titel: Disputationum academicarum J. G. Wallerii. Fasc. I, II. 4:o., samt i Leipzig s. å. med titel: Disp. physico-chemicæ. Vol. I).

—— Tankar om Dannemarks helsobrunn. Sthlm 1737. 8:o. — Försvarsskrift, hvaruti amiralitets-apothekaren J. Jul. Salbergs kritik besvaras, om en del salter. Sthlm 1745. 8:o. — Mineralogia eller mineralriket indelt och beskrifvit. Sthlm 1747. 8:o. (Äfven utg. i en latinsk upplaga med titel: Systema mineralogicum, quo corpora mineralia in classes, ordines, genera et species suis cum varietatibus divisa, describuntur etc. T. I, II. Holm. 1772, 1775, samt öfversatt på tyska, engelska och franska). — Hydrologia, eller beskrifning af vatten-riket. Ibid. 1748. 8:o. — Bref om chemiens rätta beskaffenhet och nytta. Ups. 1751. 8:o, 2 uppl. 1767.

— Urb. Hjærne Actorum chemicorum. Tom. I c. annotationibus; ejusd. Tentaminum chemicorum T. II; nunc primum in lucem editum c. annotationibus. Sthlm 1753. 8:o. — Chemia physica. D. I, II. Sthlm 1759—65. 8:o. (D. I öfvers. på latin. Sthlm 1760. D. I, II öfvers. på tyska af Weigel 1777). — Elementa metallurgiæ speciatim chemicæ. Sthlm 1768, 2 uppl. 1779. 8:o. — Lucubrationum academicarum specimen primum de systematibus mineralogicis et systemate mineralogico rite condendo. Holm. 1768. 8:o. — Tankar om verldens i synnerhet jordens danande och ändring. Sthlm 1776. 8:o. (Öfvers. på latin 1779; på tyska Erfurt 1782). — Åkerbrukets kemiska grunder. Sthlm 1778. 8:o., 2 uppl. på svenska och latin. Ups. 1781. 4:o. — Historia litteraria mineralogiæ. Ups. 1779. 8:o. — Svar på kgl. Vet. Akad:s fråga: Om svenska åkerjordsarternas egenskaper och skiljemärken, samt deras förbättring genom tjenlig jordtillblandning (belönt med högsta priset och infördt i Saml. af rön och upptäckter rör. landtbruket. T. III). — Afhandling om hvad man i stället för mandlar kan bruka i mat, som gör samma smak (i k. Patriot. sällskapets Journal år 1785). — Inträdestal i kgl. Vet. Akad.: om salternas ursprung och kallbräckt jern. Sthlm 1750. — Præsidii-tal i kgl. Vet. Akad.: Om nödig jemförelse emellan de kemiska undersökningar och naturens verkningar. Sthlm 1783. — *Afhandlingar i K. Vet. Akad:s Handl.:* Chemiska rön ang. sött guldsalt eller artificielt salpeter, 1749; — Om qvicksilfrets vegetation utan annan metallblandning, 1754; — Om den jords beskaffenhet, som fås af vatten, vegetabilier och animalier, 1760; — Om de kalkarters åtskilnad, som fås af vegetabilier, animalier och mineralier, s. å. — Försök med platina di pinto, 1765; — 30 års observationer vid åkerbruket i Upland, 1779. — *I Acta Litter. Scientiarum Sueciæ:* Observationes de reditu urinæ in massam sanguineam. Vol. IV. 1737. — Academiska programmer i Uppsala.

II. **Nils Retzius** 1735—40. Född i Wånga i Östergöthland 1712; stud. 1724; philos. magister 1734; medicinæ adjunct 1735; medicinæ licentiat 1737; medicinæ doctor (primus) 1738; disputerade i Lund 3 gånger under professorerna Harmens', K. Stobæi och v. Döbelns præsidium (1734—38); provincialmedicus i Skåne 1740; fältmedicus vid skånska arméen 1743. Död i Christianstad 1757.

III. **Daniel Fredrik Kehler** 1742—49. Född i Lund 1707; student 1722; medicinæ doctor i Harderwijk 1733; expeditionsmedicus vid örlogsflottan; medicinæ adjunct 1742; aflade pharmaceut. examen inför medicinska faculteten i Lund 1746; apothekare derstädes s. å.; chemiæ laborant med skyldighet att gå medicinæ studiosi tillhanda vid chemiska föreläsningar 1750. Död 1779.

Tryckt Skrift: Diss. grad. de fluxu mensium ex oculo. Harderv. 1733. — (Dessutom 2:ne disp. i Lund under v. Döbelns och Stobæi præsidium).

IV. **Erik Gustaf Lidbeck** 1750—56. Se professorer i naturalhistoria.

V. **Christian Wollin** 1758—61. Se professorer i theoretisk medicin.

VI. **Lars Aretin** 1763—94. Född 1717 i St. Julsång i Småland; student 1744; medicinæ candidat 1753; medicinæ docens 1754; medicinæ licentiat 1759; disputerade under Harmens' och Rosenblads presidium 1752 och 1759; medicinæ doctor 1760; medicinæ adjunct 1763. Död 1794.

VII. **Eberhard Zacharias Munck af Rosenschöld** 1794—1805. Se professorer i theoretisk medicin.

VIII. **Carl Fredrik Liljewalch** 1806—10, tillika anatomiæ prosector. Se professorer i obstetrik.

IX. **Jacob Sönnerberg** 1810—18. Se professorer i practisk medicin.

X. **Johan Rabbén** 1818—55. Född 1781 i Mustasaari i Österbotten; student i Lund 1802; extra bataljonsläkare vid skånska husarregementet 1806; bivistade pommerska kriget följande år; bataljonsläkare vid södra arméen 1808—09; sjukhusläkare vid samma armé; t. f. provinciallläkare i Kronobergs län 1811; medicinæ licentiat 1814; brunnsintendent vid Ramlösa helsobrunn 1815—18; docent i economi 1816; medicinæ doctor 1817; e. o. medicinæ theoreticæ & practicæ adjunct s. å.; ordinarie 1818 24/2; professor honorarius 1823. Förestod på grund af särskilta förordnanden professionen i practisk medicin under 6 och i theoretisk medicin under 13 läseterminer; föreståndare för Orups landtbruksskola 1846—51; erhöll afsked från adjuncturen 1855 25/5 med bibehållande af lönen. Död 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De formatione ossis novi in cavamine tibiæ exemplo comprobata. 1814. 8:o. — De præcipuis caussis mali scrofulosi ejusque remediis efficacissimis respectu habita ad regionem nostram, quam morbus hic frequenter infestat. 1817. 8:o. ——— Observationes in syphilidem ejusque curationem, ubi novæ proponuntur curandi rationes. 1821. 8:o (öfvers. och införd i Svenska Läkaresällsk. Handl. Bd. VIII). — Beskrifning på de symptomer, hvarigenom vattuskräckan igenkännes, medlen att afvända giftets verkan och att förekomma sjukdomen (Lunds Weckoblad 1817). — En händelse, der, efter döden, de pathologiska förändringarne voro vida tydligare, än man af symptomernas lindrighet hos den sjuke i lifstiden hade anledning att förmoda (i Svenska Läkaresällsk. Årsber. för år 1817). — Om skroflers orsaker och dietetiska behandling, för sorgfälliga föräldrar och uppfostrare. Lund 1819. 8:o. — Märkvärdig händelse om maskar i huden (i Svenska Läkaresällsk. Årsber. 1821). ——— Anmärkningar om oxalsyran, dels hämtade ur Chribtisons och Coindets afhandlingar i samma ämne, dels af egen erfarenhet (införd ibid. 1824). — Strödda anmärkningar öfver skånska åkerbruket. Lund 1825. 8:o. — Mierke eller konsten att dressera hönshundar. 1 3 uppl. Lund 1831, 1835, 1856. 8:o. — Lärobok för landtbruket för Skurups socken af Rutger Macklean, utg. 29 år efter förf:s död af J. Rabbén. Lund 1845, 2:a uppl. s. å. 8:o. — Några vinkar för jordbrukare (i Norings Qvartalskrift n:o 2, 3). — Några ytterligare bidrag till minnesteckning öfver R. Macklean (i Malmöhus läns Hushållningssällskaps Handl. XVIII). — Ang. olika sätt att leda ett större landtbruk (i Norings Qvartalskr. n:o 12—14). — Om plogar, plöjningar och öfriga åkerbruksredskapers användande etc. Ett utkast för rättare-eleverna på Orup. 1850. 8:o. — Utdrag af J. Rabbéns lefnadsanteckningar (Lunds Weckoblad 1863).

XI. **Gustaf Sven Trägårdh** utn. 1860. Född i Harlösa i Skåne 1832; student 1848; medicinæ candidat 1855, licentiat 1858; medicinæ doctor s. å.; docent i theoretisk och rättsmedicin s. å.; adjunct 1860 29/5; förestod professionen i anatomi och physiologi h. t. 1860; i practisk medicin en del af v. t. 1859 och 1860; i theoretisk medicin en del af h. t. 1861; förestår sedan v. t. 1865 ena delen af medico-chemiska professionen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Bidrag till läran om puerperalfeber. 1858. 8:o. — Om magens pathologiska anatomi. 1859. 8:o. — Om syphilis (tryckt i Hospitals Tidende 1862).

E. o. Adjuncter.

I. **Johan Henrik Engelhart** 1782—84. Se professorer i practisk medicin.

II. **Johan Rabbén** 1817—18. Se ofvan.

II. Docenter.

I. **Lars Aretin** 1751—63. Se ofvan.

II. **Lorentz Münter Philipson** 1791. Född i Ystad 1766; student 1782; medicinæ doctor 1790; docent 1791 $^{6}/_{8}$; fattigläkare på Södermalm i Stockholm s. å.; professor och lärare i målareanatomien vid kungl. academien för de fria konsterna 1792; secreterare i kungl. collegium medicum 1806—35. Död i Stockholm 1851.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De cholera. P. I. 1791. 4:o. — Patrioten, periodisk skrift. Sthlm 1793—94. 4:o. — L'observateur ou receuil des lectures instructives et agréables. Sthlm 1798. 8:o. — Försök till Bonapartes historia, med portrait. D. 1, 2. Sthlm 1803—04. 8:o. — Alla till kungliga collegium medicum inkomna bref, rapporter och förklaringar samt collegii utlåtanden rörande kronprinsen Carl Augusts helsotillstånd etc. Sthlm 1810. 4:o.

III. **Carl Fredrik Liljewalch** 1799—1801. Se professorer i obstetrik.

IV. **Bengt Samuel Ingelman** 1815—19. Född i Småland 1791; student 1809; philos. magister 1814; medicinæ doctor 1815; docent s. å. $^{11}/_{1}$; förestod professionen i theoretisk medicin 1816; pensionär i kungl. fältläkarecorpsen 1818; chirurgiæ magister 1819; bataljonsläkare vid kungl. Kronobergs regemente s. å.; t. f. provinsialläkare i Kronobergs län 1821. Död 1823.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De remediis præcipue indigenis, quæ ratione vis suæ epispasticæ in locum cantharidum commode substitui possunt. 1817. 8:o. — Embetsberättelse om en smittosam gastrisk elakartad feber (i Svenska Läkaresällsk. Handl. Bd. IX). — Om en typhusfeber (ibid. Bd. X). — Berättelse om hospitalets tillstånd i Wexiö (i Svenska Läkaresällsk. årsberättelse 1823).

V. **Johan Olof Lagberg** i theoretisk medicin 1822. Född i Hammars socken i Nerike 1789; student i Uppsala 1811, i Lund 1820; medicinæ candidat s. å.; medicinæ licentiat 1821; docent 1822 $^{28}/_{1}$; bataljonsläkare vid kungl. svea artilleriregemente s. å.; intendent vid Söderköpings helsobrunn 1823; derjemte stadsläkare i Söderköping 1827; stiftade i Söderköping 1843 den första svenska vattenkuranstalt; R. W. O. 1851. Död 1856.

Tryckta Skrifter: Utkast till en philosophisk medicinens historia af D. C. Keiser. Öfvers. Sthlm 1822. 4:o. — Archiv för menniskolifvets telluriska eller nattsida. Bd. I. h. 1. Ibid. s. å. 8:o. — Utdrag ur d:r Pfenfers i Bamberg physiologiskt-medicinska undersökningar öfver furstens af Hohenlohe relig. botningsförsök (införda i Horns archiv). — Embetsberättelse till kungl. sundhetscollegium om S:t Ragnhilds helsobrunn 1823. 4:o. — Den falska theologien och den sanna tron. En röst ur församlingen af H. Steffens. Öfvers. 1826. 8:o. — Några ord om helsobrunnar och brunnskurer. Ibid. 1827. 8:o. — Helsovännen, en folkskrift om vattnet och anden såsom menniskans bästa läkemedel. I—VIII. Ibid. 1843—48. 8:o. — D:o 1849 med särskilt titel: Grunddragen till hydrotherapien, det är konsten att vid sjukdomars botande använda vattnet såsom läkemedel. 8:o. — Anvisning att med vattenbehandling bota skarlakansfeber etc. Norrköping 1850. 12:o. — Anvisning att med vattenbehandling läka brännskador etc. Ibid. 1850. 12:o. — Anvisning att med vattenbehandling bota den orientaliska koleran. Ibid. s. å. 12:o.

VI. **Nils Henrik Lovén** i theoretisk medicin 1829—38. Se professorer i theoretisk och rättsmedicin.

VII. **Adolf Leonard Hvasser** Maj—Sept. 1836. Född i Uppland 1803; student i Åbo 1818, i Uppsala 1820; philos. magister derstädes 1830; medicinæ

gårdar i torra somrar. s. å. — Ytterligare i samma ämne. 1759. — Beskrifning öfver ett litet djur, på finska kalladt Tuhcuri (Viverra fusca) samt anmärkning om ett annat djur af hermelinslägtet. s. å. — Rön och tankar om håningsdaggen. 1762. — Utdrag af 12 års dagliga meteorologiska observationer, gjorda i Åbo, 6 stycken. 1762—63. — Undervisning om sättet att förfärdiga barometrar. 1763. — Tankar om sättet att förekomma den missväxt, som förorsakas af väta i såningstiden. 1764. — Tankar om rätta skördetiden, i synnerhet för rågsädet. s. å.

II. **Kilian Stobæus** 1843—44. Se professorer i obstetrik.

III. **Pehr Wickelgren** 1750—51. Född 1720 i Långasjö i Småland; student 1741; medicinæ candidat 1746; studerade i Berlin under Buddeus och Pallas 1747—48; disputerade i Lund under præsidium af prof. Harmens 1746, 51; anatomiæ prosector 1750; medicinæ doctor 1751; v. provincialmedicus i Kronobergs län s. å.; assessors n. h. o. v. 1763; logices et physices lector vid Wexiö gymnasium samt ordinarie provincialmedicus i länet 1765. Död 1771.

IV. **Arvid Faxe** 1756—57. Född i Skabersjö i Skåne 1733; inskrifven som student i Lund 1741; studerade 1754—56 i Greifswald och Berlin; läkare vid vid kungl. preussiska hofstaten 1756; bivistade såsom sådan preussiska arméens fälttåg i Sachsen och Schlesien s. å.; medicinæ licentiat i Lund och anatomiæ prosector s. å. $^{14}/_{9}$; expeditionsmedicus på kungl. örlogsflottan 1757—59 och 61; medicinæ doctor 1760; stadsphysicus i Westervik 1762; provincialmedicus i Blekinge län 1771; andre amiralitetsmedicus i Carlshamn 1774; förste d:o 1779; assessor honorarius 1780; förste fältmedicus vid sjukhusen i Carlskrona under kriget 1788—90. Död 1793.

Tryckta Skrifter: Åminnelsetal öfver framl. amiralitetsmedicus M. Kähler. Carlskrona 1774. 4:o. — Afhandling om hushållningen till sjös, i afseende på helsans bevarande. Ibid. 1782. 8:o. — Äreminne öfver f. d. generalamiralen m. m. Henr. af Trolle. Ibid. 1784. 8:o. — Minnesbok för skeppsläkare. Ibid. 1785. 8:o. — Inträdestal i kgl. Vet. Akad.: Om stenpapper. Sthlm 1787. 8:o. — Åminnelsetal öfver framl. öfverstelöjtnanten m. m. J. G. Måneskö1d. Ibid. 1788. 8:o. — Svar på kgl. Patriotiska Sällskapets prisfråga: Hvilken är den bästa, lättaste och på egen erfarenhet grundade method till simningskonstens lärande för rikets ungdom (införd i Hush. Journal 1788 och belönt med kgl. sällsk:s stora silfverpenning). — Svar på kgl. Vet. Akad:s fråga, om de mäst härjande sjukdomars förekommande och botande på svenska örlogsflottan under krigstider (i Läkaren och Naturforskaren T. XII). — Läkarebok för landtmännen. Carlskrona 1792. 8:o. — Läkarebok till underrättelse för dem som föra kronans fartyg. Carlskrona 1793. 8:o. — Berättelse till kgl. Colleg. medicum om väderleken och gångbara sjukdomar uti och omkring Westervik för åren 1764, 66, 67 och 68 (inf. i Coll. med. Riksdagsrelationer för åren 1765, 1769). — Beskrifning öfver stenpapper, tryckt med anm. i Inrikes Tidn. 1793 n:o 120. — I *K. Vet. Akad:s Handl.:* Berättelse om 4 hustrur hvilka varit till ålders och efter flera års förlopp, sedan de födt barn, fått mjölk i brösten. 1764. — Rön om en catalepticus. 1776. — Beskrifning öfver en växt i hjärnan på ett barn. 1778. — Beskrifning på dricka, tillredt af tallqvistar. 1780. — Rön att med vitriolsyra förvara vatten på sjön från förruttnelse. 1781. — Om upphostning af en svart löpnad materia och blod med svart stolgång. s. å. — Berättelse om en bonde, som förlorat alla in- och utvärtes sinnen, men efter 5 års tid dem återfått. 1784. — Om sjukdomarnes förhållande under 10 års tid uti k. örlogsflottans sjukhus i Carlskrona. 1785. — Om vattnet i Carlskrona stad. 1787. — Dessutom i *handskrift:* Real-register öfver kgl. Vet. Akad:s Handl. uti allt hvad i läkarevetenskapen utkommit. — Svar på kgl. Vet. Akad:s fråga, om veneriska smittans botande i den grad, då merkuren ej synes hjelpa, samt om caries ossium.

V. **Pehr Unge** 1764. Född i Bjettlanda i Westergöthland 1734; student 1752; medicinæ doctor 1762; anatomiæ prosector 1764 $^{20}/_{1}$; provincialmedicus

IV). — Berättelse om en på allm. barnbördshuset, under de sednare åren, rådande epidemisk sjuklighet. (Bd. VII). — Berättelse om förh. i allm. barnbördshuset åren 1821—31. (Bd. X, XI, XII). — I *Svenska Läk. Sällsk. nya Handl.:* D:o åren 1832—34. (Bd. II). — I *Svenska Läk. Sällsk. Årsber.:* Om syrors bruk i venerisk sjukdom. 1815. — Anmärkning vid Robertsons historiska undersökning om veneriska sjukdomars uppkomst. 1816. — Om den animala magnetismens tillstånd i Berlin, i synnerhet om den Mesmerska methoden. 1817. — Om svafvelrökning på militärhospitalet i Berlin mot skabb. s. å. — Händelse af mållöshet. 1818. — Berättelse om en fractura colli femoris. s. å. — Nyttan af calx antimonii sulphurata emot envisa mercurialsår. s. å. — Om en tubafallopii dextra, hvaruti funnits en utvidgning, stor som ett gåsägg. 1818. — En händelse af ruptura uteri. 1822. — Utdrag ur Archiv f. d. thierischen Magnetismus, innehållande berättelse om en sjelfmagnetisk patient i Halmstad. s. å. — Underrättelse om en behandlad febris intermittens quintana. 1826. — Om secale cornutum såsom verksam att befordra barnvärkar. 1827. — Iakttagelse om svårigheten för bestämmandet af uterin-systemets sjukdomar. 1828. — Om en af förf. sjelf uppfunnen, ganska ändamålsenlig injectionsspruta. s. å. — Händelse af en lifvet hotande blödning efter moderpolypens afknytning. s. å. — Beskrifning på det obenämnda benet. 1831. — Om en epidemi af trismus och tetanus på allmänna barnbördshuset. 1835. — Sjukdomscasus af en utväxt hos en 9 års flicka på mynningen af urinröret. s. å. — Om ett hudlöst nafvelbråck hos ett nyfödt barn, lyckligen opereradt. 1836. — Tal i sv. läk. sällsk. vid afträdandet från ordförandeskapet. 1837. — Casus af en förlossning med ett barn med svag andedrägt. s. å. — Om en lycklig förlossning med convulsioner. s. å. — Om tre förlossningar inom 7 veckor, der nafvelsträngen varit nedfallen förbi hufvudet och alla tre barnen blifvit lefvande utskaffade. s. å. — I *Tidskr. för Läkare och Pharmaceuter:* Undersökning om månadsreningens naturalhistoria af J. Robertson (Bd. II). — Om faran af barns försök att andas, innan de ännu blifvit fullkoml. framfödda, och om nafvelsträngens ofördröjliga afknytning, såsom medel att under vissa förhållanden bidraga till nyfödda barns upplifvande. (Bd. III). — Om cholerafarsoten i Stockholm 1834. (Bd. V). — Om syphilis hos nyfödda barn. (Bd. VI). — Förklaring i anledning af d:r Elliots recension af läroboken om vården af qvinnans slägtlif. (Bd. VII). — I *Hygiea:* Rättelser uti förf:s handbok för barnmorskor och lärobok i vården om qvinnans slägtlif. (Bd. III). — Tillägg och rättelser om reposition af uterus. (Bd. IV). — Utdrag af "Födselsvidenskaben som Lærebog for Jordmödre" ved d:r C. E. Lory. Rec. (Bd. IV). — Svar på d:r M. C. Retzii recension öfver handbok för barnmorskor. (Ibid.). — Sammandrag af barnmorskors berättelser om instrumentalförlossningar år 1843—46. (Bd. V—VIII). — En svår sjukdom botad med belladonna. (Bd. VII). — Sjukdomsfall af spinal irritation. (Bd. VIII). — En mängd uppsatser af blandadt innehåll i allm. tidningar, af hvilka följande sedermera äro särskildt utgifna: Om sundhetstillståndet i Stockholm och medlen till dess förbättrande. Handlingar med tillägg och anmärkningar. H. I. Sthlm 1827. — Om choleran. Ibid. 1831. — Om svenska undervisningsverket, i anledning af den stora kommittéens betänkande. Sthlm 1832. 12:o. — Anmärkning vid lagkommittéens förslag till allmän kriminallag. Ibid. 1833.

XI. **Johan Bernhard Pramberg** 1813—28. Se professorer i chirurgi och obstetrik.

XII. **Nils Henrik Lovén** 1838—47. Se professorer i theoretisk och rättsmedicin.

XIII. **Carl Fredrik Naumann** 1849—52. Se professorer i anatomi.

XIV. **Fredrik August Wahlgren** 1852—57. Se professorer i zoologi.

XV. **Maximilian Victor Odenius** utn. 1860. Född i Götheborg 1828; student 1845; philos. doctor 1853; amanuens vid anatomiska institutionen 1856; medicinæ candidat 1857; medicinæ licentiat 1859; anatomiæ adjunct och prosector 1860; medicinæ doctor 1861; förestod professionen i anatomi och physiologi 1861 och v. t. 1862, i theoretisk och rättsmedicin 1867—68.

hos syngnathus lumbriciformis. 1837. — Om sättet att för museer förvara maneter. — Om svenska arterna af slägtet raija; d:o af pleuronectes. — Om cyclopterus minutus. — Svenska arter af gobius. 1838. — Dessutom talrika uppsatser i Tidskrift för jägare och zoologer, samt i Sveriges statstidning 1836 n:o 142: om gräsmask.

V. **Fredrik Theodor Berg** 1836. Född i Götheborg 1806; student 1823; föreståndare för medico-pharmaceutiska institutet i Lund 1832; medicinæ licentiat 1835; chirurgiæ magister s. å.; docent 1836 $^{12}/_{2}$; sjukhusläkare vid kungl. allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm s. å.; klinisk läkare vid allmänna barnhuset i Stockholm 1839; öfverläkare derstädes 1842—51; förordnad att förestå lärarebefattningen i medicina legalis vid kungl. carolinska institutet 1841 och kliniska professionen i barnsjukdomarne derstädes 1845—58; t. f. medicinalråd i kungl. sundhetscollegium 1849; t. f. chef för kungl. statistiska centralbyrån 1858; ordinarie medicinalråd s. å; deltog såsom ombud för Sverige i de internationella statistiska congresserna, i Paris 1855, i Wien 1857, i London 1860, i Berlin 1863 och i Florens 1867; R. N. O. 1851; C. W. O. 1863; R. Fr. H. L. 1855; R. Ö. J. Kr. 3:e cl. 1857; R. Sp. Carl III:s O. 1862; Off. af S:t Maur. O. och Laz. O. 1867.

Tryckta Skrifter: Förhandlingar rörande reorganisation af Stockholms barnhus och clinicum i barnsjukdomar, utg. af d:r F. T. Berg. Sthlm 1847. 8:o. — Sammandrag af officiella rapporter om cholerafarsoten i Sverige år 1850 efter uppdrag af k. maj:ts sundhetscollegium utarbetadt. Ibid. 1851. 8:o. — Bidrag till Sveriges medicinska topographie (utdrag ur årsberättelse till kgl. sundhetscoll. för 1851). Ibid. 1853. 4:o. — Deltagit i utarbetandet och utgifvandet af följande skrifter: Sundhetscollegii underd. berättelser om medicinalverket i riket 1851—57. — Råd för sjöfarande under cholera. 1854. — Handbok för vaccinatörer s. å. — Handbok för sockne- och sundhetsnämnder 1858. (samtliga utgifna af kgl. sundhetscollegium). — Underd. betänkande och förslag till inrättande af ett statistiskt embetsverk. Sthlm 1856. 4:o. — Plan för insamlande af uppgifterna till Sveriges befolknings-statistik. Ibid. 1857. 4:o. — Kgl. tabellkommissionens underd. berättelser för åren 1851—55. Ibid. 4:o. — Bidrag till Sveriges officiella statistik. A) Befolkningsstatistik för åren 1851—66. 12 band. Ibid. 1857—68. 4:o. — H) Kgl. Maj:ts befallningshafvandes underd. femårsberättelser 1856—60 och 1861—65 i sammandrag utgifne. Ibid. 1860 och 1868. 4:o. — N) Jordbruksstatistik för 1865 och 1866. Ibid. 1867—68. 4:o. — Statistisk tidskrift 1—18 häft. Ibid. 1860—68. 8:o. — Berättelser om Sveriges officiella statistik till hvar och en af de internationella statistiska congresserna, hvilka berättelser dels på franska, dels på tyska språken finnas intagna i de från hvarje congressens mötesplats utgifna redogörelserna för kongressförhandlingarne. — I *Hygiea:* Sjukförslag från Stockholms garnisonssjukhus för åren 1837, 38 och Jan.—Sept. 1839. (Bd. I; för åren 1837, 38 särsk. aftryckt). — Reseminnen (Bd. II). — Torsk i mikroskopiskt-anatomiskt hänseende (Bd. III). — Summarisk redogörelse för medico-legala liköppningarne på kgl. carolinska institutet under höstterminen 1841. (Bd. IV; särskilt aftryckt) och 1842 (Bd. V). — Berättelser till kgl. sundhetscollegium om en åren 1839—41 företagen utländsk resa med särskildt afseende på barnvårdsanstalter. (Bd. V—VII). — Protokoll vid högsts. H. M. Kon. Carl XIV Johans liköppning 1844. (Bd. VI). — Bidrag till kännedomen af akuta bröstsjukdomar hos barn inom första lefnadsåret. (Bd. VI). — Om torsk, särdeles i barnåldern. (Bd. VIII; särsk. tryckt. Sthlm 1846, öfvers. på tyska Bremen 1848). — Kliniska föreläsningar i barnsjukdomarne vid Stockholms allm. barnhus. (Bd. IX, XII, XIII, XIV, XV; särsk. aftr. Sthlm 1853. 8:o). — Berättelse af sv. komiterade till skandinav. naturforskaremötet om sjukdomsförhållandet i Sverige åren 1842 och 1843 (jemte M. Retzius. Bd. IX). — Tal på sv. läkaresällsk:s högtidsdag 1847. (Bd. IX; särsk. aftr.). — Underd. berättelse om kliniska läroanstalten i barnsjukdomar. (Bd. X; särsk. aftr.). — Om allmänna åtgärder mot cholerafarsoten. (Ibid.). — Ehrenbergs sednaste undersökningar öfver mikroskopiska organismer i atmosferen, i sammandragen öfversättning. (Bd. XI). — I *Sv. Läkaresällsk. nya Handl.:* Årsberättelse öfver späda barnens hälso- och sjukvård vid Stockholms allm. barnhus åren 1842—45. (Bd. III—V). — Consultation hos sv.

läkaresällsk. rörande syphilis hos späda barn. (Bd. VI). — I *Förhandl. vid de skand. naturf. 3:dje möte 1842:* Om naturen af torsk. — Öfver en ny method för finare kärlinjectioner medelst blod. — I *Nykterhetssällsk:s årsberättelser:* Tal på sv. nykterhetssällsk:s högtidsdag 1842. (Bd. V; särsk. tryckt). — Yttrande vid sv. nykterhetssällsk:s högtidsdag 1845. (Bd. VIII; särsk. tryckt). — Åtskilliga afhandlingar i Journal für Kinderkrankheiten v. Behren und Hildebrand. Erlangen. Bd. III, IV, samt smärre uppsatser i tidningar m. m.

VI. **Alexander Magnus Hartelius** 1845—54. Född i Förslöf 1813; student 1830; medico-philosophiæ candidat 1838; medicinæ candidat 1841; medicinæ licentiat 1843; chirurgiæ magister 1844; amanuens vid lazarettet i Lund 1840—42; t. f. anatomiæ prosector 1843—49; docent 1845 $^{10}/_{7}$; förestod professionen i obstetrik v. t. 1846, i chirurgi och obstetrik h. t. s. å., i practisk medicin läsåret 1847—48; bataljonsläkare vid södra skånska infanteriregementet 1848; afsked från docentbefattningen 1854 $^{21}/_{8}$; regementsläkare vid kungl. södra skånska infanteriregementet 1858; R. N. O. 1865.

Tryckt Skrift: Beskrifning på en modification af förlossningstången (i Hygiea Bd. X).

VII. **Hjalmar Ossian Lindgren** utn. 1867. Född i Wexiö 1837; student i Lund 1855; amanuens vid anatomiska institutionen 1860; medicinæ candidat 1863; licentiat 1867; docent s. å. $^{13}/_{11}$.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Studier öfver lifmoderns byggnad hos menniskan (med 5 pl.). 1867. 8:o.

III. I chirurgi och obstetrik.

I. Adjuncter.

I. **Carl Gustaf Schönbeck** i obstetrik 1819—35. Född i Lund 1786; student 1802; philos. magister 1811; docent i physik 1812; medicinæ candidat 1816; medicinæ licentiat 1818; medicinæ doctor s. å.; adjunct i obstetrik 1819 $^{4}/_{10}$; stadsläkare i Lund 1822; director vid kliniska institutet i Lund 1823; ordinarie lazarettsläkare 1824; förste stadsläkare i Götheborg 1835; erhöll professors titel 1829; professors n. h. o. v. 1842; R. N. O. 1853. Död 1860.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De motu corporum in sectionibus conicis actorum. 1811. 4:o.

II. **Michael Kolmodin Löwegren** i chirurgi och obstetrik 1867. Född i Lund 1836; student 1856; medicinæ candidat 1861; medicinæ licentiat 1864; docent i chirurgi och ophthalmologi 1867; adjunct 1867 $^{29}/_{6}$; förestod professionen i chirurgi och obstetrik en del af v. t. 1867.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Om myopi. 1866. 4:o (i Lunds univ. årsskr. 1867).

E. o. Adjunct.

I. **Arvid Sture Bruzelius** i obstetrik 1831—47. Se e. o. prof. i obstetrik.

II. Docenter.

I. **Wilhelm Samuel Nerman** i chirurgi och anatomi 1822. Se doc. i anatomi.

II. **Arvid Sture Bruzelius** i obstetrik 1829—31. Se ofvan.

III. **Peter Olof Liljevalch** i obstetrik 1837—38. Född i Lund 1807; student 1821; philos. doctor 1829; medicinæ candidat 1833; e. o. amanuens vid univ. bibliotheket 1827—35; medicinæ licentiat 1836; medicinæ doctor s. å.; docent 1837 25/4; chirurgiæ magister 1838; bataljonsläkare vid kungl. svea lifgarde s. å.; sjukhusläkare vid kungl. allmänna garnisonssjukhuset 1839—42; hofmedicus hos h. maj:t enkedrottn. Desideria 1844; lifmedicus hos h. maj:t kon. Oscar 1847; afsändes s. å. jemte d:r Grähs till det inre af Ryssland för att taga kännedom om anstalterna för hämmandet af choleran; regementsläkare vid kungl. svea lifgarde 1848; öfverfältläkare vid Stockholms garnison s. å.; tjenstgörande lifmedicus hos h. maj:t enkedrottning Desideria 1855; tjenstgörande förste lifmedicus 1859; förordnad till medicinalråd i kungl. sundhetscollegium 1864; R. N. O. 1851 och erhöll samma orden i briljanter 1853; C. W. O. 1859; R. N. S:t O. O. s. å.; R. D. D. O. 1848.

Tryckta Skrifter: Praktiska iakttagelser om cholera indica af L. Thune. Öfvers. Lund 1834. 8:o. — Om läkarens pligter af Hufeland. Öfvers. Sthlm 1848. 8:o. — I *Tidskrift för Läkare och Pharmaceuter:* Fördelarne af läkemedlens sammansättning af Hufeland. Öfvers. (Bd. III). — Hjertsjukdomar icke i hjertat af dens. Öfvers. (Bd. IV). — Erinran om bruket af antimon, i stället för det öfverhandtagande missbruket af qvicksilfver vid inflammatoriska bröstaffecter af Hufeland. Öfvers. (ibid.). — I *Hygiea:* Sjukförslag från kungl. allmänna garnisonssjukhuset för Oct. 1839. (Bd. I). — Rapport öfver veneriska sjukdomars förhållande å kungl. allmänna garnisonssjukhuset år 1839. (Bd. II, särskilt tryckt Sthlm 1841. 8:o, öfvers. på tyska). — I *K. Kr. Vet. acad. Handl. 1846:* Rapport af regementsläkaren vid kungl. Svea lifgarde till h:r öfverfältläkaren, om fältmanövren till Mariefred 1845. — I *Sv. Läkaresällsk. nya Handl.:* Om veneriska sjukdomens förhållande å allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm för 1822—41. (Bd. III, öfvers. på tyska och franska och införd i utländska journaler). — Rapporter angående choleran i Ryssland. (Bd. VII). — Rapporter från Petersburg och Moskwa angående choleran i Ryssland (tryckt i Post- och Inrikestidningar 1847—48). — Upplysningar om sjukligheten inom en armé på fältfot, med särskilt afseende på behofvet af läkare för svenska arméen och dess beväring. Sthlm 1854. 8:o. — Anteckningar om konungens Svea lifgarde. Ibid. 1856. 8:o. — Krigshistoriska intyg om behofvet af läkarevård för svenska arméen. Ibid. 1857. 8:o.

IV. **Carl Jacob Ask** i chirurgi 1854—58. Se professorer i chirurgi och obstetrik.

V. **Michael Kolmodin Löwegren** i chirurgi och ophthalmologi 1867. Se ofvan.

Philosophiska Faculteten.

Professioner.

I. I Mathematik.

Främst bland de philosophiska faculteten tillhörande läroämnen nämnes i constitutionerna mathematiken, och redan från sin första början var det carolinska universitetet utrustadt med tvenne lärostolar i detta läroämne. Af dessa skulle den förste vara "Cosmographus eller Ptolemaicus och undervisa i astronomia primorum et secundorum mobilium, sphæriska trigonometrien, gnomoniken, computus ecclesiasticus, geographien, globernas bruk och seglingskonsten." Om det undervisningsområde, som härigenom var denne matheseos professor anvisadt, sålunda synes i det väsentliga sammanfalla med numera astronomiska professionens, och lärostolens förste och ende innehafvare ANDREAS SPOLE (1667—76) i följd häraf med skäl kan anses såsom den förste professor i astronomi vid Lunds universitet, så motsvarade innehafvaren af den andra mathematiska lärostolen, "professor Euclideus," nuvarande professorn i rena mathematiken. Hans undervisningsskyldighet bestämdes sålunda, att han skulle föredraga "arithmetiken, logistica sexagenaria och räknekonstens öfriga delar, samt theoretiska och practiska geometrien." Den förste "professor Euclideus" var MARTIN NORDEMAN (1667—84). Efter det danska kriget 1676—79, som i så många afseenden vållade afbrott och förändringar i det unga universitetets lif och utveckling, blef det en af de många inskränkningar, som vidtogos, att dessa båda lärostolar, sedan innehafvaren af den första af dessa utbytt densamma mot en mathematisk lärostol i Uppsala, sammanslogos; och Nordeman, en af de få lärare från universitetets första period, som vi återfinna efter dess restauration 1682, öfvertog undervisningen i såväl den använda som rena mathematiken. Föreningen af de mathe-

matiska vetenskaperna hos en målsman fortfor sedermera ända till 1813 $^{9}/_{9}$, då astronomiæ & physices professionen inrättades, och såsom bestämdt läroämne lades till de i constitutionerna föreskrifna, efter förflyttningen af philosophiæ naturalis & physices experimentalis professionen till medicinska faculteten (kgl. br. 1737 $^{12}/_{7}$), äfven physiken, i hvilket ämne undervisningen gemensamt med 2:dre medicinæ professorn af professorn i mathematik skulle bestridas.

Efter Nordeman innehades den mathematiska lärostolen af Andreas Wetterhamn-Riddermark (1684—1702), sedermera juris professor, samt af Bonde Humerus (1702—12), som derifrån öfvergick först till professionen i österländska språk och sedan till theologiska faculteten. Den sistnämnde af dessa föreläste 1704 och 1711 — de enda år från hans undervisningstid såsom professor i detta läroämne, från hvilka föreläsningsprogrammer finnas i behåll — offentligen theoretisk astronomi och undervisade enskilt i mathematikens öfriga delar. Conrad Quensel (1712—32), Humeri efterträdare och af denne i sitt embete installerad, har omvexlande egnat sin offentliga lärareverksamhet åt den rena och använda mathematiken, skiftevis föreläsande algebra (1716), trigonometri (1717), astronomi (1722), geographi efter F. Neoburgi (J. Keilhacker's) [1]) lärobok, computus ecclesiasticus och chronologi. Under ett år (1718) har han dessutom på svenska hållit offentliga föreläsningar i "architectura militaris." Af sin samtid högt värderad såsom physiker och astronom, anses Quensel såväl genom sina utgifna skrifter, som särskilt såsom academisk undervisare, hafva bragt nytt lif i studiet af sin vetenskap och lärer kring sig hafva samlat en talrik krets af lärjungar. Efter Quensels död och sedan professionen genom privat undervisning varit uppehållen af juris naturæ & moralium professorn Arvid Moller, utnämndes Daniel Menlös (1732—43), förut stipendiat i bergscollegium, till innehafvare af denna lärostol. Den under hans lärotid anbefallda föreningen af den physiska och mathematiska undervisningen synes redan innan det kgl. påbudet härom utfärdades hafva egt rum, hvadan någon egentlig förändring i hans verksamhet ej torde hafva inträdt. Så föreläste Menlös 1734 — det första året af hans academiska lärareverksamhet — och i början af 1737, hydrostatik, aërometri, hydraulik, optik m. fl. till physiken hörande ämnen. Derjemte undervisades i nästan alla mathematikens och astronomiens delar, och kurser i flera af dem genomgingos ofta under samma år. Så 1734, då utom de anförda physiska läroämnena äfven förelästes "arithmetica universalis, analysis mathematica, geometria elementaris et sublimior,

[1]) Rector i Annaberg † 1708. Utgaf under pseudon. Ferd. Neoburgus "Der curieuse Hofmeister, geogr., histor., polit. Wissenschaften" I, II. Lpzg. 1702.

trigonometria planorum usuque curvarum," samt "privatissime" calculus infinitesimalis; 1738, då mathematisk geographi, sphærisk trigonometri och astronomi föredrogos jemte "ars sciaterica," och 1739, då utom astronomi föreläst es algebra, geometri och befästningskonst o. s. v. Att mängden af dessa samtidigt behandlade olika undervisningsämnen måste förorsaka en så mycket större inskränkning i den vetenskapliga behandligen af hvarje särskilt af dessa, synes vara ögonskenligt. I allmänhet torde också det vetenskapliga studiet under Menlös, som mindre haft verkligen vetenskapliga förtjenster än sina insigter i de mathematiska vetenskapernas tillämpning och sin fallenhet för mechaniska yrken att tacka för sin befordran till mathematikens målsman vid Lunds universitet, ej hafva gjort synnerliga framsteg. Universitetet förvärfvade genom Menlös' utnämning första början till sin mathematiska och physiska instrumentsamling. — Den genom Menlös' död (1743) lediga mathematiska lärostolen intogs af Lars Liedbeck (1744—62), äfven han från de practiska verksamhetsområdena förvärfvad åt universitetet. Liedbecks offentliga föreläsningar, som under början af hans lärareverksamhet oftast omfattade den högre mathematiken, under det att enskilt undervisning meddelades i mathematikens öfriga delar, synas under det sista decenniet hafva utgjort en i bestämd ordning föredragen kurs i samtliga till hans lärostol hörande läroämnen. Till dessa har han, utom de i constitutionerna föreskrifna och genom kgl. br. 1737 honom ålagda, äfven räknat mechaniken samt "pyrobolica, pyrotechnica" och "architectura militaris" (1747). Såsom en egendomlighet kan anmärkas, att constitutionernas föreskrift om föreläsningar rörande navigation för första gången under Liedbecks tid enligt universitetets programmer finnes vara iakttagen, då han (1746) erbjuder ett collegium privatissimum angående "natura curvarum algebraicarum & transcendentalium in architectura navali applicatarum."

Liedbecks förtjenstfulle efterträdare blef Nils Schenmark (1763—88). Vid sin academiska undervisning hade Schenmark för afsigt att meddela en fullständig och sammanhängande systematisk kurs i alla de olika mathematiska vetenskaperna. Han hade för detta ändamål såsom grundlag för sina föreläsningar utarbetat en systematisk encyclopedi öfver alla mathematikens grenar, ett arbete i handskrift utgörande 16 volumer som, förvaradt bland Lunds universitetsbibliotheks manuscriptsamling, utgör ett dyrbart minnesmärke af Schenmarks verksamhet såsom offentlig undervisare. Denna omfattande mathematiska kurs erfordrade 8 eller 9 år för att fullständigt genomgås, hvadan Schenmark endast tvenne gånger under sin lärotid hann att

fullständigt behandla alla dess delar. Den ordning, i hvilken dessa föredrogos, synes hafva varit följande: arithmetik — ofta med ledning af Celsii lärobok [1], —, Euclides' geometri, practisk geometri och trigonometri, algebra efter Palmqvist [2]), coniska sectionerna, statik, mechanik, hydrostatik, aërometri, hydraulik, optik, elementarisk astronomi och cosmographi, chronologi och gnomonik. I det närmaste öfverensstämmer denna ordning med ordningen i den af Schenmark utarbetade handskrifna encyclopedien. Under de fyra sista år som Schenmark var innehafvare af den mathematiska lärostolen och han för ålder och sjuklighet åtnjöt tjenstledighet, uppehölls undervisningen af adjuncten i mathematik och physik Johan Cronholm. — Till Schenmarks efterträdare utnämndes astronomiæ observatorn Pehr Tegman (1788—1811). I likhet med sin föregångare sökte Tegman att ej lemna någon sida af sitt vidsträckta läroämne oberörd. Man finner sålunda äfven honom hafva offentligen föreläst såväl öfver den rena mathematikens särskilta delar, som öfver physiken och astronomien äfvensom mechaniken, hvarjemte han privat äfven undervisat i navigation.

Med vetenskapens stigande utveckling blef likväl behofvet af lärarebefattningarnes närmare begränsning alltmera kännbart, och det åt matheseos professorn anvisade verksamhetsområde var icke det, som minst kräfde en sådan. Redan 1802 hade en särskilt från den mathematiska adjunctsbefattningen skild physices adjunctur blifvit inrättad, och efter Tegmans död bestämdes detta ämne att tillsammans med chemien utgöra läroämne för en särskilt profession (1812). Astronomien, i hvilken vetenskap sedan 1749 en särskilt observatorssyssla varit inrättad, förenades följande året med den physiska lärostolen (se ofvan pag. 174); och det var sålunda endast den rena mathematiken, som qvarstod såsom läroämne för den mathematiska professionen.

Den mathematiska lärostolens innehafvare efter vidtagande af denna vigtiga förändring hafva varit Carl Eric Kjellin (1812—1825), som efter trettonårig academisk lärareverksamhet lemnade universitetet, och Carl Johan Danielsson Hill (utn. 1831). Bådas undervisning har, efter hvad föreläsningsprogrammerna gifva vid handen, rört sig inom samtliga den rena mathematikens hufvudgrenar, och tillfälle till en djupare vetenskaplig behandling af hvarje särskilt af dessa har genom läroämnets inskränkning varit beredt. Kjellin uppehöll

[1]) Arithmetica, Ups. 1727, 41, med Palmqvists anmärkningar 1734.
[2]) Enligt kgl. br. 1748 [16]/[2] skulle för universitetets medel till de studerandes tjenst inköpas 200 exemplar af Palmqvits läroböcker.

sig ofta och företrädesvis vid algebran och den analytiska geometrien; Hill har jemte det han vid olika tillfällen afhandlat åtskilliga öfriga delar af mathematiken under längre tider föreläst öfver allmän storhetslära och arithmetik, æquationstheori samt högre analys. — Under den tid af sex år, som förflöt efter Kjellins afsked från universitetet, innan Hill utnämndes till hans efterträdare, uppehölls professionen af adjuncten i mathematik A. W. Ekelund; och vid för prof. Hill inträffande tjensteledighet hafva såsom vicarier under längre och kortare tider varit tillförordnade adjuncten i physik P. S. Munck af Rosenschöld, matheseos adjuncterna Granlund och von Zeipel samt docenten J. D. Smitt.

I. Professorer.

I. **Andreas Spole** "professor Ptolemaicus" 1667—76. Se prof. i astronomi.

II. **Martin Nordeman** utnämndes vid universitetets stiftelse att vara dess förste "professor Euclideus" 1667, och innehade denna lärarebefattning, efter att sedan 1682 dermed hafva förenat den andra mathematiska lärostolen, till sin död, som inträffade 1684 $^{10}/_{1}$.

Han var född i Nordvik i Ångermanland 1636. Sina academiska studier hade han grundlagt under en tioårig vistelse vid universitetet i Uppsala åren 1653—63, innan han sistnämnda år i egenskap af lärare för en brorsson till riksrådet Gustaf Soop anträdde en resa till fremmande lärosäten i Tyskland, Frankrike, England, Holland och Italien. Ännu stadd på denna resa, emottog han kallelsen att vara professor vid det nyinrättade universitetet, och var en af dem bland dettas första lärare, som voro närvarande vid dess högtidliga inauguration. Jemte sin professorssyssla förvaltade han äfven under kortare tid quæstors- och secreterarebefattningen vid universitetet, och under sitt sista lefnadsår bibliothecariatet. Sedan 1682 hade han derjemte sig uppdraget att undervisa den academiska ungdomen i franska språket. — Såvidt man har sig bekant, har Nordeman ej efterlemnat någon disputation eller något academiskt program.

III. **Andreas Wetterhamn-Riddermark** utnämndes såsom e. o. professor i historia vid Uppsala universitet 1684 till professor i mathematik i Lund och innehade detta embete till 1702 $^{6}/_{11}$, då han förflyttades till den juridiska lärostolen. Se vidare professorer i juridiska faculteten.

IV. **Bonde Humerus** utnämndes såsom e. o. professor och universitetsbibliothecarie till professor i mathematik 1702 $^{6}/_{11}$, och förflyttades derifrån 1712 $^{5}/_{8}$ till professionen i österländska språk, hvarifrån han 1716 såsom professor öfvergick till theologiska faculteten. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

V. **Conrad Quensel,** förut matheseos professor vid universitetet i Pernau, utnämndes till en liknande beställning i Lund 1712 $^{5}/_{8}$ och var såsom innehafvare af sistnämnda embete verksam till 1732 $^{13}/_{1}$, då han afled.

Han var född i Stockholm 1676, inskrefs redan vid 10 års ålder såsom student vid Uppsala universitet, och 3 år sednare vid universitetet i Åbo, hvarest han redan 1694 adertonårig emottog den philosophiska lagerkransen. Vid högskolan i Åbo fästades han 1702 såsom philosophiæ adjunct och förflyttades 1704 i egenskap af professor i mathematik till det svenska universitetet i Pernau. Vid detta universitets upplösning efter Ryssarnes eröfring af Lifland var han en af dem bland dess lärare, som flyktade öfver till Sverige och blefvo anställda i svenska statens tjenst. Till den nya platsen för sin lärareverksamhet medförde han ett stort lärarerykte, som han under sin tjenstetid i Lund enligt samtida vittnesbörd med mycken utmärkelse rättfärdigade. Han var en man af mångsidig lärdom, och hans vetenskapliga författareverksamhet visar honom såsom anhängare af de nyare åsigter inom hans vetenskap, som vid denna tid gjorde sig gällande.

Tryckta Skrifter: Disp. Pernov: De calculo eclipsium solis in genere et lucis in specie. P. I, II. 1708—09. fol. — De atmosphæra. 1709. 8:o. — *Disp. Lund.:* Commentarii de insula Visingiana. 1714. 8:o. — Diss. delineationem astrologi, qui superstitiosis atque absurdis rationibus utitur, breviter exhibens. e. a. 8:o. -- De republica primæva. 1715. 4:o. — De tonitru. 1716. 8:o. — Theses mathematicæ. 1719. 8:o. Diss. brevem ἡμερολογίαν sphæricam sistens· 1722. 8:o. — Vindiciæ pro calculo algebraico et tabulis sinuum contra Dn. Hobbes. 1723. 8:o. -- De cyclo solari. e. a. 8:o. — De pyxide magnetica. e. a. 8:o. — De cyclo lunæ decennovennali pro inveniendo termino paschali juxta usum ecclesiæ Suecanæ. 1726. 8:o. -- Computus manualis breviter expositus. e. a. 8:o. De lumine nocturno boreali, Suetice nordskien. e. a. 4:o. — De incitamentis artium liberalium. 1727. 8:o. — De proportione geometrica discreta. 1729. 4:o. — De eo quod nimium est in mathesi controversiis nonnullis illustratum. e. a. 4:o. -- Theses studiosum geographiæ amantem adumbrantes. e. a. 4:o. – Theses miscellaneæ. 1730. 4:o. — Oratio parentalis in memoriam P. Bång. Aboæ 1696. 4:o. - Computus cyclicus verus, tam Julianus, quam Gregorianus, una cum calendario Romano. Lond. Goth. e. a. 8:o. – Oförgripeliga tankar om calendarii reformation. Ibm. 1720. 4:o. -- Svar uppå D. Forelii förklaring om calendarii förbättrande. Ibm. s. å. 4:o. — Almanachor för åren 1714, 1716—32. Lund, Götheb., Jönkpg, Sthlm. 16:o. — Brevis manuductio ad usum globorum. Lond. Goth. 1732. 8:o. — *Programmer:* vid parentationen öfver domprosten Stridsberg 1718; – firandet af Carl XII:s födelsedag s. å.; — rectorsombytet 1719; -- magisterpromotionen s. å.; -- parentationen öfver Carl I, landtgrefve af Hessen 1730; -- 200:års jubelfesten i anledning af augsburgiska bekännelsens antagande s. å.; — parentationen öfver prof. Schultén s. å.; — rectorsombytet 1736.

VI. **Daniel Menlös** utnämndes såsom stipendiat i kgl. bergscollegium till matheseos professor 1732 19/8 och utöfvade detta embete till 1743 13/6, då han afled.

Han var född i Arboga 1699. Efter att i sin barndom hafva varit bestämd för borgerliga yrken, började han först 1717 sina studier vid Westerås gymnasium och inskrefs 1720 såsom student i Uppsala. Redan tidigt känd för sin fallenhet för mechaniska yrken, utbildade han denna skicklighet genom resor inom fäderneslandet och anställdes såsom biträde hos den bekante mechanikern Mårten Triewald vid hans byggnads- och constructionsföretag. I denna egenskap hade han äfven hållit offentliga föreläsningar i naturkunnigheten och experimentalphysiken på riddarhuset i Stockholm, innan han kort före emottagandet af kallelsen till Lund, blef stipendiat i bergscollegium. Vid universitetet anställdes han mot löfte att för dess räkning inköpa och till detsamma förära Triewalds samling af mathematiska instrumenter. -- Menlös' egentliga verksamhetsfält synes snarare hafva varit de practiska värfvens och den mechaniska uppfinningens, än den stränga vetenskapens. De spår han lemnat efter sin verksamhet vid universitetet visa honom företrädesvis såsom deltagare i det academiska consistorii strider, och det minne af en häftig, orolig fridsstörare inom det lugna academiska lifvet, han såsom sådan efterlemnat, länder föga till hans berömmelse.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Pars I. applicationis et usus methodi de maximis et minimis. 1738. 4:o. — Examen systematis novi solaris D:ni Juliardi. 1741. 4:o. — De supputatione Ebræorum legali, exemplis ex praxi desumtis, restituenda. e. a. 4:o. — De barometro nomini et omini respondente. e. a. 4:o. – Beskrifning om den hydrostatiska vågbalken. D. I. Sthlm 1728. 8:o. — Almanachor för åren 1734, 36, 38. Sthlm 16:o; 1739 Carlskrona 16:o, 1741, 43, 45. Sthlm 16:o. — Program vid philos. magisterpromotionen 1741: en academisk kundgjörelse om ett nytt sätt att segla.

VII. **Lars Liedbeck** utnämndes såsom löjtnant vid flottan och lärare vid skeppsgosseskolan i Carlskrona till matheseos professor 1744 10/11 och afled såsom innehafvare af detta embete 1762 5/8.

Han var född i Jönköping 1707, blef 1727 student vid Lunds och 1730 vid Uppsala universitet, hvarest han under ledning af den berömde Klingenstjerna studerade de mathematiska vetenskaperna. Efter slutade academiska studier 1733 inskrifven såsom auscultant i kgl. bergscollegium och trenne år sednare anställd i kgl. amiralitetscollegium i Carlskrona, egnade han sig åt sjötjensten. I egenskap af styrman och sedermera fänrik vid örlogsflottan medföljde han åtskilliga sjöexpeditioner, och under en af dessa led han skeppsbrott utanför Spanien. Efter sin hemkomst, sedan han förgäfves sökt anställning såsom matheseos professor i Greifswald, blef han 1740 befordrad till det embete, från hvilket han fyra år sednare förflyttades till universitetet.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De architectura navali et speciatim de structura navis militaris qua in aquam immergitur (om skeppsbyggeri och isynnerhet om örlogsskieps byggnad under vatn. 1744. 4:o. — De usu et præstantia matheseos in variis scientiis. 1745. 4:o. — De elementis trinæ dimensionis. 1747. 4:o. — De valore trinæ dimensionis. e. a. 4:o. — De necessitate sphæroidis telluris. P. I, II. 1747—48. 4:o. — De calculo trinæ dimensionis. 1748. 4:o. — De anno bissextili. e. a. 4:o. — De asterismis zodiaci. e. a. 4:o. — De obliquitate eclipticæ. e. a. 4:o. — De anno lunari. e. a. 4:o. — De crepusculis. e. a. 4:o. — De refractione athmosphæræ. 1749. 4:o. — De dimensione graduum latitudinum telluris. e. a. 4:o. — De dimensione graduum longitudinum telluris. e. a. 4:o. — De distantiis corporum cœlestium. e. a. 4:o. — De diminutione aquæ versus septentrionem et meridiem. e. a. 4:o. — De gravitate telluris. 1750. 4:o. — De motu lunæ elliptico. e. a. 4:o. — De parallaxi lunæ. e. a. 4:o. — De horologio horizontali et verticali. e. a. 4:o. —De horologio æquinoctiali. e. a. 4:o. — De ictu pyrobolico. e. a. 4:o. — De mensura temporis. 1751. 4:o. — Magnitudines corporum cœlestium. e. a. 4:o. — De differentia ædificii lapidei et lignei lapidibus mixti. e. a. 4:o. — De methodo geometrica inveniendi peripheriam circuli. e. a. 4:o. — De delineatione planimetriæ geodæticæ. e. a. 4:o. — De horologiis meridianis. e. a. 4:o. — De supputatione planim. geodæticæ. e a. 4:o. — De linea meridiana. e. a. 4:o. — De divisione temporis. e. a. 4:o. — De eclipsibus in genere. e. a. 4:o. — De inclinatione tecti. e. a. 4:o. — De supputatione sinuum, tangentium et secantium. e. a. 4:o. — De virgula pithometrica cubica. 1752. 4:o. — De virgula pithometrica quadrata. e. a. 4:o. — De supputatione logarithmorum. e. a. 4:o. — De cyclis chronologicis. e. a. 4:o. — De altimetria geodætica. e. a. 4:o. — De inveniendo Paschate calendarii correcti. e. a. 4:o. — De præstantia calendarii Gregoriani præ Juliano. e. a. 4:o. — De periodis chronologicis. e. a. 4:o. — De longimetria geodætica. e. a. 4:o. — Diss. epochas s. æras sistens. e. a. 4:o. — De horologio horizontali universali. 1753. 4:o. — De horologiis verticalibus universalibus. e. a. 4:o. — De instrumento gonometrico. e. a. 4:o. — De amplitudine solis. e. a. 4:o. — De ortu et occasu solis. e. a. 4:o. — De altitudine solis horaria. e. a. 4:o. — De azimutho solis magneticali. e. a. 4:o. — De numeris pronicis. e. a. 4:o. — De trigonometria plana. e. a. 4:o. — De fluxu et refluxu maris. e. a. 4:o. — De maculis solaribus. e. a. 4:o. — De motu et magnitudine apparente, spectatore in quiete posito. 1754. 4:o. — De vecte homodromo. e. a. 4:o. — De zonis. e. a. 4:o. — De differentia meridianorum. e. a. 4:o. — De climatibus. e. a. 4:o. — De reductione temporis et mensuræ graduum. e. a. 4:o. — De vecte heterodromo. e. a. 4:o. — De phasibus lunæ. e. a. 4:o. — De proportione rotæ et curriculi. e. a. 4:o. — De calendario perpetuo mobili. e. a. 4:o. — De nova methodo climata determinandi. 1755. 4:o. — De lamellis Neperianis. e. a. 4:o. — De calendario perpetuo universali. e. a. 4:o. — De longitudine loci ex tempore invenienda. 1756. 4:o. — De clepsammis. e. a. 4:o. — De motu apparente, spectatore in motu posito. e. a. 4:o. — De amussiis. e. a. 4:o. — De æqualitate diei et noctis. 1757. 4:o. — De luce nocturna. e. a. 4:o. — De clepsydra. e. a. 4:o. — An diminutio aquæ maris Balthici ex situ Lundæ probari possit? e. a. 4:o. — De vi centripeta. 1759. 4:o. — De proprietate aëris. 1760. 4:o. — De gravitate corporum. e. a. 4:o. — De fundamento horologiorum. e. a. 4:o. — De eclipsi solis tempore passionis Christi visa. e. a. 4:o. — De corporibus natantibus. e. a. 4:o. — De inæqualitate superficiei telluris. e. a. 4:o. — De proprietatibus ædificiorum. 1761. 4:o. — Om himmel- och jordglobernas rätta bruk, nytta och

egenskaper, efter de nyare mathematicorum lärosätt sammanfattad. Sthlm 1734, 2:dra uppl. Skara 1753. 8:o. — Kort och nyttig arithmetica. Sthlm 1737. 8:o, 2:dra uppl. med titel: Kort inledning till den algemena räknekonsten för ungdomens begrepp och nytta. Ibm. 1738. 8:o, 3:dje uppl. ibm. 1757. 8:o. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1757; — rectorsombytet 1760.

VIII. **Nils Schenmark** utnämndes såsom astronomiæ observator till professor i mathematik 1763 $^{8}/_{12}$, och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1788 $^{18}/_{9}$.

Han var född 1720 i Östra Steneby af Linköpings stift, blef student i Lund 1738 och promoverades derstädes till philosophiæ magister 1745. Sedan han följande året blifvit kallad till docent i mathematik och custos machinarum, fortsatte han i Uppsala under ledning af Klingenstjerna de mathematiska studier, som han här under Menlös hade grundlagt. 1749 befordrades han till astronomiæ observator vid universitetet i Lund och var den förste, som beklädde denna syssla. Ett vigtigt minnesmärke från hans verksamhet på denna plats äro de astronomiska observationer, hvilka han här under sin tjenstetid verkställde. Om det vetenskapliga anseende, som han redan kort tid efter sitt fästande vid universitetet hade förvärfvat, vittna de ärofulla och magtpåliggande uppdrag inom sin vetenskaps område, hvilka han tid efter annan erhöll. Så anförtroddes det åt honom redan 1751 att för bestämmandet af månens, Venus' och Mars' parallaxer anställa observationer i det nordliga Sverige, samtidigt med dem, som i samma ändamål på Goda Hoppsudden anställdes af den franske astronomen De la Caille, och några år sednare (1758) uppdrogs det åt honom att anställa gradmätningar öfver Sveriges vestra kust, ett arbete, hvarmed han under trenne år var sysselsatt. Samtidigt med dessa offentliga värf försummade han ej sin academiska verksamhet och blef skaparen af universitetets astronomiska institution. Den mathematiska föreläsningskurs, som han efter sitt tillträde till lärostolen i detta ämne genomgick, och för hvilken han hade utarbetat en encyclopedisk framställning af de mathematiska vetenskaperna (se ofvan pag. 175) var ett verk af den mest utomordentliga flit och skarpsinnighet, och vittnade om den djupgående historiska kännedom af sin vetenskap, för hvars förvärfvande han ej skytt någon möda och uppoffring. En hans minnestecknare, som just från tidens egen vetenskapliga ståndpunkt om honom kunde fälla ett insigtsfullt omdöme, har om denna mathematiska encyclopedi yttrat: "i detta arbete lyser ett snille, ett urval, en rikhaltighet, en redighet, en ordning, en skönhet, som berättigar detsamma antingen endast till det främsta, eller åtminstone till ett af de främsta rummen bland encyclopedier af samma vidd." Förvaradt i handskrift i kgl. vetenskapsacademien och på universitetsbiblioteket i Lund, utgör det, jemte öfriga af honom efterlemnade handskrifter, bland hvilka särskilt bör nämnas det jättearbete, uträknandet af primtal efter en af Euler funnen method (i Nov. Comm. Petrop. T. XIX), som Schenmark jemte några sina lärjungar under sina sista år utförde, ett kolossalt minnesmärke af hans outtröttliga verksamhet och flit.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De quadratura circuli geometrica. 1746. 4:o. — De mercurio in sole observato Lundæ die VI, Maji MDCCCLIII. 1754. 4:o. De situ locorum geographico ex solis eclipsi determinando. 1755. 4:o. — De antlia attractiva. 1757. 4:o. — De errore lineæ meridianæ corrigendo. 1765. 4:o. — De resolutione triangulorum sphæricorum rectangulorum. 1766. 4:o. — De expedita horologii horizontalis constructione. e. a. 4:o.

— De resolutione triangulorum sphæricorum obliquangulorum. 1767. 4:o. — De solidis Archimedæis. 1772. 4:o. — De limitibus disciplinarum mathematicarum. 1774. 4:o. — De pressione fluidorum. 1775. 4:o. — Computus ecclesiasticus, inrättad efter den nya stylen, samt det förbättrade och i Sverige brukliga calendarium. 1759, 2:dra uppl. 1780. 4:o. — Geometria analytica, hvaruti, jemte de första grunderna till algebra, visas tillämpning deraf till elementargeometrien och koniska sectionerna. 1785. 8:o. — *I handskrift:* Collegia mathematica (i kgl. Vet.-Acad. och Lunds univ.-bibl.) 16 vol. 4:o. — Tabulæ primorum (enl. uppgift skänkta till Vet.-academierna i Stockholm, Petersburg och Paris). — Astron. observationer (å astron. observatorium i Lund). — 6 voll. mathemat. skrifter (i Lunds univ.-bibliothek). — *Programmer:* vid parentationen öfver J. Engeström 1777; — rectorsombytet 1778; — philos. magisterpromotionen s. å.

IX. **Pehr Tegman** utnämndes såsom astronomiæ observator till matheseos professor 1787 $^{5}/_{10}$ och innehade detta embete till 1811 $^{23}/_{9}$, då han afled.

Han var född i Åmål 1757. Efter studier vid Lunds universitet under åren 1776—78, erhöll han sistnämnda år den philosophiska graden och fästades vid universitetet 1781 såsom docent i mathematik. Följande året vice och 1785 ordinarie astronomiæ observator i survivance, hade han dels i denna egenskap tjenstgjort vid universitetet, dels i Carlskrona studerat de mechaniska inrättningarne, samt äfven vid universitetet i Greifswald sökt anställning såsom matheseos professor, innan han efter Schenmarks bortgång gick att intaga dennes lärostol. Under sin kraftigare ålder åtnjöt Tegman af sin samtid anseende såsom en bland universitetets till gåfvor och vetenskapliga insigter i sitt ämne mera framstående lärare. Efter att 1790 hafva trädt i presterlig tjenstgöring och samma år hafva erhållit Stäfvie och Lackalänge præbendepastorat, utnämndes han 1797 till contractsprost öfver Torna härad och erhöll 1800 den theologiska doctorsvärdigheten.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Meletema philol. vaticinium Es. VII: 14 de Christo explicans. 1780. 4:o. — Mathesis physices ministra. 1781. 4:o. — De longitudine geographica. P. I, II. 1788. 4:o. — De indole justificationis. 1790. 4:o. — De calculo probatorio per numerum XI. e. a. 4:o. — De motu corporum projectorum. P. I. II. e. a. 4:o. — Diss. fluxiones quantitatum trigonometricarum sistens. 1793. 4:o. — De latitudine geographica mari invenienda. P. I, II. e. a. 4:o. — De logarithmis. e. a. 4:o. — De centro gravitatis. 1794. 4:o. — De censu composito. P. I, II. 1796. 4:o. — De resolutione nivis. 1798. 4:o. — Regula Cardani et methodus Bringiana radices inveniendi cubicas, inter se collatæ. e. a. 4:o. — De æquatione biquadratica. 1799. 4:o. — De fluido per foramine emanante. e. a. 4:o. — De correctionibus calendarii Gregoriani. e. a. 4:o. — De metrologia Gallica. P. I, II. 1805. 4:o. — De fluidis posilientibus. P. I—III. 1808. 4:o. — De fluxu et refluxu maris. e. a. 4:o. — *Programmer:* vid prof. Lemchens installation 1795; — rectorsombytet 1796; — magisterpromotionen 1802; — prof. Munck af Rosenschölds installation 1805; rectorsombytet 1806.

X. **Carl Erik Kjellin** utnämndes såsom professor vid kgl. götha artilleriregemente till professor i mathematik 1812 $^{26}/_{2}$, och innehade detta embete, sedan kort derefter så väl astronomien som physiken blifvit derifrån afskiljda, till 1825 $^{15}/_{11}$, då han befordrades till kyrkoherde i Kumla och Hallsbergs församlingar af Strengnäs stift.

Han var född i Götheborg 1776, och blef student i Uppsala 1794, hvarest han äfven 1803 förvärfvade lagerkransen med andra hedersrummet vid promotionen. Under en kortare tid (1805—06) hade han varit anställd vid Uppsala universitet såsom docent i experimentalphysiken, innan han emottog den lärarebefattning vid artilleri-skolan i Götheborg, hvarifrån han, då denna tjenst vid

1835—47. 4:o. — De factoribus numerorum compositorum dignoscendis. P. I—IV. e. a. 4:o. — Disquisitio acad. integrationem æquationis cujusdam differentialis exhibens. 1841. 4:o. — Regulæ derivandi et differentiandi generales. P. I—V. e. a. 4:o. — Matheseos universalis formulæ fundamentales. e. a. 4:o. — Elementarisk afhandling om seriers convergens. I—V. 1843. 8:o. — Prolegomena till hvarje blifvande allmän storhetslära. I—V. 1844. 4:o. — Om Cartesii och Fourriers teckenreglor. s. å. 8:o. — Utkast till en allmän theori för binomiska imaginära rötter. I—VII. 1844—47. 8:o. — Matheseos fundamenta nova analytica. P. I—II. 1848. 4:o. — Arithmetiska föreläsningar (om qvadrattabellers inrättning och bruk m. m.) I—XX. 1849—53. 4:o. — Om inrättning, uträkning och bruk af reciproktabell. 1850. 4:o. — Produkttabell med ginräkning. 1851. 4:o. — Om relationen mellan cirkelbågen och dess tangenter. 1853. 4:o. — Elementära reglor för rotutdragning. P. I—III. 1852—53. 4:o. — Allmän proportionslära. Lund 1834. 8:o. — Matheseos fundamenta nova. P. I. 1861, P. II. 1868. 4:o. — Allmän storhetslära. 1864. 8:o. — Tables des indices. — *I Acta univ. Ups.:* Analysis æquat. aliqu. functional. 1851. — Sur la forme des racines. 1856. — *I k. Vet. Akad. öfversigt:* En åkers medelafstånd från hemmet. 1849. — Om arithm. quadratur. 1855. — Några anmärkningar i samma ämne. 1856. — När äro de *n* första termerna af Bernoullis serie gifven funktion af den i den sista ingående derivatan? 1857. — Integration af ett system differential-equationer. s. å. — *I Skandia:* Approx. tri- et multisectio anguli. — Inledning till läran om gentagna functioner. — Theori för den sista dilogarithmiska functionen. — *I Nord. Univ.-tidskrift:* Rydaholmsalnen och dess likare. 1856. *I Acta univ. Lund.:* Om tals visare till sammansatta delare. 1864. — Quelques tables des fractions. 1865. — De proprietatibus seriei harmonicæ cum quadam hujus tabula. 1866. — *I Schweiggers Journal für Chemie und Physik:* Einige Versuche mit der gewöhnlichen Electriser-Machine zu magnetisiren (Neue Reihe, Bd. 3). *I Crelles Journal für Mathematik:* Casum irreducibilem solvendi conatus (Bd. 2). — Ueber die Integration logarithmisch-rationaler Differentiale (Bd. 3). — Einfache Art der Zerlegung rationaler Brüche (Bd. 3). — De approximata seriei, juxta datæ functionis derivata dispositæ, summatione (Bd. 5). Additamenta ad conatum casum irreducibilem solvendi (Bd. 7). De factoribus numerorum compositorum dignoscendis (Bd. 12). — Formule génerale d'integration. (Bd. 18). — Fragmenta theoriæ æquationum lineariter differentialium (Bd. 25). — De radicibus æquationis Riccatianæ rationalibus (Ibm). — Disquisitio, qualis æquatio differentialis gaudeat integrali algebraico completo, quænamque forma integrali competat (Ibm). Dessutom åtskilliga theoremer och problemer i flera årgångar af denna tidskrift. — *I Grunerts Archiv d. Mathematik u. Physik I:* Notes sur les tabl. trigonometriques. — Trisectio anguli optica. — *I Physiographiska Sällskapets Årsberättelser:* 1823: Om electromagnetismen. — Om de äldres försök att electrisera med electricitetsmachin. — Om ett eget electromagnetiskt fenomen. — Observationer och försök angående electriska gnistors direction på electriska machiners skifva. — Strödda electriska och magnetiska observationer. — Om compensation af astronomiska ur. — 1824: Ny methód att ställa transitinstrumentets axel horizontel jemte förslag till en primtransit. — En lösning af kubiska æquationen. — Electromagnetismens theorier. Om atomvigterna. — Bevis för tvenne optiska satser, som tjena till grund för ett par nya reflexionsgönyometrars construction. — Egenskaperna af ett par nya mathematiska functioner, tripoll och bipotens. — Modell till en finare statisk balance. — Allmänna resultaterna af en undersökning af rationela logarithmiska integraler. — Om geometriska faculteter. Om elliptiska functionernas jemförelse i anseende till modulen. — *I Physiogr. Sällsk. tidskrift* 1838: Anm. vid Trigonometr. tabellerna. — Dessutom åtskilliga smärre uppsatser och recensioner i andra tidskrifter. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1835; — proff. Schrevelii och Lundells installation: Bidrag till Sveriges mynthistoria, 1844; — firandet af kon. Oscars och drottn. Josephinas kröning 1845; — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1850: Binomialtheoremets historia.

II. I österländska språk (och grekiska 1682—1712, 1728—1812).

Den undervisningsskyldighet, som ålåg professorn i österländska språk, bestämmes i constitutionerna sålunda: "linguarum orientalium professorn skall undervisa uti hebreiska utur gamla testamentet, i chaldeiskan utur Esra och Daniel samt Targum Onchel[os]i, Targum Jonathanis m. fl., i syriskan utur nya testamentet och psalmerna samt andra skrifter, i arabiskan utur de gamla bibelöfversättningarne och andra godkända arabiska skrifter, i rabbinskan efter dem som förklarat bibeln och andra." Ytterligare föreskrifves att samme professor till ämne för disputationer bör välja omtvistade ställen i bibeltexten, "dock endast så vida den hel. skrifts orthodoxa mening kan af kritiken och idiotismen understödjas."

Till de ofvan uppräknade orientalspråken lades efter universitetets återupprättande 1682 äfven grekiskan, som under det första decenniet af dess bestånd haft en särskilt målsman. Denna förening af dessa språk under en och samma lärostol fortfor med ett kort afbrott under åren 1712—1728 ända till 1812, då grekiskan såsom särskilt läroämne öfverlemnades åt Esaias Tegnér, under det att Matthias Norberg, som förut äfven varit græcæ linguæ professor, sedermera endast behöll under sin lärostol de s. k. orientaliska språken.

Såsom tydligen framgår af hvad universitetets constitutioner rörande undervisningen i detta ämne föreskrifva, var det företrädesvis tolkningen af de heliga skrifterna på deras grundspråk, som borde ligga professorn i österländska språk om hjertat. Häraf blef det en följd, att denna lärostol ansågs ligga den theologiska faculteten närmare än någon annan profession i den philosophiska, och under en af sina innehafvare, Sven Munthe, har den formligen varit med 4:de theologiska professionen förenad. Detta sammanhang mellan den theologiska faculteten och den orientaliska lärostolen skönjes äfven deraf, att samtliga dess innehafvare under universitetets första århundrade ända till Björnståhls

och Norbergs tid, med undantag af en — Petrus Filenius, hvilken dock, innan han intog denna lärostol, vid ett annat universitet hade varit theologiæ professor — öfvergått till den theologiska faculteten.

Af de föreläsningsprogrammer från universitetets äldre tid, som ännu finnas i behåll, framgår äfven att den offentliga undervisningen hufvudsakligast inskränkt sig till tolkning af bibelns böcker på grundspråket. Så föreläste Haqvin Stridsberg (1684—1712) öfver de mindre propheterna 1704, Bonde Humerus (1712—16) tolkade under ett år Zacharias, Carl Schultén (1716—28) psalmerna och genesis 1717, o. s. v. Samtliga dessa innehafvare voro ej oberömliga målsmän för sin vetenskap och kunna anses såsom grundläggare af det flitiga orientaliska studium, som under en del af det förra århundradet blomstrade vid universitetet. Den lärde Henrik Benzelius, efter Schulténs afgång (1728) denna lärostols innehafvare, lemnade densamma redan 1732 åt den af sin samtid högt berömde orientalisten Johan Engeström (—1742). Det är först med denne målsman för de orientaliska språken, som den offentliga undervisningen, att döma efter föreläsningsprogrammerna, på ett vidsträcktare och allmännare sätt synes hafva berört samtliga de språk, som åt denna lärostol voro anförtrodda. I det första program, der Engeströms namn förekommer (1733), utlofvar han att under loppet af 5 år genomgå en kurs i alla de språk, som det enligt constitutionernas föreskrift ålåg honom att föreläsa; och han finnes under de nio år, som han innehade denna lärostol, omvexlande hafva föreläst hebreiska, chaldeiska, syriska, arabiska (öfversättningen af Davids psalmer och Alkoran) och grekiska (uppenbarelseboken i nya testamentet och Homeri odyssé). — Engeströms efterträdare Petrus Filenius (1742—44) och Sven Johan Munthe (1745—69) fortforo att skiftevis föreläsa öfver alla de språk, som tillhörde denna lärostol. Mot slutet af den tid, under hvilken Munthe såsom innehafvare af den orientaliska lärostolen offentligen föreläste, var det likväl mera uteslutande i tolkningen af det gamla och nya testamentets skrifter, som offentlig undervisning erbjöds. Under åren 1764—69, då, såsom ofvan nämndt är, den orientaliska professionen var med den fjerde theologiska förenad, meddelades endast enskilt undervisning i de läroämnen, som tillhörde denna lärostol. Sedan Munthe 1769 blifvit befordrad till tredje theologiæ professor, tillsattes ånyo lärostolen i österländska språk och grekiska och innehades under det närmast följande decenniet af Petrus Munck (1769—75) och Thure Weidman (1776—79). Det var under denna tid nästan uteslutande den exegetiska och philologiska tolkningen af de heliga skrifterna, som utgjorde föremålet för den offentliga undervisningen. Likväl finnes Weidman 1778 hafva

föreläst öfver arabiskan (Lokmans fabler, med ledning af Erpenii grammatica [1]). Den berömde orientalisten och resanden JACOB JONAS BJÖRNSTÅHL, som efter Weidman 1779 erhållit fullmakt å linguarum orientalium et græcæ professionen, bortrycktes af döden, innan han hann tillträda detta embete. Hans ännu ryktbarare efterträdare, den såsom philolog och orientalisk historiker, af sin samtid så högt uppburne MATTHIAS NORBERG emottog först 1781 den orientaliskt-grekiska professionen, som han innehade ända till 1820. Inflytelsen af Norbergs personlighet ej mindre än hans vetenskapliga betydenhet kunde ej undgå att väcka och lifva intresset för hans vetenskap, på samma gång som med ett mera djupgående studium af hvarje särskilt af de till hans lärostol hörande språk olämpligheten af grekiskans förening med orientalspråken trädde allt klarare fram i dagen. Härtill bidrog ock, att Norberg, som företrädesvis sysselsatt sig med forskningar inom de semitiska språkens område, såsom offentlig föreläsare förnämligast sysselsatte sig med dessa, under det att undervisningen i grekiska vanligen endast enskilt af honom meddelades, hvarvid då merendels tolkades något af Xenophons arbeten. Utom gamla testamentets hebreiska skrifter, af hvilka åtskilliga genomgingos, föreläste Norberg offentligen syriska och arabiska, oftast Tamerlans historia eller Lokmans fabler. Vid för Norberg inträffande tjenstledighet uppehölls undervisningen under längre tider af e. o. professorn i ämnet Johan Norrman och af adjuncten i theoretisk philosophi Peter Dahl.

Sedan den särskilta grekiska professionen år 1812 blifvit återupprättad och linguarum orientalium professorns verksamhetsfält sålunda erhållit en nödig begränsning, har det fortfarande företrädesvis varit inom de till den semitiska språkstammen hörande språk, som den offentliga undervisningen rört sig. En blick på föreläsningsprogrammerna närmast efter Norbergs tid under hans efterträdare BENGT MAGNUS BOLMÉER (1824—49) visar, att det bland dessa språk var hebreiskan, som oftast utgjorde föremål för de offentliga föreläsningarne, under det att någon arabisk författare mera sällan tolkades. Vid ledigheten efter Norberg tjenstgjorde såsom tillförordnad professor adjuncten i österländska språk Achatius Kahl, som äfven sedermera vid de tillfällen, då Bolméer åtnjöt tjenstledighet, i detta ämne uppehöll undervisningen. Under Bolméers tjenstetid voro äfven längre tider till vicarier förordnade ll. oo. adjuncterna Hampus Tullberg, Sven Fredrik Krook och e. o. professorn i samma ämne CARL JOHAN TORNBERG, hvilken sednare äfven efter Bolméers afgång utnämndes till hans efterträ-

[1]) Tryckt första gången i Leyden 1613. Utg. tillsammans med Lokmans fabler af A. Schultens, 1 uppl. Leyden 1748.

dare (1850). Professor Tornberg, den orientaliska lärostolens nuvarande innehafvare, har omvexlande föreläst öfver hebreiska, arabiska, och syriska samt persiska, ömsom egnande sig åt framställningen af dessa språks grammatiska förhållanden, ömsom åt tolkningen af författare inom deras literatur. Utom öfver flera af det gamla testamentets hebreiska skrifter och den syriska texten af nya testamentet, har sålunda varit föreläst öfver Alkoran och Ibn-el-Athirs chrönika, samt inom den persiska literaturen öfver Sadis Gulistan. Vid de tillfällen, då ordinarie innehafvaren under längre eller kortare tid åtnjutit tjenstledighet, har undervisningen varit uppehållen af adjuncten i ämnet M. Fr. Brag.

Professorer.

I. **Petrus Holm** kallades såsom theologiæ adjunct i Uppsala vid universitetets stiftelse att vara dess förste professor i österländska språk 1667, var under åren 1671—74 derjemte e. o. theologiæ professor och befordrades sistnämnda år till ordinarie professor i theologiska faculteten. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

II. **Lars Norrman** utnämndes såsom e. o. professor i österländska språken och grekiska vid Uppsala universitet och assessor i antiquitetscollegium till ordinarie professor i samma läroämnen vid Lunds universitet 1682 $^{14}/_{12}$, men tillträdde aldrig denna befattning, utan öfvergick i stället till professionen i logik och metaphysik i Uppsala 1684 $^{10}/_{4}$.

Han var född på Norrby i Södermanland 1651 $^{24}/_{4}$ och hade studerat vid Uppsala universitet 1668—1679, innan han under en studieresa i Tyskland och Holland ytterligare utvidgade sina sällsynta philologiska kunskaper. Vid hemkomsten anställdes han 1681 af M. G. De la Gardie såsom dess bibliothecarie och blef 1682 e. o. ll. oo. & gr. professor. Historia och philologi förblefvo alltid hans hufvudstudier, så att han redan 1685 utbytte professionen i logik emot den i grekiska, derjemte föreläsande i historia och i synnerhet fäderneslandets antiqviteter. 1691 öfvergick han till en profession i theologi, blef 1698 derjemte bibliothekspræfect och 1702 förste theologiæ professor och domprost. Samma år utnämndes han till biskop i Götheborg, men afled innan han emottagit detta embete 1703 $^{21}/_{4}$. — Lars Norrman var en vetenskapsman, som ej endast stod på höjden af sin tids vetenskap utan som derutöfver, enligt insigtsfulla kännares vittnesbörd, åt efterverlden lemnat forskningar, hvilka ännu sedan de philologiska vetenskaperna nått en så väsentligen olika ståndpunkt, fortfara att ega värde. Samtiden nämnde honom "Athenarum Upsaliensium fulgentissimum sidus" och visserligen var djupet af hans insigter ej mindre förvånande än deras omfång. Hans studier sägas hafva omfattat ej blott den österländska literaturen i alla då kända munarter, utan äfven allt hvad af den grekiska literaturen då blifvit till trycket öfverlemnadt; och så hade han bemästrat sig dessa språk, att han orerat på hebreiska, skrifvit vers på grekiska och med den renhet och smak behandlat latinet, att Olof Rudbeck om honom fällt det kortfattade innehållsrika yttrandet: Ciceronem vidimus, audivimus, amisimus. Af hans handskrifter förvarar Uppsala universitets samling en mängd, men flera hafva förkommit. De omfatta bland annat varianter och rättelser till upplagor af Thucydides, Aristophanes, Æschylus, Euripides och Lucianus.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Hortus in Eden s. Paradisus, leviter delineatus. 1684. 8:o. — De duratione. 1685. 8:o. — Gilberta sexum mentita. e. a. 8:o. — Hellenismus Judaicus. e. a. 8:o. — De persona. e. a. 8:o. — Historiola philosophica. e. a. 8:o. — Aula innocens. e. a. 8:o. — De cognitione humana. 1686. 8:o. — De purpura. e. a. 8:o. — De livia columba silvestri. e. a. 8:o. — De materia civitatis præsertim societatis primæ. P. I, II. e. a. 8:o. — De origine atque institutione collegii septemviralis principum electorum imperii Romano-Germanici. e. a. 8:o. — Censor Romanus. e. a. 8:o. — Socrates philosophus. e. a. 4:o. — De civili concordia. P. I. 1687. 8:o. — De demonstratione. e. a. 8:o. — Castor breviter delineatus. e. a. 8:o. — Studiosus academicus. e. a. 8:o. *Αριστειδου κατα των εξορχουμενων.* Ælii Aristidis in ineptos et futiles sophistas oratio, una cum thesibus quibusdam. e. a. 8:o.

— *Τεχνων ρητορικων. Α. Περι πολιτικου λογου.* Artium oratoriarum liber prior de dictione civili. e. a. 8:o. — *Περι αφελους λογϕ.* Liber secundus de dictione simplici e. a. 8:o. — De expeditionibus cruciatis. e. a. 8:o. — Mars literatus. e. a. 8:o. — De origine Gothorum. e. a. 8:o. — De vacuo. 1688. 8:o. — De Alcibiade democratico. e. a. 8:o. — Scipio Africanus major generosus. e. a. 8:o. — Diss. in qua imperii Ottomannici fatum causis suis præcipuis describitur. e. a. 8:o. — De sacerdotio Romano Pompiliano censura. e. a. 8:o. — Idumæi non Christiani. e. a. 8:o. — De gigantibus hyperboreis. e. a. 8:o. — Genius poëticus, secundum quatuor causas descriptus. e. a. 8:o. — De fœdere Amphictyonico. e. a. 8:o. — Quædam reipublicæ conservandæ rationes. e. a. 8:o. — *Περι φιλοπονιας* s. de labore honesto. e. a. 8:o. — Contemplatio spiritus in genere. 1689. 8:o. — De legato. e. a. 8:o. — De renascentis litteraturæ ministra typographia. e. a. 8:o. — Senatus Areopagiticus. e. a. 8:o. — Comitia Romanorum. e. a. 4:o. — *Αλεξανδρου περι των της διανοιας σχηματων και περι των της λεξεως σχηματων α. β. Φοιβαμμωνος σχολια περι σχηματων ρητορικων, α. β. Μινουκιανου περι επιχειρηματων.* (Gr. & Lat. cum nott.) cum quibusdam thesibus miscellaneis. 1690. 8:o. — *Κερατολογια* s. de cornibus. e. a. 8:o. — De ordine publicanorum, apud Romanos paritér ac Judæos. e. a. 8:o. — *Ἡρωες επωνυμοι.* e. a. 8:o. — De statuis Romanorum. 1691. 8:o. — Nero heautontimorumenos. e. a. 8:o. — De veracitate. e. a. 8:o. — De ignibus fulmineis. e. a. 8:o. — Aristomenes Messenius vir heroicus. e. a. 8:o. — Agrippa conciliator. e. a. 8:o. — Monarchiæ *τα πρεσβεια.* e. a. 8:o. — Libramentum rerumpublicarum. e. a. 8:o. — Qualitates præceptorum, una cum aliquibus aphorismis philologicis. P. II, I. e. a. 8:o. — De hebdomade feriata, ex institutis gentium. e. a. 8:o. — Character hominis socialis. e. a. 8:o. — *Περι χαλκουργικης.* e. a. 8:o. — De convenientia essentiæ et existentiæ. e. a. 4:o. — *Θεοδουλου μοναχου του μαγιστρου λογος εις Γρηγοριον τον Θεολογον*, hoc est Theoduli monachi, s. Thomæ magistri laudatio Gregorii Theologi. P. I, II. 1691, 92. 4:o. — *Θωμα του μαγιστρου λογοι προσφωνητικοι και επιστολαι*, hoc est Thomæ magistri orationes gratulatoriæ & epistolæ. P. I, II. 1693, 94. 4:o. (Græce c. interpretatione). — De cruce veterum. P. I, II. 1692. 8:o. — *Περι πολυθειας των εθνων.* e. a. 8:o. — De ostracismo. 1693. 8:o. — De septem sapientibus Græciæ. e. a. 8:o. — Epaminondas Thebanus. e. a. 8:o. — Elephas breviter delineatus. e. a. 8:o. — De usu divitiarum. e. a. 8:o. — De existimatione hominis. e. a. 8:o. — Diss. contra præcipuas Calvinianorum de prædestinatione *ἑτεροδοξιας.* 1695. 8:o. — De auctoritate patrum. e. a. 8:o. — Specimen doctrinæ mysticæ de via salutis, juxta testimonium Scripturæ Sacræ et consensum antiquitatis. 1696. 4:o. — De Augustana confessione, ejusque mutatione. 1697. 8:o. — Theses de consummatione seculi. 1700. 8:o. — De Johannis Chrysostomi homilia in Evang. Johannis V: 19 hactenus inedita; quam cum suppl. homil. in divit. et Lazarum ex Codd. mss. descripsit, Latine vertit et notis illustravit. P. I, II. 1702. 4:o. — Orationes panegyricæ, parentales et nonnulla programmata, tillsammans utgifna med företal af A. Norrelius. Sthlm 1738. 4:o. — Ælii Aristidis nomine legatorum Græcorum ad Achillem oratio, Græce et Latine. Ups. 1687. 8:o. — Orthodoxa confessio catholicæ atque apostolicæ ecclesiæ Orientalis. Leipz. 1695. 8:o.

III. **Haqvin Stridsberg** utnämndes såsom e. o. linguarum orientalium et græcæ professor till ordinarie professor i samma ämnen 1684 $^{6}/_{8}$ och innehade detta embete till 1712 $^{5}/_{8}$, då han förflyttades till theologiska faculteten. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

IV. **Bonde Humerus** utnämndes 1712 $^{5}/_{8}$ såsom professor i mathematik till linguarum orientalium professor och innehade detta embete till 1716 $^{25}/_{8}$, då han blef andre theologiæ professor. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

V. **Carl Schultén** utnämndes 1716 $^{25}/_{9}$ såsom eloquentiæ professor till professor i österländska språk och var såsom sådan verksam till 1728 $^{12}/_{8}$, då han såsom tredje theologiæ professor öfvergick till theologiska faculteten. Se vidare professor i theologiska faculteten.

VI. **Henric Benzelius,** sedermera universitetets procanceller och biskop öfver Lunds stift, utnämndes såsom præpositus vid communitetet och e. o. philosophiæ professor till linguarum orientalium professor 1728 $^{30}/_{12}$ och utbytte 1732 $^{10}/_{10}$ detta embete mot tredje theologiæ professionen. Se vidare universitetets procancellerer.

VII. **Johan Engeström,** sedermera universitetets procanceller och biskop öfver Lunds stift, utnämndes 1732 $^{10}/_{11}$ såsom adjunct i philosophiska faculteten till professor i österländska och grekiska språken och förflyttades från detta embete 1742 $^{3}/_{4}$, då han intog den andra theologiska lärostolen. Se vidare universitetets procancellerer.

VIII. **Petrus Filenius,** vid den ryska härens inbrott fördrifven från universitetet i Åbo, hvarest han beklädt en theologiæ professorsplats, utnämndes till professor i österländska och grekiska språken 1742 $^{28}/_{10}$ och innehade denna lärostol till 1744 $^{1}/_{8}$, då han befordrades till domprost i Linköping

Han var född i Rödinge i Skåne 1704 $^{15}/_{4}$, blef 1721 academisk medborgare i Lund och promoverades derstädes 1730 till philosophiæ magister. De nära förbindelser, i hvilka han stod till den mägtige cancellipresidenten grefve Arvid Horn, tillika Åbo universitets canceller, såsom lärare för hans ende son, hade han att tacka för att han redan följande året anställdes vid Åbo universitet såsom adjunct i philosophiska faculteten. Vid samma lärosäte befordrades han 1732 till academi-secreterare och 1735 till linguarum orientalium professor. 1741 öfvergick han till theologiska faculteten såsom professor, sedan han under tvenne föregående år gjort vidsträckta utländska resor, företrädesvis för studiet af orientalspråken, och efter sin hemkomst 1740 blifvit prestvigd samt erhållit den theologiska doctorsvärdigheten. Redan följande år hade han måst flykta från universitetet i Åbo. — Såsom domprost i Linköping var han verksam till 1761, då han efter A. Rhyzelius intog Linköpings biskopsstol, efter att dessförinnan af stiftets förtroende hafva varit kallad till ombud vid alla riksdagarna 1746—60. Han afled 76 år gammal i Linköping 1780.

Tryckta Skrifter: Disp. Aboens.: Diss. critico-theologica gradualis, sacra pontificiorum gentilitia exhibens. P. I. 1740. 4:o. — Vindiciæ linguarum orientalium, disputatione philologica comprehensæ. e. a. 4:o. — *Disp. Lund.:* De favore necessitatis, Matth. XII: 1, 2 seq. 1743. 4:o. — Diss. synod. de societate conjugali. Lincop. 1744. 8:o. — Tal inför H. K. H. Kronprinsen Adolph Fredrik, vid öfverlemnande af den ena öfver H. K. H:s lyckliga ankomst till riket vid Lunds academi hållna orationen. Sthlm 1744. 4:o. — The rättfärdigas lefvande namn i evigheten efter theras seger i striden och frid i grafven. Likpredikan öfver K. Adolph Fredrik. Sthlm 1772. fol. — En af Gud i sit rike föreställd hjeltemodig och stor konung. Predikan vid K. Gustaf III:s och dess genmåls kröningsact. Ibid. s. å. fol. — Tal vid H. K. H. Prins Carls och H. K. H. Prinsessan Hedvig Elisabeth Charlottas höga förmälningsact. Ibid. 1774. 4:o. — Uppsatser rörande Nordens äldsta historia i Universal History utg. af Antiqu. Society i London. — *Programmer* vid Åbo universitet: vid prof. Greg. Steenmans installation 1741; — sorgefesten öfver drottn. Ulrica Eleonoras död 1742; — rectorsombytet s. å. — I *Handskrift:* Mythologia arctoa illustrata seu conspectus generalis priscæ theologiæ gentilis Gothorum et Britannorum (i Linköpings gymnasiibibliothek).

IX. **Sven Johan Munthe** utnämndes såsom adjunct i österländska språken till professor i samma ämne 1745 $^{1}/_{3}$ och innehade denna lärostol, sedan 1764 $^{26}/_{6}$ gemensamt med fjerde theologiska professionen, till 1769 $^{19}/_{8}$, då han

befordrades till tredje theologiæ professor. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

X. **Petrus Munck**, sedermera procanceller och biskop öfver Lunds stift, utnämndes 1769 28/11 såsom theologiæ adjunct och prost och kyrkoherde i Hellestad, Dahlby och Bonderup till linguarum orientalium & græcæ professor och innehade detta embete till 1775 22/4, då han förflyttades till tredje theologiska professionen. Se vidare universitetets procancellerer.

XI. **Thure Weidman** utnämndes såsom adjunct i österländska och grekiska språken till professor i samma ämnen 1776 17/1 och utbytte denna lärostol 1779 10/2 mot den tredje theologiska. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

XII. **Jacob Jonas Björnståhl** utnämndes såsom e. o. professor i philosophiska faculteten och adjunct i österländska språk vid Uppsala universitet till professor i österländska och grekiska språken 1779 10/2, men kom aldrig att tillträda detta embete, enär han, vid utnämningen stadd på resor i Turkiet, redan samma år i Salonichi bortrycktes af döden.

Han föddes 1731 på Rotarbro i Södermanland och studerade vid Uppsala universitet, hvarest han 1761 erhöll lagerkransen och kort derefter blef docent i göthiska under Ihre. Denna docentur utbytte han dock innan kort mot den i arabiska. Orientalspråken hade från början varit hans hufvudstudium, så att han redan som nyinskrifven student förvånat genom sin talfärdighet i hebreiska; han blef nu för alltid fästad vid dessa språkstudier. År 1767 anträdde han såsom handledare för en ung friherre Rudbeck den studieresa i utlandet, från hvilken han aldrig skulle återkomma till fosterlandet, men som gjort hans namn så berömdt, att samtid och efterverld i honom sett urbilden till den allt försakande, för ingen möda tillbakavikande lärde resanden. I Paris, der han 2 år uppehöll sig för studier i orientalspråken, hade hans kunskaper och flit väckt den uppmärksamhet, att kronprinsen, sedermera konung Gustaf III, då ännu canceller för Uppsala universitet, ansåg sig böra utom det afgifna förslaget kalla honom till adjunct i orientalspråk 1771. Från Paris ställde han sina resor öfver Schweitz till Italien och derifrån gick han, öfverallt genomforskande bok- och handskriftsamlingar och knytande lärda förbindelser, öfver Tyskland och Holland till England. I Oxford träffade honom Gustaf III:s befallning att i förbindelse med Matthias Norberg, sedermera hans efterträdare, företaga en lärd resa till Österlandet och han begaf sig genast till Constantinopel, för att der invänta sin reskamrat. Ett alltför rastlöst hängifvande åt det lärda yrkets mödor bröt emellertid hans helsa, medan han uppehöll sig vid handskriftssamlingarne i klostren omkring Trikala. Han fördes döende till Salonichi och afled derstädes 1779 12/7.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Decalogus Hebraicus ex Arabica dialecto illustratus. P. I. 1763. 4:o. — Resa till Frankrike, Italien, Sweitz, Tyskland, Holland, Ängland, Turkiet och Grekeland. Beskrifven af och efter Jac. Jon. Björnståhl, efter dess död utgifven af Carl Christ. Gjörwell. Del. I—VI. Sthlm 1780—84. 4:o.

XIII. **Matthias Norberg** utnämndes såsom e. o. theologiæ adjunct vid Uppsala universitet till professor i österländska och grekiska språken 1780 5/1, och innehade detta embete till 1820 19/1, då han derifrån på begäran erhöll afsked.

Han var född i Nätra i Ångermanland 1747. Inskrifven såsom student i Uppsala 1768, blef han derstädes philosophiæ magister 1773 och kallades året derpå till docent i grekiska literaturen. 1777 anträdde han de utländska resor, genom hvilka han i likhet med sin företrädare skulle grundlägga sin ryktbarhet. Han besökte under dessa resor ej blott Tyskland, Holland, England, Frankrike och Italien, utan äfven Grekland och Turkiet, och var af konungen förordnad att vara Björnståhls följeslagare på dennes tilltänkta resa i Orienten. Då denna tillfölje af Björnståhls död inställdes, qvarstannade Norberg under ett år i Constantinopel, egnande sig dels åt det practiska studiet af de orientaliska språken, dels åt forskningar i turkiska och arabiska manuscripter. Ännu stadd på dessa resor och sedan han 1779 erhållit utnämningen till e. o. theologiæ adjunct i Uppsala, träffades han af kallelsen till Lund; och först med början af 1782, efter sin återkomst till fäderneslandet, började han här sin verksamhet såsom academisk lärare. Redan dessförinnan hade han lagt grunden till sin ryktbarhet, då han i Paris bland orientaliska handskrifter framdragit i ljuset Adamsboken, Zabiernas religions- och lagcodex, förut ditförd af hans landsman, professorn i Paris J. Otter, en lärjunge af Lunds universitet; och under sitt vistande i Milano och Paris hade han på det Ambrosianska bibliotheket gjort den afskrift af Codex Syriaco-hexaplaris, af hvilken han 1787 i Lund utgaf och på latin öfversatte Jeremias' och Hezechiels prophetior, under det att dess öfriga delar, öfverlemnade till den bekante orientalisten Middeldorpf, af denne begagnats vid utgifvandet af samma codex. Jemte de af Norberg under sednare delen af hans lif utgifna öfversättningar af handskrifter rörande Turkiets och Arabiens geographi och historia, utgöra dessa arbeten de hufvudverk, som beredde honom det vidsträckta vetenskapliga rykte, hvaraf han var i åtnjutande. En sednare tid med rikare hjelpkällor och med större historisk och philologisk critik har icke i allt rättfärdigat hans samtids omdöme; och den bristande noggrannheten vid urkundernas afskrifning har gjort hans behandling i flera afseenden mindre tillfredsställande. Det förblifver likväl alltid Norbergs förtjenst att genom upptäckandet och utgifvandet af dessa urkunder hafva öppnat nya banor för sednare forskare på samma område. Vid sidan af sitt vetenskapliga anseende åtnjöt Norberg ett icke mindre rykte såsom latinsk vältalare och författare i en egendomlig, kraftfull, Tacitansk stil, och var jemte J. Lundblad genom sitt föredöme den väsentligaste befrämjaren af de klassiska studiernas framsteg under denna tid. Såsom academisk lärare utöfvade han under början af sin lärotid ett ej obetydligt inflytande på det orientaliska studiet, särdeles af arabiskan. Under sin sednare tid var han mera verksam såsom författare än såsom föreläsare, och den academiska undervisningen blef för honom allt mindre en hufvudsak. Hans förhållande till sina lärjungar bestämdes i väsentlig grad af hans älskvärda personlighet, som genom sin genialitet, lifighet och naiva ursprunglighet ovillkorligen måste verka tilldragande på alla, som med honom trädde i beröring. — Såsom professor erhöll Norberg 1806 theologiæ doctorsdiplom från Kjöbenhavn, utnämndes 1812 till riddare af nordstjerneorden samt undfick cancellirådsvärdighet. Sedan han efter 40:årig tjenstgöring erhållit afsked, tillbragte han större delen af sina återstående dagar i Norrland, blef vid promotionen i Uppsala 1824 jubelmagister och afled 1826 11/1 i Uppsala, hvarest han varit sysselsatt med ordnandet af det academiska bibliothekets orientaliska manuscripter.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De usu versionis N. Test. Syriacæ. 1773. 4:o. — De locis Vet. Test. in Novo Fœdere allegatis. P. I, II. 1775. 4:o. — *Disp. Lund.:* De pronuntiatione linguæ Græcæ. 1782. 4:o. — Diss. sistens theoremata nonnulla geometrica. 1783. 4:o. — De pronuntiatione linguæ Hebrææ. e. a. 4:o. — De optima methodo linguas orientales discendi. e. a. 4:o. — De notitia morum orientalium interpreti sacro necessaria. P. I, II. e. a. 4:o. — De pronuntiatione linguæ Arabicæ. e. a. 4:o. — Specimen acad. geographiæ orientalis Turcico-Latine. P. I—IV. 1784—86. 4:o. — Specimen acad. sistens theoremata nonnulla geometrica. e. a. 4:o. — Animadversiones in novam S. S. versionem Suecanam. e. a. 4:o. — De vocalibus Hebræorum. P. I—III. e. a. 4:o. — De troglodytis Jobi cap. XXX. 1—8. P. I, II. 1785. 4:o. — Particula operis cosmographici Ibn el Vardi, Arabice et Latine. 1786. 4:o. — Græcorum veterum in hodiernis vestigia. P. I, II. e. a. 4:o. — De poëmate Jobi. e. a. 4:o. — De gente et lingua Maroccana. 1787. 4:o. — De veteri papyri et utrium in trajectu amnium usu. e. a. 4:o. — De Chaldæis septentrionalis originis. e. a. 4:o. — De charactere stili Jesaiani. e. a. 4:o. — De lingua Græca hodierna. e. a. 4:o. — Diss. explicans votum Jobi pro epitaphio susceptum. Cap. XIX: 23, 24. e. a. 4:o. — De colonia et lingua Carthaginesisi. e. a. 4:o. — De militia Arabum. 1788. 4:o. — Victus cultusque orientis ex ore Behenam episcopi Chaldæi. P. I—VI. 1788—1802. 4:o. — De ingenio Homeri. P. I—III. 1789. 4:o. — De Druziis Libani incolis. P. I—III. e. a. 4:o. — Excidium Babylonis a Xenophonte illustratum. e. a. 4:o. — De ingenio Demosthenis. e. a. 4:o. — De templo Meccano. e. a. 4:o. — De puerili Orientalium institutione. 1790. 4:o. — Vestigia Sacrorum scriptorum in profanis auctoribus reperta. e. a. 4:o. — De regno Chataja ejusque metropoli Kambalu. P. I—V. 1790—95. 4:o. — De agricultura orientali. 1790. 4:o. — De ideali veterum Græcorum in artibus ingenuis pulchritudine. e. a. 4:o. — De sublimi Hebræorum. e. a. 4:o. — De fatis linguæ Arabicæ. P. I, II. e. a. 4:o. — De chalifis literarum studiosis. 1791. 4:o. — Prudentia civilis Ottomannica. P. I, II. 1791—92. 4:o. — De medicina Arabum. e. a. 4:o. — De scholis et collegiis Turcarum. 1792. 4:o. — Mores Græcorum ætate heroica. P. I, II. e. a. 4:o. — De Æschine oratore. P. I, II. 1792—93. 4:o. — Origo artis scribendi. P. I. 1793. 4:o. — De gente et lingua Melitensi. e. a. 4:o. — Immortalitas animorum Mosaicis oraculis vindicata. P. I, II. e. a. 4:o. — De chalifatu orientali. e. a. 4:o. — De servis Hebræorum. e. a. 4:o. — De ingenio Muhammedis. e. a. 4:o. — Solennia Græcorum funebria. e. a. 4:o. — Quid Muhammedani de Christo sentiant. 1795. 4:o. — De charta papyracea. e. a. 4:o. — De Semum, vento pestifero. e. a. 4:o. — De origine Germanorum apud Tacitum. 1796. 4:o. — De lingua et doctrina Homeri. e. a. 4:o. — De origine astronomiæ apud Orientales. e. a. 4:o. — De troglodytis Cuschæis. e. a. 4:o. — De troglodytis Themudenis. e. a. 4:o. — De lepra Arabum. e. a. 4:o. — De Ophira. e. a. 4:o. — De nomadibus Æthiopiæ. e. a. 4:o. — De educatione puerili apud Spartanos. e. a. 4:o. — De regina Austri, 1. Reg. X. 1; Lucæ XI. 31. 1797. 4:o. — De trinitate Indiana. e. a. 4:o. — De paradiso Indiano. P. I, II. 1797—98. 4:o. — De convenis Æthiopiæ. 1797. 4:o. — De templo solis apud Sabios. 1798. 4:o. — De aqua Indianis sacra. e. a. 4:o. — De Zoroastro Bactriano. 1799. 4:o. — De templo lunæ apud Sabios. e. a. 4:o. — De templo Saturni apud Sabios. e. a. 4:o. — De templo Mercurii apud Sabios. e. a. 4:o. — De Alexandro Darii filio. e. a. 4:o. — Quid Indiani de diluvio sentiant. e. a. 4:o. — Vita Anacreontis. 1801. 4:o. — De astronomia Arabum. e. a. 4:o. — De inferis Indianis. 1802. 4:o. — De lingua Chaldaica hodierna ex ore Benehami episcopi Chaldæi. 1803. 4:o. — De origine literarum Græcarum. 1804. 4:o. — Diss. interpretans carmen principis Tumanbaj Ægyptiacæ pyramidi insculptum. e. a. 4:o. — De conformatione linguæ Hebrææ. e. a. 4:o. — De conformatione linguæ Græcæ. e. a. 4:o. — Orthographia linguæ Græcæ. e. a. 4:o. — De origine linguæ Gothicæ. e. a. 4:o. — Etymologia linguæ Græcæ de nomine. 1805. 4:o. — Etymologia linguæ Græcæ de verbo substantivo. e. a. 4:o. — Etymologia linguæ Græcæ de verbo adjectivo. e. a. 4:o. — Etymologia linguæ Græcæ de pronomine. e. a. 4:o. — Syntaxis linguæ Græcæ. e. a. 4:o. — De Api Ægyptiis sacro. 1806. 4:o. — De prosodia linguæ Græcæ. e. a. 4:o. — De orbe terrarum dehiscente Gen. X. 25. e. a. 4:o. — De orthographia linguæ Hebrææ. e. a. 4:o. — Etymologia linguæ Hebrææ de nomine. 1807. 4:o. — Etymologia linguæ Hebrææ de pronomine. e. a. 4:o. — Etymologia linguæ Hebrææ de verbo. e. a. 4:o. — De diæta Turcarum præcipue Constantinopoli. 1808. 4:o. — De origine linguæ Græcæ. e. a. 4:o. — De

prelo orientali ex ore Germani Conti Maronitæ Libanensis. e. a. 4:o. — De magnificentia Chalifarum. e. a. 4:o. — De religione Galilæorum ex ore Germani Conti Maronitæ. e. a. 4:o. — De Curdis Thaddæitis ex ore Behenami episcopi Chaldæi. e. a. 4:o. — De panificio orientali ex ore Behenami episcopi Chaldæi. e. a. 4:o. — De Curdis Muhammedanis ex ore Behenami episcopi Chaldæi. e. a. 4:o. — Etymologia linguæ Hebrææ de particulis. e. a. 4:o. — De verbis nudis et auctis Græcorum. e. a. 4:o. — De etymologia linguæ Græcæ. P. I—XII. 1810—12. 4:o. — De viris apud Homerum memorabilibus. P. I—III. 1811. 4:o. — Stellæ Nazaræorum æones ex sacro gentis codice. P. I—V. e. a. 4:o. — Quæstio, an studium litterarum Hebræarum ad cultum humanitatis prosit. e. a. 4:o. — Fides vaticinii Dan. cap. XI. impleta. P. I, II. e. a. 4:o. — Reges Persarum stirpis Kijani. e. a. 4:o. — Reges Persarum stirpis Pischdadi. e. a. 4:o. — De divinitate Nazaræorum. 1812. 4:o. De rege lucis, culto Nazaræis. e. a. 4:o. — Oriens lucem portendens Homero. P. I, II. 1814. 4:o. — (63 af dessa disputationer äro utgifna af J. Norrmann, Lund 1818, 19. 8:o, utgörande T. II, III af M. Norbergi selecta opuscula academica). — Anmärkningar öfver förra stycket af prof-öfversättningen af den Hel. Skrift. Ups. 1776. 8:o. — Codex Syriaco-hexaplaris Ambrosiano-Mediolanensis editus et latine versus. T. I. Lundæ 1787. 4:o. — Rudimenta linguæ Hebrææ. Ibm. 1812. 8:o. — Codex Nazareus, Liber Adami appellatus, Syriace transcriptus Latineque redditus. T. I III. Ibm. 1815—16. 4:o. — Lexidion codicis Nazarei. Ibm. 1816. 4:o. — Onomasticon codicis Nazarei. Ibm. 1817. 4:o. — Rudimenta etymologiæ Græcæ, a primis suis originibus repetitæ. Ibm. 1816. 8:o. — Beskrifning om regementsförändringen i Circassiska riket af Schili Effendi. Öfvers. från Arabiskan. Sthlm. s. å. 8:o. — Gihan Numa, geographia orientalis, ex Turcico in Latinum versa. T. I, II. Lundæ 1818. 8:o. — Turkiska rikets annaler, sammandragne ur dess egne urkunder. D. I—IV. Christianstad & Hernösand 1822. 8:o. — I k. Witt.- Hist. & Antiqu. Acad. Handl. D. X: Raschid Effendi om kon. Carl XII:s vistande i Turkiet (inträdestal). — I N. Acta Reg. Societ. Scient. Ups. T. IX: Quæstio, linguæne orbis terrestris specie tantum differant, genere autem in universum consentiant (ej afslutad). — I Comm. Reg. Societ. Scient. Gottingens. 1780. T. III: De religione et lingua Sabeorum. — Bref från Paris, Mejland, Constantinopel, Venedig och Tharapia 1778 —80 (i Björnståhls resa Bd. V, VI). — *Parentationer:* öfver Daniel Thunberg. Lund 1788. 8:o; — Nils Schenmark. Ibm. s. å. 4:o; — Jacob W. Faxe. Ibm. 1790. 4:o; — Olof Celsius. Ibm. 1794. 4:o; — Erland Sam. Bring. Ibm. 1798. 4:o; — Petrus Munck. Ibm. 1803. 8:o; — Carl Ludvig, arffurste af Baden. Ibm. 1802. fol.; — Nils Hesslén. Ibm. 1811. 4:o. — *Tal* vid Carl XIII:s kröning. Ibm. 1809, fol; — vid jubelfesten 1817. (Samtliga dessa orationer äro tryckta i T. I. af Norrmann's samling af Norbergs selecta opuscula academica (se ofvan) hvarest det sistnämnda talet för första gången förekommer tryckt). — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1790; — jubelfesten 1793; — rectorsombytet 1794; — vid firandet af prins Gustafs födelse 1799; — rectorsombytet 1800; — prof. Sjöborgs installation s. å.; — kon. Gustaf IV Adolphs och drottn. Fredrikas kröning s. å.; — rectorsombytet 1801 (alla tryckta dersammastädes).

XIV. **Bengt Magnus Bolméer** utnämndes såsom adjunct i historia till linguarum orientalium professor 1824 $^{8}/_{12}$, och innehade denna lärostol till 1849 $^{11}/_{1}$, då han afled.

Han var född i Hvittaryd i Småland 1785. Efter sexåriga studier i Lund erhöll han 1808 lagerkransen och fästades vid universitetet såsom docent i historia 1810. I samma ämne blef han 1815 e. o. och följande året ordinarie adjunct. Såsom innehafvare af denna befattning förestod han under en termin esthetiska professionen samt under ett följande läsår med mycken utmärkelse professionen i historia. Efter sin utnämning till professor bevistade han såsom riksdagsfullmäktig för Lunds universitet riksdagarne 1828—30, 1840—41 och 1844—45 och utnämndes till riddare af nordstjerneorden 1832. — Om äfven det verksamhetsfält, hvartill Bolméer af naturen var kallad, snarare torde hafva varit historien än de österländska språken, och hans verksamhet såsom lärare

i dessa sistnämnda ej blef af stort inflytande, så var han dock genom sina personliga egenskaper och sin omfattande humanistiska bildning under sin kraftfullare ålder en af samtidens mera framstående män vid universitetet. Han var det sammanhållande bandet i den krets af academiska lärare, som benämndes "Herberget"; och det nära vänskapsförhållande, i hvilket han stod till den störste af dettas medlemmar, Esaias Tegnér, har gjort hans minne nära förenadt med dennes.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De origine nobilitatis Suecanæ. 1810. 4:o. — De peregrinationibus et expeditionibus Scandinavorum in Palæstinam sacris, meliorem literarum et vitæ cultum adjuvantibus. P. I. 1814. 4:o. — De C. Corn. Tacito oratore. P. I, II. 1820. 4:o. — Amrulkeisi Moallaka Arabice et Suethice. P. I, II. 1824. 4:o. — Lebidi Moallaka Arab. & Sueth. P. I, II. 1826. 4:o. — Hatem Tai celebris poëta Arabum. 1832. 4:o. — Carmen, quod cecinit Taabbata Scharran vel Chelph Elahmar in vindictæ sanguinis et fortitudinis laudem. 1834. 4:o. — Elegiæ tertiæ Albii Tibulli Sueth. reddendæ periculum. 1835. 4:o. — *Programmer:* vid Gustaf Adolphs-festen 1832; — proff. Prambergs och Nilssons installationer s. å.; — rectorsombytet 1833; — proff. Bergqvists och Thomanders installationer s. å.; — rectorsombytet 1834; — småländska nationens minnesfest öfver prof. A. O. Lindfors 1843; — firandet af K. Carl XIV Johans 25:åriga regeringsjubileum s. å.; — rectorsombytet s. å.; — magisterpromotionen 1844.

XV. **Carl Johan Tornberg** utnämndes såsom e. o. professor i österländska språk till ordinarie professor i samma ämne vid Lunds universitet 1850 [25]/[1].

Född i Linköping 1807; student i Uppsala 1826; philos. doctor 1833; theologiæ candidat s. å.; docent i arabiska literaturen vid Uppsala universitet 1835; amanuensis Lidenianus vid universitetsbibliotheket derstädes 1838; adjunct i österländska språk derstädes 1844; prestvigd s. å.; extraordinarie professor i österländska språk vid Lunds universitet 1847; förestod ll. oo. professionen i Uppsala 1842—43 och 1846—47 och samma profession i Lund året 1849; erhöll på begäran afsked från prestembetet 1861; L. N. O. 1860.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Fragmenta quædam libri: Hosn-el-Muhadhara fi akhbâr Misr val-Câhira inscripti cet. P. I—V. 1834—35. 4:o. — Ex Ibn-el-Vardii libro, Margarita Mirabilium inscripto, proëmium, caput secundum, tertium, quartum et quintum. P. I—XVII. 1835—42. 8:o. — De linguæ Aramææ dialectis. P. I, II. 4:o. — De principiis scripturæ sacræ interpretandæ, ad placita reformatorum revocatis. 1845. 4:o. — *Disp. Lund.*: Codices orientales bibliothecæ regiæ universitatis Lundensis, cum supplementis. P. I—VI. 1850—53. 4:o. — Ibn-el-Athirs chrönica. Del. 1—41. 1850—53. 8:o. — Annales regum Mauritaniæ. Vol. I, II. Uppsala 1843. 4:o. — *I Acta Reg. Soc. Scient. Ups.*: Primordia dominationis Murabitorum. Ibm. 1839. 4:o. — Ibn-Khalduni narratio de expeditionibus Francorum in terras Islamismo subjectas. Ibm. 1840. 4:o. — Symbolæ ad rem numariam Muhammedanorum. P. I—IV. Ibm. 1846—62. — *Redigerat och utgifvit:* J. Berggren, Guide Français-Arabe vulgaire, ifrån och med arket 18. Ibm. 1844. 4:o. — Numi kufici regii numophylacii Holmiensis. Ibm. 1848. — Codices Arabici, Persici et Turcici bibliothecæ reg. univ. Ups. Lund 1849. 4:o. — Ibn-el-Athiri chronicon. Vol. I, II, VII—XII (III—V färdiga till tryckning) Upsaliæ et Leydæ 1851—67. — Större och mindre uppsatser i Svenska literaturföreningens tidning, Eos, Frey, Zeitschrift für die Deutsche Morgenl. Gesellsch., Revue numismatique Belge, Revue Archéologique (Paris). — Om de i svensk jord funna österländska mynt. Sthlm 1857. 8:o. (Inträdestal i Kgl. Witterhets-, Historie- och Antiquitets-Academien). — *Programmer:* vid proff. Flensburgs och Asks installation: Arabernas läroanstalter under medeltiden, 1858; — rectorsombytet 1859; — prof. Blomstrands installation: Mirkhonds berättelse om Ascaniernas konungaätt i Persien, 1863; — proff. Olbers' och Möllers installation: Österländska språken såsom universitetsstudium, s. å.; — rectorsombytet s. å.; — philos. doctorspromotionen 1865: Ibn-el-Athirs berättelse om Arabernas eröfring af Spanien.

III. I grekiska språket och literaturen.

Vid universitetets första utrustning, som i så många afseenden var rikare och fullständigare än den sedan under loppet af öfver ett århundrade hann att blifva, var man äfven betänkt på att åt grekiska språkets studium bereda en sjelfständig ställning genom inrättande af en särskilt lärostol i detta ämne. "Professorn i grekiska språket," heter det i universitetets constitutioner, "skall undervisa i detta språk och visa dess nytta genom tolkning af de berömdaste kyrkofäder och verldsliga författare, i synnerhet de historieskrifvare, som äro mest utmärkta genom sitt skrifsätt, äfvensom talare, philosopher och poeter." — Den förste innehafvaren af denna lärostol var Joachim Buscovius-Ehrenbusch (1668—76), hvilken likväl sedan 1671 derjemte såsom e. o. professor i romersk rätt var lärare i den juridiska faculteten. Rörande den undervisning i grekiska, som under denna första period af universitetets bestånd har varit meddelad, söker man förgäfves i handlingarne någon upplysning.

Vid universitetets återupprättande efter kriget 1682, då läroplatserna åter skulle fyllas, kallades Lars Norrmann, den berömde orientalisten och kännaren af grekiska språket och literaturen, till linguarum orientalium et græcæ professor vid Lunds universitet och grekiskan upphörde sålunda att härstädes bland lärarne ega en särskilt målsman. Följden af denna förening blef, att åt detta språks studium inrymdes en i väsentlig grad af de orientaliska språken undanskymd ställning, under det att såväl dessa språk som grekiskan alltmera betraktades såsom ett slags bihang till den theologiska facultetens lärostolar. På grund häraf var det högst få profana författare inom grekiska literaturen, som utgjorde föremål för den offentliga undervisningen; vanligen förelästes öfver det nya testamentets hel. skrifter.

Detta förhållande egde i allmänhet bestånd under hela tiden för de orientaliska och grekiska lärostolarnes förening. Från den första perioden af denna förening, åren 1684—1713, under hvilken tid läro-

stolen innehades af Haqvin Stridsberg (1684—1712) och Bonde Humerus (1712—13), eger man endast för åren 1704 och 1711 någon upplysning ur föreläsningsprogrammerna. Stridsberg föreläste förstnämnda år i grekiskan öfver Cebetis tabulæ, och Humerus, som, redan innan han förflyttades till denna lärostol, finnes hafva vid densamma uppehållit undervisningen, tolkade valda stycken ur nya testamentet. Upplysande för det sätt, hvarpå man sökte att se såväl grekiskan som orientalspråken på samma gång till godo, och äfven, såsom det synes, på ett ej ofördelaktigt sätt vittnande om studiets ställning vid denna tid, är ett examensprotocoll i philosophiska faculteten (1713 11/5), enligt hvilket Humerus på samma gång examinerade i båda grenarne af sitt ämne genom att låta examinanden först på latin öfversätta en af Davids psalmer och derefter på grekiska paraphrasera densamma.

Efter Humeri öfvergång till den theologiska faculteten erhöll grekiskan en särskilt målsman. Anledningen till den grekiska lärostolens återupplifvande vid detta tillfälle torde man väl snarast hafva att söka i önskan att vid universitetet kunna fästa Elof Steuch, son till prokancelleren Matthias Steuchius, som i följd deraf enligt tidens gängse uppfattning med ett mera ansenligt embete borde försörjas. 1719 utnämnd till professor i Uppsala, erhöll han till efterträdare Petrus Estenberg (1719—27). Utom nya testamentet, hvilket alltjemt utgjorde hufvudföremålet för föreläsningarne i detta ämne under dessa innehafvares tid, finnes Steuch (1718) hafva föreläst öfver Hesiodi *Ἔργα καὶ ἡμέραι*, och P. Estenberg (1722) öfver Isocrates' tal till Demonicos.

Då Estenberg 1727 lemnade universitetet, måste grekiskan ånyo lemna plats för den nyinrättade philosophiæ naturalis & physices experimentalis professionen. Consistorium förklarade [1]) vid frågan om beredandet af tillfälle att genom denna nya lärostol vid universitetet fästa Kilian Stobæus, att de österländska språkens återförening under samma lärostol med grekiskan länge varit önskad; och den åt den grekiska lärostolen anslagna lönen anvisades åt philosophiæ naturalis professorn. Henrik Benzelius utnämndes i följd häraf 1728 30/11 till linguarum orientalium et græcæ professor, och under nära ett århundrade fortfor universitetet att sakna en särskilt målsman för grekiskan. Den offentliga undervisningen i detta språk, när någon sådan erbjöds, inskränkte sig allt mera till föreläsningar öfver nya testamentet. Bland linguarum orientalium et græcæ professorerna från Benzelius till Norberg (se ofvan pag. 186—7) befinnes dock Engeström, som enligt sin en gång bestämda föreläsningsplan hvart femte år föreläste öfver grekiskan,

---

[1]) Cons. prot. 1728 7/6.

hafva förklarat Homeri Odyssé, och MUNTHE och WEIDMAN hafva stundom till föreläsningsämnen valt Isocrates' tal och Theophrasti Characteres ethicæ. Under Norbergs tid upptaga föreläsningsprogrammerna oftast endast privata föreläsningar i grekiskan — vanligen öfver något af Xenophons arbeten — och behofvet af en särskilt grekisk profession måste dels tillfölje af vetenskapens framsteg och dels genom den alltför uteslutande uppmärksamhet, som under hans tid egnades åt de orientaliska språken, allt mera göra sig gällande. År 1812, då Norberg lemnade lärarebefattningen i grekiska, hade under loppet af 21 år offentlig undervisning i grekiska ej erbjudits af professorn i detta språk.

Dessa omständigheter i förening med önskan att vid universitetet kunna för beständigt fästa ESAIAS TEGNÉR (1812—24) föranledde inrättandet af den nya grekiska lärostolen 1812, samma år som flera af philosophiska facultetens öfriga läroämnen erhöllo sina särskilta lärostolar. Det var på cancelleren Engeströms hemställan och förord samt "på det att lärosätet måtte vinna likhet med universitetet i Uppsala," som Tegnér utan förutgånget förslag utnämndes till græcæ linguæ professor 1812 $^{26}/_{2}$, en dag lika betydelsefull för universitetet i sin helhet, som särskilt för det grekiska studiet. Väl var det behöfligt, att detta läroämne, som förut hade varit så föga omhuldadt, till sin förste målsman erhöll en lärare med så öfverlägsna krafter; och till sin ryktbarhet såsom skald hade Tegnér, innan han lemnade universitetet, enligt alla samtidas vittnesbörd lagt äran af att hafva varit det grekiska studiets återupprättare vid det carolinska lärosätet. De föreläsningsämnen, som han under sin tolfåriga verksamhet såsom professor i grekiska omvexlande afhandlade, voro dels grekiska mythologien, antiquiteterna och literaturhistorien, dels tolkningen af Homerus och Pindarus, Xenophon och Thucydides. — Efter Tegnérs förflyttning till biskopsstolen i Wexiö var det ett af de skäl för lärostolens återbesättande, som af universitetets canceller anfördes, att "det vore af yttersta vigt att den genom Tegnérs kunskaper och snille lifvade kärleken till grekiska literaturen icke måtte komma att minskas vid detta lärosäte." Äfven nu utan omväg af förutgånget förslag utnämndes till Tegnérs efterträdare græcæ linguæ et eloqu. et poeseos romanæ adjuncten CARL GEORG BRUNIUS (1824—58). Brunii offentliga föreläsningar under hans långvariga tjenstetid omfattade vanligen och företrädesvis tolkningen af Herodotus och Thucydides samt bland skalderna Homerus och Pindarus. Vid de tillfällen, då han för andra åligganden under längre tid åtnjöt tjenstledighet, uppehölls undervisningen af adjuncterna i ämnet C. W. Rodhe, A. Hallström och M. N. Cederschiöld, hvilken sistnämnde äfven under åren 1858—59, då lärostolen efter Brunii afskedstagande

Professorer.

I. **Joachim Buscovius-Ehrenbusch** utnämndes såsom universitetets protonotarius till professor i grekiska 1668 $^{3}/_{10}$ och innehade detta embete jemte en extraordinarie profession i juridiska faculteten efter 1671 till universitetets upplösning vid utbrottet af kriget 1676.

Han var född i Rupin i Brandenburg 1642 och hade idkat juridiska studier vid Rostocks universitet, hvarest han blef juris licentiat. Såsom consistoriifiscal i svenska Pommern inkallades han till protonotarius vid det nybildade universitetet och har fört dess äldsta protocoller. Under kriget anställdes han år 1677 såsom generalauditör vid svenska hären och deltog i den commission, som nedsattes för svenska lagens införande i de södra landskapen. Derefter förordnades han till häradshöfding i Oxie, Skytts och Wemmenhögs härader i Skåne samt upphöjdes 1681 i adligt stånd och antog namnet Ehrenbusch. Han afled på sitt gods Rydsgård i Skåne 1699.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De Novi Testamenti stylo. (1668 ell. 1669). 4:o.

II. **Elof Steuchius-Steuch** utnämndes såsom præpositus vid communitetet och e. o. philosophiæ professor till ord. professor i grekiska 1713 $^{5}/_{3}$ och innehade detta embete till 1719 $^{22}/_{7}$, då han utbytte denna lärostol mot matheseos professionen vid Uppsala universitet.

Han var född i Hernösand 1687, en son af Matthias Steuchius, som under åren 1694–1714 var Lunds universitets procanceller. Sina studier började han i Uppsala och fortsatte dem i Lund, hvarest han 1706 erhöll lagerkransen. Vid universitetet hade han blifvit fästad 1710 såsom præpositus vid communitetet och e. o. professor i philosophiska faculteten, från hvilken befattning han kallades till l. græcæ professionen vid dennas återupplifvande. — Såsom matheseos professor i Uppsala var han verksam endast till 1728, då han från universitetet erhöll afsked med titel af commerseråd, för att sedan egna sig åt skötandet af de ansenliga jordegendomar, hvaraf han var i besittning. Adelsbrefvet hade han erhållit 1719, redan innan han flyttade till Uppsala. Han afled på sin sätesgård Oby i Småland 1772 i den höga åldern af 85 år.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De ignorantia docta. 1711. 8:o. — Consideratio finium divinorum in physicis. 1714. 8:o. — De miraculis. 1718. 8:o. — *Disp. Ups.:* Geometra hastatus. 1721. 8:o. — De intemperantia literarum. 1722. 8:o. — De pharis. e. a. 8:o. — De ratione diametri ad circuli peripheriam. e. a. 8:o. — De causis tempestatum. e. a. 8:o. — De nutritione arborum. e. a. 8:o. — De utilitate astronomiæ. 1724. 8:o. — De caussis phænomenorum circa Iridem. P. I, II. e. a. 8:o. — De athmosphæris corporum sublunarium. 1726. 8:o. — Theorema Pythagoricum hecatombe dignum, de potentia hypothenusæ in triangulo rectilineo. 1727. 8:o. — De constructione et usu virgulæ cylindri metricæ. e. a. 8:o.

III. **Petrus Estenberg** utnämndes såsom adjunct i philosophiska faculteten till professor i grekiska 1719 $^{19}/_{10}$ och innehade detta embete till 1727 $^{3}/_{10}$, då han erhöll fullmakt att vara kyrkoherde vid Näsums och Jemshögs församlingar af Lunds stift.

Han var född i Stockholm 1686 och erhöll det adliga namnet Estenberg 1719, då hans fader assessor Pehr Olofsson under detta namn upphöjdes i adligt stånd. Redan 1796 inskrifven såsom student vid Uppsala universitet, hade han derstädes tillbragt 13 år, innan han begaf sig till Lund. 1716 anställdes han

vid Lunds universitet såsom philosophiæ adjunct och utsågs af konung Carl XII till guvernör för hans syssling, den unge grefve Carl Gyllenstierna, under dennes utländska resor under närmast derpå följande år. Under dessa resor tjenstgjorde Estenberg äfven någon tid såsom handsecreterare hos konung Stanislaus af Polen. Kort efter sin hemkomst erhöll han utnämningen till professor. Såsom prost och kyrkoherde i Jemshög afled han 1740 $^{26}/_{4}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. acad. studii critico-philologici, ad interpretationem Novi imprimis Fœderis accommodati, primas lineas adumbrans quarum, prolegomena hæc continet (ej fortsatt). 1723. 4:o. — Consilia quædam circa primam ad Parnassum viam. e. a. 8:o. — De adoptionibus veterum Romanorum & Græcorum. 1724. 8:o. — **Strödda svenska, grekiska och latinska qväden och tal, dels tryckta, dels i handskrift.**

IV. **Esaias Tegnér** utnämndes såsom professor honorarius och vice bibliothecarie vid Lunds universitet till professor i grekiska språket och literaturen 1812 $^{26}/_{2}$ och innehade denna lärostol intill 1824 $^{25}/_{3}$, då han blef utnämnd till biskop i Wexiö stift.

Esaias Tegnér inskrefs såsom student vid Lunds universitet 1799 $^{4}/_{10}$, en i lärosätets häfder betydelsefull dag, som årligen firas af den carolinska ungdomen till åminnelse af honom, den störste, som någonsin framgått ur dess leder. Han var född på Kyrkeruds comministersboställe af By socken i Wermland 1782 $^{13}/_{11}$ och hade, när han sjuttonårig gjorde sitt inträde vid universitetet, mest på egen hand inom den korta tidrymden af tre år gjort de omfattande och grundliga lärda studier, som nästan omedelbart fästade lärares och kamraters uppmärksamhet vid honom och uppväckte de förhoppningar, hvilka framtiden uppfyllde. Matthias Norberg, Fremling, Munthe, Lundblad och Lidbeck, de lärare, hvilkas minne han sedan tacksamt förherrligat, antogo sig honom faderligen och efter nya trenne års studier under deras ledning gafs åt honom vid magisterpromotionen midsommaren 1802 universitetets främsta utmärkelse för en lärjunge, promotionens första lagerkrans. Redan 1801 hade han blifvit fästad vid universitetet såsom e. o. amanuens vid dess bibliothek och utnämndes i början af 1803 till docent i esthetik. Sedan han 1805 blifvit adjunct i samma ämne och detta år äfven vice bibliothecarie, erhöll han 1810 professors värdighet. Samma år som han tillträdde lärostolen i grekiska, emottog han äfven prestvigning och blef vid doctorspromotionen i Uppsala 1818 theologiæ doctor. Till en af de aderton i svenska academien kallades han samma år och utnämndes 1829 till commendör af nordstjerneorden. Han dog som biskop i Wexiö 1846 $^{2}/_{11}$. — Alltifrån den tid, Tegnér uppträdde såsom lärare vid universitetet, samlade han genom sin undervisning den academiska ungdomen omkring sig, och då han året 1808—09 såsom tillförordnad professor i esthetik besteg den offentliga lärostolen, strömmade den med hänförelse att åhöra hans föreläsningar öfver esthetikens grunder, rhetorik och de sköna konsternas theori. Såsom föreläsare inom denna vetenskap utmärkte han sig genom en sällspord förmåga att med enkelhet och klarhet framställa philosophiska ämnen. Men liksom det grekiska språket och den grekiska literaturen varit hans ungdoms älsklingsstudier, blefvo de också de ämnen, åt hvilka han egnade den bästa delen af sin lärareverksamhet. Dessa studier, förut försummade, blefvo under hans läraretid vid universitetet omfattade med både kärlek och allvar, och om han också icke inom literaturen såsom språkvetenskapsman

gjort sitt namn så berömdt som inom andra områden, åt hvilka han egnat sina krafter, så har dock hans verksamhet såsom lärare, enligt samtidens enstämmiga vittnesbörd, varit af det största inflytande och betydelse. De år, under hvilka han utöfvade denna, voro desamma, under hvilka hans skaldegåfva utvecklade de skapelser af odödlig skönhet, som bäst ådagalägga, huru djupt hans eget sinne var genomträngdt af andan i den helleniska skönhetsverld, som oftast utgjorde ämnet för hans tolkningar från lärostolen. Om Samuel Pufendorfs namn med skäl kan anses såsom det mest lysande bland dem, hvilka under det första århundradet fästades vid det carolinska universitetet, derföre att genom honom lärosätet kommit att deltaga i den stora europeiska vetenskapens arbete, så måste Esaias Tegnérs, äfven verldsliteraturen, ehuru på ett annat sätt, tillhörande namn räknas främst bland minnena från det andra, nu afslutade århundradet. Och på ett helt annat och närmare sätt är detta med lärosätet sjelft införlifvadt. Ej blott utgick engång denne man, som med skäl nämnes secularisk, bildad till hvad han blef, ur lederna af dess egna lärjungeskaror; som lärare verkade han här också såsom få, med kraften och värman af sitt snille, undervisande och eldande på samma gång; och det var här, som under inflytelsen af vetenskapsmannens och universitetslärarens ständigt friska och lefvande intryck denna mäktiga ande utvecklade sig till klarhet, detta skapande snille mognade och han, Esaias Tegnér, blef den främste bland dem, genom hvilka det carolinska lärosätet under det nittonde århundradet kommit att utöfva sitt inflytande på hela det svenska folkets odlingslif.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De fabula Æsopica. P. I. 1802. 4:o. — Commentatio quæstionis: an congruenter præceptis suis ponere res per se, animum afficientes, cel. Kantius possit. e. a. 4:o. — De diis Iliadis. P. I, II. 1804. 4:o. — De officiis, quæ collidi dicuntur. 1808. 4:o. — Aphorismi. 1809. 4:o. — Aphorismi. 1810. 4:o. — De gnosi, ejusque in N. Test. vestigiis. 1811. 4:o. — De oraculo Dodonæo. 1814. 4:o. — Monumenta Græcorum ex anthologia, Græce et Suethice. 1817. 4:o. — Sapphus vita et carmina. e. a. 4:o. — Hymnus Homericus in Pana Græce et Suethice. 1820. 4:o. — In imagines Græcas, ex anthologia. P. I, II. 1823. 4:o. — Frithiofs saga. 1—18 uppl. 1822—67. (Öfvers. i flera upplagor på tyska, franska och engelska m. fl. språk). — Smärre skaldestycken, tal m. m. dels särskilt utgifna, dels intagna i periodiska skrifter, till större delen tillsammans utgifna under titlarne: Smärre samlade skrifter. 1—4 uppl. 1828—66; samt: Tal vid särskilda tillfällen. Sthlm 1831. 8:o. — Samlade skrifter (utgifna af C. W. Böttiger) 1 uppl. Bd. I—VII. Sthlm 1847—52; 2 uppl. Bd. I—VI, ibid. 1854; 3 uppl. Bd. I—IV ibid. 1859—60. 8:o. Ny uppl. i 3 band. Sthlm 1860. 8:o. — Dessutom smärre uppsatser, bref och poemer, dels särskilt tryckta, dels intagna i tidningar, kalendrar o. d. — Program vid philos. magisterpromotionen 1819.

V. **Carl Georg Brunius** utnämndes såsom adjunct i grekiska samt i romersk vältalighet och poësi till professor i grekiska språket 1824 $^{20}/_{4}$ och erhöll såsom emeritus från detta embete afsked 1858 $^{1}/_{6}$.

Född i Tanum i Bohuslän 1792; student i Lund 1803 och i Uppsala 1811; philos. doctor i Lund 1814; docent i grekiska 1815; e. o. adjunct i grekiska 1816; ordinarie adjunct 1820; tillika adjunct i romersk vältalighet och poësi 1821; prestvigd 1823; kyrkoherde i Stäfvie och Lackalänge præbendepastorat 1847; prost s. å.; philos. jubeldoctor 1865; L. N. O. 1843; R. D. O. 1851; C. W. O. 1853. — Har utfört och uppgjort planen till följande architectoniska företag: om- och påbyggt gamla bibliothekshuset i Lund 1836—39; uppfört räddningshuset i Stora Råby 1840, nya institutions- och biskopshusen m. m. i Lund 1840—44, skolhuset i Helsingborg 1844; gifvit planer till

och haft ledning vid om-, till- och nybyggnader å flera skånska herresäten, nemligen Jordberga, Söfdeborg, Skarhult, Trolleholm, Axelvold, Knutstorp och Skogholt 1839—57; uppgjort ritningar till och haft tillsyn vid utvidgning och iståndsättning af nedannämnda kyrkor: Asmundtorp 1843, Tofta, Wallkärra och Skegrie 1844, 1845, Stäfvie 1847, Hörup och Fogeltofta 1848, Oxie och Wadensjö 1848, 1849, domkyrkan i Wexiö 1849—52, Lackalänge 1850, Fuglie 1851, Hvellinge 1852, Bosjökloster, Skurup och Heda 1855—57, Igelösa 1859, Odarslöf och Löderup 1862, 1863; ledt restaurationen af Mariakyrkan i Ystad 1839, Mariakyrkan i Helsingborg 1844—46, Peterskyrkan i Malmö 1848—53, domkyrkan i Lund 1833—59; författat ritningar till och haft ledning vid nedannämnda kyrkor: Torrlösa 1845, 1846, Tullstorp 1847, Svedala och Stora Harrie 1851, 1852, Husie och Christinehamn 1854—57 samt Kjellstorp 1858, 1859. — Dessutom uppgjort ritningar till utvidgning och iståndsättning af flera gamla och uppförande af några nya kyrkor, hvilka byggnadsarbeten blifvit under andras tillsyn verkställda.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Apollonii Rhodii argonauticon, liber secundus latino carmine redditus. P. I. 1814. 4:o. — Tyrtæi Πολεμιστήρια carmine elegiaco reddita cum ejus vita Græce confecta. 1816. 4:o. — Refutatio perversæ neologorum rationis fidei interpretandi articulos. 1823. 4:o. — Elegi sæculares in reformationem Lutheranam recitati 1817. Holmiæ 1820. 8:o. — De Diis Arctois, libri sex. Ibid. 1822. 8:o. — Nordiska fornlemningar (m. 100 plancher). Sthlm 1823. 8:o. (tillika med professorn J. Liljegren). — Nordens äldsta metropolitankyrka eller historisk och arkitektonisk beskrifning öfver Lunds domkyrka (m. 6 plancher). Lund 1836. Omarbetad och tillökt upplaga (m. 6 plancher). Ibid. 1854. 8:o. — Antiqvarisk och arkitektonisk resa genom Halland, Bohuslän, Dalsland, Wermland och Westergöthland år 1838. Ibid. 1839. 8:o. — Kort underrättelse om Allhelgonakyrka och kloster vid Lund (i theologisk qvartalskrift, 1840). — Kort Efterretning om Dalby Kirke og Kloster i Skaane (i Historisk Tidsskrift 1840). — Glimminge faste Steenhus i Christianstads Lehn i Skaane, med 3 architectoniske Tegninger (ibid. 1844). — Historisk och arkitektonisk beskrifning öfver Helsingborgs Kärna, med 5 plancher. Lund 1845. 8:o. — Tal vid en minnesfest öfver Lunds domkyrkas invigning för 700 år sedan. Ibid. s. å. 4:o. — Skånes konsthistoria för medeltiden, med 16 plancher. Ibid. 1850. 8:o. — Konstanteckningar under en resa år 1849 från Lund om Linköping och Strengnäs till Fahlun och åter om Uppsala, Stockholm och Wexiö. Ibid. 1851. 8:o. — S:t Olofskyrka i Skåne, med plancher (i Tidskrift för praktisk byggnadskonst och mekanik 1851). — Christianstads kyrka, med plancher (ibid. 1852). — Tullstorps nya kyrka, med plancher (ibid. s. å.). — Om renaissans- eller barockstilen i Skåne, inträdestal 1853 i Kgl. Witterhets- Hist.- och Antiqv.-Akad. (i kgl. Akad. Handl. Ny följd. I. Sthlm 1857). — Poemata, partim jam ante, partim nunc primum edita. Lundæ e. a. 8:o. — Korta anteckningar på en genomresa af Blekinge till Kalmar 1854 (i Nordisk univ.-tidskrift 1859). — Blick på domkyrkan i Trondhjem. (ibid. 1860). — Konstanteckningar under en resa till Bornholm år 1857. Lund 1860. 8:o. — I *Tidskrift för byggnadskonst och ingeniörvetenskap:* Om de allmänna grunderna för en sanitär byggnadskonst, föredrag på den hygiæniska congressen i Kjöbenhavn 1858. 1859. — Genarps kyrka i Skåne, med plancher. s. å. — Christinehamns nya kyrka m. 5 pl. 1860. — Berättelse om förbättringar å Lunds domkyrka under sistförflutna tre årtionden, med plancher. 1861. — Kjellstorps nya kyrka, med plancher. s. å. — Iståndsättning och utvidgning af Lackalänge kyrka i Malmöhus län, med plancher. 1863. — Gotlands konsthistoria. 3 delar. Lund 1864—66. 8:o. — *Programmer:* vid domprosten Hellstenii installation 1832 (på latinsk vers); — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1841 (på latinsk vers); — minnesfesten öfver Bibelns första utgifvande i svensk öfversättning s. å.; — rectorsombytet 1842.

VI. **Carl Wilhelm Linder** utnämndes såsom adjunct i grekiska vid Uppsala universitet till professor i samma ämne vid Lunds universitet 1859 $^{16}/_{11}$.

Född i Wist af Linköpings län 1825; student i Uppsala 1845; philos. doctor 1851; docent i romerska språket och literaturen vid Uppsala universitet 1852; adjunct i grekiska språket och literaturen derstädes 1854; lärare i latinska och grekiska språken vid Uppsala lyceum v. t. 1855—h. t. 1858; notarie i philosophiska faculteten vid samma universitet h. t. 1859; upprättat jemte prof. Lysander vid Lunds universitet ett philologiskt seminarium, hvars verksamhet tog sin början v. t. 1866; prestvigd 1866; R. N. O. s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Quæstiones Ovidianæ. I. De carminibus heroidum. II. De carmine amatorio. 1851, 1852. 8:o. — Michaëlis Pselli in Platonis de animæ procreatione præcepta commentarius, nunc primum edidit. P. I—IV. 1854. 8:o. — Solonis elegia latine reficta. e. a. 4:o. — Carmina latina. 1855. 8:o. — *Disp. Lund.:* De rerum dispositione apud Antiphontem et Andocidem, oratores Atticos, commentatio. 1859. 8:o. — De vi et ratione *συνειδήσεως* ex Novo Testamento repetenda, commentatio theologica. 1866. 8:o. — Epithalamium Caroli principis Sueciæ et Norvegiæ successoris et Luisæ principis hereditariæ Nederlandiæ. Ups. 1850. fol. — In beatos manes Caroli Friderici Wingård, archi-episcopi Suiogothici. Ibid. 1851. fol. — In beatos manes Petri Danielis Amadei Atterbom. Ibid. 1855. fol. — Hyperidis pro Euxenippo in Polyeuctum oratio. Edidit, apparatum criticum addidit. 1856. 8:o. — Quæstionum Homericarum specimen (i Philologus XII, 1857). — De Hyperidis oratione pro Euxenippo epistola critica (i Zeitschrift für Alterthumswissenschaft af Cæsar 1857). — In nuptias Caroli elegia. Ups. 1857. — De Solonis elegia, quæ *ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτὸν* inscribitur, quæstiones (i Philologus XIII. 1858). — De Oscare, rege Suecorum et Norvegorum augustissimo, pacis amatore, oratio. Ups. 1859. 4:o. — En befordringsfråga i Lund. I, II. Ibid. s. å. 8:o. — *Περὶ τῶν ἰδεῶν ἃς ὁ Πλάτων λέγει.* Ex Cod. Ups. edidit (i Philol. XVI, 1860). — Svenskt-grekiskt lexicon. Artiklarne C, J—L, S, X—Ö. Ups. 1862. 4:o. — Om den methodiska behandlingen af de klassiska språken vid elementar-läroverken (i Pædagogisk tidskr. 1865). — Om Dionysos-theatern i Athen (i Tidskrift för byggnadskonst och ingeniörvetenskap, årg. 1865). — Om grekernas theater och skådespel. Sthlm 1865. 8:o. — Om philologiska och pædagogiska seminarier (i Pædagogisk tidskrift 1865). — Om metriska öfningar i latin och grekiska (ibid. 1866). — Bidrag till grekiska språkets synonymik (ibid. 1867). — Betyg och betyg eller läroverksstadgan § 62 och universitetsstatuterna § 148 (ibid. s. å.). — Öfversättningar från antiken (ibid. s. å.). — Några ord om skolfrågan i norden (i Nordisk tidskrift s. å.). — Predikan på Fastlagssöndag 1867 i Lunds domkyrka. Lund s. å. 8:o. — Smärre uppsatser och recensioner i tidskrifterna Philologus, Pædagogisk Tidskrift, Nordisk Tidskrift, Tidskrift för Sveriges läroverk, Palmblads tidskrift Läsning för bildning och nöje; tidningen Upsala-Posten, m. fl. — Svenska tillfällighetsverser.

Pufendorf förut varit verksam, för hans skull först bland Europas högskolor upptagit natur- och folkrätten såsom läroämne för en särskilt professorsstol. Det nya universitetet i Lund blef det andra af Europas lärosäten, som egde en särskilt lärostol i dessa ämnen. Det dröjde likväl ej länge, innan till densamma lades undervisningen i de ämnen, som till sin natur voro närmast dermed beslägtade, ethiken och politiken. Redan 1671 finnes om juris naturæ et gentium professorn antecknadt, att han "tillika läser ethicam et politicam," under det att den förre professorn i dessa ämnen, Elfvedalius, synes hafva mot desamma utbytt den romerska vältaligheten, som han tvenne år sednare emottog såsom ensamt läroämne. Föreningen mellan den juridiska lärostolen i natur- och folkrätt och den philosophiska i ethik och politik kan sålunda anses hafva försiggått redan 1671, och Samuel Pufendorf räknas såsom den andre philosophiæ practicæ professorn vid detta universitet.

Denna förening egde nu bestånd till universitetets upplösning genom kriget 1676—79. Då lärosätet 1682 åter upprättades, var det endast lärostolen i philosophia civilis, som åter tillsattes, och dess innehafvare blef Johan Lundersten. Med afseende på juris naturæ et gentium professionen träffades deremot ingen afgörande anstalt[1]) förr än 1687, då genom kgl. br. $^4/_7$ på derom af procancelleren och consistorium afgifvet förslag dessa läroämnen för framtiden anvisades åt philosophiæ civilis l. ethices professorn. Föreningen af dessa läroämnen fortfor sålunda i likhet med hvad före krigets utbrott varit fallet, med endast den skillnad, att lärostolen, som under Pufendorf tillhört den juridiska faculteten, enligt 1687 års stadgande, såsom egentligen utgörande en utvidgning af philosophiæ civilis professionen, under någon tid synes hafva haft sin plats i den philosophiska. Redan 1693[2]) finnes likväl Lundersten räknad såsom professor i både juridiska och philosophiska faculteterna och hade på grund häraf i universitetets programmer och officiella handlingar sin plats inom juridiska faculteten, såsom den högre af dessa. "Juris naturæ et gentium nec non moralium" professorn, såsom han hädanefter vanligen kallades, fortfor sedermera till 1743 att hafva säte och stämma i båda faculteterna. Att rättigheten

[1]) Antydningar finnas dock, att P. Rubenius, sedermera censor librorum, år 1685 ell. 1686 varit i fråga till juris naturæ et gentium professionen; och enligt en enskilt uppgift af A. Stobæus, som likväl ej bestyrkes af handlingarne och som i flera afseenden är högst motsägande, har han äfven varit dertill utnämnd. Hans namn förekommer hvarken i universitetets löningsstater för ofvannämnde år, eller i konunga- och cancellers-brefven. (Jfr cons. prot. 1685 $^{14}/_{3}$, A. Stobæi yttrande i cons. prot. 1713 $^{15}/_{9}$, samt Rubenii biographi i Biogr. Lex. XII: 282).

[2]) Enligt universitetets löningsstat för 1693. Samtliga ofvanstående uppgifter rörande ifrågavarande lärostols plats äro hemtade från universitetets stater under åren 1671—93.

till säte och stämma i juridiska faculteten sistnämnda år betogs den nyutnämnde professor Nelander, hade sin grund mindre i öfvertygelsen om olämpligheten af detta förhållande än fastmera i de styrandes personliga ovilja mot denne lärare och önskan att derigenom förringa hans anseende. Nelander erhöll dock 1765 ånyo rättighet att intaga sin plats i juridiska faculteten, men finnes alltjemt i offentliga handlingar äfven efter denna tid hafva bibehållit sin plats bland philosophiska facultetens professorer. Den förändring inträdde äfven 1765 med afseende på juris et moralium professorns rättigheter såsom ledamot af juridiska faculteten, att det ej tilläts honom att examinera till högre lärdomsgrader inom denna facultet eller promovera till juris doctorer. Efter Nelander räknades samtliga professorer i detta ämne till båda faculteterna och hade i föreläsningsprogrammerna sin plats inom juridiska faculteten ända till 1842, då genom kgl. br. $^{26}/_{11}$ det stadgande beträffande denna lärostol utfärdades, som ännu är det gällande. Enligt denna förordning är för framtiden denna lärostols plats anvisad inom philosophiska faculteten, och benämningen juris et moralium professor, sedan denna tid utbytt mot namnet af professor i practisk philosophi.

Med anledning af dessa förhållanden hafva de academiska föreläsningarne vid denna lärostol under större delen af dess bestånd omfattat så väl de juridiska kunskapsämnena natur- och folkrätt, som de philosophiska, hvilka ursprungligen varit densamma anvisade. Johan Lundersten (1682—1713), den förste innehafvare af denna lärostol, rörande hvars undervisning ur handlingarne kan hemtas bestämdare upplysningar, föreläste 1704 ethik och 1711 öfver Roseri [1]) "quæstiones juris naturæ." Hans efterträdare Johan Hermansson (1715—17) föredrog 1717 Hugo Grotii berömda arbete "De jure belli ac pacis" och politik efter Lipsius [2]); Arvid Moller (1717—43), som efter Hermanssons förflyttning till Uppsala universitet emottog denna lärostol, började 1718 sina academiska föreläsningar med framställningen af ethikens grundläror efter Samuel Pufendorfs "De officio hominis et civis [3]) ea methodo," såsom det heter i föreläsningsprogrammet, "ut intellectis probe uniuscujusque officiis, præcipue Deo, regi, patriæque debitis, simul virtutis amorem in auditorum animis accendat." Moller finnes vid sina föreläsningar i politik hafva följt J. C. Becmanni [4]) "Conspectus

[1]) Johan Georg Röser? förf. till "Institutiones morales." Stettin 1701. 8:o.
[2]) Politica Libri VI. Första gången tryckt i Antwerpen 1591. 8:o; sedan utg. i många upplagor, af hvilka den sista utkom i Wien 1752. 4:o.
[3]) Tryckt första gången i Lund 1673, och sedan flera gånger ånyo upplagd och öfversatt.
[4]) Professor i politik i Frankf. a. d. Oder, slutl. theologiæ professor derstädes; † 1717. Mest bekant såsom förf. till "Anhaltische Geschichte."

doctrinæ politicæ;" i ethiken och moralphilosophien hafva Buddei och Heineccii [1]) arbeten tjenat till ledning, hvarjemte äfven någon gång vid undervisningen i detta ämne Cicero's "De officiis" legat till grund. I naturrätten följde Moller ofta, efter hvad som i programmerna uppgifves, Mich. Henr. Gribner's "Principia jurisprudentiæ naturalis" [2]), ett arbete, som äfven af hans efterträdare ofta begagnades såsom lärobok i detta ämne.

Moller efterträddes af den förtjente Johan Nelander (1743—82). Af sin samtid ansedd för en af lärosätets utmärktaste lärare, har Nelander, såsom det synes af de handskrifna collegier från hans föreläsningar, som ännu finnas i behåll, äfvensom af hans tillkännagifvanden i de offentliga föreläsningscatalogerna, med stor samvetsgrannhet behandlat samtliga grenar af de undervisningsämnen, som tillhörde hans lärostol; och den omständigheten, att han under större delen af sin lärotid ej i likhet med sina företrädare tillhörde juridiska faculteten (se ofvan), synes ej hafva förminskat det läroområde, som under dessa varit åt lärostolen anvisadt. Nelanders offentliga föreläsningar voro, att döma efter programmerna, afsedda att omfatta en under 5 eller 6 år genomgången kurs i samtliga hufvudgrenar af hans läroämnen. Vanligen föredrogos dessa under hvarje särskilt kurs i följande ordning: allmän inledning till den practiska philosophien, naturrätt — efter Gribner's "principia jurisprudentiæ naturalis" och Wolff's "institutiones" [3]) — statsrätt, folkrätt, allmän privaträtt, kyrkorätt, moralphilosophi — efter Heineccius — och politik.

Sedan Nelander efter en nära 40:årig ärofull lärareverksamhet 1782 lemnat juris et moralium professionen, öfvertogs den af Lars Tengwall, som dock redan efter trenne års förlopp utbytte denna lärostol mot juris suethici et romani professionen, efter att under denna tid hafva föreläst "philosophiam practicam universalem" och jus naturæ. Dennes efterträdare, den skarpsinnige kantianen Lars Peter Munthe, (1785—1807) har äfven under flera år föreläst öfver natur- och folkrätten, men egnade företrädesvis, i synnerhet under de senare åren af sin undervisningstid, sin verksamhet åt framställningen af moralphilosophien. Såsom ledning för föreläsningarne i detta ämne angifver han sig ofta vilja begagna Kants skrifter.

---

[1]) Joh. Fredr. Buddeus, slutl. theologiæ professor i Jena, † 1729, förf. till Institutiones theol. moralis. Lpzg 1711, 23. 8:o. — J. G. Heineccius, juris et philos. professor i Halle, geheimeråd † 1741, har utgifvit "Elementa philosophiæ rationalis s. moralis," länge begagnad såsom lärobok i ethik.

[2]) Första gången utgifven i Wittenberg 1710. 4:o. Författaren var juris professor i Leipzig, † 1734.

[3]) Institutiones jurisprudentiæ naturalis, tum privatæ, tum publicæ. 1719. 8:o.

Nyblæus sedan sin utnämning ömsom föreläst öfver den philosophiska statsläran — under åren 1865—66 efter Boström —, ethiken och den practiska philosophiens historia och har åt hvardera af dessa ämnen egnat sammanlagdt trenne år. Under ett läsår har han derjemte afhandlat religionsphilosophien. Under läsåret 1863—64, då Nyblæus i egenskap af universitetets rector åtnjöt befrielse från föreläsningarne, uppehölls undervisningen vid denna profession af philosophiæ adjuncten P. J. H. Leander.

lynne i allmänhet retat emot sig både maktegande och lärde. Under sådana förhållanden antog han med nöje en kallelse från d. v. förmyndareregeringen i Sverige att blifva professor i natur- och folkrätt vid det nyanlagda universitetet i Lund, der han ock började sin lärareverksamhet 1668 och der han under 8 år verkade såsom universitetets ypperste lärare och vetenskapsman. Här var det ock, som det nya rättsphilosophiska systemet kom till mognad i hans själ samt delgafs allmänheten genom det berömda verket: De jure naturæ et gentium (1672) samt den följande år utgifna mindre skriften: De officio hominis et civis. Dessa skrifter göra epok i rättsphilosophiens historia, mindre genom nya och originella idéer än genom sin utgångspunkt och critiska methoď. Pufendorf har hufvudsakligen tillegnat sig sin föregångare Grotii principer, hvilka han närmare utvecklat och modifierat genom inflytande af Hobbes' läror och egna speculationer: han utvidgade, ordnade och systematiserade Grotii läror; en sjelfständig utveckling gaf han egentligen blott åt pligtläran. Deremot har Pufendorfs rättsphilosophiska hufvudverk och den vetenskapliga strid det framkallade, en gång för alla frigjort rättsvetenskapen från theologiens och scholasticismens förmynderskap. Pufendorf är i detta afseende för rättsvetenskapen hvad Cartesius var för philosophien. Han härledde sin naturrätt blott ur en förnuftsenlig betraktelse af menniskonaturen, han critiserade sjelfva Aristoteles och fästade i sina logiskt-mathematiska bevisningar intet afseende vid uppenbarelsen och den christna dogmen. Detta var naturligtvis en styggelse för den tidens ofördragsamma lutherska theologi. Pufendorf blef från flera håll anfallen med de hätskaste stridsskrifter, hvari han beskylldes för kätterska och atheistiska läromeningar. Det är i detta arbetes första del omtaladt, hvilken utgång striden fick i Sverige: deremot blef Pufendorfs bok fördömd af theologiska faculteten i Leipzig samt förbjuden i Pufendorfs hemland Sachsen. Pufendorf utgaf till sitt försvar flera skrifter, hvilka ytterligare ådagalade hans öfverlägsenhet i logisk skärpa och dialectisk färdighet samt fullbordade hans och hans vetenskaps seger. — Pufendorf fick ej länge fortsätta sin lysande verksamhet såsom universitetslärare och philosoph. Då danska krigets utbrott medförde upplösningen af det unga universitetet, kallades han af Carl XI till Stockholm såsom rikshistoriograph, hvartill han tillfyllest visat sin befogenhet genom sitt arbete öfver tyska riket. I denna egenskap stannade han i Sverige ända till 1689, då han i anledning af dödsdomen öfver brodern Esaias lemnade Sverige och begaf sig till Berlin, dit han af kurfursten af Brandenburg blifvit inbjuden med uppdrag att skrifva Fredrik Wilhelms, den store kurfurstens, historia. Han fortfor dock att stå i ett vänskapligt förhållande till Sverige och dess konung, af hvilken han till och med upphöjdes i friherrligt stånd 1694, kort före sin s. å. inträffade död. Såsom historieskrifvare intager Pufendorf väl icke samma höga rum i vetenskapens häfder, som han gör i egenskap af philosophisk och politisk skriftställare; men äfven på det förra fältet har han lemnat betydande minnesmärken efter sig i de tre stora verken: Commentarii de rebus Suecicis ab expeditione Gustavi Adolphi ad abdicationem usque Christinæ, De rebus a Carolo Gustavo Sueciæ rege gestis och De rebus gestis Friderici Wilhelmi, magni electoris Brandenburgici, förutom flera mindre historiska skrifter (hans författareskap till de beryktade Anecdotes de Suède har i sednare tider gjorts sannolikt, men är ej tillfullo bevisadt). Af Sveriges historia har han i de två förstnämnda arbetena behandlat en tiderymd af 30 år, men i enlighet med historio-

vitam civilem liber singularis. Brem. 1687. 4:o, 2:a uppl. Ibm. 1692. 12:o. — Epistolæ duæ super censura in Ephemeridibus eruditorum Parisiensibus et Biblioth. universali, de quibusdam suorum scriptorum, ad Andr. Rechenbergium. Lips. 1688. 4:o. — Epist. ad fratrem Esaiam Pufendorfium super theologia in formam demonstrationis redigenda, d. 24 Febr. 1681. (i Zusätze z. 2:n Theil. v. Leipz. Journal). — Jus feciale Divinum, s. de consensu et dissensu protestantium exercitatio posthuma. Lubecæ 1695. 8:o. — De rebus gestis Friderici Wilhelmi magni electoris Brandenburgici commentarii. l. XIX. Vol. I, II. Berol. 1695. fol. — De rebus a Carolo Gustavo, Sueciæ rege gestis commentarii l. VII. Vol. I, II. Norimb. 1696. fol. (i fransk öfvers. Ibm 1698. fol.) — Epistolæ amœbææ Sam. Pufendorfii et Jo. Groningii de commerciis pacatorum ad belligerantes (i J. Conring's Bibl. univ. libr. juridicorum, Hamb. 1703. 8:o.) — Diss. de fœderibus inter Sueciam et Galliam. Hagæ 1708. 8:o. (i fransk öfvers. Ibm 1709). — Prodromus justitiæ palatinæ in causa Wildfangiatus (i Diarium Europæum).

III. **Johan Lundersten** utnämndes såsom t. f. professor i theoretisk philosophi till ethices professor 1684 $^{14}/_{12}$, erhöll 1687 $^{8}/_{7}$ derjemte undervisningsskyldighet i jus naturæ et gentium och afled såsom innehafvare af denna lärostol 1713 $^{11}/_{8}$.

Han var född 1646 i trakten af Götheborg. Sina academiska studier hade han grundlagt vid Greifswalds universitet och hade derefter besökt åtskilliga andra tyska högskolor. 1671 återkommen till Sverige, hade han af riksdrotset Pehr Brahe blifvit utsedd till guvernör för några unga grefvar Lewenhaupt, med hvilka han ånyo hade anträdt en utländsk resa, då han vid återupprättandet af det carolinska universitetet 1682 erhöll kallelse att bestrida professionen i theoretisk philosophi. Äfven efter sin utnämning till ethices professor fortfor han att uppehålla föreläsningarne i theoretisk philosophi, till dess detta ämne erhöll en ny målsman 1685. Under sin kraftigare ålder en af dem, som ofta föranledde och ifrigast och uthålligast deltogo i de consistoriella striderna, var han på sin ålderdom ofta oförmögen att sköta sina academiska åligganden.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. constitutionem et divisionem logicæ exhibens 1683. 4:o. — De vera origine et natura dominii rerum humani. 1684. 4:o. — De duratione entis. e. a. 4:o. — De subjecto et adjuncto. e. a. 4:o. — Philosophus Christianus. e. a. 8:o. — De ἀφαιρέσει propriorum a suis subjectis. e. a. 8:o. — De deliberatione, quatenus est requisitum actionis voluntariæ bonæ. 1685. 4:o. — De attributis spiritus infiniti. e. a. 4:o. — De imputatione morali. 1686. 4:o. — De bello secundum ductum rectæ rationis considerato. e. a. 8:o. — Diss. exhibens insignes quasdam positiones de concursu causæ primæ cum secundis, ex gremio accuratioris philosophiæ depromptas. 1687. 4:o. — De veritate transcendentali. 1688. 4:o. — De societate conjugali. e. a. 8:o. — De lege in genere. 1689. 4:o. — De amicitia sincera. e. a. 8:o. — De causa impulsiva constituendæ civitatis externa, ex occas. verb. Cic. L. II. Offic. Hanc enim ob causam etc. e. a. 8:o. — De virtute ethica pietate naturali. e. a. 8:o. — Ratio adfectuum moderatrix. 1690. 8:o. — Actio involuntaria. e. a. 8:o. — De juris naturæ in statu integro et corrupto identitate. e. a. 8:o. — Diss. societatem paternam exhibens. e. a. 4:o. — De ubietate entis transcendentali. 1691. 4:o. — De essentia summi boni practici. e. a. 4:o. — De magistratu. e. a. 4:o. — De temperantia. e. a. 8:o. — De αὐτοχειρία. e. a. 8:o. — De conscientia. 1692. 4:o. — De sagis et magis veneficis. e. a. 4:o. — De concursu eminentis dominii et salutis publicæ cum jure privato. e. a. 4:o. — De entibus moralibus in genere et de pretio ac nummo in specie. e. a. 8:o. — De juramentis eorumque obligatione. e. a. 8:o. — De magnanimitate. e. a. 8:o. — Atheus directus et indirectus breviter delineatus ac refutatus. 1693. 8:o. — De calumnia. 1694. 8:o. — De complemento societatis. e. a. 8:o. — De vera moralitatis norma in statu corrupto. e. a. 4:o. — De æquitate. 1695. 4:o. — De fine hominis morali. e. a. 4:o. — De mente humana. 1696. 4:o. — De justitia universali. 1697. 4:o. — De ratione formali actus moralis. e. a. 4:o. — De natura s. constitutione philosophiæ practicæ in genere. e. a.

4:o. — *Πρωτα της φυσεως* s. prima naturæ. e. a. 4:o. — De *αυταρχεια* s. sufficientia et liberalissima communicatione. e. a. 8:o. De causis rempublicam conservantibus. e. a. 8:o. De gratitudine. 1701. 8:o. — De liberalitate. 1702. 8:o. — De officio, quod homo sibi debet. 1703. 4:o. — Charitas humana juxta legem naturæ breviter aphorismis repræsentata. s. a. 4:o. — *Programmer:* vid prof. Gjedde-Ehrenborgs installation 1687; — philos. magisterpromotionen 1692; — rectorsombytet 1697.

IV. **Johan Hermansson** utnämndes såsom juris adjunct vid Uppsala universitet till juris naturæ et moralium professor 1715 [21]/[4] och innehade detta embete till 1717 [11]/[2], då han återvände till Uppsala universitetet såsom utnämnd eloquentiæ et politices professor skytteanus derstädes.

Han var född i Stockholm 1679 och inskrefs femtonårig vid Uppsala universitet såsom academisk medborgare. Såsom lärare fästades han 13 år sednare (1707) vid samma universitet, då han, utan att hafva erhållit magistergraden, kallades till adjunct i juridiska faculteten. I denna egenskap kom han till Skåne 1710 såsom lärare för generalguvernören Burenskölds söner och det var på grund af dennes recommendation, som han efter Lundersten kom att intaga den lediga lärostolen i naturrätt och ethik. Såsom lärare vid Uppsala universitet utöfvade han en gagnande och ärofull verksamhet, åtnjöt anseende såsom en af sin samtids förnämste latinske vältalare och utvecklade en stor productivitet såsom författare af academiska afhandlingar i åtskilliga ämnen. Han afled såsom professor i Uppsala 1737 [9]/[2]. Hans efterkommande erhöllo efter hans död för hans förtjenster adlig värdighet och han blef derigenom stamfader för den ännu lefvande grefliga v. Hermanssonska ätten.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De supplicationibus et lectisterniis veterum Romanorum. 1717. 8:o. — De Suecia boreali. e. a. 8:o. — De felicitatis civilis adminiculo, notitia sui et aliorum. e. a. 8:o. — De dyarchia. 1718. 8:o. — Imperium domesticum. e. a. 8:o. — De pardo et hirco. P. II. e. a. 8:o. — De metempsychosi Pythagorica. e. a. 8:o. — De stupore conscientiæ. e. a. 8:o. — De efficacia moris et facti alieni. e. a. 8:o. — De virgula divinatoria. e. a. 8:o. — De liga catholica. e. a. 8:o. — De socordia ex nimia felicitate. e. a. 8:o. — Examen hypothesium Hobbesii de Deo. 1719. 8:o. — Insignia Gothorum. e. a. 8:o. — De vero comparandæ eruditionis modo. e. a. 8:o. — De personæ civilis probitate. e. a. 8:o. — De imperiorum vicibus. e. a. 8:o. — De primordiis idololatriæ. e. a. 8:o. — De cura posteritatis. e. a. 8:o. — Quæstio philosophica de fato. e. a. 8:o. — Examen proverbiis *ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα*, s. heroum filii noxæ. e. a. 8:o. — De motuum et operationum principiis in homine. e. a. 8:o. — De *δωροφαγια*. 1720. 8:o. — De exsilio. e. a. 8:o. — De devotis pro patria. e. a. 8:o. — De obligatione liberorum. e. a. 8:o. — Vindicta generosa. e. a. 8:o. — De cultura barbarorum. P. I. e. a. 8:o. — De tribunicia cæsarum Romanorum potestate. e. a. 8:o. — De seditionibus religionis prætextu motis. P. I e. a. 8:o. — De præcipuis veterum Sueo-Gothorum virtutibus. 1721. 8:o. — De principio actionum in brutis. P. I. e. a. 8:o. — De constantia animi. e. a. 8:o. — De memorabilibu. Smolandiæ. e. a. 8:o. — De amicitia devota veterum Hyperboreorum, vulgo fostbrædralag. e. a. 8:o. — De republica Amazonum. e. a. 8:o. — Voluptates reipublicæ noxiæ. 1722. 8:o. — De vinculo necessario veritatis et caritatis. e. a. 8:o. — Alvastra, in Ostrogothia monasterium. e. a. 8:o. — De bello punitivo. e. a. 8:o. — De silentio sacrorum apud profanoss e. a. 8:o. — De colloquiis principum belligerantium. e. a. 8:o. — De ratione imitandi. e. a. 8:o. — De agro Sichæi. e. a. 8:o. — De Romano Hispone delatore. e. a. 8:o. — De ordinibus Romanorum. P. II. e. a. 8:o. — De matrimonio coacto, lege naturæ prohibito. e. a. 8:o. — De constitutione atque usu philosophiæ naturalis. e. a. 8:o. — De malo reipublicæ ex felicibus ingeniis. e. a. 8:o. — De juramento per genium et salutem principis. e. a. 8:o. — De vastatione rerum sacrarum in bello. e. a. 8:o. — Veneres nonnullæ linguæ Suecanæ. e. a. 8:o. — De atheo insociabili. e. a. 8:o. — De necessitate et indole officiorum humanitatis. e. a. 8:o. — *Σκιαγραφια* physicæ vulgi. P. I. e. a. 8:o. — De puncto occa-

sionis. P. I. e. a. 8:o. — De florentis reipublicæ signis. 1723. 4:o. — De revolutione Persica hodierna. P. II. e. a. 4:o. — De moneta ærea, in Suecia, rotunda. P. I. e. a. 4:o. — De primo C. J. Cæsaris consulatu. e. a. 8:o. — De Theodosio M. Romanorum Augusto. P. I, II. e. a. 8:o. — De sævitia in mortuos. e. a. 8:o. — De peccatis et pœnis brutorum. P. I. e. a. 8:o. — De usu injuriarum. P. I. e. a. 8:o. — De talione. e. a. 8:o. — De μισογαμια. 1724. 8:o. — De Pontio Pilato, Judææ procuratore. e. a. 8:o. — De religione statuarum et imaginum apud veteres. e. a. 8:o. - De Starkatero. e. a. 8:o. — De Socco. 1725. 8:o. — De anthropologia generali. P. I. e. a. 8:o. — Existentiæ numinis, adversus atheos demonstratio. P. I. e. a. 8:o. — De exsilio M. Tullii Ciceronis. e. a. 8:o. — De Mecca, patria Muhammedis. e. a. 8:o. — De temperamento lenitatis et severitatis in regimine civili. e. a. 8:o. — De unctione lapidum apud veteres. e. a. 8:o. — De periculo silentii. e. a. 8:o. - Dogmata Platonis de Deo. e. a. 8:o. — De conjunctione principatus et sacerdotii in una persona. P. II. e. a. 8:o. — De vindicta sanguinis. e. a. 8:o. — Diss. servum natura Aristotelis adumbrans. e. a. 8:o. — De æmulatione Stoicorum et Epicureorum. P. I. e. a. 8:o. — De ritibus nuptiarum apud veteres Suio-Gothos. P. I. 1726. 4:o. — De effectibus avaritiæ. e. a. 8:o. — De frugalitate civili. e. a. 8:o. — De bello Mithridatico. P. I. e. a. 8:o. — De usu pactorum et fœderum. P. I. e. a. 8:o. — De obedientia civili. e. a. 8:o. — De ambarvalibus sacris. 1727. 8:o. - De beneficio hostili. e. a. 8:o. – Axevall, antiquissima Wester Gothiæ arx descripta. e. a. 8:o. — De veritate philosophica. e. a. 8:o. — De motibus primo primis. e. a. 8:o. — De Conradino Suevo. e. a. 8:o. — De gravitate corporum naturalium descendentium. e. a. 8:o. — De disciplina publica. e. a. 8:o. — De varietate propensionis naturalis. e. a. 8:o. — De origine naturalismi. e. a. 8:o. — De innato desiderio boni. P. I. e. a. 8:o. — De ordine Benedictino monachorum Suio Gothiæ. e. a. 8:o. — Περι ὑμνοποιων s. de auctoribus hymnorum ecclesiæ Sueo Gothicæ. P. I. 1728. 4:o. — De commerciis. P. II. e. a. 4:o. — De adulatore. e. a. 8:o. — Virtutum in bestiis simulacra. P. I. e. a. 8:o. — De essentiis rerum. e. a. 8:o. — De simulacro civitatis. e. a. 8:o. — De mutatione reipublicæ Romanæ in principatum. P. II. e. a. 8:o. — An anima desiderio possit movere corpus? e. a. 8:o. — De existentia mentis. e. a. 8:o. — De patriciis Romanorum. e. a. 8:o. — De justitiæ proportionibus. e. a. 8:o. — De baptismo Campanarum. e. a. 8:o. — De proportione membrorum corporis politici. P. II. e. a. 8:o. — De initiis vindicandæ libertatis publicæ. P. I. e. a. 8:o. — De inauguratione per annulum et baculum. P. I. e. a. 8:o. — Problema philosophicum, perennitatem finis ultimi juris naturalis, ex ratione demonstratam, sistens. e. a. 8:o. — De militia clerico indigna. e. a. 8:o. — An philosophus possit errare? e. a. 8:o. — Paganus Hebraizans. P. I. 1729. 4:o. — De ineptitudine materiæ ad cogitandum. e. a. 8:o. — De vikingis veterum Hyperboreorum. P. I. 1730. 4:o. — De canonizatione sanctorum. e. a. 4:o. — De sensatione. e. a. 4:o. — De signo crucis sub Novo Testamento P. II. e. a. 4:o. — De aura populari. e. a. 4:o. — De obligatione amicorum mutua. e. a. 8:o. — De præcipuis juramentis biblicis. e. a. 8:o. — De Præ-Adamitis. e. a. 8:o. — De præcipuis fulcris imperii civilis. P. I. e. a. 8:o. — De prima operatione mentis. e. a. 8:o. — Schediasma anti-Baronianum de catenis Petri apostoli. e. a. 8:o. — De collegio augurum apud Romanos. e. a. 8:o. — De evocatione sacrorum. e. a. 8:o. — De excommunicatione imperatoris Henrici IV. e. a. 8:o. — De Carolo magno imperatore Romano declarato. e. a. 8:o. — De præsagiis politicis. 1731. 4:o. — De vita et fatis apostoli Pauli. e. a. 4:o. — De urbe Lula, eique adjacentibus parœciis. e. a. 4:o. — De diversa ratione justitiæ, civitatibus inter se, et privatis invicem observanda. P. II. e. a. 4:o. — De enthusiasmo philosophico. P. II. e. a. 4:o. — De rationis ad veram religionem manuductione. P. II. e. a. 4:o. — De justitia rectoria divina in genere. e. a. 4:o. - De cura sacrorum civili. e. a. 4:o. — De statu ecclesiæ Græcæ hodierno. P. I. e. a. 8:o. — De ideis. e. a. 8:o. - Usus dextræ. e. a. 8:o. - De Hussitis. e. a. 8:o. — De generalibus animæ humanæ affectionibus. e. a. 8:o. — De calculo Minervæ. e. a. 8:o. — De cineribus. e. a. 8:o. — De Hebrone, urbe Cananæorum principe. e. a. 8:o. — De compensatione reatus et meriti. e. a. 8:o. - De philosophia sectaria. e. a. 8:o. — De conceptu Dei primo. e. a. 8:o. — De metu prudenti. e. a. 8:o. - De dispensatione pœnarum in republica. e. a. 8:o. — De diris et imprecationibus. P. I. e. a. 8:o. — De denario census. 1732. 4:o. — De

lare och skald och hade redan före sin anställning i Lund såsom sådan förvärfvat anseende. Han egde derjemte en mera än vanlig practisk duglighet, inlade stora förtjenster om universitetets drätselverk och var ofta anlitad i allmänna värf. Såsom professor emeritus lefde Moller i Lund till 1758 $^{6}/_{4}$, då han afled.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De conscientia. 1718. 8:o. — De subjecto habitus moralis. 1719. 4:o. — De collisione testium. e. a. 4:o. — De fastu sciolorum. e. a. 8:o. — Theses ethicæ de moralitate sermonis. e. a. 8:o. — De imputatione actionum humanarum. P. I. 1720. 8:o. — De patientia. 1721. 8:o. — De scaturigine imbecillitatum voluntatis. e. a. 8:o. — De origine civitatum. 1722. 8:o. — De principio moralitatis. P. I, II. e. a. 8:o. — De philocosmia luxuriante. e. a. 8:o. — De interitu civitatum. 1723. 8:o. — De pugna rationis et appetitus sensitivi. e. a. 8:o. — De cura linguæ patriæ. e. a. 8:o. — De æqualitate hominum. e. a. 8:o. — De dissimilitudine propensionum humanarum. 1724. 8:o. — De majestate. P. I, II. 1724—25. 8:o. — De usu ethicæ philosophicæ in scholis Christianorum. 1725. 8:o. — De unitate religionis in republica tuenda. 1726. 4:o. — Decas thesium practicarum. e. a. 4:o. — De fundamento patriæ potestatis. 1727. 4:o. — De lege naturali, an proprie lex sit? e. a. 4:o. — De obligatione jurisjurandi. e. a. 4:o. — De damno, quod adcrescit philosophiæ morali per politicam privatam, quo certitudo moralis subinde impugnari solet. 1729. 4:o. — De mentientibus sexum. e. a. 4:o. — De cura sui ipsius. Cap. I, II. e. a. 4:o. — De Waregia (Wargön). 1731. 4:o. — Theses tumultuariæ in philosophia morali. e a. 4:o. — Diss. ad examen revocans Q. Horatii Flacci effatum: utilitas justi prope mater et æqui. e. a. 4:o. — De sanctitate principis in casu atrocis injuriæ, ex occasione Sturianæ in regem pietatis. 1732. 4:o. — De fundamento cultus Dei naturalis. e. a. 4:o. — De justo Sueonum in patriam amore. e. a. 4:o. — De discrimine juris naturæ et gentium. 1733. 4:o. — De morte philosophica Pythagoræo-Platonica. 1734. 4:o. — De regno electivo, stricte dicto. e. a. 4:o. — De idea decori. 1735. 4:o. — De eo, quod justum est circa neutralitatem. 1736. 4:o. — De conditione hominum in statu naturali. P. I. e. a. 4:o. — De cultu Dei externo. e. a. 4:o. — De societate conjugali. 1737. 4:o. — Circa moderamen affectuum humanorum rationale regulæ tres, suis quæque exemplis illustratæ. e. a. 4:o. — De origine servitutis, mutuaque dominorum et servorum obligatione. e. a. 4:o. — De officiis humanitatis in genere. e. a. 4:o. — De moderamine in culpatæ tutelæ. e. a. 4:o. — De indole actionum humanarum. 1740. 4:o. — De libertate civili. e. a. 4:o. — De prudentia conversandi. e. a. 4:o. — Origo mali moralis. e. a. 4:o. — De obligatione parentum ad educationem liberorum. 1741. 4:o. — De genuino sui ipsius amore. e. a. 4:o. — De falsiloquio. e. a. 4:o. — De differentia juris naturæ et ethicæ. e. a. 4:o. — De tranquillitate animi. e. a. 4:o. — Planctus, quo regium funus monarchæ Caroli XI, Holmiæ in æde Riddarholmensi d. 24 Nov. 1697 humo mandatum, postridie ejus diei in academia Dorpatensi prosecutus est. Lund 1737. 4:o. — Epicinium ob memorabilem de Danis victoriam, sub ductu Magni Stenbockii, anno 1710 d. 28 Febr. Helsingburgum partam, oratione panegyrica recitatum. Reval 1710. fol. — Laudatio funebris Bonde Humeri. Lund 1727. 4:o. (i Nettelbladts Memoria virorum in Suecia eruditissimorum rediviva semidecas III). — Den i förra tiden namnkunniga Liffländska staden Dorpts öde. Westerås. 1755. 8:o. — Kort beskrifning öfver Est- och Liffland. Westerås 1756. 8.o. — *Programmer:* vid e. o. prof. Nehrmans installation 1720; — firandet af Fredrik I:s kröning s. å.; — högtidligheterna i anledn. af freden med Danmark (på latinsk vers) s. å.; — rectorsombytet 1721; — philos. magisterpromotionen 1734 (innehållande förteckning på föreg. magisterpromotioner); — parentationen öfver riksrådet Josias Cederhjelm 1741; rectorsombytet 1742. — *I handskrift:* Åtskilliga skaldestycken, dels latinska, dels svenska och tyska (skänkta till Lunds univ. bibliothek af M:s dottersons-son biskop W. Faxe).

VI. **Johan Nelander** utnämndes såsom adjunct i philosophiska faculteten till juris naturæ, gentium & moralium professor 1743 $^{9}/_{11}$ och innehade detta embete till 1782 $^{27}/_{9}$, då han på begäran derifrån erhöll afsked.

Han var född i Fornåsa i Östergöthland 1709 och var nära befryndad med Andreas och Magnus Rydelius. Hos den förstnämnde af dessa uppfostrades

han från sitt åttonde år och blef, efter att åren 1722—30 under hans ledning hafva studerat vid universitetet och derstädes 1730 erhållit lagerkransen, en af Rydelii utmärktaste lärjungar. 1735 utnämnd till philosophiæ adjunct, hade han under ett år förestått den theoretiskt-philosophiska professionen, innan han sjelf intog lärostolen i naturrätt och moral. För sin befordran till detta embete hade han utom sin erkända vetenskapliga duglighet att tacka sin företrädare och svärfader Moller, hvilken enligt gällande befordringssystem vid afträdelsen af sin profession kunde fästa vilkoret att få lemna den åt adjuncten Nelander såsom sin tillkommande måg. Nelander har på ett lysande sätt rättfärdigat det förtroende, som sålunda blifvit satt till hans läraregåfvor, och har under hela sin nära 40:åriga tjenstetid alltjemt åtnjutit anseende såsom en af universitetets ypperste lärare. Af den berömde Andreas Rydelius, hos hvilken han hade gjort sin philosophiska skola, hade han tillegnat sig ej mindre den sällsynta klarheten i framställningen och mästerskapet i det latinska språkets behandling, än böjelsen att sysselsätta sig med vetenskapens högsta frågor. Jemte de på universitetets bibliothek förvarade handskrifna collegier, som i förening med de tryckta afhandlingarne visa Nelanders academiska verksamhet, hade han utarbetat en framställning af jurisprudentia ecclesiastica universalis, hvilken hans samtid länge väntat och vid hvilken man fästat stora förhoppningar, men hvartill handskriften gått förlorad. — Sedan Nelander 1764 blifvit prestvigd och s. å. kyrkoherde i Stäfvie samt 1768 erhållit theologiæ doctorsvärdighet, afled han såsom emeritus 1789 $^{26}/_{10}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De latitudine morali. 1732. 4:o. — De analogia patriarchæ et monarchæ. 1740. 4:o. — De nexu veritatis metaphysicæ et logicæ. 1741. 4:o. — De existentia Dei ex mentis conscientia sui. e. a. 4:o. — De usu metaphysicæ in jure naturæ. e. a. 4:o. — De justis belli causis. e. a. 4:o. — De eo quod metaphysicum est in logica. 1742. 4:o. — De jure recuperationis in statu naturali. e. a. 4:o. — De libertate animæ in systemate influxus et causarum occasionalium eadem. e. a. 4:o. — De fundamento juris puniendi in civitate. e. a. 4:o. — De amore erga inimicos ex rationis principiis demonstrato. 1744. 4:o. — De similitudine injuriæ et absurditatis. e. a. 4:o. — De jure principis in turbatores religionis. e. a. 4:o. — De notitia legum naturalium insita. e. a. 4:o. — De syllogismo Christi adversus Sadducæos Matth. XXII: 31, 32. 1845. 4:o. — De obligatione ad pœnam civilem. e. a. 8:o. — De jurejurando per falsos deos. e. a. 4:o. — De obligatione naturali. e. a. 4:o. — De coelo sereno et pluvio, ex occas. dictorum Matth. XVI: 2, 3 et Luc. XII: 54, 55. e. a. 4:o. — De obligatione ad homagium. e. a. 4:o. — De jure Rhadamantheo. e. a. 4:o. — De influxu absolutismi in philosophiam moralem. e. a. 4:o. — De unitate majestatis in republica. e. a. 4:o. — De polygamia. Lev. XVIII: 18 prohibita. e. a. 4:o. — De juribus ecclesiæ collegialibus. e. a. 4:o. — De absurditate duellorum. e. a. 4:o. —— De sanctitate sepulcrorum. e. a. 4:o. — De jure principis circa juramentum religionis. 1746. 4:o. — De conjugio comprivignorum. e. a. 4:o. — De judicio belli. e. a. 4:o. — De æquitate legis Mosaicæ circa pauperiem Exod. XXI: 35 sancitæ. 1747. 4:o. — De potestate principis circa legum naturalium objecta. e. a. 4:o. — De argumento demonstrativo morali. e. a. 4:o. — De quasi-contractu. e. a. 4:o. — De differentia officiorum erga alios. e. a. 4:o. —— De obligatione conscientiæ erroneæ. e. a. 4:o. — De legibus reipublicæ Judaicæ fundamentalibus. 1748. 4:o. — De dominio eminente. e. a. 4:o. — De jure principis circa sacerdotium spirituale. e. a. 4:o. — Jus directionis ab imperio diversum. e. a. 4:o. — De consensu interpretando. e. a. 4:o. — De æquitate legis Mosaicæ Exod. XXII: 1. e. a. 4:o. — De examine bonæ conscientiæ. e. a. 4:o. — De jure nondum natorum. e. a. 4:o. — De ecclesia repræsentativa. e. a. 4:o. — De origine potestatis ecclesiasticæ stricte sic dictæ. e. a. 4:o. — De moralitate votorum. e. a. 4:o. — De studio parcimoniæ. e. a. 4:o. — De certitudine politicæ. e. a. 4:o. — De moralitate affectuum. e. a. 4:o. — De religione reipublicæ noxia. e. a. 4:o. — De fallacia a præsumtione eventus. e. a. 4:o. — De fœdere improprio. e. a. 4:o.

— De æquilibrio amoris proprii et alieni. e. a. 4:o. — De fœderis lege commissoria. 1749. 4:o. — De pœna homicidii capitali. e. a. 4:o. — De libertate ecclesiastica. 1750. 4:o. — De occupatione bellica. e. a. 4:o. — De præmio virtutis naturali. e. a. 4:o. — De æqualitate hominum naturali. e. a. 4:o. — De perjurio athei. e. a. 4:o. — De auctoritate conciliorum. 1751. 4:o. — De pacto per metum injustum extorto. e. a. 4:o. — De communione primæva per casum necessitatis reviviscente. e. a. 4:o. — De juribus dominationis dubiis. e. a. 4:o. — De jure necessitatis in innocentes nullo. e. a. 4:o. — De juramento per evangelium. e. a. 4:o. — De jure reformandi sacra. e. a. 4:o. — De obligatione devovendi se pro patria. 1752. 4:o. — De jure reipublicæ circa educationem liberorum. e. a. 4:o. — De promissione ob causam turpem. e. a. 4:o. — De pacto commissorio l. l. fundament. adjecto. e. a. 4:o. — De matrimonio conscientiæ. e. a. 4:o. — De honesto in turpi. 1753. 4:o. — De jure naturali paradisiaco. e. a. 4:o. — De juribus civium subditorum. e. a. 4:o. — De legibus imperfectis. e. a. 4:o. — De controversiis juris gentium ex logomachia. e. a. 4:o. — De motivo morum ex immortalitate animæ. 1754. 4:o. — De dominio infantum. e. a. 4:o. — De legibus obligationis dubiæ. e. a. 4:o. — De jure positivo universali. e. a. 4:o. — De jure in res sacras. e. a. 4:o. — De jure naturali permissivo. e. a. 4:o. — De conscientia dubia. e. a. 4:o. — De matrimonio inter personas diversæ religionis. e. a. 4:o. — De lege legislatorem non obligante. e. a. 4:o. — De dolo bono. e. a. 4:o. — De parte tutiori eligenda. 1755. 4:o. — De compensatione occulta. e. a. 4:o. — De quæstionibus politicis otiosis. e. a. 4:o. — De pacto errantis. e. a. 4:o. — De obligatione ex consortio religionis. 1756. 4:o. — De defensione famæ. e. a. 4:o. — De bello repræsentatitio. e. a. 4:o. — De differentia philosophiæ ac theologiæ moralis. e. a. 4:o. — De jure testandi naturali. e. a. 4:o. — De officiis hominis erga se ipsum hypotheticis. e. a. 4:o. — De l. l. naturalibus omnes, non singulos, obligantibus. e. a. 4:o. — De officiis humanitatis per casum necessitatis, non mutabilibus. e. a. 4:o. — De autochiria Socratica. e. a. 4:o. — De hæresi politica. 1757. 4:o. — De lege naturæ perfectiva. e. a. 4:o. — De sanctitate summi imperii. e. a. 4:o. — De jure majoris partis. e. a. 4:o. — De relaxatione juramenti. e. a. 4:o. — De obligatione liberali. 1758. 4:o. — De jure externo. e. a. 4:o. — De felicitate reipublicæ ex pietate. P. I, II. e. a. 4:o. — De traditione in alienando non necessaria. e. a. 4:o. — De collisione fœderum. e. a. 4:o. — De timore Dei servili. 1759. 4:o. — De mutilatione membrorum Zopyriana. e. a. 4:o. — De officiis erga Deum hypotheticis. e. a. 4:o. — De moralitate æquivocationum. e. a. 4:o. — De quæstionibus ecclesiasticis ineptis. 1760. 4:o. — De notione virtutis Aristotelica. e. a. 4:o. — De differentia virtutis philosophicæ ac theologicæ. e. a. 4:o. — De pœna s. reparatione damni. 1761. 4:o. — De moralitate adulationis. e. a. 4:o. — De differentia legis naturalis et moralis. 1762. 4:o. — De origine dominii. 1763. 4:o. — De existentia juris naturalis. e. a. 4:o. — De æqualitate hominum civili. e. a. 4:o. — De dependentia theologiæ moralis a dogmatica. e. a. 4:o. — De servitute legali. 1764. 4:o. — De interpretatione favorabilium et odiosorum. 1766. 4:o. — De legibus universalibus temporariis. e. a. 4:o. — De terminis in jure publico universali ambiguis. e. a. 4:o. — De justitia pœnæ humanæ. e. a. 4:o. — De jure gentium humaniori. 1767. 4:o. — De imperio maritali. 1768. 4:o. — De origine civitatis morali. e. a. 4:o. — De jure gentium voluntario. 1775. 4:o. — De virtutis influxu in rempublicam. 1780. 4:o. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1754; — jubelfesten i anl. af Roeskildefreden 1758; — parentationen öfver prof. Moller s. å.; — rectorsombytet 1759; — firandet af Gustaf III:s kröning 1772; — högtidligheterna i anl. af Falkenbergs utnämning till univ. canceller s. å.; — rectorsombytet 1773. — I *handskrift:* Collegier i ethik, naturrätt, statsrätt, folkrätt, allmän privaträtt, politik och kyrkorätt, tillsammans utgörande 7 vol. 4:o (annot. af G. Löwenhielm, Chr. Steenhoff, Fr. Panthell, P. Munck m. fl., och förvarade på Lunds univ.-bibliothek).

VII. **Lars Tengwall** utnämndes såsom adjunct i juridiska faculteten till juris et philosophiæ practicæ professor 1782 $^{27}/_{9}$, och innehade detta embete till 1785 $^{14}/_{12}$, då han utbytte denna lärostol mot professionen i jus patrium et romanum. Se vidare professorer i juridiska faculteten.

VIII. **Lars Peter Munthe** utnämndes såsom vice bibliothecarie vid uni-

versitetet till juris et philosophiæ practicæ professor 1785 $^{14}/_{12}$, och innehade detta embete till 1807 $^{27}/_{8}$, då han afled.

Han var född i Malmö 1752. Efter studier vid universitetet i Lund under åren 1766—72, erhöll han sistnämnda år den philosophiska graden och anställdes följande året såsom e. o. amanuens vid universitetets bibliothek; såsom lärare fästades han vid universitetet 1776, då han blef docent i historia literaria, och vid bibliotheket befordrades han först till ordinarie amanuens (1780) och sedermera till vice bibliothecarie 1784. — Munthe har i lika grad som hans företrädare varit ansedd såsom en utmärkt målsman för sin vetenskap. Sjelf var han i alla afseenden på höjden af sin samtids vetenskapliga bildning; och fastän han ej såsom sjelfständig philosophisk tänkare eller bildare af en egen skola har förvärfvat ett rum i vetenskapens häfder, har han dock såsom lärare och undervisare utöfvat ett stort inflytande på studiet af sin vetenskap, Alla samtida vittnesbörd öfverensstämma i skildringen af hans vördnadsvärda, sannt menskliga personlighet, och sällan har väl någon inom den lärda republiken i den grad som han åtnjutit allas odelade vördnad och tillgifvenhet. En af hans störste lärjungar har kallat honom "en af de ädlaste män, som någonsin sutit på en academisk lärostol."

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De literis humanioribus. 1775. 4:o. — De titulo imperatoris a Carolo Magno acquisito, et ejus juribus. 1779. 4:o. — De sensu morali. 1783. 4:o. —— Vindiciæ sensus moralis. 1787. 4:o. — Diss. nonnulla adferens momenta ad methodum præcepta morum tradendi. P. I, II. 1787—88. 4:o. — De efficacia rerum dominii ad culturam hominis moralem. P. I, II. 1789. 4:o. — De natalibus Sigfridi Sueonum apostoli diu frustra quæsitis. 1790. 4:o. — De origine officiorum humanitatis. 1791. 4:o. — De vi luxus in vitam humanam. 1793. 4:o. — De amore erga inimicos. 1795. 4:o. — Observationes circa successionem in bona demortui. e. a. 4:o. — De vi pacti ante promissum præstitum. 1796. 4:o. —— De origine amoris erga patriam. e. a. 4:o. — De principio moralitatis eudæmonistarum. P. I, II. 1797. 4:o. — De jure necessitatis in innocentem. 1799. 4:o. — De morali pretio amoris erga alios. e. a. 4:o. — De jure in vitam sui ipsius. 1802. 4:o. — De libertate naturali. 1804. 4:o. — De morali æstimatione amoris sui. P. I, II. 1805. 4:o. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1796; — prof. Flormans installation 1801; – prof. Lidbecks d:o s. å.; — rectorsombytet 1802. — I *handskrift:* Collegium i moralphilosophi, annot. af A. Lidbeck (på Lunds univ.-bibliothek).

IX. **Fredrik Johan Cederschiöld** utnämndes såsom lector i historia och moral vid Wexiö gymnasium till moralium professor 1808 $^{29}/_{6}$ och innehade detta embete till 1841 $^{30}/_{11}$, då han derifrån såsom professor emeritus erhöll afsked med lönens bibehållande.

Han var född på Lidboholm i Småland 1774 och blef student vid Lunds universitet 1793. Af sin företrädare Munthe promoverades han till philosophiæ magister 1796, sedan han redan föregående år hade blifvit vid universitetet anställd såsom e. o. amanuens vid det academiska bibliotheket. 1797 befordrad till ordinarie amanuens vid bibliotheket, blef han 1800 docent i theoretisk philosophi under Fremling och trenne år sednare (1803) adjunct i theoretisk och practisk philosophi. Till lector i historia och moralphilosophi vid gymnasium i Wexiö utnämndes han 1807 och hade sålunda under endast ett år varit från universitetet frånvarande, då han återkallades hit såsom professor. Prestvigd 1821, erhöll Cederschiöld samma år Hardeberga och Sandby præbendepastorat, hvilket han 1824 utbytte mot Stäfvie och Lackalänge. 1837 blef han ledamot af kungl. nordstjerneorden. Såsom professor emeritus afled han i Lund 1846 $^{4}/_{4}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De libro datico Lundensi ejusque in historia Scaniæ ecclesiastica usu. P. II, I. 1797. 4:o. — Aphorismi philos. discrimen judiciorum cel. Kantii analyticorum et syntheticorum proponentes. 1799. 4:o. — De discrimine inter officia juris et virtutis. 1800. 4:o. — De jure morte puniendi. P. I, II. 1808. 4:o. — De discrimine status naturalis et civilis. 1809. 4:o. — De modo acquirendi originario. P. I, II. e. a. 4:o. — De ethica justis limitibus circumscribenda. P. I—VI. 1810—11. 4:o. — De origine civitatis. P. I—IV. 1810. 4:o. — De summo morum doctrinæ principio. P. I—IV. 1811. 4:o. — De notione juris naturæ. P. I, II. e. a. 4:o. — De discrimine legis naturalis et civilis. 1812. 4:o. — De summo morum doctrinæ Kantianæ principio. P. I—IV. 1813—14. 4:o. — Prælectionum in jus naturæ privatum, quod absolutum dicunt. P. I—IX. 1814. 4:o. — De jure, quod ex æquitate nominatur. 1815. 4:o. — De donatione. P. I—X. 1817—20. 4:o. — De juris civilis in ordinem, quem systematis dicunt, cogendi ratione. P. I—IV. 1820—26. 4:o. — De defensione sui, in sacris literis non prohibita. P. I, II. 1820. 4:o. — De moralium et diæteticarum legum cognatione. P. I, II. 1823. 4:o. — De statu naturali instaurando. P. I—IV. e. a. 4:o. — De veritate sermonis morali. P. I—III. 1826. 4:o. — De deposito. P. I, II. 1829. 4:o. — De monogamia perpetua omni nuptiarum generi præferenda. P. I—IV. 1832—35. 4:o. — Anmärkningar vid köngl. lagcomiténs förslag till allmän criminallag. St. 1—4. 1835. 8:o. — Svar på kongl. lagcomiténs utlåtande öfver anmärkningar vid dess förslag till allmän criminallag. s. å. 8:o. — Allmän inledning till apriorisk eller rationell pligtlära. Lund 1821. 8:o. — Menniskors aprioriska pligtlära. D. I, II. 1828—29. 8:o. — Stats aprioriska pligtlärans propedeutik. Ibid. 1831. 8:o. — Stats pligtlära. Ibid. 1834. 8:o. — Svar på eloqu. doc. h:r mag. Malmströms i tryckta handlingar, rörande upprättande af förslag till den vid academien ledigvarande eloqu. Rom. & Græcæ ling. adjuncturen gjorda anmärkningar mot fällda yttranden öfver bemälte magisters för samma adjunctur utgifna profafhandling. 1827. 8:o. — *Programmer:* vid parentationen öfver biskop Hesslén 1811; — prof. Holmbergssons installation 1812; — prof. Hagbergs d:o s. å.; — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1814; — prof. Brunii installation 1834; — firandet af Oscarsdagen s. å.; — prof. Bolméers installation 1825; — rectorsombytet s. å.

X. **Paul Genberg** utnämndes såsom adjunct i romersk vältalighet och poesi till professor i practisk philosophi 1847 $^{5}/_{1}$ och utöfvade detta embete till 1848 $^{10}/_{4}$, då han lemnade universitetet såsom utnämnd till statsråd och chef för kungl. ecclesiastik-departementet.

Född i Jemtland 1811; student i Lund 1828; philos. doctor 1835; docent i romersk vältalighet och poesi 1837; adjunct i samma ämnen 1842; förestod eloquentiæ et poëseos professionen åren 1841—42 under ledigheten efter Lindfors; professor i practisk philosophi 1847 $^{10}/_{4}$; riksdagsfullmäktig för Lunds universitet vid en del af riksdagen 1847—48; statsråd och chef för kungl. ecclesiastik-departementet 1848 $^{10}/_{4}$; biskop öfver Calmar stift 1852 $^{3}/_{4}$; prestvigd s. å.; riddare af kungl. nordstjerneorden 1849; commendör af samma orden 1854, med stora korset 1861; promoverad till theologiæ doctor vid kröningen 1860.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De verbo infinito Latinorum. 1837. 8:o. — De gerundiis et supinis Latinorum. 1841. 8:o. — De principio philosophiæ moralis. 1846. 8:o. — Classisk philologi; begreppsbestämning (i Studier, Kritiker och Notiser 1842). — Om latinska poesien i våra dagar (ibid. 1843). — Åtskilliga uppsatser i philologiska och philosophiska ämnen i periodiska skrifter.

XI. **Johan Axel Nyblæus** utnämndes såsom adjunct i theoretisk och practisk philosophi till professor i practisk philosophi 1856 $^{23}/_{4}$.

Född i Stockholm 1821; student i Uppsala 1839; philos. doctor derstädes 1851; docent i philosophiens historia vid Uppsala universitet 1852; ad-

junct i theoretisk och practisk philosophi vid Lunds universitet 1853; förestod under åren 1853—56 professionen i practisk philosophi; R. N. O. 1865.

Tryckta Skrifter: *Disp. Ups.*: Om den philosophiska methodens utveckling från Kant till Hegel. 1851. 8:o. — Bidrag till granskning af den Hegelska dialektiken och dess princip "motsägelsen." I—III. s. å. 8:o. — Om religionens betydelse och förhållande till philosophien. I—IV. 1853. 8:o. — *Disp. Lund.*: Om statens straffrätt. Undersökning från den Boströmska philosophiens ståndpunkt. 1:a uppl. 1852, 2:a uppl. 1865. 8:o. — Är en practisk philosophi möjlig efter Hegels verldsåsigt? 1:a uppl. 1855, 2:a uppl. 1856. 8:o (öfvers. på danska af P. Klein. 1856). — Om statsmaktens grund och väsende. Förra häftet. Lund 1864. 4:o. — Handlingar rörande förslag till återbesättande af en ledig philosophisk professur i Lund. Ibid. 1866. 8:o. — Anmälan af N. Mejdell, En Bog (i Nordisk Tidskrift 1866). — Om den religiösa tron och vetandet (Ibid. 1867). — Theodor Parker och den religiösa frågan (Ibid. 1868). — *Programmer*: vid prof. grefve Hamiltons installation 1863: Framställning och granskning af Aristoteles' lära om det högsta goda; — professorerna Tengbergs och Lysanders installation 1864: Om statsmaktens grund och väsende I, II (se ofvan); — vid rectorsombytet 1864.

V. I historia.

"Professorn i historia," heter det i universitetets constitutioner, "skall i korthet föreläsa allmänna historien efter någon utmärkt författare, och kyrkohistorien särskilt efter Sulpicius Severus, assyriska, persiska och grekiska historien efter Justinus, Cornelius Nepos och Curtius, romerska historien efter Vellejus, Eutropius, Florus och Sextus Aurelius Victor, svenska historien efter någon god författare eller skall han föredraga en af honom sjelf utarbetad historia." Hvad som hos dessa författare är ofullständigt framstäldt skall han söka ersätta ur andra källor. Om de olika ländernas särskilta historia och i synnerhet de angränsande rikenas öden skall han undervisa ungdomen efter någon godkänd författare, och derjemte meddela de upplysningar ur chronologien, geographien och genealogien, som behöfvas; äfvensom visa historiens nytta i kyrkoväsendets, politiens och hushållningens förvaltning, samt med den närvarande statsförfattningen jemföra de gamla staternas.

Denna instruction, den mest i enskiltheter gående af alla constitutionernas föreskrifter rörande den academiska undervisningen, innebar, på samma gång som den vidlyftigt angaf alla de undervisningsområden, hvilka tillhörde historiarum professorn, äfven genom den vigt, som lades på undervisningen i de gamla folkens historia efter bestämdt angifna författare, anledningen till att undervisningen i historia under universitetets äldre tider rörde sig inom trångt utstakade gränsor. I sjelfva verket blef genom constitutionernas föreskrift angående historiarum professorns föreläsningar öfver den classiska fornålderns författare historien mindre betraktad såsom ett sjelfständigt studium än fastmera såsom underordnadt den classiska philologien, eller "eloquensen." Tvifvelsutan har man i denna omständighet äfven att söka en af grunderna, hvarföre med den historiska lärostolen under nära ett halft århundrade kom att förblifva förenad en af de båda lärostolar i den classiska philologien, som universitetet redan vid sin första utrustning egde, professionen i poesi.

Vid universitetets stiftelse finna vi ERIK ELFVEDALIUS (1668—73) såsom den förste professor i historia. Med denna lärarebefattning förenade han likväl professionen i philosophia civilis till 1671, då han synes hafva utbytt detta sistnämnda ämne mot eloquensen, hvilket han sedermera (1673) emottog såsom ensamt läroämne. Äfven i dessa utbyten kan man skönja det nära sammanhang, i hvilket den historiska lärostolen och eloquentiæ professionen ansågos stå till hvarandra. Jemte Elfvedalius funnos under universitetets första period såsom lärare i historia anställda IVAR WANDALIN, e. o. professor till 1669, då han ställdes såsom ordinarie vid sidan af Elfvedalius, och NILS WOLFF-STJERNBERG, som, innan han 1671 befordrades till ordinarie logices et metaphysices professor, äfven var e. o. historiarum professor sedan 1668. Huru emellertid dessa lärare sinsemellan fördelat den historiska undervisningen, kan ej af universitetets acta upplysas.

Vid universitetets återupprättande efter kriget 1676—79 var till professor i historia utsedd PETRUS HAHN, som likväl valde att qvarstanna vid universitetet i Åbo, hvarest han kort derefter blef physices professor. Ännu 1684 finnes han likväl i löningsstaten för Lunds universitet upptagen såsom professor i historia. Jemte honom finnes (cons. prot. 1683 $^{21}/_{2}$) OLOF CAVALLIUS hafva varit utnämnd till professor i samma ämne och har i detsamma uppehållit undervisningen till 1686, då han lemnade universitetet. Cavallii efterträdare blef ANDREAS STOBÆUS (1687—1714), förut eloquentiæ et poeseos professor. Enligt consistorii enhälliga tillstyrkan behöll han af sina förra undervisningsämnen poesien och blef sålunda utnämnd till "historiarum et poeseos" professor. Föreningen af dessa läroämnen ansågs af samtlige consistoriales (cons. prot. 1687 $^{26}/_{3}$) jemte åtskilliga andra förändringar "komma att lända academien till uppkomst, de querulerande till tröst och till några vigtiga differentiers upphäfvande." Ursprungligen berodde denna förändring väl på förhanden varande personliga förhållanden, på önskan att förskaffa e. o. eloquentiæ professorn Hörling den ordinarie lärostolen i detta ämne, samt på det anseende, som Andreas Stobæus åtnjöt såsom latinsk skald, och på grund af hvilket han ansågs fortfarande böra vara poeseos professor. Men möjligheten af att denna förening äfven efter Stobæi afgång kom att fortfara, kan endast förklaras ur den osjelfständiga ställning, i hvilken historien enligt constitutionernas föreskrift blifvit ställd. Så väl under den förtjente Andreas Stobæus, den förste vid universitetet anställde lärare i historia, som såsom författare egnat någon uppmärksamhet åt fäderneslandets historia, som under hans efterträdare MAGNUS RYDELIUS (1715—1731), äfven han af sin samtid ansedd såsom en af universitetets mera framstående

lärare, förelästes omvexlande så väl offentligen som enskilt öfver historien och poesien. Den historiska undervisningen synes under denna tid föga hafva sträckt sig utöfver de trångt utstakade gränser, som i constitutionernas första stadgande beträffande föreläsningarne i detta ämne voro bestämda. Stobæus föreläste 1704 — enligt det första i universitetets programsamling befintliga tillkännagifvandet — öfver Annæi Flori Epitome rerum romanarum och privat verldshistorien efter Bunos eller Hildebrands [1]) compendier; 1711 framställdes assyriska, persiska och grekiska historien efter Justinus o. s. v. Rydelius finnes till föremål för sina historiska föreläsningar hafva valt ömsom "historiam universalem" efter Tursellinus eller Justini Epitome till Trogus Pompejus ömsom Suetonius.

Genom kgl. br. 1731 $^{24}/_{2}$ blefvo emellertid för framtiden på consistorii academici derom gjorda hemställan, "enär dessa professioner icke voro med hvarannan särdeles compatible," lärostolarne i poesi och historia från hvarandra separerade. Eloquentiæ professionen hade då genom sin innehafvares C. Papkes förflyttning till professionen i theoretisk philosophi blifvit ledig, och det bestämdes att med denna lärostol undervisningen i poesien åter skulle förenas. Den sålunda återupprättade eloquentiæ et poeseos professionen intogs af Magnus Rydelius 1731, och historien öfverlemnades såsom ensamt läroämne åt dennes efterträdare, förre professorn i philosophia naturalis och physica experimentalis Kilian Stobæus (1732—42).

Efter vidtagandet af dessa nödiga förändringar gjordes under denne förtjenstfulle målsman för den historiska undervisningen början till en ny och mera omfattande riktning inom densamma. Närmast bestod denna nya riktning i egnandet af större uppmärksamhet åt fäderneslandets och de nyare folkens historia, under det att den gamla historien, framställd efter de classiska författarne, ej längre uteslutande var undervisningens föremål. Utmärkt förnämligast såsom läkare, naturforskare och samlare, kan Stobæus betraktas såsom den förste grundläggaren af flera bland universitetets samlingar och särskilt af dess myntcabinet och historiska samlingar. Såsom föreläsare i historia erbjöd han under loppet af åtskilliga år enskilt undervisning i fäderneslandets antiqviteter och numismatik; samtidigt föreläste han offentligen än öfver Sveriges historia "ex optimis auctoribus et documentis memorabilibus," än öfver Pufendorfs "Einleitung in die Geschichte der Europäischen Staaten,"

[1]) Joh. Buno, † såsom theol. professor vid gymnasium i Lüneburg 1697, förf. till "Universæ historiæ idea." Fr. Hildebrand, rector i Merseburg, † 1688, har utgifvit: Synopsis historiæ universalis ad. a. 1685, cum mantissa, s. versibus mnemonicis."

kets öden. Såsom det synes har Erland Sam. Bring, isynnerhet mot slutet af sin läraretid, mera haft för afsigt att i sina föreläsningar lemna en nödig elementarkurs i historien, än att inlåta sig på en mera vetenskaplig och detaljerad framställning af särskilta perioders eller länders öden. Så utlofvar han i föreläsningsprogrammet för 1787 att under året genomgå en offentlig kurs i Frankrikes, Spaniens, Portugals och Englands historia och samtidigt enskilt föreläsa de öfriga europeiska ländernas historia. Några år sednare ernar han föreläsa så väl öfver de nordiska ländernas som "samtliga de öfriga europeiska staternas historia, så att hela kursen under året medhinnes." Tvenne år har han med ledning af Eric Benzelii Breviarium [1]) föreläst öfver nya testamentets kyrkohistoria. Åt svenska historien synes en jemförelsevis mindre uppmärksamhet hafva blifvit egnad.

Efter Erland Samuel Bring innehades den historiska lärostolen under en kort tid af Johan Lundblad (1798—99), som med denna förenade eloquentiæ et poeseos professionen. Såsom professor i historia föreläste han under denna tid öfver den romerska historien. Sedan Lundblad efter ett halft års förlopp blifvit entledigad från denna del af sin lärarebefattning, utnämndes 1799 Nils Henric Sjöborg till historiarum professor. Hade undervisningen i fäderneslandets historia undenna denna vetenskaps sednaste målsmän måhända ej varit tillbörligt tillgodosedd, så inträdde med Sjöborgs öfvertagande af den historiska professionen häri en väsentlig förändring; utan att dock, efter föreläsningscatalogerna att döma, den allmänna historien derföre vid den offentliga undervisningen försummades. Så väl genom offentlig som enskilt undervisning, ej mindre än såsom författare, ledde han uppmärksamheten på nordens äldsta historia, och kan ej frånkännas en stor betydelse med afseende på väckandet af intresse och kärlek för forskningar åt detta håll, om också resultaterna af hans egna undersökningar ej kunna tillerkännas något blifvande värde. Sina offentliga föreläsningar började han 1800 med framställning af Sveriges historia, statistik och antiqviteter; följande året föreläste han öfver den danska historien "et mores Danorum, adjectis anthropologicis observationibus," åren 1803—04 Europas allmänna historia, 1805—06 åter nordisk historia o. s. v. Den enskilta undervisning, som derjemte erbjöds, omfattade som oftast de nordiska antiqviteterna och numismatiken, och var ofta förenad med förevisning af det historiska museum, som af Sjöborg härstädes 1805 blifvit upprättadt, hufvudsakligen medelst de af Kilian Stobæus efterlemnade och af honom sjelf skänkta samlingar af fornsaker.

[1]) Breviarium historiæ ecclesiasticæ vet. et novi testamenti. Strengn. 1695. 8:o. Sedermera utgifvet af förf:s son Eric Benzelius d. y. Ups. 1717. 12:o, m. fl. upplagor.

Dessutom har han enskilt föreläst "historiam ecclesiacticam vet. et novi Testamenti," statistik m. m.; under ett år har han såsom ledning för sin privata undervisning i allmän historia angifvit sig vilja begagna Voltaire's "Essay sur les moeurs et l'esprit des nations."

Det af Sjöborg väckta intresset för den nordiska historien vidmakthölls af hans efterträdare ANDERS OTTO LINDFORS, som redan innan Sjöborg 1816, för att obehindradt kunna egna sig åt antiquariska forskningar, blifvit entledigad från sin academiska lärarebefattning, under åtskilliga år tjenstgjort såsom tillförordnad professor. Lindfors föreläste under tvenne år öfver Skandinaviens historia och antiqviteter, behandlade under ett läsår särskilt den nyare danska historien, och höll så väl enskilt som offentligen föreläsningar öfver de gamla staternas historia efter Heeren's handbok, ett arbete, som äfven sedermera under längre tid varit begagnadt såsom lärobok vid det historiska studiet. Åren 1819—21 egnade han särskilt åt framställningen af den svenska medeltidens historia, och under ett följande år höll han offentliga föreläsningar öfver den isländska literaturens historia, öfver hvilket ämne han sedermera utgaf sitt arbete: "Inledning till isländska literaturen och dess historia under medeltiden." Under Lindfors' rectorat 1822—23 uppehölls den historiska undervisningen med föreläsningar öfver Gustaf II Adolf af histor. adjuncten B. M. Bolméer, och sedan Lindfors 1826 mot den historiska professionen utbytt lärostolen i latinsk vältalighet och poësi, af e. o. philos. adjuncten Sven Rydberg och adjuncten i historia L. G. Palmqvist. Lärostolen tillsattes omsider 1828 med förre professorn i theoretisk philosophi EBBE SAMUEL BRING (—1855), den tredje af det Bringska namnet, som varit historiens målsman vid universitetet. De ämnen, som han enligt de offentliga tillkännagifvandena i programmerna finnes hafva valt till föremål för sina föreläsningar, voro vanligast den nyare och nyaste tidens allmänna historia, hvarvid han särskilt under loppet af flera år uppehöll sig vid revolutionernas historia och framställning af dessas orsaker. Äfven erbjöd han under åtskilliga läsår på olika tider föreläsningar öfver gamla historien och de germaniska folkstammarnes äldsta historia. Ofta uppgifver han sig vilja behandla dessa ämnen "philosophice," och ett år har han särskilt egnat åt framställningen af den Hegelska methoden i historiens philosophiska behandling. Den privata undervisning, som han derjemte erbjöd, skulle utom ofvannämnda ämnen äfven omfatta svenska statsförfattningens historia, statistik och philosophisk statslära "med särskilt afseende på vår tids villomeningar," samt föreläsningar öfver Europas närvarande politiska tillstånd. Vid de tillfällen, då Bring åtnjöt tjenstledighet, uppehölls undervisningen af adjuncterna Palmqvist och Abra-

ham Cronholm, samt efter hans död 1855, innan lärostolen åter tillsattes, af docenten N. Tengberg.

Brings efterträdare blef Wilhelm Erik Svedelius (1856—62). Sina föreläsningar började han med en sammanhängande framställning af Sveriges historia, hvilken han under åren 1856—60 fullföljde till och med Gustaf II Adolfs regeringstid. Under läsåret 1860—61 framställde han svenska statsförfattningens historia, och hans föreläsningar under det derpå följande året omfattade Sveriges och Norges statistik. 1862 utbytte Svedelius den historiska lärostolen i Lund mot den skytteanska professionen i Uppsala; och till hans efterträdare utsågs Niklas August Tengberg (1863), lärostolens nuvarande innehafvare, som äfven under ledigheten efter Svedelii afgång uppehållit den historiska undervisningen sedan 1862. De historiska läroämnen, som sedan sistnämnda år af prof. Tengberg varit offentligen förelästa, hafva varit följande: Europas historia efter midten af det 18:de århundradet och Sveriges historia efter Gustaf III:s uppstigande på thronen, samt Romerska historien.

Professorer.

I. **Eric Elfvedalius** kallades såsom lärare för rikscancelleren Magnus Gabriel De la Gardie's son Gustaf Adolph 1666 till historiarum et philos. practicæ professor, och har, sedan det sistnämnda af dessa läroämnen öfvertogs af Samuel Pufendorf, såsom professor i historia varit verksam till 1673, då han utbytte denna lärostol mot eloquentiæ professionen. Sedan 1671 hade han gemensamt innehaft båda dessa lärostolar. Se vidare professorer i romersk vältalighet.

II. **Ivar Vandalin** utnämndes såsom e. o. professor i historia till ordinarie professor i samma ämne 1669 $^{10}/_{1}$, försattes i tjenstledighet 1670, men synes åter hafva blifvit fästad vid universitetet intill 1682.

Han var född 1625 i närheten af Haderslev i Slesvig och tillhörde den i den danska lärdomshistorien så bekanta danska slägten Vandal. Efter studier vid Kjöbenhavns universitet blef han först anställd såsom conrector vid Odense skola, innan han 1655 eller 1656 utnämndes till professor i eloqventia vid Lunds gymnasium. Vid det nybildade universitetet fästades han 1668 $^{14}/_{8}$ i egenskap af e. o. professor i historia, såsom det heter i curatorn Durells förslag härom 1668 $^{22}/_{2}$, "ne penitus videatur contemni natio." — Såsom kyrkoherde i Uppåkra lefde han till 1693.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Quæstionum philosophicarum trias. 1670. 4:o.

III. **Petrus Hahn** utnämndes vid universitetets återupprättande 1682 såsom e. o. professor i philosophiska faculteten i Åbo till professor i historia, men tillträdde aldrig detta embete. Ännu 1684 räknades han likväl såsom den historiska lärostolens innehafvare, ehuru han redan 1683 vid Åbo universitet blifvit befordrad till ordinarie physices professor.

Han var född i Småland, och hade i likhet med flera af sina landsmän studerat vid Åbo universitet, hvarest han 1672 inskrefs såsom student. Vid detta universitet anställdes han redan 1675 såsom vice bibliothecarie och erhöll 1679 derstädes den philosophiska lagerkransen. 1681 befordrad till e. o. professor i philosophiska faculteten med särskilt åliggande att föreläsa physik, och tvenne år sednare ordinarie professor i detta ämne, var han såsom dess målsman vid det finska universitetet verksam till ryssarnes eröfring af Finland under Carl XII:s krig, då han i likhet med de flesta af detta universitets lärare måste fly och kom öfver till Sverige. Såsom författare af academiska afhandlingar utvecklade han en ej obetydlig fruktbarhet, och anses genom denna hafva ådagalagt att han ej var fremmande för den nya utveckling inom naturvetenskapen och philosophien, som vid denna tid gjort sig gällande. Ännu flyktig från Finland, afled han i Sverige 1718. — Ehuru aldrig vid Lunds universitet verksam, har hans namn ej här bort saknas, enär han under längre tid har varit räknad såsom en af dettas lärare. Såsom historiarum professor finnes han ej upptagen i äldre förteckningar öfver professorer i detta ämne.

Tryckta Skrifter: Disp. Aboens.: Theoremata nonnulla miscellanea. 1685. 8:o. — Diss. exhibens nonnulla theoremata miscellanea. e. a. 8:o. — Θεογνωσια naturalis. e. a. 8:o. — De coelo. e. a. 8:o. — De perfectione transcendentali. e. a. 8:o. — Diss. physica, in qua heptas quæstionum. e. a. 8:o. — De theoria solis. e. a. 8:o. — Disp. physica metereorologiam

breviter adumbrans. 1686. 8:o. — Diss. ζητησεις philosophicas exhibens. e. a. 8:o. — De tyrannis et eorum moribus, ex occasione exempli Tiberii Cæsaris apud Tacitum. 1687. 4:o. — De avibus. e. a. 8:o. — De mari ejusque salsedine. e. a. 8:o. — De sono. e. a. 8:o. — Diss. verum exhibens modum quo mores populorum, ex propriis suis causis prudenter eruendi sunt. e. a. 8:o. — Balsamum vitæ s. de calido innato. 1688. 4:o. — De stellis et earum affectionibus. e. a. 8:o. — Corporis naturalis affectiones generales. e. a. 8:o. — De genesi spirationum. e. a. 8:o. — De terra. e. a. 8:o. — De atomis. e. a. 8:o. — De metallorum quamvis infimo, omnium tamen fere utilissimo, ferro et chalybe. e. a. 8:o. — De fortuna et casu. e. a. 8:o. — De quadrupedibus. e. a. 8:o. — De meo et tuo Platonico. 1689. 4:o. — De cognitione veri angelici et humani. e. a. 4:o. — De panspermia rerum. e. a. 8:o. — Cataractæ aquarum. e. a. 8:o. — De sensibus hominis. 1690. 4:o. — De psychologia. e. a. 4:o. — De temperamento. e. a. 8:o. — Arcus Dei s. de iride. 1691. 4:o. — Diss. trigam thesium physicarum exhibens. e. a. 4:o. — De sanguine. e. a. 4:o. — De parelio. e. a. 4:o. — De monarchia Divina s. jure Dei in hominem. e. a. 4:o. — De columbis. e. a. 4:o. — De sede animæ in homine præcipua. e. a. 8:o. — De gloria brutorum s. sensibus internis. e. a. 8:o. — Objectum cognitionis humanæ. 1692. 8:o. — Diss. unitatem transcendentalem delineans. 1693. 4:o. — De fulmine. e. a. 8:o. — De montibus ignivomis. e. a. 8:o. — De principiorum chymicorum natura et indole. e. a. 8:o. — De avibus. 1694. 4:o. — De columbis. e. a. 4:o. — In tota rerum natura, non existens ignis. e. a. 8:o. — Quæstiones nonnullæ physicæ. e. a. 8:o. — De cometis. 1695. 4:o. — Diss. αναμνησιν Platonicam exhibens. e. a. 8:o. — Facultas cognoscens s. de sensu in genere. e. a. 8:o. — De visu. e. a. 8:o. — De platano. e. a. 8:o. — De audiendi sensu. 1696. 8:o. — De nive. e. a. 8:o. — De sensibus internis. e. a. 8:o. — Diss. olfactus naturam exhibens. 1697. 8:o. — De sermone. e. a. 8:o. — De intellectu humano. e. a. 8:o. — De cygno ejusque cantione. e. a. 8:o. — De causis variantium sententiarum in foro philosophico. e. a. 8:o. — De microcosmo. e. a. 8:o. — De coloribus. e. a. 8:o. — Sciagraphia cerebri humani. 1698. 8:o. — Magia naturalis s. de qualitatibus occultis. e. a. 8:o. — De magnetismo polorum. e. a. 8:o. — De somniis. e. a. 8:o. — De amicitia magnetis cum ferro. e. a. 8:o. — De tactu. e. a. 8:o. — Causæ hæmorrhagiæ e cadavere hominis violenter occisi naturales. e. a. 8:o. — Diss. phys. de anima hominis. 1699. 4:o. — De gustu. e. a. 4:o. — Quies cœli. e. a. 8:o. — De voluntate humana. 1700. 8:o. — Θυμοσοφία s. de ingenio humano. e. a. 8:o. — Diss. perfectionem brutorum adumbrans. e. a. 8:o. — De notitia Dei naturali. 1701. 8:o. — De tonitru. 1702. 8:o. — De sale. e. a. 8:o. — De luna. e. a. 8:o. — De nube. e. a. 8:o. — Genuinas macrocosmi cunas considerandas proponit. e. a. 8:o. — De fletu. 1703. 8:o. — De vera insectorum, vulgo sponte nascentium, genesi. e. a. 8:o. — De peripateticorum sex absurdis. e. a. 8:o. — De generatione. 1704. 8:o. — Positiones quænam physicæ de origine colorum. e. a. 8:o. — Origo specierum mundi. e. a. 8:o. — Sacerdotes veterum virgines. e. a. 8:o. — De auro. 1705. 8:o. — De vigilia et somno. e. a. 8:o. — De galaxia. 1706. 8:o. — De leone. e. a. 8:o. — Diss. speciem intelligibilem delineans. 1707. 8:o. — Felix literatus et infelix idiota. e. a. 8:o. — Ὑλη αμορφος. e. a. 8:o. De accidentibus terræ. e. a. 8:o. — De concoctione ventriculi. 1708. 8:o. — De origine et natura vocis שילה Gen. XLIX: 10. e. a. 8:o. — De elephantis et eorundem ad bellum apparatu. 1709. 8:o. — De vita foetus in utero materno. e. a. 8:o. — De aquis supracœlestibus. 1711. 8:o.

IV. **Olof Cavallius** utnämndes såsom eloquentiæ lector vid Wexiö gymnasium vid universitetets återupprättande 1682 till professor i historia och förenade med denna befattning till 1684 det academiska secretariatet. Såsom utnämnd kyrkoherde i Wirestad af Wexiö stift lemnade han universitetet 1686 $^{8}/_{9}$.

Han var född i Mörhult i Småland 1648, och upptog namnet Cavallius efter sin broder, lectorn i Wexiö Magnus Olai Cavallius. Student i Uppsala 1670, blef han derstädes promoverad till philosophiæ magister 1679, och samma år fästad vid Wexiö gymnasium såsom adjunct. Följande året befordrad till lector, hade han i tvenne år innehaft denna beställning, innan han kallades till professor i Lund. — Såsom kyrkoherde i Wirestad hade han såsom stiftsfull-

mäktig bevistat riksdagen 1693, då han 1695 blef domprost i Wexiö, från hvilken plats han 1703 förflyttades till biskopsstolen öfver Wexiö stift. Såsom dennas innehafvare afled han 1708 $^{13}/_{3}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De fetialibus Romanis. 1683. 4:o. — De virtute ethica s. morali in genere. 1684. 4:o. — Victoriæ arbitria s. de victoria bene habenda. e. a. 8:o. — De jure naturæ. e. a. 8:o. — De cive. e. a. 8:o. — De auguriis. 1685. 8:o. — De nobilitate ejusque vera caussa in palatio ordinis equestris Holmensi aureis literis scripta. 1686. 4:o. — *Programmer:* vid firandet af Carolidagen 1686; — prof. Dahlhems installation s. å.; — firandet af Lilliecronas utnämning till universitetets canceller s. å.; — rectorsombytet s. å. — Likpredikan öfver fru Maria Vult, g. m. J. H. Lagerstjerna, hållen 1701, tr. i Sthlm 1702.

V. **Andreas Stobæus** utnämndes 1687 $^{4}/_{7}$, till historiarum et poeseos professor, efter att förut hafva med sistnämnda ämne förenat professionen i eloquentia, och innehade lärostolen i ofvannämnda ämnen, sedan 1708 gemensamt med universitetsbibliothecariatet, till sin död 1714 $^{15}/_{12}$.

Han var född i Stoby i Skåne 1642. Efter födelseorten hade han antagit namnet Stobæus, som under mera än ett århundrade skulle blifva så nära förenadt med det carolinska universitetets minnen, sedan han först bland de fem professorer af detta namn, som universitetets historia räknar, der gjort det kändt och berömdt. Den Stobæiska slägten härstammade från Slesvig och Andreas Stobæi fader, kyrkoherde i Stoby, bar ursprungligen efter sin födelseort Hedenstad namnet Hedenstadensis. Efter slutade skolstudier i Kjöbenhavn skickades han vid Skånes eröfring till universitetet i Greifswald, hvarest han tillbragte någon tid, innan han efter sin hemkomst till Sverige befordrades till lärare vid Christianstads skola, hvarest han 1669 blef rector. Samma år erhöll han vid det nybildade universitetet den philosophiska graden. På förord af M. G. De la Gardie och sedan han genom sitt latinska qväde vid Carl XI:s kröning gjort sig känd på det område, der samtiden i synnerhet beundrade honom, kallades han 1674 $^{16}/_{8}$ till e. o. poeseos professor vid universitetet, och var såsom sådan verksam till krigets utbrott och universitetets upplösning. Vid dess återupprättande 1682 utnämnd till ordinarie eloquentiæ & poeseos professor, är han från denna tid under hela sin 30:åriga verksamhet såsom professor en af de inom det academiska lifvet starkast framträdande gestalter. I likhet med sin broder Nils Stobæus, under någon tid universitetets rentmästare, och hela Stobæiska slägten var han bland dem af de södra landskapens söner, som vid den nationala brytningen oförbehållsammast anslöto sig till Sverige, hvilket föranledde Carl XI att yttra om en af detta namn, att han varit den förste skåning, som gjort den svenska kronan någon tjenst. Det inflytande, som han vid försvenskningsverkets genomförande såsom universitetslärare utöfvade, var ej ringa, i det att han sjelf genom sin person och verksamhet gaf det renaste uttrycket för den anda, hvilken genom universitetet åsyftade att vinna försoning mellan de båda nationerna. Det hvarmed han utom universitetet och provinsen förvärfvade sin största ryktbarhet, var den gåfva som latinsk vältalare och skald, som han vid otaliga tillfällen lade i dagen. "Semper poëta Stobæus" var det namn, som hans samtid tilldelat honom och hvarmed han sjelf älskade att benämna sig; och tvifvelsutan har han i sitt tidehvarfs skola varit förtjent af skalderykte, utan att dock i något afseende bilda ett nytt uppslag eller egentligen höja sig öfver tidens allmänna smakriktning. Såsom utgifvare af historiska afhandlingar är han den förste bland universitetets lärare, som egnat sin uppmärksam-

het åt den fosterländska häfdaforskningen, och särskilt är han en bland de förste bearbetare af den provins' historia, hvars första mera bekanta namn han är efter dess afträdande under svensk spira. I det academiska consistorii förhandlingar lär man känna honom såsom en man af gammaldags ära och tro; och ehuru sjelf ej fri från inblandning i de tvistigheter, som under vissa perioder af hans lärotid förbittrade det academiska lifvet, har han gått ur desamma utan att förringa det vördnadsbjudande intryck, som hans personlighet ingifver.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De veterum Romanorum triumphis. 1683. 4:o. — De candidatis. 1684. 8:o. — Tractatus historico-politici de legato magno s. legato primi ordinis sex priora capita. 1688. 4:o. — Nobilis illa imperii Sueo-Gothici provincia Vermelandia, disquisitionis geographico-antiquariæ tria priora capita. 1690. 4:o. — De fretis inprimis autem de freto Herculeo vero. 1692. 4:o. — De causis hæsitationis et dubitationis in antiqua historia. 1696. 4:o. — De antiquis gentium Gothicarum insignibus. 1697. 4:o. — De divinatione astrologica. 1701. 4:o. — De charactere stili poëtici. 1703. 4:o. — De fabulis et mythologia. 1705. 4:o. — De historiæ scribendæ fundamentis. e. a. 4:o. — De optimo imperatore ex mente Ciceronis in orat. pro lege Manil. 1706. 4:o. — De *ονοματοθεσια*. P. II. e. a. 8:o. — De Meti a Jove deglutita. e. a. 4:o. — *Σκιαγραφια* Gothlandiæ novo-antiquæ brevissima. e. a. 8:o. — De magna Scandia s. Scandinavia, diss. brevis. et polyhistorica, secuturæ uberiori disquisitioni de Scandia minore s. Scania præmittenda. e. a. 4:o. — De Scania antiqua. P. I. e. a. 4:o. — De primis Scandiæ habitatoribus et quibusdam aliis eo pertinentibus. e. a. 4:o. — De antiqua urbe Lund, ejusque pristino splendore, amplitudine et præstantia. 1708. 4:o. — De bibliothecis veterum. P. II. e. a. 8:o. — De facultate poëtica. P. I, II. 1711—12. 8:o. — Panegyris ad Carolum XI, regni aviti imperium auspicantem, carmine heroico. Holm. 1672. fol. — Statua sepulcralis ad tumulum historiographi regii patriæ P. Lagerlöf. 1799. 8:o. — Optatæ pacis spes rediviva, cum victoriæ contra hostes Danos 1710 ductu com. M. Stenbock obtentæ memoria annua sollennitate more academico celebraretur, carmine epico declarata. Lund 1710. fol., öfvers. på svenska ibid. 4:o. — Carmina funebria in mem. Er. Lindsköld, C. Ehrensteen, m. fl. latinska qväden vid åtskilliga tillfällen till ett stort antal. — *Programmer:* Inbjudning till afhörande af stud. Joh. Ahlströms oration om Vermland 1682; — stud. Z. Sundii oration till Carl XI:s ära 1683; — Ol. Borghs oration öfver staden Carlskronas grundläggande, s. å.; — Petr. Sundii oration till Carl XI:s ära s. å.; — prof. Wetterhamns installation 1684; — firandet af Flemings utnämning till canceller s. å.; — rectorsombytet 1685; — sorgefesten öfver prinsarne Gustafs och Ulriks död (på latinsk vers) s. å.; — philos. magisterpromotionen 1688; — biskop Papkes likbegängelse 1694; — prof. Ihres installation s. å.; — rectorsombytet 1695; — tillkännagifvande om offentliga profföreläsningar af candidaterna Herm. Schröder och Petr. Prael 1705; — studeranderna Willbörns och Hasselbergs orationer öfver segern vid Frauenstadt (på latinsk vers; finnes i universitetets programsamling endast i handskrift) 1706; — rectorsombytet 1707.

VI. **Magnus Rydelius** utnämndes såsom rector vid skolan i Lund till historiarum et poeseos professor 1715 $^{21}/_{4}$ och innehade denna lärostol till 1731 $^{24}/_{3}$, då han vid föreningen af eloquentiæ och poeseos professionerna lemnade historien och öfvergick till denna återupprättade lärostol, från hvilken han sedermera förflyttades till theologiska faculteten. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

VII. **Kilian Stobæus** utnämndes såsom e. o. professor i philosophia naturalis och physica experimentalis till historiarum professor 1732 $^{29}/_{1}$, och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1742 $^{13}/_{2}$.

Han var född i Winslöf i Skåne 1690, en son till den Nils Stobæus, som under någon tid var universitetets rentmästare, och brorsson till Andreas Stobæus, som före honom innehaft den historiska lärostolen. Dels i Lund hos sin

farbroder och dels på gymnasium i Götheborg hade han åtnjutit undervisning, innan han 1709 inskrefs såsom student i Lund. Med ett längre afbrott 1710—13, då han tjenstgjorde såsom biträdande läkare på svenska örlogsflottan, vistades han sedan denna tid vid universitetet till 1721, då han erhöll medicinæ doctorsgraden. Under denna tid har han äfven, utan att vara vid universitetet anställd — docentbenämningen var då ännu ej allmännare antagen —, derstädes börjat den lärareverksamhet som han sedermera med så mycken framgång fortsatte, och hade "för sin flit med ungdomens undervisande och sin berömliga lärdom i medicinen" sedan år 1713 åtnjutit ett stipendium duplex. Sedan han blifvit promoverad till medicinæ doctor, förestod han under v. Döbelns tjenstledighet den medicinska professionen, blef 1724 stadsläkare i Götheborg, men återvände på kallelse af den skånska adeln och magistraten i Malmö, hvilka förbundo sig att lemna honom ett årligt läkarearfvode, till Skåne 1725, hvarest han under de följande åren utöfvade en vidsträckt läkarepractik. Länge hade universitetet önskat att vid sig för beständigt kunna fästa den fordne lärjungen, men tillfälle dertill bereddes först 1728 $^{3}/_{11}$ genom inrättandet för hans räkning af e. o. philosophiæ naturalis et phys. experimentalis professionen. Med undantag af Andreas Rydelius var det ingen af de samtidigt vid universitetet anställda lärare, som åtnjöt det allmänna anseende och den odelade vördnad som Kilian Stobæus. Det var ej blott den från sin tids vetenskapliga ståndpunkt utmärkte läkaren och naturforskaren, som tillvann sig detta allmänna anseende; äfven hans personlighet har genom sin flärdlöshet, rättrådighet och allvar i mera än vanlig grad ingifvit känslor af vördnad och tillgifvenhet. Med sin vetenskapliga forskareifver förenade han äfven samlarens intresse, och har om universitetet stora förtjenster såsom grundläggaren af dess naturalhistoriska museum, hvilka efter honom länge bar namnet "Musæum Stobæanum." Hans samlareintresse sträckte sig till flera områden; och det är att antaga, att det till en del var den genealogiska, antiqvariska och numismatiska samlareifvern, som ledde hans verksamhet från naturalhistorien, hans ursprungliga fält, öfver till historien. Äfven på detta område har hans lärareverksamhet varit af stort inflytande genom den mera allsidiga riktning, som den historiska undervisningen under honom erhöll. En hans minnestalare har om honom såsom universitetslärare yttrat att "i hans auditorium trängdes om rum hög- och välborne, höglärde, qvicke och käcke åhörare," och samtidas vittnesbörd prisa särskilt det personliga deltagande, med hvilka han ledde deras studier, som egnade sig åt de honom anförtrodda vetenskaper. Bland dem, hvilkas första steg på den vetenskapliga banan han på detta sätt ledde, var äfven Carl von Linné, och genom denne hans store lärjunges alltjemt erkända tacksamhetsförbindelser har minnet af Kilian Stobæus för alltid blifvit med Linnés minne förenadt.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Dissertatio epistolaris ad v. cl. dn. doct. Theod. Wilh. Grothaus, orphanotrophei, quod Hafniæ est, regii medicum experientiss. et celeberr. de nummulo Brattenburgensi, singularii illo in Scania fossili, nec non obiter de nonnullis aliis ad hanc historiæ naturali patriæ partem pertinentibus, imprimis frondosis cornu Ammonis cujusdam majoris fragmentis, exarata. c. tab. 1731. 4:o. — Historia naturalis dendritæ lapidumque cognatorum. 1734. 4:o. — Tria antiqua monumenta historica Lundensia e codice membranaceo manuscripto bibliothecæ publicæ edita, et commentariolis ex monumentis itidem manuscriptis et antiquis maximam partem illustrata. e. a. 4:o. — Ceraunii betulique lapides disp. historica illustrati. 1738. 4:o. — Introductionis compendiariæ in fundamentorum historiæ

civilis, inprimis patriæ, notitiam. Sectio I: de monumentis lapidariis. 1740. Sectio II: de re numismatica. 1741. 4:o. — De numis et sigillis Lundensibus. e. a. 4:o. — Monumenta diluvii universalis ex historia naturali. e. a. 4:o. — I *Acta Literaria et Scient. Suec.*: Observat. botanicæ circa Hesperidem hortensem monstrosam. 1725; — Observ. de exostosi mira in cranio gallinæ cristatæ, 1730; — De apoplexia a remedio adstringente et opiato sinistre exhibito, s. å.; — De euporisto anthydropico, s. å.; — Descriptio testudinis Americanæ terrestris, forte jaboti Brasiliensis, cagado de terra Lusitanis dictæ, Marcgravii, s. å.; — De ossiculo in vervecis penula invento, s. å.; — De dendrite Scanico, s. å.; — Observ. quatuor singulares, 1733. (Samtliga dessa disputationer och rön äro efter förf:s död utgifna i Danzig 1752 med titel: Kil. Stobæi opuscula). — Schema genealogicum Friderici regis, stemma augustissimum ab Ynglingis, Skiöldungis, Carolingis, Folkungis, antiquissimis et illustrissimis totius septentrionis, immo orbis familiis, repetens et rite deducens. S. l. & a. fol. — Consultation, (tryckt under namn af memorial i Läk. och Naturf. T. X). — *Programmer:* vid cancelleren Gyllenborgs besök i Lund 1735; — afskedsfesten vid hans afresa s. å.; — prof. Nils Stobæi installation s. å.; — rectorsombytet 1736; — philos. magisterpromotionen 1738. — I *handskrift* i Lunds universitetsbibliothek: Collectiones mineralogicæ. fol. — Specimen acad. de plantis fossilibus. 4:o. — Physica experimentalis. 4:o. — Collegium experimentale in summam philosophiæ naturalem C. Bartholini (anteckn. af Sv. Bring). 4:o. — De constante naturæ intègritate synopsis. 4:o. — Discursus de Cabala. fol. — Quod libet histor.-philol. a. 1732 compilatum. fol. — Miscellanea genealogica. fol. — Tysk vapenbok med illum. figurer. — Strödda poemer och smärre uppsatser m. m. — (Åtskilliga andra handskrifter upptagas i Sackléns läkarehistoria, utan att det uppgifves hvar de finnas i förvar).

VIII. **Sven Bring-Lagerbring** utnämndes såsom secreterare vid Lunds universitet till professor i historia 1742 $^{20}/_{9}$ och utöfvade detta embete till 1770 $^{22}/_{8}$, då han för att ostördt egna sig åt fullbordandet af sitt arbete Svea rikes historia, erhöll beständig tjenstefrihet.

Han var född i Klinta i Skåne 1707 $^{24}/_{2}$ inom en skånsk prestslägt, ursprungligen härstammande från Norge, och inskrefs 1720 såsom student vid Lunds universitet, der han under sina första studieår åtnjöt ledning af Niclas Oelreich, hvars yngre studiekamrat han var. Innan han från den philosophiska öfvergick till den juridiska faculteten, begagnade han i synnerhet Andreas Rydelii och Carl Papkes undervisning. David Nehrman-Ehrenstråle var den bland universitetets lärare, som närmast antog sig honom, och på Carl Gyllenborgs uppmaning till universitetets lärare att vid lärostolarne fästa förhoppningsfulla unga män, svarade han med att föreslå Sven Bring, då en tjugotreårig juris studiosus, till den adjunctur i juridiska faculteten, hvilken 1731 för första gången tillsattes vid universitetet. När någon tid derefter Oelreich lemnade sin lärarebefattning i v. Fersenska huset anbefallte han Sven Bring till efterträdare, och denne blef derigenom uppfostraren af frihetstidens ryktbare statsman Fredrik Axel von Fersen. Under den tid Bring vistades i hufvudstaden i egenskap af dennes lärare, fann han tillfälle att i riksarchivet och antiquitetscollegium grundlägga sina studier i de historiska vetenskaperna. Nehrman-Ehrenstråle hade all möda ospard för att vinna sin skyddslings tryggade anställning vid universitetet — ty juris adjuncturen var ännu en lönlös befattning —, och efter att 1735 hafva varit föreslagen till academisecreterare och samma år äfven hafva innehaft andra rummet på förslaget till eloquentiæ professionen, utnämndes han 1741 till secreterarebefattningen, som han emellertid dock blott ett år innehade. Samma år föreslogs han efter ett i Uppsala aflagdt disputationsprof till jurisprudentiæ, œconomiæ et commerc. professor vid detta universitet. Han utnämndes 1751 till juris doctor och blef 1755 en bland de första af drottning

Lovisa Ulrika inkallade ledamöter af Witterhetsacademien. 1770, då han erhöll tjenstfrihet, erhöll han äfven på riksens ständers förslag ett anslag af 4000 daler s:mt, för att sättas i tillfälle att så mycket snarare fullborda sitt stora historiska arbete Svea rikes historia. Han erhöll 1770 värdighet af cancelliråd och upphöjdes samma år i adligt stånd med namnet Lagerbring, hvilket han sjelf likväl med bibehållande af sitt ofrälse namn i handskrift tecknade Lager Bring. Han dog 1787 $^{5}/_{12}$ i Lund. — Lagerbring begynte sin skriftställareverksamhet såsom en flitig arbetare inom disputationsliteraturens område, och af de 196 academiska disputationer, hvilka bära hans namn, äro de 150, af hvilka några behandla philosophiska ämnen, utgifna redan under de första tolf åren af hans tjenstgöring såsom professor i historia. Men i mån som förarbetena till hans lifs stora verk, Svea rikes historia, mera togo hans tid i anspråk, afstannade hans verksamhet på detta område, så att, medan han ännu i början af 1750:talet årligen utgifvit ända till femton disputationer under särskilta titlar, årliga antalet derefter vanligen blir en till tre. Det är under en tidrymd af fyratio år, från 1741 till 1781, då han vid 75 års ålder för sista gången uppträdde i den academiska cathedern, endast sex år, under hvilka icke någon disputation af hans hand utkommit. Öfver hans samtids academiska literatur har redan förgängelsen lagt sig, och den har ej mindre nått alstren af hans flit än andras. Men så föga nytt och af intresse, som de för oss erbjuda, voro de för sin tid ej utan betydelse, särskilt genom den riktning de gåfvo åt de historiska studierna. Med den honom egna sunda blicken för sakerna vände han sig nämligen från de vidtutsväfvande stora ämnena till de smärre och närmast liggande och bidrog sålunda genom sitt föredöme att väcka den samlareanda, hvilken under den sednare hälften af förra århundradet med så mycken ifver och flit åt kommande forskare sammansökte och ordnade ett rikt historiskt material. Om han derföre såsom historieskrifvare icke kan sägas hafva bildat någon skola, så har han deremot bildat en skola af samlare, och ur kretsen af hans lärjungar hafva utgått bland andra C. C. Gjörwell och G. Sommelius, B. Bergius och N. Brocman. Det har med läraren gått som med lärjungarne: en stor del af dessa samlingar hafva ej hunnit till tryckning, utan endast som handskrift tjenat efterverlden. Så förvarar Lunds universitet mycket betydliga handskrifna samlingar af Lagerbring. Efter freden i Roeskilde hade knappast någon sysselsatt sig med de södra landskapens historia — de academiska disputationerna af And. och Kil. Stobæus äro det enda literaturen har att framvisa — då Lagerbring genom utgifvande af Monumenta Scanensia gaf en väckelse åt detta håll. Necrologium lundense och Liber daticus blefvo i denna disputationsserie först utgifna; en ej obetydlig samling af historiska underrättelser om dessa trakter meddelades sednare i den följd af topographiskt-historiska afhandlingar, för hvilka han presiderade. Efter att såsom skriftställare på detta sätt hafva gjort sig bekant, var det vid 62 års ålder, som Lagerbring framträdde med det verk, i hvilket han samlat frukten af sina mångåriga forskningar, Svea rikes historia. Sverige hade nyss förut i Olof v. Dalins historiska verk sett ett arbete, som kunde göra anspråk på att anses såsom en rikshistoria, helst det var skrifvet på riksens ständers anhållan och af dem godkändt. Detta hade blifvit afslutadt med konung Carl IX:s styrelse, då Lagerbring företog sig att skrifva denna historia om från början. I sin ordning hann han icke längre än till början af Christian I:s regering, men hvad han lemnat, har med skäl blifvit ansedt som det första

omfattande critiskt-historiska arbete vår literatur eger, och genom detta arbete samt det sammandrag han öfver den svenska historien intill sin egen tid utgaf, kan han anses såsom den främste bland dem, hvilka intill Geijers och de nu lefvande häfdatecknarnes dagar berättat för det svenska folket dess öden. — Det fans hos Sven Lagerbring såsom häfdaforskare en flit, som omfattade sakernas minsta biomständigheter, och tillika ett skarpt och genomträngande omdöme, hvilket beherrskade dem. Härmed förenade sig en enkel och klar framställningsgåfva, full af en ursprunglighet, som gör att framställaren sjelf synes ständigt närvarande i sin berättelse. Likväl komma sakerna hos honom till sin rätt, derföre att bakom denna framställning, öfver hvilken till och med stundom breder sig än ett kärft satiriskt, än ett fint ironiskt löje, står ett redligt och allvarligt forskande sinne och en upphöjd vetenskaplig och personlig character. Ingenstädes framträder kanske lifligare denna ursprungliga och egendomliga, personligheten målande stil än i det tal inför kronprinsen Gustaf, sedermera konung Gustaf III, i hvilket han framställer första århundradet af det carolinska lärosätets historia. Såsom universitetslärare var han ett föremål för allas obegränsade vördnad och kärlek. Då han under vårterminen 1781 för sista gången uppträdde i den academiska lärostolen, samlade sig omkring denna hela universitetet, lärare och lärjungar med procancelleren i spetsen, för att afhöra den åldrige häfdatecknarens sista föreläsningar; och när samma termin han för sista gången presiderade för en academisk afhandling, bragtes honom å universitetets vägnar af dess rector en offentlig hyllningsgärd. Den skånska nationen, annars så talrik vid Lunds universitet, var det mindre i hans tid, derföre att nordskåningarne för att stå under sin frejdade landsmans inspection läto inskrifva sig i den blekingska, hvars inspector han var. Det är detta studerande landskap, som 1781 till minne af hans 32:åriga inspectorat öfver honom låtit pregla en skådepenning i guld med den enkla inskriften "Sveno Lagerbring Historicus." Hans vän, den danske historieskrifvaren P. Suhm satte honom denna minnesskrift: "S. Lagerbring historiæ septentrionalis stator, candore, eruditione, pietate nulli secundus, Sueciæ decus, sæculi ornamentum." Genom sina förbindelser med Suhm och Schöning, Langebek och andra danska historiska samlare är Sven Lagerbring att betrakta såsom den förste literäre skandinaven på svensk sida.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De œconomia camerali et commerciis. 1741. 4:o. — *Disp. Lund.:* De origine literarum. 1743. 4:o. — De civitate Dei. e. a. 4:o. — De priscis Scandiæ incolis. e. a. 4:o. — De lege adpetitus, quam sequitur anima humana, quæ et simplex est. e. a. 4:o. — De Wexionia urbe Smolandorum. P. I, II. e. a. 4:o. — De genuina philosophiæ notione, a priori demonstrata. e. a. 4:o. — De ara ignoti Dei, Act. XVII: 23. 1744. 4:o. — De impossibili creatione mundi æterni. e. a. 4:o. — De situ paradisi. P. I, II. e. a. 4:o. — Monumentorom Scanensium. (Vol. I) pars I et continuat. I—VI; pars II et continuat. I—IV; pars III et continuat. I—VI; Vol. II; pars I et continuat. I—XI; pars II et continuat. I—IV. 1744—50. 4:o. — De titulis principum, generatim, et Suioniæ regum, speciatim. P. I, II. 1744—45. 4:o. — De fœderibus cum infidelibus et barbaris. 1744. 4:o. — De origine rituum ecclesiasticorum N. Test. e. a. 4:o. — De mundi præsentis bonitate. e. a. 4:o. — De antropophagis. 1745. 4:o. — De usu et utilitate historiarum. e. a. 4:o. — De Gothungia (Göinge-härad). e. a. 4:o. — De musica sacra, generatim, et ecclesiæ Suiogothicæ, speciatim. e. a. 4:o. — De vero etymo Sueciæ. e. a. 4:o. — Diss. excutiens notam Christianismi ambiguam, crucem. e. a. 4:o. — De encæniis templorum. e. a. 4:o. — De usu salis in sacris. e. a. 4:o. — De Sanchuniathone. e. a. 4:o. — De unione Calmariensi. e. a. 4:o. — De episcopis eorumque insignibus in Suio-Gothia. e. a. 4:o. — Vindiciæ veræ patriæ Normannorum. e. a. 4:o. —

De regnis feudatariis. e. a. 4:o. — De priscis sedibus Cimbrorum. 1746. 4:o. — De partibus templorum christianorum. e. a. 4:o. — De Blekingia, de nomarchia orientali (Östra härad) de territorio Bräkne, de Listria (Listerhärad), de nomarchia Medelstadii (Medelstadshärad). 1746—48. 4:o. — De Carlshamnia, urbe Blekingiæ. 1746. 4:o. — De chartis. P. I, II. e. a. 4:o. — De numis. 1747. 4:o. — De usu luminum in sacris. e. a. 4:o. — De sectis hæreticorum primi p. Chr. n. seculi. e. a. 4:o. — De gladiatoribus. e. a. 4:o. — De colore cœruleo, tessera gentis Suio-Gothicæ. e. a. 4:o. — De prærogativis imaginariis literarum Chinensium. 1748. 4:o. — Speculum providentiæ divinæ in historia patriæ. e. a. 4:o. — De anno natali Jesu Christi. e. a. 4:o. — De pseudo-miraculis. e. a. 4:o. — Diss. sectam gnosticorum sistens. e. a. 4:o. — De Odino, magia liberato. e. a. 4:o. — De origine Francorum. e. a. 4:o. — Vindiciæ veterum magorum. e. a. 4:o. — De immortalitate mentis, ad doctrinam Hyperboreorum. e. a. 4:o. — De ordinibus equestribus. P. I. e. a. 4:o. — An trinitas personarum in Deo gentibus sit cognita. 1749. 4:o. — De septimana magna, Suethice dymbelvecka. 1750. 4:o. — Diss. gentilium de Christo olim prolata testimonia examinans. e. a. 4:o. — De festo calendarum Januarii. e. a. 4:o. — De purpura. e. a. 4:o. — De die dominico. e. a. 4:o. De piscaturis in oceano boreali. e. a. 4:o. — De Willandia (Willandshärad). P. I, II. 1751. 4:o. — Diss. Scandinaviam ut gentium vaginam considerans. e. a. 4:o. — De origine urbium antiquarum Suio-Gothiæ. e. a. 4:o. — De monade Pythagorica. e. a. 4:o. — De LXX hebdomadibus Dan. IX. 24—27. e. a. 4:o. — De Nicolaitis. e. a. 4:o. — Diss. Josephum Christianismi testem sistens. e. a. 4:o. — De precum formulis earumque usu in ecclesia primitiva. e. a. 4:o. — De origine concionum sacrarum. e. a. 4:o. — De utilitate commerciorum. e. a. 4:o. — De Hallandia in genere. e. a. 4:o. — De multitudine incolarum fundamento felicitatis civilis. e. a. 4:o. — De concilio Helsingburgensi a. MCCCXLV. e. a. 4:o. — De fundatione et dotatione altarium. e. a. 4:o. — De Romana combustione vulpium ad illustrationem Judicum XV. relata. 1752. 4:o. — De meritis Scandianorum priscorum in commercia et navigationem. e. a. 4:o. — De creatione mundi ad doctrinam Hyperboreorum. e. a. 4:o. — De gigantibus. e. a. 4:o. — De characteribus numerorum vulgaribus. e. a. 4:o. — De insula Glessaria. e. a. 4:o. — De Suio-Gothia, regum et principum matre. e. a. 4:o. — Diss. nonnullas circa commercia cautelas examinans. e. a. 4:o. — Diss. nonnullas de resurrectione carnis, philosophicas hypotheses historice examinans. e. a. 4:o. — De situ Atlanticæ Platonis. e. a. 4:o. — De causa restaurationis evangelicæ religionis sub Gustavo I. e. a. 4:o. — De antiquitate distinctionis populi Suio-Gothici in ordines. e. a. 4:o. — De origine primatus episcopi Romani. e. a. 4:o. — De commerciis longinquis. P. I, II. e. a. 4:o. — De Alberto Megapolitano rege Sueciæ. e. a. 4:o. — De comitiva dignitate præsertim in Suio-Gothia. 1753. 4:o. — De origine et nomine gentis Danorum. e. a. 4:o. — De distinctione ecclesiarum in matres et filias. e. a. 4:o. — De proëdria gentium Europæarum. e. a. 4:o. — De hierologia in nuptiis solenni. e. a. 4:o. — De baptismo per immersionem. e. a. 4:o. — De antiquissimis Christianorum jejuniis. e. a. 4:o. — De decreto comitiali vulgo Helge Ands Holms beslut. e. a. 4:o. — De fundamentis chronologiæ Suio-Gothicæ. P. I, II. 1754. 4:o. — De religione veterum Christianorum circa funera. e. a. 4:o. — De jejuniis veterum Suio-Gothorum. e. a. 4:o. — Diss. tractum territorii Lofguddiani Kullen dictum adumbrans. e. a. 4:o. — De decimis Christianorum. e. a. 4:o. — De origine et nomine gentis Russorum. e. a. 4:o. — Hypomnemata ad familias illustres Björnramianas. e. a. 4:o. — De illustri Hamiltoniorum gente. e. a. 4:o. — De territorio Oxie. e. a. 4:o. — Anmärkning öfver de äldre och nyare tiders förmåner. s. å. 8:o. — De liturgia Romano-Suethica. e. a. 4:o. — Diss. bullam pontificiam, unigenitus dictam, examinans. e. a. 4:o. — Hypomnemata Laurentii Petri Nericii archiep. Upsal. de sacra cœna, ante hac non edita et notis quibusdam illustrata. 1755. 4:o. — De felicitate regni Suio-Gothici arte magis quam Marte vel bello paranda. 1756. 4:o. — Hypomnemata nonnulla de indulgentiis. e. a. 4:o. — De interdicto. e. a. 4:o. — De immutabili gentium genio. e. a. 4:o. De testamento Caroli II Hispaniarum regis, fundamento juris familiæ Bourbonicæ in monarchiam Hispanicam. e. a. 4:o. — De templis Lundensibus. e. a. 4:o. — Hypomnemata historica in Jac. B. Bossueti hist. variat. eccles. prot. 1757. 4:o. — De ante-Nicæna S. S. Trinitatis doctrina contra Whistonum. e. a. 4:o. — De episcopo principe. 1758. 4:o. — De Gallorum druidis cum Gothorum drottis collatis. e. a. 4:o. — De concilio Upsaliensi anni 1593. e. a. 4:o. — De festo natalitiorum Christi.

1759. 4:o. — De Cimbrishamnia. e. a. 4:o. — De origine tributorum in Suio-Gothia. P. I, II. e. a. 4:o. — De villis nobilium urbanis vel säterier. 1760. 4:o. — De territorio Jerrestad. e. a. 4:o. — De festis virginis Mariæ. e. a. 4:o. — De duellis legitimis. e. a. 4:o. — De terminis. 1761. 4:o. — Excerpta diarii Minoritarum, notis illustrata. 1762. 4:o. — De antiquorum nummorum relatione ad hodiernos. e. a. 4:o. — De fide historica monumentorum Islandicorum. 1763. 4:o. — Diss. exhibens cautelas de prudenter instituenda historia. e. a. 4:o. — Diss. Smolandiæ partem specialem adumbrans, de Ottingia Berga (Berga Ätting). e. a. 4:o. — De villa nobili Tåstrup. e. a. 4:o. — De diebus fastis et nefastis ad mores veterum Suio-Gothorum. 1764. 4:o. — Hypomnemata historica de luxu Suio-Gothorum antiquo. 1765. 4:o. — De amore patriæ optimo migrationum obice. e. a. 4:o. — De persecutionibus et cruciatibus martyrum. 1766. 4:o. — De ludis circensibus, aliisque, objecto renuntiationis baptismalis. e. a. 4:o. — De distinctione fidelium in clericos et laicos. e. a. 4:o. — De Gothlandia, quondam feudo Sueciæ oblato. 1767. 4:o. — Hypomnemata circa priscas Judæorum sectas. 1768. 4:o. — De obligatione civium ad alendam principis familiam, cum per provincias proficiscitur. e. a. 4:o. — De æquilibrio Europæ inani. 1771. 4:o. — De statu rei literariæ in Suecia per tempora unionis Calmariensis. 1772. 4:o. — De novissimis per Europam revolutionibus earumque caussis. 1774. 4:o. — De priscis per Sueciam asylis. 1775. 4:o. — De vanitate artis decifratoriæ. 1777. 4:o. — De territorio Skyttiano (Skytts härad). 1778. 4:o. — De pace perpetua. e. a. 4:o. — De monumento Kivikensi. 1780. 4:o. — De dapifero, principe quondam senatus Suio-Gothici vulgo Drotset. 1781. 4:o. — Historia litteraria eller inledning till lärdomshistorien. D. I. Lund 1748. 8:o. — Fältmarskalken grefve Rutger von Aschebergs lefverne. Ibm 1751 8:o, 2:a uppl. Ibm 1805 8:o. (öfvers. på tyska af Slitzer). — Samling af åtskilliga handlingar och påminnelser, som förmodligen kunna gifva ljus i svenska historien. D. I—III. Ibm 1754–58. 8:o. (öfvers. på tyska af Möller). — Bref till Ihre om svenska och turkiska språkens likhet. Ibm 1764. 8:o. — Svea rikes historia. D. I—IV. Sthlm 1769—83. 8:o. (D. V. ej färdigtryckt). — Sammandrag af Svea rikes historia. Ibm 1775. 8:o. (ny uppl. 1778–80, öfvers. på franska af N. G. Agander. Paris 1788). — Svea rikes statskunskap. D. I. Sthlm 1796. 8:o. — Nya statshistorien i sammandrag. D. I: om Danmark. Ibm 1777. 4:o. — Jemförelse emellan äldre och sednare tiders vetenskaper och vitterhet i Sverige. (utgörande företalet i Gjörwells encyclopedie). Ibm s. å. 4:o. — Christna religionens sanning och trovärdighet af en svensk adelsman. Ibm 1778. 8:o. — Beskrifning på en gammal penning i Lunds myntsamling (i kgl. Witt.-, Hist.- och Antiqu.-Acad:s äldre handl. D. IV.) — Tal vid H. K. H. kronprinsens närvaro i Lund 1766. Lund s. å. 4:o. — *Parentationer:* öfver C. Gyllenborg 1747; — H. Benzelius 1759; — D. Ehrenstråhle 1769. — *Programmer:* vid firandet af kon. Adolf Fredriks födelsedag 1748; — firandet af arffursten Carls födelse s. å.; — af arffursten Gustafs födelsedag 1749; — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1751; — parentationen öfver prof. Nelander 1755; — rectorsombytet 1756; — juris doctorspromotionen 1768; — parentationen öfver Ehrenstråhle 1769; — prof. P. Muncks installation 1770; — rectorsombytet s. å. — *I handskrift* i Lunds univ. bibliothek: Collectiones historicæ Lagerbringianæ, 7 vol. 4:o. — Diplomatarium Lagerbringianum, 4 vol. 4:o. — Boëtii Johannis Diplomatarium Lundense, 2 vol. (afskr. af Lagerbring egenhändigt). — Förteckning på svenska riksråder sedan hedendomen. — Samling af kgl. bref och resolutioner ang. rikets academier. — Historiska samlingar rörande Fredr. II. i Preussen. fol. — D:o rörande Ryssland. 4:o. — Eruditi Suecani ab exteris laudati. fol. — Föreläsningar öfver Tysklands historia, öfver kyrkohistorien efter Benzelius m. fl.

IX. **Erland Samuel Bring** utnämndes såsom adjunct i historia till professor i samma ämne 1779 $^{1}/_{8}$ och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1798 $^{20}/_{5}$.

Han var född i Ausås i Skåne 1736, en brorsson till sin store företrädare. 1750 blef han student vid universitetet i Lund och aflade derstädes 1757 juridisk embetsexamen. Under de närmaste åren var han sysselsatt såsom practisk jurist, sedan han i svea och götha hofrätter blifvit inskrifven såsom auscultant. Till universitetet återvände han han 1762, då han anställdes såsom docent i

juridiska faculteten, och vid inrättandet af notariesysslan vid universitetet blef han dess förste innehafvare 1765. Följande året vann han den philosophiska lagern, och inträdde inom kretsen af den philosophiska facultetens lärare, då han vid densamma 1770 utnämndes till e. o. adjunct. Samma år hade han emottagit förordnande att uppehålla den historiska undervisningen under Lagerbrings tjenstledighet, och såsom tillförordnad professor hade han i 9 år skött dennes åligganden, innan han utnämndes till den historiska lärostolens ordinarie innehafvare. Under tiden hade han 1778 blifvit befordrad till ordinarie historiarum adjunct. På det historiska området har Erland Sam. Bring ej förvärfvat ett namn af någon större betydenhet: det egentliga fältet för hans vetenskapliga verksamhet var mathematiken. De arbeten, han inom denna vetenskap i handskrift efterlemnat och som förvaras på härvarande universitetsbibliothek, anses visa att han på några af dess områden ej allenast varit jemngod med sin samtids yppersta vetenskapsmän, utan ock höjt sig utöfver deras ståndpunkt. Hans Minne öfver Andreas Rydelius, det enda större arbete han utom academiska afhandlingar utgaf, visar honom äfven från en annan sida än den strängt vetenskaplige forskarens: det utgör ett förtjenstfullt prof på hans gåfva som minnestecknare, på samma gång som det inom en sammanträngd framställning är ett af de bästa och innehållsrikaste bidrag till historien om universitetets lif under den period, inom hvilken föremålet för hans skildring är den mest framträdande gestalten.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De fundamento officiorum erga Deum. 1767. 4:o. — Commentariorum de domo Oldenburgica prologus. P. I, II. 1778. 4:o. — De clamatore Haro. 1781. 4:o. — De regnis coalescentibus. e. a. 4:o. — Meletema historicum de perniciosa partitione regnorum. e. a. 4:o. — Commentarii de vita academica quam Londini Gothorum degit vir illustris Sam. Pufendorf. e. a. 4:o. — De influxu sedis imperatoriæ in imperium. e. a. 4:o. — De duce Venetiano marisque Adriatici desponsatione. 1782. 4:o. — De prærogativis lineæ masculinæ in regnis successivis. e. a. 4:o. — De beneficio pulveris pyrii. 1783. 4:o. — Borås, urbs Vestro-Gothiæ. 1785. 4:o. — Meletemata quædam mathematica circa transformationem æquationum algebraicarum. 1786. 4:o. — Constructio geomatrica navis aërostaticæ. e. a. 4:o. — De novo anno bissextili. 1787. 4:o. — De Carlstad urbe Vermelandiæ. P. I, II. e. a. 4:o. — De titulo magni. P. I, II. 1788—89. 4:o. — De charactere Wilhelmi III:tii regis Magnæ Britaniæ. 1790. 4:o. — Meletemata quædam genealogica. e. a. 4:o. — Collectanea quæ ad historiam urbis Lund pertinent. P. I. 1792. 4:o. — Diss. villam nobilem Borreby et annexa Bona leviter adumbrans. 1793. 4:o. – De illustri Lindenovorum gente. e. a. 4:o. — De insula Hven. e. a. 4:o. — De Olavo Trätälja Wermelandiæ primo rege. 1794. 4:o. — De banno majori et minori. e. a. 4:o. — De domo Holsato-Sonderburgica. 1796. 4:o. — De domo Holsato-Gottorpensi. e. a. 4:o. — De causis belli Anglicani inter rosam rubram et albam. e. a. 4:o. — De territorio Bara. (Bara härad). P. I. e. a. 4:o. — Minne öfver And. Rydelius, som vann första belöningen uti uppfostringssälskapet d. 1 Nov. 1782, utg. af C. C. Gjörwell, jemte L. J. Sparschuch's underrättelse om ätten Rydelius. Sthlm 1802. 8:o. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1784; — parentationen öfver prof. J. Nelander 1790; — festen i anl. af freden i Werelä s. å.; — doc. Älfs oration af samma anledning (svenskt); — rectorsombytet 1790; — *I handskrift:* 7 vol. skrifter i mathematiska ämnen. fol., (på univ.-bibliotheket i Lund).

X. **Johan Lundblad** utnämndes såsom eloquentiæ et poeseos professor samt prost och kyrkoherde vid S:t Peders klosters och Nöbbelöfs församlingar att derjemte vara professor i historia 1798 $^{8}/_{11}$, och innehade dessa lärostolar förenade till 1799 $^{2}/_{4}$, då han såsom utnämnd professor ensamt i förstnämnda ämnen lemnade den historiska lärostolen. Se vidare professorer i romersk vältalighet och poësi.

XI. **Nils Henrik Sjöborg** utnämndes såsom adjunct i historia till professor i samma ämne 1799 $^{16}/_{12}$ och utöfvade detta embete till 1814 $^{23}/_{3}$, då han derifrån erhöll tvenne års tjenstledighet, hvilken 1816 $^{3}/_{4}$ förvandlades till tjenstfrihet för lifstiden.

Han var född i Högestad i Skåne 1767. Efter studier vid Lunds universitet sedan 1783, erhöll han vid magisterpromotionen 1787 den philosophiska graden och kallades 1790 till docent i historia. För antiqvariska studier företog han en resa i Tyskland 1791 och fortsatte under vidsträckta fleråriga resor inom fäderneslandet de studier på fornforskningens område, som han redan från ungdomen med mycken ifver omfattat. 1796 utnämndes han till adjunct i historia och hade, redan innan han tre år derefter intog den historiska lärostolen, såsom utgifvare af sin "Inledning till kännedom om fäderneslandets antiqviteter" gjort sitt namn kändt och bidragit att väcka intresse för fosterlandets äldsta historia. Såsom professor i historia har han under sin kraftfullare ålder i mera än vanlig grad förstått att väcka kärlek för de ämnen, med hvilka han företrädesvis sysselsatte sig — derom vittnar en skola af förtjenta män inom fornforskningens och topographiens områden, som varit hans lärjungar, sådana som hans efterträdare Lindfors, Liljegren, Ahlqvist, Bexell m. fl. —; och äfven såsom stiftare af universitetets historiska museum (1805), hvars första samlingar till en betydlig del voro skänkta af honom sjelf, har han förvärfvat anspråk på erkännande af en gagnelig academisk verksamhet. Äfven har han inlagt stor förtjenst såsom den der i nyare tider först vändt uppmärksamheten på vigten af fornminnens skyddande mot förstörelse. Såsom vetenskapsman torde Sjöborgs förtjenst mera hafva legat deri, att han visat vägen för andra, för grundligare och skarpsinnigare undersökningar mera danade forskare, och det inflytande, som hans verksamhet såsom författare utöfvat på den nordiska fornforskningens framsteg, har sålunda endast varit ett medelbart. Det har varit åt Lunds universitet under en sednare tid förbehållet, att sedan här ett nytt uppslag för den nordiska forntidsvetenskapen blifvit vunnet, från en mera vetenskaplig ståndpunkt bearbeta samma område, på hvilket Sjöborg först vändt en allmännare uppmärksamhet. — Sedan Sjöborg lemnat universitetet, vistades han dels på antiqvariska resor inom Sverige och äfven i Norge, dels och vanligast i Stockholm, sysselsatt med utgifvandet af sitt stora verk: Samlingar för Nordens fornälskare. Han afled derstädes 1838 $^{1}/_{7}$, kort sedan han vid magisterpromotionen s. å. erhållit jubelkransen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De prædio Ingelstad. 1790. 4:o. — Topographia parœciæ Raflunda et monumentorum quæ circa sunt. 1791. 4:o. — De Altenavia Danorum, incendio a MDCCXIII exhausta. P. I. 1800. 4:o. — Diss. arch. vocabula Gallica in lingua antiqua Gothica investigans. e. a. 4:o. — Rigs-Mal, carmen Gothicum, antiquissimam Scaniæ historiam illustrans. 1801. 4:o. — De America, Norvegis ante tempora Columbi adita. e. a. 4:o. — Lodbrokar-quida, carmen Gothicum famam regis Ragnari Lodbrochi celebrans. P. I—VI. 1802. 4:o. — Diss. legatum Arna-Magnæanum, historiæ septemtrionalis causa factum, leviter adumbratura. e. a. 4:o. — De communi vinculo et cognatione, qua historia ac reliquæ disciplinæ inter se continentur. e. a. 4:o. — Cippi runici ad Dagsnäs, prædium Vestrogothiæ Tusculanum generos. Thamiæ, positi. e. a. 4:o. — Historicus nulli parte addictus. e. a. 4:o. — Numophylacium regiæ academiæ Lundensis. P. I - XII. 1802 - 07. 4:o. — Grammaticæ Gothico-Islandicæ electa. P. I, II. 1804—05. 4:o. — Observat. nonnullæ de hierarchia. P. I, II. 1805—06. 4:o. — De monumentis runicis extra Scandinaviam. Sect. I, II. e. a. 4:o. — De vi musicæ in homines. 1805. 4:o. — Literæ Gothicæ, ab Asia oriundæ, ad Scandinavos hospites deductæ. e. a. 4:o. — Tria monumenta Judæorum reli-

giosa in Museo Carolino Lundensi. 1806. 4:o. — De archiepiscopo Johanne VI. Bened. filio Oxenstjerna. e. a. 4:o. — De insula et parœcia Vestrogothiæ Thorsö. P. I. e. a. 4:o. — Historia Runarum Helsingicarum. e. a. 4:o. — Polynesia detecta. 1807. 4:o. — Monimenta lapidaria, quæ in Scania extant gigantea. e. a. 4:o. — Tympanum Schamanico-Lapponicum in Museo historico Lundens. P. I, II. 1808. 4:o. — De fide historiarum Islandicarum. P. I. e. a. 4:o. — De magia literata Scandinavorum. P. I, II. e. a. 4:o. — De Ingialdo Illråda. e. a. 4:o. — De Gustavo Erici XIV. filio. P. II. e. a. 4:o. — Mythologia Scandinavica cum Romana comparata. P. I, II. e. a. 4:o. — De Nicolao Örn se principem Lapponiæ professo. e. a. 4:o. — De Cartesio, ejusque cranio in reg. acad. Carol. Lundensi. e. a. 4:o. — De schola Helsingburgensi. P. I. 1810. 4:o. — Gautamål lingua antiqua Scandinaviæ. P. I—VII. 1811. 4:o. — De politicis inter Sueciam et Galliam commerciis. P. I. e. a. 4:o. — Momenta quædam historiam lecturo observanda. e. a. 4:o. — Blekings historia och beskrifning. D. I, II. Lund 1792—93. 8:o. — Inledning till kännedom af fäderneslandets antiquiteter. Ibm 1797. 8:o. — Samlingar till Skånes historia och beskrifning. H. 1—3. Ibm 1801—14. 8:o. — Beskrifning öfver Malmöhus län. H. 1: Malmö stad. Ibm 1812. 8:o. — Berättelse om de i Sverige och Dannemark ådagalagda bemödanden och vidtagne författningar för antiqviteters upptäckande, vård och bibehållande. Ibm. 1813. 8:o. — Nomenclatur för Nordiska fornlemningar. Sthlm 1815. 8:o. — Fornlemningars kännetecken, på kongl. maj:ts befallning tryckt och utdelad till kyrkorna i landsorterna. Ibm s. å. 8:o. — Supplement till bihanget i J. Hallenbergs berättelse om ett i Motalaström träffadt fynd. Ibm 1818. 8:o. — Anteckningar om Knutsgillet samt flere medeltidens inrättningar och brödraskap i Lund. Lund 1819. 8:o. — Samlingar för Nordens fornälskare. D. I—III. Sthlm 1822—30. 4:o. (D. IV i handskrift i Witt.-, hist.-, och antiqu.-akad.). — *Tal:* vid jubelfesten i Lund 1793: svea rikes religionshistoria i sammandrag; — i Christianstads frimurareloge 1797. — *Programmer:* vid parentationen öfver universitetets förre canceller G. A. Hiärne 1809; — firandet af Carl XIII:s thronbestigning s. å.; — rectorsombytet 1810; — philos. magisterpromotionen 1811.

XII. **Anders Otto Lindfors** utnämndes såsom e. o. professor i historia till ordinarie professor i samma ämne 1816 $^{3}/_{4}$ och innehade denna lärostol till 1826 $^{9}/_{6}$, då han förflyttades till professionen i romersk vältalighet och poësi. Se vidare professorer i romersk vältalighet och poësi.

XIII. **Ebbe Samuel Bring** utnämndes såsom professor i theoretisk philosophi till professor i historia 1828 $^{6}/_{2}$ och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1855 $^{20}/_{2}$.

Han var född i Össjö i Skåne 1785, brorsson till Erland Samuel Bring, som förut innehaft den historiska lärostolen. Redan 1798 inskrifven såsom student i Lund, erhöll han derstädes vid magisterpromotionen 1808 lagerkransen och blef följande året kallad till docent i lärdomshistorien. Efter att hafva tillbragt någon tid med medicinska studier, vände han sin håg till de juridiska vetenskaperna, i hvilka han hade Holmbergsson till lärare, aflade 1815 juris utriusque candidatexamen och utnämndes samma år till e. o. adjunct i criminallagfarenhet. 1819 befordrades han till ordinarie juris adjunct och hade, innan han tvenne år sednare (1821 $^{14}/_{11}$) utnämndes till professor i theoretisk philosophi efter Fremling, såsom lärare i juridiska faculteten under ett läsår (1815—16) förestått den juridiska professionen och derjemte innehaft åtskillga uppdrag såsom practisk jurist. Såsom professor i historia erhöll han 1841 presterlig ordination och blef följande året kyrkoherde i Bjereshögs och Oxie præbendepastorat. Nordstjerneorden erhöll han 1850. Redan en blick på Brings studii- och befordringsbana visar hans mångsidiga lärdom och forskningsbegär. Han hade idkat studier inom alla universitetets faculteter och i tvenne af dem varit lärare; vid trenne af universitetets lärostolar hade han tjenstgjort såsom

professor. Sålunda en af den polyhistoriska lärdomens sista representanter vid universitetet, förrådde han måhända äfven de brister, hvaraf denna åtföljdes.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De temperamento et charactere. P. I. 1808. 4:o. — De vita et scriptis Petri Abælardi auctoris philosophiæ scholasticæ vulgo habiti. P. I. 1809. 4:o. — Codex juris Vestrogothici, ex vetusto bibliothecæ regiæ Holmiensis manuscripto, multum a Stjernhjelmiano discrepante, transscriptus. P. I—XXI. 1812—22. 4:o. – De jure naturali, gentium et civili; ex mente Ciceronis. 1820. 4:o. — De judicio homicidii, secundum jura Suiogothiæ vetusta. P. I. II. e. a. 4:o. — De schematismo conceptuum purorum intellectualium. P. I—III. 1821. 4:o. — De veterum Suecorum et Gothorum præcipuis, quæ rempubl. spectant, institutis. P. I—XXII. 1823—26. 4:o. (första afd.: "de mutua fideijussione" särskilt utgifven i Lund 1825). — Aphorismi. 1825. 4:o. — De ratione, qua philosophia cum scientia naturæ continetur. P. I III. e. a. 4:o. — In politicam illustrissimi Montesquieu theoriam obss. P. I—III. 1826. 4:o. — Vera juris naturæ hodierni æstimatio. P. I—V. e. a. 4:o. — De divina revelatione. P. I, II. e. a. 4:o. – Prolusiones antiquariæ. P. I—IX. 1827—29. 4:o. — Om de från Skandinavien till heliga landet företagna valfarter och korståg, samt de betydligaste följderna deraf för skandinaviska kulturen. 1827. 8:o. (särsk. utgifven i Lund. s. å.) — Acta authentica historiam Christinæ reginæ spectantia, nunc demum edita. P. I—IV. 1828—29. 8:o. — Historica in difficiliores aliquot Herodoti locos adnotamenta. P. I—V. 1829. 4:o. — De forma civitatis Suecanæ. P. I—VI. e. a. 4:o. — P. Ovidii Nasonis Heroides, Suethice redditæ. P. I, II. e. a. 4:o. — De Æschylo tragico. P. I. e. a. 4:o. — Epigrammata quædam ex anthologia Græca, Suethice reddita. e. a. 4:o. — Autentiska bref och handlingar hörande till drottning Christinas historia. St. 1—15. 1829—32. 8:o. (särsk. utg. Lund 1832). — Laus Melekschah et Bagdad, carmen Enveri, Persice et Suethice. P. I. 1829. 8:o. — Förklaring öfver åtskilliga, i synnerhet skånska orters namn. St. 1—4. 1832—33. 4:o. — Om statsförfattningen och krigsväsendet hos de fordna Svear och Göther. St. 1—10. 1832. 4:o. — Om de fordna Skandinavers näringsfång och hushållning, St. 1—5. 1833. 8:o. — Om de fordna Skandinavers kroppsöfningar och lekar. St. I. s. å. 8:o. — Antiqvariska anteckningar. St. 1—3. 1834. 4:o. — De ingente Franco-Gallorum regis, Henrici IV:ti consilio, vulgo: le grand dessein de Henri IV. P. I—V. 1835. 4:o. — Jemförelse emellan statsförfattningens utveckling hos Romarne och hos de germaniska, i synnerhet hos de skandinaviska folken. I—V. s. å. 4:o. — Strödda uppsatser af historiskt, politiskt och philosophiskt innehåll. St. 1—4. s. å. 8:o. — Om stat, statsförfattning och representation, med afseende på Sverige. Rättelser och tillägg (till en fg. år utg. skrift med samma titel). St. 1—3. s. å. 8:o. — Carla-Minne eller konungarne Carl VIII:s, Carl IX:s, Carl X:s, Carl XI:s och Carl XII:s mynt- och medaillehistoria. I—V. e. a. 8:o. — Taciti Germania. Öfversättning med commentarier. I—IX. 1836. 8:o. — Kort anvisning till nordiska fornspråket. I—XIV. 1837. 8:o. — Öfningsbok i fornnordiska språket. I—IX. 1838. 8:o. — Ordbok för att befordra studerandet af Hegels skrifter. I—XLII. 1838—43. 8:o. (särsk. utg. Lund s. å. h. 1, 2.) — Anteckningar rörande Bohusläns äldsta namn och bebyggare. 1838. 8:o. — C. Cornelii Taciti historiarum liber primus. P. I—IX. e. a. 8:o. — C. Cornelii Taciti annalium liber primus Suethice versus. P. I. e. a. 8:o. — M. Tulli Ciceronis de republica liber I. Sueth. vers. P. I—V. e. a. 8:o. — Öfversättningar från Lord Byron. 1839. 8:o. — Granskning af Cassagnacs historia om de arbetande och de borgerliga klasserna. I. s. å. 8:o. — Bidrag till historien om personlighetsprincipets utveckling hos de germaniska nationerna. I—XIII. 1844—47. 8:o. (särsk. utg. Lund 1845, 47). — Granskning af grunderna för det nya förslaget till en förändrad nationalrepresentation. I—IV. s. å. 8:o. — De philosophiska vetenskapernas encyclopedie. I—VII. s. å. 8:o. — Claustrum animæ, e codice vetusto bibl. gymn. Lincop. nunc primum editum. P. I—VI. e. a. 8:o. — Antiqvariska anteckningar. I—III. s. å. 8:o. – Legenda St. Georgii Cappadociensis e cod. mscr. bibliothecæ regiæ Holm. e. a. 8:o. — En portatif runsten. 1846. 8:o. — Theorierna angående menniskoslägtets racer. I—VIII. 1847. 8:o. — Om pauperismen, dess orsaker och botemedel. s. å. 8:o. — Geologiskt- geognostiska anteckningar om Öland. I. s. å. 8:o. — Fabula Caroli magni Suecana, e codd. mss. reg. biblioth. Hauniensis, nec non reg. biblioth. Holmiensis nunc primum edita. P. I—IV. e. a. 8:o. — Grunderna till svenska civillagfarenheten, uti systematisk ordning. Lund 1819. 8:o. — Svar på en skrift, kallad: Anmärk-

ningar vid juris adj. Ebbe Sam. Brings utgifna grunder till svenska civillagfarenheten. Ibm. s. å. 8:o. — Om stat, statsförfattning och representation med afseende på Sverige. Ibm. 1834. 8:o. — Tidens frågor betraktade från den vetenskapliga ståndpunkten. h. 1, 2. Ibm. 1839, 42. 8:o. — *Programmer:* vid jubelfesten 1830; — prof. Hills installation 1831; — rectorsombytet s. å.; — magisterpromotionen 1838; — rectorsombytet 1841 (svenskt).

XIV. **Wilhelm Eric Svedelius** utnämndes såsom adjunct i historia och statistik vid Uppsala universitet till professor i historia vid Lunds universitet 1856 $^{18}/_{4}$, och innehade detta embete till 1862 $^{5}/_{5}$, då han såsom utnämnd skytteansk professor i Uppsala lemnade universitetet.

Född i Köping 1816; student i Uppsala 1831; philos. doctor (ultimus) 1839; politices docens vid Uppsala universitet 1840; erhöll 1841 svenska academiens stora pris för en afhandling: "Om de orsaker, hvilka under konung Carl XI:s regering föranledde statsskickets förändring;" adjunct i historia och statistik i Uppsala 1850; förestod skytteanska professionen derstädes v. t. 1846 och läsåret 1846—47, samt historiska professionen läsåren 1850—51 och 1853—54 samt h. t. 1854; riddare af nordstjerneorden 1860; erhöll medaljen "litteris et artibus" 1864; en af de 18 i sv. academien s. å.; riddare af kgl. norska S:t Olafs orden s. å.; ledamot af svensk-norska unions-comitéen 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De bello devolutionis et fœdere trium civitatum contra Ludovicum XIV Galliæ regem annis 1667—68. P. I. (præs. Geijer) II - VI. 1838 - 40. 4:o. — De systemate civitatum septentrionalis Europæ sub initio medii ævi. P. I—XIV. 1841—44. 4:o. — Om reductionen af krono- och adeliga gods under k. Carl X Gustafs och k. Carl XI:s regering. I—LXV. 1849—51. 4:o. — Tal i anledning af H. Maj:t kon. Oscar den I:s upstigande på thronen 1844. Ups. s. å. 4:o. — Några ord vid studentföreningens i Upsala allmänna sammankomst d. 25 Maj 1846. Ups. s. å. — Om studentföreningen i Uppsala. Ibm 1847. 8:o. — Afskedsord efter slutade föreläsningar i Uppsala 1856. Ups. s. å. — Om statsrådets ansvarighet. Ibm 1856. 8:o. — Om historiska studier, med afseende på de svenska universiteternas ungdom. Lund 1857. 8:o. — Till kon. Oscars minne. Tal vid Lunds academies sorgefest 1859. Ibm 1859. 8:o. — Till Gustaf Wasas minne. Tal vid Utmeland i Mora 1860. Fahlun 1860. 8:o, 1, 2 uppl. — Om kon. Gustaf II Adolfs karaktersutveckling särdeles under den tidigare delen af hans lefnad. Föreläsningar hållna i Upsala, höstterminen 1862, jemte Helsning till Upsala studentcorps, till Westmanlands och Dala nation samt Kalmare nation. Ups. 1862. 8:o. — Till Carl XIV Johans minne. Tal vid Carl Johans förbundets högtidsfest 1864. Ibm 1864. 8:o. — Tal vid aftäckningen af Gustaf Wasas minnesvård i Westerås 1864. Westerås s. å. 8:o. — Stycken ur Norges historia. Föreläsningar hållna i Stockholm år 1866. Sthlm 1866. 8:o. — Minnestal öfver C. E. Fahlcrantz, vid Westmanl. och Dala nations minnesfest öfver Christian Erik Fahlcrantz i Upsala 1866. Ups. s. å. 8:o. — I tidskriften *Frey:* Om förföljelsen emot Castovius och Bilberg, ett bidrag till svenska tryckfrihetens historia. 1842. — Om kon. Carl X:s reduction af kronogods, jemförd med den som verkställdes under kon. Carl XI. s. å. — Om arfsrätten till Sveriges krona. 1843. — Om de slaviska folken. 1849. — Recension öfver Fryxells Berättelser ur Sveriges historia: Christina, jemte svar på förf:s antikritik 1842, m. fl. smärre recensioner. — *I kgl. Witt.-, Hist. och Antiqv. Academiens Handl.:* Om konung Gustaf I och hans tidehvarf, särdeles de tvänne första s. k. Dalkarlsuproren. Inträdestal. Ny följd II. — *I Sv. Acad:s Handlingar:* Försök till en historisk framställning af de orsaker, hvilka under k. Carl XI:s regering föranledde statsskickets förändring. D. XXI. (belönt med acad:s stora pris). — Inträdestal öfver C. A. Hagberg. D. XXXIX. — Minne af professorn vid Upsala universitet, kanslirådet Johan Upmark-Rosenadler. D. XL. Till firandet af Birger Jarls och Stockholms grundläggnings sexhundraåriga minne. D. XLI. — Tal på sv. acad:s högtidsdag 1864, jemte svar på herr Hildebrands och herr Melins Inträdestal. Ibm.

XV. **Niklas August Tengberg** utnämndes såsom adjunct i historia till professor i samma ämne 1863 $^{30}/_{12}$.

Född i Götheborg 1832; student 1849; philos. doctor 1853; docent i historia 1855; uppehöll efter förordnande af 1855 $^{1}/_{7}$ de till professionen i historia hörande föreläsningar och examina intill slutet af v. t. 1856, samt innehade ytterligare förordnande att densamma bestrida 1860 $^{7}/_{9}$—$^{19}/_{10}$ och 1862 $^{1}/_{9}$—1863 $^{1}/_{12}$; adjunct i historia 1858.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Sveriges förhållande till främmande magter under K. Karl XII:s styrelsetid. 1854. 8:o. — Om Kejsarinnan Katharina II:s åsyftade stora nordiska alliance. 1863. 8:o. — Bidrag till historien om Sveriges krig med Ryssland, åren 1741—43. Häft. 1, 2. Lund 1857—60. 8:o. — Om frihetstiden. Några anmärkningar. Sthlm 1867. 8:o. — Några recensioner i Nordisk Universitets-Tidskrift.

E. o. Professorer.

I. **Ivar Wandalin** 1668—69. Se ordinarie professorer i historia.

II. **Nils Wolf-Stjernberg** 1668—71. Se ordinarie professorer i theoretisk philosophi.

III. **Anders Otto Lindfors** 1815—16. Se ordinarie professorer i latinsk vältalighet och poësi.

IV. **Abraham Peter Cronholm** utnämndes såsom adjunct i historia till e. o. professor i samma ämne 1849 $^{23}/_{11}$, och erhöll på begäran från detta embete afsked 1855 $^{14}/_{10}$.

Född i Landskrona 1809; student 1825; philos. doctor 1829; docent i nordisk historia 1831; e. o. adjunct i nordiska historien och antiqviteterna 1834; ordinarie adjunct i historia 1838; prestvigd 1841; förestod professionen i historia under en del af vårterminerne 1842, 1846 och v. t. 1855, samt professionen i kyrkohistoria och symbolik läsåret 1844—45. R. N. O. 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De cultu solis in Oriente. P. I—III. 1830. 4:o. — De antiquissimis Scandinaviæ gentibus. P. I—VI. 1831. 4:o. — De Suecorum intra annos MDCLX—LXXXII cum Gallis fœderibus. P. I—IV. 1837. 8:o. — De Snorronis Sturlonidis historia. P. I VI. 1841. 8:o. — Bedæ historia ecclesiastica critice examinata. P. I—X. e. a. 8:o. — Theses. e. a. 8:o. — De varia societatum medii ævi monasticarum indole. P. I, II. 1844. 8:o. — De Sueciæ nobilium ordine ante unionem Calmariensem instituto. P. I—V. 1848. 8:o. — Wäringarne. Historisk undersökning. Lund 1832. 8:o. — Fornnordiska minnen. D. I: Nordboarne i vesterviking, D. II: Nordboarne i österviking. Ibm 1833—35. 8:o. — Strödda biografier: Magnus Gabr. da la Gardie, Joh. Adler Salvius (Supplement till Biogr. Lexicon) Lund 1836. 8:o. — Tal med anledning af H. K. H. hertigens af Skåne 10:de födelsedag. Ibm 1836. 8:o. — Teckning af de samhällsförhållanden som föranledde reduction och envälde i Sverige under Carl XI (i Brage og Idun. Kbhvn 1836). — Catholska ligan och Hugenotterna. Historisk tidsteckning. Ibm 1839. 8:o. — Vissa riktningar i Europas nyare litteratur med särskildt hänseende till familjen och staten (i Adlersparre's läsning i blandade ämnen. Carlstad 1840). — Tal vid minnesfesten i Lund d. 13 Maj 1843. Lund s. å. 8:o. — Nordiska vikingalifvets historiska betydelse. Föredrag i det Skandinav. sällsk. 1845. Ibm s. å. 8:o. — Historisk-kritiske Bemærkninger over Danmarks Tilstand under Erik Glippings og hans Forgængers Regjering (i Historisk Tidsskrift. Kbhvn 1845). — Skånes politiska historia. D. I, II. Lund och Sthlm 1847—51. 8:o. — Minnestal öfver E. G. Geijer. Lund 1847. 8:o. — Historia om trettioåriga kriget (i förening med G. H. Mellin). Norrkpg 1848—49. 8:o. — Sveriges historia under Gustaf II Adolfs regering. D. I—IV. Sthlm 1857—64. 8:o. — Biografier i Biografiskt lexicon, samt smärre uppsatser och recensioner i tidskrifterna Skandia, Sv. litteraturföreningens tidskrift, Studier, kritiker och notiser, Antiquariske Annaler m. fl.

sin tjenstebefattning entledigades. Efter Cassii afgång skildes för första gången dessa lärostolar, och universitetet erhöll i CASPAR WEISER (1671—76) sin förste och ende ordinarie professor ensamt i poesi [1]), under det att eloquentiæ professionen öfverläts åt ERIC ELFVEDALIUS (1671—76), under åren 1671—73 gemensamt med historien, och efter sistnämnda år såsom särskilt läroämne. Fördelningen af dessa läroämnen under dessa lärare förblef bestående till universitetets upplösning genom kriget 1676—79. Jemte dem voro såsom e. o. professorer i samma ämnen under universitetets första period anställda NILS WOLF-STJERNBERG i vältalighet 1668—70 och ANDREAS STOBÆUS i poesi sedan 1674.

Då universitetet 1682 efter krigets slut åter upprättades, var det bland de under det första tidskiftet af dess lif anställda lärare i dessa ämnen endast Andreas Stobæus, som dit återvände. Elfvedalius hade midt under krigets fasor aflidit och Caspar Weiser för landsförräderi blifvit ur riket förvisad; Wolf-Stjernberg hade, efter att förut i Lund hafva varit ordinarie professor i logik och metaphysik, mot det carolinska lärosätet utbytt det gustavianska i Uppsala. ANDREAS STOBÆUS emottog 1682 såsom ordinarie professor den förenade lärostolen i vältalighet och poesi, men afträdde redan 1687 det förstnämnda af dessa läroämnen till JONAS HÖRLING (1687—1707), som blef professor ensamt i vältalighet, under det att Stobæus fortfor att vara poeseos professor, men med detta läroämne förenade den historiska professionen (se ofvan pag. 227). Under bortemot ett halft århundrade fortfor denna fördelning af ifrågavarande läroämnen att ega bestånd, till dess genom kgl. br. 1731 $^{23}/_{2}$ lärostolarne i vältalighet och poesi ånyo — och för alltid — förenades.

Rörande den offentliga undervisningen i vältalighet under den tid, som Hörling var dess målsman, upplysa de i behåll varande föreläsningscatalogerna endast, att han 1704 tolkat Cæsar's Commentarii de bello Gallico et civili. Upplysande för den form, som öfningarne i vältalighet under hans ledning tagit, äro derjemte åtskilliga af honom utfärdade inbjudningsprogrammer till afhörande af offentliga latinska "exercitationes oratoriæ" af studerande. Särskilt anmärkningsvärd är bland dessa inbjudningen till en dramatisk föreställning af hans lärjungar, framställande öfverläggningarne i romerska senaten angående puniska kriget. — Efter Hörling innehades professionen i vältalighet af ERLAND LAGERLÖF (1707—13), förut professor i logik och metaphysik, samt efter dennes död af CARL SCHULTÉN (1715—16), som derifrån

[1]) Anmärkningsvärdt är, att poesien sålunda erhöll en särskilt lärostol, oaktadt bland skälen för Cassii reduction anfördes, "att poesien näppeligen behöfde af någon professor särskilt vara drifven och representerad."

öfvergick till den orientaliska lärostolen, och CARL PAPKE (1716—31), efter hvars förflyttning från denna lärostol till den theoretiskt-philosophiska, vältaligheten upphörde att vara läroämne för en särskilt profession. Den offentliga undervisningen under dessa lärares tid omfattade dels tolkningen af classiska auctorer, företrädesvis Cicero och Livius, men äfven Curtius och Plinii bref, samt någon gång en af Cellarius utgifven samling af tal hos latinska historiska författare [1]), dels framställningen af reglorna för talarekonsten och föreläsningar öfver romerska antiqviteterna. Enskilt erbjudes derjemte handledning vid latinska skriföfningar.

Den med den historiska lärostolen förenade professionen i poesi räknade under samma tid endast tvenne innehafvare: ANDREAS STOBÆUS (1687—1714) och MAGNUS RYDELIUS (1715—31). Stobæus, den af sin samtid så högt prisade latinske skalden, har under sin läraretid, att döma efter de torftiga underrättelserna i föreläsningsprogrammerna, samtidigt omvexlande föreläst öfver historien och poesien, och såsom professor i sistnämnda ämne tolkat Virgilius, Ovidius och Horatius samt meddelat enskilt undervisning "in iis, quæ ad facultatem poeticam spectant." — M. Rydelius synes på det sätt hafva velat tillgodose de båda olika läroämnen, som voro honom anförtrodda, att han omvexlande under olika år offentligen föreläste öfver dem båda. Hans enskilta undervisning finnes ofta hafva omfattat det af dessa ämnen, öfver hvilket under året icke offentligen förelästes. Så föredrogs 1717 offentligen allmän historia, och meddelades enskilt reglorna för ars poetica, 1718 offentligen Virgilii Æneis, enskilt verldshistoria, 1719 åter offentligen historia o. s. v. — Såsom poeseos professor finnes Rydelius utom Virgilius äfven hafva tolkat Ovidius.

Sedan efter Papkes afgång lärostolarne i vältalighet och poesi ånyo och för beständigt blifvit förenade, blef förre poeseos professorn MAGNUS RYDELIUS för en kort tid (1731—35) innehafvare af denna återupprättade lärostol. Efter att i denna egenskap hafva tolkat Ciceros bref och ledt latinska tal- och skriföfningar, öfvergick han 1735 till theologiska faculteten, och lemnade sin förra lärostol åt NILS STOBÆUS (1735—54), den förtjente Andreas Stobæi ej oberömlige son. Under sin läraretid egnade han sig åt tolkningen af Ciceros tal och skrifter rörande talarekonsten, samt af Livius; bland skalderna finnes han företrädesvis hafva uppehållit sig vid Horatius, efter hvilken han framställde poetikens reglor, och äfven Virgilius, af hvars skrifter han genomgick så väl Æneiden, som Eclogerna och Georgica. Enskilt

[1]) Orationes ex optimis historicis Latinis excerptæ. En upplaga af detta arbete utkom i Leipzig 1732. 12:o.

erbjöd han derjemte hvarje år undervisning i "eloquentia, tam soluta quam ligata," och detta, såsom det heter i ett af hans tillkännagifvanden härom, "non regulis modo et exemplis, sed qui optimus est magister, usu atque exercitio." Efter N. Stobæi död 1754 utsågs till hans efterträdare œconomiæ professorn JOHAN HENRIK BURMESTER (1756—70). Under så väl Burmesters läraretid såsom innehafvare af denna lärostol, som under ANDREAS PETER STOBÆUS (1771—99), hvilken efter honom emottog densamma, var det af latinsk prosa nästan uteslutande Ciceros tal, som offentligen förelästes, och bland skalderna Ovidius och Virgilius, samt under endast tvenne år (1767 och 1774) Horatius. Hvarken Burmester eller A. P. Stobæus, son till Nils Stobæus och sonson till Andreas och sålunda den tredje innehafvaren i rätt nedstigande led af professionen i vältalighet och poesi, synes så som det varit önskligt hafva förmått att hålla de classiskt-latinska studierna vid makt.

Vid sidan af Stobæus 1789 ställdes såsom ordinarie eloquentiæ et poeseos professor JOHAN LUNDBLAD (1789—1819), den man, genom hvars verksamhet dessa studier skulle väckas till nytt lif. Den skola, som under hans ledning här uppväxte, har gifvit anledning, att hans läraretid har blifvit ansedd såsom den latinska classicitetens egentliga blomstringsperiod vid Lunds universitet. Under den tid af tio år, som förflöto efter Lundblads utnämnande till professor innan Stobæi afgång, då sålunda den romerska vältaligheten och poesien hade tvenne målsmän vid universitetet, synes dessa vanligen så hafva sinsemellan fördelat undervisningen, att Lundblad, under det att Stobæus föreläste öfver Ciceros tal, samtidigt tolkade skalderna, och tvärtom föredrog någon romersk prosaist, då denne sednare uppehöll sig vid Ovidius. Såsom offentlig föreläsare så väl under denna tid, som sedan han blifvit ensam såsom de latinska studiernas målsman, egnade Lundblad sig åt tolkningen dels af Cicero, som han företrädesvis älskade, och af hvars skrifter han afhandlade De oratore och Brutus, samt bref och "Orationes selectæ," dels af Livius och af Quintiliani Institutiones oratoriæ. Omvexlande härmed föredrog han — om äfven mera sällan — Virgilii Æneis och Ovidii Tristia och Metamorphoser. Vid för Lundblad inträffande förfall bestreds under kortare tid undervisningen dels af adjuncten i ämnet Carl Wetterberg, dels af philosophiæ adjuncten Joh. L. Wickelgren, samt under de sista åren af Lundblads läraretid af ELIAS LIDFORS, hvilken äfven, sedan denne 1819 såsom professor emeritus lemnat sin lärostol, blef hans efterträdare. Särskilt såsom föreläsare egde Lidfors enligt samtidas enstämmiga vittnesbörd stora gåfvor. Under den korta tid, som han innehade denna lärostol (1820—25), föreläste han öfver Cicero's De oratore, De legibus och Orator, Taciti Germania

Professorer.

I. **Eric Lindeman-Lindsköld** utnämndes såsom guvernör för den unge grefve Carl Carlsson till Börringe vid det carolinska universitetets stiftelse till dess förste eloquentiæ professor, men emottog icke denna kallelse. Se vidare universitetets cancellerer.

II. **Christian Cassius** utnämndes såsom commissionssecreterare till eloquentiæ et poeseos professor i slutet af år 1668 och lemnade detta embete redan 1670, då han derifrån entledigades och befordrades utom universitetet.

Han var född i Holstein. Hans födelseår såväl som hela hans föregående lefnad, innan han befordrades till commissionssecreterare, äro okända. Då den 1670 nedsända kungl. commissionen ansett att, "det var öfverflödigt att hafva tvenne professorer i eloquentia" — samtidigt var nemligen Nils Wolf-Stjernberg anställd såsom e. o. professor i detta ämne — hörde Cassius till dem af universitetets lärare, som försattes i tjenstledighet, och han återvände såsom generalauditör och anställd vid commissariatet till de mera practiska yrken, som han för en kort tid hade utbytt mot vetenskapliga sysselsättningar. Längre fram finna vi honom hafva lemnat Sverige och vara anställd i danska statens tjenst; och sedan han efter 1684 varit lärare för kronprinsen af Danmark, sedermera konung Fredrik IV, blef han cancelli- och justitieråd och landsdomare i Nörre Jylland. Såsom innehafvare af detta embete slutade han sina dagar på sin gård Tomderup i Ribe stift 1699.

Tryckta Skrifter: Panegyricus de vita Caroli Gustavi regis Succiæ, carmine heroico ad M. G. de la Gardie, regni cancellarium scriptus. Sthlm s. a. fol. — Oratio gratulatoria in adventum ill. dominorum Joh. Gyllenstjerna et A. Rhålamb, regni Sueciæ senatorum, rerum per Scaniam constituendarum caussa. Lund 1670. fol. — *Program* vid en academisk oration af stud. Vindrufva till firandet af julhögtiden 1670.

III. **Erik Elfvedalius** utbytte såsom philosophiæ civilis och historiarum professor det förstnämnda af dessa läroämnen mot professionen i romersk vältalighet 1671, lemnade 1673 historien och var såsom professor ensamt i vältalighet verksam till universitetets upplösning 1676.

Han var född i Elfdalen i Vermland 1634 och bar efter sin födelsebygd namnet Elfvedalius. Åren 1653—64 tillbragte han vid Uppsala universitet, hvarest han sistnämnda år promoverades ti l philosophiæ magister. Kort derefter utsedd till lärare för en son till rikscancelleren Magn. Gabriel de la Gardie, hade han denne mäktige gynnares förord att tacka för sin befordran 1666 till professor i historia och philosophia practica vid det nybildade universitetet i Lund. Innan han tillträdde detta lärareembete, hade han under åren 1666—68 med sin lärjunge, den unge Gustaf Adolf de la Gardie, gjort vidsträckta resor till fremmande lärosäten, och det är först under sednare delen af året 1668, som han synes hafva börjat sin academiska verksamhet. Jemte sin verksamhet såsom lärare i de trenne skilda ämnen, hvilkas målsman han tid efter annan var — historien, den practiska philosophien och eloquensen — har han äfven under någon tid haft vården om universitetets bibliothek. Vid krigets inbrott var han en af de få bland universitetets lärare, som stannade qvar i Lund, och han afled här 1677 $^{8}/_{2}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Dictator Romanus ex occas. verbor. T. Liv. Lib. II. c. 18. 1669. 4:o. — De virtute heroica. e. a. 4:o. — De justitia. e. a. 4:o. — Diss. modos imperium adeundi legitimos exhibens. e. a. 4:o. — Φθόνος ἐξοστρακίζων s. ostracismus leviter adumbratus & quantum fieri potuit cum petalismo comparatus. 1670. 4:o. — Selectiores aliquot circa religionem quæstiones. e. a. 4:o. — De usu philosophiæ in theologia. e. a. 4:o. —— *Program* vid rector scholæ H. G. Fuledes begrafning 1674.

IV. **Caspar Weiser** utnämndes 1671, efter att förut hafva varit professor i physik vid universitetet, till poeseos professor, och utöfvade detta embete till 1676 vid krigets inbrott.

Hans födelseår och härkomst äro obekanta. Han var till börden dansk, och studerade under åren 1645—53 vid Kjöbenhavns universitet, hvarest han sistnämnda år blef philosophiæ magister. Tvenne år sednare befordrades han till rector vid Christianstads skola, hvarifrån han 1660 förflyttades till en liknande syssla i Lund och erhöll ett canonicat vid domcapitlet. Till språk och bildning helt och hållet dansk, visade han äfven i det för de södra landskapens framtid afgörande ögonblicket, att känslan af de äldsta banden till det gamla fosterlandet var hos honom starkare än förpligtelsen till det nya; och vid den danska härens inbrott i Skåne 1676 helsade han den danske konungen med ett latinskt och danskt qväde välkommen. Den svenska domstol, för hvilken han ställdes med anledning häraf, dömde honom till döden för högförräderi; men denna dom mildrades till ständig landsflykt, sedan han gjort offentlig afbön och betygat sin ånger, samt den brottsliga skriften blifvit af bödeln bränd på torget i Malmö. Han anställdes sedermera af danska styrelsen i Norge, der han 1686 dog såsom lector i theologi vid gymnasium i Christiania.

Tryckta Skrifter: Disp. de mundo. Havn. 1648. 4:o. — *Disp. Lund.:* De caussis corporis naturalis per accidens. 1670. 4:o. — Laurea Apollinis et Musarum Londinensium. Lund. fol. — Musarum tripudium in Caroli XI, regis Sueciæ, coronationem. Ibid. fol. — Dessutom ofvannämnda lyckönskningsqväde till k. Christian V. Ibid. 1676.

V. **Andreas Stobæus** utnämndes såsom e. o. poeseos professor till ordinarie eloquentiæ et poeseos professor 1682, utbytte 1687 $^{4}/_{7}$ det förstnämnda af dessa ämnen mot historien, och var såsom historiarum et poeseos professor verksam till 1714 $^{15}/_{12}$, då han afled. Se vidare professorer i historia.

VI. **Jonas Hörling** utnämndes såsom e. o. eloquentiæ professor till ordinarie professor i samma ämne 1687, och förflyttades från denna lärostol till juris patrii et romani professionen 1707 $^{24}/_{7}$. Se vidare professorer i juridiska faculteten.

VII. **Erland Lagerlöf** förflyttades från professionen i theoretisk philosophi till eloquentiæ professionen 1707 $^{24}/_{6}$ och innehade detta embete till 1713 $^{28}/_{11}$, då han afled.

Han var född i Wermland 1653, och var broder till den berömde latinske skalden, rikshistoriographen Peter Lagerlöf. Under sin studietid i Uppsala var han lärare för Gustaf Cronhjelm, som sedermera blef Lunds universitets canceller, och emottog derefter under sin handledning en af kungl. rådet Eric Lindskölds söner, med hvilken han 1684 anträdde en utländsk studieresa till England och Tyskland. Hans lärjunge afled under denna resa 1687, och någon

tid derefter återvände Lagerlöf till Sverige. Såsom guvernör för den unge grefve Carl Lindsköld, en yngre broder till hans förre lärjunge, begaf han sig till universitetet i Lund, som i Eric Lindsköld vid denna tid vördade sin canceller och vid hvilket han på dennes förord kort derefter (1689 $^{11}/_{4}$) fästades såsom professor i theoretisk philosophi. Såsom lärare i denna vetenskap hade han sålunda under 18 år varit verksam, innan han intog lärostolen i latinsk vältalighet. — Erland Lagerlöf var en efter sin tids anda och med dess vetenskapliga utrustning lärd man. Af samtida prisades han derjemte för sin älskvärda personlighet och för en finhet och belefvenhet i sitt sätt att vara, som vid honom tidigt fästat hans gynnares uppmärksamhet. Den store Andreas Rydelius har i sin parentation öfver honom yttrat till hans berömmelse, att han utmärkte sig för "plene Parisianus morum cultus."

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De necessitate. 1694. 4:o. — De substantia. 1695. 4:o. — De potentia objectiva. 1696. 4:o. — De manibus, et utrum circa sepulchra et cadavera mortuorum oberrent? e. a. 4:o. — De perfectione transcendentali. 1697. 4:o. — De tempore. e. a. 4:o. — *Αποσκιασμα ιδιοματων* s. adumbratio affectionum transcendentalium generalis. e. a. 4:o. — De supposito. e. a. 4:o. — De bonitate transcendentali. e. a. 4:o. — De virtutis dominio. e. a. 8:o. — De causis in genere. 1698. 4:o. — De æternitate. e. a. 8:o. — De intelligentiis. e. a. 8:o. — De nomine metaphysicæ. 1700. 4:o. — De existentia metaphysicæ. e. a. 4:o. — Mente humana errantes opiniones nonnullæ ex variis scriptoribus hinc inde depromtæ. 1703. 4:o. — De causa morali. 1706. 8:o. — De causa finali. e. a. 8:o. — De duratione. 1707. 4:o. — De objecto philosophiæ primæ. 1708. 4:o. — De philautia. 1709. 8:o. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1692; — prof. Poppelmans installation s. å.; — sorgefesten öfver lagmannen frih. Ehrensten 1702; — firandet af segern vid Klissow s. å; — rectorsombytet 1703; — firandet af segern vid Helsingborg 1711; — rectorsombytet 1712.

VIII. **Carl Schultén** utnämndes, efter att förut hafva varit professor i historia vid universitetet i Pernau, till eloquentiæ professor vid Lunds universitet 1715 $^{2}/_{5}$, och utbytte denna lärostol 1716 $^{25}/_{9}$ mot professionen i österländska språk, från hvilken han 1728 $^{13}/_{8}$ förflyttades till tredje theologiæ professionen. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

IX. **Carl Papke** utnämndes till eloquentiæ professor 1716 $^{25}/_{9}$, och innehade detta embete till 1731 $^{23}/_{2}$, då han öfvergick till professionen i logik och metaphysik. Från denna förflyttades han samma år till theologiska facultetens tredje lärostol och blef slutligen 1738 universitetets procanceller. Se vidare universitetets procancellerer.

X. **Magnus Rydelius** utnämndes 1731 $^{23}/_{2}$ såsom historiarum et poeseos professor vid den då inträffande förändring af dessa läroämnens fördelning till eloquentiæ et poeseos professor, från hvilken lärarebeställning han 1735 $^{23}/_{7}$ öfvergick till tredje theologiska professionen. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

XI. **Nils Stobæus** utnämndes såsom secreterare vid universitetet till eloquentiæ et poeseos professor 1735, och innehade detta embete till 1754 $^{7}/_{12}$.

Han var född i Lund 1694, en son af den berömde Andreas Stobæus. Efter studier vid universitetet blef han 1714 anställd såsom amanuens vid dess bibliothek. Sedan han under åren 1716—18 hade varit anställd såsom lärare för kosack-hetmannen Philip Orlick's söner, hvilka varit sin fader följaktiga till Sverige, och sedan han dels i Lund, dels i Stockholm vid högtidliga tillfällen

gjort sig känd såsom latinsk vältalare, kallades han 1723 till docent i philosophiska faculteten. Från denna syssla befordrades han 1729 till academi-secreterarebefattningen, hvilken han sedan 1726 såsom tillförordnad hade uppehållit. Såsom målsman för den latinska vältaligheten och poesien var han en ej ovärdig efterträdare till sin fader, och de prof på sina gåfvor såsom latinsk talare och skald, som han efterlemnat, anses vittna om classisk bildning och smak. Utan att hafva åtnjutit en så stor ryktbarhet som sin fader, har han likväl af samtiden för dessa gåfvor varit högt uppburen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Specimen acad. historiam reformationis Lutheranæ, præeunte inprimis Sleidano in compendio sistens. P. I, II. 1736. 4:o. — De virtutibus Virgilianis. e. a. 4:o. — Idea poëseos generalis. 1737. 4:o. — De origine laureæ philosophicæ. e. a. 4:o. — De anima poëseos. e. a. 4:o. — De prudente peregrinatore, inprimis bonarum artium studioso. e. a. 4:o. — Observationes quædam circa hodiernam linguam Suecanam. e. a. 4:o. — Diss. veram oratoriæ definitionem breviter examinans et explicans. 1738. 4:o. — Diss. poëtarum vitia propria et domestica detegens. e. a. 4:o. — Askabyanum in Ostro-Gothia cœnobium. P. I, II. 1740. 4:o. — De natura, constitutione et moralitate dramatum. e. a. 4:o. — Diss. officium historici ad normam, aut occasione legum imprimis Ciceroniarum, lib. II. de Orat. expressarum, breviter examinans. e. a. 4:o. — Diss. versificatorem adumbrans. 1741. 4:o. — Diss. Banomannam s. Mannheim expendens. e. a. 4:o. — Exerc. acad., quo usum rhetoricæ rostris sacris vindicare conatur. e. a. 4:o. De vera hominis felicitate. e. a. 4:o. — De juris naturæ principio. e. a. 4:o. — Diss. situm et memorabilia quædam Finlandiæ exhibens. e. a. 4:o. — De ratione suimet ipsius pædagoga ad revelationem. e. a. 4:o. — De ambitu officiorum. P. I. e. a. 4:o. — Orator sacer affectibus imperans. e. a. 4:o. — De hypocrisi oratoria. e. a. 4:o. — De præstantia, usu atque abusu facultatis loquendi. e. a. 4:o. — De obscœnitate poëtis proscribenda. e. a. 4:o. Diss. sistens appellationes asterismorum antiquas et novas. P. I. 1742. 4:o. — De veritate sub fabulis. 1743. 4:o. — De gynaicocratia. e. a. 4:o. — De fundamento dignitatis civilis. e. a. 4:o. — De bello pro aris. 1745. 4:o. — De Mercurio ejusque cultu. e. a. 4:o. Spec. acad. quo Romam crescentem velut in tabula sistit. e. a. 4:o. — Vestigia veterum poetarum Latinorum, a Buchanano, poët. rec. feliciter observata. 1748. 4:o. — Diss. origines fabularum investigans. e. a. 4:o. — Genethliacon in natal. reg. Ulricæ Eleonoræ 1720. Sthlm 4:o. — Oratio funebris in memoriam episc. et procanc. A. Rydelii 1738. Lund 4:o. — *Programmer:* vid parentationen öfver f. acad. cancelleren Gyllenborg 1747; — firandet af arffursten Gustafs namnsdag s. å.; — rectorsombytet 1748; — philos. magisterpromotionen s. å.; firandet af kon. Adolf Fredriks återkomst från resan till Lappland 1752; — parentationen öfver cancelleren Johan Gyllenborg s. å.; — firandet af Palmstiernas tillträde till cancelleriatet s. å.; — rectorsombytet 1853.

XII. **Johan Henrik Burmester** förflyttades 1756 $^{6}/_{8}$ från professionen i economi till eloquentiæ et poëseos professionen, och utöfvade detta sistnämnda embete till 1770 $^{16}/_{11}$, då han afled.

Han var född i Christianstad 1720, och blef student i Lund 1735. Efter sexåriga studier erhöll han 1741 den philosophiska graden, och blef följande året kallad till docent i philosophiska faculteten och inom samma facultet 1746 befordrad till adjunct. Sedan han under de närmast derpå följande åren företagit en utländsk studieresa till Holland, England och Frankrike, utsågs han efter sin hemkomst, vid inrättandet af den nya professionen i economi, att vara dess förste innehafvare, och blef dertill utnämnd 1750 $^{9}/_{11}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De natura et emendatione philosophiæ primæ. 1744. 4:o. — Diss. sistens scientiam œconomicam in genere consideratam. 1751. 4:o. — Diss. de marga, ejus historiam naturalem et usum oeconomicum sistens. P. I, II. 1754. 4:o. — De rei rusticæ in academiis tractandæ ratione. P. II. e. a. 4:o. — Diss. nonnullas antiquissimi

cultus lunaris reliquias in oeconomia privata exhibens atque disquirens. e. a. 4:o. — De hypothesiomania. 1757. 4:o. — *Program:* vid philos. magisterpromotionen 1766.

XIII. **Andreas Peter Stobæus** utnämndes såsom secreterare vid universitetet till eloquentiæ et poeseos professor 1771 $^{31}/_{7}$ och innehade detta embete till 1799 $^{12}/_{1}$, då han afled.

Han var född i Lund 1732, son till eloquentiæ professorn Nils Stobæus och sonson till Andreas Stobæus, som äfven innehaft denna lärostol. Efter academiska studier erhöll han i Lund philos. magistergraden 1751, och fästades 1752 vid universitetet såsom docent i romerska vältaligheten och poësien, historien, antiqviteterna och de lärda språken. Befordrad till adjunct i philosophiska faculteten 1758, utnämndes han 1763 till secreterare vid universitetet, hvilken syssla han sedan 1756 såsom vicarie hade uppehållit. Såsom professor erhöll han 1772 juris doctorsvärdigheten. Det economiska betryck, med hvilket denne siste vid universitetet anställde ättling af den i dess historia så framstående Stobæiska slägten hade att kämpa, och hvilket ofta utgjorde föremål för förhandlingar i det academiska consistorium, kan, enär det hade sin grund i långvarig lönlöshet, anses såsom ett talande vittnesbörd om den torftiga economiska utrustning, med hvilken universitetet denna tid var försedt.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. quid hominem christianum in poësi tractanda deceat, breviter expendens. 1777. 4:o. — De fontibus et subsidio purioris cultiorisque latinitatis. P. I, II. 1778. 4:o. — Specim. acad. causas præcipuas, cur frigeat nostro ævo latinitatis studium, breviter exponens. e. a. 4:o. — De eo quod nimium est in rhetorica vulgari. 1781. 4:o. — Meletemata de imitatione auctorum in primis veterum rite instituenda. e. a. 4:o. — Spec. acad. succinctam oraculorum paganicorum considerationem exhibens. e. a. 4:o. — De vera pulchritudine ornatus rhetorici in eloquentia et poësi. e. a. 4:o. — De optima juventutis formandæ instituendæque ratione. e. a. 4:o. — De bono præceptore publico. Cap. I. e. a. 4:o. — De exercitatione stili periodica, eloquentiæ cultoribus apprime necessaria. 1782. 4:o. — De fatis grammaticæ nascentis. 1783. 4:o. — De fatis literarum humaniorum et an ex earum vicibus flos aut barbaries rei literariæ pendeat. 1784. 4:o. — De negligentia veterum poëtarum Latinorum minus grata et eleganti. e. a. 4:o. — De parum utili scriptores veteres Græcos Latinosque in linguas vivas vertendi studio. e. a. 4:o. — De negligentia veterum poëtarum syntactica. e. a. 4:o. — De contemptione rerum, quas vulgus plurimi facit. 1786. 4:o. — De necessitate intra sphæram scholasticam addiscendi linguam Latinam. e. a. 4:o. — De Visingia Musis amica. P. I. 1789. 4:o. — *Programmer:* vid firandet af kronprinsen Gustaf Adolfs födelse (på svensk vers) 1778; — rectorsombytet 1779; — philos. magisterpromotionen 1781; — prof. A. J. Retzii installation 1787; — prof. Tegmans d:o s. å.; — rectorsombytet 1788.

XIV. **Johan Lundblad** utnämndes såsom e. o. professor i romersk vältalighet och poësi till ordinarie professor i samma ämnen 1789 $^{17}/_{8}$, förenade med denna lärostol äfven den historiska 1798—99 och innehade den förra till 1819 $^{18}/_{5}$, då han från detta embete erhöll beständig tjenstledighet.

Han var född 1753 i Tönnersjö i Halland. Fadren var en fattig torpare under Alslöfs sätesgård, som, när han året efter denne sons födelse vådligen omkom, värnlös lemnade honom efter sig. Vid sex års ålder ännu så svag, att han ej kunde gå eller tala, förblef han under uppväxten alltjemt så kraftlös, att han måste bäras till sockenskolan, och när han skulle deltaga i arbete, kunde han knappt användas till annat än att gå i vall med fåren. Att han, så värnlös som han var och tillika till sitt yttre personliga väsen af naturen vanlottad, likväl kunde utveckla sig till att blifva hvad han blef, är ett bland

de många vackra vittnesbörden om den anda, som rådde i de svenska samhällsförhållandena under slutet af det adertonde århundradet. Vid en ålder af sjutton år hade han väckt uppmärksamhet hos presterskapet i orten genom den ifver, med hvilken han använde sina fristunder till läsning, och medan några bemödade sig att vinna hans inträde i närmaste stadsskola, antog sig honom en fattig prestman vid namn Lund — Lundblad infogade till tacksamhet hans namn i sitt eget — och undervisade honom i två år med så mycken framgång, att han 1772 kunde upptagas i öfre classen af Götheborgs gymnasium. Här utvecklade han, uppehållen af andras välgerningar, under ledning af den förtjente lector J. Rosén den håg för studiet af den classiska fornåldern, som han tidigt röjt, och afreste 1774 med understöd af de stipendier, han i Götheborg erhållit, till Leipzig, hvarest han samma år inskrefs såsom student. I Leipzig förblef han tvenne år, egnande sig framförallt åt de classiska studierna under ledning af Joh. Aug. Ernesti, och emottog derstädes 1776 lagerkransen. Frikostigt understödd dels af grefve M. Brahe, dels af hertig Fredrik Adolf, kunde han fördröja sin vistelse i Tyskland under ännu tvenne år och återvände, efter att hafva vistats någon tid vid universiteterna i Halle och Greifswald, till Sverige 1778. Han blef nu anställd vid Lunds universitet såsom docent i romersk vältalighet 1781 och utnämndes till e. o. professor 1787. Sedan han tillträdt ordinarie profession, utnämndes han 1793 till kyrkoherde vid S:t Peders klosters och Nöbbelöfs församlingar, blef 1800 theologiæ doctor och 1817 ledamot af kungl. nordstjerneorden. Han afled i Lund 1820 $^{18}/_{6}$. — Johan Lundblad är den svenske representanten af den riktning, hvilken de classiska studierna togo i Tyskland vid deras förnyade återupplifvande i detta land under sednare hälften af det adertonde århundradet. Sedan Tyskland i tvenne sekler stått utanför ett djupt och äkta vetenskapligt arbete inom dessa studier, medan de i Italien, Frankrike och Holland redan utvecklat sin formbildande och regelbindande inflytelse på det nyare Europas literaturutveckling, hade de genom Gesner, Joh. Aug. Ernesti och Heyne äfven här straxt före framträdandet af den stora nationalliteraturen höjt sig till sin allsidigt utvecklande betydelse. Lundblad var utgången ur Ernestis lärjungekrets och hade fullkomligt tillegnat sig denna skolas utmärkande drag. Det fans hos honom samma klarhet och lefvande ande i uppfattningen af den classiska fornåldern och dess literatur, utan den föregående tidens döda och onyttiga lärdomsprål, och framför allt äfven samma correcta och regelmässiga, efter Cicero bildade stil; liksom inom Ernestis skola utvecklades äfven inom den, hvilken bildade sig omkring Lundblad, en betydlig färdighet i språkets practiska behandling. I denna Lundbladska skola för de classiska studierna, hvilkas öfvervigt då ännu var obestridd, hemtade under en mansålder den del af den svenska ungdomen, som studerade vid Lunds universitet, grundvalen till sin academiska bildning, och ur denna framgingo, utmärkande sig framför andra i det latinska språkets behandling, hans båda efterträdare, Lidfors och Lindfors, Tegnér och kretsen af dem, som stodo honom närmast, samt äfven en och annan ännu lefvande. Såsom latinsk skald intager Lundblad ett af de främsta rummen inom vår nylatinska literatur.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De veterum scriptorum lectione ad animi culturam adcommodanda. P. I, II. 1780. 4:o. — De eloquentia epistolari. 1782. 4:o. — De stilo Cornelii Taciti. 1790. 4:o. — Diss. ostendens quam vim literæ in mores habeant. e. a. 4:o. —

De ratione sermonem Latinum et eloquentiæ studium excolendi apud Romanos. e. a. 4:o. — De argumento vaticinii Virgiliani in Eclog. IV. e. a. 4:o. — De progymnasmate chriarum. 1791. 4:o. — De locis inventionis oratoriæ. e. a. 4:o. — De fontibus acuminum. 1793. 4:o. — De literarum Suecanarum progressione Christina regnante. 1794. 4:o. — Quæstio grammatica de natura pronominis relativi, qui, quæ, quod, ejusque cum conjunctivis usu. 1795. 4:o. — De vita Hugonis Grotii. 1796. 4:o. — De declinatione et temporibus verbi apud Latinos. 1797. 4:o. — De stilo Lucii Annæi Senecæ. 1798. 4:o. — De Sallustiano dicendi genere. e. a. 4:o. — De inventione et fontibus phrasium. P. I, II. 1799. 4:o. — De Moeso-Getis Schytisque Ovidii. e. a. 4:o. — De Umbratico dicendi genere. e. a. 4:o. - De stilo C. J. Cæsaris. e. a. 4:o. — De Gustavo Erici XIV filio. P. I. e. a. 4:o. — De incendio Altonaico. 1800. 4:o. — De personis dialogi Ciceroniani de oratore. P. I, II. 1801. 4:o. — Epistolæ Senecæ ad Paulum et Pauli ad Senecam ex codice Aurivilliano editæ cum animadversionibus. e. a. 4:o. — De latinitate non ex grammaticorum libris paranda. P. I. e. a. 4:o. — De causis convenientiæ inter linguam Persicam et Gothicam. P. I. 1802. 4:o. — De quæstionum apud rhetores in thesin et hypothesin divisione. e. a. 4:o. — De Birca et Sigtuna una eademque civitate. e. a. 4:o. — De historia Alexandri Magni a Boëtio Jonæ filio Suecicis rhythmis composita. e. a. 4:o. — De Hieronymo flagellis cæso, quod Ciceronianus esset. e. a. 4:o. — De Gothis veteribus, eorumque ad Pontum Euxinum recentioribus vestigiis. e. a. 4:o. — De populis solem orientem et occidentem exsecratis. e. a. 4:o. — De Boiorige Cimbrorum Italiam invadentium duce. e. a. 4:o. — De philosophis ignorantiam professis. P. I, II. 1803. 4:o. — De Callisthene Alexandri Magni comite. P. I. e. a. 4:o. — De initiis sermonis. P. I. e. a. 4:o. — Diss. acad. descriptionem lexicographi Latini complexa. P. I, II. 1804. 4:o. — De euhemero. P. I, II. e. a. 4:o. — De Othino. P. I, II. 1804 -05. 4:o. — De causis variantium lectionum in sacris literis. P. I, II. 1805. 4:o. — De Zenone Eleate. e. a. 4:o. — De solis cultu apud Scandianos sub Othini nomine. P. I, II. e. a. 4:o. — De aula valica. P. I—III. 1808. 4:o. — De Odino Indorum. e. a. 4:o. — De caussis mythorum. e. a. 4:o. — De Roma Porsenæ dedita. 1811. 4:o. — De dicendo. P. I—III. e. a. 4:o. — De ficta elegantia in scriptoribus Latinis imitandis cavenda. P. II. e. a. 4:o. — De disciplina reipublicæ Romanæ. 1814 4:o. — Oratio (ligata) pro pacis fœdere inter Gustavum III et Catharinam II inito. Lund 1790. 8:o. — Oratio in memoriam regis Gustavi III. Ibm 1793. 8:o. — Carmen in victoriam Helsingburgensem 1710, cui palma adjudicata est 1792 (i Witt.-, hist. och ant.-acad:s Handl. D. VI). — Carmen in victoriam Narvensem 1700, cui palma adjudicata est 1793 (Ibm VII). — Pangyricus divo Melker Falkenberg dictus. Lund 1797. 4:o. — Oratio regi Gustavo Adolpho ipso vitæ et imperii natali, nuptias cum serenissima principe Fredrica Dorothea Wilhelmina celebranti, dicta. Ibm 1798. 4:o. — Panegyricus divo Friderico Adolpho, principi regni Sueo-Gothici, dictus 1804. Ibm 1809. 4:o. — Panegyricus divo Gustavo Adolpho Hjærne dictus 1809. Ibm e. a. 4:o. — Panegyricus divo Carolo Augusto, principi regni Sueo-Gothici, dictus 1811. — Carmen, serenissimo principi hereditario Carolo Johanni dicatum. Ibm 1815. fol. — De regnorum Suio-Gothici et Norvegici unione. Ibm 1816. fol.; m. fl. carmina, tillsammans utg. af förf:s son Joh. Fr. af Lundblad under titel: Johannis Lundblad Poëmata et Orationes. T. I: Poëmata. Hamburgi 1821. 8:o. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1805; — prof. A. Hylanders installation 1806; — rectorsombytet s. å. (på latinsk vers); — vid prof. J. Brags installation 1813; — firandet af freden i Kiel 1814; — domprosten Chr. Wåhlins installation s. å.; — rectorsombytet s. å.

XV. **Elias Lidfors** utnämndes såsom adjunct i romersk vältalighet till professor i romersk vältalighet och poësi 1820 $^{4}/_{11}$ och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1825 $^{24}/_{8}$.

Han var född i Lidens socken i Ångermanland 1787 och bar efter sin födelsebygd namnet Lidfors. Student i Uppsala 1807 och i Lund 1810, promoverades han 1811 på sistnämnda ställe till philosophiæ magister. Till sin berömde lärare och företrädare, Lundblad, trädde han innan kort i de närmaste förhållanden, och vistades i egenskap af lärare för dennes söner under 9 år i hans hus. Under tiden kallades han af Lundblad till docent 1811, befordrades

1813 till e. o. och 1817 till ord. eloquentiæ adjunct, samt grundlade såsom innehafvare af dessa academiska befattningar det lärarerykte, hvilket, sedan han 1820 intagit den offentliga lärostolen i romersk philologi, gjorde honom till en af sin samtids mest uppburna academiska föreläsare. Rikt utrustad i många afseenden, egde han särskilt en sällsynt gåfva såsom öfversättare, och hans tolkning af Roms classiska författare har varit ett föremål för hans samtidas beundran och hänförelse. Under sin kraftigaste ålder bortryckt af döden, har han ej i tryck offentliggjort något af sina arbeten på detta område. Den öfversättning af Horatius, som många år efter Lidfors' död under hans namn utgafs, torde, enär dess authenticitet kan dragas i tvifvelsmål, ej böra betraktas såsom en måttstock på hans insigter och gåfvor i detta afseende.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Publ. Ovidio Nasone, elegiographo. 1811. 4:o. — De M. A. Mureto, ejusque scriptis. 1819. 4:o. — Lineamenta studii Romanorum grammatici. P. I–IV. 4:o. — De causis servatæ per medium ævum Latinitatis illiusque domiciliis et cultoribus. P. I, II. 1823. 4:o. — Aphorismorum de pretio remotissimæ historiæ Romanæ P. I, II. 1825. 4:o. — Oratio funebris in memoriam Caroli XIII. Lundæ 1820. 4:o. — Bokstäfverna O, P och ett stycke af S i Lindfors' Sv. och latinska Lexicon.

XVI. **Anders Otto Lindfors** utnämndes såsom professor i historia till eloquentiæ et poëseos professor 1826 $^{8}/_{6}$, och innehade sistnämnda lärostol till 1841 $^{8}/_{2}$, då han afled.

Han var född på Karstorp i Näsby socken i Småland 1781. Efter fyra års academiska studier i Lund under Lundblad erhöll han såsom en af dennes utmärktaste lärjungar vid magisterpromotionen 1802 lagerkransen. Det var likväl på andra områden än den classiska philologiens, som han först började sin verksamhet såsom universitetslärare. Under Fremling kallades han 1803 till docent i pædagogik och tvenne år sednare till docent i theoretisk philosophi. Sedan han efter juridiska studier aflagt hofrättsexamen 1810 och samma år varit förordnad till notarie i uppfostringsutskottet, befordrades han 1811 till adjunct i historia. I denna egenskap hade han sedan sin utnämning till adjunct under flera år uppehållit den historiska professionen, innan han 1816 $^{3}/_{4}$ utnämndes till dennas ordinarie innehafvare. Dessförinnan hade han 1814 blifvit befordrad till e. o. professor i philosophiska faculteten och följande året till e. o. historiarum professor med professors lönetur. Såsom historiarum professor blef han prestvigd 1819 och samma år kyrkoherde i Bjereshög och Oxie, samt erhöll efter sin förflyttning till eloquentiæ et poëseos professionen 1830 theologiæ doctorsvärdigheten och 1832 nordstjerneorden. — A. O. Lindfors var en man af sällsynt kraft och duglighet, och lade dessa i dagen på mångahanda sätt inom de områden, som hans verksamhet berörde. Hans egentliga fält såsom vetenskapsman var det ämne, hvars målsman han slutligen blef, och han har på detta område i sitt stora svenskt-latinska lexicon efterlemnat ett minnesmärke ej mindre af stor och vidtomfattande lärdom, än af den mest outtröttliga flit och arbetsförmåga. Det var emellertid ej blott vetenskapsmannens och lärarens åligganden, som voro föremål för Lindfors' verksamhet: känd för sin sällsynta duglighet, kunskaper och ordningssinne, erhöll han ofta allmänna förtroendeuppdrag och användes såsom riksdagsman och ledamot i comitéer för vigtigare frågors behandling. Särskilt såsom ledamot af comitéen för granskning af rikets undervisningsverk (1826—28) utvecklade han stor verksamhet och gjorde sig känd såsom de classiska studiernas ifrigaste försvarare.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De arte gymnastica. P. I, II & Appendix. 1803. 4:o. — De usu ludorum in educando. P. I, II. 1805—06. 4:o. — De genere ex analogia ratiocinandi. 1805. 4:o. — Lineamenta archæologiæ rhetoricæ ex Cicerone et Quintiliano. e. a. 4:o. — De civitate Jomensi. P. I—IX. 1806—07. 4:o. (sedermera särsk. utg. Lund 1811). — De usu et necessitate terminorum technicorum. 1806. 4:o. — De indifferentismo morali. e. a. 4:o. — Aphorismi pædagogici. 1808. 4:o. — Diss. de autochiria. e. a. 4:o. — De mediocritate, pessima honestatis regula. 1809. 4:o. — Analecta historiæ academiæ Lundensis. P. I—XIV; partis posterioris Sect. I—XVII. 1809—21. 4:o. (sedermera särsk. utg. med titel: Regiæ acad. Lundensis historia. P. I, II. 1821. 4:o). — De ficta elegantia, in scriptoribus Latinis imitandis cavenda. P. I. 1810. 4:o. — De studio fortitudinis apud antiquas gentes. 1812. 4:o. — De Wallensteino commentarius. 1815. 4:o. — De baptismo Johannis. 1816. 4:o. — Commentarius de expeditione Hannibalis in Italiam. 1817. 4:o. — De posteris Japheti. Gen. X. 2—5. P. I. e. a. 4:o. Deliciæ bibliothecæ De la Gardianæ in Löberöd. P. I. 1823. 4:o. — De Alexandro Magno et Romanis disp. ex T. Livii L. IX. Cap. 17, 18, 19. Suethice redditis. 1832. 4:o. — T. Calpurnii Siculi ecloga IV. e. a. 4:o. — Meditationes philologicæ. 1838. 4:o. — De significatione activa et passiva nominum Latinorum ex loco Horat. Carm. III: 16, 32. e. a. 4:o. — P. Ovidii Nasonis Tristium libri I. elegia I. Suethice reddita. e. a. 4:o. — M. Tullii Ciceronis ad M. Brutum Orator, notis illustratus et Suethice versus. P. I. e. a. 8:o. — Exercitationes metricæ. e. a. 8:o. — M. Valerii Martialis epigrammata selecta. e. a. 8:o. — Albii Tibulli elegia I. Suethice versa. 1839. 4:o. — Index latinitatis in Ciceronis Brutum. Lund 1804. — Bröders mindre Latinska grammatica. Öfvers. Ibm 1806. 8:o. — Memoria C. A. Tiliander. Lund 1807. 8:o. — Handbok i romerska antiquiteterna. Ibm 1814. 8:o, 2:dra uppl. Örebro 1830. 8:o. — Fullständigt svenskt och latinskt lexicon. D. I, II. Lund 1815—24. 8:o. — Oratio panegyrica, seren. principi Josepho Francisco Oscari die 4 Juli 1817 dicta. Lund 1817. — Memoria divi Caroli XIII. Ibm 1818. 4:o. — Inledning till den isländska litteraturen och dess historia under medeltiden. Ibm 1824. 8:o. — Oratio panegyrica principi recens nato serenissimo Carolo Ludovico Eugenio dicta. Ibm 1826. 4:o. — Memoria reverend. Matthiæ Norberg in regia universitate Carolina die 18 Junii 1827 dicta. Ibm 1832. 4:o. — De studio classico humanitatis vere æstimando, duo programmata academica (vid minnesfesten öfver H. Sjögren 1817 och philos. magisterpromotionen 1832). Ibm 1832. — *Programmer:* vid Småländska nationens minnesfest öfver Haqv. Sjögren 1817 (se ofvan); — Småländska nationens minnesfest öfver lector P. Tiliander 1822; — universitetets minnesfest öfver J. Lundblad s. å.; — rectorsombytet 1823; — firandet af drottn. Desiderias kröning 1829; — prof. L. F. Westmans installation 1830; — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1832 (se ofvan).

XVII. **Johan Gustaf Ek** utnämndes såsom eloquentiæ et poëseos lector vid gymnasium i Götheborg till professor vid universitetet i samma ämnen 1842 $^{29}/_{12}$, och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1862 $^{8}/_{10}$.

Han var född på Ekekulls dragontorp i Skeda socken i Småland 1808 och var son af en rotmästare vid Smålands dragonregemente. Redan tidigt väckte hans ovanliga lärgirighet och snabba fattningsgåfva uppmärksamhet, och genom försakelser och umbäranden blef det för honom möjligt att genomgå Wexiö skola och gymnasium under åren 1817—28. Sistnämnda år blef han student i Lund och förvärfvade vid magisterpromotionen 1832 med första hedersrummet den philosophiska graden. Redan då han inskrefs såsom student vid universitetet, var han känd för ovanliga kunskaper i latin och talade och skref detta språk correct både på vers och prosa. Det dröjde ej länge innan universitetet tillegnade sig honom såsom lärare inom den romerska literaturen. Året efter sin promotion kallades han till docent i detta ämne och befordrades 1836 inom detsamma till adjunct. Redan följande året lemnade han universitetet såsom utnämnd lector vid Götheborgs gymnasium, men återvände dit efter en femårig lärareverksamhet på denna plats, sedan lärostolen i latinsk

vältalighet och poësi genom Lindfors' bortgång blifvit ledig. 1848 utnämndes han till kyrkoherde i Hardeberga och Sandby præbendepastorat, blef följande året prost öfver samma församlingar och erhöll 1858 nordstjerneorden. — Universitetet vördade i Johan Gustaf Ek under hans tjugoåriga läraretid en af sina samvetsgrannaste och mest nitiska lärare. Hans lärdom, skarpsinnighet, klarhet och critiska skärpa gjorde honom till en af sin tids mest värderade academiska föreläsare; och den sorgfällighet och pligttrohet, som var ett utmärkande drag för hans verksamhet inom alla områden, förvärfvade honom särskilt såsom undervisare och examinator talrika lärjungars aktning och vördnad. Såsom målsman för sin vetenskap verkade han för utbredande af ett mera djupgående studium och en strängare vetenskaplig uppfattning af den classiska philologien, än den, som i den formella färdigheten i latintalande och latinskrifning ser hufvudsakliga kännetecknet på en grundlig classisk bildning.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Epistola ad Pisones seu ars poëtica, quæ dicitur, Horatii Flacci. P. I—III. 1833. 8:o. — Otiola metrica. P. I (præs. Dahlstedt) II—IV. 1834—48. 8:o. — Libri M. Tullii Ciceronis, qui Brutus inscriptus est, Suethice reddendi periculum. P. I. 1835. 4:o. — De verbis deponentibus Latinorum iisdemque cum mediis Græcorum quodammodo comparandis. P. I III. e. a. 8:o. — P. Ovidii Nasonis Heroid. epistola, quæ inscribitur Penelope Ulyssi Suethice eddita. 1836. 4:o, omarbetad uppl. 1844. 4:o. — Ad P. Virgilium Maronem ex cod. membran. bibl. acad. Lundens. nunc primum collato lectionis varietas. P. I—XX. 1844—49. 4:o. — De religionis Christianæ ex ipsa, non aliunde quærenda perfectione. P. I, II. 1846. 4:o. — In satiras Q. Horatii Flacci commentarii. P. I, II. 1847. 8:o. — Vindiciæ Horatianæ s. de Horatii Carmin. I, 1 et I, 20 contra Perlkampium. P. I, II. 1850. 4:o. Poëmatis Tegneriani quod inscribitur Frithiofs Saga carmen septimum Latinis asclepiadeis refictum. P. I—III. e. a. 4:o. — P. Ovidii Nasonis Amorum elegiæ duæ. I, 1, 2. P. I, II. e. a. 4:o. — Carmina Q. Horatii Flacci suis quæque metris. Spec. I—XI. 1850—53. 8:o. — Marci Tullii Ciceronis de officiis libri tres. Spec. I. 1850. 8:o. — Captivi, fabula palliata T. Macci Plauti. P. I—VII. 1853. 8:o. — *Disp. Ups.:* De formis casuum Romanorum. 1839. 8:o. — Carmen sæculare. Lund 1830. fol. — In festum bissæcularem. Ibm 1832. 4:o. — Carolo Ludovico Eugenio X annos nato genethliacon. Ibm 1836. 4:o. — Meditationes philologæ. Gothob. 1837. 4:o. — Grammatiska förstudier. Ibm 1839. 8:o. — Doctis hominibus, qui ex Dania, Norvegia et Suecia scientiarum gratia Gothob. commorabantur, carmen valedictorium. Ibm e. a. 8:o. — Replik. Ups. 1840. 4:o. — Om kamratskapsanda. Några ord vid gymnasiirectoratets emottagande. Götheb. 1841. 8:o. — Program vid rectorsombytet vid gymnasium i Götheborg. Ibm 1843. fol. — Divo Carolo XIV Johanni eulogium funebre. Lund 1844. 4:o. — Principi augustissimo Oscar I et Joseph. Maxim. Eugen. sollenni coronandi ritu regnum auspicantes gratulabunda celebravit reg. acad. Carol., dicente J. G. Ek. Ibm 1845. 4:o. — En bekännelse i nykterhetsfrågan. Ibm s. å. 8:o. — Handlingar rörande underd. förslag till philos. pract. professionen, fullst. utg. med förord af E. S. Bring, C. A. Hagberg och J. G. Ek. Lund 1846. 8:o. — Quintus Horatius Flaccus, öfvers. Sednare delen: Satirer och epistlar. Ibm 1847. 8:o. (förra delen se ofvan bland disp.) — Ad exsequias doctissimi viri juvenis M. C. Mellin. Ibm e. a. 8:o. — In memoriam Esaiæ Tegnér. Ibm e. a. 8:o. — Facultetscritik. Ibm 1849. 8:o. — Tal i anledning af H. K. H. kronprinsens förmälning. Ibm 1850. 4:o. — Scandinautica. Ibm e. a. 8:o. — H. Reuterdahl civiles undas navigaturo propempticon. Ibm 1852. 8:o. — Ny belysning af ett befordringsmål i Lund. Ibm 1859. 8:o. — Oscari I epicedium acad. Carolinæ. Ibm e. a. 4:o. — Dansk- Svensk ordbok med synnerligt hänseende till olikhet i stam, utbildningssätt och bruk. Ibm 1861. 8:o. — *I Nordisk Univ.-tidskrift:* Ett votum i frågan om classicitetens förfall (1 årg. 2 h. Lund 1854). — Gamla bruk och ceremonier vid ett svenskt universitet (3 årg. 2 h. Ibm 1856). — *I Tidsskrift for Philologie og Pædagogik:* Ett nytt uppslag i frågan om förf. till Dialogus de oratoribus (1 Aarg. 1860). — Några ställen hos den attiske talaren Antiphon (Ibm). — I anledning af J. N. Madvigs Strøbemærkninger. (Ibm). — Gamla namn. (2 Aarg. 1861). — Stycken ur en commentar till Horatius. (Ibm). — Recensioner och smärre uppsatser på vers och prosa i

Ups. Litteraturförenings tidning, Studier, kritiker och notiser m. fl. samt sv. och latinska versar vid olika tillfällen. — *Programmer:* vid prof. J. G. Agardhs installation 1854 (på latinsk vers); — rectorsombytet s. å.: Doctor Kahls vitsord om classiciteten; — magisterpromotionen 1856: Comparativ språkforskning och latinsk etymologi.

XVIII. **Albert Theodor Lysander** utnämndes såsom adjunct i äldre och nyare literaturhistoria till professor i romersk vältalighet och poësi 1864 $^{22}/_{1}$.

Född i Götheborg 1822; student i Lund 1840; philos. doctor 1847; docent i latinska språket och literaturen 1848; adjunct i äldre och nyare literaturhistoria 1859.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: C. Valerii Flacci Argonauticon libri octo, in Suecanum conversi notisque illustrati. P. I. (præs. Genberg) 1841. 8:o. — Virgilius imiterad i Dantes "Commedia." (præs. Hagberg) 1845. 8:o. — Phanoclis de morte Orphei elegia, e Græco in carmen Latinum conversa. Accedunt annotationes interpretis ceteraque Phanoclis fragmenta. 1847. 8:o. — De Q. Horatio Flacco homine ac poëta, commentatio. P. I—III. 1848. 4:o. Hermesianactis elegia, e Græco in carmen Latinum conversa. Præmissæ sunt in Hermesianactem annotationes. P. I, II. 1851. 4:o. — In Lycophronis Alexandram commentarii. 1859. 8:o. — Quæstiones criticæ et grammaticæ. 1863. 8:o. — Vid carolinska universitetets fest d. 19 Juni 1850. Lund 1850. 8:o. — Sören Kierkegaard. Litterär-historisk teckning (i Tidskrift för litteratur Upsala 1851). — Adversaria philologa. Gothob. 1852. — Tre föredrag i academiska föreningen: om nordiska qvinnan; — Erosmythen; — Carl XII:s betydelse. Lund 1855. 8:o. — Om sagospelet Lycksalighetens ö och dess uttolkare (i Nord. Univ.-tidskrift. Lund 1857). — Romerska litteraturens historia. Med särskilt afseende på stilens utveckling. Bd. I. Malmö 1858. 8:o. — Dante Alighieri i Lovéns öfversättning. (I Nord. Univ.-tidskrift. Lund 1858). — Försök att ordna Archilochi fragmenter, jemte bidrag till deras tolkning (i Tidsskrift for Philologie og Pædagogik. 3 Aarg. 1—3 Heft. Kbhvn 1861—62). — Anmälan af Linders och Walbergs Svenskt-Grekiska Lexicon (Ibm 4 Aarg. 4 Heft. 1863). — Archilochia (Ibm s. å.) — Vid nordiska festen i Lund 1860 (I Minnen ur Sveriges nyare historia. D. IX. utg. af C. Rogberg. Sthlm 1864). — In sollemnia, quæ pridie nonas Novembres, quo die ante hos quinquaginta annos Suecia Norvegiaque consociatæ sunt, pie instituit academia Carolina. Lund 1864. 8:o. — Vid nordiska festen i Lund 1866. — Åtskilliga uppsatser och recensioner i tidskrifter och tidningar, tal samt latinska och svenska versar; af hvilka sednare några blifvit omtryckta i Lunds Studentkalender 1863—64. Lund 1863.

E. o. Professorer.

I. **Nils Wolf-Stjernberg** i vältalighet 1668—70. Se prof. i theoret. philosophi.

II. **Andreas Stobæus** i poësi 1674—82. Se professorer i historia.

III. **Jonas Hörling** i vältalighet 1687. Se professorer i juridiska faculteten.

IV. **Petrus Formel** utnämndes såsom secreterare vid universitetet till e. o. eloquentiæ professor derstädes 1716 $^{25}/_{9}$, och förenade dessa båda befattningar till sin död, som inträffade 1729 $^{8}/_{6}$.

Han var född i Småland och hade studerat vid Greifswalds universitet, hvarest han 1706 erhöll den philosophiska graden. 1710 utnämndes han till universitetets secreterare, från hvilken befattning han sedan 1726 till sin död åtnjöt beständig tjenstledighet.

V. **Johan Lundblad** i vältalighet och poësi 1787—89. Se ofvan.

versitet genom det philosophiska studiet erhölle ett nytt stamhåll. Huru och i hvad mån det genom dessa föreskrifter lyckades att från den philosophiska undervisningen utestänga formalismen och skolasticismen under universitetets första period, då CANUTUS HAHN (1667—71), NILS WOLF-STJERNBERG (1670—72) samt CHRISTIAN PAPKE (1672—81) voro denna lärostols innehafvare, kan ej på grund af torftigheten af underrättelserna rörande denna sida af det academiska lifvet med bestämdhet utrönas. Den sistnämnde af dessa lärare prisas såsom en af lärosätets ypperste under denna tid och röjer i sina utgifna vetenskapliga skrifter, att han ej varit främmande för den nya utveckling på det philosophiska området, som med Cartesius tagit sin början.

Vid universitetets återupprättande efter dess upplösning 1676—82 utnämndes ENEVALD WIDEBECK till philosophiæ theoreticæ professor, men synes aldrig såsom lärare på denna plats hafva varit verksam, enär han kort efter sin utnämning erhöll förordnande att i egenskap af e. o. theologiæ professor uppehålla undervisningen vid en af theologiska facultetens lärostolar. Ännu 1684 finnes han emellertid räknad såsom ordinarie professor i theoretisk philosophi. Samtidigt med Widebeck har till denna lärostols innehafvare varit utsedd ANDREAS HASSELQVIST (1683), som likväl aldrig emottog denna befattning. Den theoretiskt-philosophiska undervisningen under den tid af 3 år, som förflöt, innan lärostolen erhöll en på denna plats verksam innehafvare, uppehölls gemensamt med undervisningen i practisk philosophi af professorn i sistnämnda ämne Johan Lundersten. NILS DAHLHEM utnämndes 1685 till professor i theoretisk philosophi, men lemnade denna lärarebefattning redan 1689, då han öfvergick till theologiska faculteten. Dahlhems efterträdare ERLAND LAGERLÖF (1689—1707) är den förste professor vid denna lärostol, rörande hvars offentliga lärareverksamhet de academiska föreläsningsprogrammerna lemna någon upplysning. Han undervisade 1704 i "ars syllogistica, de syllogismorum varietate, fundamento atque examine" samt i metaphysik. Från den tid af tre år (1707—10), som Lagerlöfs efterträdare JÖNS STEUCHIUS-STEUCH innehade den theoretiskt-philosophiska lärostolen gemensamt med en e. o. theologisk profession, saknas deremot alla offentliga föreläsningsprogrammer.

Hade måhända dessa lärare att döma efter de spår af sin verksamhet, som de efterlemnat, ej lyckats frigöra sig från tyngden af sin tids vetenskapliga formalism, så vanns ett nytt uppslag för det philosophiska studiet med ANDREAS RYDELII utnämning till professor i theoretisk philosophi (1710—30). 12 band efter Rydelius antecknade föreläsningscollegier, som å Lunds universitetsbibliothek förvaras, äro ett dyrbart minnesmärke af hans verksamhet särskilt såsom föreläsare. Fyra af dessa behandla

moralphilosophien, tre logiken, två "controversiæ philosophicæ" hvarjemte finnas särskilta collegia "pneumatica, anthropologica et metaphysica." Rydelii författareverksamhet sammanhängde på det närmaste sätt med hans verksamhet såsom föreläsare: ofta finnes han såsom sådan hafva egnat sig åt framställningen af samma ämnen, som han i sina utgifna skrifter behandlat, och stundom har han till ledning för sina föreläsningar begagnat något af honom sjelf utgifvet tryckt arbete. Så 1717, då han offentligen föreläste öfver Goveani logik — utg. af Rydelius i Lund 1716 —; under tvenne följande år har han föreläst öfver sina Nödiga förnuftsöfningar; och 1730 finnes han critiskt hafva genomgått Dippel's Analysis chymica trium systematum philosophorum Cartesiani, Spinoziani et Leibnitio-Wolfiani, ett arbete, mot hvilket Rydelius samma år utgaf en vederläggning i disputationsform, och tvenne år sednare sina bekanta Anmärkningar till Christiani Democriti s. k. demonstratio evangelica.

Den betydelse för det philosophiska studiet och det stora anseende såsom academisk undervisare, som med rätta tillerkändes Rydelius, visar sig äfven deraf, att sedan han lemnat den philosophiska lärostolen, hans efterträdare fortforo att föreläsa såväl öfver hans tryckta arbeten, som med ledning af de handskrifna collegier, som efter honom funnos qvar. Nils Lagerlöf (1732—39), hans närmaste efterträdare, föreläste sålunda 1734 Rydelii Förnuftsöfningar, 1735 och 1738 hans Sententiæ philosophicæ fundamentales, 1739 "insigniora pneumaticæ principia præceptaque ex collegio manuscripto A. Rydelii" o. s. v. Ännu 1782 erbjudas offentliga föreläsningar öfver Rydelii Sententiæ philosophicæ fundamentales. — Efter Lagerlöf, som utom nyssnämnda Rydelianska föreläsningar äfven föredrog logik efter Weyse [1]) samt metaphysik efter J. Thomasius [2]), blef Niclas Oelreich-von Oelreich denna lärostols innehafvare. Under större delen af sin läraretid på denna plats frånvarande på utländska resor, har han endast under tvenne år varit verksam såsom föreläsare, och har under dessa till föreläsningsämne valt logiken. Såsom tillförordnad professor i theoretisk philosophi tjenstgjorde under den tid, som Oelreich åtnjöt tjenstledighet, adjuncten, sedermera moralium professorn Johan Nelander. Oelreichs efterträdare blef Lars Laurel (1747—82). Mindre känd för sin verksamhet såsom philosoph, än för sina sällsamma åsigter i etymologi och språkforskning, genom hvilka han förvärfvade en föga afundsvärd ryktbar-

[1]) Christian Weyse, rector vid gymnasium i Zittau, † 1707, har utgifvit Logica P. I. theoretica, P. II. practica. 1681.

[2]) Jacob Thomasius, professor i Leipzig, † 1684, fader till den berömde Christian Thomasius. — Hans Erotemata metaphysica utkommo i Leipzig 1704. 4:o.

het, synes Laurel såsom lärare i philosophi hafva följt den wolffska methoden, utan att dock inom detta område, lika litet som inom det språkvetenskapliga, hafva varit fri från hugskott och ohållbara meningar. Under sin långa tjenstetid har han dels föreläst öfver Wolffs system, dels öfver den theoretiska philosophiens system efter den af Wolff gjorda indelning; i logiken uppgifver han stundom den svenska wolffianen Wallerii [1]) arbete såsom ledning. Bland de föreläsningscollegier efter Laurel, som ännu förvaras på universitetets bibliothek, finnes 6 band "Tankeledning" och ett "Collegium curiosum" m. m.

En väckelse till nytt lif erhöll det philosophiska studiet med den utmärkte Matthæus Fremling's (1782—1820) tillträde till den philosophiska lärostolen. Den med hans läraretid sammanfallande rika vetenskapliga utvecklingen på det philosophiska området, särskilt i Tyskland, följdes af Fremling med oafbruten uppmärksamhet, och hans offentliga föreläsningar synas ofta stå i det närmaste sammanhang med de nya företeelserna inom hans vetenskap. Såsom sin vetenskaps målsman har han ej mindre såsom föreläsare än såsom skriftställare enligt samtidas enstämmiga vittnesbörd i en sällsynt grad egt förmågan af critisk skärpa och en klar och genomskinlig framställning, och har måhända mera än någon annan af sina samtida förstått att väcka en lefvande kärlek och intresse för sin vetenskap. Utan att såsom philosoph bestämdt hylla någon af de olika philosophiska åsigterna, har han från eclectiskt-critisk ståndpunkt tid efter annan framställt Wolff's ontologi och theologia naturalis (1779, då han under Laurels tjenstledighet uppehöll undervisningen), samt föreläst öfver den kantiska philosophien (1793, 1795—99) och Fichtes och Schellings systemer, det sistnämnda likväl endast enskilt. Derjemte har han undervisat i logik, metaphysik och psychologi, äfvensom pædagogik, åt hvilket sistnämnda ämne han synnerligen mot slutet af sin läraretid finnes hafva egnat synnerlig uppmärksamhet. Föreläsningscollegier öfver samtliga dessa philosophiska discipliner, tillsammans utgörande 17 band, finnas ännu i behåll och bära för efterverlden vittne om arten och gången af Fremlings verksamhet såsom föreläsare.

Efter Fremlings död 1820 upprätthölls professionen i theoretisk philosophi af adjuncten i ämnet P. Dahl, som äfven under de sednare åren af hans lefnad haft förordnande att förestå densamma, till 1821, då Ebbe Samuel Bring utnämndes till dess innehafvare. Under den tid af sju år (—1828) som Bring innehade denna lärostol, hvilken han

[1]) Nils Wallerius, slutl. theologiæ professor i Uppsala, † 1764. Hans Compendium logicæ utkom första gången i Stockholm 1755.

sedermera utbytte mot den historiska, förelästes företrädesvis "psychisk anthropologi" — efter G. E. Schulze — och "historia philosophiæ interna." Den philosophiska grundåsigt, som så väl under Bring's som under hans efterträdare LORENZ FREDRIK WESTMAN's (1829—61) tid företrädesvis gjorde sig gällande, var den Hegelska, och den offentliga undervisningen så väl som det enskilta studiet rörde sig hufvudsakligast inom den Hegelska skolans skrifter. Westmans föreläsningar behandlade 1829—41 samt 1856—57 psychisk anthropologi, 1841—46 logik, 1846—56 samt 1857—58 philosophiens historia. — Under de kortare tider, då Westman åtnjöt tjenstledighet, uppehölls undervisningen i theoretisk philosophi af adjuncten A. Lindblom (1833—35) och docenten J. E. Rietz (1843—44), samt från 1859 af adjuncten CARL YNGVE SAHLIN, som efter Westmans afgång utnämndes till hans efterträdare (1862). Under den tid, då Sahlin så väl i egenskap af vicarie som såsom lärostolens ordinarie innehafvare uppehöll undervisningen i theoretisk philosophi, förelästes offentligen nyare samt grekiska philosophiens historia (1859—60 samt 1861—63), boströmska philosophiens grundsatser (1860—61) och anthropologi (1863—64). Sedan prof. Sahlin 1864 utbytt den theoretiskt-philosophiska lärostolen i Lund mot philosophiæ practicæ professionen vid Uppsala universitet, tjenstgjorde under ledigheten efter honom adjuncten P. J. H. Leander såsom tillförordnad professor, och föreläste i denna egenskap offentligen öfver nyare philosophiens historia efter Cartesius. — Professionens nuvarande innehafvare JOHAN JACOB BORELIUS (utn. 1866) har hittills till ämnen för sin offentliga undervisning valt framställningen af den philosophiska encyclopedien och Hegels speculativa logik.

Professorer.

I. **Canutus Hahn** utnämndes såsom lärare i logik och metaphysik vid gymnasium i Lund till professor i samma ämnen vid det nybildade universitetet 1667, och innehade detta embete till 1671, då han lemnade universitetet såsom utnämnd till kyrkoherde i Ronneby. Från sistnämnda beställning utnämndes han 1680 till biskop öfver Lunds stift. Se vidare universitetets procancellerer.

II. **Nils Wolf-Stjernberg** utnämndes såsom e. o. professor i historia och eloquentia till logices et metaphysices professor 1670 $^{16}/_{12}$, och innehade detta embete till 1672, då han derifrån på begäran erhöll afsked.

Han var född i Sala 1641, och inskrefs redan tioårig vid Uppsala universitet såsom student. Sedan han derstädes erhållit den philosophiska graden, anträdde han såsom guvernör för tvenne söner till biskopen i Linköping Enander-Gyllenadler under åren 1662—64 utländska resor till Tyskland, Frankrike, Italien, England och Holland, och utvecklade derunder ytterligare de kunskaper och framstående personliga egenskaper, hvilka redan tidigt vid honom fästat uppmärksamhet. 1666 var han legationssecreterare vid riksrådet Sten Bjelkes beskickning till Danmark och Sachsen, och erhöll kort derefter såsom lärare under sin vård den unge grefve Carl Otto Stenbock, son af Lunds universitets canceller, Gustaf Otto Stenbock. Med denne lärjunge begaf han sig vid den carolinska högskolans instiftelse till Lund, och anställdes vid densamma 1668 $^{5}/_{10}$ såsom e. o. historiarum et eloquentiæ professor. Sedan han i tvenne år innehaft den ordinarie lärostolen i logik och metaphysik, blef han för vårdandet af enskilta angelägenheter nödsakad att lemna universitetet och sin offentliga verksamhet. Under det skånska kriget och efter dess slut finnes han likväl åter verksam i allmänna värf, och utvecklade särskilt stora förtjenster om ordnandet af de eröfrade landskapens rättegångsväsen till öfverensstämmelse med det öfriga Sveriges. 1679 $^{13}/_{8}$ befordrad till professor i moralphilosophi i Uppsala, förenade han med detta embete sedan 1689 det academiska bibliothecariatet. För sina förtjenster såsom embetsman och universitetslärare blef han 1689 upphöjd i adligt stånd och utbytte det ofrälse namnet Wolf mot Stjernberg. Han afled i Uppsala 1694 och ligger begrafven i Anderslöfs kyrka i Skåne, inom hvilken socken han egde Stora Markie säteri.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De mansuetudine. 1682. 8:o. — De proprietate civili. e. a. 8:o. — De principiis actionum moralium. e. a. 4:o. — De genio. 1683. 8:o. — Condimentum vitæ civilis s. de urbanitate. e. a. 4:o. — Signatorius annulus priscus. 1684. 8:o. — Breves annotationes de vita M. T. Ciceronis. 1685. 8:o. — Περι της πυρσειας s. de arte utendi ignibus speculatoriis in re navali et terrestri. e. a. 8:o. — De candidatis. e. a. 8:o. — De demonstrationibus practicis moralibus. e. a. 8:o. — Studium veritatis et παρρησιας. e. a. 8:o. — Character rixosi. e. a. 8:o. — De usu dextræ circa fidem præsertim occas. verbor. Livii I: 21. e. a. 8:o. — Emporium, cum importandis et exportandis. e. a. 8:o. — De grato animo erga patriam. 1686. 8:o. — De forma societatis primæ s. potestate maritali. P. II. e. a. 8:o. — De liberalitate. e. a. 8:o. — De superstitione. e. a. 8:o. — De immutabilitate juris naturæ. P. I. e. a. 4:o. — De jure jurando. e. a. 4:o. — De fonte juris naturalis. 1687. 8:o. — De civitate regulari. e. a. 8:o. — De dominio eminente. e. a. 4:o. — Moralitas actionum humanarum ex fonte suo deducta. 1688. 8:o. — De interna civitatum structura. e. a. 8:o. — De libertate hominis naturali. e. a. 8:o. — Pacta gentium. e. a. 8:o. — De singularibus quibusdam N. Machiavelli circa principis personam opinionibus. e. a. 8:o. — De

sensu immortalitatis, et ejus usu. e. a. 8:o. — De causis ανιστορησιας. 1689. 8:o. — *Latinska carmina:* till kon. Carl XI efter slaget vid Lund, tryckt ibid. 1676. fol.; — in memoriam Ol. Thegner. Ups. 1689; — carmen sæculare vid jubelfesten i anledning af Upsala mötes beslut 1693.

III. **Christian Papke** utnämndes såsom adjunct i theologiska faculteten till professor i logik och metaphysik 1672 $^{24}/_{6}$, förenade med denna befattning sedan 1674 $^{12}/_{12}$ e. o. profession i theologiska faculteten, och lemnade 1681 såsom utnämnd ord. förste theologiæ professor och domprost den philosophiska lärostolen. Från domprostsysslan befordrades han 1688 till biskop och procanceller. Se vidare procancellerer.

IV. **Enevald Widebeck** utnämndes såsom lector i logik och physik vid gymnasiet i Wexiö till professor i theoretisk philosophi vid universitetets återupprättande 1682, och förenade med detta embete enligt förordnande i kgl. br. 1682 $^{28}/_{6}$ e. o. profession i theologiska faculteten till 1684, då han lemnade universitetet såsom utnämnd domprost i Wexiö.

Han var född i Annerstad i Småland 1649 och hade under sju år studerat vid Åbo universitet, hvarest han erhöll lagerkransen, innan han 1674 utnämndes till lector i Wexiö. Han förekommer upptagen såsom ordinarie professor i philosophia theoretica i universitetets stater för 1682 och 1684, men har såsom sådan ej varit införd i äldre förteckningar öfver professorer i detta ämne. — Såsom domprost i Wexiö afled han 1694.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De fundamentali philosophandi ratione. 1682. 8:o. — De æternæ salutis consequendæ causis et mediis. 1683. 8:o. — Disp. synod.: Exercitatio theologica de sacramento in genere et de baptismo in specie. Lund. 4:o. — Likpredikan öfver lectorn i Wexiö P. Collianders maka Brita Andersdotter Dryandra 1692. Jönkpg 1693.

V. **Andreas Hasselqvist** utnämndes såsom capellan vid svenska domkyrkoförsamlingen i Åbo till professor i logik och metaphysik i Lund 1683 $^{3}/_{2}$, men tillträdde aldrig detta embete.

Han var född i Calmar län och hade sedan 1671 varit conrector vid cathedralskolan i Reval, innan han 1678 emottog det embete i Åbo, vid hvilket han förblef, äfven sedan kallelsen till Lund hade träffat honom. Vid universitetet i Åbo förordnades han 1688 till e. o. professor i theologiska faculteten, men kom aldrig att tillträda detta embete, enär det academiska consistorium dessförinnan fordrade af honom specimen, och något antagligt prof ej af honom aflades. Han behöll emellertid fortfarande titeln af e. o. theologiæ professor. Det har om Hasselqvist blifvit yttradt att "han knappt ens kunde betraktas såsom literat, eller till och med saknade vanlig academisk lärdom" (Anteckningar öfver Finska univ. etc.). Såsom vice pastor i Pargas præbendeförsamling afled han 1700.

Tryckta Skrifter: Disp. Aboens.: De descriptione et causis religionis γνησιως Christianæ, tamquam medii, το τελος της πιστεως, σωτηριαν ψυχων, consequendi, 1 Pet. I: 9. P. I—X. 1688 - 92. 4:o (särskilt utg. under titel: Lumen de lumine sparsum Psalm. XXXVI: 10 seu vera & γνησιως Christiana religio etc. 1697. 4:o). — Majus redivivus ecclesiam Christo militantem ejusque Christianos cordatos et fideles præsules, doctores et ministros, vernantibus sub novis amplissimi dominis episcopis, Lincopensi et Gothoburgensi diœcesibus celeberrimis, adumbrans. Ab. 1679. 4:o. — Oratio panegyrica de progressu veræ religionis in septentrione. Ab. 1682. 4:o. — Rosa orbis Arctoi seu spiramen amoris ac fragrantiæ circa hortum Suio-Gothico-Fennicum in odorem suavitatis Christianæ religionis sparsum, cujus propagationem et conservationem sub vernantis ecclesiæ Suecanæ novo archi-præsule demonstravit. Ibid. 1692. 4:o. —

Andelig hjerteväckare. Hengellinen, sydämen herättäjä. Turusa 1706. 12:o (i flera uppl.). — *Predikningar:* Bättringsbasuun, uthblåst uti 30 fastlagspredikningar öfver propheten Jonam (hållne i Reval). Sthlm 1780. 4:o. — Botpredikan öfver propheten Jeremiæ vakande staf och hetsjudande gryto, i anledning af den stora kometen som 1680 syntes. Åbo 1681. 4:o. — Vid professorn i Åbo Johan Gezelii och jungfru Hedvig Lietzens äkta förbund s. å. — Utfärdspredikan öfver prosten i Bjerno Gabriel Georg Thauvenius, 1684. — Strena eller nyåhrsgåfva, utdelt efter zodiacum eller de 12 himmelsteckn, uti en aftonsångspredikan på nyårsdagen 1688. — Likpredikan öfver biskopen i Åbo Joh. Gezelius 1690.

VI. **Nils Dahlhem** utnämndes såsom guvernör för en af grefve Lindskölds söner till professor i logik och metaphysik 1685 $^{18}/_{9}$, och innehade detta embete till 1689 $^{11}/_{4}$, då han öfvergick såsom professor till theologiska faculteten. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

VII. **Erland Lagerlöf** utnämndes såsom guvernör för en af cancelleren grefve Lindskölds söner till professor i logik och metaphysik 1689 $^{11}/_{4}$, och innehade detta embete till 1707 $^{24}/_{7}$, då han förflyttades till eloquentiæ professionen. Se vidare professorer i romersk vältalighet.

VIII. **Jöns Steuchius-Steuch** utnämndes såsom e. o. professor och bibliothecarie vid universitetet samt communitetspræpositus till logices et metaphysices professor 1707 $^{24}/_{6}$ och derjemte till e. o. professor i theologiska faculteten, och innehade dessa förenade lärarebefattningar till 1710 $^{22}/_{2}$, då han lemnade universitetet såsom utnämnd moralium professor vid Uppsala universitet.

Han var född i Hernösand 1676, en son af d. v. superintendenten derstädes, sedermera erkebiskopen Matthias Steuchius, som äfven under åren 1694—1714 var det carolinska universitetets procanceller. Jöns Steuchius, den äldste bland sina bröder, studerade under åren 1690—98 vid Uppsala och Lunds universiteter, innan han sistnämnda år begaf sig ut på de resor till fremmande universiteter, hvilka den tiden ansågos oundgängliga för en lärd uppfostran. Ännu stadd på dessa resor, promoverades han i Uppsala såsom frånvarande till philosophiæ magister 1700 och kallades, sedan han återvändt till fäderneslandet, följande år till docent i philosophiska faculteten i Uppsala. 1702 fästades han vid Lunds universitet såsom e. o. professor och bibliothecarie och blef 1703 tillika præpositus vid communitetet. Sedan han efter en 3:årig verksamhet såsom ordinarie professor lemnat Lunds universitet, för att emottaga moralium professionen i Uppsala, förflyttades han innan kort från denna lärostol till logices et metaphysices professionen, och blef såsom innehafvare af detta embete 1723 befordrad till superintendent i Carlstads stift. Dessförinnan hade han af sin fader vid drottning Ulrica Eleonoras kröning blifvit promoverad till theologiæ doctor. Efter dennes död kallades han, efter att samma år hafva blifvit utnämnd till biskop i Linköping, 1730 $^{20}/_{11}$ till svea rikes erkebiskop och Uppsala universitets procanceller. Han afled i Uppsala 1742 $^{21}/_{6}$. 1719 hade han under namnet Steuch blifvit upphöjd i adligt stånd jemte sin yngre broder och är stamfader för en gren af den adliga ätten af detta namn. Sjelf bibehöll han alltjemt namnet Steuchius.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De erroribus scriptorum gentilium circa originem, nomen et mores Judæorum. P. I. 1705. 4:o. — De *σγοματοθεσια*. P. I. e. a. 8:o. — De *απογραφη* ab Augusto indicta, cujus mentio fit apud Luc. II: 1, 2. 1706. 4:o. — De Herodianis, quorum mentio fit apud Matth. Cap. XXII, Marc. III & XII. e. a. 8:o. — De bibliothecis vete-

um. P. I. 1708. 8:o. — De propagatione animæ humanæ. P. I. 1709. 4:o. — De scepticismo philosophico. e. a. 8:o. — *Disp. Ups.:* De celeberrimo isto veterum philosophorum effato: philosophia est meditatio mortis. 1712. 8:o. — De studio novitatis. e. a. 8:o. — De μεταβασει moralistarum. e. a. 8:o. — De libertate in philosophando. e. a. 8:o. — Diss. statum hominis perfectiorem, num natura cognosci possit? leviter attingens. 1713. 4:o. — *Το μεσον* in officiis. e. a. 8:o. — De impedimentis investigandæ veritatis. e. a. 8:o. — De malo auctoritatis. e. a. 8:o. — De remoris literarum. P. II. e. a. 8:o. — De occultatione scientiarum. e. a. 8:o. — De genesi universalium per abstractionem. e. a. 8:o. — De imputatione consequentiarum. 1714. 8:o. — De secta scholasticorum. e. a. 8:o. — De usu sensuum in philosophando. e. a. 8:o. — De literis. P. I. 1715. 8:o. — De vera nobilitate. P. II. e. a. 8:o. — De ordine ac prærogativa facultatum mentis. e. a. 8:o. — De probabilismo Jesuitarum. e. a. 8:o. — De sapienti ignorantia. P. II. e. a. 8:o. — De Gothlandia. P. I. 1716. 4:o. — Solutio quæstionis: An πραξεις in Deum cadant? e. a. 8:o. — *Περι της μεταβασεως εις αλλο γενος.* e. a. 8:o. — De causa impulsiva. e. a. 8:o. — De stimulis gloriæ. e. a. 8:o. — De objecto et numero prædicamentorum. e. a. 8:o. — De impedimentis literatorum. e. a. 8:o. — De numero artium liberalium. e. a. 8:o. — De potentia spirituum circa materiam. e. a. 8:o. — Historia metaphysices Aristotelicæ. e. a. 8:o. — De causa analytica. e. a. 8:o. — De existentia legis divinæ positivæ universalis. e. a. 8:o. — Diss. usum philosophiæ delineans. e. a. 8:o. — De distinctione reali et formali. e. a. 8:o. — Quæstio: an homines naturali divinandi facultate gaudeant? e. a. 8:o. — De moderato milite. 1717. 8:o. — Quæstio politica, an adiaphoria in turbis sit amplectenda? e. a. 8:o. — De variis disputandi modis. e. a. 8:o. — De dominatione C. J. Cæsaris. P. I. e. a. 8:o. — De scientia Dei, ejusque, cum libertate humana, concordia. e. a. 8:o. — De pluralitate suffragiorum. e. a. 8:o. — De juramenti promissorii obligatione. e. a. 8:o. — De æquivocatione veritati inimica. e. a. 8:o. — De theologia Aristotelis. 1718. 8:o. — Hierozoicon s. brevis delineatio præcipuorum animalium biblicorum. e. a. 8:o. — Quæstio logica, an et quomodo ex singulari inferri possit universale? e. a. 8:o. — De voluntatis humanæ determinatione. e. a. 8:o. — De æqualitate recte factorum et peccatorum Stoica. e. a. 8:o. — De argumentatione enthymematica. e. a. 8:o. — *Μελετημα* super dicto Aristotelico: *αποϱια εστιν οδος προς ευποϱιαν.* e. a. 8:o. — De principatu Abrahami. e. a. 4:o. — Artes Jesuitarum. e. a. 8:o. — De præcipuis, causam physicam inter et moralem, differentiis. e. a. 8:o. — De cognatione disciplinarum. e. a. 8:o. — De fide humana. 1719. 8:o. — De unitate veritatis. e. a. 8:o. — De ætate honoribus et officiis publicis idonea. e. a. 8:o. — Opera prima divina. P. II. e. a. 8:o. — Idea boni studiosi. e. a. 8:o. — De peccato philosophico. e. a. 8:o. — Skara, urbs Gothorum vetustissima. e. a. 8:o. — De structura terræ interna. P. II. e. a. 8:o. — De intellectu puro ac ejus usu. P. II. e. a. 8:o. — Biga felicitatis humanæ, recte sentire et bene agere. e. a. 8:o. — De generatione insectorum. e. a. 8:o. — De intellectu agente. e. a. 8:o. — De Cartesio ejusque philosophiæ fatis. 1720. 8:o. — De studio gloriæ ejusque moderatione. e. a. 8:o. — De forma virtutis moralis. e. a. 8:o. — De ortu et defectu oraculorum ethnicorum. e. a. 8:o. — Diss. de ubi animæ, corpori unitæ. e. a. 8:o. — De natura angelica. P. I. e. a. 8:o. — De fato literarum. P. I. e. a. 8:o. — De cœlibatu. e. a. 8:o. — De αυταρκεια morali. e. a. 8:o. — De indifferentia actionum humanarum. e. a. 8:o. — Reminiscentia Platonica. e. a. 8:o. — De theologia naturali. P. I. 1721. 8:o. — Genius arcanus inter præstantes viros. e. a. 8:o. — De differentia ingenii et judicii. e. a. 8:o. — De loquela. e. a. 8:o. — De causis erroris. e. a. 8:o. — De universalitate enunciationum. e. a. 8:o. — De gloria Dei, ultimo actionum humanarum fine. e. a. 8:o. — Historia logicæ Arabum. e. a. 8:o. — De existentia logices. 1722. 8:o. — De superstitione. e. a. 8:o. — Quæstio: an ultimum intellectus practici judicium voluntatem ad agendum determinet? e. a. 8:o. — De arcana veterum sapientia. e. a. 8:o. — De radiante vultu Mosis. e. a. 8:o. — De locis sacris primitivæ ecclesiæ. e. a. 8:o. — De imagine. e. a. 8:o. — De seditionibus religionis prætextu motis. P. II. e. a. 8:o. — De cultura barbarorum. P. II. e. a. 8:o. — De juventutis institutione dirigenda ad usum societatis civilis. e. a. 8:o. — De obligatione tuendæ veritatis philosophicæ. e. a. 8:o. — De Gestricia. P. II. e. a. 4:o. — De Upplandia. P. II. e. a. 4:o. — Likpredikningar: öfver kämnären i Carlstad Jonas Bergman 1730; — domprosten i Uppsala Dan. Djurberg 1736. — Programmer vid Uppsala universitet.

IX. **Andreas Rydelius,** sedermera universitetets procanceller, utnämndes såsom præpositus vid communitetet till logices et metaphysices professor 1710 $^{3}/_{10}$, och innehade detta embete till 1730 $^{11}/_{12}$, då han förflyttades till den tredje theologiska lärostolen. Se vidare procancellerer.

X. **Carl Papke** utnämndes såsom eloquentiæ professor till professor i theoretisk philosophi 1731 $^{23}/_{2}$, och innehade detta embete till d. $^{22}/_{9}$ s. å., då han befordrades till tredje theologie professor. Se vidare procancellerer.

XI. **Nils Lagerlöf** utnämndes såsom universitetsbibliothecarie och e. o. professor till ordinarie professor i theoretisk philosophi 1732 $^{22}/_{1}$, och innehade detta embete till 1739 $^{25}/_{6}$, då han förflyttades till tredje theologiska professionen. Se vidare professorer i theologiska faculteten.

XII. **Niclas Oelreich-von Oelreich** utnämndes såsom professor i lärdomshistorien och universitetsbibliothecarie till professor i theoretisk philosophi 1739 $^{7}/_{11}$, och innehade detta embete till 1746 $^{25}/_{8}$, då han utnämndes till censor librorum.

Han var född i Örsjö i Skåne 1699 och var sonson till Lunds universitets förste procanceller Bernhard Oelreich. Efter att under sin barndom hafva haft att kämpa med den yttersta fattigdom, blef han vid 17 års ålder student i Lund och erhöll kort derefter till lärjunge den unge Sven Bring-Lagerbring, som alltjemt högt skattade denne lärares undervisning. 1726 blef han promoverad till philosophiæ magister och anställdes följande år vid universitetet såsom docent i geometrien, trigonometrien och usus globorum och vic. præpositus communitatis. Kort derefter befordrad till adjunct i philosophiska faculteten, tillträdde han samma år den lärarebefattning i det Fersenska huset, hvari han sedermera efterträddes af sin fordne lärjunge Lagerbring. Denna befattning lemnade han först 1734, då han återvände till universitetet, hvarest han redan 1732 $^{8}/_{6}$ blifvit befordrad till bibliothecarie och e. o. professor i philosophiska faculteten. Med sin befattning såsom bibliothecarie förenade han sedan 1737 $^{28}/_{7}$ en för honom inrättad och med hans afgång upphörd ordinarie profession i historia litteraria. Under åren 1739—44 vistades han utomlands, och hans verksamhet såsom philosophiæ theoreticæ professor, hvartill utnämningen träffade honom i Berlin, har sålunda varit inskränkt till endast tvenne läsår. Sedan han lemnat universitetet såsom utnämnd till censor librorum, blef han så småningom en af frihetstidens mera betydande män: erhöll cancelliråds titel 1749 och adlades samma år, blef statssecreterare med lön 1762, undfick, sedan censorsbefattningen 1766 blifvit indragen, sistnämnda år värdighet af hofcanceller, befordrades 1767 till president i commercecollegium och afled såsom innehafvare af detta embete 1770 $^{4}/_{9}$. — Niclas von Oelreich har gjort sitt namn mest kändt såsom Sveriges förste politiske publicist. Hans veckoskrift "Ärlig Svensk," utgifven i det herrskande hattpartiets intresse under den i frihetstidens historia minnesvärda riksdagen 1755—56, är ett vigtigt bidrag till kännedomen af detta tidehvarf, och utöfvade under sin tid ett dittills okändt inflytande. Ehuru i många afseenden utrustad med framstående egenskaper, har han dock ej hvarken såsom politisk eller enskilt person visat en synnerligen betydande personlig karakter. Till en del torde den framstående ställning, som Oelreich under sin politiska bana kom att in-

taga, böra förklaras ur de gamla förbindelser, i hvilka han stod till sin fordne lärjunge, den mäktige hattchefen Fr. Axel v. Fersen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De dispositione divina circa voluntarios et externos hominum actus. P. I. 1727. 8:o. — Continuatum examen fanaticismi Stoicorum per novatores recocti. 1738. 4:o. — Diss. generationem æquivocam ut absonam demonstrans. 1739. 4:o. — De vera motus caussa. e. a. 4:o. — De humanæ rationis in dijudicandis hominum ingeniis viribus. 1745. 4:o. — De sensatione boni. e. a. 4:o. — De experientia, ut primo omnis cognitionis principio. P. I, II. e. a. 4:o. — De multiplici rationis significatu. P. I, II. e. a. 4:o. — De errorum principio. e. a. 4:o. — De usu et abusu dubitationis. e. a. 4:o. — Num lumen naturæ ad lumen revelatum ducat. P. I. e. a. 4:o. — De immortalitate animæ. e. a. 4:o. — De viribus rationis post lapsum. 1746. 4:o. — De justis limitibus naturæ et gratiæ in mente humana. e. a. 4:o. — En ärlig svensk. Sthlm 1755—56. 4:o (öfvers. på tyska af Dähnert. Greifsw. 1758). — Gordons betraktelser öfver Sallustius. Öfvers. Sthlm 1763. — En gammal mans instruction för sin son, då han första gången bevistade riksdagen. Ibid. 1765. 4:o. — *Program* vid rectorsombytet 1739. — I *handskrift:* 4 vol. föreläsningscollegier (på Lunds univ. bibl.).

XIII. **Lars Laurel** utnämndes såsom vice bibliothecarie vid universitetet till philosophiæ theoreticæ professor 1747 $^{30}/_{6}$, och innehade detta embete till 1782 $^{27}/_{9}$, då han derifrån på begäran erhöll afsked.

Han var född i Stockholm 1705 och blef student vid Lunds universitet 1721. Utom med philosophiska studier hade han äfven sysselsatt sig med juridiska, och under några år varit verksam såsom practisk jurist, innan han 1733 återvände till universitetet och derstädes blef anställd såsom vice bibliothecarie. Såsom innehafvare af denna syssla blef han 1738 promoverad till philosophiæ magister. Ehuru författare till ett ej obetydligt antal philosophiska afhandlingar, var det ej på det philosophiska området, som Laurel under sin tid gjorde sitt namn kändt. Han efterlemnade en mängd skrifter af till hälften språkvetenskapligt, till hälften mythologiskt innehåll, fulla af de vidunderligaste sammanställningar och ordförklaringar, skrifna i ett språk och med ett stafsätt, som ännu mera ökar deras sällsamhet. Hans försök att rörande svenska språket tillämpa och utveckla åsigter liknande Rudbecks, utan att ega dennes snille och i ett tidehvarf, som i så många hänseenden hunnit framom Rudbecks, har gjort, att det om honom med skäl blifvit sagdt: "Scriptis suis non tam inclaruit, quam innotuit. "Sedan han erhållit afsked, lefde han i Lund 1793 $^{20}/_{10}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De natura et indole commercii. 1740. 4:o. — De genuina notione libertatis. 1749. 4:o. — Principium rationis sufficientis indemonstrabile. e. a. 4:o. — De ratione indagatrice Scripturæ Sacræ. 1750. 4:o. — De fine Dei ultimo circa creationem. 1751. 4:o. — Diss. qua fundamenta orthographiæ genuina inprimis linguæ Sueonicæ, cum prima ejus apertura, et voce circulari, ei præ omnibus peculiari, porriguntur. e. a. 4:o. — Diss. e psychologicis petita, delineans quomodo sensatio per imaginationem producat appetitum. e. a. 4:o. — De idea rationali. 1754. 4:o. — De usu figurarum syllogisticarum perexiguo. 1755. 4:o. — De anima humana in hoc universo male collocata. e. a. 4:o. — Ratio poscatur ut ratio, ne cum periculo gravissimorum errorum evehatur vel deprimatur nimis. 1756. 4:o. — De natura syllogismorum simplici ac plana. 1757. 4:o. — De materia physice tali, contra idealismum et materialismum. e. a. 4:o. — De discrimine inter veritatem metaphysicam et logicam. 1758. 4:o. — De discrimine inter primam et secundam mentis operationem in affirmatione et negatione. e. a. 4:o. — De nexu occasionalismi et naturalismi. e. a. 4:o. — Breve specimen encyclopædiæ. P. I. e. a. 4:o. — De veræ fine religionis. e. a. 4:o. — De nexu superstitionis et atheismi. e. a. 4:o. — De vero inter bonitatem et justitiam divinam discrimine. e. a. 4:o. — De syllogismo hypothetico ad regulos categorici formando. e. a. 4:o. — De libertate divina. e. a. 4:o. — De modo formandi ideas a posteriori. e. a. 4:o. — De formatione ideæ distinctæ. 1759. 4:o. — De voluntate hypothetice necessaria. e.

a. 4:o. — De tempore. e. a. 4:o. — De Paijonismo refutato. e. a. 4:o. — De discrimine inter religionem veram et sufficientem. e. a. 4:o. — De causa mali. 1760. 4:o. — Diss. conscientiam psychologicam a morali discernens. e. a. 4:o. — De intellectu divino. e. a. 4:o. — De præsentia divina. 1761. 4:o. — De cognitione perfectionis et bonitatis. e. a. 4:o. — De motivis. e. a. 4:o. — De atheis imperio Dei non exemptis. 1762. 4:o. — De materialismo irreligioso. e. a. 4:o. — De harmonia sapientiæ et libertatis divinæ. 1763. 4:o. — De idea logica perfecta. e. a. 4:o. — De triplici providentiæ divinæ actu. e. a. 4:o. — De medio termino. e. a. 4:o. — De nexu indifferentismi et atheismi. 1764. 4:o. — De naturalismo sanæ rationi adverso. e. a. 4:o. — De sapientia divina. 1765. 4:o. — Novum specimen hypotheseos de essentia animæ humanæ. 1766. 4:o. — De pictura literarum Suethicarum genuina. e. a. 4:o. — Cognitio philosophica linguarum facilitans Romanam ex Suecana. 1767. 4:o. — De labilitate creaturæ intelligentis innocua. e. a. 4:o. — De perfectione voluntatis divinæ in perfectione intellectus fundata. 1768. 4:o. — De necessitate immortalis animæ. e. a. 4:o. — De unitate Dei numerica. e. a. 4:o. — De differentia argumentorum pro existentia divina. e. a. 4:o. — De mente humana sibi plerumque contraria circa bonum. e. a. 4:o. — Observat. quædam circa mundum optimum Leibnitzii. e. a. 4:o. — De genuina notione recordationis enti perfectissimo tribuendæ. e. a. 4:o. — De permissione abusus libertatis. e. a. 4:o. — De distractione. e. a. 4:o. — Diss. examinans notionem justitiæ divinæ Wolfianam. e. a. 4:o. — De theologia revelata in nuce. 1770. 4:o. — De gnoseometria s. arte quantitatem cognitionis humanæ determinandi. e. a. 4:o. — Diss. orthographiam linguæ Sueonum philosophicam sistens. 1772. 4:o. — De mora Israëlitarum in Ægypto. 1775. 4:o. — Åminnelsetal öfver capitaine-mechanicus Mårten Triewald, hållet på riddarhussalen 1747. Sthlm s. å. 4:o. — Inledning till rätta færståndet om mit av kongl. suenske vetenskaps-academien till almänn prœvning utgifne Færslag till suenske skrivlagen. Lund 1750. 8:o. — Räfst med mine orthographiske arbeten, hvaruti vårt almänna skrivbruks laggda dubbel grund utmärkes, och allena följes, men en orthographisk tavla och behörige erindran til fulkåmmelighets ernående i vår skrivkånst. Ibid. 1756. 8:o. — Oratio ad mutationem rectoratus. Ibid. 1763. 4:o. — Nordens hufvud-document äller runa-alphabetets hemlighet igenom tvänne Ægyptier det suenska och danska språket til heder uptäckd. Ibid. 1768. 4:o. — Oratio in memoriam C. G. Löwenhielm. Ibid. 1770. 4:o. — Den allmänna biskötseln äfter förfarenhet och försök i årdning ställd. Ibid. 1771. 4:o. — Oratio in cancelleriatum acad. Lund. Melch. Falkenberg. Ibid. 1772. 4:o. — Slutreflexion öfver Nordens hufvuddocument. Ibid. 1777. 4:o. — Odu graf och staf, äller svenska språket utredt. Ibid. 1779. 4:o. — *Programmer:* vid firandet af Löwenhielms tillträde till cancelleriatet 1762; — prof. Chr. Wollins installation s. s.; — parentationen öfver prof. L. Liedbeck s. å.; — rectorsombytet 1763; — phil. magisterpromotionen s. å.; — firandet af arffursten Carls och prinsessan Hedvig Charlottas förmälning 1774 (svenskt); — rectorsombytet 1775. — I *handskrift:* 8 band föreläsningscollegier (på Lunds univ. bibl.).

XIV. **Matthæus Fremling** utnämndes såsom adjunct i theoretisk och practisk philosophi till professor i theoretisk philosophi 1782 $^{17}/_{8}$ och innehade denna lärostol till sin död 1820 $^{20}/_{7}$.

Han var född i Malmö 1745 och hade idkat academiska studier vid Lunds universitet 1762—70, innan han sistnämnda år i Greifswald erhöll lagerkransen. Efter att 1771 hafva blifvit docent i physik i Lund, fortsatte han 1773—77 sina studier i Uppsala och Stockholm, på sistnämnda ställe företrädesvis egnande sig åt anatomi och medicin, och utnämndes 1777 $^{22}/_{1}$ till adjunct i philosophi vid universitetet i Lund. Såsom adjunct hade han redan under tvenne år med mycken framgång bestridt de offentliga föreläsningarne i theoretisk philosophi vid universitetet, då han kallades till professor. Han utnämdes 1800 till riddare af nordstjerneorden. — I kretsen af de till en del utmärkte lärde, till en del lysande och snillrika personligheter, hvilka innehade universitetets lärostolar under slutet af det förra och början af detta århundrade, torde Fremling särskilt såsom academisk undervisare böra räknas bland de utmärktaste. Sjelf-

ständig tänkare var han icke i den mening, att han uppställt en egen lärobyggnad, men — hvad som är af så mycken vigt för den philosophiske läraren, — han var det vid uppfattningen och framställningen af andras. Utgående från den betraktelse, att de olika philosophiska systemerna endast äro led i kedjan af vetenskapens utveckling, framställde han, utan att slafviskt bekänna sig till något, det ena efter det andra af de systemer, hvilka han under sin 40:åriga läraretid såg aflösa hvarandra, och intog sjelf, medan han med största objectivitet framställde dem, den ståndpunkt, som han vunnit under en tänkares betraktelse och studier inom dem alla. Sjelf var han sålunda eclectiker, och måhända var det hos honom liksom hos hela den bildningsålder, ur hvilken han framgått, mera critikens skärpa och klarheten i framställning, än den egna forskningens djup, som utgjorde de utmärkande dragen. Då Fremling gjorde sin philosophiska bildning, var det ännu den wolffiska skolan, som beherrskade lärostolarne, och innan han sjelf hunnit att bestiga en lärostol, hade tiden närmare böjt sig efter de empiriska läror, hvilka hade sin utgångspunkt i Locke och nu framställdes af en d'Alembert eller en Bonnet. Han hade ej många år varit professor, innan Kants philosophi begynte att studeras i Sverige, och ifrån 1788 till 1820 framställde han i följd efter hvarandra Kants, Fichtes och Schellings philosophiska systemer. Sjelf har han rörande arten och gången af sin philosophiska undervisning lemnat en ypperlig redogörelse i den brefvexling med cancelleren L. v. Engeström, i hvilken han manligen försvarar den academiska lärofriheten, hvilken denne canceller i fråga om den Schellingska philosophien ville inskränka.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De pondere nonnullorum argumentorum pro immortalitate animæ humanæ. 1770. 4:o. — De immortalitate animæ humanæ. 1771. 4:o. — Diss. quæstionem, an idea animæ sit prior idea corporis, paucis excutiens. P. I, II. 1779. 4:o. — De ratione præcepta philosophiæ theoreticæ tradendi. P. I—III. 1783—87. 4:o. — De pondere argumenti, quod ex idea entis perfectissimi existentiam Dei cogit. 1783. 4:o. — De origine idearum ex sensu externo. e. a. 4:o. — De origine idearum ex sensu interno. e. a. 4:o. — De origine terminorum universalium. 1784. 4:o. — De memoria. e. a. 4:o. — De phantasia. e. a. 4:o. — De lingua humana generatim. P. I. e. a. 4:o. — De judicio. e. a. 4:o. — De vera notione intelligentiæ. e. a. 4:o. — Diss. in notionem essentiæ inquirens. e. a. 4:o. — De cognitione corporis ad perceptiones animi explicandas, necessaria. 1785. 4:o. — De causis, cur Deus insecta creaverit. 1786. 4:o. — De vera notione atheismi. e. a. 4:o. — De fallacia sensus externi. e. a. 4:o. — De veritate idearum, quæ sensui externo debentur. 1787. 4:o. — De origine atque indole artis cogitandi. e. a. 4:o. — De fallacia sensus externi evitanda. e. a. 4:o. — De mundo, vim Divinam testante. e. a. 4:o. — De ingeniis, quæ gloria invitantur. P. I. e. a. 4:o. — De pondere argumenti, quod ex consensu gentium, Deum esse cogit. e. a. 4:o. — De divinatione. e. a. 4:o. — De sede sensus motusque voluntarii. e. a. 4:o. — De elegantia sermonis Latini philosopho necessaria. e. a. 4:o. — De polytheismo. e. a. 4:o. — Diss. nonnullas opiniones de sede sensus motusque voluntarii excutiens. e. a. 4:o. — De præscientia Divina. 1788. 4:o. — De conscientia sui, rerumque, quæ extra sunt. e. a. 4:o. — De mundo optimo. e. a. 4:o. — De sermone naturali. e. a. 4:o. — De fide testium exploranda. 1789. 4:o. — De adsensione. e. a. 4:o. — De philosophia generatim. e. a. 4:o. — De discrimine præceptorum sensuum, et rationis. e. a. 4:o. — De principio rationis sufficientis. e. a. 4:o. — De fato. e. a. 4:o. — De sympathia et antipathia. e. a. 4:o. — De æsthetica. e. a. 4:o. — De intelligentia Divina. 1790. 4:o. — De ingenio. e. a. 4:o. — De bono et malo. e. a. 4:o. — De divinitate Jesu Christi, ex dictis N. Test. adserta. e. a. 4:o. — De potentia Divina. e. a. 4:o. — De experientia. e. a. 4:o. — De spe, vitam fovente. e. a. 4:o. — De serie causarum infinita. e. a. 4:o. — De omnipræsentia Divina. e. a. 4:o. — De anthropomorphitis. e. a. 4:o. — De discrimine conformationis corporeæ hominis et brutorum animalium. 1791. 4:o. — De terminis vagis. e. a. 4:o.

— De sermone obscuro. e. a. 4:o. — De amore sui, ejusque vi in amorem erga alios, Deumque. 1792. 4:o. — De terminis translatis. e. a. 4:o. — De origine sermonis. 1793. 4:o. De somniis. e. a. 4:o. — De præstantia sensuum hominis externorum. e. a. 4:o. — De initiis cognitionis humanæ. e. a. 4:o. — De genio Socratis. e. a. 4:o. — De tædio depellendo. e. a. 4:o. — De ideis et propositionibus universalibus. P. I, II. 1794. 4:o. — De æternitate Dei. e. a. 4:o. — De invidia. e. a. 4:o. — Nonnulla de anima præcepta. e. a. 4:o. — De philosophia M. Tullii Ciceronis. 1795. 4:o. — De ideis Platonicis. e. a. 4:o. — De anima mundi. 1796. 4:o. — De spatio, secundum decreta Kantiana. P. I—IV. 1796—97. 4:o. — De convenentia ac discrimine spei, et fiduciæ. 1796. 4:o. — De origine et constitutione philosophiæ theor. Wolfianæ, et Kantianæ. 1799. 4:o. — De discrimine idealismi Fichtiani et Kantiani. 1801. 4:o. — De nota veritatis invenienda. 1802. 4:o. — De notione logicæ ejusque partibus. 1805. 4:o. — De origine et natura disciplinæ, quam metaphysicam dicunt. e. a. 4:o. — De cognitione terminis circumscribenda. e. a. 4:o. — De notionum ad formam diversitate. 1808. 4:o. — De sensu externo exercendo. e. a. 4:o. — De utilitate, quam habent fabulæ, in educatione doctrinaque puerili. e. a. 4:o. — De notionum perspicuitate. e. a. 4:o. — De auctoribus logices præcipuis. e. a. 4:o. — De errore. 1809. 4:o. — De idea Dei. e. a. 4:o. — De studio discendi in pueris excitando. P. I. 1810. 4:o. — De diversa alumnorum imaginandi vi, ejusque temperamento. 1811. 4:o. — De rationibus, quibus adducitur mens, ad ideam absoluti formandam. e. a. 4:o. — De contuendi genere, quod intellectuale dicitur. e. a. 4:o. — De religionis initiis ponendis. e. a. 4:o. — De philosophia sensui communi non inimica. P. I, II. 1814. 4:o. — De argumento, quod ex idea entis perfectissimi Deum esse cogit. e. a. 4:o. — Försök till en granskning af grunderna för själens odödlighet och en Gud. Sthlm 1798. 8:o. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1793; — parentationen öfver Ol. Celsius 1794; — rectorsombytet 1795; — parentationen öfver P. Munck 1803; — rectorsombytet 1804. — *I handskrift* på Lunds univ.-bibliothek: 17 vol. föreläsningscollegier.

XV. **Ebbe Samuel Bring** utnämndes såsom adjunct i juridiska faculteten till professor i theoretisk philosophi 1821 $^{14}/_{11}$, och innehade detta embete till 1828 $^{6}/_{2}$, då han förflyttades till den historiska professionen. Se vidare professorer i historia.

XVI. **Lorenz Fredrik Westman** utnämndes såsom adjunct i theoretisk och practisk philosophi till professor i theoretisk philosophi 1829 $^{18}/_{8}$, och innehade detta embete till 1861 $^{4}/_{10}$, då han afled.

Han var född i Linköping 1795. Sina academiska studier hade han gjort dels vid Lunds, dels vid Uppsala universitet under åren 1811—20, och erhöll på förstnämnda ställe vid magisterpromotionen 1820 lagerkransen. Kallad till docent i theoretisk philosophi 1823, befordrades han inom samma ämne till adjunct 1826. Såsom professor i theoretisk philosophi hade han under riksdagen 1834—35 uppdraget att vara riksdagsfullmäktig för universitetet, och utnämndes 1853 till riddare af nordstjerneorden. Det academiska rectoratet beklädde han tre gånger, ett förhållande, som under sednare tider blifvit allt mera ovanligt.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De notione rei per se, ejusque ad notionem phænomeni ratione. P. I, II. 1823. 4:o. — Theophrasti characteres, Græce et Suethice. P. I, II. 1824. 4:o. — De ratione, qua inter se continentur fides et cognitio scientifica. P. I—III. 1828. 4:o. — Tal inför Östgötha nation vid emottagandet af inspectoratet. Lund 1830. — *Programmer:* vid prof. Eks installation 1844; — prof. Reuterdahls s. å.; — firandet af sorgefesten i anledning af Carl XIV Johans död s. å.; — rectorsombytet s. å.; — firandet af prinsessan Lovisa Josephina Eugenias födelse 1852; — prof. Chr. Naumanns installation (innehållande bidrag till de juridiska lärostolarnes historia) s. å.; — prof. A. N. Sandbergs installation s. å.; — prof. C. Fr. Naumanns d:o s. å.; — rectorsombytet s. å.

magisterpromotionen erhöll den philosophiska graden. Vid ledigheten efter Wolf-Stjernberg föreslogs han till ordinarie philosophiæ professor, men blef vid utnämningen förbigången af den äldre och mera förtjente Chr. Papke. Under åren 1672—74 vistades han på utländska studieresor, hvarunder han besökte England och Holland. Året efter sin utnämning till stiftsprost och pastor vid Frue Kirke erhöll han i Kjöbenhavn theologiæ doctorsvärdigheten och utnämndes kort derefter till biskop öfver Sjællands stift och theologiæ professor. Såsom innehafvare af detta embete, hvilket han redan vid 29 års ålder hade tillträdt, åtnjöt han stort anseende och var en af Danmarks mera betydande män. Han afled 1693 $^{30}/_{8}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Priora Aristotelis analytica. 1671. 4:o. — De principiis cognoscendi naturalibus. e. a. 4:o. — De jure ονοματοποιιας. e. a. 4:o. — De bono. 1672. 4:o. — Diss. de principiis perfectivis syllogismorum et inprimis de ipsissima reductione. Hafn. 1664. 4:o. — Jubilæus academicus de felicitate ecclesiæ per Lutherum parta, solenni panegyri celebratus Witteb. 1666. 4:o. — Disp. philologico-theologica de nomine Jehova Messiæ appropriato ex Jerem. XXIII: 8 & XXXIII: 6 (sub præs. Abr. Calovii) Witteb. 1667. 4:o. — Disp. theol. de meritis Adami in statu integro. Hafn. 1688. 4:o. — Conciones in publicis supplicationum diebus proponendæ ex Zophon. II, psalm. CXLIV, psalm. XXI. Hafn. 1676. 8:o. — Conciones in publicis suppl. diebus pro anno 1677, ex Amos IX: 8, 9, 10 & Hos. XIV: 23. — Conciones in publ. suppl. dieb. pro a. 1678, 79. 8:o. — Conciones in publ. suppl. dieb. pro a. 1782 ex Jerem. VIII, Lev. XXVI & Amos VII. Hafn. 1682. 8:o. — Fortale til den nye Danske Alter-Bog for Danmark og Norrige. Kbnhvn 1688. 4:o, 2:a uppl. 1730. 8:o.

II. **Olof Wennerstedt** utnämndes såsom adjunct i philosophiska faculteten till e. o. professor i theoretisk philosophi 1720, och innehade detta embete till 1723, då han utnämndes till rector vid skolan i Malmö.

Han var född i Konungssund i Östergöthland 1685, blef 1705 student i Uppsala och studerade sedan 1711 i Lund under ledning af Andreas Rydelius de philosophiska vetenskaperna. Under åren 1714—16 vistades han i England i egenskap af lärare i ett adligt hus och erhöll efter sin återkomst till Sverige 1718 fullmakt att vara philosophiæ adjunct. Wennerstedt hörde till antalet af dem, som A. Rydelius med sin kända godhet och gifmildhet understödde, och han hade honom att tacka för sin studiebana i Lund. Sedan han under tio år innehaft rectorsbeställningen i Malmö, befordrades han till kyrkoherde i Söfde pastorat af Lunds stift. Såsom innehafvare af detta embete afled han 1741.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Æqualitas purpuræ Augustæ paucalis lineis adumbrata. P. I. 1720. 8:o.

VIII. I philosophia naturalis et physica experimentalis (medicin och philosophia experimentalis 1733—74).

Det carolinska universitetet hade i 60 år utöfvat sin verksamhet, innan det till de lärostolar, som vid dess första instiftelse tillhörde detsamma, erhöll någon ny. I stället hade den utrustning, hvarmed det från början varit försedt, i många afseenden blifvit inskränkt och förminskad. Det vetenskapsområde, som vid denna äldsta utrustning blifvit minst tillgodosedt, var naturvetenskapens. Det var derföre att vänta, att, då med det 18:de århundradet en ny och från föregående tiders dogmatiska formalism frigjord riktning inträdde inom många af naturvetenskapernas områden, äfven behofvet af särskilta lärostolar vid universitetet inom deras olika grenar skulle göra sig gällande. Fyra af de fem nya lärostolar inom philosophiska faculteten, som under det förra århundradet inrättades vid Lunds universitet, erhöllo äfven till läroämnen olika grenar af till naturforskningen hörande ämnen. Vid århundradets slut befunno sig emellertid alla dessa lärostolar sammanslagna till en enda; och universitetet kan ej förr än under innevarande århundrades början anses på ett fullständigare sätt hafva fått dessa den nyare tidens kraf uppfyllda.

Det första steget till beredandet af en sjelfständigare ställning åt dessa studier var inrättandet af den extra ordinarie philosophiæ naturalis och physices experimentalis professionen 1728 och den förtjente Kilian Stobæi utnämning till denna lärostols förste innehafvare. Det var den grekiska professionens förening med den orientaliska, som beredde möjligheten af denna nya lärostols inrättande. I likhet med den uppfattning af naturvetenskaperna, som uttalar sig i universitetets constitutioner, betraktades dessa vetenskaper likväl ännu såsom egentligen tillhörande studiet af medicinen, och det ansågs nödigt att till deras målsman utse en läkare "med grundliga insigter i anatomi, botanik,

mineralogi, chemi och kännedom om naturföremål"[1]). På grund häraf synes redan Kilian Stobæus hafva tillhört så väl philosophiska som medicinska faculteten, och har i båda dessa faculteter haft säte och stämma. Sedan Stobæus år 1732 öfvergått till den historiska lärostolen, utsågs till hans efterträdare GUSTAF HARMENS, och genom kgl. br. 1733 $^{30}/_{4}$ stadgades uttryckligen, att innehafvaren af philosophiæ experimentalis professionen, såsom den nu mera i offentliga handlingar benämndes, för framtiden äfven skulle tillhöra medicinska faculteten. Efter denna tid har professorn i detta ämne varit benämnd medicinæ et philosophiæ experimentalis professor, och i de offentliga föreläsningsprogrammerna i följd häraf varit upptagen bland medicinska facultetens professorer. Lärostolen fortfor likväl att betraktas såsom blott extra ordinarie till 1735, då Harmens utnämndes till ordinarie professor i medicin och philosophia experimentalis. I denna egenskap fortfor han att vara verksam till sin död 1774, då hans lärostol intogs af "medicinæ & chemiæ" professorn Christian Wollin (jfr ofvan medicinska facultetens professioner pag. 134, 136). Lärostolen i philosophia naturalis och physica experimentalis, som i Kilian Stobæus räknade sin förste innehafvare och kort efter dennes bortgång upphörde att såsom en sjelfständig lärostol ega bestånd, kan sålunda anses hafva upphört med sin andre innehafvares, Harmens' afgång.

Den undervisning, som professorn i dessa ämnen egde att meddela, borde enligt hvad som antydes genom lärostolens benämning i den bemärkelse, som samtiden fattade densamma, omfatta samtliga naturvetenskapens områden eller "alla de s. k. naturens riken," hvarjemte experimentalphysiken, hvilket ämne likväl äfven tillhörde den mathematiska professionen, borde afhandlas. En blick på föreläsningsprogrammerna under den tid af 46 år, som denna lärostol egde bestånd, visar äfven, att dess innehafvare sökt att efter tidens vetenskapliga ståndpunkt i sin undervisning temligen allsidigt omfatta detta vidsträckta ämne. Stobæus har under olika år offentligen föreläst öfver "historia fossilium curiosa," "physica subterranea," "physiologia plantarum;" hans enskilta undervisning omfattade dels "historia naturalis" i allmänhet, dels "physica experimentalis" och "experimenta chymica." Harmens, för hvilken denna del af hans dubbla lärarebefattning i sjelfva verket synes hafva varit hufvudsak, fick genom särskilt kgl. br. af 1737 $^{12}/_{7}$ sig ålagdt att, för undvikande af de vid undervisningen förut inträffade collisioner mellan honom och matheseos professorn Menlös, endast hvartannat år föreläsa öfver experimentalphysiken. Till åtlydnad af denna föreskrift finnes han un-

---

[1]) Jfr prof. J. J. v. Döbelns program till Stobæi installation 1729.

Professorer.

I. **Kilian Stobæus** utnämndes såsom medicinæ doctor till e. o. philosophiæ naturalis & physices experimentalis professor 1728 $^{3}/_{12}$ och innehade denna lärostol till 1732 $^{29}/_{1}$, då han befordrades till ordinarie professor i historia. Se vidare professorer i historia.

II. **Gustaf Harmens** utnämndes såsom medicinæ doctor till e. o. philosophiæ experimentalis professor 1732 $^{8}/_{5}$, erhöll genom kgl. br. 1733 $^{30}/_{4}$ derjemte uppdrag att vara medicinæ professor, och befordrades 1735 $^{29}/_{1}$ till ordinarie medicinæ et philosophiæ experimentalis professor. Såsom innehafvare af detta lärareembete afled han i Lund 1774 $^{18}/_{11}$. Se vidare professorer i theoretisk medicin.

IX. I lärdomshistoria (historia litteraria).

Genom kungl. brefvet 1737 $^{28}/_{7}$, aflåtet på cancellerens och cancellicollegii hemställan och med föranledande af bibliothecarien och e. o. professorns Oelreichs derom gjorda ansökan, inrättades för första gången en ordinarie lärostol i lärdomshistorien, förenad med bibliothecariesysslan. Universitetets bibliothecarie hade enligt vedertagen praxis vanligen erhållit titel af e. o. professor i philosophiska faculteten; enligt ofvannämnda kungl. bref förordnades, att bibliothecarien skulle vara ordinarie professor i philosophiska faculteten med offentlig föreläsningsskyldighet i historia litteraria.

Detta stadgande synes närmast hafva berott på förhandenvarande personliga förhållanden, och den nya lärostolen torde kunna anses hafva varit för Niclas Oelreich's, dess förste innehafvares, räkning inrättad. Då denne redan i slutet af år 1739 flyttades till philosophiæ theoreticæ professionen, upphäfdes genom stadgande i kgl. br. 1740 $^{14}/_{10}$ ofvannämnda föreskrift rörande universitetsbibliothecariens egenskap att vara professor i lärdomshistorien, hvarjemte förordnades, i öfverensstämmelse med hvad som varit öfligt vid universitetet i Uppsala, att titeln af e. o. professor ej längre skulle tilläggas bibliothecarien.

Utan tvifvel är det att betrakta såsom ett drag af det allmänna intresse för historiska och bibliographiska samlingar, som utmärker medlet af det 18:de århundradet — ett område, på hvilket särskilt en af denna lärostols innehafvare, Sommelius, skulle komma att förvärfva ett förtjent namn — att lärdomshistorien efter någon tids förlopp ånyo ansågs kräfva en särskilt målsman vid universitetet. — "Historia litteraria," heter det i ett bref af 1753 $^{3}/_{4}$ af cancelleren Palmstierna, "är en ganska nödig vetenskap för ankommande studenter, hvarigenom the icke allenast få kundskap om böcker och theras invärtes värde, utan ock snille at utvälja the böcker, som til theras vitæ genus fordras; med flera förmåner, som af historiæ litterariæ läsande och upodlande flyta."

Det var på dessa grunder, som det enligt samma cancellersskrifvelse ålades bibliothecarien JOHAN CORYLANDER att jemte sina göromål såsom bibliothecarie äfven föreläsa historia litteraria, utan att dock någon förändring i öfrigt inträdde i den ställning, han såsom bibliothecarie förut innehaft. I ett följande bref af $^{15}/_{5}$ s. å., utgörande svar på Corylanders af procancelleren och consistorium understödda framställning om befrielse från denna nya tillökning i hans tjenstgöring, stadgades ytterligare, att bibliothecarien, enär han uppbär lika lön med professorerna, äfven i likhet med dem skulle föreläsa, i föreläsningscatalogen bland dem upptagas och till cancelleren uppsända diarier o. s. v. [1]). Examinationsrätt i philosophiska faculteten och rösträtt vid stipendiers bortgifvande tillerkändes honom genom canc. brefven af 1758 $^{15}/_{12}$ och 1759 $^{20}/_{2}$, under det att i det förstnämnda af dessa uttryckligen stadgades, att bibliothecarien ej må begära "de jura professoria att blifva decanus facultatis philosophicæ eller rector academiæ, eller att njuta jus suffragii vid förslags upprättande."

GUSTAF SOMMELIUS (1767—1800), Corylanders förtjente efterträdare, fortfor att enligt ofvanstående föreskrifter jemte sin bibliothecariesyssla uppehålla undervisningen i historia litteraria. Genom kgl. br. 1777 $^{5}/_{5}$ stadgades, att bibliothecarien för framtiden med afseende på sina löneförmåner skulle vara likställd med universitetets professorer, och oaktadt föreskriften i det ofvan anförda canc. br. 1758 $^{15}/_{12}$ har Sommelius i likhet med philosophiska facultetens öfriga professorer i sin ordning förvaltat decanatet inom samma facultet, samt synes sålunda hafva varit betraktad såsom ordinarie professor inom densamma, oaktadt han aldrig varit dertill utnämnd eller såsom sådan installerad. I föreläsningsprogrammerna benämnes han alltid "professor regius [2]) et academiæ bibliothecarius," en benämning, i hvilken icke antydes, att professionen i lärdomshistoria på samma sätt, som under den första perioden af dess bestånd, betraktats såsom en af philosophiska facultetens ordinarie lärostolar.

Enligt stadgande i kgl. br. 1795 $^{12}/_{11}$ skulle den med universitets-

---

[1]) Corylander hade mot detta cancellerens påbud invändt, att undervisningen i historia litteraria alltjemt varit meddelad af hvarje professor i sin vetenskap, och att följaktligen särskilta föreläsningar i detta ämne ej vore af nöden. Derjemte hade han med åberopande af föregående kgl. bref och stadganden andragit, att han ej på grund af den lön han åtnjöt vore skyldig att föreläsa. Cancelleren svarar, att de åberopade kgl. brefven "hvarken omröra några publique föreläsningar i historia litteraria eller förbjuda att sådane böra skie af bibliothecarien," och att denne ej lärer skäligen kunna och vilja påstå, att han på nya staten eger 400 d:lr s:mt mer än alla dess företrädare för ingen ting o. s. v. Bland skäl, som ytterligare anföras för dessa föreläsningars hållande nämnes särskilt att "fädesneslandet i en framtid derigenom med tiden kunde få goda bibliothecarier."

[2]) Till titulär professor hade han blifvit utnämnd redan 1763, innan han befordrades till bibliothecarie.

bibliothecariatet förenade undervisningsskyldigheten i historia litteraria vid Sommelii afgång förändras till undervisning i "vitterheten," och efter hans efterträdares ANDERS LIDBECK's tillträde till bibliothecariebefattningen föreskrefs (kgl. br. 1801 $^{11}/_{5}$), att innehafvaren af denna syssla allt framgent skulle tillika vara professor i esthetik med enahanda rättigheter som öfrige professorer (se vidare professionen i esthetik).

Den offentliga undervisning, som enligt universitetets föreläsningsprogrammer under den tid, som historia litteraria utgjorde ett särskilt läroämne, af dess målsmän varit meddelad, har med få afbrott under hela detta tidskifte i brist på andra tjenliga läroböcker inskränkt sig till framställningen af ett enda arbete inom denna lärdomsgren. Det var C. A. Heumann's Conspectus reipublicæ literariæ [1]), som år från år under så väl Oelreich's som Corylander's och Sommelii läraretid angafs såsom ledning för föreläsningarne. Stundom antydes likväl att särskilta perioder varit med större utförlighet behandlade: så föreläste Corylander under läsåret 1764 öfver den antika literaturen till slutet af 5:e århundradet efter Christus, följande året uppehöll han sig vid medeltidens literatur, och året derpå afhandlade han nyare tidens literaturhistoria. Under ett år har Sommelius särskilt afhandlat "historiam litterariam vel Bibliorum polyglottorum vel tantum versionum sacrorum Bibliorum τῶν ὁ et vulgatæ latinæ;" vid sina privata föreläsningar finnes han vid ett tillfälle hafva erbjudit sig att framställa "historiam criticam linguarum Græcæ et Latinæ."

---

[1]) Utg. i sin första upplaga i Hannover 1718 med fullständig titel: Conspectus reipublicæ literariæ, seu via ad historiam literariam. Utkom i flera upplagor ända till 1791. Länge utgörande den enda sammanhängande framställning af literaturens historia, var detta arbete från sin tids ståndpunkt ej utan förtjenst. Författaren, känd för sin mångsidiga litterära verksamhet inom många områden, afled såsom theol. professor i Göttingen 1764.

Professorer

(bibliothecarier med undervisningsskyldighet i lärdomshistoria).

I. **Niclas Oelreich-von Oelreich** utnämndes såsom universitets-bibliothecarie och e. o. professor till ordinarie professor i historia litteraria 1737 $^{28}/_{7}$, och innehade denna lärarebefattning gemensamt med bibliothecariatet till 1739 $^{17}/_{11}$, då han förflyttades till lärostolen i theoretisk philosophi. Se vidare professorer i theoretisk philosophi.

II. **Johan Corylander** erhöll såsom universitets-bibliothecarie förordnande att derjemte undervisa i lärdomshistoria 1753 $^{3}/_{4}$, och innehade denna lärarebefattning till 1766 $^{7}/_{7}$, då han utnämndes till kyrkoherde vid Jemshögs och Näsums församlingar af Lunds stift.

Han var född i Östergöthland 1707 och erhöll vid Lunds universitet under åren 1721—30 sin första academiska bildning. Här erhöll han äfven sistnämnda år philosophiæ magistergraden och fästades vid universitetet 1734 såsom docent i philosophiska faculteten. Inom samma facultet befordrades han 1735 till adjunct och hade i denna egenskap under fyra år såsom vicarie uppehållit professionen i historia, innan han 1745 $^{5}/_{6}$ utnämndes till bibliothecarie vid universitetet. Vid kröningen 1751 erhöll han theologiæ doctorsvärdigheten, efter att samma år hafva erhållit presterlig ordination. Sedan han lemnat universitetet lefde han såsom kyrkoherde i Jemshög och Näsum till 1775 $^{5}/_{2}$, då han afled. — Det som har gjort Corylanders namn kändt och aktadt mera än mängden af hans samtidas, är mindre hans verksamhet såsom academisk lärare och tjensteman — hans förvaltning af bibliotheket gaf anledning till många klagomål och påminnelser — än den gåfva såsom latinsk och svensk skald, som han vid många tillfällen lade i dagen. Äfven har han gjort sig förtjent att ihågkommas såsom en af de flitiga historiska samlare, på hvilka förra århundradet var så rikt, och universitetsbiblioteket förvarar i hans domkyrkohistoria ett dyrbart minnesmärke af hans noggrannhet och flit.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De artis poëticæ natura origine fine et utilitate. 1835. 4:o. — De gradibus moralitatis. 1740. 4:o. — De usu philosophiæ theoreticæ in vita civili. Cap. I. 1746. 4:o. — De influentia ministerii ecclesiastici in opus regenerationis. 1749. 4:o. — De sanctitate legatorum sagatorum (härrolda-rätt). 1750. 4:o. — De Orpheo Græcorum philosopho. 1754. 4:o. — De facultatum in academiis origine et usu. 1760. 4:o. — De insignibus Evangelistarum. 1765. 4:o. — Diss. oratoriam sacram veterum Christianorum adumbrans. e. a. 4:o. — De facie oratoriæ sacræ sexti et sequentium seculorum ad ætatem usque b. Lutheri. 1766. 4:o. — De sabbatho. e. a. 4:o. — De Pythagora. e. a. 4:o. — *Tal:* Tal, då h. exc. grefve Joh. Gyllenborg emottog cancellersembetet, på svensk vers. Sthlm 1743. 8:o. — Åminnelsetal öfver h. exc. grefve Joh. Gyllenborg, hållet 1752 (i Gjörwell's Sv. Bibliothek). — *Latinska carmina:* In obitum episc. Lincopensis Thorsten Rudéen. Linc. 1728. fol. — In obitum præp. & past. Norcop. Claud. Livin. Norcop. s. a. fol. — In obitum patris. s. a. & l. 4:o. — In lectiss. virginem Helenam Mariam Pauli, nobiliss. Jacobo Langebek nubentem s. a. & l. 4:o. — In obitum prof. Moller. Lund 1758. 4:o. — Carmen seculare, in memoriam pacis Roschildiensis, d. 26 Febr. 1758 recitatum. Ibid. 1758. 4:o. — Elegia epistol. ad ill. canc. C. G. Löwenhielm. Ibid. 1762. 4:o. — Elegia in honores magistrales. Ibid. 1766. fol. — Ad lectiss. virginem M. Hadelin, lect. Lincop. C. Nyréen nubere paratam. Ibid. 1754. 4:o. — In festo seculari reg. acad. Carol. Ibid. 1768. fol. — Gustavologia, circa coronationis sollennia Gustavi III (i Gjörwells Thesaur. Suio-Goth. T. I). — Ad ordines regni 1756 (i Sv.

Mercurius s. å.). m. fl. qväden vid olika tillfällen, dels tryckta, dels i handskrift. — Anm. vid P. Tordenskölds lefverne (i Anm. öfver stora och namnk. menniskors lefvernesbeskr. D. 1. Sthlm 1755). — I *handskrift:* Berättelse om Lunds domkyrka, på allernådigste befallning författad 1752—54 fol., med 23 blad teckningar (på Lunds univ. bibliothek, utgörande en prydlig afskrift af det handskrifna exemplar, som förf. öfverlemnat till drottning Lovisa Ulrika, på hvars befallning arbetet är skrifvet).

III. **Gustaf Sommelius** utnämndes såsom professor honorarius och rector vid skolan i Lund till universitetsbibliothecarie 1767 $^7/_4$ och innehade detta embete, jemte den dermed förenade undervisningsskyldighet i lärdomshistorien till sin död, som inträffade 1800 $^{19}/_6$.

Han var född i Malmö 1726 och blef 1742 student vid Lunds universitet. Sina academiska studier gjorde han dels här, dels — i egenskap af lärare för biskop Engeströms söner — i Uppsala och Greifswald, hvarest han 1748 förvärfvade den philosophiska graden, samt vid åtskilliga tyska högskolor. Vid Lunds universitet anställdes han 1749 såsom docent i österländska och grekiska språken och erhöll 1756 adjuncts tur och befordringsrätt. Sedan år 1751 derjemte anställd såsom lärare vid skolan i Lund, blef han 1756 densammas rector och erhöll 1763 professors namn, heder och värdighet. — Professor Sommelius var en man af mångsidig och vidtomfattande lärdom och hörde till de flitiga orientalister, hvilkas verksamhet under förra århundradet utgjorde ett af de förnämsta uttrycken för universitetets vetenskapliga lif. Sin lärdom gjorde han fruktbärande dels såsom utgifvare af en talrik mängd academiska afhandlingar — deras antal stiger till 410 särskilta disputationsdelar, det största, som någon professor i Lund efterlemnat — och andra arbeten, dels såsom academisk undervisare inom det ämne, som var honom anförtrodt. I denna egenskap var han af sin samtid högt uppburen och samlade kring sin lärostol en talrik lärjungeskara. Sin största förtjenst har han dock inlagt såsom historisk, biographisk och bibliographisk samlare, och har såsom sådan förvärfvat anspråk på att lefva i efterverldens tacksamma minne. Dels hans tryckta arbeten — Skånska clereciets historia, Lexicon eruditorum Scanensium, och Historia academiæ Dorpato-Pernaviensis, tyvärr alla ofulländade —, dels de betydliga handskrifna samlingar, som förvaras på universitetsbibliotheket i Lund, äro samtliga högst vigtiga bidrag till den svenska lärdomshistorien, och skola alltid komma att utgöra källskrifter för enhvar, som sysselsätter sig med personalhistoriska och bibliographiska forskningar rörande den tid och de områden, som af honom blifvit behandlade. Han var ej en af dem, som genom stora vetenskapliga upptäckter gifva åt forskningen ett nytt uppslag, men han var en flitig forskare i sin tids anda och tillhörde den samlareskola, som Lagerbring, af dessa sjelf den förste och störste, hade uppammat. Genom sin outtröttliga flit, sin samvetsgranna noggrannhet och sitt allt uppoffrande forskareintresse har Sommelius förvärfvat en plats bland universitetets bästa och vördnadsvärdaste minnen. Minst kan detta erkännande saknas i Lunds universitets historia, till hvilken han genom sin flit lemnat många och vigtiga bidrag.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De anno Hebræorum ecclesiastico atque civili. 1748. 4:o. — De lingua Syriaca ejusque antiquitate et utilitate. 1751. 4:o. — De templo cathedrali Lundensi. 1755. 4:o. — Diss. acad. in historiam academiæ Lundensis, partis alterius sectio prior, sistens hypomnemata in S. T. Joh. Jac. v. Doebeln Histor. acad. Lundens. part. II:dæ membr. II:dum et part. III:am totam. Contin. I—VII. 1757—63. 4:o. — Œconomica urbis Lund descriptio. 1757. 4:o. — Diss. de שועלים Jud. XV: 4, 5 commemoratis, opposita Observatio-

num selectarum ad rem litterariam spectantium, Tom. VIII. observationi XIV. 1764. 4:o. — De meritis et fatis Eskilli archiepiscopi et primi primatis Lundensis. P. I—IV. 1764—65. 4:o. — Isagoge in psalmos Davidis. P. I—IV. 1765—66. 4:o. — De genuina notione vocis βαττολογήσητε Matth. VI: 7 occurrentis. e. a. 4:o. — De pondere argumentorum quorundam contra hypothesin valoris literarum Hebræarum interni. 1765. 4:o. — De canonica auctoritate epilogi orationis dominicæ Matth. VI: 13. e. a. 4:o. — De lingua et literis Samaritanis. P. I. e. a. 4:o. — Diss. de vestimentis Israëlitarum in deserto Deut. VIII: 4, XXIX: 5 et Neh. IX: 21, opposita Hermanni von der Hardt Ephemeridum philologicarum discursui XII epistolisque, quibus hæ ephemerides illustrantur. e. a. 4:o. — Diss. conferens dicta Vet. Test. I Reg. VIII: 9 et 2. Par. V: 10 cum illo Nov. Test. in Epistola ad Hebræos cap. IX: v. 4 occurr. P. I, II. 1767. 4:o. — De initiis archiepiscopatus Lundensis. P. I, II. e. a. 4:o. — De principibus sacerdotum, quorum fit mentio Matth. II: 4. e. a. 4:o. — De aureo thuribulo sancti sanctorum Ebr. IX: 4. e. a. 4:o. — De Bethesda ex Evang. Johannis cap. V imprimis v. 2. e. a. 4:o. — De vera notione vocis καμήλου Matth. XIX: 24 et loc. parall. occurr. 1768. 4:o. — Disp. philolog.-historica de Pharisæis. P. I. e. a. 4:o. — De Bethlehemo, loco Servatoris natali. e. a. 4:o. — De sapientia regis Salomonis. e. a. 4:o. — De scriptura prodigiosa in epulo Belschatzaris Dan. V. e. a. 4:o. — Dogmata Pharisæorum. e. a. 4:o. — Diss. examinans commentationem cl. Fritschii in dictum Matth. III: 7, 8. e. a. 4:o. — De scripto Eliæ posthumo 2 Chron. XXI: 12. e. a. 4:o. — Sciagraphia fatorum philosophiæ christianæ post reformationem. e. a. 4:o. — De origine nominis עברי e. a. 4:o. — Diss. genuinum sensum elocutionis פי שנים 2 Reg. II: 9 occurrentis objectionibus d:ni Christiani Ludovici theol. d. et p. Lipsiensis, liberans. e. a. 4:o. — Diss. in narrationem Servatoris de divite epulone et Lazaro Luc. XVI: 19. e. a. 4:o. — Doxologia cœlitum Luc. II: 14. 1769. 4:o. — De laude Zebulonis literaria Jud. V: 14. e. a. 4:o. — Diss. conferens dicta Matth. X: 10 et Luc. IX: 3 cum illo apud Marcum VI: 8, 9 occurrente. e. a. 4:o. — De angelis Act. VII: 53 commemor. e. a. 4:o. — De prophetia Henochi ex epist. Judæ v. 14. P. I, II. e. a. 4:o. — De libro Henochi prophetico. e. a. 4:o. — De ἐπουρανίων, ἐπιγείων et καταχθονίων genuflexione in nomine Jesu Philipp. II: 10. 1770. 4:o. — De Mose auctore Psalmi XC. e. a. 4:o. — De genuina notione vocis τὴν ἀρχὴν Joh. VIII: 25 occurrentis. e. a. 4:o. — De stella nati regis Judæorum Matth. II: 2. P. I—III. 1771. 4:o. — De scisso velo templi. e. a. 4:o. — De primogenitis Levitarum Num. III. e. a. 4:o. Diss. nodum in historia conversionis Paulinæ solvens. e. a. 4:o. — De Christo a cognatis detento Marc. III: 21. e. a. 4:o. — De tabernaculo Mosaico. Ebr. IX: 1. e. a. 4:o. — De cæcis et claudis Jebusæorum. 2 Sam. V: 6, 8. e. a. 4:o. — De philosophis scholasticis. e. a. 4:o. — De genuina notione vocis ἀποστέλλει Matth. XXI: 3. e. a. 4:o. — De genuina notione vocis πληρῶσαι Matth. V: 17 occurr. 1772. 4:o. — Diss. apostolum Ep. ad Hebr. c. IX non de templo, sed de tabernaculo loqui demonstrans. e. a. 4:o. — De minore in regno cœlorum Matth. XI: 11. P. I, II. e. a. 4:o. — De Anna et Cajapha Matth. Luc. III: 2. e. a. 4:o. — De βίβλῳ γενέσεως Matth. I: 1. e. a. 4:o. — De auctore cap. XXI Evangel. Johannis. e. a. 4:o. — De eminentia Johannis B. Matth. XI: 11. e. a. 4:o. — De computatione anni jubilæi apud Hebræos. 1773. 4:o. — De Saule inter prophetas 1 Sam. X: 11, 12. e. a. 4:o. — De vero sensu verborum ויעש להם בתים Exod. I: 21 occurr. e. a. 4:o. — De notione vocis selah. e. a. 4:o. — De descriptione orbis Romani Augustæa Luc. II: 1. e. a. 4:o. — De vero sensu verborum ουπω ηκει η ωρα μου Joh. II: 4 occurr. e. a. 4:o. — De origine nominis Mosis. P. I, II. e. a. 4:o. — De nomine Theophilo Luc. I: 3 et Act. I: 1. P. I, II. e. a. 4:o. — De tribus mirabilibus et quatuor incognitis Prov. XXX: 18, 19. P. I. e. a. 4:o. — De Agure capitis XXX libri Proverbiorum auctore. P. I—III. e. a. 4:o. — De Jesu puero proficiente Luc. II: 52. P. I, II. 1774. 4:o. — De exclamatione servatoris in cruce, eli, eli lama sabachthani Matth. XXVII: 46 coll. cum Ps. XXII: 2, Marc. XV: 34. e. a. 4:o. — De Janne et Jambre 2 Timoth. III: 8. P. I—IV. e. a. 4:o. — De genuina notione vocis ἀρχόμενος Luc. III: 23. P. I, II. e. a. 4:o. — De hieme et sabbato Matth. XXIV: 20. P. I. e. a. 4:o. — De miraculis Christi. Matth. XX: 30, Marc. X: 46 et Luc. XVIII: 35. P. I, II. e. a. 4:o. — De eclipsi solis tempore passionis Christi. e. a. 4:o. — De genuina notione vocis ἀπέχει Marc. XIV: 41. e. a. 4:o. — De virtute regni cœlorum Matth. XI: 12. P. I, II. e. a. 4:o. — De duplici presbyterorum salario 1 Timoth. V: 17. e. a. 4:o. — De allegatis ab apo-

stolæ Paulo verbis Christi μακαριον εστι διδοναι μαλλον η λαμβανειν Act. XX: 35. e. a. 4:o. — De imperativo sensu vocis ερευνατε Joh. V: 39. e. a. 4:o. — De pontificis m. iterato ingressu in sanctum sanctorum. e. a. 4:o. -- De vera notione vocis חמלין Gen. XLII: 23. e. a. 4:o. — De translatione Henochi Gen. V: 24 et Hebr. XI: 5. P. I, II. e. a. 4:o. — De uxore per partum beanda 1 Tim. II: 15. P. I—III. 1774—75. 4:o. — De ordine nativitatis filiorum Noachi. P. I, II. 1774. 4:o. — De vero sensu dicti 1 Petr. III: 7. e. a. 4:o. — De sensu vocis πνευμα Joh. III: 8. e. a. 4:o. — De gratia pro gratia Joh. I: 16. P. I, II. e. a. 4:o. — De adventu Christi Matth. XVI: 28. e. a. 4:o. — De terrenis et cœlestibus Joh. III: 12. e. a. 4:o. — De sensu verborum Christi Joh. IV: 35. 1775. 4:o. — De ignoto loco Christi natali Joh. VII: 27. e. a. 4:o. — Diss. εν τοις προφηταις Marc. I: 2 veram esse lectionem demonstrans. e. a. 4:o. — De spiritu sanctu nondum accepto Joh. VII: 39. e. a. 4:o. — De aposiopesi Joh. VI: 61, 62. e. a. 4:o. — De verbis Jesu Joh. VII: 38. e. a. 4:o. — Diss. quinam sint Ἑλληνες Joh. VII: 35 demonstrans. e. a. 4:o. — Diss. qualis Johannis de Christo notitia fuerit Matth. III: 14, Joh. I: 33, 34 demonstrans. e. a. 4:o. — De integritate et sensu posterioris hemistichii dicti Joh. VIII: 59. e. a. 4:o. — De repetita oratione dominica Luc. XI: 2, 3, 4. e. a. 4:o. — De verbis Christi ου μη αφεθη ὡδε λιθος επι λιθον Matth. XXIV: 2. e. a. 4:o. — De ætate Levitarum Num. IV: 3, VIII: 24 et I Paral. XXIII: 27. e. a. 4:o. — De una Christi unctione Matth. XXVI: 6, 7, Marc. XIV: 3, Joh. XII: 3. e. a. 4:o. — De Levitis ab anno XXX:mo et XX:mo numeratis I Chron. XXIII: 3 et 24. e. a. 4:o. — De sensu vocis αρρητα 2 Cor. XII: 4. e. a. 4:o. — De sensu verborum עשו אחי ברכה Es. XXXVI: 16. P. I, II. e. a. 4:o. — De vera lectione veroque sensu vocis ויצטירו Jos. IX: 4. e. a. 4:o. — De vera constructione et sensu verborum τον λογον, ὁν, Act. X: 36 occurr. e. a. 4:o. — Diss. quis sit ὁ πατηρ αυτου Joh. VIII: 47 demonstrans. 1776. 4:o. — De Jacobo luctante et plorante Hos. XII: 5. e. a. 4:o. — De una Jairi filiæ historia Matth. IX, Marc. V et Luc. VIII. e. a. 4:o. — De voce πρωτος Matth. X: 2 primatum pontificis Romani non demonstrante. e. a. 4:o. — De concordia dictorum 2 Sam. VI: 23 et XXI: 8. e. a. 4:o. — De multis filiabus divitias parantibus Prov. XXXI: 29. e. a. 4:o. — De concordia Mosis et Pauli Gen. XLVII: 31 et Hebr. XI: 21. e. a. 4:o. — De versionibus Sacrorum Bibliorum Latinis. e. a. 4:o. — Diss. explicans verba Christi: το ει δυνασαι πιστευσαι, Marc. IX: 23. e. a. 4:o. — De notione vocis πιστικης, Marc. XIV: 3. e. a. 4:o. — De Epimenide et Cretensibus, Tit. I: 12. e. a. 4:o. — Disp. paraphrasin sistens in Luc. I: 1. e. a. 4:o. — Specimen hist. literarium in specimine lexici eruditorum Scanensium. Vol. I. P. I—XXXIII, Vol. II. P. I—XLIV, Vol. III. P. I, II (ej fortsatt) (Vol. I, II särskilt utgifven med titel: Lexici Eruditorum Scanensium, academicis, quæ in usum collectæ sunt, disputationibus editi vol. I, lit. A. & B. continens, vol. II, lit. C, D, E, F continens). 1776—97. 4:o. — De baptismo Johannis Act. XIX: 5. P. I, II. 1777. 4:o. — Diss. dictum Davidicum Ps. CXXXIII: 3 explicans. e. a. 4:o. — De sensu verborum Lucæ Act. II: 5. e. a. 4:o. — De notione vocis αναστησας Act. XIII: 32. e. a. 4:o. — Diss. sistens observationes nonnullas in dictum Lucæ Act. XVIII: 18 occurr. e. a. 4:o. — De jejunio diei expiationis, Act. XXVII: 9. e. a. 4:o. — Diss. sistens explicationem dicti Act. XXVII: 13. e. a. 4:o. — Diss. explicans την κοινωνιαν και την κλασιν του αρτου Act. II: 42 commemor. e. a. 4:o. — Disp. respondens ad quæstionem: An ex adultioribus, præter Josuam et Calebum, nemo terram Canaan sit ingressus. e. a. 4:o. — De novo amoris præcepto, Joh. XIII: 34. e. a. 4:o. — Diss. explicans phrasin εἱς καθ' εἱς, Marc. XIV: 19 & Joh. VIII: 9. e. a. 4:o. — De parallelismo vocum קום Ps. XIX: 5 & ὁ φθογγος αυτων Rom. X: 18. P. I, II. 1777—78. 4:o. — De Salomone matri suæ unico, Prov. IV: 3. e. a. 4:o. — Observationes quædam in dictum Matth. XI: v. 5. 1788. 4:o. — De puritate stili sacri Luc. XIV: 18. e. a. 4:o. — De fame septem et trium annorum 2 Sam. XXIV: 13 & I Par. XXI: 12. e. a. 4:o. — De regina austri Matth. XII: 42. e. a. 4:o. — De Achaso rege Israëlis 2 Chron. XXVIII: 19. e. a. 4:o. — De vera lectione sensuque dicti Hebr. III: 16. e. a. 4:o. — De fabulis et genealogiis Judaicis non finiendis I Tim. I: 4. e. a. 4:o. — De fructu labiorum Ebr. XIII: 15. e. a. 4:o. — Diss. explicans dictum apostoli Hebr. XIII: 16. e. a. 4:o. — De votiva clausula epistolarum apost. Pauli ιδιογραφω, 2 Thess. III v. 17, 18. e. a. 4:o. — Diss. explicans dictum evangelicum Matth. XIII: 34, 35. e. a. 4:o. — Observationes nonnullæ in dictum Matth. IV: 1. e. a. 4:o. — De tentatione Christi Matth. IV, Marc. I, Luc. IV opposita Balth. Bekkers et Joh. Clerico. e. a. 4:o. — De σαλ-

πισμῳ circa eleemosynas Matth. VI: 2. e. a. 4:o. — Diss. qua ארבעים 2 Sam. XV: 7 veram esse lectionem demonstratur. e· a. 4:o. — De phylacteriis et oris vestium Matth. XXIII v. 5. 1780. 4:o. — De notione vocis κεραιας Matth. V: 18. e. a. 4:o. – Observationes philologicæ in dictum Evangel. Matth. III: 16 de baptismo Christi. e. a. 4:o. — De epistola, Laodicea mittenda Col. IV: 16. P. I, II. 1780—81. 4:o. — De Christo angelis conspecto I Timoth. III v. 16. 1780. 4:o. — De vera lectione vocis Ιουδαιαν Act. II: 9. e. a. 4:o. — Novam Ge. Ludov. Oederi dicti Evang. Joh. V: 17 expositionem ad examen revocans. e. a. 4:o. — Diss. explicans vocem κεφαλιδα Hebr. X: 7. e. a. 4:o. — Diss. explicans dictum Evang. Matth. III: 17. e. a. 4:o. — De miraculo linguarum Act. II v. 6. e. a. 4:o. — Disp. triplicem nodum in genealogia Christi Matth. I: 11 solvens. 1781. 4:o. — De sensu dicti apostolici Hebr. XI: 24. e. a. 4:o. — De ætate Therachi Gen. XI v. 26, 32, Act. VII v. 4. e. a. 4:o. – De lectione prophetarum. e. a. 4:o. — Disp. explicans vocum ἁπαντες Act. II: 1 occurr. e. a. 4:o. — Specimen sistens delineationem philosophiæ Pythagoræ. P. I. e. a. 4:o. — De indole κοσμοδειξεως satanicæ Matth. IV et Luc. IV. e. a. 4:o. — Diss. explicans dictum apostolicum Hebr. I: 1. e. a. 4:o. — De concordia Mosis et Stephani Gen. XLVI: 26, 27 etc. Act. VII: 14. e. a. 4:o. — De Hellenistis quorum in Actis Ap. fit mentio. e. a. 4:o. — Disp. isagogica in Acta Ap. e. a. 4:o. — Diss. explicans dictum Lucæ Act. VI, P. I—III. e. a. 4:o. — Observationes philologicæ in dictum Paulinum Rom. IV: 27. e. a. 4:o. — De Luca medico Col. IV: 14 et an idem fuerit, qui Lucius Rom. XVI: 21 et Lucius Cyrenensis Act. XIII: 1 appellatur. e. a. 4:o. — De bestia et lingua draconis, quarum fit mentio Apoc. XIII: 11. e. a. 4:o. Usus zoologiæ in sacris literis interpretandis exemplis illustratus. 1782. 4:o. — De sensu dicti Evang. Matth. III: 1 imprimisque deserto Judææ, cujus ibi fit mentio. e. a. 4:o. – De concordia Amosi et Stephani Amos. V: 26, 27. Act. VII: 43. P. I, II. e. a. 4:o. — De voluptate Epicuri. e. a. 4:o. — Disp. το ναι ναι και το ου ου 2 Cor. I: 17 explicans. e. a. 4:o. — De vera lectione vocis Κυριου Rom. XII: 11. e. a. 4:o. — De sensu dicti Exod. VI: 3. P. I, II 1783. 4:o. — De Assure Semi filio Gen. X: 11. e. a. 4:o. — De נפלים quorum fit mentio Gen. VI: 4. e. a. 4:o. — De sensu dicti Evang. Matth. cap. XXI: v. 12. e. a. 4:o. — Diss. explicans dictum apostolicum Rom. I: 1. e. a. 4:o. — De allegatione apostolica Eph. V: 14. e. a. 4:o. — Disp., qua s. apost. Paulum Cilicismis in scribendo usum esse negatur. e. a. 4:o. — De lignis גפר quorum fit mentio Gen. VI: 14. e. a. 4:o. — Diss. loca apostolica I Cor. XIII: 4, 2 Cor. XI: 8 et Col. II: 18 Cilicismi nomine falso suspecta esse demonstrans. e. a. 4:o. — Disp. dicta evangelica Matth. c. I v. 18, c. II: 6, 18. Hebræismi nomine falso suspecta esse demonstrans. 1784. 4:o. — Disp. voces phrasesque nonnullas Matth. IV: 3, V, I: 15, 24, VIII: 28, 29 occurr. Hebraismorum numero eximens. e. a. 4:o. — Disp. affictos Evang. Matth. Cap. IV: 13, XI: 18, 26, XII: 36. Hebraismos tollens. e. a. 4:o. — Disp. dictum Lucæ Act. XXII: 3 de patria, educatione et institutione s. Pauli explicans. e. a. 4:o. — Disp. e dictis Evang. Matth. XII: 42, XIII: 5, 11, 22, 35, XVI: 3, 22 Hebraismos quosdam tollens. e. a. 4:o. — De philosophia s. Pauli. e. a. 4:o. — De vera notione vocis επιλυσεως 2 Petr. I: 20. e. a. 4:o. — Disp. a dictis Evang. Matth. XVI: 22, 28, XVIII: 8, 19, XIX: 3, 8, 11 Hebraismorum suspicionem amovens. e. a. 4:o. — Disp. nonnullas Evang. Matth. cap. XIX v. 22, 28 et cap. XX v. 12 affictos Hebraismos tollens. e. a. 4:o. – Disp. affictos evang. Matth. cap. XX: 21, 23, XXI: 27, 42 Hebraismos tollens. 1785. 4:o. — Disp. e dictis evang. Matth. XXII: 1, 3, 36, 37, XXIII: 15 Hebraismos quosdam tollens. e. a. 4:o. — Disp. evang. Matth. cap. XXIII: 34, 37, XXIV: 4, 22 aff. Hebraismos tollens. 1786. 4:o. — De ultimis diebus ac temporibus in sacra N. Fœderis scriptura commemoratis. P. I. e. a. 4:o. — Voces phrasesque nonnullas Matth. XXIV: 29, 32, 39, XXIV: 51, XXV: 9, XXVI: 4, 18 occurrentis Hebraismorum numero eximens. e. a. 4:o. — Disp. explicans dictum apostolic. I Petr. II: 6. P. I. e. a. 4:o. — De idiotismo s. Pauli 2 Cor. XI: 6. e. a. 4:o. — Disp. explicans dictum evang. Matth. VIII: 20. e. a. 4:o. — Disp s. Matth. evang. cap. XXVI: 29, 42, XXVII: 43, XXVIII: 1, 18 affictos Hebraismos tollens. 1787. 4:o. — Disp. qua disquiritur quinam illi fuerint, ad quos apostolus Petrus suas epistolas scripsit. e. a. 4:o. — Disp. explicans verba s. Lucæ Act. ap. V, v. 15. e. a. 4:o. — Disp. explicans posterius hemistichium capitis XV vers. 20 evang. s. Johannis. e. a. 4:o. — Disp. philos. explicationem interdicti de Christo a Maria Magdalena non tangendo, sistens. e. a. 4:o. — De origine linguæ Lycaonicæ Act. ap. cap.

XIV v. 11. e. a. 4:o. — Disp. paraphrasin in I s. Petri ep. cap. V, v. 12 sistens. e. a. 4:o. — Diss. sistens Græcorum veterum in hodiernis vestigia. P. II. e. a. 4:o. — De sensu dicti Christi Luc. XI: 41. 1788. 4:o. — De domino servis ministrante Luc. XII: 37. 1789. 4:o. — De etymo nominis peripateticorum. e. a. 4:o. — De sanctis circa resurrectionem Christi resurgentibus Matth. XXVII. v. 52, 53. e. a. 4:o. — De fame sitique justitiæ, Matth. V: 6. e. a. 4:o. — De presbyteris ecclesiæ non dominis 1 Petri V: 3. e. a. 4:o. — De sensu dicti Christi Luc. XI: 34, 35, 36. e. a. 4:o. — De inscriptione apostolica 1 Cor. I: 1, 2, 3. e. a. 4:o. — Regiæ academiæ Gustavo-Carolinæ sive Dorpato-Pernaviensis historia. P. I—XXIII. 1790—96. 4:o. — Disp. sistens observationes criticas et exegeticas ad dictum apost. 2 Petr. I: 3. 1790. 4:o. — De Zacharia muto vix surdo Luc. I: 20, 62. e. a. 4:o. — Disp. isagogicarum in apocalypsin s. Johannis. P. I—III. e. a. 4:o. — Analecta illustris familiæ Barnekowianæ genealogiam illustrantia. e. a. 4:o. — De cantu galli Hierosolymis audito Matth. XXVI: 34, Marc. XIV: 30, Luc. XXII: 60. et Joh. XIII: 38, XVII: 27. e. a. 4:o. — Disp. homonymiam particulæ ὡς in scriptura Nov. Test. occurrentis sistens. e. a. 4:o. — Disp. momenta nonnulla historiæ transfigurationis Christi expendens. P. I—III. 1791—97. 4:o. — In dictum apost. 1 Cor. IX: 9 de bove triturante non capistrando annotationes philologicæ. e. a. 4:o. — De honoribus academicis Matth. XXIII: 8, non prohibitis. 1792. 4:o. — De multitudine dictorum factorumque Christi ex dicto evangelico Joh. XXI: 25. 1793. 4:o. — De multitudine dictorum factorumque Christi, ex dicto evangelico Joh. XXI: 25, pars specialis. e. a. 4:o. — De lætissima Paracleti appellatione in codice Nov. Test. sacro. e. a. 4:o. — Annot. philologicæ in dictum Evang. Matth. VI: 16. e. a. 4:o. — De mansuetis eorumque beatitudine, ex dicto Evang. Matth. V: 5. e. a. 4:o. — De victore beneficiis ornando Apoc. II: 17. P. I, II. 1793—94. 4:o. — Disp. observ. philologicas in dictum apostolicum Phil. II: 12 sistens. 1793. 4:o. — De prærogativis apostoli Pauli Judaicis Phil. III: 4, 5, 6 commemoratis. e. a. 4:o. — Observ. philologicæ in historiam unctionis Christi Joh. XII: 1. sequ. P. I. 1794. 4:o. — De sensu dicti apost. 1 Petr. V: 5. e. a. 4:o. — Disp. particulam historiæ conversionis Paulinæ Act. IX: 5 descr. explanans. 1795. 4:o. — De σεβομένοις, quorum in Actis apost. fit mentio. e. a. 4:o. — De discipulo, quem Jesus dilexit Joh. XIII: 23. XIX: 26. XX: 2. XXI: 7, 20. e. a. 4:o. — Disp. antanaclasin in codice sacro Nov. Test. obviam sistens. e. a. 4:o & cont. 1796. 4:o. — De libro datico Lundensi, ejusque in historia Scaniæ ecclesiasticæ usu. P. I, II. e. a. 4:o. — De meritis et fatis Andreæ Sunonis archiepiscopi et primatis Lundensis. P. I, II. membr. I. e. a. 4:o. — Disp. Georgio Ludov. Oedero dictum evang. Joh. XVIII: 6. exponenti opposita. e. a. 4:o. — De ingressu Christi in conclave discipulorum Joh. XX: 19. e. a. 4:o. — Disp. qualis s. Pauli de Anania pontifice, cujus Act. XXIII: 5 fit mentio, notitia fuerit, demonstrans. 1797. 4:o. — De Apollone, cujus Act. XVIII: 24, 25 fit mentio. e. a. 4:o. — Disputationum academicarum supplementa in Vereliana, a Petro Schenberg Lincopiæ a. MDCCXXX edita, exhibentium prima. P. I—VI. e. a. 4:o. — Isagoge in II:dam et III:tiam s. Johannis epistolam. P. I, II. 1798—99. 4:o. — Annotationes philologico-criticæ in dictum 2 Petr. III: 1, 2. P. I. 1799. 4:o. — Försök till en grekisk grammatica, på Svenska. Lund 1759. 8:o. — Skånska clereciets historia. 3:dje delens första stycke: Om lärare vid Lunds gymnasium och skola. Ibm 1763. 8:o. — Imitationer att brukas till de Ciceronis epistlar, hvilka Melch. Junior utdragit, under namn af Selectarum epistolarum ex M. T. Ciceronis familiaribus et aliis volumina tria. Ibm 1772. 8:o. — Academiska och stiftstidningar utgifna i Lund 1778. — *Program* vid philos. magisterpromotionen 1787. — *I handskrift* på Lunds universitets-bibliothek: Samlingar till Lexicon eruditorum Scanensium och till Skånska Clereciets historia 7 vol. fol. & 4:o. — Samlingar till en beskrifning öfver Strengnäs clereci. fol. — Samlingar och anmärkningar vid Rogbergs och Rudas historiska beskrifning om Småland. 4:o. — Samlingar till historien om Dorpts universitet. fol. — Suecorum extra patriam habitæ disputationes. fol. — Carmina Græca Suecorum minutiora. 4:o. — Grammaticaliska anteckningar. fol.

X. I economi.

Det var ett uttryck af den allmänna riktning åt det nyttiga och practiskt användbara, som i så många afseende visar sig såsom ett utmärkande drag inom samhällsandan under frihetstiden, att vid universitetet ansågs nödigt att ega en lärostol i den practiska economien. Den instruction, som vid inrättandet af œconomiæ professionen vid Lunds universitet (kgl. br. 1750 $^{9}/_{11}$) åtföljde dess förste innehafvares fullmakt, visar likväl, att man med inrättandet af denna lärostol äfven velat åt studiet af naturvetenskaperna, hvilka ej egde någon särskilt målsman, bereda en i någon mån tryggad ställning, och derigenom sätta universitetet i stånd att följa den rika utveckling inom dess områden, som vid Sveriges äldsta universitet i Uppsala under Linnés ledning framträdt.

"Ämnet är så vidsträckt," heter det i ofvannämnda kungl. bref, "att det fordras en mans hela omsorg och icke med behörig drift kan skiötas, enär det tillsammans med andra vetenskaper är under en lärares vård, kommandes han att hålla föreläsningar uti botaniquen, zoologien eller djurriket och djurens natur, samt så mycket af mathematiquen, som till mechaniquen hörer." Till denna lärostols förste innehafvare och dessa vetenskapers målsman utnämndes, dock tills vidare utan lön, Johan Henrik Burmester (1750—56). I sina offentliga föreläsningar afhandlade han dels "generalia scientiæ œconomicæ principia," dels "rem rusticam et agriculturam" eller "œconomiam vegetabilem et zoologicam" och "œconomiam georgicam juxta tria naturæ regna." Redan 1752 (kgl. br. $^{2}/_{11}$), och således endast tvenne år efter denna nya lärostols inrättande stadgades emellertid för beredandet af lön åt dess innehafvare, att œconomiæ professionen vid första inträffande ledighet skulle förenas med den lärostol i philosophia experimentalis, som ursprungligen varit afsedd att vara universitetets naturvetenskapliga lärostol, men sedan 1733 endast utgjort en del af 2:dra medicinska

hade man hunnit utöfver den ståndpunkt i allmänna tänkesättet, hvilken föranledt lärostolens inrättande, och de läraregåfvor och den uppfattning af sin vetenskap, hvilka Trozelius lade i dagen, voro långt ifrån tillräckliga att vidmakthålla det sjunkande intresset.

I det kungl. bref af 1765 $^{19}/_{12}$, som bestämde en ny fördelning af de naturvetenskapliga läroämnena, yttras med afseende på economiæ professionen, att riksens ständer anse, "att œconomiens föredragande vid academien icke kan vara af en sådan vidd, att den icke må tillsammans med historia naturalis af en och samma professor kunna handteras, isynnerhet som œconomien synes aldra bäst kunna läras till sina egendteliga grunder, enär den får åtfölja naturalhistorien, samt uplysas uti sjelfva de delarne af naturen, uti hvilka den egendteligen skulle sysselsättas." I följd häraf anbefalltes föreningen af denna lärostol vid nuvarande innehafvarens afgång med historiæ naturalis professionen. Sedan Trozelius 1786 erhållit afsked, upphörde sålunda economien att ega en särskilt målsman vid universitetet, och blef ett af många läroämnen, i hvilka det ålades professorn i naturalhistoria att undervisa.

Då 1812 sistnämnda lärostol delades i de trenne ännu bestående naturvetenskapliga professionerna, bestämdes den practiska economien att tillsammans med botaniken utgöra läroämne för en af dessa. Med afseende på det förstnämnda af dessa ämnen stadgades dock i kongl. br. 1812 $^{2}/_{11}$, som närmare bestämde den undervisningsskyldighet, som ålåg innehafvare af tvenne af den nya lärostolarne, att det hädanefter ej komme att utgöra ett särskilt examensämne, "enär afsigten med denna lärostol mera varit att bereda idkare af landthushållningen tillfälle till undervisning, än att att förpligta studerande ynglingar att i detta ämne inhemta insigter."

Professorer.

I. **Johan Henrik Burmester** utnämndes såsom adjunct i philosophiska faculteten utan förutgånget förslag till professor i economi 1750 $^{9}/_{11}$, och innehade detta embete till 1756 $^{6}/_{8}$, då han utnämndes till eloquentiæ et poeseos professor. Se vidare professorer i romersk vältalighet och poësi.

II. **Claes Blechert Trozelius** utnämndes såsom kungl hofpredikant till professor i economi 1758 $^{13}/_{10}$, och innehade detta embete till 1786 $^{14}/_{8}$, då han derifrån på begäran erhöll afsked.

Han var född i Lofta i Calmar län 1719. Efter att åren 1737—41 hafva studerat i Uppsala, begaf han sig sistnämnda år till Lund och erhöll derstädes 1745 philosophiæ magistergraden. Kort derefter anställd vid detta universitet såsom docent i practisk philosophi, återvände han efter tvenne års förlopp till universitetet i Uppsala, hvarest han 1750 blef docent i economi. Sedan han 1754 erhållit presterlig ordination, lemnade han universitetet för att utöfva presterlig tjenstgöring i Stockholm, och erhöll såsom adjunct vid S:t Nicolai församling derstädes 1756 värdigheten af kungl. hofpredikant, tvenne år innan han befordrades till det lärareembete vid Lunds universitet, som han under nära trettio år innehade. Vid universitetets jubelfest 1768 erhöll han theologiæ doctorsvärdigheten och utnämndes följande året till kyrkoherde i Hardeberga och Sandby præbendepastorat. Sedan han erhållit afsked, afled han i Lund 1794. — Trozelius kan i sjelfva verket anses såsom en typ af hela den frihetstidens tidsriktning och uppfattning af den allmänna hushållningen, som gaf sig luft i otaliga rön och experimenter, ofta lika opractiska och föga genomtänkta, som förenade med stora anspråk och lysande förespeglingar om de resultater för det allmänna bästa, som skulle kunna vinnas. Öfver vigten af economien och dess patriotiska nytta utbredde han sig ofta i tal och skrift i ett språk, som utmärkte sig lika mycket för det anspråksfulla och rhetoriskt prunkande i formen, som för innehållets tomhet, platthet och lösa tankesammanhang. Med skäl kan om Trozelius sägas detsamma, som har blifvit sagdt om hans embetsbroder Laurel: "scriptis suis non tam inclaruit quam innotuit." Af sina samtida behandlades han ofta på ett sätt, som antyder, att de insigtsfullare bland dessa lika litet som efterverlden hafva varit blinda för de svagheter, som vidlådade såväl hans personlighet som den allmänna tidsriktningen. — Såsom författare af academiska disputationer utöfvade Trozelius en ej obetydande verksamhet och gaf genom anslåendet af medel till en economisk adjunctur och stipendium ett vackert bevis på den kärlek han hyste för sitt ämne.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Skånska biskötseln. Del. I, II. 1759—66. 4:o. — Tankar om en hushållares egenskaper och göromål. Del. I, II. 1759. 4:o. — De sacerdote ad curas œconomicas obligato. 1760. 4:o. — De sacerdote medico. e. a. 4:o. — Tankar om hushållningens nöje och nytta. s. å. 4:o. — En hushållares uppmärksamhet vid växt-riket. s. å. 4:o. — Uppmuntring att rätt nyttja landsens goda. Del. I, II. 1760—64. 4:o. — Stenhusbyggnads nytta. Del. I XI. 1760- 61. 4:o. — Nyttan och nödvändigheten af ström-rensningen och canalers öpnande. Del. I, II. 1761. 4:o. — Om stängsel. Del. I, II. s. å. 4:o. — Œconomisk beskrifning på fabrikerne uti Götheborg. s. å. 4:o. — Nyttiga inrättningar vid Kjeflinge mölna. s. å. 4:o. — (R. R. grefve Gustaf Bondes tankar om) Guds underverk uti naturen. Del. I—XVI. 1761—71. 4:o. — Œconomisk beskrifning öfver mälarne i Skåne. 1761. 4:o. — Nyttan af forvagns inrättningen i Sverige. s. å. 4:o. — Anmärkningar vid hvit- och rotkåhls-

planteringen. s. å. 4:o. — Tankar om vetenskapernas tjenst-verk vid hushållningen i allmänhet. 1763. 4:o. — Vetenskapernas tjenst-verk vid äng- och betesmarken. s. å. 4:o. — Tankar om gammal åker och gammal äng. s. å. 4:o. — Vetenskapernas tjenst-verk vid åkerbruket. & fortsättn. I, II. 1763—64. 4:o. — Undersökning om hvete kan kallas ångersäd. 1763. 4:o. — Vetenskapernas tjenst-verk vid handaslögderne. 1764. 4:o. — Om landsvägar. 1766. 4:o. — Anmärkningar vid handaslögderne. s. å. 4:o. — Œconomiska anmärkningar vid skånska karpdammar. s. å. 4:o. — Belöningars värkan på hushållningen. I, II. s. å. 4:o. — Physicoœconomisk beskrifning öfver Mistelåhs socken i Småland. s. å. 4:o. — Aphorismi nonnulli ex zoologia generali. 1767. 4:o. — Nyttan af ägornes läggande i stor-skifte. I, II. s. å. 4:o. — Välmenta anmärkningar vid äng-skötseln. Del. I—III. 1768. 4:o. — De vera et genuina œconomiæ divisione. e. a. 4:o. — De generatione et nutritione arborum. P. I, II. e. a. 4:o. — De necessitate studii œconomici. e. a. 4:o. — De animalibus hibernantibus. e. a. 4:o. — De incola Sueco discipulo. e. a. 4:o. — De influxu physices in œconomiam. e. a. 4:o. — De obligatione civis ad acquirendas opes. e. a. 4:o. — De obligatione civis ad opes conservandas. e. a. 4:o. — Diss. quæstionem evolvens: an œconomia scientiis philosophicis sit annumeranda, nec ne. e. a. 4:o. — Tankar om såcker och sirup af inhemska växter. 1771. 4:o. — Rätta delningsgrunden vid stor-skifte. Del. I—IV. 1772. 4:o. — Förslag till nya brygg- och drickes-ämnen. s. å. 4:o. — De sacerdote botanico. e. a. 4:o. — Vedsparande konings-sätt. 1773. 4:o. — Beskrifning på en brukbar och fördelaktig hackelse-machine. I, II. 1776. 4:o. — Tanckar om Crono-bränneri-inrättning. s. å. 4:o. — Ett fördelaktigt trösk-värk. 1777. 4:o. — Samlade rön om äldre och nyare mynt. s. å. 4:o. — Canones generaliores ad institutionem juventutis observandi. 1778. 4:o. — Den nya och förbättrade skånska sädes-harpan. s. å. 4:o. — Anm. jämte beskrifning vid engelska sädes-harpan. s. å. 4:o. — Om sädens rätta förvaring. s. å. 4:o. — Inledning till Guds undervärk i naturen. Del. 1—6. 1778—80. 4:o. — Landtmanna genväg till fruktträn. 1780. 4:o. — Välmenta erindringar vid skånska pihl-planteringen. 1781. 4:o — Om trän och buskar allmänhet. I, II. s. å. 4:o. — De politices et œconomiæ nexu. 1783. 4:o. — Nyttan och nödvändigheten af en mellan Wisingsö och Brahe-Grenna inrättad paquet-båt. Del. I, II. 1784. 4:o. — *Disp. Ups.:* De obligatione civis ad emendandum œconomiam. P. I—III. 1750—51. 4:o. — Korta anmerkningar vid Svio-Göthernas fordna hushålls-vett. 1752. 4:o. — Animadversiones circa œconomiam patriæ. 1757. 4:o. — Oratio panegyrica in natales principis Caroli, Upsaliæ habita, de auspiciis familiæ Gustavianæ in œconomiam patriæ. Ups. 1750. 4:o. — Anders Rosenstens tankar om skogars skötsel, tillökte och förbättrade. 2:dra uppl. 1752, 3:dje uppl. 1771. 8:o. — Anmerkningar öfver svenska historien, som förtjena att läsas af hvar och en för regerings undersåte. Öfvers. från engelskan. Sthlm s. å. 8:o. — Beskrifning på en tröskmachin. Sthlm 1754. 8:o. — Predikan på 9 Sönd. efter Trinitatis. 1759. 4:o. — Predikan på Trettondedag jul 1759. 4:o. — Tal öfver philos. adjuncten i Åbo Sam. Chydenius, hållet i kgl. Vet.-acad. Sthlm 1759. 8:o — Tal öfver biskop Andr. Rhyzelius. Linkpg s. å. 4:o. — Oratio in memoriam N. Palmstierna. Lond. Goth. 1766. 4:o. — Gratiarum actiones ac vota, peracta festiva in facultate theologica promotione doctorali, in reg. acad. Carolina 1768 celebrata. Ibm 1770. 4:o. — Om klåckare inrättningen i Skåne och Blekinge. Ibm 1781. 8:o. — ***Programmer:*** vid firandet af en fest till kon. Adolf Fredriks ära 1764; — prof. Sv. Munthes installation såsom theol. professor 1765; — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1772; — prof. Weidmans installation 1776; — parentationen öfver prof. Sv. Munthe s. å.; — rectorsombytet 1777; — parentationen öfver domprosten J. Wahlin s. å.

XI. I naturalhistoria—zoologi.

Inrättandet af en särskilt profession i naturalhistoria var föregånget af åtskilliga anstalter till upphjelpandet af de naturvetenskapliga institutioner, som först vid medlet af förra århundradet under Carl Gyllenborgs cancelleriat kommit till stånd. Särskilt uppmärksamhet hade börjat att egnas åt botaniska trädgården och åt den anatomiska institutionen. Carl Gustaf Löwenhielm, sedermera universitetets canceller, hade vid riksdagen 1746 inlemnat ett memorial angående vigten af ett allmännare och grundligare studium af mineralogi, botanik och zoologi, i anseende till den nytta, som landthushållningen och economien deraf skulle hemta; och i kgl. brefvet 1747 $^{6}/_{3}$ hade cancellerens och consistorii utlåtande häröfver blifvit infordradt. Följden af dessa åtgärder blef inrättandet af professionen i economi 1750, och redan samma år finnes (kgl. br. 1750 $^{10}/_{4}$) naturalhistorien upptagen såsom examensämne vid en af de philosophiska faculteten tillhörande examina. Samtidigt utnämndes Eric Gustaf Lidbeck till medicinæ adjunct, med särskilt åliggande att undervisa ungdomen i naturalhistoria och hafva inseendet öfver anläggningen af botaniska trädgården, och tvenne år sednare (1752 $^{21}/_{7}$) förordnades han till præfectus horti botanici. I denna egenskap erhöll han en särskilt instruction, genom hvilken såsom hans allmänna uppdrag bestämdes, att "komma naturalhistorien, besynnerligen botaniquen i flor vid academien i Lund, samt befordra plantager i Skåne af allehanda vexter, som äro nyttiga i hushållningen, läkekonsten och vid färgerierna." För befrämjandet af de bland dessa ändamål, som rörde hans verksamhet såsom universitetslärare, skulle han hålla föreläsningar öfver naturalhistorien, i synnerhet botaniken, samt göra excursioner med den studerande ungdomen och lära dem att "känna förekommande ting ur alla tre naturens riken." Äfven i zoologien, mineralogien och proberkonsten skulle han meddela enskilt undervisning. Såsom föreståndare för botaniska trädgården och med an-

ledning af dessa föreläsningsskyldigheter upptogs medicinæ adjuncten Lidbeck, i olikhet med faculteternas öfriga adjuncter, i de offentliga föreläsningsprogrammerna [1]), och har under de år, som förflöto innan den ordinarie lärostolen i naturalhistoria inrättades, offentligen föreläst öfver zoologi och "fundamenta botanices efter Linnés system," samt dervid särskilt uppehållit sig vid utländska vexter, hvilka voro nyttiga och användbara i economien och medicinen, hvarjemte han afhandlat mineralogi "ex musæo Stobæano et proprio."

Omsider 1756 (kgl. br. $^{31}/_{3}$) erhöllo alla dessa förberedande anstalter till upphjelpandet af naturvetenskapens studium sin afslutning med inrättandet af historiæ naturalis professionen och adjuncten Eric Gustaf Lidbeck's (1756—95) utnämning till dess innehafvare och till directör öfver alla plantager i Skåne. Till lön för den nya lärostolen hade rikets ständer anslagit 1200 daler s:mt att utgå ur manufacturfonden och derjemte ur samma fond beviljat 200 daler såsom ersättning för rese- och correspondenspenningar. Äfven hade rikets ständer för den nye professorn och plantagedirectören utfärdat en tryckt instruction, i det närmaste öfverensstämmande med den, som fyra år förut blifvit utfärdad vid Lidbecks utnämning till prælectus horti botanici. Han skulle hålla allmänna föreläsningar i "hela naturalhistorien, såsom zoologien, botaniken och mineralogien," samt äfven undervisa ungdomen uti nyttiga plantagers anläggande. Enskilta föreläsningar skulle han under vintern hålla i någon del af zoologien, mineralogien eller proberkonsten samt under somrarne göra botaniska excursioner o. s. v. Särskilt ålades det honom att under sina resor och excursioner samla rön och naturalier samt "derigenom öka och förbättra fäderneslandets naturalhistoria och hushållning." För sin verksamhet i alla dessa afseenden skulle han vid hvarje riksdag inlemna redogörelse.

Inrättandet af professionen i naturalhistoria var sålunda till en väsentlig grad föranledt af den allmänna uppfattningen af naturvetenskaperna, såsom egande sitt egentliga värde i den mån de kunde tjena de practiska ändamålen och befordra den allmänna hushållningen; och i sjelfva verket var den befattning, som Lidbeck enligt dessa föreskrifter emottog, endast till hälften en academisk. I detta förhållande låg äfven grunden dertill, att den lön, som anvisades universitetets förste professor i naturalhistoria, utgick ur manufacturfonden. Vid riksdagen 1765 hade emellertid rikets ständer kommit till den åsigt, att manu-

[1]) Först 1766, enligt befallning i canc. br. 1765 $^{18}/_{10}$, erhöllo de offentliga föreläsningsprogrammerna en form, som liknar den nuvarande. Dessförinnan upptogos i dessa endast faculteternas professorer, och det hela var endast afsedt att utgöra ett anslag på universitetets tabula nigra.

facturfonden borde befrias från detta anslag, och föreslogo i anledning häraf åtskilliga förändringar med afseende på universitetets lärostolar och företrädesvis dem, som i någon mån sammanhängde med lärostolen i naturalhistoria. De utöfver de sex professioner, som af ålder tillhört philosophiska faculteten, i sednare tider tillkomna lärostolarne i economi, naturalhistoria och chemi egde ingen lön af universitetets medel. På det att emellertid andra verk ej måtte betungas härmed, "hvilket allraminst vore i sin ordning," och enär professionen i historia naturalis vore i sig nödig, emedan den "förskaffar ungdomen kunskap och kännedom om det, som till alla naturens trenne riken hörer och lägger god grund till hushållningsvetenskapen," borde utrymme för sistnämnde lärostol beredas derigenom att en profession i theologiska faculteten indroges, economien förenades med naturalhistorien och chemien anvisades såsom läroämne åt 2:dre medicinæ professorn. I kgl. brefvet 1765 $^{19}/_{12}$ erhölls stadfästelse å detta ständernas förslag, och professionen i naturalhistoria skulle i följd häraf för framtiden vara förenad med den economiska lärostolen, till hvilken den redan förut genom ordalydelsen i den för densamma utfärdade instruction var på det närmaste förenad. Sedan efter œconomiæ professorn Trozelii afgång föreningen af den naturalhistoriska lärostolen med den economiska hade kunnat verkställas, dröjde det ej länge innan till denna lärostol lades ytterligare det tredje af de läroämnen, som vid midten af århundradet för en kort tid erhållit en särskilt målsman, chemien, hvilket ämne efter medicinæ & chemiæ professorn Wollins afgång genom kgl. brefvet 1798 $^{16}/_{10}$ med undantag af pharmacien och pharmacologien anvisades åt historiæ naturalis professorn.

Så hade under loppet af ett halft århundrade anstalterna för upphjelpandet af de naturvetenskapliga studierna tillfölje af universitetets knappa economiska utrustning till en väsentlig del stannat vid halfva och ofulländade försök. Med dessa vetenskapers stigande utveckling hade likväl insigt om nödvändighet af att dessa ej alldeles saknade någon målsman vid universitetet allt klarare arbetat sig fram; och den uppfattning af dessa lärdomsgrenar, som i dem blott såg hjelpvetenskaper till economien och de practiska yrkena, hade, till en del genom deras arbete, under hvilkas vård de utvecklat sig vid detta universitet, gifvit vika för sannare och mera vetenskapliga åsigter.

De offentliga föreläsningarne vid den naturalhistoriska lärostolen under detta första halfva århundrade omfattade, efter hvad de offentliga tillkännagifvanden i programmerna gifva vid handen och i enlighet med de gifna instructionerna, omvexlande botanik, zoologi och mineralogi. Lidbeck, en af Linnés förtjentare lärjungar och på dennes anbe-

fallning anställd vid Lunds universitet, har vanligen, såsom det synes, under hvarje läsår velat genomgå en fullständig kurs i samtliga dessa ämnen. Ofta utlofvas nemligen i programmerna föreläsningar öfver "tria naturæ regna," någon gång med särskilt afseende fästadt på naturföremålens användbarhet och nytta i economi och medicin. Om den ordning, i hvilken denna naturvetenskapliga kurs stundom under året genomgicks, upplyser ett föreläsningsprogram (1766), hvarest det heter: "a mineris fiat initium; campis vero revirescentibus floræ thesauri, et hisce perlustratis ultimo demum animalia auditoribus explicentur." Stundom förelästes endast enskilt öfver något af dessa ämnen, och under sednare delen af Lidbecks långa tjenstetid upptages allt mera sällan zoologien såsom ämne för de offentliga föreläsningarne. I allmänhet torde väl botaniken hafva varit det ämne, som på bekostnad af de öfriga under denna tid omfattades med intresse. Lidbeck åtnjöt emellertid ej sällan tjenstledighet för de andra uppdrag, till hvilka hans befattning gaf anledning, och såsom tillförordnad professor tjenstgjorde då adjuncten J. Bring. — Sedan 1777 var vid sidan af Lidbeck såsom e. o. professor ställd den utmärkte ANDERS JAHAN RETZIUS, hvilken sedan 1781 var utsedd till Lidbecks efterträdare och efter 1787 såsom ordinarie professor i naturalhistoria var ledamot af det academiska consistorium. Var den offentliga undervisning, som Lidbeck hade meddelat, måhända mera afsedd att utgöra en elementär kurs i naturforskningens samtliga olika grenar, så behandlade Retzii samtidigt dermed hållna offentliga föreläsningar på ett mera i detalj gående sätt enskilta af zoologiens, botanikens och mineralogiens delar. Så började han 1778 sina föreläsningar med framställningen dels af de vertebrerade djurens naturalhistoria, dels af entomologien; under följande år har han inom zoologien systematiskt föreläst öfver hvarje särskilt af de olika djurklasserna. Inom botaniken föredrog han under åtskilliga år sin Prodromus floræ Scandinavicæ; stundom föreläste han öfver Linnés Philosophia botanica, samt erbjöd alltjemt sin undervisning vid växters undersökning och examination under den dertill tjenliga årstiden. Mineralogien utgjorde vanligen föremål för hans enskilta undervisning, — någon gång har han uppgifvit sig såsom ledning derrvid vilja begagna D. F. Cronstedts lärobok [1]); och sedan œconomiæ professionen 1786 blifvit sammanslagen med den naturalhistoriska, har hans enskilta undervisning äfven varit egnad åt detta ämne. Efter 1798, då han äfven erhöll föreläsningsskyldighet i chemi, har han hvarje år antingen offent-

[1]) Försök till en mineralogi. Sthlm 1758, ett på sin tid berömdt och på flera språk öfversatt arbete.

kropparnes lif och organisation samt utstaka gränsorna mellan naturens trenne såkallade riken, samt särskilt afhandla zoologien och mineralogien. Dessa sistnämnda ämnen bestämdes äfven såsom de särskilta examensämnen, i hvilka professorn i naturalhistoria egde att pröfva de studerandes insigter.

Professor C. Fr. Fallén, en af A. J. Retzii utmärktaste lärjungar, blef sålunda hans efterträdare i den vetenskap, åt hvilken han under sin sista läraretid synes hafva egnat sin största uppmärksamhet. Falléns föreläsningar omfattade så väl den allmänna som den speciella zoologien, bland hvars delar han afhandlade så väl de vertebrerade som de overtebrerade djurens naturalhistoria samt mineralogi, geologi och särskilt palæontologi (archæologia telluris). Under de tider, då Fallén tillfälligtvis åtnjöt tjenstledighet, uppehölls den academiska undervisningen i dessa ämnen af Sven Nilsson, Johan Wilhelm Zetterstedt och efter hans bortgång 1830 af Bengt Fredrik Fries.

Det är och förblifver alltid ett af universitetets vackraste minnen att under denna och äfven under närmast följande tider hafva varit skolan för de flesta af Sveriges naturforskare under innevarande århundrade, och namnen af dem, som, utgångna från den carolinska högskolan, genom arbete på detta område förvärfvat en plats ej endast inom den fosterländska odlingens historia, utan äfven i Europas vetenskapliga literatur, vittnar bäst i hvad mån det naturvetenskapliga studiet under denna tid varit omfattadt med kärlek och det gagnande inflytandet af dess målsmäns arbete. Lika litet som det åligger oss att här teckna den vetenskapliga utveckling, som vanns under denna tid, lika litet är det här platsen att på annat sätt än genom den ledning, som de offentliga tillkännagifvandena i universitetets föreläsningscataloger erbjuda, söka teckna den offentliga undervisning, genom hvilken, förenad med en mångsidig skriftställareverksamhet, denna utveckling föranleddes.

Falléns efterträdare blef Sven Nilsson (1832—56). De ämnen för prof. Nilssons offentliga föreläsningar, som i universitetets programmer uppgifvas, äro dels under loppet af åtskilliga år framställningen af Skandinaviens fauna, dels allmän och speciell zoologi, så väl de vertebrerade som de overtebrerade djurens naturalhistoria, samt geologi och palæontologi. Den enskilta undervisning, som under flera läsår derjemte erbjöds, var enligt samma uppgifter vanligen afsedd att omfatta geologi. Vid de tillfällen, då prof. Nilssons föreläsareverksamhet varit afbruten genom inträffande tjenstledighet, förestods professionen dels af M. V. v. Düben, dels af Wilh. Liljeborg samt af J. G. Dahlbom, hvilken sistnämnde under åren 1856—59 var e. o. professor i entomologi.

Med afseende på det undervisningsområde, som ursprungligen varit historiæ naturalis professorn enligt den 1812 gjorda fördelning af de naturvetenskapliga ämnena tilldeladt, inträffade 1837 den förändring, att mineralogien, hvars förening med zoologien båda dessa vetenskapers stigande utveckling alltmera visat såsom olämplig, från densamma afskiljdes och förenades under samma lärostol som chemien. Zoologien har alltjemt varit betraktad såsom denna lärostols egentliga läroämne, och benämningen historiæ naturalis profession har i sednare tider blifvit utbytt mot namnet af profession i zoologi.

Sedan professor Nilsson efter en 44:årig academisk lärareverksamhet såsom professor emeritus erhållit afsked, utnämndes till zoologiæ professor Fredrik August Wahlgren 1857. De ämnen, hvilka prof. Wahlgren hittills såsom offentlig föreläsare har afhandlat, äro hufvudsakligen följande: allmän zoologi och djurens naturliga ordningar samt särskilta djurklassers systematiska indelning, comparativ osteologi, embryologi och histologi. Såsom vicarierande professorer vid ordinarie innehafvarens tjenstledighet hafva vid denna lärostol varit förordnade adjuncten C. G. Thomson och e. o. professorn i zoologi och geologi O. M. Torell (utn. 1866). Den förstnämnde af dessa har i denna egenskap föreläst öfver insecternas naturliga familjer, den sednare comparativ osteologi, allmän zoologi samt Skandinaviens geologi och palæontologi.

Professorer

I. **Eric Gustaf Lidbeck** utnämndes såsom medicinæ adjunct och præfect vid botaniska trädgården till professor i naturalhistoria och directör öfver plantagerna i Skåne 1756 $^{31}/_{3}$ och innehade detta embete till 1795 $^{12}/_{11}$, då han erhöll beständig tjenstledighet.

Han var född i Hesselskogs socken på Dalsland 1724. Vid 17 års ålder inskrefs han såsom student vid Uppsala universitet och gjorde sig derstädes för sina naturvetenskapliga insigter snart känd af den store Linné, hvars undervisning han företrädesvis begagnade och som allt framgent med synnerlig välvilja omhuldade honom. 1746 var han Linné följaktig på dennes westgötha-resa och var utsedd att vara hans följeslagare på den skånska resan 1749, men hindrades af sjukdomsförfall. Dessförinnan hade han 1748 blifvit docent i economi och naturalhistoria i Uppsala och följande året derstädes erhållit magistergraden. Vid Lunds universitet fästades han 1750 på förslag af Linné, hvilken, enligt ett yttrande af en bland Lidbecks minnestalare, "ömmade sin förra fostermoder Carolina, och visste att den vetenskap, åt hvilken han hufvudsakligen uppoffrat sig och för hvilken han dag och natt sörjde, var vid Lunds högskola utan lärare." Lidbeck utnämndes till medicinæ adjunct, under det att denna sysslas förre innehafvare Kehler, som tillika var stadens apothekare, förflyttades till chemiæ laborantsysslan; och tvenne år sednare uppdrogs det åt Lidbeck att derjemte vara præfectus horti och att hålla offentliga föreläsningar (se ofvan pag. 299). Det ålåg honom i denna egenskap att hos rikets ständer vid hvarje riksdag afgifva berättelse öfver de nyanlagda planteringarnes framsteg i Skåne; och den berättelse, som vid riksdagen 1755 af denna anledning inlemnades, rönte i den grad ständernas bifall, att detta kan anses såsom orsaken till Lidbecks kort derefter inträffade befordran till professor i naturalhistoria och plantagedirectör i Skåne. Det synes vara ögonskenligt, att den förenade befattningen af academisk undervisare och uppsyningsman öfver planteringarne i Skåne skulle taga en stor verksamhet i anspråk, och att de olika delarne af detta verksamhetsområde endast med svårighet i lika grad kunde tillgodoses. Ehuru alltjemt i åtnjutande af anseende äfven såsom academisk lärare, torde dock Lidbeck hafva inlagt de största förtjensterna med afseende på de mera practiska sidorna af sitt embete, om äfven resultaterna af hans verksamhet i likhet med mängden af de liknande företag, som under frihetstiden påbörjades, ej blifvit af så stor betydelse. Universitetets trädgård och planteringar satte han i ett förbättradt skick och har såsom införare af potatisodlingen i Skåne förvärfvat anspråk på ett namn i det skånska jordbrukets historia. Såsom ett vedermäle af sina förtjenster i dessa afseenden erhöll han vid Gustaf III:s besök i Lund den då ovanliga utmärkelsen att blifva riddare af Wasaorden. Sedan Lidbeck 1795 erhållit tjenstledighet för lifstiden, vistades han i Lund till 1803 $^{9}/_{2}$, då han afled, nära 79 år gammal.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De modo optimo tractandi œconomiam privatam in patria. 1750. 4:o. — De rei rusticæ in academiis tractandæ ratione. P. I. 1754. 4:o. — De silvicultura Scaniæ. 1757. 4:o. — De arena volatili Scanensi ejusque cohibitione. 1760. 4:o. — De utilitate plantationum in patria. e. a. 4:o. — De utilitate plantationum, arborum fructicumque in Scania. 1768. 4:o. — Nyttan af medicinalväxters samlande och plantering inom riket. 1775. 4:o. — Diss. fungos regno vegetabili vindicans. 1776. 4:o. — De moro

alba. 1777. 4:o. — De betula alno. 1779. 4:o. — Svea rikes allmänna fröjd på K. K. H. prins Adolph Fredriks vahldag. Ups. 1748. 8:o. — Berättelse om vilda träns plantering. Sthlm 1759. 8:o. — I *kgl. Vet. Academien:* Tal: Inträdestal 1755: om skånska plantagerna; —— Vid præsidii nedläggande 1766: om planteringar. — Afhandlingar och rön: Upplysning om Jacob Kavaus föregifna hemliga konster 1747; — Anmärkningar om skånska klimatet 1751; — Rön om mulbärsträds uppdragande och plantering i Skåne s. å.; — Beskrifning på rätta planterings- och tillredningssättet af färgeörten krapp 1755; — Sätt att plantera safflor s. å.; — Beskrifning om gaudes eller vaus plantering s. å.; — Beskrifning om rapsatens plantering och tillredande 1756; — Beskrifning om stråkardors plantering s. å.; — Anmärkningar vid silkesmaskars skötsel s. å.; — Anmärkningar vid skånska flygsandstrakterna och om sättet att upphjelpa dem medelst plantering 1759; — Anmärkningar vid H:r Hildenhjelms försök att förvara unga träd för rottor om vintern, och sätt att fördrifva mulvader 1761; — Förteckning på örter, hvilka funnits växande på ett gammalt kyrkohvalf i Landskrona 1761; —— Beskrifning på en fiskmås från Lappland 1764; — Berättelse om en uti ett träd invuxen inskärning 1771. — Svar på kgl. Vet. Akad:s fråga: Huru maskar, som göra skada på frukt-träden medelst löfvens affrätande, bäst kunna förekommas och fördrifvas. Sthlm 1763, (tryckt tills. med 4 andra svar på vet. akad:s frågor). — Tre bref om förf:s utländska resa 1752 (i Sv. Mercurius 1760). — Berättelse om skånska plantagerna (Ibm 1756—62). — Bref ifrån Lund om åtskilliga inrättningar i Götheborg 1758 (Ibm s. å.). — Förteckning på amerikanska frön, utsådda 1751 och nu i god växt tilltagande i Lunds trädgård (i Lärda Tidn. 1754). —— Bref ifrån Lund till kommissarien Kryger, om plantagernas tillväxt (Ibm 1754, 1755). — Bref till sekreteraren uti kgl. patriotiska sällskapet (i Inrik. Tidn. 1773). — Anmärkningar om skånska klimatet (inf. i Lunds Weckoblad 1775). — Svar på frågan: Huru skall allmogen på slättbygden bäst uppmuntras och förmås till skogsplantering? (i kgl. Patriot. Sällskapets Journal 1773). — *Programmer:* vid prof. Schenmarks installation 1764; — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1768; — prof. Hessléns installation 1775; — rectorsombytet 1776 (innehållande den första vid något rectorsombyte afgifna redogörelse för rectorsåret); — prof. Hellmans installation 1783; — prof. Barfoths d:o s. å.; — rectorsombytet 1784.

II. **Anders Jahan Retzius** utnämndes såsom e. o. professor och utsedd ordinarie professor i naturalhistoria i survivance till ordinarie professor i samma ämne 1787 $^{29}/_{5}$ och innehade detta embete till 1812 $^{9}/_{9}$, då han derifrån på begäran erhöll afsked.

Han var född i Christianstad 1742 och var son af provincialmedicus Nils Retzius, som under någon tid varit anställd såsom medicinæ adjunct vid Lunds universitet. 1758 inskrefs han såsom student vid universitetet och idkade der naturvetenskapliga studier, som likväl afbrötos genom vistelser i Carlshamn och Stockholm, hvarest han egnade sig åt apothecareyrket, för hvilket han redan från barndomen varit bestämd. I Stockholm aflade han 1761 apothecare-examen, och vann, sedan han följande året återvändt till universitetet, derstädes vid promotionen 1766 den philosophiska lagern. Samma år fästades han vid universitetet såsom docent i chemi och blef 1767 äfven docent i naturalhistorien under Lidbeck. Sedan han 1768 blifvit inskrifven såsom auscultant i bergscollegium, vistades han någon tid i Stockholm, enligt offentligt uppdrag sysselsatt med utarbetandet af sin svenska pharmaci, ett arbete, som för sin tid åtnjöt ett stort anseende; befordrades 1771 till historiæ naturalis adjunct och botanices demonstrator vid universitetet, samt återvände dit 1772. Det var samma år, som han stiftade det physiographiska sällskapet och som han började den academiska lärareverksamhet, som blef af så stor betydelse. 1777 $^{22}/_{5}$ utnämnd till e. o. professor, erhöll han 1781 ordinarie professors lönetur och survivance på professionen efter Lidbeck, och inställdes 1787 såsom ledamot af det academi-

ska consistorium, oaktadt han först 1795 erhöll den ordinarie naturalhistoriska lärostolen. Det vidsträckta verksamhetsområde, som var historiæ naturalis professorn anvisadt, i synnerhet sedan till hans lärostol blifvit lagd chemien och economien, kräfde en mångsidighet och en flit, som ej skyggade tillbaka för äfven de största ansträngningar. I hvad grad Retzius besatt dessa egenskaper vittnar den nästan otroliga verksamhet, han utöfvade inom alla områden af naturforskningen, och det värde, hvilket många af hans arbeten oaktadt naturvetenskapernas stora framsteg under innevarande århundrade alltjemt fortfara att ega. Han har efterlemnat arbeten i zoologi och har bearbetat så väl de högsta som de lägsta djurclasserna, i botanik, i hvilket ämne han förrådde samma mångsidighet, i mineralogi, chemi, economi, och var en af de förste i Sverige, som väckte uppmärksamheten på vigten af fossila fynd och derigenom vände hågen åt geologiska undersökningar. Mångsidigheten af hans lärareverksamhet visar sig äfven i mängden af dem, som, efter att gemensamt hafva varit hans lärjungar, på skilda områden af vetenskapens fält förvärfvat ryktbarhet. Till dem hörde — för att endast nämna de redan bortgångna — hans söner Anders Adolf och Carl Gustaf Retzius, Carl Adolf Agardh, och hans efterträdare Fallén. Det är Retzius, som har förtjensten att vid universitetet hafva fästat så väl några af dessa män, som äfven en och annan bland Sveriges ännu lefvande på naturforskningens område berömdaste vetenskapsmän. — Men det var ej endast såsom vetenskaplig författare och universitetslärare, som Retzii verksamhet blef för universitetet i så hög grad gagnelig. Han var äfven en bland de största samlare, som den svenska naturforskningens historia känner; och det carolinska universitetet förvarar så väl i sitt bibliothek, som i sina historiska samlingar, hvilkas skiljande från de naturalhistoriska han redan 1788 förordat och till hvilka han 1805 vid upprättandet af det historiska museum skänkte ett betydligt antal fornsaker, och framför allt i sin zoologiska och geologiska institution dyrbara minnesmärken af hans verksamhet såsom samlare. I universitetets naturalhistoriska museum hade 1811 blifvit uppställd en byst af Linné, och Retzius blifvit utsedd att fira dess högtidliga aftäckning med ett minnestal öfver denne sin store mästare. Det var vid detta tillfälle som han med universitetets införlifvade samtliga sina egna samlingar af naturalster. — Sedan Retzius 1812 erhållit tjenstledighet, behöll han ännu några år inseendet öfver botaniska trädgården, erhöll 1814 nordstjerneorden och vid promotionen 1817 jubelkransen. 1821 flyttade han till Stockholm och afled derstädes s. å. 6/10.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Fasciculis observ. botanicarum. 1774. 4:o. — Nova testaceorum genera. 1788. 4:o. — De zeolithis Suecicis. 1791. 4:o. — Utkast till de hufvudsakligaste grunder för ängskötseln. 1796. 4:o. — De methodo optima in mineralogia. e. a. 4:o. — Animadv. in classem mammalium Linneanam. e. a. 4:o. — Animadv. circa crocodylum ejusque historiam. 1797. 4:o. — Diss. sistens meditationes nonnullas de distributione rerum naturalium providentiæ Divinæ teste. 1798. 4:o. — Diss. sistens observationum zoologicarum fasciculum. e. a. 4:o. — Om orsaken, hvarföre skånska spannemålen snarare än säd från andra orter blir skämd, och huru denna olägenhet skall bäst förekommas. s. å. 4:o. — Tankar om träde. 1799. 4:o. — De genere in historia naturali. e. a. 4:o. — Observationes nonnullæ de lapide obsidiana. e. a. 4:o. — Om hirs. s. å. 4:o. — Om kelp. 1802. 4:o. — Om äple- och päronträds skötsel. s. å. 4:o. — Oförgripliga tankar om flygsands plantering. s. å. 4:o. — Animadversiones in classem piscium Linneanam. 1803. 4:o. — Observationes in methodum Tournefortianam a cl. Guiart fil. reformatam. 1805. 4:o. — Diss. sistens species cognitas asteriarum. e. a. 4:o. — Supplementum et emendationes in editionem secundam Prodromi Floræ Scandinaviæ. P. I, II.

e. a. 4:o. — Anmärkningar vid svenska garfämnen. s. å. 4:o. — Anmärkningar i anledning af skånska utbrytningarne. 1807. 4:o. — Afhandling om kitt-arter. s. å. 4:o. — Om berberisbuskens nytta och skada. s. å. 4:o. — Om trädkolens bruk till åtskilliga behof i hushållningen. 1808. 4:o. — Om kål. s. å. 4:o. — De plantis cibariis Romanorum. P. I—IV. e. a. 4:o. — Observationes circa præparationem extractorum officinalium. 1810. 4:o. — Några anmärkningar om oljeväxters plantering i Sverige. s. å. 4:o. — Observationum botanicarum pugillus. e. a. 4:o. — Tankar om några manufactur-, färg- och medicinal-växters odling i Sverige. 1811. 4:o. — De studio entomologiæ meletema. e. a. 4:o. — Observ. in Criticam botanicam c. à Linné. P. I, II. e. a. 4:o. — Tankar om natural-historiens nytta och värde. Del. I, II. s. å. 4:o. — De historia naturali fundamento theologiæ naturalis. e. a. 4:o. — Bihang till Flora œconomica Sueciæ. 1812. 4:o. — Kort begrepp af grunderna till pharmacien att nyttja vid enskilta föreläsningar. Sthlm 1769. 8:o, 2 uppl. Sthlm 1777 (öfvers. på latin och tyska). — Tal om det, som förbinder oss till naturalhistoriens lärande, samt huru den bör drifvas vid nya informationsinrättningen i Stockholm. Ibm 1770. 8:o. — Nomenclator botanicus enumerans plantas omnes in Systematis naturæ edit. XII, Spec. plantarum ed. II et Mantissis binis a C. a Linné descriptas. Lips. 1772. 8:o. — Inledning till djurriket, efter v. Linnés lärogrunder. Sthlm 1772. 8:o. — Tal på kon. Gustaf III:s födelsedag. Sthlm 1777. 8:o. — Observationes botanicæ, quibus accederunt Joh. Gerh. König descriptiones monandrarum et epidendrorum in India orientali. Fasc. I—VI. Lips. 1778—91. fol. — Floræ Scandinavicæ prodromus. P. I, II. Holm. 1779. 8:o, ed. 2. Lips. 1795. 8:o. — Prolegomena in pharmacologiam regni vegetabilis. Lips. 1783. 8:o (öfvers. på tyska). — Caroli de Geer genera et species insectorum, e generos. auctoris scriptis, extraxit, digessit, quoad partem reddidit et terminologiam Linneanam add. A. J. Retzius. Ibm 1783. 8:o. — Lectiones publicæ de vermibus intestinalibus imprimis humanis, quas habuit in musæo rer. natur. Lundensi 1784. Holm. 1786. 8:o. — Personalier öfver biskopen m. m. O. Celsius. Lund 1794. 8:o. — Försök till mineralrikets uppställning, en handbok att nyttja vid föreläsningar. Ibm. 1795. 8:o (öfvers. på tyska). — Kirvans afhandling om gödselarter. Öfvers. Ibm 1797. 8:o. — Underrättelse om sättet att bygga stamphus eller beqväma och oförbränneliga hus af jord eller lera af J. H. Seidelin. öfvers. Ibm 1798. 8:o. — Faunæ Suecicæ a v. Linné inchoatæ P. I, sistens mammalia, aves, amphibia et pisces Sueciæ, quam recognovit, emendavit et auxit. Lips. 1800. 8:o. — Afhandling om förvaltning af holländeri, i synnerhet med afseende på smörets tillredning och ans af J. Andersson. Öfvers. Lund 1802. 8:o. — P. C. Abildgaards och Wiborgs anvisning till en förbättrad får-afvel och rätta sättet att sköta spanska får. Öfvers. Ibm 1803. 8:o. — Försök till en flora œconomica Sueciæ, eller svenska växters nytta och skada i hushållningen. D. I, II. Ibm 1806. 8:o. — Flora Virgiliana jemte bihang om Romarnes matvexter. Ibm 1809. 8:o. — Åminnelsetal i kgl. Vet. Akademien öfver h:r prof. Eric Gustaf Lidbeck. Strengnäs 1810. 8:o. — Anvisning till träds plantering på landet, isynnerhet på skånska slätten. Ibm 1811. 8:o. — Tal hållet på museum i Lund, då archiater v. Linnés bröstbild uppsattes. Ibm s. å. 8:o. — I *kgl. Vet. Akad:s Handlingar:* Försök med svensk salep. 1764; — Anmärkningar vid Skånes ört-historia. 1769; — Anmärkningar vid frätande sublimats tillredning utan eld. 1770; — Försök med vinsten och dess syra. s. å.; — Beskrifning på örten verbena oblætia. 1773; — Beskrifning på 2:ne nya species af dianthera. 1775; — Försök med naturlig växtsyra. 1776; — Anmärkningar vid asteriæ genus 1783; — Tetrodon mola. 1785; — Anmärkningar vid slägtet myxine. 1790; — Anmärkn. vid svenska starrarter. 1793; — Anmärkn. vid genus trichechi. 1794; — Berättelse om de försök, som blifvit gjorda med åtskilliga utländska träd och buskarter. 1798; — Lampris, en ny fiskslägt, beskrifven 1799; — Några i Skåne funna fossila horn och skallar. 1802; — Anmärkningar rörande Cinchona Cattukambar. 1714. — I *Physiogr. Sällskapets Handlingar:* Tankar om bristerne uti skånska hushållningen och medlen till deras afhjelpande. (D. I st. 1); — Anmärkningar vid Skånes mineralhistoria. (D. I st. 2); — Poudre de la providence upptäckt (Ibm); — Anmärkningar vid puktörnet (Ibm); — Thunbergia capensis, ett nytt örtslag på Africa. (D. I st. 3); — Utkast till en afhandling om ogräs i skånska åkrar (Ibm); — Strödda anmärkningar vid Skånes naturalhistoria, gjorda under en resa till Torekow (D. I st. 4). — I *tidskrifter och journaler:* Ueber Crania oder Todtenkopfs Muschel (i Schrift. d. Berlinischen Gesellsch. naturforsch. Freunde. Bd. II). — Over pentapedes suberosa (i Dansk. Naturhist. Selsk. Skrifter

Bd. III). — Anmærkninger over phaseolus nanus och pyrus baccata (Ibm Bd. V). — Conspectus historiæ pharmaciæ (i Act. societ. medic. Hafniens. Vol. I). — Venus lithophaga descripta cum icone (i Mém. de l'acad. royale des sciences de Turin T. V). — Mineralogische Bemerkungen (i Der Naturforscher. St. 26). — Nogle Anmærkninger ved Seidelins Afhandling om Jordhuse (i Physical.-œcon. och medico-chir. Bibliothek for Danm. og Norge 1797). — Bref om ett vallrafslikt ämne, funnit i en torfmåse på Seeland (Ibm 1800) — Om allmogens upplysning (i Skandinav. Museum Bd. II). — Supplementa ad observationes botanicas (i Phytographische Blätter v. Hoffmann I, II). — Svar på Götheborgs Vet. och Witterhetssamhällets fråga, om orsaken, hvarföre skånska spannemålen snarare än säd från andra orter blir skämd, då den föres sjövägen, och sättet huru denna olägenhet bäst skall kunna förekommas (I Götheb. Vetensk. och Witt.-samh. Handl. III, belönt med sällsk. guldmedalj, äfven utg. såsom disputation). — Om bästa sättet att förbättra sädesbränvin (i ny Journal i Hushållningen 1795). — Bref till Herr Gjörwell, angående H:r Tunini i Venedig (i Uppfostr. sällsk:s Tidningar 1782). — Åtskilliga anmärkningar rörande Skåne (Ibm s. å.). — Artiklarne Amiant, Ambra, Bokskog, Djur i Sv. Encyclopedie af Ankarström och Gjörwell. D. I. — *Program:* vid philos. magisterpromotionen 1799.

IV. **Carl Fredrik Fallén** utnämndes såsom professor honorarius och botanices demonstrator till professor i naturalhistoria 1812 $^{9}/_{9}$ och innehade detta embete till 1830 $^{26}/_{8}$, då han afled.

Han var född i Christinehamn 1764. Student i Uppsala 1783 och i Lund 1786, erhöll han å sistnämnda ställe 1790 philosophiæ magistergraden. Hans företrädare och lärare i de naturvetenskapliga ämnena, Retzius, kallade honom 1792 till docent i botanik och economi. 1799 befordrades han till botanices demonstrator och erhöll 1810 professors namn, heder och värdighet och kort derefter professors lönetur. Enär den ordinarie profession, som han följande år tillträdde, ej var förenad med lön, fortfor han äfven efter sin utnämning att tillsvidare endast uppbära botanices demonstrators lönen. — Den gren af zoologien, som Fallén såsom vetenskaplig skriftställare nästan uteslutande behandlade, var entomologien, och de talrika afhandlingar han inom denna vetenskapsgren efterlemnat, hafva ansetts ega ett stort värde. Han var såsom entomolog känd och aktad ej blott såsom en flitig samlare utan äfven för sina noggranna undersökningar och beskrifningar. Genom sina undersökningar på detta område har han betydligt riktat denna del af den svenska faunan, om äfven en del af de — enligt hans egen uppgift ända till 1000 — nya insektarter, som han ansetts hafva upptäckt, ej såsom sådana af en sednare tid med rikare vetenskapliga hjelpkällor blifvit erkända. Af sin samtids vetenskapsmän åtnjöt han ett stort anseende och stod med dem i vidsträckta litterära förbindelser.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De beta pabulari. 1792. 4:o. — De irritabilitate motus caussa in plantis. 1798. 4:o. — Observationes entomologicæ. P. I—III. 1802—07. 4:o. — Monographia cantharidum et malachiorum Sueciæ. 1807. 4:o. — Spec. entomol. novam dieptera disponendi methodum exhibens. 1810. 4:o. — Diss. spec. novam hymenoptera disponendi methodum exhibens. & cont. I, II. 1813. 4:o. — Hydrocorides et naucorides Sueciæ. 1814. 4:o. — Asilici Sueciæ. e. a. 4:o. — Spec. novam hemiptera disponendi methodum exhibens. P. I, II. e. a. 4:o. — Anthracides Sueciæ. P. I, II. e. a. — Platypezinæ et bombylarii Sueciæ. 1815. 4:o. — Empidiæ Sueciæ. & cont. I, II. 1815—16. 4:o. — Syrphici Sueciæ. P. I—VI. 1816—17. 4:o. — Stratiomydæ Sueciæ. 1817. 4:o. — Dispositio dipterorum synoptica. e. a. 4:o. — Tabanii et xylophagei Sueciæ. e. a. 4:o. — Scenopinii et canopsariæ Sueciæ. e. a. 4:o. Monographia hæmatomyzidum Sueciæ. 1818. 4:o. — Scatomyzides Sueciæ. 1819. 4:o. — Heteromyzides Sueciæ. 1820. 4:o. — Opomyzides Sueciæ. e. a. 4:o. — Ortalides Sueciæ. P. I, III. e. a. 4:o. — Oscinides Sueciæ. e. a. 4:o. — Rhizomyzides Sueciæ. e. a. 4:o. — Sciomyzides Sueciæ. e. a. 4:o. — Monographia muscidum Sueciæ. P. I—IX.

1820—25. 4:o. — Agromyzides Sueciæ. 1823. 4:o. — Hydromyzides Sueciæ. e. a. 4:o. — Geomyzides Sueciæ. e. a. 4:o. — Monographia dolichopodum Sueciæ. P. I—III. e. a. 4:o. — Phytomyzides et ochtidiæ Sueciæ. e. a. 4:o. — Monographia tanyporum Sueciæ. e. a. 8:o. — Spec. acad. genera araneidum Sueciæ exhibens. e. a. 8:o. — Supplementum dipterorum Sueciæ. P. I, II. 1826. 4:o. — Hemiptera Sueciæ. Cont. I—V. e. a. 8:o. — Supplementum cimicidum Sueciæ. e. a. 8:o. — Hemiptera Sueciæ et cont. I—XI. 1828 29. 8:o. — Monographia pompilorum Sueciæ. 1829. 8:o. — Monographia tenthredinidum Sueciæ. P. I—III. e. a. 8:o. — Om bondens upplysning, öfvers. från danskan. Lund 1794. 8:o. — Fleischer, trädgårdsbok, från danskan. Ibm 1795. 8:o. — Den värdiga bondhustrun, prisskrift af Balling; öfvers. från danskan, med tillägg. Ibm 1800. 8:o. — Natten fri, öfvers. från franskan (i Stockholmsposten 1786). — Om folkmängden på jordklotet (i Lunds Weckoblad). — Monographia cimicum Sueciæ. Hafn. 1807. 8:o. — Upplysningar rörande grunderna för brödtaxan (i Malmö läns hushålls-sällskaps Handl. 1 h. 1817). — *I kgl. Vet-acad:s Handlingar*: Försök till uppställning och beskrifning på svenska cicadarterna 1805—06. — Försök till uppställning och beskrifning på de i Sverige funna arter af tenthredo Lin. 1807—08. — Beskrifning öfver de i Sverige funna arter af brömseslägtet 1809. — Försök att bestämma de i Sverige funna flugarter, som kunna föras till slägtet tachina 1810. — Försök till uppställning af de i Sverige funna hymenoptera 1812. — Beskrifning öfver några i Sverige funna vattenflugor (hydromyzides) 1813. — Beskrifning öfver de i Sverige funna tistelflugor hörande till slägtet tephritis 1814. — Beskrifning på några svenska rofflugearter, hörande till gen. thereva och ocyptera 1815. — Beskrifning öfver de i Sverige funna arter af slägtet musca 1816. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1819; — philos. magisterpromotionen 1823 (om universitetets naturhistoriska museum).

V. **Sven Nilsson** utnämndes såsom professor honorarius och intendent vid kgl. vetenskaps-academiens zoologiska samlingar till professor i naturalhistoria vid Lunds universitet 1832 $^{30}/_{10}$ och innehade detta embete till 1856, då han såsom emeritus derifrån erhöll afsked.

Född i Alfastorp i Asmundstorps socken i Skåne 1787; student i Lund 1806; philosophiæ doctor 1811; kallad af Retzius till docent i naturalhistoria och amanuens vid universitetets naturhistoriska museum 1812; vistades 1815 i Stockholm, Uppsala och på Wallox-säby hos cancellirådet Paykull för studiet af naturhistoriska samlingar, och studerade 1816 i Kjöbenhavn mineralogi och geologi under Wad, och anatomi under Gebhard; œconomiæ adjunct 1816; medicinæ candidat 1818; intendent vid naturhistoriska museum 1819; erhöll 1821 professors namn, heder och värdighet; utnämndes till intendent vid kgl. vetenskaps-acad:s i Stockholm zoologiska museum 1828, och ordnade enligt en ny method. detta museum; R. W. O. 1829; återvände till Lund 1831, såsom tillförordnad professor under ledigheten efter Fallén; prestvigd 1838; kyrkoherde i Nöbbelöf och Skifvarp såsom personligt præbende s. å.; prost 1839; R. D. D. O. 1840; L. N. O. 1844; C. D. D. O. 1847; C. N. O. 1856; philosophiæ jubeldoctor 1862; har tvenne gånger (1836 och 1856) erhållit vetenskapsacademiens stora Linnéanska guldmedalj; erhöll 1862 vid svenska acad:s högtidsdag det af k. Carl XIV Johan stiftade pris för litterära förtjenster; riddare af kejs. franska hederslegionen 1866. — Har företagit längre vetenskapliga resor: till norra Norge 1816; till vestra Norge 1826 med statsanslag och offentligt uppdrag att derjemte undersöka fiskerierna i Götheborg och Bohuslän; till Tyskland 1828; till Frankrike och England 1836, till England 1847; till Tyskland, Frankrike, England och Irland 1860; till England 1864; till Tyskland, Holland och Frankrike 1867. Har bevistat följande naturforskaremöten: det tyska i Berlin 1828; det engelska i Bristol 1836, i Oxford 1847, i Bath 1864; det skandinaviska (bland

hvars stiftare Nilsson var) i Götheborg 1839, Kjöbenhavn 1840, 1847, 1860, i Christiania 1844, i Stockholm 1842, 1851, 1863; bevistat le congrès international d'anthropologie et d'archéologie préhistorique i Paris 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De variis mammalia disponendi modis. 1812. 4:o. — Analecta ornithologica. P. I, II. 1814. 4:o. — Analecta zoologica. 1817. 8:o. — Observationes ichtyologicæ. P. I. 1835. 8:o. — In locos quosdam S:æ S:æ, imprimis Pentateuchi, adnotationes, textum illustrantes. e. a. 8:o. — Ornithologia Suecica. P. I, II. Hafn. 1817—21. 8:o. — Skandinavisk fauna. B. 1. Däggdjuren. Lund 1820; 2:dra uppl. 1847. — B. 2. Foglarne 1824; 2:dra uppl. 1835, 3:dje uppl. 1858. — B. 3. Amphibierna 1842; 2:dra uppl. 1860. — B. 4. Fiskarne: Prodromus ichthyologiæ Scandinavicæ. 1832; 2:dra uppl. under rubrik: Skandinaviens fiskar 1852 55. 8:o. — Illuminerade figurer till skandinavisk fauna, med text. B. I, II. 1829—40. fol. — Historia molluscorum Sueciæ terrestrium et fluviatilium. Lund 1822. 8:o. — Petrificata Suecana formationis cretaceæ. Ibm 1827. fol. (med plancher). — Årsberättelse i K. Wetenskaps-academien om de zoologiska vetenskapernas framsteg. Sthlm 1829—31. 8:o. — Skandinaviska Nordens urinnevånare. Del. 1. Stenåldern. Häft. 1—4. Lund 1838 43, (med plancher), 2:dra uppl. Sthlm 1866. 4:o. — 2 Del. Bronsåldern. Ibm 1862—64. 40 med plancher (öfvers. på tyska i flera upplagor, på engelska 1868 och på franska s. å.). — *I kgl. Wetenskaps-academiens Handlingar:* Kritiska anmärkningar öfver Rudbecks fogelbok 1816—17. — Beskrifning öfver slägtet pedicellaria 1818. — Sylvia obietina, en ny skandinavisk fogelart, beskrifven 1819. — Beskrifning öfver en petrifikatförande sandsten vid Höör i Skåne s. å. — Om försteningar och aftryck af tropiska trädslag och deras blad, i ett sandstenslager i Skåne 1820. — Beskrifning öfver några skandinaviska arter af musslesläktet crassina Lam. 1822. — Underrättelser om några petrifikater, funna i den skånska stenkolsformationen 1823. — Underrättelse om fossila landtväxter, funna tillsammans med hafsmusslor i den skånska grönsandskalken 1824. — Brattingsburgspenningen (anomia craniolaris) och dess samslägtingar 1824—25. — Om de mångrummiga snäckor, som förekomma i kritformationen i Sverige 1825. — Underrättelse om en lignitbildning i sydöstra trakten af Skåne s. å. — Fossila växter funna i Skåne, 1:sta stycket 1831. — Wäxter i Skånes grönsandskalk, med plancher s. å. — Wäxter i skånes stenkolstrakt, med plancher s. å. — Djurpetrifikater funna i Skånes stenkolsbildning, med plancher s. å. — Fossila amfibier funna i Skåne med figurer 1835. (öfvers. i Isis 1838). — Utkast till en systematisk indelning af phocaceerna 1837. — Beskrifning öfver en fossil sköldpadda i Skåne 1839. (öfvers. i Isis 1842). Reseanteckningar under sommaren 1840, 41. — *I Öfversigt af k. Wet.-acad:s förhandl.:* Om sorex pumilus och arvicola agrestis 1844. — Två arter af harar i Skandinavien s. å. — Om vespertilio nathusii 1845. — Fossil björn i Skåne 1846. Om de fossila vildoxar i Skåne 1847. — Om fossila djurens storlek s. å. — Om Sveriges laxarter 1848. — Om sciæna aquila 1853. — Ethnografisk anteckning 1856. — Om saurier och fiskar i Skånes kritformation 1860. (öfvers. i Hall. Zeitschr.) — Om gymnetrus grillii s. å. — Om menniskans tidiga tillvaro i Sverige, med fig. 1861. — Om upptäckten af isbildning i hafvet 1863. — Om två för vår fauna nya makrillfiskar och om batrachus borealis s. å. — Giftapparat hos tropiska fiskslägtet thalassophryne och något dylikt hos trachinus draco 1864. — *I Physiographiska Sällskapets skrifter:* Om färgförändringen hos foglarne 1824. — Kommentarier till Pytheas resa (om isbildningar i hafvet). 1837. — *I Skandinaviska Naturforskare-Sällskapets skrifter:* Om jordytans vexelvis skeende höjningar och sänkningar i södra Sverige. Götheb. 1839. — Om en tam anka (hona), som antagit den vilda anddrakens färg. Ibm s. å. — Bidrag till menniskoslägtets utvecklingshistoria. Sthlm 1842. (öfversatt på holländska af prof. van der Hoeven i Leyden). — Bidrag till kunskapen om menniskans tillvaro och verksamhet i Skandinavien under den förhistoriska tiden. Christiania 1844. — Anteckningar om en nyligen funnen kritbildning i Halland m. m. Ibm s. å. — Om en tandhval (delphinus orca), som strandat vid kusten af Blekinge m. m. Sthlm 1851. — Dessutom åtskilliga uppsatser införda i engelska, franska och tyska periodiska skrifter. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1846; — vid Luthersfesten s. å.; — vid magisterpromotionen 1853 (Om den zoologiska institutionen vid universitetet).

V. **Fredrik August Wahlgren** utnämndes såsom adjunct i anatomi och prosector till professor i zoologi 1857 $^{17}/_{7}$.

Född i Lund 1819; student 1835; medico-philos. candidat 1841; medicinæ candidat 1845; medicinæ licentiat 1847; chirurgiæ magister 1848; medicinæ doctor 1850; amanuens vid kgl. carolinska institutet i Stockholm 1846; t. f. adjunct och prosector derstädes 1848; sjukhusläkare vid arméen i Skåne s. å.; docent i theoretisk och forensisk medicin vid Lunds universitet 1849; antomiæ adjunct och prosector vid carolinska institutet 1850; professor och andre lärare vid kgl. veterinärinrättningen i Stockholm 1851; anatomiæ adjunct och prosector vid universitetet i Lund 1852; förestod professionen i theoretisk och rättsmedicin 1850—51 samt h. t. 1852. R. N. O. 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Bidrag till generationsorganernas anatomi och physiologi hos menniskan och däggdjuren. (præs. Lovén). 1849. 8:o. — Kort framställning af vensystemets allmänna anatomi hos menniskan, med fästadt afseende äfven på de öfriga däggdjuren. 1851. 8:o. — Öfversigt af matsmältningsorganernas byggnad hos irregulärdjur och cælenterater. 1858. 8:o. — Om byggnaden af ryggmärgen och ryggmärgsganglierna hos rockan. (I kgl. Vetenskaps-Akad:s Handl. 1853, belönad med Flormanska priset). — Om trichina spiralis (i Tidskrift f. Veterinärer 1863). — Om menniskans inflytande på förändringarne inom djurverlden (i Nord. Universitets-tidskrift 1866). — Smärre uppsatser i Wulff's Tidning för landthushållning. — Ombesörjt 2:ne upplagor af Florman's Underrättelse om hushållsdjurens vård och skötsel. Lund 1854 och 1861. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1865; — prof. Skarstedts installation: Om den zoologiska institutionen vid Lunds universitet (i Lunds univ. Årsskrift 1866) s. å.; — firandet af 50:de årsdagen af Sveriges förening med Norge s. å.; — rectorsombytet 1866.

E. o. Professorer.

I. **Anders Jahan Retzius** 1777—87. Se ofvan.

II. **Anders Gustaf Dahlbom** utnämndes såsom adjunct i entomologi och intendent vid universitetets entomologiska samlingar till e. o. professor i entomologi 1857 $^{30}/_{3}$, och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1859 $^{3}/_{4}$.

Han var född i Herberga socken i Östergöthland 1806. Efter studier vid Lunds universitet åren 1825—29 erhöll han vid promotionen sistnämnda år lagerkransen. Följande året anställd vid universitetet såsom docent i naturalhistoria och amanuens vid dess zoologiska museum, företog han under åtskilliga år på vetenskaps-academiens och statens bekostnad vetenskapliga resor såväl inom fäderneslandet — särskilt till Lappland — som utrikes, och hade derunder tillfälle att genom nya rön rikta den gren af zoologien, åt hvilken han företrädesvis egnat sina vetenskapliga sträfvanden: entomologien, ett område, hvilket så många af Sveriges naturforskare behandlat och inom hvilket en af hans lärare, Fallén, efterlemnat ett aktadt namn. 1841 utnämndes han till e. o. adjunct i entomologi och befordrades 1843 till ordinarie adjunct i samma ämne och intendent vid universitetets entomologiska samlingar. Såväl i denna egenskap som såsom e. o. professor innehade han åtskilliga gånger uppdrag att bestrida den offentliga undervisningen i zoologi.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Monographia chrysidum Sueciæ. 1829. 8:o. — Exercitationes hymenopterologicæ ad illustrandam faunam Suecicam. P. I—VI. 1831—32. 8:o. — Bombi Scandinaviæ. 1832. 8:o. — Prodromus hymenopterologiæ Scandinaviæ. P. I—IV. 1836. 8:o. — Iakttagelser öfver Skandinaviens fjärillar. P. I—IV. 1836—37. 4:o. — Examen historico-naturale de crabronibus Scandinavicis. P. I—IX. 1839. 4:o. — Onychia och calla-

spidia. 1842. 8:o. — Dispositio methodica specierum Scandinavicarum pertinentium ad familias insectorum hymenopterorum naturales sphecidarum etc. P. I - IV. 1842. 8:o. — Dispositio methodica specierum hymenopterorum secundum familias insectorum naturales. P. II—IV. 1845. 8:o. — Om galläple-steklar och deras anförvandter. I—IV. 1846. 8:o. — Conspectus tenthredinidum, siricidum et oryssionorum Scandinaviæ. Hauniæ 1835. 8:o. — Clavis novi hymenopterorum systematis. Lund 1835. 8:o. — Kort underrättelse om skandinaviska insekters nytta och skada. Ibm s. å. 8:o. — Hymenoptera Europæa præcipue borealis formis typicis nonnullis specierum generumve exoticorum aut extraneorum propter nexum systematicum associatis, per familias, genera, species et varietates disposita et descripta. T. I. Ibm 1843—45, T. II. Berol. 1854. 8:o. — Zoologiska studier. Bd. I. Kort öfversigt af däggdjurens naturliga familjer. Lund 1857. 8:o. — *I kgl. Vet.-acad:s Handlingar:* Försök till beskrifning öfver hymenoptersläytet chelonus 1832. — Anmärkningar om häggmalet. 1835. — Anmärkningar om hypsolophus falleniellus. s. å. — Anteckningar öfver insekter, observerade på Gottland och i en del af Calmar Län. 1850. — *I Oken's Isis:* Beobachtungen üb. das Eierlegen, dem Embryo u. d. Larve der cimbex fasciata. 1837. — Nematus conjugatus. s. å. — Species aulæi generis. s. å.

III. **Otto Martin Torell** utnämndes såsom adjunct i zoologi och intendent vid zoologiska museum till e. o. professor i zoologi och geologi 1866 $^{23}/_{3}$.

Född i Warberg 1828; student 1844; philos. doctor 1853; medicinæ candidat 1858; adjunct i zoologi och intendent vid zoologiska museum 1860; chef för svenska expeditionen till Spetsbergen 1861.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Bidrag till Spetsbergens molluskfauna, jemte en allmän öfversigt af arktiska regionens naturförhållanden och forntida utbredning. 1859 8:o. (öfvers. i Petermann's Geograph. Mittheilungen 1861). — Bref om Island (i Öfversigt af kgl. Wetenskaps-acad:s förhandlingar 1857). — Explorations in Spetsbergen, undertaken by the Swedish expedition in 1861, with a view of ascertaining the practicability of the measurement of an arc of the meridian (i Proceedings of the Royal Society. London 1863). — Inledning till L. P. Holmströms afhandling: Märken efter istiden (införd i The geological magazine 1865). — Om de geologiska forskningarne i Norge (i Lunds univ. Årsskrift 1865).

XII. I chemi och mineralogi.

Undervisningen i chemi hade af ålder tillhört medicinska faculteten, och i universitetetets constitutioner nämnes pharmacien såsom läroämne för förste och chemien i allmänhet såsom läroämne för andre medicinæ professorn. Sedan 1728 den e. o. professionen i philosophia naturalis och physica experimentalis blifvit inrättad, ingick chemien bland denna lärostols ämnen; men då denna 1733 förenades med 2:dra medicinæ professionen, upphörde chemien såväl som de öfriga naturvetenskaperna att i den philosophiska faculteten ega någon särskilt lärostol.

En sådan vanns först 1761 (kgl. br. $^{4}/_{12}$), sedan rikets ständer hos kgl. maj:t förordat en särskilt chemiæ professions inrättande vid universitetet i Lund, i likhet med hvad som förut varit fallet vid rikets öfriga högskolor. De skäl, som för inrättandet af denna lärostol anföras, äro i hufvudsaken öfverensstämmande med dem, som legat till grund för inrättandet af œconomiæ och historiæ naturalis professionerna. "Chemien är en bland de angelägnaste vetenskaper," heter det i ofvannämnda kgl. bref, "som med fullt alfvar bör drifvas vid en academie, i anseende till dess myckna influence uti allt slags både allmän och enskilt hushållning," och denna vetenskap fordrade, för att med tillbörlig drift kunna skötas, en mans hela kraft och omtanke. På grund häraf utnämndes medicinæ adjuncten Christian Wollin till chemiæ professor med säte och stämma i philosophiska faculteten. Men redan efter fyra års förlopp uttalade rikets ständer i frågan om den chemiska professionen den åsigt, att denna, för beredande af lön åt dess innehafvare, vid första förefallande ledighet borde förenas med medicinæ et philosophiæ experimentalis professionen, "emedan dessa begge professioners göromål komma mycket väl öfverens och kunna utan olägenhet af en bestridas." Genom kgl. br. 1765 $^{19}/_{12}$ stadfästades ständernas ofvannämnda förslag, och sedan 2:dra medicinæ professionen

genom professor Harmens' afgång 1774 blifvit ledig, upphörde sålunda chemien att i philosophiska faculteten ega en särskilt lärostol. Wollin fortfor att efter denna tid bära namnet "medicinæ et chemiæ professor" och har vid sin undervisning, att döma efter de offentliga föreläsningsprogrammerna, åt det sistnämnda af dessa ämnen företrädesvis egnat sin uppmärksamhet. De föreläsningsämnen, hvilka denne förtjente och af samtiden högt värderade lärare under sin långvariga tjenstetid (1761—98) såsom chemiæ professor i sina föreläsningar har afhandlat, äro dels theoretisk chemi i allmänhet, physisk och economisk chemi, "chemiam chromaticam et thejurgicam" samt halurgi, vid hvilket sistnämnda ämne han under sednare delen af sin läraretid merendels uppehöll sig, dels — vanligen enskilt — metallurgisk chemi och metallernas historia. Vid sina enskilta föreläsningar uppgifver han sig någon gång vilja genomgå en chemisk kurs efter Scheffer's lärobok [1]); och under ett år har han föreläst "chemiam physicam methodo Macqueriana" [2]).

Efter Wollins död 1798 uppdrogs genom kgl. br. 16/10 s. å. åt professorn i naturalhistoria Anders Jahan Retzius att jemte de öfriga naturvetenskapliga ämnen äfven afhandla chemien. Vid sin undervisning synes han åt detta ämne hafva egnat stor uppmärksamhet och föreläste hvarje år omvexlande offentligt och enskilt öfver detsamma (se vidare ofvan pag. 303).

I universitetets stat, utfärdad 1807 28/3, upptages en särskilt lärostol i chemi och physik, utan att dock någon förändring i det bestående förhållandet derefter inträdde. Det var först efter Retzii afgång, som denna nya lärostol kom till stånd.

I det vigtiga kgl. bref 1812 9/9, som åt den naturvetenskapliga undervisningen beredde en gynnsammare ställning, erhöll äfven chemien tillsammans med physiken i Jonas Albin Engeström (1812—46) en särskilt målsman. Redan följande året (kgl. br. 1813 25/8) skiljdes vid inrättandet af astronomiska professionen det sistnämnda af dessa ämnen från chemien, för att med nämnda profession förenas; och Engeström, ehuru alltjemt i föreläsningsprogrammerna benämnd chemiæ et physices professor, har sedan denna tid offentligen endast föreläst chemi, under det att han enskilt någon gång bland de till physiken hörande ämnen har afhandlat electricitetsläran. Utom chemien i all-

[1]) Henr. Theophil Scheffer, myntproberare i Sthlm, † 1759. Hans chemiska föreläsningar, rörande salt, jordarter, vatten, fetmor, metaller och färgning, utgåfvos af Torbern Bergman 1:a uppl. Ups. 1773.

[2]) Peter Joseph Macquer, berömd fransk chemist, † i Paris 1784. Har utg. bl. a. Elements de la chimie theorique. Paris 1749 och Elements de la chimie pratique. Ibm 1751. m. m.

mänhet, såväl den oorganiska och chemiens elementer som den organiska, omfattade hans offentliga undervisning metallurgi, vid hvilket ämne han ofta uppehöll sig, oxylogi, halurgi, lithurgi samt pharmacologi, hvarjemte han under flera år afhandlat läran om vattnet och den atmospheriska luften. Mineralogien, hvilken sedan den nya fördelningen af läroämnena fortfarande tillhört lärostolen i naturalhistoria, öfverflyttades 1837 till den chemiska professionen, hvadan Engeström efter denna tid vanligen privat undervisade i mineralogi och oryktognosi. Lärostolen i chemi förestods vid åtskilliga tillfällen under Engeströms tjenstetid af adjuncten i ämnet Fagerström, och under ledigheten efter hans afgång af e. o. pharmacologiæ professorn Nils Johan Berlin, som äfven 1847 utnämndes till hans efterträdare. Professor Berlins föreläsningar omfattade skiftevis den organiska och oorganiska chemien och mineralogien, och sedan 1853, enligt särskilt förordnande, äfven årligen pharmaci och pharmacologi. Såsom vicarier tjenstgjorde under kortare tider vid för ordinarie innehafvaren inträffande tjenstledighet adjuncterna J. B. von Borck och Chr. Wilh. Blomstrand.

Sedan Berlin 1862 öfvergått till medicinska faculteten såsom utsedd till innehafvare af den nyinrättade professionen i medicinsk och physiologisk chemi, utnämndes samma år Christian Wilhelm Blomstrand till chemiæ professor. Sin offentliga undervisning har professor Blomstrand hittills delat mellan framställningen af den oorganiska chemien och mineralogien och den organiska chemien, hvilka ämnen omvexlande varit förelästa.

Professorer.

I. **Christian Wollin** utnämndes såsom medicinæ adjunct 1761 $^{4}/_{12}$ till professor i chemi, och innehade detta embete, efter att sedan 1775 dermed hafva förenat 2:dra medicinska professionen, till 1798 $^{7}/_{8}$, då han afled. Se vidare professorer i theoretisk medicin.

II. **Jonas Albin Engeström** utnämndes såsom chemiæ adjunct och laborator till professor i chemi och physik 1812 $^{9}/_{9}$, erhöll 1813 befrielse från undervisningen i physik och 1837 undervisningsskyldighet i mineralogi, och innehade denna lärarebefattning till 1846 $^{17}/_{7}$, då han afled.

Han var född i Mjellby i Bleking 1787, och blef student i Lund 1802, hvarest han 1808 vann den philosophiska graden. Lärjunge af Tegman och Retzius, var det företrädesvis de mathematiska vetenskaperna och chemien, åt hvilka han egnade sina studier, och inom de förstnämnda af dessa vetenskaper anställdes han vid universitetet såsom lärare, då han 1810 utsågs till docent i mathematik och astronomi samt amanuens vid det astronomiska observatorium. Dessförinnan hade han sedan 1809 varit e. o. amanuens vid universitetets bibliothek. Mathematiken förblef alltjemt ett af hans älsklingsstudier, och han besatt, enligt samtidas utsago, ovanliga anlag för vetenskaplig verksamhet på detta område. Åren 1810—11 tillbragte han vid Kjöbenhavns universitet med physicaliskt-chemiska studier under Örsted och befordrades sistnämnda år till adjunct i chemi och laborator. Då han följande året utnämndes till professor i samma ämne, var han endast 25 år gammal, och sedan universitetets stiftelse har ingen vid yngre år än han intagit en ordinarie lärostol vid universitetet. Såsom professor blef han 1824 prestvigd och kyrkoherde i Hardeberga och Sandby prebendepastorat, följande året contractsprost öfver Torna härad och 1830 utnämnd till theologiæ doctor. Ledamot af nordstjerneorden blef han 1837 och var under åren 1834—35 vald till riksdagsfullmäktig för Lunds stifts presterskap.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De media refractione astronomica analytice determinanda. 1808. 4:o. — De corporum simplicium dubia simplicitate. 1811. 4:o. — De ratione arsenici in corpore venenato explicandi. 1814. 4:o. — De simplicitate hydrogenii. e. a. 4:o. — De veritate et præstantia religionis Christianæ, ex Matth. cap. XI: 25 illustrata. 1823. 4:o. — De reductione metallorum per metalla in solutionibus salinis concitata. e. a. 8:o. — Om skyddsmedel mot smittosamma sjukdomar, med särdeles afseende på cholerasjukdomen. Lund 1833. 4:o. — *I Physiogr. sällskapets Årsberättelser:* Om jordytans medeltemperatur beroende af latituden 1823. — Observationer om metallers reduction på den våta vägen genom metaller s. å., m. fl. icke refererade föredrag. — *Programmer:* vid prof. Lidfors installation 1821; — minnesfesten öfver förre cancelleren C. A. Trolle-Wachtmeister s. å.; — rectorsombytet s. å.; — firandet af H. K. H. hertigens af Östergötbland födelse 1829; — philos. magisterpromotionen s. å. (inneh. upplysningar rörande föreg. promotioner inom philos. facult.); — rectorsombytet s. å.; — rectorsombytena 1838 och 1839 (svenska).

III. **Nils Johan Berlin** utnämndes såsom e. o. professor i pharmacologi till ordinarie professor i chemi och mineralogi 1847 $^{3}/_{12}$ och innehade detta embete till 1862 $^{2}/_{5}$, då han såsom utnämnd professor i medicinsk och physiologisk chemi öfvergick till medicinska faculteten. Se vidare professorer i medicinska faculteten.

IV. **Christian Wilhelm Blomstrand** utnämndes såsom adjunct i chemi och laborator till professor i chemi och mineralogi 1862 $^{28}/_{11}$.

Född i Wexiö 1826; student 1844; philosophiæ doctor (primus) 1850; e. o. amanuens vid chemiska laboratorium 1853; docent i chemi 1854; adjunct i samma ämne och laborator 1856; förestod professionen i chemi och mineralogi större delen af läsåret 1856—57 samt h. t. 1862; deltog år 1861 i den vetenskapliga expeditionen till Spetsbergen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Chlorens förhållande till molybden. 1856. 8:o. — Tal vid academiska föreningens minnesfest öfver Berzelius d. 27 Maj 1852. Lund 1852. 8:o. — Om de organiska kropparnes konstitution, historiskt-kritisk framställning af de nyare chemiska theorierna. Ibm 1864. 8:o. — Chemiens begrepp och grunddragen till dess historia. Ibm 1864. 8:o. — *I kgl. Wetenskaps-acad:s Handlingar och Öfversigt:* Tennets brom- och jodföreningar (Handl. 1853). — Några bidrag till Sveriges mineralgeografi (Öfversigt 1854). — Om några egendomliga molybdenföreningar (Ibm 1857). — Om oorganiska sammansatta radikaler (Ibm 1859, belönt med Lindbomska priset, fullständigare upptagen i Erdmann's Journal für prakt. Chemie Leipz. 1859 under titel: Unorganische Haloidverbindungen, die sich wie Radicale verhalten). — Derivater af toluol (Öfversigt 1861). — Geognostiska iakttagelser under en resa till Spetsbergen (Ibm 1864). — Om metallsyrorna af tantalgruppen (Ibm s. å.). — *I Lunds Universitets Årsskrift:* Om tantalgruppens metaller (T. I. 1866). — Om kolumbiter och tantaliter (T. II. 1866). — *I Skand. Naturforskaremötets förhandl.* 1860: Om molybdens oxider. — Om barken af rhamnus cathartica. — 1863: oxidationsförsök med brom. — Om metallsyrorna af tantalgruppen. — *I Nordisk Universitets-tidskrift:* Om elementernas utbredning 1860. — Den chemiska synthesen och naturämnenas framställande på konstig väg 1866. — *I utländska tidskrifter:* Zur Geschichte der Wolframchloride (i Erdm. Journal für prakt. Chemie 1861). — Ueber die Bromverbindungen des Molybdens (Ibm s. å.) — Weitere Bemerkungen üb. die Wolframchloride (Ibm 1863). — Über die Oxidation organischer Substanzen mittelst Brom u. Wasser (i Ann. der Ch. u. Ph. Heidelb. 1862). — Sur les métaux du groupe du tantal (i Comptes Rendus 1865).

XIII. I esthetik, literatur- och konsthistoria.

Af de till denna profession hörande ämnen var det blott literatur- eller rättare lärdomshistorien, som under universitetets äldre tider offentligen förelästes. Esthetiken var såsom vetenskap ännu så ung, att behofvet af undervisning i densamma ännu ej börjat göra sig gällande; och konsthistoriens studium var ännu hufvudsakligast inskränkt till studiet af de grekiska och romerska antiqviteterna, i hvilka undervisning — om äfven mera sparsamt — meddelades af lärarne i de classiska språken. Likasom emellertid det kan anses betecknande för den svenska samhällsandan under frihetstiden, att man vid nya lärostolars inrättande företrädesvis afsåg den practiska nyttan och den allmänna hushållningen, så kan man finna ett uttryck af den allmänna riktning åt vitterheten och de sköna konsterna, som utmärkte Gustaf III:s tidehvarf, deri, att man under denna tid började sörja för undervisning i dessa ämnen vid universiteterna.

Det var vid Uppsala universitet, som det 1785 på hemställan af cancelleren först stadgades, att universitetsbibliothecarien skulle hålla offentliga föreläsningar i "esthetik och tillhörande delar." På grund deraf att denna åtgerd "visat en förmånlig påföljd för den goda smakens utbredande och stadgande," vidtogos tio år sednare af cancelleren vid Lunds universitet, riksdrotset C. A. Wachtmeister, mått och steg för en liknande anordning af undervisningen i detta ämne vid detta lärosäte. Den förtjente professor Gustaf Sommelius var Lunds universitets bibliothecarie och hade i denna egenskap, enligt gällande föreskrifter, årligen hållit offentliga föreläsningar öfver lärdomshistorien. Enär man ansåg sig icke kunna álägga Sommelius undervisningsskyldighet i ett för honom nytt ämne, skulle enligt cancellerens förslag, hvilket äfven af konungen stadfästades (kgl. br. 1795 $^{12}/_{11}$), bland universitetets yngre lärare utses någon att under Sommelii lifstid uppehålla undervisningen "i vitterheten," men efter dennes afgång den blifvande

bibliothecarien åläggas, att på enahanda sätt som i Uppsala med denna syssla förena undervisningen i ifrågavarande ämne. Enligt samma kgl. bref ålades det dettas ämnes målsman, "att underrätta sina åhörare om de öden, som vitterheten undergått, om de folkslags särskilta smak, hvilka densamma idkat, och om de reglor, hvilka böra iakttagas vid ett vitterhetsarbetes författande;" äfvensom att gifva anvisning på sådana författare, som inom hvarje språk och företrädesvis de nu lefvande språken anses såsom classiska och sålunda kunna tagas till mönster och eftersyn. Undervisning i konsthistorien och antiqviteterna, i den mån de hafva sammanhang med vitterheten "och äro egnade att upplysa skaldernas arbeten," skulle äfven utgöra ett af hans åligganden.

Till den förste lärare i denna vetenskap vid universitetet under Sommelii lifstid utsågs botanices demonstratorn ANDERS LIDBECK, som äfven, efter att 1798 hafva blifvit befordrad till vice bibliothecarie, 1799 blef Sommelii efterträdare i bibliothecariesysslan. Ytterligare stadfästelse vann detta sätt för ordnandet af den esthetiska undervisningen genom stadgandet i kgl. br. 1801 $^{11}/_{5}$, att universitetsbibliothecarien allt framgent skulle vara professor i esthetik med enahanda rättigheter som philosophiska facultetens öfriga professorer. Genom inrättandet af en æsthetices adjunctur (kgl. br. 1805 $^{29}/_{1}$), som skulle vara förenad med vice bibliothecariesysslan och hvars förste innehafvare blef Esaias Tegnér, sökte man ytterligare sörja för betryggandet af det esthetiska studiet.

I öfverensstämmelse med den gifna instructionens föreskrifter uppehöll Lidbeck den esthetiska undervisningen. 1796 utlofvar han i föreläsningsprogrammet, att "generali artium ac litterarum elegantiorum theoria explicata, præcepta styli bene Suecani exemplis ex optimis recentioris ævi auctoribus desumtis tradere." Följande året förelästes öfver de sköna konsternas theori och meddelades reglor för rhetorik och poetik o. s. v. Privat undervisades derjemte i literaturhistorien och modersmålet samt corrigerades svenska uppsatser. Esthetik finnes Lidbeck vanligen hafva föreläst efter Eschenburg's handbok [1]); tvenne år förelästes öfver Home's Elements of criticism [2]), och ett år öfver Kant's Kritik der Urtheilskraft efter Bendavid [3]). För öfrigt föredrogs omvexlande rhetorik och poetik, sköna konsternas philosophi, samt "litterarum elegantiorum præcepta et fata." Under kortare mellanrum af den tid, som Lidbeck innehade denna lärostol, förestods densamma af Esaias Tegnér (1808), som offentligen föreläste esthetikens grunder

[1]) Theorie der schönen Wissenschaften. Berlin 1789.
[2]) Tryckt första gången 1762. 4:o.
[3]) Bendavid's Ueber den Kritik der Urtheilskraft utkom i Wien 1796. 8:o.

och privat meddelade undervisning i poetik samt genom dessa föreläsningar grundlade sitt anseende såsom universitetslärare, David Munck af Rosenschöld (1816—17), Carl Lundblad (1826—27) och P. Wieselgren (1828—29).

Föreningen af den esthetiska professionen med bibliothecariatet fortfor likväl ej längre än till Lidbecks år 1829 inträffade död, då dessa befattningar tills vidare åtskiljdes (canc. br. 1829 $^{27}/_{8}$). Den år 1827—28 församlade comitén för granskning af rikets allmänna undervisningsverk hade i sitt sistnämnda år afgifna betänkande bland de vid universitetet nödiga lärostolar uppfört en "i esthetiken och den moderna literaturen med dithörande språk," och enär tillfälle till lön för en sådan ny lärostol med detta betydligt utvidgade område ej kunde beredas, förblef den esthetiska lärostolen tills vidare obesatt. Den esthetiska adjunctur, som sedan 1805 varit ställd vid sidan af professionen i esthetik, hade redan 1816 upphört att vara förenad med vicebibliothecariesysslan och ända till 1824 hållits obesatt. Sistnämnda år, då P. Wieselgren blef dess innehafvare, inrättades äfven derjemte en adjunctur i moderna språk. Det var i full öfverensstämmelse med de åsigter, som uttalat sig i läroverkscomiténs ofvannämnda betänkande, att sistnämnda lärarebefattning från att vara en rent philologisk förvandlades till en adjunctur i moderna literaturen (canc. br. 1828 $^{13}/_{8}$), med uppgift att bibringa den academiska ungdomen en allmännare öfversigt af den moderna literaturen både i historiskt och esthetiskt hänseende. När sålunda den esthetiska professionen skiljdes från bibliothecariatet och tills vidare lemnades obesatt, egde universitetet likväl tvenne lärare i de ämnen, som tillhört densamma. Af dessa utsågs æsthetices adjuncten och v. bibliothecarien Wieselgren att förvalta bibliothecariebefattningen, under det att adjuncten i moderna literaturen Carl Henrik Lundblad, som redan under ett föregående läsår varit tillförordnad æsthetices professor, under de närmast följande åren erhöll uppdrag att uppehålla undervisningen i esthetik. Under den tid af fem år (1829—34), som Lundblad tjenstgjorde såsom professor i esthetik, föreläste han dels — under ett år — esthetik, dels framställde han den franska och den nyare tyska vitterhetens historia, nyare tidens literaturhistoria i allmänhet samt de bildande konsternas theori och historia. Efter Lundblads död (1834) förestods den lediga lärostolen af esthetices docenterna Askar Lindeblad — under åren 1835—38, med föreläsningar dels öfver esthetik och sköna konsternas theori, dels svenska vitterhetens historia — H. Schönbeck och Israel Tollin (1838—39).

Omsider 1840 erhöll esthetiken en ordinarie målsman vid universitetet, ehuru ingalunda såsom ensamt läroämne. Den af läroverks-

comitén föreslagna lärostolen i "esthetiken och moderna literaturen med dithörande språk" kom på det sätt till stånd, att till den vid universitetet förut befintliga Norbergska professionen i moderna språk äfven lades åliggandet att föreläsa och examinera i esthetik, mot det att denna lärostols innehafvare tillförsäkrades om full lön i likhet med öfriga professorer (kgl. br. 1837 $^{30}/_{12}$, utgörande universitetets nya stat). Den förste Norbergske professor efter vidtagandet af denna förändring af det läroområde, som ursprungligen varit denna lärostol anvisadt, och efter föreningen af tvenne hvarandra väsentligt olika kunskapsgrenar blef Shakspeare's snillrike öfversättare, en man, för hvilken denna dubbla lärarebefattning på ett sällsynt sätt syntes vara passande. Carl August Hagberg (1840—58) delade under den tid, som han beklädde denna lärostol, sin verksamhet såsom föreläsare under hvarje läsår mellan esthetiken och literaturhistorien samt tolkningen af den moderna literaturens berömdaste författare, företrädesvis Shakspeare. Såsom professor i esthetik framställde han dels esthetikens och de sköna konsternas theori, ofta efter Solger, dels afhandlade han svenska vitterhetens historia, särskilt under 18:de århundradet, spanska poesiens historia samt höll under ett år literärhistoriska och esthetiska föreläsningar öfver Shakspeares dramatiska poesi. Vid de tillfällen, då Hagberg åtnjöt tjenstledighet, dels såsom rector, dels för sitt arbete med svenska academiens ordbok, uppehölls undervisningen i de hans lärostol tillhörande ämnen af docenten Gustaf Ljunggren, hvars föreläsningar såsom tillförordnad professor i esthetik dels utgjorde en framställning af de esthetiska systemerna, dels afhandlade konsthistorien och under ett läsår den nyaste tyska literaturens historia.

Genom det af rikets vid 1856—58 års riksdag församlade ständer uppå derom af kgl. maj:t framställd proposition beviljade anslag för ordnandet af undervisningen i nyeuropeisk linguistik, esthetik och modern literatur, vanns omsider inrättandet af en särskilt lärostol i esthetik och de dermed närmast sammanhängande vetenskaper. Det kgl. br. (1858 $^{9}/_{10}$), genom hvilket denna lärostol inrättades, stadgar att föremålet för dess innehafvares lärareverksamhet skall vara esthetiken i dess både speculativa och critiskt-historiska uppfattning, och lärostolen i följd häraf benämnas profession i esthetik, literatur- och konsthistoria. Till förste innehafvare af denna profession utnämndes 1859 Gustaf Håkan Jordan Ljunggren. Prof. Ljunggren har på denna lärareplats dels afhandlat esthetikens theori dels föreläst öfver Holbergs comedier och Fredmans epistlar, framställt den dramatiska poesiens historia i nyare tider, svenska och danska dramats historia samt den romantiska poesiens historia under det 19:de århundradet, äfven-

som föreläst öfver konstens theori och konsthistorien under så väl äldre som nyare tider, hvarvid såsom särskilta föreläsningsämnen nämnda 19:de århundradets konsthistoria och grekiska architecturens historia. Vanligen har under samma läsår omvexlande förelästs öfver tvenne af de till lärostolen hörande olika ämnen. — Under läsåret 1867—68, då prof. Ljunggren såsom universitetets rector åtnjutit tjenstledighet från föreläsningarne, har såsom vicarierande professor tjenstgjort docenten H. H. Hallbäck, hvars föreläsningar hafva behandlat Frankrikes literatur efter 1789.

Professorer.

I. **Anders Lidbeck** utnämndes såsom universitets-bibliothecarie och tjenstförrättande professor i esthetik till ordinarie professor i detta ämne 1801 $^{11}/_{5}$ och innehade denna lärarebefattning till sin död, som inträffade 1829 $^{11}/_{5}$.

Han var född i Lund 1772 och var son af universitetets förste professor i naturalhistoria Eric Gustaf Lidbeck. Till lärare vid sina första studier hade han Andreas Hylander, sedermera theologiæ professor, och M. Lamér, sednare hans närmaste företrädare såsom botanices demonstrator och slutligen domprost i Wexiö. Redan vid 18 års ålder mottog Lidbeck vid magisterpromotionen 1790 lagerkransen med de högsta vitsorden bland de promoverade, och fästades kort derefter vid universitetet såsom docent i naturalhistorien. Följande året befordrad till botanices demonstrator, utöfvade han på det naturvetenskapliga området en ej oberömlig verksamhet såsom lärare och utgifvare af academiska afhandlingar. Samtidigt hade han gjort sig känd för de insigter i "vitterheten" att, då vid universitetet anstalter träffades för meddelande af undervisning i esthetik, det blef han, som (1795) utsågs att bestrida denna lärarebefattning. Genom detta uppdrag fästades han äfven för alltid vid denna vetenskap och den literära verksamhet, som han sedan dess utöfvade, faller inom dess område. Såsom esthetiker och critiker slöt han sig, utan att likväl hylla skarpt utpreglade åsigter, närmast till den smakriktning, som sedan det 18:de århundradet ännu länge fortfor att utöfva sitt herravälde. Sjelf var han hvarken såsom skald — i sin ungdom försökte han sig någon gång såsom sådan — eller såsom speculativ esthetiker egentligen framstående — han egde dertill för mycket af det 18:de århundradets prosaiska och kalla förståndsrereflexion —, men han åtnjöt under sin kraftigare ålder anseende såsom en förtjenstfull och gagnande academisk undervisare. Hans störste lärjunge, Esaias Tegnér, erkände med tacksamhet hans handledning vid sina första vittra arbeten. Särskilt genom sitt förhållande till Tegnér har Lidbeck förvärfvat anspråk på att lefva i ett tacksamt minne vid det carolinska universitetet. Det var han, som först fästade uppmärksamhet vid den unge obemedlade prestsonen från Wermland, och på hans förord fästades Tegnér vid universitetet först såsom tjensteman vid bibliotheket, då ännu blott 19:årig, och sedan såsom docent i esthetik. Förtjensten att hafva åt universitetet förvärfvat den man, som ännu i dag utgör dess mest lysande minne och att derigenom hafva för honom möjliggjort att blifva hvad han blef för fosterlandets odling, hade varit tillräcklig att förvärfva Lidbeck ett sent förgätet namn. — Universitetets bibliothek, vid hvilket han 1798 befordrades till vice och 1799 till ordinarie bibliothecarie, förvarar ännu många minnen af hans gagnande verksamhet såsom denna institutions föreståndare. I sjelfva verket kan Lidbeck betraktas såsom den förste, som på ett mera tidsenligt sätt har sörjt för denna inrättnings vidmakthållande och förkofran; och det är först med hans förvaltning, som denna i någon mån kan anses hafva blifvit värdig en vetenskaplig läroanstalt. — Såsom professor utsågs han 1828, då universitetet för första gången valde ombud vid riksdagen, att vara dess riksdagsfullmäktig, och det var under utöfvandet af sitt riksdagsmannakall, som han i Stockholm träffades af döden.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De limitibus inter regna naturæ. 1790. 4:o. — Observ. circa horticulturam academicam et speciatim Lundensem. 1791. 4:o. — De plantis in Suecorum memoriam nominatis. 1792. 4:o. — Allmänna æsthetiska anmärkningar. Styck. 1—6. 1796—97. 4:o. — De bibliothecæ Lundensis initiis, et præcipuis incrementis usque ad annum MDCCXXIX. 1801. 4:o. — De regno Christiani secundi meditamenta. 1802. 4:o. — De causis ridendi. e. a. 4:o. — De bibliothecæ Lundensis præcipuis incrementis ab anno MDCCXXIX usque ad annum MDCCLXIX. e. a. 4:o. — Memorabilia bibliothecæ Lundensis. Tom. I. P. I—XX. 1803—13. 4:o. — Hvad är orsaken till det nöje, som åtföljer medlidandet? 1803. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om smaken och det sköna. Afd. 1, 2. 1805. 4:o. — Series præfectorum bibliothecæ Lundensis. e. a. 4:o. — De justa disciplinarum æstimatione. e. a. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om det sublima. s. å. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om det i moraliskt afseende sublima. Afd. 1, 2. 1806. 4:o. — Om medlidande. 1807. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om moraliska känslor. s. å. 4:o. — Om behag. Afd. 1, 2. 1808. 4:o. — Om värdighet. Afd. 1, 2. s. å. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om det löjliga. Afd. 1, 2. s. å. 4:o. — De eo, quod in statuis et fingendi arte apud antiquos eminet atque differt. P. I, II. e. a. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om snille. Afd. 1—4. 1809—11. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om inbillningsgåfvan. Afd. 1—3. 1811. 4:o. — De vita et scriptis Johannis de la Fontaine. P. I. e. a. 4:o. — Om fabeln. s. å. 4:o. — Anmärkningar hörande till läran om sinnesrörelser och passioner. 1812. 4:o. — Framställning af Wolfs, Baumgartens, Mendelsohns, Sulzers, Kants, Schillers och Schellings läror om det sköna. Del. 1—3. 1817. 4:o. — Aforismer. 1826. 4:o. — Om det första försök till en theorie om de sköna konsterna. St. 1—3. s. å. 4:o. — Tal i bunden stil till åminnelse af konung Gustaf III. Lund 1792. 8:o. — Tal, hållet i Lund i anledning af konung Gustaf IV Adolfs förmälning. Ibm 1797. 8:o. — Lunds veckoskrift. Ibm 1797, 98. — Försök till bestämmande af några liktydiga svenska ord (i Skandinav. Museum 1798). — Åminnelsetal öfver prof. L. P. Munthe. Ibm 1807. 4:o. — Anmärkningar angående ämnen ur psychologien, esthetiken och svenska synonymiken, efter förf:s död utgifna af P. Wieselgren (utgörande en del af ofvan anförda academiska disputationer, äfvensom ofvannämnda i Skandinav. Museum införda afhandling). Ibm 1830. 8:o. — *Programmer:* vid prof. Ebersteins installation 1808; — philos. magisterpromotionen s. å.; — prof. Cederschiölds installation s. å.; — rectorsombytet 1809; — prof. A. O. Lindfors' installation 1816; — prof. Ahlmans installation 1817; — rectorsombytet s. å.; — parentationen öfver cancellirådet Norberg 1826; — rectorsombytet 1827.

II. **Carl August Hagberg** utnämndes såsom docent i grekiska literaturen vid Uppsala universitet till Norbergsk professor med undervisningsskyldighet i esthetik 1840 $^{13}/_{4}$ samt innehade detta embete till 1858 $^{30}/_{12}$, då han befordrades till professor i nordiska språk. Se vidare professorer i nordiska språk.

III. **Gustaf Håkan Jordan Ljunggren** utnämndes såsom docent i esthetik till professor i esthetik, literatur- och konsthistoria vid Lunds universitet 1859 $^{13}/_{5}$.

Född i Lund 1823; student 1839; philosophiæ doctor 1844; docent i esthetik 1847; förestod Norbergska professionen h. t. 1848, v. t. 1849, en kortare del af v. t. 1851 och v. t. 1852, h. t. 1855, åren 1856, 57, 58 samt v. t. 1859; tillförordnad tysk språkmästare 1851, med föreläsningsskyldighet från 1853; föreläste offentligen konsthistoria 1852; erhöll svenska akademiens stora pris för en esthetisk afhandling 1856; en af de aderton i svenska akademien 1865; R. D. O. 1862; R. N. O. 1866.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Euripidis Medea karakteriserad och jemförd med Shakspeares Othello. I—IV. 1847. 8:o. — Några punkter ur läran om det natursköna. I, II. 1852. 8:o. — Tal vid invigningen af Akademiska Föreningens nybyggnad. Lund 1851. 8:o. — Göthe Oskar Thomé. Ett studentminne. Ibm 1852. 8:o. — Tal vid den med anledning af H.

K. H. arffursten Carl Oscar Wilhelm Fredrics födelse af Lunds universitet firade högtid. Ibm s. å. 8:o. — Framställning af de förnämsta esthetiska systemer. 1:sta delen: från och med Kant till och med Hegel. Ibm 1856. 2:dra delen: Hegels skola. Ibm 1860. 8:o. — Skånska herregårdar. 6 band. Ibm 1852—63. fol. — Svenska dramat intill slutet af sjuttonde århundradet. Ibm 1864. 8:o. — Bellman och Fredmans epistlar. En studie. Ibm 1867. 8:o. — I *Nordisk Universitets-Tidskrift:* II, 2: Om det humoristiska elementet i Fredmans epistlar samt om de i dem uppträdande personer. Ibm 1857. — IV, 2: Ett par esthetiska frågor. Ibm 1858. — VIII, 2: Johan Messenius som dramatisk författare. Ibm 1862. — IX, 2: Studier öfver Holberg. Ibm. 1864. — IX, 2: Tal vid universitetsfesten i Lund till firande af den 50:åriga föreningen emellan Sverige och Norge. Ibm s. å. — I Lunds Studentkalender: Om folksägner. Ibm s. å. — I *Sv. Akad. Handlingar:* D. XXIX: Jemförelse emellan Ehrensvärd och Winckelman som konstfilosofer. Sthlm 1857 (bel. med akad:s stora pris). — D. XLI: Inträdestal öfver Joh. Henrik Thomander 1866. — Minne öfver Jacob Frese högtidsdagen 1866. — Dessutom smärre uppsatser och recensioner i tidskrifter och tidningar. — *Program:* vid prof. Warholms installation: Om det nyromantiska i sagospelet Lycksalighetens ö.

XIV. I botanik (och practisk economi).

Botaniken ingick enligt universitetets constitutioner bland 2:dre medicinæ professorns föreläsningsämnen, likasom äfven vården om universitetets blifvande botaniska trädgård enligt dessa var honom uppdragen. Någon särskilt undervisning i detta ämne synes emellertid, att döma af universitetetets föreläsningsprogrammer, ej hafva varit meddelad förr än efter inrättandet af philosophiæ naturalis och physices experimentalis professionen 1728, då det någon gång varit föredraget af prof. Killian Stobæus (se ofvan pag. 282). Professorn i economi egde jemte sina öfriga föreläsningsskyldigheter äfven åliggandet att undervisa i botanik (se ofvan pag. 294), och denna lärostols förste innehafvare J. H. Burmester har äfven i sin undervisning berört botaniken för så vidt detta ämne sammanhängde med economien. Först 1756 med inrättandet af historiæ naturalis professionen har emellertid den botaniska undervisningen blifvit af en mera omfattande beskaffenhet, och af de ämnen, hvilka tillhörde denna lärostol, torde botaniken hafva varit det, som under större delen af dess bestånd under förra århundradet mest har varit tillgodosedt och med största intresse omfattadt. Dess förtjente målsmän Eric Gustaf Lidbeck och Anders Jahan Retzius hafva såsom föreläsare egnat detsamma tillbörlig uppmärksamhet i bredd med de öfriga lärdomsgrenar, som voro dem anförtrodda, under det att dessas växande omfång alltmera lade i dagen nödvändigheten af att åt hvarje särskilt bland dem bereda en sjelfständigare ställning. (Se vidare professionen i naturalhistoria).

Innan likväl botaniken erhöll en egen lärostol, hade man genom inrättandet (1770) af en särskilt botanices demonstratorssyssla, hvars innehafvare skulle vara "professorn i naturalhistoria till hjelp och biträde vid dess många göromål och förrättningar," sökt att befrämja botanikens studium och sörja för den botaniska institutionens förkofran. Botanices demonstratorn egde, enligt den för honom 1785 $^{22}/_{1}$ utfärdade instruction, bl. a.

att tillhandagå den studerande ungdomen med privata föreläsningar, under historiæ naturalis professorns tjenstledighet uppehålla hans undervisning samt jemte honom hålla noga öfverinseende öfver botaniska institutionen.

I samma kgl. bref (1812 9/9), som utgjorde stadfästelsen på det af cancelleren Engeström framställda förslag till delning af den naturalhistoriska lärostolen i trenne professioner efter professor Retzii afgång, erhöll äfven botaniken tillsammans med den practiska economien en särskilt lärostol. I det följande kgl. bref (1812 2/12), hvilket närmare angaf gränserna mellan de olika undervisningsområden, som tillhörde de båda nya professionerna i naturalhistoria och botanik, angifves vidare såsom undervisningsåliggande för botanices professorn att afhandla den botaniska vetenskapen i sin helhet, så väl i systematiskt som i physiologiskt och biologiskt afseende, hvarjemte beträffande den practiska economien, som äfven tillhörde denna lärostol, stadgades att detta ämne skulle upphöra att vara ett särskilt examensämne. Såsom naturligt är, har äfven af dessa kunskapsgrenar botaniken alltjemt utgjort hufvudföremålet för den academiska undervisningen. Ännu 1839, vid utnämnandet af en ny professor, nämndes visserligen den practiska economien såsom bestämdt undervisningsämne, utan att likväl, att döma efter föreläsningsprogrammerna, någon förändring i undervisningens gång derefter synes hafva inträdt. Då 1854 lärostolens nuvarande innehafvare utnämndes, upptogs ej längre economien såsom särskilt undervisningsämne.

Till universitetets förste professor ensamt i botanik kallades 1812, dock tills vidare utan lön, den snillrike Carl Adolf Agardh (1812—35). Den verksamhet, som Agardh här såsom universitetslärare utöfvade, hörer till det carolinska lärosätets mest lysande minnen. Ännu blott 27:årig, då han intog lärostolen i botanik, egnade han sig med hela kraften af sitt lifliga snille åt denna vetenskap. Det var såsom lärare vid Lunds universitet, som han utgaf de berömda botaniska arbeten, hvilka inom en gren af denna vetenskap gåfvo ett nytt uppslag och förvärfvade honom ett rum i den europeiska vetenskapens häfder. Det var äfven här och med föranledande af den andra sidan af hans lärarebefattning, som hans mångsidiga snille först vände sig åt de statseconomiska forskningar, hvilkas resultater alltid skola komma att inom den fosterländska literaturen qvarstå såsom colossala minnesmärken af en genial och vidtomfattande blick, en glänsande framställningsgåfva och en brinnande fosterlandskärlek. Den verksamhet, som han jemte sitt mångsidiga och flitiga författarskap såsom academisk undervisare utöfvade, har enligt samtidas vittnesbörd utmärkt sig för samma lysande egenskaper, som tillhörde så väl hans literära som enskilta personlig-

het, och han samlade kring sin lärostol en talrik lärjungeskara. Enligt föreläsningscatalogerna har hans offentliga undervisning i förening med undersökning af lefvande växter afhandlat dels allmän och speciell botanik, dels växtphysiologi. Agardhs föreläsareverksamhet var ej sällan afbruten af resor och af offentliga uppdrag, bland hvilka särskilt förtroendet att vara riksdagsfullmäktig för Lunds stift under flera år beröfvade universitetet närvaron af en bland dess utmärktaste lärare. Såsom tjenstförrättande professor uppehöll botanices demonstratorn, sedermera universitetssecreteraren Johan Wilhelm Zetterstedt vid dessa tillfällen undervisningen vid denna lärostol. Efter att äfven, sedan Agardh 1835 utbytt sin academiska verksamhet mot biskopsstolen i Carlstad, under ledigheten hafva tjenstgjort såsom t. f. professor, utnämndes Zetterstedt till Agardhs efterträdare (1839). De föreläsningsämnen, som prof. Zetterstedt efter sin utnämning till professor i botanik och practisk economi enligt föreläsningsprogrammerna finnes hafva föredragit, hafva hufvudsakligen varit följande: undersökning af lefvande växter, växtphysiologi, växternas geographiska utbredning, vegetationens historia, växternas systematologi och "philosophia botanices," hvarjemte under åtskilliga år de offentliga föreläsningarne i detta ämne hafva framställt "litteraturam scientiæ botanicæ." Enskilt genomgicks derjemte vanligen en kurs i Sveriges flora.

Sedan Zetterstedt 1853 efter en mångårig academisk verksamhet erhållit afsked, intogs lärostolen i botanik af dess nuvarande innehafvare Jacob Georg Agardh, sedan 1847 e. o. professor i botanik och redan förut upprepade gånger förordnad att såsom vicarie uppehålla undervisningen i detta läroämne. Vid sin offentliga undervisning har professor Agardh efter emottagandet af den ordinarie botaniska lärostolen till läroämne valt framställningen af de naturliga familjerna och växternas systematologi samt morphologi; enskilt har han derjemte under tvenne år erbjudit föreläsningar öfver Skandinaviens alger. Vid de tillfällen, då prof. Agardh, företrädesvis såsom riksdagsfullmäktig, åtnjutit tjenstledighet från sina academiska åligganden, har såsom tillförordnad professor tjenstgjort adjuncten i ämnet F. W. C. Areschoug, hvars föreläsningar hafva omfattat växtrikets naturliga familjer.

Professorer.

I. **Carl Adolf Agardh** utnämndes såsom adjunct i economi till professor i botanik och practisk economi 1812 $^{9}/_{9}$ och innehade denna lärostol till 1835 $^{25}/_{3}$, då han blef utnämnd till biskop öfver Carlstads stift.

Han var född 1785 i Båstad i Skåne och inskrefs såsom student vid Lunds universitet 1799 $^{5}/_{10}$, således dagen efter Esaias Tegnér, så att ödet fogat, att dessa båda namn, som ega så mycken betydelse för universitetet, läsas vid sidan af hvarandra i dess studentmatrikel. Tre år yngre än denne erhöll han äfven trenne år sednare, vid 1805 års promotion, lagerkransen och blef 1807 anställd vid universitetet såsom docent i mathematik. Efter att någon längre tid hafva vistats i hufvudstaden och på utländsk resa såsom lärare för en son af cancelleren grefve L. v. Engeström och under loppet af 1810 hafva blifvit utnämnd till e. o. botanices demonstrator och ordinarie adjunct i economi, uppfördes han 1811 på förslag till matheseos professionen samt erhöll straxt derefter lärostolen i economi och botanik. Han tog 4 år sednare, 1816, prestvigning och utnämndes samma år till kyrkoherde i S:t Peders klosters församling. Såsom fullmäktig för det skånska stiftet bevistade han sedermera riksdagarne 1817, 1823 och 1834, och, sedan han blifvit biskop, riksdagarne 1840, 1844 och 1847. Han kallades 1831 att vara en af de aderton i svenska academien, blef 1837 ordensbiskop och commendör med stora korset af kungl. nordstjerneorden, 1845 theologiæ doctor och 1847 commendör af kungl. danska dannebrogsorden. År 1856 erhöll han jubelkransen, dog i Carlstad 1859 $^{28}/_{1}$ och ligger enligt sin yttrade önskan begrafven i Lund. — När Agardh vid 27 års ålder utnämndes till professor i botanik, den vetenskap, han företrädesvis omfattade under den tid han förblef fästad vid universitetet, hade hans allsidiga natur redan hunnit att på andra vetenskapsfält förvärfva kunskaper tillräckliga för beklädandet af andra academiska lärareposter; men då han vände sig till botaniken, återvände han endast till det kunskapsämne, som först sysselsatt hans vetenskapliga ifver. Sina första steg på detta fält hade han tagit under ledning af en lärjunge af Linné, Osbeck, och Anders Jahan Retzius; sedermera hade professorn O. Swartz ej varit utan inflytande på hans naturvetenskapliga studier. Han vände sig nu till ett specielt område af detta vetenskapsfält och kunde snart framträda med sitt första mera omfattande naturvetenskapliga arbete, Dispositio Algarum Scandinaviæ. Studiet af algerna, denna botanikens dunklaste gren, kunde på det hela taget sägas intill Agardhs uppträdande hafva qvarstått på den punkt Linné lemnat det, om också kännedomen af de enskilta arterna blifvit betydligt utvidgad. Det fattades ännu den ordnande anden, som i ett omfattande vetenskapligt system skulle framställa de spridda företeelserna. Stödjande sig på verken af Turner, Delwyn och Lamouroux, hvilka jemte hans egna iakttagelser lemnade honom det vetenskapliga materialet, företog Agardh i Synopsis Algarum Scandinaviæ, Species Algarum och Systema Algarum detta arbete och lade dermed grundstenen för studiet af denna gren af naturvetenskapen. Sedan han under loppet af ett årtionde fulländat dessa arbeten, i hvilka han noggrant anslutit sig till de linneanska methoderna, vände han sig med den honom egna samkänslan med tidsutvecklingen till studiet af växtphysiologien, hvilken då företrädesvis genom De Candolle's och R. Brown's arbeten begynt att ådraga sig det vetenskapliga

intresset. Hans första skrifter på detta område äro skrifna på franska; men hufvudarbetet, Lärobok i Botanik, i tvenne afdelningar, Organographi och Vextbiologi, utkom 1829—32 på svenska och öfversattes omedelbart på tyska. Det väckte stor uppmärksamhet hos samtiden, men en sednare tid, rikare utrustad med de hjelpmedel för studiet, hvilka i dessa den physiologiska vetenskapens första utvecklingsstadier ännu saknades, har icke funnit de lemnade undersökningarne och den följda methoden i allo svara emot sina fordringar. Medan Agardh sålunda såsom skriftställare inom den vetenskap, hvars målsman vid universitetet han var, deltog i den stora europeiska vetenskapens arbeten och förvärfvade sig en plats bland sin samtids mera betydande vetenskapsmän, utöfvade han såsom lärare, understödd af de glänsande gåfvor, med hvilka han af naturen var utrustad, ett betydande inflytande på den academiska ungdomen. Det varma, eldfulla och ungdomliga väsendet, hvaraf ännu öfver hans skrifter ligger en återglans, kunde ej annat än sympathiskt beröra ungdomen, och det var också ej endast såsom undervisare, som han utöfvade detta inflytande, utan äfven som den mäktiga personlighet, hvilken förstod att med kraften af sitt snille rycka alla sinnen med sig och lyfta dem till den samma hänförelsens glöd, hvarmed han sjelf omfattade allt hvad som ställde sig stort eller sant och skönt inför hans tanke. Ett blifvande minne af hans kärlek och varma intresse förvarar universitetets studerande ungdom i den Academiska Föreningen, hvilken han vid dess stiftelse lifligt antog sig och åt hvilken han gaf dess form. Medan Agardh ännu tillhörde universitetet, begynte han det deltagande i allmänna värf, som åt det sednare skiftet af hans lif och hans verksamhet förnämligast gifvit dess prägel. Som ett uttryck af denna hans riktning emot andra verksamhetsfält har man att betrakta den följd af academiska disputationer, han 1829 utgaf under titeln Granskning af statseconomiens grundläror, hvarpå snart följde flera skrifter af likartadt innehåll, hvilka han omsider samlade och omarbetade i sitt stora omfattande verk, Sveriges Statseconomiska Statistik. Han utöfvade vid denna tid en betydande verksamhet i allmänna värf, än såsom deltagare i riksdagarne, än såsom ledamot i comitéer, särskilt i den stora 1825 sammankallade läroverkscomitéen, inom hvilken han förde den ena hufvudåsigtens, den realistiska riktningens, talan; till höjandet af sitt fädernelandskaps, Skånes, economiska utveckling bidrog han på ett utmärkt sätt genom stiftandet af åtskilliga der ännu gagnande inrättningar. Vid anträdet till biskopsstolen fick hans skriftställareverksamhet för ett helt årtionde en ny riktning, åt det theologiska området. Han utgaf äfven dessa skrifter samlade, och det var under utarbetandet af denna samling, som döden gjorde slut på hans inom så många olika områden verksamma och gagnande lif.

Tryckta Skrifter: Disp Lund.: Diss. bot. sistens caricographiam Scanensem. 1806. 4:o. — Diss. de æquatione cubica. e. a. 4:o. — Diss. math. de separatione variabilium in æquatione homogenea integranda. 1808. 4:o. — De aërolithis ex luna dejectis. e. a. 4:o. — De radicibus æquationum per series finitas eruendis. 1809. 4:o. — Dispositio algarum Sueciæ. P. I - V. 1810—12. 4:o. — Afhandl. om foderbetans användande till socker. 1812. 4:o. — Algarum decas prima. e. a. 4:o. — Algarum decas secunda. 1813. 4:o. — Algarum decas tertia. 1814. 4:o. — Algarum decas quarta. 1815. 4:o. — Novitiæ floræ Sueciæ. P. I. 1814. 4:o. — Commentariolum critico-exeget. in Matth. Evang. c. III: v. 4. 1815. 4:o. — Aphorismi botanici. P. I XVI. 1817—26. 8:o. — De metamorphosi algarum. 1820. 8:o. — Classes plantarum. P. I, II. 1825. 8:o. — Stirpes agri Bothnoviensis. P. I. 1826. 8:o. Granskning af stats-ekonomiens grundläror. Styck. 1—5. 1829. 8:o. — Om inskrifter i lef-

merequationer 1849). — Apperçu de l'application de la méthode des séries à la résolution des équations interminées. Ibm 1851. 8:o. — Uppsatser rörande renteförsäkringsanstalter (i tidn. Bore 1851). — Upplysningar rörande skolreformen i Carlstad (ur Carlst. Stiftstidn. särsk. utg. Ibm 1853. 8:o). — Betraktelse om det förmildrande vid skiljsmessan i döden. Tal vid invign. af begrafningsplats. Carlstad 1853. 8:o. — Försök till en statsekonomisk statistik öfver Sverige. D. I—IV. Carlstad och Sthlm 1852—63. 8:o. (i förening med C. E. Ljungberg). — Tal om svenska näringarnes riktning. Sthlm 1854. 8:o. — Inledning till Sveriges fysiska geografi jemte upplysningar rörande ankologisk och fysisk karta. Carlstad 1857. 8:o. — Saml. skrifter af theologiskt och religiöst innehåll. Bd. I—III. Sthlm 1855—60. 8:o. — Samlade skrifter af blandadt innehåll. Bd. I, II. Lund 1863. 8:o. — Afhandlingar i lärda samfunds handlingar och vetenskapliga journaler: *I kgl. Vet.-Acad:s Handl.:* Anmärkningar om slägtet lemania, samt beskrifning af tvenne nya arter deraf. 1814. — Beskrifning af en ny art conferva, och observ. om dess uppkomst och förändringar. s. å. — Anmärkningar om fucus Thunbergii och beskrifning af en ny dermed närslägtad art. 1815. — Anmärkningar om fucus pilulifer Turn. och beskrifning af 2:ne nya dermed närbeslägtade arter. s. å. — Beskrifning på 2:ne svenska arter tubularia. 1816. — Anmärkningar vid baron F. A. Wrangels afhandling om byssus jolithus Linn. 1823. — Närmare bestämmande af några växtaftryck funna uti Höganäs stenkolsgrufvor. s. å. — Biographi öfver prof. Thunberg. 1828. — Beskrifning öfver en resa i södra Tyskland och Italien. s. å. — *I N. Acta Acad. Cæs. Leopold.-Carolinæ:* Über d. in d. Polarzone gefundenen rothen Schnee. Vol. XII. (öfvers. på Engelska i Grevilles Scottish Cryptog. Flora). — Beobachtungen einer d. Zauberkraft höherer Thiere ähnlichen Erscheinung bei Infusorien, Vol. XI. — Über die Eintheilung d. Pflanzen nach den Kotyledonen, Vol. XIII. — Ueber die Anatomie u. Kreislauf d. Charen, Ibm. — Über die gegen meine Ansichten in d. Physiologie d. Algen gemachten Einwürfe, Vol. XIV. — *I Regensb. Botan. Zeitung:* Biographie über prof. Swartz. 1820 (omtryckt i Wikströms Annotationer). — Über conferva ægagropila L. u. C. coactilis Nees et Saut. 1825. — Aufzählung einiger in den Österreichischen Ländern gefundenen Gattungen u. Arten von Algen, nebst ihrer Diagnostik u. beigefügten Anmerkungen. 1827. — Beobachtungen üb. krystallinische Bildungen d. Algen überhaupt. 1828. — Bemerkungen üb. d:r Meyers kritische Beiträge z. Studium der Süsswasseralgen. 1829. — Über die Blumentheile d. Reseden. 1832. — Über die Blumentheile d. Balsaminen. 1833. — *I Memoires du Museum d'histoire naturelle:* Sur la germination des preles. 1822. — *I Botaniska Notiser:* Ett nytt växtställe för salix daphnoides. 1849. — Om fortplanteringen af lycopodium selago. 1850. — *I Götheborgs Hush. Sällsk:s Handl.:* Beskrifning på Svenska tångarter, med deras användande i hushållningen, (prisskrift). 1816. — *I kgl. Landtbruks-acad:s Handl.:* Beskrifning på en ny art ribes: ribes jasminiflorum. — *I Physiogr.-Sällskapets i Lund årsberättelser:* Om groningen af equisetum. 1823. — Anmärkningar om ruppia maritima. s. å. — Närmare bestämmande äf några impressioner af växter, funna i Höganäs stenkolsgrufva. s. å. — Anmärkningar om gentiana amarella. 1824. - Afhandling öfver röda snön (protococcus nivalis). s. å. — En ny art af verbascum (verbascum bracteatum Agh.). s. å. — Bidrag till läran om algernas metamorphoser och animalitet. s. å. — *I Sv. Läkare-Sällsk:s Handl.:* Beskrifning och utredning af en okänd Brasiliansk frukt, verksam uti medicinen. — *I Sv. Academiens Handlingar:* Äreminne öfver Linné (belönt med sv. acad:s stora pris 1821). Bd. X. — Inträdestal öfver h. exc. grefve Fleming 1831. Bd. XV. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1820; — philos. magisterpromotionen 1826: antiquitates Linnæanæ.

II. **Johan Wilhelm Zetterstedt** utnämndes såsom universitetets secreterare till professor i botanik och practisk economi 1839 7/12, och erhöll från detta embete såsom professor emeritus afsked 1853 21/9.

Född i Lärketorp af Mjölby socken i Östergöthland 1785; student i Lund 1805; philosophiæ doctor 1808; docent i botanik 1810; botanices demonstrator och adjunct i naturalhistoria 1812; förestod professionen i naturalhistoria 1814, 17, 21 och 24 samt professionen i botanik och practisk economi 1817, 19, 20, 23, 25, 28 och 34; erhöll professors namn, heder och värdighet 1822; univer-

sitetets secreterare 1828; R. K. W. O. 1832; R. K. D. D. O. 1850; R. K. N. O. 1851; philosophiæ jubeldoctor 1859; C. K. W. O. 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De plantis cibariis Romanorum. P. I. (præs. A. J. Retzius). 1808. 4:o. — De fœcundatione plantarum. P. I—III. 1810 –12. 4:o. - Några nya svenska insect-arter, funne och beskrifne, I—III. (införda i Vetensk.-acad. Handl. 1818, 19 och 24). — Orthoptera Sueciæ. Lund. 1821. 4:o. — Naturhistorisk resa genom Sveriges och Norges Lappmarker, 2:ne delar med plancher. Ibm 1822. 8:o. (bel. med sv. acad:s Lundbladska pris) – Anmärkningar öfver naturens studium för klassifikation af dess alster (införda i Physiographiska Sällskapets årsberättelse 1823). — Fauna insectorum Lapponica. Hamburg. 1828. 4:o. — Stipendiiförfattningssamling, 2:dra del. Lund 1829. 8:o. — Resa genom Umeå Lappmarker, med 2:ne kartor och en lithographi. Örebro 1833. 8:o. — Monographia scatophagarum Scandinaviæ, figuris illustrata. Paris 1835. 8:o. -- Anmärkningar rörande svalornas lefnadssätt. Christianstad s. å. 8:o. — Afhandling om ingefärsväxten. Ibm s. å. 8:o. -- Kalender för södra Sveriges trädgårdar. Ibm s. å. 8:o. — Conspectus plantarum horti botanici Lundensis. Lund 1838. 8:o. -- Insecta Lapponica, fascic. I – VI. Lipsiæ 1838—40. 4:o. – Underrättelse om den fordna mullbärsplantagen och silkesodlingen i Lund (införd i Sällskapets för inhemsk silkesodling årsberättelse 1840). — Berättelse om en naturhistorisk resa genom några provincer af nordligare Skandinavien och särdeles Jemtland 1840 (införd i Vetenskaps Academiens Handlingar för s. å. och öfvers. på tyska i Botan. Zeitung af Schlechtendahl 1844). — Diptera Scandinaviæ disposita et descripta. Tom. I–XIV. Lundæ 1842—60. 8:o. (belönt af kgl. vet.-acad. med dess stora Linnéanska guldmedalj). -- Poëtiska utflygter. Ibm 1866. 12:o. — *Programmer:* vid installationen af professor P. Genberg 1847 (inneh. bidrag till de philos. lärostolarnes historia); — af professor H. M. Melin s. å. (inneh. bidrag till de theol. lärostolarnes historia); — af professor N. H. Lovén s. å. (inneh. bidrag till de medicinska lärostolarnes historia); -- till Tegnérsfesten s. å. (på svensk vers); -- vid rectorsombytet s. å.

III. **Jacob Georg Agardh** utnämndes såsom e. o. professor i botanik till ordinarie professor i samma ämne 1854 ⁸/₄.

Född i Lund 1813; student 1826; philosophiæ doctor 1832; docent i botanik 1834; botanices demonstrator 1836; e. o. professor i botanik 1847; riddare af nordstjerneorden 1861; fullmäktig för Lunds universitet riksdagarne 1862—63 samt 1865—66 och för Lunds stad 1867 och 1868.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De pilularia. 1833. 8:o. — Synopsis generis lupini. 1835. 8:o. -- Novitiæ Floræ Suecicæ ex algarum familia. 1836. 8:o. — In systemate algarum hodierna adversaria. 1845. 8:o. -- Recensio specierum generis pteridis. 1839. 8:o. — Algæ maris Mediterranei et Adriatici. Parisiis 1842. 8:o. — Species genera et ordines algarum. Vol. I. Lundæ 1848; Vol. II. p. 1, 2, 3. Ibm 1851—63. 8:o. – Caroli Ad. Agardh Icones algarum ineditæ. Ibm 1846. 4:o. -- De cellula vegetabili fibrillis tenuissimis contexta. Ibm 1852. 4:o. -- Theoria systematis plantarum. Ibm 1858. 8:o. — Vextsystemets methodologi. Ibm s. å. 8:o. -- Naturkunnighetens första grunder, 1—5 uppl. Lund & Sthlm 1848--63. 8:o & 12:o. -- *I kgl. Vetenskaps-Academiens Handlingar:* Om hafsalgers germination. 1834 (öfvers. och införd i tidskr. Linnæa. Halle 1835). — Observationer på sporidiernas rörelse hos de gröna algerna. 1836 (öfvers. och införd i Flora. Regensb. 1840). – Bidrag till en noggrannare kännedom af propagationsorganerna hos algerna (i Annales des sciences naturelles. Paris 1836, och i utdrag införd i Harvey, Manual of the British Algæ. London 1841). — Anadema, ett nytt slägte bland algerna. 1847. – Öfver den sammanvuxna calyx hos några lonicera-arter, och isika upptaget som eget slägte. s. å. -- Öfver de capska arterna af slägtet iridæa. 1847. — Om växternas stipler. 1849. – Om äggets läge inom ovariet hos de phanerogama växterna. (Ny följd Bd. II.) -- *I Öfversigt af kgl. Vetenskaps-Academiens förhandlingar:* Nya alger från Mexiko 1847. (i Flora 1848.) — Algologiska bidrag. 1849. — Om rotknölar hos potamogeton pectinatus. 1852. — Om monocotyledonernas stam.

1854. — Några algformer. s. å. — *I Nordisk Universitets-tidskrift:* Om de olika slag af metamorphos, som förekomma hos vexterna (1 årg.). — Betänkande öfver förslaget till en medicinsk högskola i Stockholm. (6 årg.) — Uppsatser i Skandinaviska Naturforskaremötenas förhandlingar, Senckenbergiska Museets Handlingar, Linnæa m. fl. tidskrifter och journaler. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1862: Om principerna för bestämmandet af delarnes betydelse hos växterna; — vid prof. Sahlins installation 1862: Om Spetsbergens alger.

E. o. Professor.

I. **Jacob Georg Agardh** 1847—54. Se ofvan.

XV. I nyeuropeisk linguistik och modern literatur.
(Norbergska professionen).

Universitetets constitutioner upptaga icke någon lärostol i de lefvande språken, men redan i dess äldsta löningsstat finnes uppförd en språkmästare, hvilken det ålåg att i dessa meddela undervisning. Språkmästaren [1]), som under olika tider undervisade i franska, tyska, engelska och äfven italienska språken, fortfor att vara den ende målsmannen för de nyare språkens studium ända till början af innevarande århundrade, då genom en enskilt mans frikostighet universitetet erhöll en särskilt lärostol i detta ämne.

Det var cancellirådet och professorn i orientalspråk Matthias Norberg, sjelf en af de ryktbaraste philologer, som varit fästade vid Lunds universitet, som genom anslåendet af medel till en dylik lärostols inrättande beredde möjligheten för ett mera djupgående och vetenskapligt studium af de moderna språkens philologi. Genom ett gåfvobref, dateradt 1811 $^{23}/_{12}$, öfverlät Norberg åt universitetet en summa af 16666 r:dr 32 sk. b:co såsom fond till lön för en professor i franska, tyska och engelska språken; och genom kgl. resolution 1813 $^{10}/_{2}$ erhölls konungens stadfästelse å denna stiftelse, hvarjemte stadgades att den dittills varande språkmästaresysslan för framtiden skulle bibehållas. Först 1816 utnämndes emellertid, på förslag af lärostolens stiftare, Jonas Stecksén till den förste professor Norbergianus. Den offentliga undervisning, som Stecksén under sin läraretid meddelade, omfattade under hvarje år franska och tyska språken, under det att enskilt erbjöds undervisning i engelska. — Jemte den Norbergska lärostolen inrättades för ytterligare betryggande af de moderna språkens studium 1824 en adjunctur i samma ämne, hvilken dock redan 1828 förändrades till en

[1]) Under åren 1682—1702 var språkmästaresysslan förenad med matheseos professionen under professorerna Nordeman och Wetterhamn-Riddermark, och språkmästarelönen betraktades såsom ett gratial till denna profession. Se vidare härom under rubriken: språkmästare.

adjunctur i modern literatur, med skyldighet för dess innehafvare att från väsentligen esthetisk och historisk synpunkt behandla detta ämne.

En liknande förändring med afseende på sitt undervisningsområde undergick äfven lärostolen i lefvande språk. Comitén för granskningen af rikets allmänna undervisningsverk hade i sitt 1828 afgifna betänkande ansett sig böra bland philosophiska facultetens lärostolar uppföra en "i esthetiken samt den moderna literaturen och dertill hörande språk." Det var för att i öfverensstämmelse med detta förslag ordna den academiska undervisningen, som man efter den förste innehafvarens afgång 1835 vidtog sådana förändringar med den af Norberg inrättade lärostolen, att den erhöll ett för sin ursprungliga uppgift fremmande läroområde. I sitt 1835 $^{14}/_{7}$ afgifna underdåniga förslag till ny stat för universitetet hade consistorium anfört, att enär tillgång till särskilt lön för den esthetiska professionen ej förefanns, det vid föreningen af professionerna i lefvande språken och esthetiken tills vidare borde förblifva; och kgl. maj:t stadfästade uti den 1837 $^{30}/_{12}$ utfärdade nya stat för universitetet detta förslag genom förordnandet för den blifvande professor Norbergianus att jemte sina förra åligganden äfven föreläsa och examinera i esthetik. Den academiska förvaltningen skulle deremot ansvara den Norbergske professorn för full lön i likhet med öfriga professorer i faculteten.

Sedan e. o. philosophiæ adjuncten Sven Rydberg under den tid, som den Norbergska professionen efter Stecksén stod obesatt, uppehållit undervisningen i moderna språk genom offentliga föreläsningar i engelska och enskilta i franska och tyska språken, utnämndes Carl August Hagberg (1840—58) till Norbergsk professor med ofvan omförmälda tillökade undervisningsskyldighet. Till ämne för de föreläsningar, genom hvilka Hagberg tillgodosåg den sida af sin dubbla lärarebefattning, som afsåg undervisningen i de lefvande språken, valde han vanligen tolkningen af någon bland dessa språks utmärktaste författare. Företrädesvis var det Shakspeare, åt hvilken han äfven såsom föreläsare egnade sin uppmärksamhet; inom franska literaturen tolkade han Lamartine's Jocelyn, Molière's comedier och några af de nyare franska skalderna. Under ett år föreläste han öfver Dante's Divina commedia. Sedan 1855 åtnjöt Hagberg tjenstledighet från sina offentliga föreläsningar för deltagandet i svenska academiens ordboksarbete, och undervisningen uppehölls så väl under denna tid som äfven förut vid för Hagberg inträffande tjenstledighet af æsthetices docenten G. Ljunggren.

Voro än Hagbergs öfverlägsna krafter mäktiga att bära bördan af undervisningen i tvenne så vidsträckta och till sin natur olikartade ämnen, så kunde man dock ej undgå att inse, att så väl esthetiken

som de moderna språkens philologi väl kunde kräfva hvar sin vetenskaplige målsman vid universitetet, och att den Norbergska professionen i sitt dåvarande skick föga öfverensstämde med stiftarens afsigt. I sammanhang med de af rikets ständer vid riksdagen 1856—58 efter derom af kgl. maj:t framställd proposition beviljade anslag till inrättandet af en ny profession i nordiska språk och till återupplifvandet af den särskilta esthetiska professionen, blef genom kgl. bref 1858 $^{9}/_{10}$ stadgadt, att den Norbergska professionen skulle återställas till hvad stiftaren med densamma afsett, nemligen beredande af undervisning i tyska, franska och engelska språken. Derjemte skulle den erhålla den ytterligare utvidgning, att undervisningen, omfattande i allmänhet de nyare europeiska språken, skulle afse jemväl deras literatur, hvadan den hädanefter skulle benämnas: Norbergska professionen i nyeuropeisk linguistik och modern literatur.

Till innehafvare af denna lärostol efter denna nya förändring af dess läroområde utnämndes 1860 Emanuel Mathias Olde. Prof. Oldes föreläsningar hafva skiftevis omfattat och historiskt-comparativt behandlat så väl äldre som yngre språkmonumenter i den tyska, engelska, franska och italienska literaturen. Inom den tyska literaturen har han sålunda genomgått fragmenter af das Nibelungenlied och das Gudrunlied samt Göthe's Faust; inom den engelska Thorpe's Anglo-Saxon extracts in prose and verse, en del af Beowulf samt åtskilliga af Shakespeare's skådespel; inom franska literaturen Maistre Pierre Pathelin, Geoffroi-Chateau's Monuments de l'ancienne langue Française depuis son origine jusqu'à l'an 1500, och en del af Monnard's Chrestomathie des prosateurs Français du 14 au 16 siècle, äfvensom åtskilliga af Corneille's, Racine's och Molière's skådespel; inom den provençalska Brinckmeier's Jardi de flors Proensals samt inom italienska literaturen de 16 första sångerna af Dante's Inferno. Under de år, som prof. Olde åtnjutit tjenstledighet, har undervisningen i ämnet varit uppehållen af adjuncten W. E. Lidforss, som i egenskap af tillförordnad professor tolkat Boileau's satirer, medeltidsdikten Floire et Blanceflos och Ariosto's Orlando Furioso samt äfven framställt franska språkets historia.

Professorer.

I. **Jonas Stecksén** utnämndes 1816 $^{20}/_{8}$ till professor i franska, tyska och engelska språken och innehade detta embete till 1835 $^{1}/_{8}$, då han afled.

Han var född i Umeå 1773 och var systerson till stiftaren af den profession, hvilken han såsom dess förste innehafvare kom att intaga. De academiska studier, som han grundlagt vid universitetet i Uppsala, fortsatte han efter 1791 i Lund, innan han, kallad af en stark böjelse för sjölifvet, 1798 anträdde de sjöresor, på hvilka han sedermera under längre tid uppehöll sig. Innan han 1811 slutade sitt sjömanslif, hade han flera år varit sjökapten. Under sina resor hade han förvärfvat de insigter i det techniska af de lefvande språken, som gjorde det möjligt för honom att emottaga den lärareplats, som hans berömde anförvandts välvilja beredt honom. Han betraktades ej såsom likställd med sina öfriga embetsbröder, och hade, ehuru ordinarie professor i philosophiska faculteten, ej säte och stämma i consistorium. Vid sin död skänkte han hela sin ej obetydliga förmögenhet under namn af Math. Norberg's besparingsfond till Uppsala universitet.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Traité du genre dans les substantifs François. 1815. 8:o. — Aphorisms in English & Sätze zur offentlicher Prüfung, in Deutscher Sprache dargestellt. s. å. 4:o.

II. **Carl August Hagberg** utnämndes såsom docent i grekiska och e. o. bibliotheksamanuens vid Uppsala universitet till Norbergsk professor 1840 $^{13}/_{4}$, och innehade detta embete till 1858 $^{30}/_{12}$, då han förflyttades till den nyinrättade professionen i nordiska språk. Se vidare professorer i nordiska språk.

III. **Emanuel Mathias Olde** utnämndes såsom professor regius och e. o. adjunct vid Uppsala universitet till Norbergsk professor i nyeuropeisk linguistik och modern literatur vid Lunds universitet 1860 $^{27}/_{1}$.

Född i Stockholm 1802; student i Uppsala 1818; philos. doctor 1830; e. o. amanuens vid universitetsbibliotheket derstädes 1831; lärare i moderna språk vid nya elementarskolan i Stockholm 1833—46; e. o. adjunct i franska och engelska språkens literatur vid Uppsala universitet 1846; förestod derstädes de till professionen i esthetik hörande föreläsningar och examina v. t. 1847; professor regius 1850; har enligt nådigt uppdrag i svenska språket undervisat DD. KK. HH. kronprinsessan 1850, hertiginnan af Östergöthland 1856 och hertiginnan af Dalarne 1864; cancellist vid K. M. O. 1858; R. N. O. 1862; R. af Hert. Sachs. Ernestinerorden 1864; Ärekors af Furstl. Hohenzoll. Husordens 3:dje class s. å.; R. N. S:t O. O. s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De l'influence des idiomes Gotho-germains et Scandinaves sur la formation de la langue Française et des traces qu'on en retrouve encore dans la langue actuelle. 1859. 4:o. — Förberedande öfningar i franska språket. Sthlm 1834. 8:o. — Läsöfningar i engelska språket. Ibm s. å. 8:o. — Fullständig fransk prononciationslära. Ibm 1840, 2:dra uppl. 1864. 8:o. — Engelsk prononciationslära efter en förenklad plan. 1—5 uppl. 1840—63. 8:o. — Öfversigt af franska språkets formlära. 1—3 uppl. 1833—57. 8:o. — Fransk språklära för skolor och gymnasier. 1—7 uppl. 1843—65. 8:o. — Franska läs- och skriföfningar för skolor och gymnasier. 1—7 uppl. 1846—65. 8:o.

XVI. I astronomi (och physik 1813—37).

Den astronomiska lärostolen, i sitt nuvarande skick ej äldre än sedan 1813, kan likväl anses såsom redan i universitetets constitutioner upptagen. Af de tvenne matheseos professorer, hvilkas föreläsningsåligganden dessa bestämma, skulle den förste vara "cosmographus eller Ptolemaicus och undervisa i astronomia primorum et secundorum mobilium, sphæriska trigonometrien, gnomoniken, computus ecclesiasticus, globernas bruk och seglingskonsten." Denna lärostols förste innehafvare Andreas Spole (1668—76), af sin samtid aktad såsom astronom och kännare af de mathematiska vetenskaperna, kan sålunda anses såsom Lunds universitets förste professor i astronomi. — Det är ofvan (pag. 173) omförmäldt, huru emellertid efter Spoles förflyttning till Uppsala universitet dessa båda mathematiska lärostolar sammanslogos till en, och samtliga de mathematiska vetenskaperna under öfver ett århundrade voro anförtrodda åt en målsman. Astronomien, i likhet med physiken och öfriga grenar af mathematiken, föredrogs under denna tid omvexlande med den rena mathematiken.

Omsider 1813, året efter det undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena på ett fullständigare sätt blifvit ordnad, vidtogos af universitetets högtförtjente canceller L. v. Engeström anstalter till beredandet af ett större utrymme äfven för de mathematiska vetenskapernas studium. I underdånig framställning till kgl. maj:t hade han andragit, att den bestående föreningen af undervisningen i "den egentliga mathematiken, geometrien och analysen samt astronomien" hos matheseos professorn väl kunde anses öfverstiga en lärares krafter, "ej mindre i afseende på antalet af dessa vetenskaper, än deras vigt och mångfaldiga nytta samt tillämpning på staten och allmänna sammanlefnaden," hvarföre han föreslagit, att mathematum professorns befattning med astronomien skulle upphöra. Derjemte hade han hemställt, om icke med den i 1807 års stat upptagna och 1812 första gången tillsatta lärostolen i chemi

och physik den förändring borde vidtagas, att dessa båda läroämnen åtskiljdes. Enär nu omständigheterna ej medgåfvo inrättandet af tvenne nya lärostolar i astronomi och physik, borde tillsvidare dessa båda vetenskaper utgöra läroämnen för en ny lärostol, "helst astronomien är att anse såsom en verkelig del af physiken." Å dessa cancellerens förslag erhölls konungens stadfästelse i kgl. br. 1813 $^{25}/_{8}$. Till förste innehafvare af denna sålunda inrättade nya lärostol i astronomi och physik utnämndes samma år astronomiæ observatorn Jonas Brag (1813—46). Sin verksamhet såsom föreläsare delade prof. Brag under sin långvariga läraretid mellan de olika sidorna af sitt läroämne, och föreläste under den tid, som föreningen af astronomien och physiken fortfor, omvexlande öfver astronomi och physik samt mechanik. Såsom tillförordnad professor tjenstgjorde under denna tid vid för Brag inträffande tjenstledighet observatorn C. Hill.

Redan vid denna lärostols första inrättande var det endast tillsvidare, som denna förening af tvenne vidsträckta läroämnen under en målsman var afsedd att ega bestånd. Möjlighet att åt hvartdera af dem bereda en särskilt lärostol vanns emellertid först vid riksdagen 1834, genom de då af rikets ständer beviljade anslag, och i universitetets stat för 1837 upptogs för första gången en särskilt lärostol i physik. Dessförinnan hade likväl sedan 1833 detta läroämne varit skiljdt från astronomien och anförtrodt åt en särskilt tillförordnad lärare. — Den astronomiska undervisningen kunde efter vidtagandet af denna förändring i vidsträcktare mån tillgodoses. Brags offentliga och enskilta föreläsningar hafva, enligt föreläsningsprogrammerna, efter denna tid berört den sphæriska och theoretiska astronomien, projectionsläran samt den mathematiska geographien. Enskilt har han, äfven efter utnämnandet af en särskilt professor i physik, utom dessa ämnen afhandlat mechanik och optik.

Sedan Brag 1846 såsom professor emeritus erhållit afsked, utnämndes till hans efterträdare astronomiæ observatorn John Mortimer Agardh (1848—62), som redan förut vid flera tillfällen såsom tillförordnad professor i detta ämne uppehållit undervisningen. De föreläsningsämnen, hvilka under denne lärares tid enligt de offentliga tillkännagifvandena föredrogos, voro theoretisk astronomi, comet-theorien och theorien för förmörkelser, minsta qvadratmethoden samt astronomiens historia. Ända sedan sin utnämning till professor var prof. Agardh vanligen utsedd till riksdagsfullmäktig för universitetet och var i följd häraf under flera år hindrad att såsom universitetslärare vara verksam. Vid de tillfällen, då Agardh af denna eller annan anledning åtnjöt tjenstledighet från sina academiska åligganden, tjenstgjorde såsom vicarier docenten Fr.

Th. Blomstrand och observatorn, sedermera e. o. professorn Didrik Magnus Axel Möller, den sistnämnde med kortare afbrott ända sedan h. t. 1853. Professor Möller, 1863 utnämnd till Agardhs efterträdare, har under denna tid afhandlat sphærisk och theoretisk astronomi och lagarne för himlakropparnes rörelse, planet-theorien, förmörkelsetheorien samt mechanik.

Professorer.

I. **Anders Spole** utnämndes vid det carolinska universitetets stiftelse till matheseos professor "Ptolemaicus" 1667 $^{30}/_{11}$ och innehade denna läraraplats till universitetets upplösning genom kriget 1676.

Han var född i Barnarp i Småland 1630, begynte 1652 sina academiska studier i Greifswald, samt studerade under åren 1655—63 vid Uppsala universitet. De följande åren 1664—67 företog han vidsträckta studieresor genom England, Holland, Italien och Frankrike, hvarest han i Paris vistades en längre tid och erhöll kunglig tillåtelse att undervisa i de mathematiska vetenskaperna. Vid hemkomsten från denna resa tillträdde han professionen i Lund, och utnämndes, sedan han under krigsåren 1676—79 på mångfaldigt sätt deltagit i fosterlandets försvar, till professor i mathematik vid Uppsala universitet 1679 $^{26}/_{3}$. Han dog i Uppsala 1699 och blef stamfader för adliga ätten Rosenborg. — Efter Samuel Pufendorf och Chr. Papke intog Spole ett af de främsta rummen bland lärarne under universitetets äldsta period. Innehafvare af sin samtids humanistiska bildning, egde han tillika utmärkta insigter i sin fackvetenskap och ett oförtrutet nit såsom undervisare. Medan han var professor i Lund, begagnade den franske astronomen Picard hans hjelp vid sina astronomiska iakttagelser och sednare, 1695, gjorde han i förening med Joh. Billberg på konung Carl XI:s befallning en resa till Torneå, äfven i astronomiskt ändamål.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Succincta maris descriptio. 1669. 4:o. — De astrologia. 1674. 4:o. — Diss. momenta quædam continens de terra quoad accidentia et essentiam considerata. e. a. 4:o. — De ortu et dispositione universi ad intellectum meliorem verborum Diodori Siculi L. I c. I. e. a. 8:o. — Diss. chronol.-geogr. exhibens originem populi Suiogothici et quæ ad eam spectant. 1675. 4:o. — De longitudine locorum per horologia, eorumque certam inter se discrepantiam investiganda. 1679. e. a. 8:o. — *Disp. Ups.:* De radio. 1679. 4:o. — De salsedine maris. e. a. 4:o. — De maculis solis. e. a. 4:o. — De myopia. e. a. 8:o. — De principiis astronomicis propriis. e. a. 8:o. — De epocharum natura et usu. e. a. 8:o. — De otio literario. 1680. 8:o. — Disp. chronolog. de anno. 1682. 8:o. — De tyranno. e. a. 8:o. — De tempestatibus. 1683. 8:o. — *Ἡμερολογία* s. de die ejusque partibus. e. a. 8:o. — De stellis fixis. e. a. 8:o. — De frigore. 1684. 8:o. — De securitate boni principis. e. a. 8:o. — Velitatio philosophica pro bono milite. P. I. e. a. 4:o. — Cogitationes philos. de sole. 1685. 4:o. — De contingentibus. e. a. 8:o. — De lycanthropia. e. a. 8:o. — Migrationum causæ, ulterius ex L. Ann. Senecæ Consol. ad Helviam c. VI erutæ. P. II. e. a. 8:o. — De veritate philosophica. e. a. 8:o. — De periodo solis aurea. e. a. 8:o. — De calore. e. a. 8:o. — Hydro-pneumatica de elaterio et phænomenis globulorum aëreorum sub aqua. 1686. 4:o. — De effluvia. e. a. 8:o. — De cœlo. e. a. 8:o. — De luna. e. a. 8:o. — De trigonometria. 1687. 8:o. — Brevis introitus ad immutabilitatem naturæ. 1688. 8:o. — De telescopiis. e. a. 8:o. — Apum rex et grex. 1689. 8:o. — De mensibus. e. a. 8:o. — De æqualitate humana. e. a. 8:o. — De tempore. 1691. 8:o. — Principia geographiæ. e. a. 8:o. — Succincta comtemplatio planetarum. e. a. 8:o. — America noviter detecta. e. a. 8:o. — De solis comtemplatione. 1692. 8:o. — De corporum naturalium mutationibus. e. a. 8:o. — Exercit. acad. comprehendens primam partem collectionum mathem. arithm. vulgarem et speciosam s. algebram. P. I, II. 1692—95. 8:o. — De sagacitate canum. 1692. 8:o. — De inventione lineæ meridianæ. 1693. 8:o. — De usu et necessitate matheseos in philosophia. e. a. 8:o. — Exercitatio academ. priorem partem elementarem sphæricæ et usus globorum ex collectionibus mathematicis comprehendens. P. I, II. 1694—95. 8:o. — Index recti et obliqui. 1694. 8:o. — Herdaliæ descriptio. e. a. 8:o. — De nive. 1697. 8:o. — De ortu et progressu geographiæ. e. a. 8:o. — De planeta Jove. e. a. 8:o. — Diss. ferrum exhibens. 1698. 8:o. — En kort relation om cometer. Sthlm 1681. — Computus ecclesiasticus. Ups. 1692. — Almanachor för åren 1662—64, 1671—93, 1695—99, tryckta i Ups., Sthlm, Götheb. och Linkpg.

12:o. — Oratio in memoriam C. J. Sjöblad. Sthlm 1697. 4:o. — Berättelse om en fata morgana, sedd på andra sidan Omberget, 3 mil från Wisingsö (inf. af J. Spencer i Journal des savans T. X för år 1692).

II. **Jonas Brag** utnämndes såsom astronomiæ observator till professor i astronomi och physik 1813 $^{22}/_{9}$, och innehade detta embete till 1846 $^{29}/_{11}$, då han såsom professor emeritus derifrån erhöll afsked.

Han var född i Götheborg 1781 och blef student i Lund 1797, hvarest han vid magisterpromotionen 1802 erhöll lagerkransen. Med förkärlek hade han under sina yngre år egnat sig åt studiet af latinet och tillhörde kretsen af Lundblads lärjungar. Af honom fästades han äfven vid universitetet, då han kallades till docent i romersk vältalighet 1805. Samtidigt hade han likväl förvärfvat de vetenskapliga insigter i de mathematiska ämnena, som kort derefter (1807) beredde honom plats såsom astronomiæ observator och sedan för beständigt fästade honom såsom lärare vid denna vetenskap. Såsom professor erhöll han 1843 nordstjerneorden. Efter att under tio år hafva åtnjutit tjenstfrihet, afled han i Engelholm 1857 $^{5}/_{3}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De eo, quod maxime necessarium est in dicendo. P. I, II. 1804–05. — De elegia. 1806. 4:o. — De observationibus astronomicis et meteorologicis rite instituendis. P. I, II. 1807. 4:o. — De longitudine geographica ex eclipsibus solis et occultationibus fixarum invenienda. P. I, II. 1808—09. 4:o. – Principia perspectivæ. P. I, II. 1809. 4:o. — De proprietatibus mechanicis cycloidis vulgatis. P. I, II, sect. 1, 2. 1814. 4:o. — Tentamen phys.-mathematicum. 1817. 4:o. — De formulis refractionis astronomicæ. e. a. 8:o. — De anomalia vera indirecte invenienda. 1818. 4:o. – In formulas virium centralium observationes nonnullæ. Sect. I–III. 1823. 8:o. — In formulas trigonometriæ sphæricæ observationes nonnullæ. P. I–IV. 1829. 8:o. — Diss. astron. de orbita e tribus radiis vectoribus et angulis comprehensis invenienda. P. I, II. 1832. 8:o. — De cometarum elementis, parabolice et elliptice, computandis. P. I–III. 1835—38. 8:o. — Epistola Ariadnes Theseo Heroidibus P. Ovidii Nasonis decantata. 1835. 8:o. — Præcipuarum functionum trigonometricarum per analysin infinitorum explicatio. P. I—III. 1841. 8:o. — *Programmer:* vid prof E. S. Brings installation 1822; — rectorsombytet s. å.; — philos. magisterpromotionen 1835.

III. **John Mortimer Agardh** utnämndes såsom astronomiæ observator till professor i astronomi 1848 $^{29}/_{2}$, och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1862 $^{8}/_{9}$.

Han var född i Båstad 1812. Redan vid 14 års ålder inskrifven såsom student vid universitetet i Lund, erhöll han derstädes vid magisterpromotionen 1832 den philosophiska graden. Efter aflagda prof fästades han såsom lärare vid universitetet 1835, då han kallades till docent i arithmetik, och då den sedan 1827 icke tillsatta observatorssysslan vid universitetet 1841 åter tillsattes, utnämndes han att vara dess innehafvare. Innan han efter Brag intog den astronomiska lärostolen, hade han under en del af åren 1842 och 1846 samt hela året 1847 varit förordnad att bestrida densamma. Såsom professor deltog han enligt offentligt uppdrag i de af regeringen anbefallda höjdmätningarne mellan Ishafvet och Bottniska viken. Af universitetets förtroende kallades han att vara dess representant vid alla riksdagar under åren 1848—60, och utnämndes 1855 till riddare af kejs. ryska Wladimirsordens 3:dje class samt 1857 till riddare af nordstjerneorden.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De residuis cubicis disquisitiones nonnullæ. 1834. 8:o. — De residuis ex divisione numeri per numerum inveniendis. 1839. 8:o. — De methodis,

quæ ad longitudinem terrestrem per distantias lunares indagandam sunt adhibitæ. P. I, II. 1839. 8:o. — De motu systematis solaris progressivo disp. astronomica. 1841. 8:o. — De latitudine speculæ Lundensis ex observationibus stellæ polaris deducta. P. I—V. 1847. 4:o. — Computatio observationum eclipsis solis quæ erat die XXVIII Julii MDCCCLI. P. I—IV. 1853. 4:o. — Afhandling om de i den högre arithmetiken förekommande indices och om deras användning såsom supplement till våra vanliga logarithm-tabeller (i kgl. Vet. Akad:s Handl. 1838). — Kapital, kredit och renta (i Nordisk Universitetstidskrift, 2 årg.). — En sedelutgifvande banks uppgift och sättet att lösa den (Ibm, 8 årg.). — Smärre uppsatser, beräkningar och observationer i Astron. Nachrichten samt i Studier, kritiker och notiser m. fl. periodiska skrifter. — Om bankväsendet och penningetheorien (utg. efter förf:s död). Sthlm 1865. 8:o. — *Program* vid rectorsombytet 1856.

IV. **Didrik Magnus Axel Möller** utnämndes såsom e. o. professor i astronomi till ordinarie professor i samma ämne 1863 $^{13}/_{3}$.

Född i Sjörup af Vestra Ahlstad i Skåne 1830; student 1846; amanuens vid astronomiska observatoriet 1851; philosophiæ doctor 1853; docent i practisk astronomi s. å.; astronomiæ adjunct och observator 1855; e. o. professor i astronomi 1861; förestod de till professionen i astronomi hörande föreläsningar och examina en del af h. t. 1853, v. t. 1854, läsåren 1855—56, 1856—57, 1857—58, 1859—60, 1860—61, en del af h. t. 1861, h. t. 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Lunds observatorii longitud. 1853. 4:o. — Investigatio orbitæ cometæ die XXIV Julii MDCCCLII Gottingæ detecti. 1854. 4:o. — I *Nordisk univ.-tidskrift* 6:te årg.: Om upptäckten af en ny planet emellan solen och Mercurius. — I *Öfversigt af kgl. Vet. Akad:s förhandlingar:* Berättelse om en med anslag af allmänna memedel företagen resa, för att i det inre af Spanien observera den totala solförmörkelsen af d. 18 Juli 1860. 1860. — Om Fayeska kometens bana. 1861. — Elementer och efemerid för Fayes komet. 1865. — Fortsättning af efemeriden för Fayes komet. s. å. — I *kgl. Vet. Akad:s handlingar:* Undersökning af Fayeska kometens bana. (Band. 4, n:o 3). — I *Hülfstafeln zur Berechnung specieller Störungen; Publication der Astronomischen Gesellschaft:* Särskilt aftryck af de till föregående afhandling hörande tabeller. Lpzg 1865. — I *Astronomische Nachrichten:* Elemente und Ephemeride des Planeten (55). N:o 1166. — Ueber die Bahn des Cometen IV. N:o 1175. — Elemente und Ephemeride des Planeten (55). N:o 1176. — Ueber die Bahn der Pandora. N:o 1220. — Ephemeride für Pandora. N:o 1221. — Elemente des Fayeschen Cometen, abgeleitet aus den 1843—44 und 1850—51 beobachteten Erscheinungen. N:o 1259. — Fortgesetzte Untersuchungen über die Bahn des Fayeschen Cometen. N:o 1295. — Elemente und Ephemeride der Pandora für die Opposition. N:o 1299. — Ueber die Hypothesen zur Erklärung der Beschleunigung der Umläufe der Encke'schen und Faye'schen Cometen. N:o 1314. — Ueber die Hypothese von Valz über die Dichtigheit des Äthers. N:o 1317. — Neue Elemente der Pandora. N:o 1328. — Einige neue Untersuchungen über die Bahn des Fayeschen Cometen. N:o 1358. — Ueber die Bahn der Pandora. N:o 1467. — Elemente und Ephemeride des Fayeschen Cometen. N:o 1522. — Ephemeride des Fayeschen Cometen (Fortsetzung von N:o 1522). N:o 1548. — I *Berliner Astronomisches Jahrbuch:* Års- och oppositions-efemerider för planeten Pandora uti årgångarne 1862 66. — I *Le Verrier's Bulletin international de l'observatoire impérial de Paris:* Lettres sur la comète de Faye.

E. o. Professor.

Didrik Magnus Axel Möller 1861—63. Se ofvan.

XVII. I physik.

Den physiska undervisningen hade under universitetets äldsta tider, innan de mathematiska och naturvetenskaperna vunnit den utbildning, att de hvar för sig bildade särskilta skarpt begränsade kunskapsområden, tillsamman med dessa sistnämnda vetenskaper varit anvisade dels åt 2:dre medicinæ professorn, som äfven i constitutionerna benämnes physices professor, dels åt matheseos och efter 1728 äfven åt philosophiæ naturalis & physices experimentalis professorn. Det är ofvan (pag. 174, 282) omförmäldt, huru undervisningen i experimentalphysiken 1737 på det sätt fördelades mellan innehafvarne af dessa båda sistnämnda lärostolar, att detta ämne hvartannat år föredrogs af hvardera af dessa professorer. Efter upphörandet af professionen i philosophia experimentalis var physiken emellertid i likhet med samtliga de öfriga grenarne af mathematiken anförtrodd ensamt åt matheseos professorn och förelästes under SCHENMARK's och TEGMAN's tid omvexlande med dessa. Under åren 1812—13 var physiken sammanförd under samma lärostol med chemien under ENGESTRÖM, men förenades sistnämnda år genom kgl. br. $^{25}/_{8}$ med astronomien, och erhöll samma år i JONAS BRAG gemensamt med sistnämnda ämne sin målsman (jfr. ofvan pag. 342).

Rikets vid 1830 års riksdag församlade ständer hade till Sveriges undervisningsverk anslagit en summa af 18000 r:dr b:co att till nästa riksdag användas. Vid fördelningen af den andel af dessa medel, som skulle tillfalla Lunds universitet, anfördes af universitetets canceller bland de förändringar, som vore mest af nöden och som tillfölje af dessa anslag kunde verkställas, att physiken och astronomien erhölle hvar sin lärostol, såsom båda hvar för sig utgörande vidsträckta vetenskapsfält. Då denna framställning vunnit kgl. maj:ts bifall (kgl. br. 1833 $^{14}/_{12}$) under den förutsättning, att anslaget för denna nya profession i de mathematiska vetenskaperna framdeles kunde komma att å ständig stat uppföras, utsågs matheseos adjuncten ADAM WIL-

HELM EKELUND att uppehålla undervisningen vid denna blifvande lärostol (canc.-br. 1834 4/2). Det ålades derjemte professorerna Hill och Brag, innehafvarne af professionerna i mathematik och astronomi, att med honom närmare öfverenskomma om fördelningen af de mathematiska läroämnena hos hvarje särskilt lärare; och enär Brag förklarade sig vilja behålla astronomien och Hill mathematiken såsom särskilt läroämne, bestämdes physiken såsom undervisningsämne för den lärostol, till hvars inrättande man vidtagit dessa förberedande åtgerder och hvilken man väntade att inom den närmaste framtiden se uppförd bland universitetets ordinarie professioner.

Efter af kgl. maj:t vid 1834 års riksdag framställd proposition uppfördes nu enligt rikets ständers beslut en profession i physik å ständig stat, och sedan universitetets nya löningsstat blifvit utarbetad, och genom kgl. bref 1837 30/12 blifvit stadfästad, kunde den nya professionen i physik ledigförklaras. Tvenne år sednare utnämndes till dess innehafvare den man, som, sedan mått och steg först vidtogos för inrättandet af denna lärostol, hade uppehållit den academiska undervisningen i physik, adjuncten ADAM WILHELM EKELUND, hvilken ännu fortfarande är detta läroämnes ordinarie målsman. Prof. Ekelunds föreläsningar under den tid, han dels såsom tillförordnad, dels såsom ordinarie professor beklädt denna lärostol, hafva omvexlande behandlat statik, dynamik, acustik, optik, värmelära och läran om electricitet och magnetism, samt mechanik. Under läsåret 1847—48, då Ekelund beklädde det academiska rectoratet, uppehölls undervisningen vid denna lärostol af physices adjuncten P. S. Munck af Rosenschöld med föreläsningar öfver acustik, och under den tjenstledighet, som professor Ekelund sedan 1861 har åtnjutit, hafva såsom vicarier varit tillförordnade adjuncten i ämnet K. A. V. Holmgren (1861—67), som skiftevis afhandlat acustik, optik, värme- och electricitetslära samt mechanik, och docenten B. Göransson (1867—68), hvars föreläsningar hafva omfattat acustik och optik.

Professor

I. **Adam Wilhelm Ekelund** utnämndes såsom adjunct i mathematik till professor i physik 1839 14/12.

Född i Alsheda i Småland 1796; student 1816; philosophiæ doctor 1820; docent i mathematik 1821; adjunct i samma ämne 1824; förestod professionen i mathematik 1826—30; förestod den nya professionen i physik 1833—39; R. K. N. O. 1854.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De methodo adpropinquandi ad verum valorem radicum datæ æquationis cujuscumque numericæ. 1821. 4:o. — De expressionibus radicum æquationis cubicæ, in casu irreductibili ope serierum apte convergentium, inveniendis. 1824. 4:o. De principio integrationis functionum differentialium unius quantitatis variabilis. P. I—V. 1830. 4:o. — Lärobok i mekaniken. 1 del. Statik. Lund 1838. 8:o. — *I Physiographiska sällskapets Handlingar:* Om tyngdpunktens bestämmande till en solid kropp, som uppkommit genom en del af en regulär månghörnings rörelse omkring radien till dess omskrifne eller inskrifne cirkel. 1837. – Om qvicksilfrets nedtryckning i cylindriska glasrör till följe af moleculär attraction. s. å. — *I Skandinaviska Naturforskaremötets Förhandlingar,* Götheborg 1839: Ny method att bestämma atmospheriska luftens hygroskopiska tillstånd. — Kjöbenhavn 1847: Ny method för orgelpipors construction (äfven tryckt i Öfvers. af kgl. Vet.-Acad:s Förhandl. 1848). – *Programmer:* vid professor N. J. Berlins inställande i embetet 1848; — vid professor J. M. Agardhs installation. s. å.; — vid professor E. G. Brings installation s. å.; — vid rectorsombytet s. å.

XIX. I nordiska språk.

Behofvet af en särskilt lärostol i nordiska språken har först i sednaste tid, sedan åt modersmålets studium börjat egnas tillbörlig uppmärksamhet, rätt klart framträdt. Sedan frågan om inrättandet af en särskilt profession i fornnordisk språk- och ålderdomsvetenskap 1847 från Uppsala universitet blifvit väckt och den studerande ungdomen vid detta lärosäte 1856 genom särskilt ansökan hos h. exc. cancelleren anhållit om hans medverkan för upprättandet af en lärostol i svenska språket, beviljade rikets år 1856—58 församlade ständer uppå kgl. maj:ts derom framställda nådiga proposition anslag för en profession i nordiska språken vid hvarje af rikets universiteter, på samma gång som undervisningen i esthetik och lefvande språk äfven genom beviljande af nya anslag fullständigt omorganiserades. Såsom skäl för inrättandet af dessa lärostolar vid universiteterna hade i kgl. maj:ts derom aflåtna skrifvelse blifvit anfördt dels vigten af att för elementarläroverken, vid hvilka på modersmålets studium blifvit fästadt allt mera afseende, kunna bilda skickliga lärare i detta ämne; dels äfven nödvändigheten för utbildandet af ett vetenskapligt studium af svenska språket att äfven taga hänsyn till dess historiska utveckling och förhållande till närbeslägtade språk, på grund hvaraf den blifvande lärostolen borde omfatta ej blott modersmålet, utan de nordiska språken i deras närvarande och fordna gestalt.

Den förste innehafvaren af denna genom kgl. br. 1858 $^{9}/_{10}$ inrättade lärostol blef Shakspeares berömde öfversättare Carl August Hagberg, förut Norbergsk professor i moderna språk och esthetik. Utom en för undervisningen i det fornnordiska språket, hvilket hittills vid universitetet varit föga studeradt, nödvändig elementarkurs i detta språk, föredrog Hagberg under den korta tid, han var verksam såsom lärare i detta ämne, Sæmunds Edda och Sturlesons Konungasagor. Hans efterträdare, lärostolens nuvarande innehafvare prof. Theodor Wisén (utn. 1865), har, utom det förstnämnda af dessa språkmonumenter, äfven tolkat Egilssagan, Eyrbyggja- och Floamannasagorna.

Professorer.

I. **Carl August Hagberg** förflyttades såsom Norbergsk professor vid inrättandet af lärostolen i nordiska språk till denna lärostol 1858 $^{30}/_{12}$ och innehade detta embete till sin död, som inträffade 1864 $^{2}/_{1}$.

Han var född i Lund 1810 och var son af den berömde andlige talaren C. P. Hagberg, som vid denna tid var professor i pastoraltheologi vid universitetet. Då denne redan 1815 utbytte sin academiska verksamhet mot presterlig tjenstgöring i hufvudstaden, blef det i Stockholm, som Carl August Hagberg erhöll sin första elementarbildning, och vid Uppsala universitet, som han under åren 1826—30 grundlade sina academiska studier. Sistnämnda år promoverad till philosophiæ magister, anställdes han såsom e. o. amanuens vid detta universitets bibliothek 1832, och kallades följande året till docent i grekiska literaturen, det ämne, som han under sina första ungdomsår med det varmaste intresse hade omfattat, och inom hvilket han redan gjort sig fördelaktigt känd såsom öfversättare af åtskilliga bland Aristophanes' skådespel. Samtidigt hade han vändt sin håg åt studiet af esthetiken och den sköna literaturen, och de pris, som han trenne gånger vann i svenska academien, vittna äfven om den framgång, hvarmed han redan vid denna tid försökt sig såsom vitter författare. Under en under 1835—36 företagen resa till Tyskland och Frankrike utvidgade han ytterligare sin kännedom om dessa länders literatur, och offentliggjorde efter sin hemkomst till fäderneslandet en afhandling om den nyare franska vitterheten, i hvilken han visar sig betydligt påverkad af den franska romantiska skolans inflytande, ett inflytande, som likväl snart nog hos honom förlorade sin verkan. Sedan han kort derefter ånyo genom en academisk afhandling, "Cervantes et Walter Scott, parallèle litteraire," visat sina insigter i den moderna literaturen och dess historia, blef han vid återbesättandet af den sedan 1835 lediga Norbergska professionen i Lund, som numera hade blifvit förändrad till en på samma gång philologisk och esthetisk lärarebefattning, denna lärostols innehafvare 1840 $^{13}/_{4}$. Den verksamhet, som Hagberg såväl såsom lärare på denna plats, som sedermera efter emottagandet af lärostolen i nordiska språk, utöfvade, förvärfvade honom ett välförtjent anseende såsom academisk föreläsare. Få af hans samtida vid universitet hafva i den grad som han förstått att vinna sina åhörares intresse och kärlek för de ämnen, som afhandlades; den ifver och den hänförelse, han egnade åt hvarje sitt arbete, kunde ej annat än mäktigt verka på hans lärjungars sinnen. Få äro också de, som i så rikt mått varit i åtnjutande af sina lärjungars kärlek och tillgifvenhet. Såsom talare äfven utom den academiska lärosalen — såsom vid de många tillfällen, då han å universitetets vägnar förde dess talan — var han en af de mest framstående, som Sverige i en sednare tid har egt. Ett fint skönhetssinne, en luttrad och genombildad smak och ett fullkomligt herravälde öfver alla språkets tillgångar voro egenskaper, som han såväl såsom talare som såsom skriftställare lade i dagen. Genom dessa gåfvor, förenade med ett äkta poetiskt sinne och vidsträckta kunskaper, har han i sin berömda öfversättning af Shakspeare rest sig ett varaktigt minnesmärke och för alltid i den svenska vitterhetens häfder inskrifvit sitt namn. Under det sista tiotalet af sina lefnadsår, sedan Hagberg afslutat detta sitt lifs stora verk, vände han sin håg med hela styrkan af sitt lifliga sinne och brinnande forskningsbegär till studiet af den nordiska philologien, och

hade, redan innan han tillträdde den nya lärostolen i nordiska språk, genom sitt deltagande i svenska academiens ordboksarbete ådagalagt djupet och vidden af sina vetenskapliga insigter äfven i detta ämne. Bland yttre utmärkelser, som Hagberg tid efter annan emottog, må nämnas, att han 1848 emottog svenska academiens stora guldmedalj och 1851 inkallades till ledamot af samma academi efter A. C. af Kullberg, samt 1853 utnämndes till riddare af nordstjerneorden.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De comœdia Aristophanis quæ inscribitur Ἱππῆς. P. I—IV. 1831—32. 4:o. — Aristophanis comœdia, quæ Ἀχαρνῆς inscribitur. P. I, II. 1835. 4:o. — *Disp. Lund.:* Cervantes et Walter Scott, parallèle litteraire, avec aphorismes Allemands et Anglais. 1838. 8:o. — Thucydides Suethice vertendi periculum. P. I—VI. 1841—42. 4:o. — Ett försök till öfversättning från Victor Hugo. 1841. 8:o. — Thucydides, häfdatecknare och vältalare. s. å. 8:o. — Prof på öfversättningar från Torquato Tasso. I—VII. 1844. 8:o. — Demagogerna, lustspel af Aristophanes, öfvers. Ups. 1834. 8:o. Bidrag till den grekiska dramatikens historia (i Skandia 1834). — Om den nya fransyska vitterheten (Ibm 1837). — Tal vid sv. allmänna bibelsällskapets sammankomst 1838. Sthlm 1839. 8:o. — Tidskriften Studier, kritiker och notiser. Lund 1843—45. — Tal vid minnesfesten d. 12 Maj 1843. Lund 1843. 8:o. — Tal i anledning af H. M. konung Oscar den förstes kröning. Ibm 1844. 8:o. — Minnestal öfver Esaias Tegnér. Ibm 1847. 8:o. — Shakspeare's dramatiska arbeten. Öfvers. Del. I—XII. Lund 1847—51. 8:o, 2:dra uppl. Ibm 1861. 8:o. — *I Svenska Academiens Handlingar:* Sång vid minnesfesten 1832. (D. XV). — Inträdestal öfver biskop A. C. af Kullberg (D. XXVI). — Uppsatser och recensioner i Litteraturföreningens tidning, i Sveriges statstidning m. fl. periodiska skrifter. — Strödda poëmer och tal, införda i vittra samlingsverk och meddelade af tidningarne m. m. — *Programmer:* vid philos. magisterpromotionen 1847; — prof. Gellerstedts installation 1848; — rectorsombytet 1849; — aftäckningen af Esaias Tegnérs bildstod 1853.

II. **Theodor Wisén** utnämndes såsom docent i grekiska språket och literaturen till professor i nordiska språk 1865 $^{26}/_{8}$.

Född i Wissefjerda församling af Calmar stift 1835; student 1852; philosophiæ doctor (primus) 1862; docent i grekiska språket och literaturen s. å.; förestod professionen i nordiska språk 1864 samt v. t. 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De vi et usu particulæ ὡς apud Thucydidem commentatio. Hafniæ MDCCCLXII. 8:o. — Om ordfogningen i den äldre Eddan. 1865. 4:o. (Införd i Lunds universitets Årsskrift). — Hjeltesångerna i Sämunds Edda. Första häftet. Lund 1865. 8:o.

E. o. Professorer

i philosophiska faculteten utan bestämdt läroämne.

Under universitetets äldre tider var det ingalunda sällsynt, att lärare inom särskilta faculteter utnämndes utan bestämdt angifvande af de läroämnen, de egde att föredraga. Philosophiska facultetens adjuncter och docenter erhöllo först efter medlet af förra århundradet undervisningsskyldighet i särskilta kunskapsgrenar. De e. o. professorer inom samma facultet, med hvilka enahanda förhållande egde rum, hafva likväl alltid med denna befattning förenat en annan academisk syssla, företrädesvis bibliothecariatet vid universitetet. Värdigheten af e. o. professor var i sjelfva verket enligt särskilt kgl. br. af 1698 $^{17}/_{6}$ med denna syssla förenad, och detta stadgande upphäfdes först genom inrättandet af historiæ literariæ professionen, som för en kort tid ställde bibliothecarien såsom ordinarie professor inom philosophiska faculteten. Vid upphörandet af denna lärostol 1740 föreskrefs särskilt, att äfven värdigheten af e. o. professor ej längre skulle tilläggas bibliothecarier (kgl. br. 1740 $^{14}/_{10}$). Äfven communitetets præpositi, såsom Elof Steuch och Henric Benzelius, erhöllo någon gång fullmakt att derjemte vara e. o. professorer i philosophiska faculteten.

Ehuru sålunda närmast att betrakta såsom en blott titel och snarast jemförlig med den sedermera öfliga värdigheten af "professor regius," hafva dessa e. o. professorer alltjemt varit i universitetets föreläsningscataloger upptagna under den tid, då endast professorerna vid universitetet i desamma upptogos, och hafva i likhet med dessa tillkännagifvit de undervisningsämnen, de under läsåret ernade att föredraga. Oftast har deras undervisning likväl endast varit af enskilt natur.

I. **Zacharias Hulth-Lillienstråhle** 1689—96. Se bibliothecarier.

II. **Bonde Humerus** 1697—1702. Se professorer i theologiska faculteten.

III. **Jöns Steuchius-Steuch** 1802—07. Se professorer i theoretisk philosophi.

IV. **Elof Steuchius-Steuch** 1710—13. Se professorer i grekiska literaturen.

V. **Petrus Aurivillius** 1717—28. Se bibliothecarier.

VI. **Henrik Benzelius** 1720—28. Se procancellerer.

VII. **Nils Lagerlöf** 1829—32. Se professorer i theologiska faculteten.

VIII. **Niclas Oelreich-von Oelreich** 1732—37. Se professorer i theoretisk philosophi.

II. Öfriga lärareplatser.

(Adjuncturer och docenturer)[1].

Constitutionerna af den 19 December 1666 omtala endast en art af lärareplatser jemte professionerna, nämligen adjuncturer inom de olika faculteterna. Det bestämmes angående dessa, att de skola vara inalles 8 och af dessa 2 uti den theologiska faculteten, 1 i hvardera af de juridiska och medicinska faculteterna samt 4 i den philosophiska. Adjuncternas åliggande skall i allmänhet vara att enligt vederbörande facultets förordnande enskilt föredraga något läroämne — särskilt bestämmes det för theologiæ adjuncterna, att de skola förklara loci theologici och de symboliska böckerna — och den philosophiska facultetens adjuncter skola dessutom mot vedergällning öfva ungdomen i philosophiska disputationer och orationer samt vara förbundna att minst tvenne gånger årligen offentligen disputera.

Emellertid blefvo dessa stadganden under det första tidskiftet intill upplösningen 1676 utan betydelse, enär vid universitetets upprättande inga adjunctslöner blifvit i staten upptagna, och endast en adjunct blef under denna tidrymd förordnad (se adjuncter i theologiska faculteten I.). Det andra tidskiftet intill 1709 erbjöd ej mera gynnsamma förhållanden för universitetets utveckling genom besättandet af dessa lärareplatser, och det tillsattes under hela perioden 1682—1709 ej heller mer än en adjunct (se adjuncter i philosophiska faculteten I.)

Såvida emellertid läroverksamheten alltid utan afbrott skulle kunna fortgå och universitetet ega någon utsigt att engång sjelf kunna fylla

[1]) För öfverskådlighetens skull har i följande öfversigt blifvit framställd en historik öfver adjuncturer och docenturer inom samtliga faculteter.

de ordinarie lärareplatserna, var det nödvändigt att bringa constitutionernas stadgande till utförande, och så småningom vanns under följande tidrymd detta önskningsmål för universitetet. Åren 1718 och 1720 utnämndes de adjuncter inom theologiska och philosophiska faculteterna, med hvilka de oafbrutna adjunctsserierna inom dessa faculteter begynna, och under Carl Gyllenborgs i så många afseenden för universitetet betydelsefulla cancelleriat 1728—39 tillsattes ej blott för första gången de båda i constitutionerna omtalade adjuncturerna i juridiska och medicinska faculteterna, utan vunno äfven i sin helhet constitutionernas stadgande om adjuncturerna sin tillämpning. På staten voro till en början icke dessa lärareplatser uppförde; och om innehafvaren åtnjöt något löneanslag, var det vanligen i form af ett stipendium duplex, hvaraf likväl långtifrån alla voro i åtnjutande. Först under Carl Gyllenborgs cancelleriat, vid upphäfvandet af communitetet, erhöllos genom delning af den vid communitetspræposituren fästade lön tvenne adjunctslöner hvardera à 100 daler s:mt, hvilka tilldelades de äldsta adjuncterna i theologiska och philosophiska faculteterna. De å nämnde lön återstående 60 daler hade förbehållits till en tredje adjunctslön, när fyllnad kunde vinnas, och genom kgl. brefvet 1744 $^{4}/_{12}$ stadgades att denna tredje adjunctslön skulle för framtiden utgå. Ej långt derefter, i 1749 års stat, blefvo alla adjuncturer upptagna såsom fasta med lön försedda tjenster; och ehuru dessa löner långt ifrån straxt kunde utgå och stipendier alltjemt måste användas såsom lönesupplement, har man från denna tidpunkt att datera dessa vetenskapliga tjensters fullständiga införande i universitetsorganisationen.

Under den tid, som sedan dess förflutit, hafva stora förändringar inträdt med afseende på det ursprungligen i constitutionerna stadgade antalet af dessa tjenster. Blott inom den theologiska faculteten har det i våra dagar förblifvit orubbadt. Inom den juridiska faculteten utvidgades antalet först 1842, då en adjunctur i administrativrätt och nationaleconomi för första gången tillsattes. Men redan 1735 inrättades inom den medicinska faculteten anatomiæ prosectors tjensten och sedermera har till denna facultets adjuncturer äfven kommit den 1819 först tillsatta och 1867 återupplifvade adjuncturen i obstetrik och chirurgi. Inom den philosophiska faculteten förblef det länge vid det i constitutionerna stadgade antalet. De 4 adjuncturerna i denna facultet voro ända intill 1769 ej mera fästade vid bestämda läroämnen än öfriga faculteters adjuncturer; men genom canc. br. $^{12}/_{6}$ detta år bestämdes, hvarderas särskilta undervisningsområde, och inrättades en adjunctur i historia, en i practisk och theoretisk philosophi, en i grekiska och orientalspråk samt en i mathematik och physik.

Redan förut hade 1749 astronomiæ observator och 1750 chemiæ laborator blifvit utnämnda och 1771 utnämndes en historiæ naturalis adjunct & botanices demonstrator. Genom professor Trozelii stiftelse inrättades 1781 en œconomiæ adjunctur, och 1802 befalltes tillsättandet af en physices adjunctur, hvars innehafvare tillika skulle vara custos machinarum. Derpå följde 1815 anställandet af en särskilt adjunct i grekiska.

I latinet fanns under åren 1817—20 en särskilt adjunctur, hvilken dock redan 1821 förenades med den grekiska adjuncturen och först 1836 såsom en särskilt lärarebefattning åter tillsattes. 1824 tillsattes en adjunct i lefvande språk, hvars undervisningsåligganden 1828 förvandlades till undervisning i den moderna classiska literaturen, en lärarebefattning, som likväl redan 1834 lemnades obesatt. I detta läroämne inrättades först 1860 ånyo en adjunctur. Botanices demonstratorsbefattningen och adjuncturen i naturalhistorien eller zoologien skiljdes 1836, då en adjunct i zoologi och economi utnämndes, och den economiska adjuncturen, som under åren 1836—39 förblef förenad med adjuncturen i zoologi, har sedan denna tid icke såsom särskilt lärarebefattning varit tillsatt. Med v. bibliothecariatet var under åren 1805—16 en adjunctur i esthetik förenad. Vid 1856—58 års riksdag upprättades tvenne nya adjuncturer, som icke äro vid bestämdt ämne bundna, hvilka 1859 och 1860 för första gången tillsattes. I cap. VII, 83 och IX, 117 och 127 innehålla universitetets statuter af 1852 $^{2}/_{4}$ de nu gällande bestämmelser rörande adjunctsembetena. De vigtigaste bland dessa föreskrifva, att adjunct är förbunden till offentliga föreläsningars hållande under tvenne läsedagar i veckan och vid inträffande ledighet eller ordinarie innehafvarens förfall är pligtig att emottaga förordnande om undervisningens upprätthållande.

Vid sidan af adjuncturen har vid de svenska universiteterna utbildat sig ännu en vetenskaplig lärarebefattning, nämligen docenturen. I constitutionerna omnämnes den icke; när ordet docens der förekommer betecknar det allmänt läraren i motsats mot lärjungen. Docenturen i sin särskilta betydelse utvecklade sig först så småningom och erhöll vid sidan af constitutionerna sin egen lagstiftning. Närmast har den sitt ursprung uti deras cap. XVII. 5, hvarest stadgas, att academiska grader gifva värdighet och rättighet att hålla offentliga disputationer och enskilta collegier, dock under förutsättning af rectors och decani särskilta tillstånd. När någon magister utverkat sig denna tillåtelse och erhållit rättighet att jemte de ordinarie lärarne från den offentliga anslagstaflan derom tillkännagifva, räknades han bland docentes och betecknades såsom magister docens.

På denna ståndpunkt var emellertid sysslan af en mera enskilt natur och docenten erhöll ännu icke förordnande af universitetets högste styresman; men vid det 18:de århundradets början begynner så småningom detta ärende att hänskjutas till cancelleren och sålunda docenturen i sin nuvarande betydelse utbilda sig. Universitetets återuppblomstrande efter Carl XII:s krig kan anses såsom den tidpunkt, från hvilken denna utveckling är att datera. Blott under Nordenstråles cancelleriat inträdde för en kort tid en återgång till det gamla, så att cancellersembetet åt faculteterna helt och hållet öfverlät anställandet af dessa lärare; men Johan Gyllenborg återtog genom cancellersbrefvet 1743 $^{6}/_{12}$ cancellerens utnämningsrätt och från medlet af seklet införes genom konunga- och cancellersbrefvens lagstiftning docenturen till ett led uti hela universitetsorganisationen. Docenternas undervisningsverksamhet erkännes såsom en del af universitetets allmänna verksamhet genom infordrandet af diarier från dem i likhet med de öfriga lärarne, och docenterna förordnas till förestående af ordinarie lärostolar vid inträffande förfall eller ledigheter. Det var en följd af den allmänna uppfattningen af universitetets förhållande till kyrkan, att de 8 äldsta docenterna utrustades med den särskilta förmånen af dubbel tjenstårsberäkning vid ansökningar till befordran i kyrkans tjenst.

I universitetets nya statuter af 1852 $^{2}/_{4}$ (VII, 84—87) äro intagna de nu gällande speciella bestämmelser om docenters antagande. De utnämnas af universitets canceller, antingen efter egen ansökan till vederbörande facultet, eller efter kallelse af professor i ämnet, och kunna vid hvarje lärostol tillförordnas i det antal, som anses af nöden.

Öfriga lärare.

I. Inom philosophiska faculteten utan bestämdt läroämne.

I. Adjuncter.

I. **Zacharias Hult-Lillienstråhle** 1684—89. Se bibliothecarier vid universitetet.

II. **Petrus Estenberg** 1716—19. Se professorer i grekiska språket och literaturen.

III. **Olof Wennerstedt** 1718—20. Se e. o. professorer i theoretisk philosophi.

IV. **Nils Lagerlöf** 1723—29. Se professorer i theologiska faculteten.

V. **Johan Engeström** 1729—32. Se procancellerer.

VI. **Jonas Wåhlin** 1732—33. Se professorer i theologiska faculteten.

VII. **Joan Bring** 1733—35. Född 1705 i Klinta i Skåne; student 1720; philosophiæ magister 1730; adjunct 1733 $^{28}/_{2}$; prestvigd 1733; kyrkoherde i Ausås och Ströfvelstorp 1735; prost 1758. Död 1762.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: An possibile sit jus naturæ sine Deo? 1732. 4:o.

VIII. **Nils Stridsberg** 1733—43. Född i Lund 1686, son af domprosten N. Stridsberg; amanuens vid universitets-bibliotheket; vice rentmästare vid universitetet 1715—17; adjunct 1733 $^{28}/_{2}$. Död 1743.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Rabbini Don Jischach Abarbenelis in Jesaiæ prophetæ cap. II, 2—4 commentarius, lat. vers. ac notis illustratus. P. I, II. 1, 2. 1731—35. 4:o. — Regius Domini ac Salvatoris Jesu Christi ingressus in urbem Hierosolymam s. historiæ ejusdem ex Matth. XXI: 1—9 & loc. parall. philologica explicatio. 1741. 4:o.

XI. **Sven Wagenius** 1735—36. Född i Arnäs i Norrland 1705; studerade först vid Uppsala och sedan vid Lunds universitet, och disputerade derstädes under professor M. Rydelius; adjunct 1735 $^{26}/_{9}$, med mathematiken såsom hufvudsakligt undervisningsämne; professor i mathematik i Greifswald 1736. Död derstädes 1739.

Tryckt Skrift: Methodus generalis in omnibus conisectionibus parametrum geometrice determinandi. Gryphisw. 1736.

X. **Johan Corylander** 1735—45. Se professorer i lärdomshistoria.

XI. **Johan Nelander** 1735—43. Se professorer i practisk philosophi.

XII. **Lars Dahlman** 1735—43. Född i Floda i Södermanland 1705; student i Uppsala 1721; philosophiæ magister 1731; docent i philosophiska faculteten derstädes; adjunct vid Lunds universitet 1735 19/8; studerade utrikes 1743—46; adjunct i philosophiska faculteten i Uppsala s. å.; professor i moral och politik derstädes 1747; Uppsala universitets rector 1755 och 1762, promotor i philosophiska faculteten 1761. Död 1764.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Concordia imperii & sacerdotii in statu civili. 1738. 4:o. — *Disp. Ups.:* De conservatione silvarum in patria. 1741. 4:o. — De primis naturæ. 1749. 4:o. - De jure gentium voluntario. e. a. 4:o. — Disp. philos. in quæstionem an potentia det jus. 1750. 4:o. — De officiis hominis circa sanitatem corporis conservandam. e. a. 4:o. — De honesta ambitione, virtutis administra. e. a. 4:o. — De praxi juris naturæ civili. P. I. e. a. 4:o. — De gradibus virtutum respectu motivorum. e. a. 4:o. — De principio juris naturæ complexo. 1751. 4:o. — De defensione rerum cum cæde alterius. e. a. 4:o. — De sapienti directione vitæ humanæ. P. II. e. a. 4:o. — De pactis metu extortis. e. a. 4:o. — Diss. philos. quæstionem, an successio ab intestato sit juris naturalis, breviter solvens. 1752. 4:o. — De præjudiciis reipublicæ noxiis. e. a. 4:o. — De caussis belli justificis et politicis. e. a. 4:o. — De juramentis religionis. e. a. 4:o. — De obligatione gentium ad amnestiam. e. a. 4:o. — De jure albinagii. e. a. 4:o. — De adespotis. 1753. 4:o. — De consensu præsumto. e. a. 4:o. — De virtute politico necessaria. e. a. 4:o. — De influxu pœnarum civilium in emendationem morum. e. a. 4:o. — De moralitate ludorum. e. a. 4:o. — De discrimine inter officia absoluta & hypothetica. e. a. 4:o. — De lapsu gentilium circa cultum Dei naturalem. 1754. 4:o. — De discrimine inter justum et æquum. e. a. 4:o. — De insufficientia pœnitentiæ naturalis. e. a. 4:o. — De damnis philosophiæ practicæ ex studio partium. e. a. 4:o. — De legibus naturæ prætermittentibus earumque efficacia. e. a. 4:o. — De divortio. 1755. 4:o. — De moralitate dispositionis Davidicæ I Reg. II: 5, 6, 8, 9. e. a. 4:o. — De legibus sumtuariis. e. a. 4:o. — De præcedentia legatorum. e. a. 4:o. — Generalis theoria de modo, quo viva virtutis cognitio aliis sit ingeneranda. e. a. 4:o. — De indole et differentia existimationis simplicis & intensivæ. e. a. 4:o. — De amore Dei benefactoris. e. a. 4:o. — De æqualitate hominum morali. 1756. 4:o. — De erroribus Zinzendorffianorum in doctrina morali. e. a. 4:o. — De idea tranquillitatis animi. e. a. 4:o. — De tollendis quibusdam conscientiæ scrupulis circa actiones medias. 1757. 4:o. — De casu pro amico. e. a. 4:o. — De vitiis animi, pœnis civilibus, compesci nesciis. 1758. 4:o. — De obligatione conscientiæ erroneæ. e. a. 4:o. — De sermone temerario. e. a. 4:o. — Num matrimonium negatum præbeat caussam justam bello. e. a. 4:o. — De pretio rerum vulgari et eminente. e. a. 4:o. — Philosophia moralis Socratis. e. a. 4:o. — De coactione ad publica officia obeunda. e. a. 4:o. — De beneficiis noxiis. e. a. 4:o. — De vitio πολυπραγμοσύνης. e. a. 4:o. — De expectativa. e. a. 4:o. — De convenientia libiti licitique. e. a. 4:o. — De prærogativa imperii principis protestantis. e. a. 4:o. — De jure talionis. 1759. 4:o. — De titulis eorumque usu. e. a. 4:o. — De cura principis circa munera publica conferenda. e. a. 4:o. — De pœna parentum in liberis. e. a. 4:o. — De pretio adfectionis. 1760. 4:o. — De officio hominis circa injurias. e. a. 4:o. — De obligatione officialium in republica. e. a. 4:o. — De simplicitate vitæ. e. a. 4:o. — De moralitate cælibatus cleri pontificii. e. a. 4:o. — De voluptate ex virtute percipienda. e. a. 4:o. — De moralitate institutionis paradigmaticæ. e. a. 4:o. — De differentia inter decorum naturale et arbitrarium. e. a. 4:o. — An felicitas reipublicæ ex latissimo imperio sit metienda. 1761. 4:o. — Vitium ingratitudinis. e. a. 4:o. — De magistratu lege loquente, Cic. L. de Legibus. L. III c. 1. e. a. 4:o. — De sanctitate fœderum. e. a. 4:o. — De summa hominis felicitate. e. a. 4:o. — De differentia inter justitiam personæ et actionis. e. a. 4:o. — De gloria gentis. e. a. 4:o. — De collisione inter legem naturalem et civilem. e. a. 4:o. — De moralitate promissionis Jephtæ. e. a. 4:o. — Commoda ex incommodis. e. a. 4:o. — De prudente comparatione. e. a. 4:o. — De reservatis majestatis Divinæ. P. II. e. a. 4:o. — De usu et abusu rituum religiosorum. e. a. 4:o. — De suspicione. e. a. 4:o. — De testamentis peregrinorum. e. a. 4:o. — Morsus conscientiæ. e. a. 4:o. — De intensione, actionem malam bonam non efficiente. e. a. 4:o. —

De obligatione ad alios tantum amandos, quantum amamus nos ipsos. e. a. 4:o. — Disquisitio, an lex naturæ sit vere et proprie dicta lex. 1762. 4:o. — De veracitate. e. a. 4:o. — De nimia sui confidentia. 1763. 4:o. — De dilatione pœnarum Divinarum. e. a. 4:o. — De jure cautionis in statu naturali. e. a. 4:o. — De conditionibus jura civitatis tollentibus. 1764. 4:o. — De exercitiis corporis. e. a. 4:o. — De differentia inter assertionem nudam, pollicitationem et promissionem, atque inde pendentes obligationes. e. a. 4:o. — De specie mali vitanda. e. a. 4:o. — De juramento in animam alterius. e. a. 4:o. — Quæstio: an regna censitica summo gaudeant imperio? e. a. 4:o. — De empirismo morali. e. a. 4:o. — De motivis virtutum. e. a. 4:o. — Doctrina de necessitate et usu præsumtionum in moralibus breviter illustrata. e. a. 4:o. — De jure emigrandi. e. a. 4:o. — Diss. ostendens actiones humanas in foro Divino non esse meritorias. e. a. 4:o. — Diss. ostendens felicitatem perfectam per virtutem naturalem obtineri non posse. e. a. 4:o. — Theses, officia erga Deum spectantes. — *Programmer:* vid rectorsombytet 1755; — magisterpromotionen 1761; — orationen på Adolfsdagen 1762; — rectorsombytet 1762.

XIII. **Nils Alin** 1744—52. Född i Lenhofda i Småland 1712; student i Uppsala 1732; philosophiæ magister i Greifswald; docent i philosophi derstädes 1743; docent vid Lunds universitet 1744; adjunct s. å.; förestod professionen i theoretisk philosophi under 3 år och i vältalighet och poesi under ett halft år; lector i theologi vid Wexiö gymnasium 1752; theologiæ doctor och professor honorarius 1762; domprost i Wexiö 1769. Död 1773.

Tryckta Skrifter: Disp. Gryphisw.: De meritis potissimorum, quæ a philosophia pro immortalitate mentis demonstranda afferri solent, argumentorum. 1742. 4:o. — *Disp. Lund.:* De similitudine miraculi et mysterii. 1743. 4:o. De nonnullis criteriis et indagatione veræ religionis. e. a. 4:o. — De amore erga Deum puro. e. a. 4:o. — De principiis syllogismorum negantium. 1744. 4:o. — De principiis syllogismorum affirmantium. e. a. 4:o. — Meditationes philosophicæ de vita æterna. e. a. 4:o. — De vera notione affectuum. e. a. 4:o. — De fine ultimo oratoris. 1745. 4:o. — De emendandis nonnullis regulis syllogisticis generalibus. 1746. 4:o. — De multiplici divisione cognitionis humanæ. e. a. 4:o. — Concordia rationis et revelationis ex certis principiis derivata. e. a. 4:o. — De absurda distinctione voluntatis Divinæ in voluntatem signi atque εὐδοκίας. 1747. 4:o. — Quo sensu affectus Deo tribui et non tribui queant. e. a. 4:o. — De fortuna generatim. e. a. 4:o. — De secunda fortuna. e. a. 4:o. — De adversa fortuna. e. a. 4:o. — De regulis syllogisticis primæ figuræ emendandis. 1748. 4:o. — De emendandis regulis (syllogisticis) secundæ et tertiæ figuræ. e. a. 4:o. — De methodo omnium difficillima atque facillima. e. a. 4:o. — De differentia metaphysicæ generalis et moralis. e. a. 4:o. — De æmulatione generatim. e. a. 4:o. — De æmulatione laudabili. e. a. 4:o. — Disp. mysteria rationi impervia esse simili quodam explanans. e. a. 4:o. — De æmulatione illaudabili. 1749. 4:o. — De varia aliis placendi ratione. e. a. 4:o. — De unione variisque ejus speciebus nec non speciatim de unione mystica, concordiæ genitrice atque incitatrice. e. a. 4:o. — De ratione inveniendi probationes. 1750. 4:o. — De vanitate. e. a. 4:o. — De usu universalium. e. a. 4:o. — De ipsa consociatione idearum. 1751. 4:o. — De persona. e. a. 4:o. — De effectibus idearum sociarum in religione infidelium. e. a. 4:o. — De effectibus idearum consociatarum in moribus. e. a. 4:o. — De varia notione atqua divisione sensuum. e. a. 4:o. — De cognitione distincta sine symbolis parabili. e. a. 4:o. — De quantitate morali. e. a. 4:o. — De signis. e. a. 4:o. — De paupere jacente. 1752. 4:o. — De caussis appetitus orientis et increscentis. e. a. 4:o. — An ex vi mentis ejusdem fluant mutationes. e. a. 4:o. — De arte formandi soritem vulgarem. e. a. 4:o. — De usu atque abusu hypothesium. e. a. 4:o. — An ex falso fluat verum. e. a. 4:o. — De arte formandi soritem Goclenianum. e. a. 4:o. — Dissertatio creationis explicatrix, habita in conventu cleri Wexionensis 1763. Wexioniæ e. a. 4:o.

XIV. **Magnus Sommar** 1745—60. Född i Hofby i Skåne 1710; student 1728; philosophiæ magister 1734; prestvigd 1738; docent i philosophiska faculteten 1743; adjunct 1745; kyrkoherde i Stäfvie och Lackalänge prebendepasto-

rat 1748; prost 1750; kyrkoherde i Ingelstorp och Walleberga af Lunds stift 1760; contractsprost 1771; theologiæ doctor 1772. Död 1782.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De optimo systemate mundano. 1737. 4:o. — De duplici peccato in Spiritum Sanctum inchoato et consummato, nova ratione a celeb. Carpovio explicato. 1749. 4:o. — De muria, beneficio frigoris, ex aqua marina litora borealia alluente in rei familiaris commodum paranda. 1757. 4:o. — Disp. Synod.: De gratia Dei illuminante applicatrice. 1754. 4:o.

XV. **Petrus Chriström** 1745—46. Född i Christianstad 1706; student 1725; philosophiæ magister 1738; studerade sedermera i Greifswald och Berlin; förestod professionen i mathematik 1743; docent 1744; adjunct 1745 $^{18}/_{12}$; afreste 1746 till England, hvarest han sedermera vistades till sin död. Hans dödsår är obekant. (Enär man alltjemt antog, att han skulle återvända till Sverige, tillsattes hans tjenst först 1760).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Examen mathematicum sistens systema Keplerianum. 1744. 4:o. — De horologio Achas ex 2 Reg. XX: 9, 10, 11. e. a. 4:o. — De methodo investigandi proprietates curvarum. Gryphisw. 1739. 4:o.

XVI. **Johan Henrik Burmester** 1746—50. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

XVII. **Johan Gustaf Gripenschöld** 1751—58. Född i Östergöthland 1723; student i Lund 1745; philosophiæ magister 1748; docent i romersk vältalighet 1750; e. o. adjunct i philosophiska faculteten 1751, ordinarie s. å.; lärare för H. K. H. prins Fredrik Adolph af Östergöthland 1758; erhöll lagmans namn, heder och värdighet s. å.; afsked från samma befattning 1766. Död på Aspenäs i Östergöthland 1791.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De oratoria ejusque utilitate. 1753. 4:o. — De sepimentis. 1757. 4:o. — De cultu larium apud antiquos Romanos. 1758. 4:o.

XVIII. **Arvid Trolle** 1752—. Född på Klågerup i Skåne 1724; studerade i Lund och gjorde derefter resor till Frankrike och England i början af 1740:talet; kammarherre; docent i historia 1748; adjunct 1752 $^{17}/_{1}$; erhöll sedermera afsked från denna befattning. Död 1797 på Klågerup i Skåne. (Se vidare om honom Barfod, Märkvärdigheter rörande skånska adeln sidd. 42 o. f.).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Johanna puella Aurelianensi, Gallice vocata Jeanne D'Arc ou la pucelle d'Orléans. 1751. 4:o. — De sapientissimo Elisabethæ reginæ Angliæ regnandi modo. 1753. 4:o. — De Francisco primo, rege Galliæ. 1754. 4:o.

XIX. **Samuel Cronander** 1753—58. Se adjuncter i juridiska faculteten.

XX. **Andreas Peter Stobæus** 1758—63. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

XXI. **Nils Hesslén** 1760—63. Se procancellerer.

XXII. **Samuel Lemchen** 1762—76. Se professorer i theologiska faculteten.

XXIII. **Magnus Fröling** 1763—68. Född i Linköping 1727; student i Uppsala 1745, i Lund 1750; philosophiæ magister i Greifswald s. å.; docent i philosophiska faculteten vid Lunds universitet 1754; adjunct 1763 $^{29}/_{11}$; lector i logik och metaphysik vid Linköpings gymnasium 1768; prestvigd s. å.; vicarierande lector i theologi 1771; kyrkoherde i Landeryds prebendepastorat 1777;

prost 1781; professor honorarius s. å.; lector i theologi vid Linköpings gymnasium 1782; præses vid prestmötet i Linköpings stift 1784. Död 1797.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De origine possibilium absolute talium. 1753. 4:o. — De recta et sinistra adplicatione principiorum universalissimorum in genere. 1756. 4:o. — De definitionibus entium singularium. 1765. 4:o. — De ratione optionis Divinæ inter plura perfecte similia. e. a. 4:o. — Disp. tractans quæstionem: an affectus in Deum cadant. e. a. 4:o. — De intellectu puro, menti humanæ vindicando. e. a. 4:o. — Decisio quæstionis: an in Deum cadat successio? 1766. 4:o. — De bonitate Divina pro modulo capacitatis creaturarum se exercente. e. a. 4:o. — Specimen demonstrationis syntheticæ, qua confirmatur nexus inter voluntatem Dei naturalem et liberam. 1767. 4:o. — Index mediæ inter Scyllam et Charybdim viæ in doctrina de influxu Dei in creaturarum actiones. e. a. 4:o. — De anima humana divinitatis speculo. e. a. 4:o. — Decisio controversiæ de ordine decretorum Divinorum. e. a. 4:o. — Principia artis characteristicæ ad stilum philosophicum adplicata. e. a. 4:o. — De Deo compositionis experte. e. a. 4:o. — De genuino præscientiæ Divinæ fundamento. 1768. 4:o. — Vera idea immensitatis Divinæ. e. a. 4:o. — Index viæ ad veritatem planissimam seu specimen logicæ reformatæ. Lincopiæ 1770. 4:o. — Försök att lära en pilt grammatica Latina, innehållande grunderna af grammatica generalis och arte periodica. Ibm 1777. 8:o. — Predikan i Linköping 10 Sönd. efter Trinitatis 1781, öfver den härliga förening och sammanstämmelse, som är imellan Guds godhet och rättfärdighet uti dess förhållande mot syndare (i Theol. Societ. Upsal. Collect. 1782). — Disp. Synod.: De glorificatione. Linc. 1784. 4:o.

XXIV. **Olof Hageman** 1764—73. Född i Småland 1724; student i Lund 1745; philosophiæ magister 1754; prestvigd i Wexiö s. å.; docent i romersk vältalighet 1756; adjunct 1764 $^{21}/_{4}$; förestod någon tid eloquentiæ et poeseos professionen; kyrkoherde i Slätthög och Mistelås i Wexiö stift 1773; prost 1777. Död 1786.

XXV. **Ludvig Johan Öhreus** 1766—68. Född i Skåne; student 1746; philosophiæ magister i Greifswald 1750; docent i lärdomshistoria 1762; bibliotheksamanuens 1764; adjunct 1766 $^{29}/_{11}$; conrector vid Malmö skola 1768; rector derstädes 1770. Död 1780.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De oraculo Delphico. P. I. 1766. 4:o.

XXVI. **Johan Jacob Hellman** 1767—70. Se professorer i theologiska faculteten.

XXVII. **Berent Munthe** 1768—80. Född i Skåne; student 1754; philosophiæ magister 1760; docent i romersk vältalighet 1762; adjunct 1768 $^{23}/_{12}$; rector vid Malmö skola 1780. Död 1799.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Observationes philosophicæ de gustu mentis ad eloquentiam relato. P. I, II. 1766, 70. 4:o.

E. o. Adjuncter.

I. **Jonas Agrell** 1750—51. Se adjuncter i theologiska faculteten.

II. **Johan Gustaf Gripenschöld** 1751. Se ofvan.

III. **Erland Samuel Bring** 1771—77. Se professorer i historia.

IV. **Carl Christian Eberstein** 1813—15. Se adjuncter i grekiska språket och literaturen.

V. **Johan Gustaf Liljegren** 1816--18. Född 1791 i Fryeleds socken i Jönköpings län; student i Lund 1811; amanuens vid historiska museum 1814; philosophiæ magister s. å.; docent i fäderneslandets antiqviteter 1815; amanuens i kungl. samfundet för utgifvande af handlingar rörande Skandinaviens historia 1816; e. o. adjunct s. å.; e. o. amanuens vid kungl. bibliotheket i Stockholm 1818; erhöll professors n. h. o. v. 1819; amanuens i kungl. vitterhets-, historie- och antiqvitetsacademien samt secreterare i konungens museum 1822; actuarie i kungl. riksarchivet 1823; vann fem gånger priset i kungl. vitterhets-, historie- och antiqvitetsacademien för historiska afhandlingar; t. f. riksantiqvarie och garde des médailles 1826 och ordinarie 1827; cancelliråds n. h. o. v. 1834; riksarchivarie 1835. Död 1837. (Se vidare Biogr. Lex. VIII, 390).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Analecta monimentorum ad Ed. P. I—III. 1814—15. 4:o. — Skandinaviska fornålderns hjeltesagor, öfvers. från Isländska handskrifter. D. I: Gånge Rolfs saga. Sthlm 1818; D. II: Örvar Odds saga samt Jarlmans och Herrmans saga. Ibm 1819. 8:o. – Nordiska fornlemningar 1—12 häft. (De första häft. tills. med C. G. Brunius). Ibm 1818--21. 8:o. — Förteckning öfver permbref i h. exc. grefve v. Engeströms bibliothek. Ibm 1819. 8:o. — Anteckningar rörande versar skrefne med runor (i Skand. Literaturselskabs Skrifter). -- Fornnordiska häfder eller afhandlingar i Nordens religion, konst och vetenskap. D. I (öfvers. af Finn Magnusens Forelæsn. over nord. Archæologie). Sthlm 1824. 8:o. — Ättartal, utvisande H. K. H. kronprinsessan Josephinas härkomst af gamla svenska och norska konungahuset. Ibm 1823. fol. — Tusenårig calender, lithogr. Ibm 1828. fol. — Runstafven och dess sinnebilder (förkl. till fg.). Ibm 1829. 8:o. — Diplomatarium Suecanum. D. I, II. Ibm 1829--37. 4:o. — Runurkunder, Bihang till Dipl. Suecanum. Ibm 1833. 4:o. – Runlära. Ibm 1832. 8:o (belönt med kgl. vitterhets-, hist.- och antiqv.-akad:s högsta pris 1821). — Anteckningar om fynd i svensk jord (i kgl. Vitterhets-, hist.- och antiqv.-akad:s Handl. XIII). — Förklaring af svenska namn, brukliga i äldre och nyare tider. Sthlm 1831. 8:o. — Skomakare-skrå, skomakare-skråordning, af Stockholms magistrat gillad och stadfästad år 1484, jemte några sedan tillagda stadganden. Ibm 1835. 12:o. — Smärre uppsatser i Iduna, Handlingar rörande Skandinaviens historia, Magazin för konst, nyheter och moder, Anmärkaren, Stockholms tidning, m. fl. tidningar och periodiska skrifter.

VI. **Magnus Bruzelius** 1817—24. Född 1786 i Tommarp i Skåne; student 1799; philosophiæ magister 1805; docent i ahemi 1808; collega vid Lunds skola 1810; e. o. adjunct 1817 6/8; prestvigd 1819; erhöll Lundbladska priset af svenska academien 1822; kyrkoherde i Löderup af Lunds stift 1824; prost 1826; ledamot af kungl. nordstjerneorden 1850. Död 1855.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. theoriam Rumfordii de propagatione calorici in fluidis exponens. 1808. 4:o. -- Specimen antiquitatum borealium. P. I—III. 1816. 4:o. — De summo theologiæ dogmaticæ principio. 1819. 4:o. – Fransysk grammatik (i förening med C. A. Agardh). Lund 1807. 8:o. — Sveriges historia för ungdom. 1—4 uppl. Lund 1817 —34. 8:o. — Handlingar rörande prestbristen i Lunds stift och prestbildningen vid rikets akademier (i förening med C. A. Agardh). Ibm 1836. 8:o. — Historiska och antiqvariska uppsatser i Iduna.

VII. **Lars Gustaf Wimmerstedt** 1822—25. Född i Calmar 1798; student i Lund 1814; philosophiæ magister 1817; docent i österländska språk 1819; förestod professionen i österländska språk 1820—21; e. o. adjunct 1822 4/2; lector i österländska språk vid Calmar gymnasium 1825; prestvigd s. å. Död 1840.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De organis musicis veterum Hebræorum. P. I, II. 1818. 4:o. – De conformatione linguarum Semiticarum. P. I—III. 1821. 4:o. -- Psalmorum Davidis vulgaris versio Suecana emendata. P. I, II. 1823. 8:o. — Theses pro munere adjuncti gymn. Calmariæ 1820. 4:o. — Diss. historica de Samuele, obtrectatore Saulis falso perhibito. Ibm

1821. 4:o. — Trettio psalmer, utgifna såsom prof på en förbättring af gamla svenska öfversättningen af Davids psalmer. Ibm 1822. 8:o. — Theses philologicæ. Ibm 1825. 4:o. — Wäg till saligheten, af J. Gossner. Öfvers. Ibm 1827. 8:o. — Minnestal öfver kansliradet, R. W. O., Pehr Wijk, hållet på Calmar gymnasii lärosal 1828. Ibm 1829. 8:o. — Samling af predikoutkast öfver de årliga sön- och högtidsdagarnes evangelier, efter tyska originaler. D. I. Ibm 1829. 8:o. Programma, indicens solemnia, quibus memoria religionis Christianæ in Suecia primum annuntiatæ, in Germania per Lutherum instauratæ atque per Gustavum II Adolphum defensæ, recoletur. Ibm 1830. fol. — Om de Christnas kyrkor under christendomens första århundrade. Program till nya gymnasii- och skolhusets invigningsakt 1835. Ibm s. å. fol. — Predikan vid invigningen af nya gymnasii- och skolhuset, hållen i Calmar domkyrka (i Handlingar vid ofvannämnda tillfälle).

VIII. **Henrik Schartau** 1824—31. Född i Lund 1791; student 1806; philosophiæ magister 1811; vic. amanuens vid domcapitlet 1814; docent i practisk philosophi 1816; e. o. adjunct 1824 $^{29}/_{5}$; prestvigd 1828; kyrkoherde i Mellangrefvie och Akarp af Lunds stift 1831. Död 1856.

Tryckt Skrift: De differentia officii et inclinationis animi. 1816. 4:o.

II. Docenter.

I. **Andreas Rydelius** 1701—07. Se procancellerer.

II. **Magnus Rydelius** 1711—15. } Se professorer i theologiska faculteten.
III. **Nils Lagerlöf** 1720—23. }

IV. **Lars Morsing** 1722—26. Född i Ystad 1698; student 1715; philosophiæ magister 1719; disputerade 1712 och 1719 under præsidium af C. Papke och Conrad Quensel; docent 1722 och meddelade företrädesvis undervisning i mathematik under Quensel; kyrkoherde i Håslöf och Boderup af Lunds stift 1726. Död 1735.

V. **Nils Stobæus** 1723—29. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

VI. **Ambrosius Westring** 1725—29. Se professorer i theologiska faculteten.

VII. **Andreas Maschål (Marschal)** 1727—32. Född i Götheborgs stift; student 1717; disputerade tvenne gånger, 1723 och 1726, under præsidium af A. Rydelius; docent 1727; kyrkoherde i Surteby af Götheborgs stift 1732; contractsprost 1758. Död 1769.

VIII. **Jonas Wåhlin** 1731—32. Se professorer i theologiska faculteten.

IX. **Johan Corylander** 1734—35. Se professorer i lärdomshistoria.

X. **Erland Junbeck** 1734—42. Se secreterare vid universitetet.

XI. **Levin Möller** 1735—42. Född i Ryd i Skåne 1709; student 1726; philosophiæ magister 1734; docent 1735; professor i logik och metaphysik vid Greifswalds universitet 1742; theologiæ doctor derstädes 1750; professor i theologi och pastor vid S:t Jacobs kyrka i Greifswald 1752; domprost i Linköping 1763. Död 1768.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De obligatione imperantis ad litterarum curam. 1738. 4:o. — De cognitione lucente et ardente. 1741. 4:o. — *Disp. Gryphisw.:* De criteriis revelationis. 1741. 4:o. — De fatalibus prope damnis ex veritatibus metaphysicis in auctores suos resultantibus. 1742. 4:o. — De triplici cognitionis discrimine. e. a. 4:o. — De nexu veritatis metaphysicæ et logicæ. e. a. 4:o. — De nexu rationis et libertatis humanæ. 1748. 4:o. — Specimen teleologiæ theologicæ de temporis plenitudine ad Galat. IV. 1—4 (disp. inaugural.) 1750. 4:o. — De corona vitæ Apocal. II, 10. 1755. 4:o. — De salute infantum gentilium. 1756. 4:o. — De tribus Christianorum ætatibus ad 1 Joh. II, 13. e. a. 4:o. — De Christo non patiente, sed hostium victore. 1757. 4:o. — De scriptione legis naturalis in cordibus gentilium. 1760. 4:o. — De theologia in genere ad ductum repetitionis Benzelianæ. P. I—IV. e. a. 4:o. — De usu psychologiæ tam in catechisatione quam in prudenti cum peccatoribus convertentis conversatione. 1750. 4:o. — Vom Ursprung und der verwerflichen Art des Engeldienstes. 1750. 4:o. — Vom der Ehrenbietung die man den Geheimnissen schuldig ist. 1750. — Ueber die Fruchte der Auferstehung Jesu üb. 1 Cor. 15, 17, 18. 1752. — Ueber die Gnadenein wohnung d. heiligen Dreieinigkeit in den Gläubigen aus Joh. XIV: 23. 1752. — *Progr. Gryphisw.:* Progr., resurrectionem Christi seu resurrectionis nostræ spiritualis imaginem sistens. Rom. VI: 4. 1753. — De fœdere Dei cum Israelitis. 1756. — Nouveau dictionnaire François Suedois et Suédois François. Ett nytt fransöskt och svenskt samt svenskt och fransöskt lexicon eller orda-bok. Sthlm & Ups. 1745—55. 4:o. — Oratio de rite dijudicandis variis theologiam dogmaticam tractandi methodis 1755. — De confusione legis et evangelii ad articulum de justificatione purum conservandum sedulo vitanda. Ibm 1756. 4:o. — Oratio festiva actui promotionis in templo Nicolaitano decanorum omnium nomine præmissa (vid Greifswalds universitets 300:åriga jubelfest, inf. i beskrifn. öfver densamma).

XII. **Hans Peter Lorich** 1735—40. Född i Fosie i Skåne 1712; student 1727; philos. magister 1734; docent 1735 $^{5}/_{6}$; förestod professionen i lärdomshistoria under prof. Oelreichs utländska resa 1739; conrector vid Malmö skola 1740; rector derstädes 1744; prestvigd 1748; kyrkoherde i Ousby och Loushult af Lunds stift 1752; i Hjersås och Knislinge af samma stift 1762; præsiderade vid prestmötet 1758; contractsprost 1766. Död såsom senior bland stiftets presterskap 1798.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. adumbrans distinctionem inter absolute et respective possibile et impossibile. 1738. 4:o. — Disp. de triplici cognitione naturali, historica, philosophica et mathematica. 1742. 4:o. — Disp. synod.: De justificatione. Lund 1758. 4:o. — Likpredikan öfver prosten Cronholm i Glimåkra. Ibm 1780. 4:o.

XIII. **Andreas Hvaling** 1735—43. Född i Esphult i Skåne 1709; student 1726; docent 1735; orerade å skånska nationens vägnar vid universitetets fest i anledning af Nordenstråles tillträde till cancelleriatet; rector vid Helsingborgs skola 1743; kyrkoherde i Mellangrefvie af Lunds stift 1753. Död 1775.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De existentia idearum innatarum.

XIV. **Carl Klingenberg** utnämnd genom canc.-br. 1736 $^{3}/_{7}$. Sedermera academisecreterare i Uppsala, död 1757. (Se vidare om honom Atterbom, Sv. Siare och skalder, 2 uppl., Bd. XI, p. 280, 323).

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De odio et amore sui. 1741. 4:o. — Om koppors ympande. Öfvers. Sthlm 1754. 4:o. — D'Avenant's afhandling angående sätt och utvägar, hvarigenom ett folk kan vinna uti handelsvågen. Öfvers. Ibm 1756. 4:o. — Macchiavells Prints med undersökningen däraf. Öfvers. Ibm 1757. 4:o.

XV. **Anders Johan Rydelius** 1741. Född i Lund 1717, son af domprosten M. Rydelius; philos. magister 1741; docent s. å. Död i Smyrna.

XVI. **Johan Henrik Burmester** 1742—46. Se professorer i latinsk vältalighet och poësi.

XVII. **Christian Papke** 1742. Född 1718; philos. magister 1741; docent 1742; e. o. juris professor i Åbo 1749; juris utriusque doctor vid kröningen 1752; ombudsman vid ständernas manufactur-contor 1752; assessor i kgl. götha hofrätt 1756. Död 1761.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De definitione in genere et specie. P. I. 1743. 4:o. — *Disp. Aboens.:* De vitio subreptionis in experiendo. 1744. 4:o. — De contractibus, in quibus obtinet retractus consanguineitatis. 1747. 4:o.

XVIII. **Magnus Sommar** 1743—45. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XIX. **Jonas Agrell** 1743—50. Se adjuncter i theologiska faculteten.

XX. **Nils Alin** 1744.
XXI. **Peter Chriström** 1744—45. } Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XXII. **Johan Stagnell** 1744. Född i Mortorp i Calmar län 1711; student i Lund 1735; philos. magister 1741; docent 1744; vistades såsom privat lärare i Vermland och Stockholm 1756; utn. rector vid trivialskolan i Calmar 1755; eloquentiæ lector vid gymnasium derstädes 1756, lector i orientaliska språk 1771; erhöll på begäran beständig tjenstledighet 1779, efter att åtskilliga gånger hafva varit suspenderad och en gång dömd till ett års fängelsestraff. Död i Calmar 1795. (Rörande Stagnells antagande till docent lemna handlingarne ingen upplysning. Enligt sammanstämmande biographiska uppgifter har han likväl såsom sådan varit antagen. Se vidare Löfgren, Clerus Calmariensis I, 84.)

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De fonte Simsonis ex occasione Judic. XV: 19. 1744. 4:o. — Diss. significatus divertissimi *τοῦ* חסד rationem inquirens. 1746. 4:o. — Tragedie-comedie, uti en act, kallad: Ris-badstugan. Sthlm 1755. 4:o. — Baron Sjelfklok och fröken Grannlaga, comedi i tre öpningar. Ibm 1753. 8:o. — Herdeqväde då direktören välborne hr. Abraham Bäck och jungfru U. S. Swebilius fastställte sitt fattade äktenskap. Calmar 1758. fol. — "När skalkar sprida rykten ut att skiäma folk och spå, så tänker hvar en ärlig man och orädd talar så." Satir. Ibm 1760. 4:o. — Rambach's härliga betraktelser öfver Guds råd om menniskors salighet. Sthlm 1763. 4:o. — Aprilsnarren beskrifven af Heraclito Democritulo. 1764. 4:o. — Öfversättning af d:r Sigism. Scherertz' fuga melancholiæ (till en del tryckt i Kalmar, men förbjuden af biskop Beronius; sedermera tryckt i Sthlm under titel: Äktenskaps korta handbok. 8:o.) — Ett nytt fynd emot en utgifven läkareattest, att ett barn, som framföddes 1 år och några dagar efter mannens död, borde för ägta anses. Kalmar 1767. 4:o. — Fabel om en girig. Ibm 1768. 4:o. — Lyckönskan till hofpredikanten J. C. Stricker och fru Ulrika Elisabeth Hauswolff. Ibm s. å. 4:o. — Gensvar (på kritik öfver föreg. skrift): Åh stackars herr hjernlös, låt sticka Er starr! Ibm s. å. 4:o. — Frögdeqväde öfver D.D. K.K. M.M. höga kröningsfest, hållet på Kalmar gymnasium 1777. Ibm 1779. 4:o. — En bedröfvad mans bittra klagan öfver sin älskvärda hustrus död. Kalmar 1773. 4:o. — Lefnadsreglor af en fader till dess dotter E. C. S. Carlskrona 1781. 8:o. — Talrika bröllops- och grafskrifter. — Stagnell förmodas hafva varit författare till den anonymt utgifna comedien: Jesper Hjernlös, eller den förvända hushållningen. Sthlm 1756. 8:o.

XXIII. **Peter Wallin** 1748—50. Född i Småland; student i Lund; docent 1748 $^{10}/_{6}$. Död såsom docent 1750.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De attentione ejusque in temperamenta adventitia influxu. 1749. 4:o.

XXIV. **Samuel Sinius** 1748—56. Se adjuncter i theologiska faculteten.

XXV. **David Ståhl** 1749. Född i Berga socken i Småland 1717; student 1736; philos. magister 1745; docent 1749; prestvigd 1751; huspredikant hos riksrådet grefve von Seth; kyrkoherde i Wernamo 1757; riksdagsfullmäktig 1765, 69, 71, 72; contractsprost 1766. Död 1789.

XXVI. **Samuel Lemchen** 1754—62. Se professorer i theol. faculteten.

XXVII. **Magnus Fröling** 1754—63. Se ofvan bland ord. adjuncter.

II. I mathematik (och physik till 1821).

I. Adjuncter.

I. **Samuel Heurlin** matheseos et physices adjunct 1774—80. Född i N. Ware i Småland 1744; student 1762; philos. magister 1766; docent i mathematik 1767; studerade vid utländska universiteter 1771—73; adjunct 1774 $^{6}/_{9}$; prestvigd 1777; innehade under åtskilliga år förordnande att bestrida dels den mathematiska och chemiska, dels den 1:sta theologiska professionen; kyrkoherde i Åsheda af Wexiö stift 1780; erhöll professors n. h. o. v. s. å.; prost 1789; contracts-prost 1794; theol. doctor 1800; jubelmagister 1817; L. N. O. 1826; död 1835, såsom senior bland rikets presterskap.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. sistens formulas generales pro solidis Platonicis. 1768. 4:o. — De syngenesia. 1771. 4:o. — De aqua. 1774. 4:o. De actione elctricitatis in corpora organica. 1776. 4:o. — De principiis harmoniæ musicæ. P. I. 1777. 4:o. — De methodo Euleriana numeros primos et compositorum factores minimos in tabulas redigendi. 1780. 4:o. — Diss. differentiam inter climata solaria et vera. e. a. 4:o. — En del af Eulers plan: De methodo compendiosa inveniendi numeros primos et compositorum factores minimos (i Comment. Petropolitan. 1770). — Om ny och nedanets verkningar på hushållningen (i kgl. Physiogr. sällskapets Handlingar 1775). — Theses miscellaneæ. Wex. 1776. 4:o. — Anmärkningar vid Stålsvärds theorie om fästningsvallars styrka, (öfvers. på tyska af prof. Geuss, och tryckt i Giessen i Böhms Magazin des Ingeniörs T. V.) — Disp. synodal. de persona et naturis Jesu Christi. Wex. 1793. 4:o. — Anmärkningar vid de nya tabell-formulären. (i Wexiö Stiftstidn. 1802 N:o 8.) — Upplysningar vid formuläret för de nya folkmängds-tabellerna på landet. (Ibm 1805 N:o 6—8).

II. **Johan Christopher Cronholm** matheseos et physices adjunct 1781—90. Född i Carlshamn 1750; student 1765; philos. magister 1772; lärare vid navigationsskolan i Carlskrona 1773; docent i mathematik 1775; adjunct 1781 $^{27}/_{8}$; prestvigd 1787; kyrkoherde i W. Karaby af Lunds stift 1790; transporterad till Glemminge och Tosterup af samma stift 1799; död 1809.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Problemata quædam pro constructione mapparum hydrographicarum reductarum ex hypothesi figuræ telluris sphæroidicæ. 1774. 4:o. — De adscensu vaporum. 1781. 4:o. — De anemometro Euleri. 1783. 4:o.

III. **Lars Magnus Ström** matheseos et physices adjunct 1791. Född i Ångermanland; studerade i Lund och blef magister derstädes 1784; lärare vid amiralitetsskolan i Carlskrona; adjunct 1791 $^{30}/_{4}$; slutligen conrector scholæ i Hernösand; död 1819.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De cameris lapideis. 1786. 4:o.

IV. **Andreas Setterlin** 1792—1820. Född på Dalsland 1763; student 1784; philos. magister 1790; docent i mathematik s. å.; adjunct 1792 [22]/[8]; theologiæ licentiat 1798; prestvigd 1799; erhöll professors namn, heder och värdighet 1817. Död 1820.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De radicibus surdis. 1790. 4:o. — Comparatio inter vim magneticam et electricam. 1792. 4:o. — De initio et progressu artis navigandi. P. I, II. 1793—95. 4:o. — De lumine. P. I. 1796. 4:o. — Kort inledning till trigonometria plana. Lund 1791. 8:o.

V. **Johan Ekstrand** matheseos adjunct 1821—23. Född i Tofteryd i Småland 1787; student 1810; philos. magister (primus) 1817; docent i mathematik 1819; adjunct 1821 [1]/[6]; philosophiæ lector vid Wexiö gymnasium 1822, matheseos lector derstädes 1826; prestvigd s. å.; kyrkoherde i Wederslöfs præbende 1839; prost 1840; kyrkoherde i Grenna 1844; L. N. O. 1853. Död 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De maxima densitate aquæ invenienda. 1819. 4:o. — De differentialibus arcuum circularium logarithmorum ope integrandis. 1821. 4:o. — De conjuncto legis et evangelii in actibus gratiæ Divinæ usu. P. I, II. 1824. 4:o. — Theses philosophicæ. Wexioniæ 1822. 4:o. — De maximis et minimis functionum inveniendis. Ibm 1826. — Lärobok i mathematiken för skolor och gymnasier. I, II. Jönkpg & Wexiö 1833 - 36. 8:o. — Allmän proportionslära, såsom grundläggning för geometri och arithmetik. Wexiö 1841. 8:o. — Rectorsprogrammer vid gymnasium i Wexiö.

VI. **Adam Wilhelm Ekelund** 1824—39. Se professor i physik.

VII. **Jacob Niclas Granlund** 1853—59. Född 1818 i Pite; student vid Uppsala universitet 1840; philos. magister derstädes 1848; docent i mathematik i Uppsala s. å.; adjunct vid Lunds universitet 1853 [17]/[2]. Död 1859.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: In functiones symmetricas partiales quatuor quantitatum disquisitio. P. I. (præs. Malmsten) II—IV. 1847. 4:o. — De derivata n:ti ordinis functionis cujuslibet m quantitatum. P. I—IV. 1848. 4:o. — De multisectione functionum ellipticarum primi generis. P. I—XI. 1851. 4:o. — *Disp. Lund.*: De æquatione quinti gradus quousque licet reducenda. 1852. 4:o. — Grunderna för läran om parallela lineer. Lund 1856. 8:o.

VIII. **Evald Victor Ehrenhold von Zeipel** utn. 1861. Född i Järlåsa församling i Uppland 1828; student i Uppsala 1843; philos. doctor 1851; extra lärare i mathematik och physik vid Uppsala cathedralskola 1850—59; docent i mathematik vid Uppsala universitet 1856; adjunct vid Lunds universitet 1861 [29]/[3]; erhöll dubbla Ferrnerska priset af kgl. vetenskaps-academien 1861; har under tio lästerminer förestått mathematiska professionen.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: De vi electro-magnetica observationes (præs. Svanberg). 1851. 4:o. — Om specialkombinationer. I - IX. 1853—54. 4:o. — Independent bestämning af de Sturmska functionerna. 1856. 8:o. — Proportionslära efter Euclidis 5:e bok. Ups. 1846. 8:o. — Demonstration of a theorem of M:r Cayley in relation to Sturms functions (i Quarterly mathematical journal 1859). — Undersökningar i högre algebran. (i kgl. Vet.-acad:s Handl. Bd. III. — Determiner la relation qui doit exister entre les coefficients d'un polynome, dont la lettre principale est x pour que le polynome contienne un facteur de la forme $(x^n - a^n)$. I Acta Soc. Sc. Ups. 1860. — Att bestämma när ett tal innehåller ett annat bland sina factorer. (i Öfvers. af kgl. Vet.-acad:s Förh. 1861). — Några egenskaper hos parabeln. (Ibm 1862. 8:o.) — Om en klass determinanter. (Ibm s. å. 8:o.) — Om determinanter, hvars elementer äro binomialkoefficienter (i Lunds universitets Årsskrift 1865).

II. Docenter.

I. **Niclas Oelreich-von Oelreich** i "geometrien, trigonometrien och usus globorum" 1727. Se professorer i theoretisk philosophi.

II. **Jonas Hjelm** 1735—44. Född 1710 i Dädesjö i Småland; student 1731; docent 1735; præfect vid theatrum physicum 1737; philosophiæ magister 1739 (primus); förestod 1741—44 professionen i mathematik; lector i mathematik vid Wexiö gymnasium 1744; erhöll hofsecreterares namn, heder och värdighet 1745. Död 1776 på sin gård Snapperup i Skåne.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Theoria planetarum primariorum, duplici methodo exhibita. 1744. 4:o.

III. **Peter Olof Berghman** 1742—47. Se vice bibliothecarier.

IV. **Nils Schenmark** 1746—49. Se professorer i mathematik.

V. **Peter Lundelius** 1750— . Född 1724 i Sandsjö i Småland; student 1741; philosophiæ magister 1748; docent 1750; sedermera äfven docent vid Greifswalds universitet; adjunctus episcopi i Wexiö 1754; conrector vid Jönköpings skola 1760; gymnasiiadjunct i Wexiö 1762; lector i mathematik och moral derstädes 1767; kyrkoherde i Wäckelsångs pastorat af Wexiö stift 1770; prost 1775; præses vid prestmötet 1780. Död 1788.

Tryckt Skrift: Disp. Synod.: De peccato actuali. Wexion. 1780. 4:o.

VI. **Lars Forelius** 1753— . Född i Östergöthland; philosophiæ magister 1751; docent 1753 1/6; tillika bibliotheksamanuens s. å.; förestod under åren 1756—58 professionen i economi och var vid denna lärostols återbesättande föreslagen till professor i economi; begaf sig sedermera till Stockholm, hvarest han under några år uppehöll sig. Hans sednare öden äro obekanta.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De historiæ litterariæ influxu in publicam felicitatem generatim spectato. 1755. 4:o. — De cultura bombycum et serici. 1757. 4:o.

VII. **Olof Nenzelius** 1754—64. Se rentmästare vid universitetet.

VIII. **Samuel Heurlin** 1767—74. Se ofvan.

IX. **Anders Liedtgren** 1772—75. Se adjuncter i astronomi.

X. **Johan Cronholm** 1775—81. Se ofvan.

XI. **Pehr Tegman** 1781—85. Se professorer i mathematik.

XII. **Lars Magnus Ström** 1787—89. } Se ofvan.
XIII. **Andreas Setterlin** 1790—92. }

XIV. **Erik Österholm** i mathematik och physik 1791—93. Född i Hool i Westergöthland 1764; student i Uppsala 1786, i Lund 1788; philosophiæ magister i Lund 1790; docent 1791 3/6; apologist vid Skara cathedralskola 1793; vicarierande lector i mathematik vid Skara gymnasium 1804—11; prestvigd 1809; kyrkoherde i Stenstorp af Skara stift 1810; prost 1815. Död 1825.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De initiis et progressibus artis mechanicæ. P. I. 1791. 4:o. — De pressione fluidorum laterali. 1792. 4:o. — Positiones. e. a. 4:o. — Specimen

incrementa artis analyticæ leviter tangens. 1793. 4:o. — Månens partiella förmörkelse d. 14 Dec. 1796, observerad i Skara (i kgl. Vet. Akad:s Handl. 1797).

XV. **Carl Gustaf Sjösten** 1794—96. Född i By i Wermland 1767; student i Uppsala 1786, i Lund 1788; philosophiæ magister 1790; docent och custos machinarum 1794 $^{3}/_{2}$; vice secreterare vid kgl. vetenskaps-academien 1796; professor vid kgl. svea artilleriregementet. Död 1817.

Tryckta Skrifter; Disp. Lund.: De motu corporum projectorum. 1790. 4:o. — De limitibus physicæ. 1792. 4:o. — De vi cuspidum deducentium in electricitate conductoris debilitanda. 1796. 4:o. — Försök rörande menniskokroppens egna fritt verkande positiva eller negativa electricitet (i kgl. Vet. Akad:s Handl. 1800). — Beskrifning på ett nytt sätt att magnetisera stålstänger, kalladt cirkelstrykning (Ibm 1802). — Beskrifning öfver ett nytt sätt att inmura skeppskittlar och försök anställda med en och samma skeppskittel, inmurad den ena gången på det nya sättet och andra gången på det sätt, som allmänt brukas på örlogsfartygen (Ibm 1806). — Anmärkningar om eldstäder, jemte beskrifning på en fält-kokkärra och en fält-bakugn (Ibm 1807).

XVI. **Ulrik Johan Åberg** 1795—1802. } Se adjuncter i physik.
XVII. **Magnus Thelin** 1801—04. }

XVIII. **Carl August Tiliander** 1804—06. Se adjuncter i astronomi.

XIX. **Carl Adolf Agardh** 1807—10. Se professorer i botanik.

XX. **Jonas Albin Engeström** i mathematik och astronomi 1810—11. Se professorer i chemi.

XXI. **Christopher Israel Heurlin** 1810—13. Se adjuncter i economi.

XXII. **Anders Smedeman** 1814—19. Se adjuncter i physik.

XXIII. **Johan Ekstrand** 1819—21. Se ofvan.

XXIV. **Adam Wilhelm Ekelund** 1821—24. Se professor i physik.

XXV. **Christian Gissel Berlin** 1825—29. Född i S. Wallösa i Skåne 1800; student 1815; philosophiæ magister (ultimus) 1823; docent 1825 $^{3}/_{6}$; prestvigd 1828; kyrkoherde i Balkåkra af Lunds stift 1829; prost 1837; riksdagsfullmäktig för Lunds stift vid alla riksdagar från 1840—62; L. N. O. 1851; C. W. O. 1860. Död 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De decompositione fractionum rationalium. P. I, II. 1824. 4:o. — Explanatio methodi quadratorum minimorum. P. I, II. e. a. 4:o.

XXVI. **Carl Gustaf Berling** 1830—32. Född i Norrhviddinge i Skåne 1809; student 1823; philosophiæ magister 1829; docent 1830 $^{3}/_{6}$; constituerad rector vid Lunds cathedralskola 1832; erhöll å denna syssla fullmakt 1843; prestvigd 1839; kyrkoherde i Höja af Lunds stift 1847; prost 1849; contractsprost 1853. Död 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. mathemat., sistens expositionem evolutionis functionis $(2 \cos x)^m$ secundum multipla. 1830. 4:o. — Comparatio celebratissimarum novissimarumque doctrinarum de natura et propagatione luminis. 1831. 4:o. — De educatione puerili. 1833. 4:o. — Homeriska dialektens former. Öfvers. Lund 1827. 8:o. — Theses pro munere rectoris. Ibm 1833. 4:o. — Program vid Lunds cathedralskolas invigning. Ibm 1837. —

Kühner, latinska språkets formlära, bearb. till ungdomens tjenst. Ibm 1843. 8:o. — Cornelius Nepos, öfversedd text med ordbok. 1—3 uppl. Ibm. 1844—48. 8:o.

XXVII. **John Mortimer Agardh** i arithmetik 1835—41. Se professorer i astronomi.

XXVIII. **Fredrik Theodor Blomstrand** i arithmetik 1848—52. Född i Wexiö 1824; student 1841; philosophiæ doctor 1844; docent 1848 $^{20}/_{5}$; förestod professionen i astronomi h. t. 1848, läsåret 1850—51 samt h. t. 1852; lector i mathematik vid Götheborgs gymnasium 1852.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De methodis præcipuis universales æquationum algebraicarum solutiones inveniendi. P. I—VI. 1847. 8:o. — De æquatione seculari lunæ. 1849. 8:o. — De fide, quæ sit astronomorum in parallaxi fixarum exquirenda calculis tribuenda. P. I—III. 1850. 4:o. — De magnis logarithmi integralis valoribus apte computandis. 1852. 4:o. — Theses mathematicæ. Gothob. 1853. 4:o. — Smärre broschyrer och uppsatser i periodiska skrifter.

XXIX. **Isak Ludvig Stenberg** i arithmetik 1858—59. Född i Malmö 1834; student 1851; philosophiæ doctor (primus) 1856; docent 1858 $^{9}/_{6}$; lector i mathematik och naturvetenskap vid Malmö högre elementarläreverk 1859.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Beräkning af dilogarithmiska functionen $\int^{x} \frac{dx}{x} \operatorname{Log}(1 + 2x \operatorname{Cos} \varphi + x^2)$. 1856. 4:o. — Om integration af logarithmiskt-rationela differential-formler. 1857. 4:o. — Analytiska utvecklingar. Botaniska observationer. 1859. 8:o. — Tabulæ logarithmi integralis. P. I: continens functionem pro argumentis fractionalibus ad duodevicesimum decimalem locum computatam. Malmog. 1861. 4:o.

XXX. **Johan Daniel Smitt** i geometri 1859—61. Född i Strömstad 1835; student 1851; e. o. amanuens vid den mathematiska institutionen 1859; philosophiæ doctor s. å.; docent s. å. $^{25}/_{10}$; förestod mathematiska professionen en del af v. t. 1860 och v. t. 1861; lector vid elementarläroverket i Westervik 1861; under åren 1863—66 detta läroverks t. f. rector.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om parallela curvor och ytor. 1859. 8:o. — Bidrag till kännedomen om de focala egenskaperna hos andra gradens ytor. 1860. 4:o. — Programmer vid Westerviks elementarläroverk vid slutet af läsåren 1864, 1865: Delectamenta analytica, 1866.

III. I österländska språk (och grekiska till 1815).

I. Adjuncter.

I. **Sven Johan Munthe** 1742—45. Se professorer i theologiska faculteten.

II. **Gustaf Sommelius** 1756—67. Se professorer i lärdomshistoria.

III. **Thure Weidman** 1771—76. Se professorer i theol. faculteten.

IV. **Ludvig Landby** 1776—86. Född i Östra Torp i Skåne 1746; philosophiæ magister 1768; literarum humaniorum docens 1770; adjunct 1776 $^{21}/_{11}$. Död såsom adjunct 1786.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De usu et abusu licentiæ poeticæ. 1770. 4:o. — De Pentateucho Samaritano ejusque authentia et usu. 1776. 4:o.

V. **Andreas Hylander** 1782—90. Se professorer i theologiska faculteten.

VI. **Wilhelm Faxe** 1800—08. Se procancellerer.

VII. **Håkan Stenström** 1809—14. Född i Småland 1774; student 1796; philosophiæ magister 1802; docent i literaturhistoria 1803; adjunct 1809 7/3; prestvigd 1813; kyrkoherde i Söfvestad af Lunds stift 1814; prost 1816. Död 1834.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Analecta historiæ academiæ Lundensis. P. I—II. 1803. 4:o. — De discrimine Hebraismi et Arabismi. 1808. 4:o. — Immortalitas animorum Jobieis oraculis vindicata. P. I, II. 1813. 4:o.

VIII. **Johan Norrman** 1815—17. Se e. o. professorer i österländska språk.

IX. **Achatius Kahl** 1821—27. Född på ön Hven 1794; student 1806; philosophiæ doctor 1814; docent i romersk vältalighet 1815; adjunct 1821 8/4; förestod professionen i österländska språk åren 1821—24 och 1828—29; samt i romersk vältalighet och poesi h. t. 1826; 1:ste stadscomminister i Lund och kyrkoherde i Råby och Bjellerup 1827; theologiæ doctor 1844; L. N. O. 1852; philosophiæ jubeldoctor 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De studio fortitudinis apud antiquas gentes (præs. Lindfors). 1812. 4:o. — De disciplina reipublicæ Romanæ (præs. Lundblad). 1814. 4:o. — De recta interpretatione loci Horatiani Art. Poet. v. 441. 1815. 4:o. — De spoliis præcipue opimis. P. I, II. 1820. 4:o. — De connexione linguarum Arabicæ et Hebraicæ s. codicis interpreti necessaria. P. I—III. 1821. 8:o. — De Aarone summisque Judæorum pontificibus, Messiæ typis. e. a. 8:o. — Observ. in syntaxin linguarum Hebraicæ, Arabicæ et Syriacæ. 1824. 8:o. — De vaticiniis Messianis eorumque justa æstimatione. P. I—III. 1825. 8:o. — De vestigiis scriptorum Tauleri in scriptis Lutheri. P. I, II. 1826. 8:o. — De allegorica Bibliorum interpretatione ex mente Originis. P. I, II. 1830. 8:o. — Nödiga upplysningar i anledning af d:r Ahlmans anförande ang. disp. De vestigiis scriptorum Tauleri in scriptis Lutheri. Lund 1826. 8:o. — Panegyricus nato Carolo Ludov. Eugenio, principi hereditario, dictus. Ibm e. a. — Memoria Andreæ Lidbeck. Ibm 1830. — Anti-qvartalskrift. Ibm 1831. 8:o. — Räddningshus i förhållande till fängelser och fattig-inrättningar. Ibm 1843. 8:o. — En röst ur räddningshuset. Ibm 1844. 8:o. — Redogörelse för räddningsinstitutet i Råby från 1840—50. — Em. Swedenborgii Itinerarium, Sect. II, continens partem Suetice scriptam et nunc in Latinum translatam. Stuttg. 1844. 8:o. — Tegnér och hans samtida i Lund. Lund 1851, 2 uppl. 1868. 8:o. — Bröderna i Ohio, eller ny-protestantiska kyrkan i nord-amerikanska fristaterna. Ibm 1853. 8:o. — Nya kyrkan och dess inflytande på theologiens studium i Sverige. H. 1—4. Ibm 1852—64. 8:o. — Några minnen från den Tegnérska tiden. Ibm 1853. 8:o. — Latinska classicitetens förfall. Ibm 1854. 8:o. — Anmärkningar med anledning af "Underdånigt förslag till kyrkohandbok, uppgjordt af dertill i nåder utsedda committerade." Ibm s. å. 8:o. — Anmärkningar öfver Underd. förslag till förklaring öfver d:r Mårten Luthers Lilla Katekes. Ibm 1857. 8:o. — Eman. Swedenborgii Diarii spiritualis partis VII sect. 3, continens narratiunculas de vitis hominum in Diario E. Swedenborgii commemoratorum, quibus adjecta est genealogia familiæ nob. Swedenborgiæ. Tübing. & Londoni 1859. 8:o. — Förord till skriften: De symboliska böckerna i förhållande till den Hel. Skrift. Chrstad 1862. 8:o. — Förord till C. A. Agardhs Saml. skrifter af blandadt innehåll. Lund 1863. 8:o. — Prolog vid philos. doctorspromotionen i Lund 1865. 4:o. — Minnestal öfver: fröken v. Gröninger, 1847; — prostinnan J. C. Bruzelius, 1848; — fabrikör J. P. Borg, 1851; — enkefru C. Tiliander, 1856. — Versar vid åtskilliga tillfällen. — Uppsatser af theologiskt, philologiskt och kyrkohistoriskt innehåll i in- och utländska journaler.

X. **Hampus Kristoffer Tullberg** 1829—40. Född i Nöbbeleö i Småland 1796; student 1816; philosophiæ doctor 1820; docent i österländska språk 1822; adjunct 1829 19/6; förestod professionen i österländska språk en del af

v. t. 1824 och 1830, hela läsåret 1832—33, v. t. 1834 och v. t. 1838; kyrkoherde i Stora och Lilla Slågarp af Lunds stift 1840; prost 1843.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De harmonia linguæ Hebrææ et Suecanæ. P. I (præs. Kjellin) II. 1821. 8:o. — Elementale Syriaqum. P. I, II. 1824. 8:o. — De progressu criticæ sacræ N. T. post Griesbachium. P. I—III. 1835. 8:o. — Initia linguæ Syriacæ. P. I—XIII. 1836—37. 8:o. — Theses. Wexioniæ 1832. 4:o. — Hebräisk ordbok för skolor och gymnasier. Lund 1835. 8:o. — Hebr. språklära. 1, 2 uppl. Lund 1826, 35. 8:o. — Hebr. läsbok. 1, 2 uppl. Ibm 1834, 41. 8:o. — Svensk språklära. Ibm 1836. 8:o. — Tysk språklära. Ibm 1838. 8:o. — Fransk språklära. Ibm 1839. 8:o. — Översigt av svänska rättskrivningsläran. Ibm 1841. 12:o. — Försakelsevännen eller några ord om det brända vinets styggelser och om bästa medlet till den skadliga dryckens utrotande. Malmö 1851. 8:o. — Svensk rättskrivningslära. Lund 1862. 8:o. — Bidrag till etymol. lexikon över främmande ord i sv. språket. Ibm 1868. 8:o.

XI. **Samuel Fredrik Krook** 1842—49. Född i Lannaskede i Småland 1805; student 1824; philosophiæ doctor 1829; docent i hebreiska och arameiska språken 1831; adjunct 1842 $^{16}/_{2}$; förestod under fyra år professionen i österländska språk; prestvigd 1844; kyrkoherde i Reng af Lunds stift 1849; prost 1852.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Liber Jonæ Suethice. P. I—III. 1831. 8:o. — De formis futuri linguarum Hebrææ et Arabicæ. 1841. 4:o.

XII. **Magnus Fredrik Brag** utn. 1853. Född i Lund 1820; student 1837; philosophiæ doctor (primus) 1841; docent i arabiska språket 1843; adjunct 1853 $^{17}/_{2}$; har under åtskilliga år enligt särskilta förordnanden förestått professionen i österländska språk.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Carmen Aschæ Arabice et Suethice. 1842. 4:o. — Num formæ, quas dicunt pausales, in Semitarum linguis occurrentes ad grammaticam condendam sunt idoneæ? P. I, II. 1852. 8:o. — Meditationes philologæ. Calmariæ 1851. 8:o.

E. o. Adjuncter.

I. **Petrus Rubenius** 1748—50. Född i Skåne 1720; docent i österländska språk 1743; e. o. adjunct 1748; kungl. secreterare och translator 1750. Död i Stockholm 1763.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund: De ultimis temporibus. 1744. 4:o. — Fortsättning af den visa Indianen Pilpays sedosagor eller konungaspegel. Öfvers. från turkiskan och persiskan. Sthlm 1762. 8:o. — Förmaning till faddrar. Ibm s. å. 8:o. — En frimurares välgrundade omdöme öfver menniskans stridiga tänke- och lefnadssätt. Ibm s. å. 8:o.

II. **Johan Norrman** 1813—15. Se e. o. professorer i österländska språk.

III. **Johan Blomstrand** 1816—17. Född i Bergunda i Småland 1788; student 1807; philosophiæ magister (primus) 1811; docent i romersk vältalighet och poesi 1812; e. o. adjunct 1816 $^{27}/_{12}$; adjunct vid Wexiö gymnasium 1817; lector i grekiska och hebreiska språken derstädes s. å.; prestvigd s. å. Död 1830.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De commoditate orationis. 1811. 4:o. — De antiquis poëtis et oratoribus legendis. 1813. 4:o. — Observationes in loca selecta s. cod. Vet. Test. fasc. I. 1816. 4:o. — Theses varii argumenti. Wexioniæ 1815. 4:o. — Parentatio manibus Haquini Sjögren. Ibm 1817. 4:o. — Theses Hebræo- & Græco-philologicæ. Ibm e. a. 4:o. — Tal vid bibelsällskapets sammankomst i Wexiö 1822. 8:o. — Conspectus rei criticæ s. codicis N. T.; oratio habita in gymnasio Wexionensi. Ibm 1827. 8:o.

II. Docenter.

I. **Sven Johan Munthe** 1741 –42. Se professorer i österländska språk.

II. **Petrus Rubenius** 1743—48. Se ofvan bland e. o. adjuncter.

III. **Johan Drysén** 1747—49. Född i Småland 1712; student 1732; disputerade under Levin Möllers och N. Stobæi præsidium 1741; philosophiæ magister 1745; docent 1747 $^{3}/_{3}$ med förordnande att "docera i mag. Rubens bortovaro;" lector vid Wisingsö gymnasium 1749; kyrkoherde i Algutsboda af Wexiö stift 1763; prost 1770. Död 1785.

IV. **Gustaf Sommelius** 1749—56. Se professorer i lärdomshistoria.

V. **Christian Wollin** 1751—58. Se professorer i medicinska faculteten.

VI. **Petrus Munck** 1753—57. Se procancellerer.

VII. **Peter Gustaf Osander** 1759—63. Född i Småland; student 1750; disputerade 1752 och 1753 under præsidium af Alin och Nelander; philosophiæ magister 1754; docent 1759 $^{6}/_{6}$; entledigad från docentbefattningen genom canc. br. 1763 $^{4}/_{3}$ för förfallolöst uteblifvande från universitetet.

VIII. **Johan Jacob Hellman** 1760—67. Se professorer i theol. faculteten.

IX. **Gunnar Laurentius Schevenius** i hebreiska 1771—74. Född i Skurup i Skåne 1747; student 1760; philosophiæ magister 1766; docent 1771 $^{8}/_{4}$; prestvigd s. å.; collega vid Ystads skola 1774; rector vid Carlskrona skola 1777; kyrkoherde i Oppmanna af Lunds stift 1786, i Fjelkinge 1796. Död 1809.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De Christo Matth. II: 23 a Nazaret denominato. 1770. 4:o.

X. **Nils Jonasson Bruzelius** 1773--76. Född i Skåne 1750; philosophiæ magister 1772; docent 1773 $^{11}/_{10}$; rector vid Helsingborgs skola 1776. Död 1787.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De præstantia linguæ Hebrææ. 1773. 4:o.

XI. **Andreas Hylander** 1776—82. Se professorer i theologiska faculteten.

XII. **David Salomon Wiggman** 1778—82. Döpt rabbin, antagen till docent genom canc. bref 1778 $^{18}/_{8}$ på grund af särskilt underdånig ansökan hos kgl. maj:t; följande året vid universitetet inskrifven såsom student för att kunna komma i åtnjutande af stipendium. Consistorium uttryckte vid frågan om Wiggmans anställning vid universitetet den farhåga, att "hans undervisning snart torde förvandlas i ett höfligt bettlande, och academien då tjena honom till ett hemvist och fristad." På grund af förfallolöst uteblifvande från universitetet förklarades han (canc. br. 1782 $^{28}/_{2}$) sina förmåner förlustig. Hans vidare öden äro obekanta.

XIII. **Henrik Gabriel Ståhl** 1784—85. Född i Småland 1762; philosophiæ magister 1781; docent 1784 $^{16}/_{3}$. Död i Lund såsom docent 1785.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De ineptitudine materiæ ad cogitandum. 1781. 4:o. — Diss. acad. in eo occupata, ut rationes nonnullas, quæ linguam Arabicam cultoribus perdiscendam suadeant, adferat. 1784. 4:o.

XIV. **Jöns Olsson** i arabiska språket 1785—88. Född i Ystad 1753; student 1770; prestvigd 1777; philosophiæ magister 1784; docent 1785 ¹⁶/₆; kyrkoherde i S. Willie och Örsjö af Lunds stift 1788; prost 1791. Död 1804.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Historia primi in Ægypto sultani Ahmed Ben Tulun. Arab. et Latine. 1785. 4:o. — Likpredikningar: öfver A. Rönbeck. 1801, och C. A. Hallenborg. 1804.

XV. **Georg Richard Ahlman** 1789—96. Född i Lund 1768; student 1783; philosophiæ magister 1787; docent 1789 ¹¹/₃; lärare vid skolan i Gefle 1796, i Malmö 1800; professor honorarius 1810; rector vid Malmö skola 1812; R. N. O. 1832. Död 1838. (Se vidare om honom Biogr. Lex. Ny följd I).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De gente et lingua Turcarum. P. I. 1788. 4:o. — Tal om det intressanta i skollärarens yrke. Lund 1808. — Minne af framl. rectorn Jöns Gersonius. Malmö 1815. 8:o. — Program vid reformationsfesten 1817. Ibm 1817. — D:o vid invigningen af Malmö lärdoms- och apologistskolas nya hus. Ibm 1827. 4:o.

XVI. **Anders Carlsson Kullberg-af Kullberg** 1797—98. Född i Strö i Skåne 1771; student 1788; philosophiæ magister (ultimus) 1793; docent 1797 ⁶/₂; e. o. cancellist i justitierevisionen 1798; auscultant i götha hofrätt s. å.; protocollssecreterare i kgl. maj:ts cancelli 1807; handsecreterare hos kronprinsen Carl August 1809; expeditionssecreterare i kgl. maj:ts cancelli 1810; cancelliråds namn, heder och värdighet 1812; R. N. O. 1815; en af de aderton i svenska academien 1817; adlad 1819; statssecreterares n. h. o. v. 1820, ordinarie statssecreterare vid ecclesiastikexpeditionen 1826; C. N. O. 1829; biskop öfver Calmar stift 1830; prestvigd s. å.; theologiæ doctor s. å.; philosophiæ jubelmagister 1844. Död 1851. — Under åren 1799—1805 hade biskop Kullberg fyra gånger vunnit svenska academiens pris i skaldekonsten, och var en af de sist qvarlefvande af den äldre svenska vitterhetsskolan.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De errorum caussis. 1793. 4:o. — Riksdags-tidningar. Sthlm 1809—10. — Poetiska försök. D. I, II. Ibm 1816. 8:o. — Tal i Svenska bibelsällskapet 1819. 8:o. — Till Calmar stifts presterskap. Herdabref. Calmar 1831. 4:o. — Predikan vid riksdagens slut 1835. Sthlm s. å. 8:o. — Tal vid invigningen af nya gymnasii- och skolhuset i Calmar. Calmar 1836. 8:o. — I *Sv. Akad:s Handl.:* Ålderdomen (Bd. III); — Husliga sällheten (Bd. IV); — Inträdestal öfver A. G. Silfverstolpe (Bd. VIII); — samt direktörstal vid åtskilliga tillfällen. — *Likpredikningar och minnestal:* öfver J. E. Palmsvärd. Sthlm 1821; — H. Battram. Ibm 1829; — J. J. Bergström. Calm. 1841; — Math. Dahm. Ibm s. å.

XVII. **Jonas Magnus Wettergrund** i österländska språk och grekiska 1799—1807. Född i Ölmstad af Linköpings stift 1768; student 1790; philosophiæ magister 1793; docent 1799 ²⁶/₄; prestvigd 1807; regementspastor vid kgl. kronobergs regemente; kyrkoherde i Runneby 1817; contractsprost 1823. Död 1841.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De obligatione hominis ad laborem. 1795. 4:o. — De usu et necessitate synchronismorum. 1796. 4:o. — De principibus mentis Kesrevan. 1802. 4:o. — Lexidion Arabico-Latinum. Lund 1807. 4:o.

XVIII. **Johan Norrman** 1808—13. Se e. o. professorer i österländska språk.

XIX. **Lars Gustaf Wimmerstedt** 1819—22. Se e. o. adjuncter utan bestämdt läroämne.

XX. **Hampus Kristoffer Tullberg** 1822—29. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XXI. **Samuel Fredrik Krook** i hebreiska och arameiska språken 1831—42. Se ofvan bland ord. adjuncter.

XXII. **Christofer Tegnér** i arabiska literaturen 1831—32. Född 1807 i Lund; student 1823; philosophiæ doctor 1829; docent 1831 $^{21}/_{7}$; v. conrector vid Malmö skola 1832, rector derstädes 1838; prestvigd s. å.; kyrkoherde i Kjellstorp af Lunds stift 1839; prost 1843; L. N. O. 1853.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Sura Korani XLV Arabice et Suethice. 1831. 4:o. — Aphorismi pædagogici (pro mun. rectoris obtinendo). 1833. 4:o. — F. G. W. Engelhardts Handbok i kyrkohistorien. III. Öfvers. Lund 1837. 8:o.

XXIII. **Fredrik Emanuel Borg** i arabiska literaturen 1836—39. Född i Malmö 1810; student 1824; philosophiæ doctor 1832; docent 1836 $^{22}/_{1}$; adjunct vid cathedralskolan i Lund 1839; rector vid Malmö skola 1840; R. N. O. 1854.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Carmen Tantharini, Arabice et Suethice. P. I, II. 1834. 4:o. — De fundamento, quo nitatur illa temporum Latinorum consecutionis doctrina. P. I, II. 1840. 4:o.

XXIV. **Magnus Fredrik Brag** i arabiska språket 1843—53. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XXV. **Andreas Petersson** i arabiska literaturen 1857—59. Född i Gråmanstorp i Skåne 1831; student 1852; philosophiæ doctor 1856; docent 1857 $^{21}/_{1}$; adjunct vid Lunds högre elementarläroverk 1859.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: E libro Ibn-Kuteibæ Ahadith el-Imame vel Sijase inscripto excerpta, e manuscripto Arabico Latine conversa. 1856. 4:o. — Expositio de quattuor primis Khalifis ad librum Kuteibæ ascriptum secundum codicem Lundensem. 1856. 8:o.

XXVI. **Herrman Emanuel Yllander** i hebreiska språket utn. 1833. Född i Herljunga i Westergöthland 1819; student i Uppsala 1839; prestvigd 1842; philosophiæ doctor i Lund 1862; docent 1863 $^{21}/_{4}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om vokalförändringarne i hebreiska språket. 1862. 8:o. — De formis verbi finiti in lingua Hebræa. 1863. 8:o. — Mindre poemer i period. skrifter.

XXVII. **Esaias Henrik Wilhelm Tegnér** i semitiska språk utn. 1865. Född i Kjellstorp i Skåne 1843; student 1859; phil. doctor (primus) 1865; docent s. å. $^{11}/_{7}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De nunnatione Arabica. 1865. 8:o. — Recensioner och anmälningar.

III. I Grekiska språket och literaturen.

I. Adjuncter.

I. **Carl Christian Eberstein** 1815—19. Född i Lund 1794; student 1802; philosophiæ magister 1811; docent i grekiska språket 1812; e. o. adjunct i philosophiska faculteten 1813; adjunct 1815 $^{12}/_{7}$; rector vid Helsingborgs skola 1819; professor honorarius 1821; prestvigd 1823; kyrkoherde i Wisseltofta af Lunds stift 1824; prost 1829; förflyttad till W. Karup 1835. Död 1858.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Sallustio, Thucydidem imitante. 1811. 4:o. — De viris apud Homerum memorabilibus. P. I—III 1812. 4:o. — Theogonia Hesiodi Suethice reddita. P. I—IX. 1813—17. 4:o. — Theses varii argumenti (pro mun. rectoris obtin.). 1816. 4:o. — De stilo elegiaco apud Romanos. 1820. 4:o. — De libertate animi ex principiis Kantianis,

Fichtianis et Schellingianis. 1821. 4:o. — Disquisitio theologica, an homo conversionis suæ ipse sit caussa. P. I, II. 1822. 4:o. — Dissertatio theologica de præstantia symbolorum ecclesiæ Lutheranæ. 1855. 4:o. — *Disp. Ups.*: De discrimine dictionis lyricæ Græcorum et Orientalium. P. I. 1815. 4:o. — Mina tidsfördrif. Skaldestycken. Helsingborg 1826. 8:o. — En årgång predikningar. Christianstad. 1829. 8:o. — Tal vid fru Engel Håkanssons, f. Rosencrantz, graf. Ibm 1831. 8:o. — Profpredikan inför Clara församling i Stockholm. Sthlm 1832. 8:o. — Profpredikan i Westra Karup 1834. Christianstad 1835. 8:o. — Dissertatio synodalis de morte. Lund 1836. 4:o. — Wisby stiftsmatrikel. Christianstad 1836. 4:o. — Mina höstblommor. Samlade skaldestycken. I, II. Lund 1853—60. 8:o. — Smärre broschyrer och uppsatser samt tillfällighetsversar.

II. **Carl Georg Brunius**, tillika adjunct i romersk vältalighet och poësi 1820—24. Se professorer i grekiska språket och literaturen.

III. **Christian Wilhelm Rodhe**, tillika adjunct i romersk vältalighet och poësi 1827—33. Född i Hvalinge af Götheborgs stift 1802; student 1821; philos. doctor 1823; docent i grekiska 1824; adjunct 1827 $^{6}/_{11}$; förestod professionen i romersk vältalighet v. t. 1828 och h. t. 1829, och i grekiska språket v. t. 1829 och h. t. 1832; prestvigd 1830; kyrkoherde i Efveröd 1833; contractsprost 1849. Död 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Luciani historiæ veræ liber primus Suethice. P. I, II. 1824. 4:o. — De concilio Amphictyonum. P. I—III. 1827. 8:o. — Justini martyris de theopneustia librorum sacrorum judicium. P. I, II. 1838. 8:o. — Xenophontis ars imperatoria sive cap. VI. lib. I. Cyropædiæ Suethice. P. I, II. 1831. 8:o. — Grekisk läsebok. Lund 1834. 8:o. — Vid pastorskan C. Lindqvists jordfästning i Åsums kyrka. Chrstad 1863. 8:o.

IV. **Anders Hallström** 1836—42. Född i Småland 1800; student 1822; philos. magister 1826; docent i grekiska språket 1828; adjunct 1836 $^{24}/_{3}$; förestod året 1841—42 grekiska professionen; kyrkoherde i Weddige af Götheborgs stift 1842. Död 1846.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De scholiis Græcorum. 1827. 8:o. — De vi et significatione casus genitivi Græcorum et Latinorum. 1835. 8:o. — Kyros' fälttåg och grekiska arméens återtåg af Xenophon. Öfvers. 1—4 uppl. Lund 1831—65. 8:o.

VI. **Mathias Nathanaël Cederschiöld** utn. 1844. Född i Lund 1810; student 1824; philos. doctor 1832; docent i grekiska språket 1836; adjunct 1844 $^{29}/_{6}$; förestod professionen i grekiska v. t. 1845, större delen af h. t. 1849, v. t. 1854, samt från och med v. t. 1857 till v. t. 1860.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Platonis apologia Socratis Suethice reddita. P. I—III. 1835—42. 8:o. — Commentatio academica de particulis Græcorum negativis. 1843. 8:o.

E. o. Adjunct.

I. **Carl Georg Brunius** 1816—20. Se ofvan.

II. Docenter.

I. **Mårten Meurling** 1764—. Född i Östergöthland; student i Uppsala 1755; philos. magister derstädes 1761; docent 1764 $^{21}/_{6}$; inskrifven i östgötha nation i Lund 1766.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De diversitate ingeniorum. 1767. 4:o.

II. **Adolf Fredrik Kjellin** 1773—74. Född i Fryksdalen i Vermland 1750; student i Uppsala 1766, i Lund 1771; philos. magister i Lund 1772 (ultimus); docent 1773 $^{6}/_{3}$; entledigad från denna befattning på grund af förfallolös frånvaro från universitetet 1774 $^{28}/_{11}$; vice consistoriinotarie i Carlstad s. å., ordinarie 1776; gymnasiiadjunct 1779; prestvigd s. å.; lector i vältalighet och poësi derstädes 1780; kyrkoherde i Fryksdalen af Carlstads stift 1786; contractsprost s. å.; præses vid prestmötet 1794; theol. doctor 1800. L. W. O. 1816. Död 1819.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. de Evangelio mortuis annuntiato 1 Pet. IV: 6. 1772. 4:o. — Program till lector M. Euréns inauguration. Carlst. 1787. -- Diss. synod. de gratia Dei in Christo data et vocatione in salutem. Ibm 1794. 4:o. — Plan till en ekonomisk socknebeskrifning, lämpad efter Wermlands-ortens läge, häfd och brukning. Ibm 1807. 8:o.

III. **Jöns Gersonius** 1774—80. Född i Womb i Skåne 1729; student 1747; philos. magister 1772; docent 1774 $^{26}/_{11}$; conrector vid Malmö skola 1780; rector vid samma skola 1799. Död 1812.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De opprobrio Ægypti. Jos. V: 9. 1773. 4:o.

IV. **Jonas Scarin** 1780—85. Född i Blidsberg i Westergöthland 1749; student i Uppsala 1769, i Lund 1777; philos. magister 1778; docent i romersk vältalighet 1779, i grekiska 1780 $^{6}/_{1}$; prestvigd 1785; legationspredikant i Constantinopel s. å.; sist lector i grekiska vid Skara gymnasium. Död 1806.

Tryckta Skrifter: Disp Lund.: Diss. sistens observationes quasdam in methodum discendi linguas. 1778. 4:o. — Aphorismi philosophici. 1779. 4:o. — De notitia linguarum Orientalium interpreti sacro necessaria. 1781. 4:o. — De metaphysica naturali. 1783. 4:o. — Aphorismi philosophici. 1785. 4:o.

V. **Jacob Nordgren** 1786—90. Född i Småland 1759; student 1777; philos. magister 1784; docent 1786 $^{10}/_{6}$; adjunct vid Wexiö gymnasium 1790; eloquentiæ & poëseos lector derstädes samt kyrkoherde i Öjaby af Wexiö stift; prost 1807; lector i historia 1808; kyrkoherde i Wernamo af Wexiö stift 1815. Död 1823.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Maroniana Homeri imitatione. 1786 4:o. — Positiones varii argumenti. Wexion. 1788. 4:o. — Positiones oratorii argumenti Ibm 1797. 4:o. — Theses theologicæ. Ibm 1801. 4:o.

VI. **David Munck af Rosenschöld** 1807—12. Se vice bibliothecarier.

VII. **Carl Christian Eberstein** 1812—13. Se ofvan bland ord. adjuncter.

VIII. **Carl Georg Brunius** 1815—16. Se prof. i grekiska språket o. literaturen.

IX. **Johan Högblad** 1815. Född i Norrland; student i Lund och philos. magister derstädes 1814; docent 1815 $^{12}/_{6}$. Svagsint, död kort derefter på dårhus i Stockholm.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De epigrammate Græco. 1815. 4:o.

X. **Jacob Faxe** 1820—27. Född i Lund 1796, son till procancelleren W. Faxe; erhöll studentbref 1804; philos. magister 1817; aflade juridisk examen 1818; e. o. cancellist i ecclesiastik-expeditionen af kgl. maj:ts cancelli 1819; docent 1820 $^{29}/_{7}$; innehade under kortare tider förordnanden att bestrida pro-

fessionen i lefvande språk (1821) och grekiska (1824); e. o. vice bibliothecarie 1823, bibliotheksamanuens s. å. Död 1827.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Platonis Menexenus Græce et Suethice. P. I—IV. 1820—22. 4:o. — Buttmann's Grekiska skolgrammatik. Öfvers. Lund 1825. 8:o. — Lange's Grekiska grammatik. Öfvers. Ibm 1826. 8:o.

XI. **Christian Wilhelm Rodhe** 1824—27. } Se ofvan bland ord. adjuncter.
XII. **Anders Hallström** 1828—36. }

XIII. **Severin Cavallin** 1843—58. Född i Borlunda i Skåne 1820; student 1831; philos. doctor 1841; docent 1843 $^{27}/_{9}$; prestvigd 1849; kyrkoherde i Hvellinge af Lunds stift 1858.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De formis casuum Græcorum. P. I, II. 1843. 8:o. — De optativo. P. I, II. 1844. 8:o. — Staten, dialog af Platon. Öfvers. D. 1—8. 1846—49. 8:o. - Principii Schleiermacheri dogmatici expositio critica. 1849. 8:o. - Lunds universitets matrikel. Lund 1846. 8:o. — Lunds stifts herdaminne efter mestadels otryckta källor utarbetadt. D. I—V. Ibm 1854—58. 8:o. - Om christligt familjelif, af H. W. J. Thiersch. Öfvers. Ibm 1855. 8:o. — Familjen af W. H. Riehl. Öfvers. Ibm 1856. 8:o. — Evangelisk pædagogik, af C. Palmer. Öfvers. Sthlm s. å. 8:o. -- Lucæ evangelium, utlagdt af W. Besser. Öfvers. Lund 1857. 8:o. — En årgång evangeliska predikningar af C. Palmer. Öfvers. 1-3 häft. Malmö 1857—60. 8:o. -- Predikningar på alla årets sön- och högtidsdagar af A. F. Huhn. Öfvers. 1—3 häft. Ibm 1857. 8:o. — Nils Lovén. Minnesord upplästa å Acad. Föreningen i Lund (i Lunds Studentkalender 1863—64). — Predikan på 1 sönd. e. Trettondedagen (i Lunds stifts Prest. Postilla 1 årg. Lund 1863). — Till minne af de efter prestmötet år 1858 aflidne prester inom Lunds stift. Föredrag vid prestmötet i Lund 1864 (tryckt i detta prestmötes handlingar). — Grimm, grek. och rom. hjeltesagor. Öfvers. I. Lund 1867. 8:o. — Smärre uppsatser i åtskilliga tidningar.

XIV. **Anders Olof Heurlin** 1853—59. Född i Tolg i Småland 1827; student 1844; philos. doctor 1850; docent 1853 $^{24}/_{1}$; lector i grekiska språket vid Götheborgs h. elementarläroverk 1859; t. f. rector vid samma läroverk sedan 1861.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De significatione verbis Græcorum mediis propria iisdemque a deponentibus discernendis, disquisitio grammat. 1852. 8:o. — De Lycurgi oratoris Attici vita et rebus gestis. 1859. 8:o. -- De attractione relativorum apud Atticos meditationes. Gothob. e. a. 8:o. — Årsberättelser om elementarläroverken inom Götheborgs stift jemte inbjudning till det högre elementarläroverkets årsexamen 1861—67. Götheb. s. å. 8:o. — Inbjudningsskrift till invigningen af Götheborgs h. elementarläroverks nya lärohus d. 23 Sept. 1862: Bidrag till Hvitfeldska stipendii-stiftelsens historia under äldre tider. Ibm 1862. 4:o.

XV. **Theodor Wisén** 1862—65. Se professorer i nordiska språk.

IV. I practisk philosophi.

I. Adjuncter.

Se adjuncter i theoretisk och practisk philosophi.

E. o. Adjunct.

I. **Lars Gustaf Palmqvist** 1824—26. Se adjuncter i historia.

II. Docenter.

I. **Claës Blechert Trozelius** 1745—48. Se professorer i economi.

II. **Erik Wikman** 1750. Född i Småland; student i Lund 1741; disputerade under præsidium af adj. Alin 1747; philos. magister 1748; docent 1750.

III. **Johan Ulmstedt** 1755—61. Född i Småland 1726; student 1748; philos. magister 1754; docent 1755 $^{9}/_{4}$; adjunct vid Calmar gymnasium 1761; lector i mathematik och logik derstädes 1763, i theologi 1782; slottspastor s. å.; contractsprost 1784. Död 1785.

Tryckta Skrifter: Ett latinskt program 1771. — Klagan vid sin hustrus M. E. Romanus jordfästning i Calmar domkyrka 1772.

IV. **Johan Unge** 1755—60. Född i Småland 1729; student i Lund 1747; philos. magister i Greifswald 1750; docent 1755 $^{19}/_{12}$; kyrkoherde i Sandsjö af Wexiö stift 1760; contractsprost 1788. Död 1797.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De indispensabilitate legum naturalium. 1753. 4:o. — Likpredikan öfver assessorskan v. Scheele.

V. **David Widegren** 1762—67. Född i Småland; student 1753; philos. magister (primus) 1760; docent 1762 $^{9}/_{7}$; kyrkoherde i Ryssby och Tutaryd af Wexiö stift 1767; v. præses vid prestmötet 1783; prost. Död 1791.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De custodia conscientiæ, felicitatis fundamento. 1761. 4:o.

VI. **Lars Carlsson Malmström** 1762—67. Född i Andrarum i Skåne; student 1748; philos. magister 1757; prestvigd s. å.; docent 1762 $^{9}/_{7}$; rector i Ystad 1767; kyrkoherde i Färlöf 1770; häradsprost 1790. Död 1811.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Disp. ad rationis ductum sistens felicitatem et infelicitatem 1762. 4:o. — Likpredikan öfver prosten Rusch i Broby. Lund 1792. 8:o.

VII. **Thure Weidman** 1767—71. Se professorer i theologiska faculteten.

VIII. **Gustaf Nelander** 1776—89. Född i Lund 1750, son af prof. J. Nelander; philos. magister 1772; e. o. bibliotheks-amanuens 1773; docent 1776 $^{30}/_{9}$; lemnade universitetet 1789; lefde sedermera på landsbygden i Östergöthland.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De dependentia idearum ex sensibus. 1766. 4:o.

IX. **Nils Caspar Liedbeck** 1777—92. Född i Lund 1754, son af matheseos professorn L. Liedbeck; inskrifven såsom student 1760; philos. magister 1775; docent 1777; notarie i theologiska faculteten; erhöll afsked från denna syssla och docenturen 1792. Död i Lund 1799.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De jure moderaminis inculpatæ tutelæ. 1776. 4:o.

X. **Pehr Walbom** 1786—92. Född i Wallerstad i Östergöthland 1761; student i Lund 1778; philos. magister 1784; docent 1786 $^{20}/_{2}$; prestvigd 1787; e. o. bataljonspredikant vid Sprengtportska regementet 1792; vice regementspastor vid samma regemente 1795; garnisonspastor i Helsingborg 1797; kyrkoherde i Hvarf af Linköpings stift 1816; contractsprost 1818. Död 1829.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De affectibus non eradicandis, sed ratione moderandis. 1785. 4:o.

XI. **Lars Johan Nordström** 1790—1802. Se adjuncter i theoretisk och practisk philosophi.

XII. **Anders Gullander** 1802—09. Född 1779 i Brandstad i Skåne; student 1789; philos. magister 1799; docent 1802 $^{5}/_{12}$; prestvigd 1807; 2:dre stadscomminister i Lund 1809; kgl. hofpredikant 1812; kyrkoherde i Malmö S:t Petri och Sallerups församlingar 1814; prost s. å.; contractsprost 1815; vice præses vid prestmötet 1826; theol. doctor 1830; kyrkoherde i Bunkeflod 1832; L. N. O. 1842; erhöll afsked från contractsprostbefattningen 1849; philos. jubelmagister 1850. Död 1862, såsom senior bland stiftets presterskap.

Tryckta Skrifter: *Disp. Lund.*: De vi argumenti moralis ad probandam existentiam Dei. 1802. 4:o. — Predikan i Dalby kyrka vid drängen Mårten Bengtssons, i anledning af skånska upproret 1811, afrättning 1812. Lund s. å. 8:o. — Tal på Malmö afrättsplats 1819, då mördarne W. Ahlström och J. Löfberg afrättades. Malmö s. å. 8:o. — Quæstiones synodales de prædestinatione. 1826. 4:o. - *Predikningar:* Pingstdagen 1826, med ett tal i anledning af H. K. H. hertigens af Skåne födelse; — Juldagen 1827; — Nyårsdagen 1828. — *Likpredikningar och minnestal:* öfver prosten N. C. Holst i Tygelsjö 1815; — prosten P. Gullander i Brandstad 1816; — commerserådet och ridd. F. Suell 1817; — prosten J. M. Palm i Norrhviddinge 1818; — presidenten och landshöfd. baron W. af Klinteberg 1829; - contractsprosten W. F. Nibelius 1830; — stadscomministern i Malmö Å. L. Holst; — professorskan Sara Tegman, f. Gjörloff 1834; — borgmästaren, rådman J. Kjellander; — borgmästaren, lagmannen A. Falkman (parentation i Malmö S:t Knutsgille) 1836.

XIII. **Henrik Schartau** 1816—24. Se e. o. adjuncter utan best. läroämne.

XIV. **Paul Gabriel Ahnfelt** 1826—30. Född i Gullarp i Skåne 1803; student 1817; philos. magister 1823; docent 1826 $^{26}/_{5}$; kyrkoherde i Bosarp af Lunds stift 1830; prestvigd s. å.; prost 1837; transp. till Farhult 1849. Död 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De libertate hominis morali. P. I, II. 1826. 4:o. — Det uppenbarade ordets eviga lifskraft. Tal i Lunds bibelsällskap 1833. Lund 1833. 8:o. (ur Theol. Quartalskrift). — Tal vid Lunds nykterhetssällskaps sammanträde (Lunds nykterh. sällsk. Handl. häft. II). Ibm 1838. 8:o. — Tal vid Bosarps och Strö nykterhetssällskaps sammanträde 1—3 uppl. Ibm 1838—39. 8:o. — Välment försök att i enlighet med förnuftet uttolka vissa svårare ställen i nykterhetsskrifterna. Ibm 1838. 8:o. — Profpredikan i Kjellstorp på 3:dje sönd. i Fastan. Ibm 1839. 8:o. — Liktal öfver kammarh. baron Trolle. Ibm 1839. 8:o. — Predikan hållen i Helsingborgs kyrka 12:e sönd. e. Trinitatis. Helsingb. s. å. 8:o. — Profpredikan i Ronneby 6:de sönd. e. Trinitatis 1842. — Tal hållet vid Lunds nykterhetssällskaps sammanträde 1844. Lund 1844. 8:o. — Om den Straussiskt-kritiska ståndpunktens förhållande till tidehvarfvets kristliga medvetande. Ibm 1841. (i Theol. Quartalskrift). — C. Palmer, evangelisk homiletik, öfvers. Lund 1846. 8:o. — Redigerade under någon tid Nykterhetsvännernas Tidning. — Biskopsvalet i Lilla Salamancha d. $^{24}/_{11}$ g. st. 1754. Biografiska skizzer af ett upplöst prestsällskap. Helsingb. 1855. 8:o. — Statskyrka eller frikyrka? Ett försök att fatta frågan rent. Lund s. å. 8:o. — Öppet sändebref och genmäle (till red. af Svensk kyrkotidning, till försvar). Helsingb. s. å. 8:o. - Prestmötet i Kristianstad d. 3 Sept. 1856. Historiskt aktstycke och ett bidrag till Lunds stifts herdaminne. Ibm 1856. 8:o. — H:rr kommitterades underd. förslag till förklaring öfver Luthers Lilla katekes. 1856. 8:o. — En nyluthersk bekännelse enfaldeligen granskad. Ups. 1857. 8:o. — Studentminnen. Anteckningar och tidsbilder från hemmet, skolan, universitetet och församlingen. I, II. Sthlm och Helsbg s. å. 8:o. — Predikningar öfver epistlarne på alla årets sön- och högtidsdagar. I. b. 1—3. Sthlm 1859—60. 8:o. — Lunds universitets historia. Ibm 1859. 8:o.

XV. **Alexis Edvard Lindblom** 1831. Se adjuncter i theoretisk och practisk philosophi.

XVI. **Johan Victor Hotlund** 1833—45. Född i Carlskrona 1811; student 1827; philos. doctor 1832; docent 1833 $^{16}/_{9}$; förestod professionen i practisk

philosophi v. t. 1834; större delen af året 1837, v. t. 1838, h. t. 1839, v. t. 1840— h. t. 1841; prestvigd 1836; kyrkoherde i Fridlefstad af Lunds stift 1845; contractsprost 1848; kyrkoherde i Knästorp af Lunds stift 1864.

Tryckt Skrift: *Disp. Lund.*: Placita Stoicorum nonnulla, quæ summum spectant moralitatis principium, cum Kantianis comparata. P. I, II. 1833. 4:o.

XVII. **Carl Theodor Fagerlund** i practiska philosophiens historia, utn. 1868. Född i Carlskrona 1840; student 1856; philos. candidat 1864; docent 1868 20/1.

Tryckt Skrift: *Disp. Lund.*: Om det moraliskt ondas grund enligt Kant, Fichte, Schelling och Schleiermacher. 1867. 8:o.

V. I historia.

I. Adjuncter.

I. **Johan Henrik Lidén** 1770—77. Född i Linköping 1741, student i Uppsala 1758 och philos. magister 1764, blef han kort derefter anställd såsom amanuens vid Uppsala universitets bibliothek och kunde börja att egna sig åt de sysselsättningar, som alltjemt förblefvo föremålet för hans verksamhet. Åren 1768—70 företog han en studieresa till Tysklands och Englands universiteter och till Paris, och utnämndes kort efter återkomsten till fäderneslandet till adjunct i historia vid Lunds universitet. Såsom sådan var han likväl aldrig verksam: redan 1771 angripen af den svåra sjukdom, som för alltid skulle fästa honom vid sjuksängen, kunde han ej länge qvarstanna i någon offentlig anställning. Sedan han 1777 erhållit afsked från sin adjunctsbefattning, lefde han i privatlifvets lugn i Norrköping. Ännu från sin sjuksäng egnade han åt literaturen och vetenskaperna sin kärlek och rastlösa verksamhet, och stod i de närmaste förhållanden till nästan alla sin tids inom den svenska literaturen mest framstående män. Derjemte utöfvade han, understödd af en ej obetydlig enskilt förmögenhet, en verksamhet såsom mæcenat, som, oafsedt hans förtjenst om den svenska lärdomshistorien, skulle hafva varit tillräcklig att hos efterverlden i ett tacksamt minne bevara hans namn. Företrädesvis var det Uppsala universitet, som han tid efter annan riktade med betydliga donationer; men äfven Lunds universitet förvarar i sitt bibliothek en ej obetydlig samling af företrädesvis historiska arbeten, skänkta ur Lidéns stora boksamlingar. 1779 erhöll han titel af professor och afled i Norrköping 1793. Han minne firades vid Lunds universitet med en parentation af historiæ literariæ docenten L. P. Wåhlin och ett sorgeqväde af M. Stoltz.

Tryckta Skrifter: *Disp. Ups.*: Historiola literaria poëtarum Suecanorum. P. I. (præs. Aurivillius) II—IV. 1764—72. 4:o. — A. Rydelii Opuscula Latina. Norrcop. 1778. 8:o. — Catalogus disputationum in academiis et gymnasiis Sueciæ, atque etiam a Suecis extra patriam habitarum, quot huc usque reperiri potuerunt. Sect. I: Disputationes Upsalienses; Sect. II: Disputationes Lundenses; Sect. III: Disp. Aboenses.; Sect. IV: Disputationes gymnasticæ; Sect. V. Disp. synodales. Ups. 1778—80. 8:o. — J. F. Krygers svar på frågan: om svenska folket är i af- eller tilltagande i seder? med företal. Ups. 1782. 8:o. — Anmärkningar öfver animaliska magnetismen och svedenborgianismen. Norrkpg 1787. 4:o. — Från sällskapet pro sensu communi, rörande animaliska magnetismen och svedenborgianismen. Ibm s. å. 8:o. — Handlingar rörande riksdagen 1682, med företal och anmärkningar. Ibm 1788. 8:o. — Repertorium Benzelianum. Sthlm 1791. 8:o. — Brefväxling emellan Eric Benzelius och Gustaf Benzelstierna. Linköp. 1791. 8:o. — Åtskilliga smärre uppsatser i periodiska skrifter.

II. **Erland Samuel Bring** 1778—79. Se professorer i historia.

III. **Jonas Nehrman** 1780—89. Född i Lund 1750; philos. magister 1768; amanuens vid universitetsbiblioteket 1772; adjunct och vice bibliothecarie 1780 $^{3}/_{3}$; prestvigd 1788; kyrkoherde i Hvellinge och Fuglie af Lunds stift 1789; prost s. å. Död 1811.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De Saxone Grammatico historico. 1772. 4:o.

IV. **Christian Wåhlin** 1790—95. Se professorer i theologiska faculteten.

V. **Nils Henrik Sjöborg** 1796—99. Se professorer i historia.

VI. **Lars Peter Wåhlin**, tillika adjunct i romersk vältalighet 1801—05. Född i Glimåkra i Skåne 1772; student 1782; philos. magister 1790; docent i lärdomshistoria 1793; prestvigd och theol. candidat 1800; adjunct 1801 $^{22}/_{6}$; theol. licentiat s. å.; kyrkoherde i Farhult af Lunds stift 1805; theol. doctor 1809; prost 1810; kyrkoherde i Norrhviddinge af Lunds stift 1819. Död 1834. (Se vidare om honom Biogr. Lexikon XXI, 262 o. f.)

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De ratione virtutes animi excitandi et excolendi, naturæ congrua. P. I, II. sect. 1, 2. 1791 - 95. 4:o. — Scientiæ historiam illustrantes. 1796. 4:o. — De expeditione Tartarorum in Russos. I, II. e. a. 4:o. — De progressu philosophiæ theoreticæ sæc. XVIII. P. I. e. a. 4:o. — De Britannia gentium adventibus et hospitiis adita. P. I - IX. 1798 - 1800. 4:o. — De argumento libri, qui inscribitur Critik der reinen Vernunft. 1799. 4:o. — Primæ origines medicinæ. 1800. 4:o. — De magistratibus Romanorum. e. a. 4:o. — De fontibus notionis propriæ. 1801. 4:o. — De studio theologico Deo hominibusque infesto. I, II. 1831. 4:o. — Naturrättens första grunder af Nörregaard. Lund 1796. 8:o. — Carolina, en månadsskrift. Ibm 1798. 8:o. — Cicero de officiis med svenska anmärkningar. Ibm 1800. 8:o. — Nådens ordning. 1, 2 uppl. Ibm 1814. 8:o. — Andaktsbok för enskild gudstjenst. I, II. Ibm 1827, 28. 4:o. — Besvärshandlingar, tryckta i Antiqvartalskrift. Ibm 1831. 8:o. — Fritalaren af Rahbek, öfvers. Götheb. 1797; m. fl. öfversättningar. — *Likpredikningar, minnestal* m. m.: öfver prof. Lidén 1797; — prosten Lorich 1804; — fru Lundberg i Strö; — fru Lundberg i Fjerrestad 1812; — prosten Hjertman i Halmstad 1818; — domprosten Chr. Wåhlin 1830; — Eugenie Henrika Dahl 1831.

VII. **Carl Wetterberg** tillika adjunct i romersk vältalighet 1806—17. Född i Svenljunga i Halland 1770; student 1789; philos. magister 1793; docent i poësi 1794; adjunct 1806 $^{7}/_{1}$; kyrkoherde i Ljungby af Götheborgs stift 1817. Död 1825.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Mores Græcorum ætate heroica. 1793. 4:o. — De cultu carminis Virgiliani. 1794. 4:o. — De virtutibus orationis ligatæ et solutæ. 1798. 4:o. — De convenientia stili figurati apud Græcos et Hebræos. 1799. 4:o. — De veterum Massiliensium in Scandinaviam navigationibus. 1801. 4:o. — Aphorismi morum doctrinam spectantes. 1804. 4:o. — Latinska carmina vid åtskilliga tillfällen.

VIII. **Anders Otto Lindfors** 1811—14. Se professorer i romersk vältalighet och poësi.

IX. **Bengt Magnus Bolméer** 1816—24. Se professorer i österländska språk.

X. **Lars Gustaf Palmqvist** 1826—37. Född 1797 i Unnaryd i Småland; student 1817; philos. doctor 1820; docent i didaktik och pædagogik 1822; e. o. adjunct i practisk philosophi 1824; adjunct i historia 1826 $^{30}/_{10}$; förestod professionen i historia 1826—28; h. t. 1831, h. t. 1834. v. t. 1835 och 1836, samt

professionen i theoretisk philosophi v. t. 1831; kyrkoherde i Tullstorp af Lunds stift 1837; prost s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Deo ex principiis philosophiæ Stoicæ dogmata. P. I–III. 1821. 8:o. — De fine civitatis. P. I–III. 1825. 4:o. — De Normannis, Italiam occupantibus. P. I–III. 1826. 4:o. — Comm. exeget. theolog. versiculi XVIII cap. IX. epistolæ Paulinæ ad Romanos. P. I–IV. 1829. 8:o. — Genealogia Frithiofiana. P. I–III. 1831. 4:o. — De doctrina prædestinationis in ecclesia nostra docenda. P. I–IV. 1833. 8:o. — Saga, berättelser i äldre och nyare historien. H. I. Chrstad 1830. 8:o. — Predikan på 1 sönd. i Adv. (i Lunds stifts Presterskaps Post. 2 årg. 1863). — Åtskilliga biographier i Biogr. Lexicon, samt smärre uppsatser.

XI. **Abraham Peter Cronholm** 1838—49. Se e. o. professorer i historia.

XII. **Niklas August Tengberg** 1858—63. Se professorer i historia.

XIII. **Clas Theodor Odhner** utn. 1865. Född i Alingsås landtförsamling 1836; student i Uppsala 1851; philosophiæ doctor derstädes (primus) 1860; docent i allmän historia vid Uppsala universitet 1860; adjunct vid Lunds universitet 1865 $^{11}/_{8}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Bidrag till svenska städernas och borgareståndets historia före 1633. 1860. 8:o. — *Disp. Lund.*: Om svenska statsförvaltningens organisation under drottning Christinas förmyndare. 1865. 8:o. — Bidrag till svenska stadsförfattningens historia (i Ups. kgl. Vet. Societets Handl. 1861). — Om möjligheten af historiens philosophi (i Ups. univ. årsskrift 1862). — Om den nyaste Macchiavelli-literaturen (i Nord. univ. tidskrift 7:e årg.). — Sveriges inre historia under drottning Christinas förmyndare. Sthlm 1865. 8:o. — Om nationalitetsprincipen med särskildt afseende på Norden (i Nordisk tidskrift utg. af G. K. Hamilton, 1867). — Sveriges förbindelser med Venetianska republiken under 17:de århundradet (Ibm s. å.). — Om de svenska städernas kommunala utveckling under 17:de århundradet (Ibm s. å.). — Unionen emellan England och Skottland (Ibm 1868). — Smärre uppsatser och recensioner i periodiska skrifter.

XIV. **Martin Julius Johan Weibull** i allmän historia utn. 1866. Född i Landskrona 1835; student 1853; philosophiæ doctor (ultimus) 1862; amanuens vid universitetets historiska museum och myntcabinett s. å.; docent i historia s. å.; innehafvare af en af de adjuncturer, som ej äro fästade vid bestämdt läroämne och adjunct i allmän historia 1866 $^{22}/_{12}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Skåne vid medlet af 17:de århundradet. I. 1862. 8:o. — Förbundet mellan Sverige och Frankrike 1672. 1865. 4:o (i Lunds univ. årsskrift 1864). — Sånger af en svensk fånge i Simbirsk (i Bidrag till det Carolinska tidehvarfvets vittra literatur ur Lunds universitets handskriftsamling, utg. af M. Weibull och F. Braune. Lund 1868. 8:o). — Lunds universitets historia. I, II (i förening med Elof Tegnér). Ibm s. å. imp. 8:o.

E. o. Adjuncter.

I. **Bengt Magnus Bolméer** 1815—16. Se professorer i österländska språk.

II. **Sven Hylander** 1820—25. Född i Lund 1797; student 1810; philosophiæ magister 1817; docent i lärdomshistorien 1818; e. o. adjunct 1820 $^{12}/_{6}$. Död 1825.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De literarum in Suecia studiis. 1818. 4:o. — Catalogus reliquiarum sanctorum in ecclesia Lundensi. P. I, II. 1820. 8:o. — Acta, literæ et observationes ad historiam Scandinavicam medii et recentioris ævi. P. I, II. 1822. 8:o. — Index

geographicus in cap. I operis cosmographici Ibn el Vardi, quod edidit et Latine vertit d:r And. Hylander. P. I—V. 1823. 4:o.

III. **Nils Lindgren** 1829—30. Född i Bogesjö i Småland 1803; student 1821; philosophiæ doctor (primus) 1826; docent i allmän historia 1827; e. o. adjunct 1829 [21]/[6]; lector i historia vid gymnasium i Calmar 1830, lector i samma ämne i Wexiö 1831; prestvigd 1837; theologiæ lector vid samma gymnasium 1839; rector vid Wexiö gymnasium 1833—34, 1838—39 och 1842—43; kyrkoherde i Wäckelsång af Wexiö stift 1843; prost s. å.; theologiæ professor honorarius 1844; riksdagsfullmäktig för Wexiö stift 1847—48; och utsedd till riksdagsfullmäktig 1850, men afsade sig detta förtroende; L. N. O. 1851.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Spartanorum et Atheniensium de hegemonia ante Periclem contentio. P. I—IV. 1827. 4:o. — Om grekiska kolonierna i allmänhet. D. I—VIII. 1828. 4:o. — De historica Cyropædiæ Xenophonteæ auctoritate. P. I—III. 1829. 4:o. — Panthea et Abradatas, narratio Xenophontea. 1830. 8:o. — Morientis Cyri majoris ad filios et amicos oratio. e. a. 8:o. — Thucydidis de rebus Græcorum antiquis exordii loco disputatio. P. I, II. 1830. 8:o. — Theses historicæ. Calmar e. a. 8:o. — Theses historicæ. Wexion. 1831. 4:o. — Berättelser ur danska och norska historien af Munthe. Öfvers. Calmar 1832. 8:o. — Program vid rectorsombytet vid Wexiö gymnasium. Wexiö 1834. fol. — Minnesord öfver prosten och kyrkoherden i Lenhofda Johan Engstrand. Wexiö 1835. 8:o. — Seniorn bland rikets presterskap, contractsprosten m. m. d:r Samuel Heurlins lefnad. Ibm 1836. 8:o. — Origo pietismi Speneriani altius repetita et breviter explicata, commentatio theologica. Ibm 1837. 8:o. — Program vid rectorsombytet. Ibm 1839. fol. — Åminnelsetal öfver contractsprosten och kyrkoherden m. m. d:r C. M. Agrell. Ibm 1840. 8:o. — Tal vid invigningen af Wexiö söndagsskola för handtverkslärlingar. Ibm 1841. 8:o. — Tal i åtskilliga ämnen hållna å Wexiö gymnasium. Ibm s. å. 8:o. — Inbjudning på 200:de årsdagen af Wexiö gymnasii stiftelse till bildande af en stipendiifond för ynglingar från läroverket under deras academiska studiitid. Ibm 1843. fol. — Program vid Wexiö gymnasii och skolas fest på 25:e årsdagen af Carl XIV Johans regering. Ibm s. å. fol. — Program vid Wexiö gymnasii tvåhundraårs jubelfest. Ibm s. å. fol. — Progr. vid rectorsombytet. Ibm s. å. fol. — Tal, tillegnade äkta makar, föräldrar och barn, husbönder och tjenare. Ibm 1861. 8:o. — Handl. rör. Åkianismen jemte inledande betraktelser. Föredrag vid prestmötet i Wexiö 1867. Lund 1867. 8:o.

IV. **Abraham Peter Cronholm** i nordiska historien och antiqviteterna 1834—38. Se e. o. professorer i historia.

II. Docenter.

I. **Zacharias Kihlgren** 1743—47. Född i Wä i Skåne 1713; student 1731; philosophiæ magister 1741; docent 1743 [11]/[6]; rector vid Christianstads skola 1747; prestvigd 1759; kyrkoherde i Harlösa och Hammarlunda af Lunds stift 1762, i Köpinge och Lyngsjö af samma stift 1769; contractsprost 1779. Död 1791.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De liturgiis in genere. 1746. 4:o. — Underdånig fägnad på DD. MM. kröningsdag d. 21 Nov. 1751, betygad på Christianstads rådhus. Sthlm 1752. 4:o. — Personalier öfver h:r Malte Ramel till Maltesholm. Lund s. å. 4:o. — Likpredikan öfver friherrinnan Ch. E. Liewen, med bifogade personalier. Ibm 1761. 4:o. — Åtskilliga svenska versar.

II. **Bengt Bergius** 1747—49. Född på säteriet Lifvered i Westergöthland 1723; student 1741; philosophiæ magister 1745; docent 1747; begaf sig 1749 till Uppsala och sedermera till Åbo universitet; e. o. assessor vid kungl. antiqvitets-

archivet 1758; banco-commissarie 1762. Död i Stockholm 1784. (Se vidare om honom Biogr. Lex. II, 173 o. f.).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De baculis nuntiis, vulgo bodkaflar. P. I. 1748. 4:o. — Kärlekshändelser imellan h:r Eric Gustafsson Stenbock och fru Magdalena Sture till Hörningsholm år 1573. Sthlm 1752. 8:o. — Nytt förråd af äldre och nyare handlingar rörande nordiska historien 1—4 st. Ibm 1753—54. 4:o (af 5:te st. blefvo 2 ark tryckta, men aldrig utgifna). — Bref om vetenskapernas upkomst af h:r de Maupertuis. Öfvers. Ibm 1756. 4:o. — Drottning Christinas betraktelser öfver Alexander den Stores lefverne och bedrifter. Öfvers. Ibm s. å. 8:o. — Biskopen d:r A. Rydelii herdabref, jemte hans afhandling om själen. Ibm 1757. 8:o. — Småsaker till nöje och tidsfördrif. D. 1—8. Ibm 1756—57. 8:o. — Allehanda. D. 1—3. 1757—58. 8:o. — K. Carl IX:s rim-chrönica, samt k. Gustaf Adolphs påbegynta chrönica, jemte bilagor af 96 bref och handl. Ibm 1759. 4:o. — I *kgl. Vet. Akad:s Handl.*: Om det hvita species af råttslägtet 1761; — Om ett lycoperdon af sällsam storlek, 1762; — Om hvitkålssvampen, 1765; — Om corinthiska rättikan, 1767; — Tal om svenska ängsskötseln och dess främjande genom lönande grässlag; vid præsidii nedläggande 1769; — Tal om läckerheter, både i sig sjelfva sådana och för sådana ansedda genom folkslags bruk och inbillning, I, II; vid præsidii nedläggande 1780. Sthlm 1783, 87. 8:o.

III. **Arvid Trolle** 1748—52. Se adjuncter utan bestämdt läroämne.

IV. **Peter Lorentz Trägårdh** 1750. Född i Bleking; student 1741; philosophiæ magister 1748; docent 1750 $^{2}/_{1}$; orerade på latinsk vers å universitetets vägnar till firande af kronprinsen Gustafs födelsedag 1749 samt vid prins Fredrik Adolfs födelse på svensk vers 1750; sedermera enskilt lärare i det grefliga Braheska huset, hvarest han vistades till sin död, som inträffade å Skokloster 1781.

Tryckta Skrifter:. Sammandrag af Olof v. Dalins Svea rikes historia. Sthlm 1758. 8:o. — Latinskt qväde vid prins Gustafs födelse (tryckt i Salvii Lärda Tidningar 1746).

V. **Andreas Peter Stobæus** i "historien, antiqviteterna och de lärda språken" 1752—56. Se professorer i romersk vältalighet.

VI. **Kilian (Nilsson) Stobæus** i "historien, i synnerhet lärdomshistorien" 1755—68. Född i Lund 1735; student 1750; philosophiæ magister 1754; docent 1755 $^{18}/_{11}$; collega vid Lunds skola 1768; tjenstfri 1779; erhöll rectors namn, heder och värdighet. Död 1796.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. moral. eorum, quæ de philosophiæ practicæ excellentia, nexu cum felicitate reipublicæ, atque proëdria in scientiarum philosophicarum foro in genere observari merentur, protheoriam primamque partitionem exhibens. 1755. 4:o. P. II: de fatis moralium disciplinarum antiquissimis. 1758. 4:o. — P. III: De prima origine dignitate atque reali existentia legum naturalium. 1766. 4:o.

VII. **Jonas Nehrman** 1773—80. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

VIII. **Olof Agrell** 1780—83. Född i Hyby i Skåne 1745; student 1770; philosophiæ magister 1775; docent 1780 $^{11}/_{9}$; inskrifven i cancellicollegium 1783; consulatssecreterare i Marocco 1789; vice consul i Algier 1799; återvände till Sverige 1802; commerceråd; R. R. S:t Annæorden. Död i Götheborg 1832. (Se vidare om honom Biogr. Lex. I, 110).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De origine legum in civitate earumque vi obligandi. 1777. 4:o. — Bref om Marocco. Sthlm 1796. 8:o. — Ytterligare bref om Marocco samt till en del om Spanien och Portugal. Ibm 1807. 8:o. — Antenors resor i Grekland och Asien. Öfvers. I—III. Ibm 1803. 8:o.

IX. **Christian Wåhlin** 1785—90. Se professorer i theologiska faculteten.

X. **Georg Ebbe Roth** 1787—1810. Född i Bleking 1760; philosophiæ magister 1781; docent 1787 $^{29}/_{6}$; afsked från denna befattning 1810; vistades sedermera såsom enskilt lärare inom den friherrliga Trolleska slägten. Död 1829.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. historico-philosophica sistens fata philosophiæ moralis. P. I. 1784. 4:o. — De monarchia Siciliensi. 1790. 4:o.

XI. **Nils Henrik Sjöborg** 1790—96. Se professorer i historia.

XII. **Carl Clemens Rothstein** i numismatik och fäderneslandets antiqviteter 1805 10. Född i Stockholm 1780; student 1790; philosophiæ magister 1802; docent 1805 $^{8}/_{7}$; rector vid Landskrona skola 1810; kyrkoherde i Bosarp och Strö af Lunds stift 1812. Död 1818.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. histor. de Snorrone Sturlæ filio ejusque scriptis. P. I, II. 1804—06. 4:o. — De historia ex antiquis nummis illustranda. 1805. 4:o. — De peregrinationibus religiosis Scandinavorum. P. I. 1808. 4:o. — Theses (pro munere rectoris). 1809. 4:o.

XIII. **Bengt Magnus Bolméer** 1810—15. Se professorer i österländska språk.

XIV. **Pehr Gustaf Berggren** i nordiska antiqviteterna 1811—14. Född på Hveningehult i Calmar län 1784; student i Lund 1801; philosophiæ magister 1808; prestvigd 1810; docent och amanuens vid historiska museum 1811 $^{8}/_{2}$; afsked 1814; vic. lector vid Calmar gymnasium 1812; lector i mathematik vid samma gymnasium 1816; philosophiæ lector 1821; theologiæ lector 1825. Död s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De numis Gothlandicis. 1811. 4:o. — De methodo tangentium directa ad hyperbolam Apollonianam applicata. 1812. 4:o.

XV. **Johan Gustaf Liljegren** i fäderneslandets antiqviteter 1815—16. Se e. o. adjuncter i philosophiska faculteten.

XVI. **Johan Peter Hansson** i allmän historia 1815—20. Född i Carlskrona 1794; inskrifven såsom student 1797; philosophiæ magister 1814; docent 1815 $^{10}/_{7}$; rector vid Christianstads skola 1820; prestvigd 1827; kyrkoherde i Stora och Lilla Slågarp af Lunds stift 1832. Död 1838.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Historia poëseos borealis antiquæ. 1815. 4:o. — Theses (pro mun. rectoris). 1820. 4:o. — Minnesord öfver landskamereraren Kjellander. Lund 1830. — Program vid jubelfesten 1830. Christianstad s. å. — Homiletiskt magasin. Valda högmesso-predikningar af detta århundrades mest berömda predikanter, i öfvers. utg. af N. Lovén och J. Hansson. Bd. I—III. Ibm 1831—34. 8:o. — Dessutom några öfversättningar.

XVII. **Johan Magnus Almqvist** i allmän historia 1824—25. Född i Stockholm 1799; student i Uppsala 1819 och i Lund 1820; philosophiæ doctor 1823; docent 1824 $^{12}/_{2}$; prestvigd s. å.; pastorsadjunct i S:t Claræ församling i Stockholm 1825; e. o. kungl. hofpredikant 1827; theologiæ adjunct vid kungl. krigs-academien på Carlberg 1829; tillika reg:tspastor vid kgl. Södermanlands regemente s. å.; kyrkoherde i Skärstad af Wexiö stift 1830; contractsprost 1841; præses vid prestmötet i Wexiö 1859; theologiæ doctor 1860; L. N. O. 1862; riksdagsfullmäktig för Wexiö stift vid riksdagarne 1844, 50, 53, 56, 59, 62 och 65.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De variis reipublicæ Suio-Gothicæ regendæ formulis, disquisitio historica. 1823. 4:o. — Försök att bevisa öfverensstämmelsen emellan Lutherska kyrkans symboliska böcker eller ett annat svar på frågan: hvilken är Sveriges religion? Sthlm 1827. 8:o. — Tal vid Alb. Bergs begrafning i Storkyrkans grafkor. Sthlm 1829. 8:o. — Andaktsminnen jemte inledning till undersökning om Lutheranismens förhållande till vår tids christliga öfvertygelse. Jönkpg 1833. 8:o. — Det nya templets byggnad, predikan i M. P. i Jönkpg 1836. 8:o. — Griftetal öfver statsfrun grefvinnan Augusta Hamilton f. Liljencrantz. Jönkpg 1840. 8:o. — Predikan på klagodagen 1844. Ibm s. å. 8:o. — Betänkande om vår tids samhällsfrågor. Ibm 1850. 8:o. — Evang. Lutherska lärans sanning med hufvudsakligt afseende på reformationens grundprinciper, betraktelser för offentlig öfverläggning vid prestmötet i Wexiö 1859. Wexiö s. å. 8:o. — Motioner och anföranden till högv. presteståndets protocoller vid riksdagarne 1844—65, samt tidningsuppsatser.

XVIII. **Fredrik Magnus Schreil** i nordisk historia och språkkunskap 1829—30. Född i Bonderup i Skåne 1802; student 1815; philosophiæ magister 1826; docent 1829 $^{9}/_{2}$. Död såsom docent 1830.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Scaniæ cum Suecia conjunctione ante unionem Calmariensem. P. I, II. 1828. 4:o. — Qui fuerint liberi Sigridæ imperiosæ. e. a. 4:o.

XIX. **Anders Borgström** i allmän historia och statskunskap 1830—42. Född i Wäsby i Skåne 1803; student 1820; philosophiæ magister 1826; docent 1830 $^{22}/_{1}$; prestvigd 1837; kyrkoherde i Åsum af Lunds stift 1842; prost 1854. Död 1855.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Veteris historiæ Gothlandicæ lineamenta. 1829. 4:o.

XX. **Bror Emil Hildebrand** 1830—32. Född 1806 på Flerohopp i Calmar län; student 1820; philosophiæ doctor 1826; docent i numismatik 1830 $^{26}/_{2}$ och amanuens vid historiska museum; förordnad att biträda vid ordnandet af myntcabinettet i Stockholm 1832; andre amanuens i kungl. vitterhets-, historie- och antiqvitetsacademien 1833; e. o. cancellist i kungl. riksarchivet s. å.; riksantiqvarie och kungl. maj:ts garde des médailles och secreterare i kungl. vitterhets-, historie- och antiqvitetsacademien 1837; amanuens vid riksarchivet s. å.; R. N. O. 1844; R. D. D. O. 1850; C. N. O. 1860; C. N. S:t O. O. s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Numismata Anglo-Saxonica musei reg. acad. Lundensis ordinata & descripta. P. I—III. 1829. 8:o. — Upplysningar till Sveriges mynthistoria. Afd. 1—5. 1831—32. 8:o. — Underrättelse om fynd i svensk jord (i Nord. Tidsskrift for Oldkyndighed. Kbhvn 1832; omtryckt på svenska ibm). — Gamla geografien i sammandrag, tryckt som bihang till Hartmans Lärobok i geografien. Lund 1833. 8:o. — Kronologiskt register öfver de 20 första delarne af Handl. rörande Skandinaviens historia jemte förteckning på åtföljande facsimilia. Sthlm 1835. 8:o. — Förklaring öfver Ingeborgs armring (i Bihang till Frithiofs saga, utg. af G. Stephens. Sthlm 1839). — Deltagit i utgifningen af Svenskt diplomatarium 2 Bdts 2 del., samt utgifvit Svenskt diplomatarium Bd. III—V. Sthlm 1842—63. 4:o. — Förteckning öfver d:r J. P. Westrings mynt- och medaljsamling. Sthlm 1836; — öfver bokh. Törnqvists d:o 1838; — öfver myntmäst. Chr. Borgs d:o 1839. — Anteckningar ur kgl. vitterhets-historie- och antiqvitets-akad:s dagbok, samt om de under akad:s inseende ställda kgl. samlingarne för år 1843. Sthlm 1844. 8:o. — Anglosaxiska mynt i kgl. myntkabinettet (äfven med titel: Monnaies Anglosaxonnes du Cabinet Royal de Sthlm toutes trouvées en Suède med en aperçu på franska språket). Sthlm 1846. 4:o. — Minnespenningar öfver enskilda svenska män och och qvinnor. Ibm 1860. 8:o. — Svenska sigiller från medeltiden. Bd. I häft. 1, 2. Ibm 1862. — Antiqvarisk tidskrift för Sverige. D. I. Sthlm 1864. 8:o. — I *kgl. Vitt.- Hist.- och Antiqv. Akad:s Handl.:* Inträdesord den 11 Juli 1837 (D. XVI); — Utlåtande öfver märkligare jordfynd som blifvit kgl. maj:t och kronan hembjudna (Ibm); — Om Nöteborgska fredsfördraget och Sveriges gräns mot Ryssland från år 1323 till början af 17:de århundradet (D. XX); —

Register öfver kgl. svenska vitterhets-akad:s samt vitt.- hist.- och antiqv.-akad:s handl. (Ibm); — Berättelse om kgl. svenska vitterhets-akad:s stiftelse, öden och verksamhet, uppläst på akad:s 100:års högtidsdag (Ny Följd I); — Berättelse om Råda kyrka i Wisnums härad i Vermland (Ibm); — äfvensom svar på ledamöters inträdestal m. m. — I *kgl. Vet.-Akad:s Handl.:* Biografi öfver h. exc. grefve Math. Rosenblad. — I *Sv. Akad:s Handl.* Bd. XLI: Inträdestal öfver L. Enberg 1866. — Utlåtanden om jordfynd, recensioner m. fl. uppsatser i literära tidskrifter och allmänna tidningar. — Dessutom besörjt utgifvandet af: Skådepenningar öfver de förnämsta handlingar som tillhöra kon. Gustaf III:s historia, fol.; — A. A. v. Stiernmans Svea och Götha höfdinga-minne. D. II (förut otryckt). Sthlm 1835. D. I Ibm 1836. 8:o; — Handl. rörande Skandinaviens historia D. XIX; — samt kgl. Vitt.- hist.- och antiqv.-akad:s Handl. D. XIV—XX. Ny följd D. I—IV.

XXI. **Abraham Peter Cronholm** i nordisk historia och antiqviteter 1831 —34. Se ofvan.

XXII. **Wilhelm Gustaf Wetter** i nordisk historia och antiqviteter 1839 —44. Född på Axamo i Småland 1813; student 1833; philosophiæ doctor (ultimus) 1838; e. o. amanuens vid universitetsbibliotheket 1839; docent s. å. $^{3}/_{8}$; adjunct vid Wexiö gymnasium 1844; lector i historia derstädes 1849; rector vid gymnasium och skolan 1852—53; L. N. O. 1860; t. f. rector vid högre elementarläroverket i Wexiö 1863; kyrkoherde i Skenninge 1868.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: P. Ovidii Nasonis libri primi elegia prima Sueth. versa. 1838. 4:o. — De Romanorum in Germaniam, ante Neronis Claudii Drusi interitum expeditionibus. P. I, II. 1839. 8:o. — De ablativo absoluto Latinorum. 1831. 4:o. — Lunds professorer. Text till porträtter, utg. af M. Körner. Lund 1839. 8:o. — Matrikel öfver Wexiö stift. Afd. I (i förening med cons. notarien S. G. Wiberg). Wexiö 1848. 4:o. — Theses ad historiam pertinentes. Wexiö 1849. 4:o. — Årsberättelse öfver läroverket i Wexiö 1852—53. Ibm 1853. 4:o. — Åtskilliga biographier i Biogr. Lexicon.

XXIII. **Niklas August Tengberg** 1855—58. Se ofvan.

XXIV. **Nils Gustaf Bruzelius** i nordisk archæologi 1055—60. Född i Tommarp i Skåne 1826; student 1842; philosophiæ doctor 1847; docent 1855 $^{18}/_{6}$; adjunct vid Malmö högre elementarläroverk 1860; rector vid Ystads lägre elementarläroverk 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Beskrifning om fornsaker funna i Skåne, jemte inledande anmärkningar öfver svenska antiqviteter i allmänhet. 1850. 8:o. — Beskrifning öfver svenska fornlemningar jemte en kort framställning af den äldre jernåldern i norra och mellersta Europa. 1860. 8:o (äfven utg. såsom h. 2 till nästföljande afhandl.). — Svenska fornlemningar, aftecknade och beskrifna. H. 1. Ibm 1853. 8:o. — Beskrifning öfver några snäckhögar och ruiner efter boningar belägna på Kullaberg (i Videnskab. Selskabs Forhandl. Kbhvn 1854, refererad af A. Retzius i Öfvers. af kgl. vet.-akad:s förhandl. 1855). — Beskrifning om åtskilliga i Skåne och S. Halland belägna fornlemningar (i Antiqv. Annaler 1854). — Beskrifning om fornlemningar och om en i Skåne funnen gjutform för bronssågar (i Antiqv. Tidsskr. 1855—57). — Beschreibung von einigen im Dorfe Onsvala, Bara Bezirke, Schonen, gefundenen Antiqvitäten vom zweiten Eisenalter (i Anzeiger f. schweizerische Geschichte u. Alterthumskunde V Jahrg. 1859). — Beskrifning om ett större fynd i Skåne från den yngre jernåldern (i Antiqv. Annaler för 1858). — Dessutom flera mindre uppsatser i tidskrifter.

XXV. **Martin Julius Johan Weibull** 1862—66. Se ofv. bland ord. adjuncter.

XXVI. **Carl Ehrenfried von der Lancken** i fäderneslandets historia utn. 1864. Född i Malmö 1843; student 1859; docent 1864 $^{27}/_{7}$; philosophiæ doctor 1865; juris utriusque candidat 1868.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Om länsförfattningen i Sverige under medeltiden. 1864. 8:o.

VI. I romersk vältalighet och poesi.

I. Adjuncter.

I. **Lars Peter Wåhlin** 1801—05. }
II. **Carl Wetterberg** 1806—17. } Tillika adjuncter i historia. Se adjuncter i detta ämne.

III. **Elias Lidfors** i romersk vältalighet 1817—20. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

IV. **Carl Georg Brunius** tillika adjunct i grekiska språket och literaturen 1820—24. Se professorer i grekiska.

V. **Christian Wilhelm Rodhe** tillika adjunct i grekiska språket och literaturen 1827—33. Se adjuncter i grekiska.

VI. **Johan Gustaf Ek** 1836—37. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

VII. **Paul Genberg** 1842—47. Se professorer i practisk philosophi.

VIII. **Johan Otto Lindfors** 1847—65. Född i Lund 1817; student 1831; philosophiæ doctor 1838; amanuens vid Lunds universitets historiska museum och myntcabinett 1839—50; docent i romersk literatur och archæologi 1839; adjunct 1847 $^{26}/_{7}$; prestvigd 1864; kyrkoherde i Reslöf af Lunds stift 1865; förestod professionen i romersk vältalighet och poesi Nov. 1842—Dec. 1843, Nov.—Dec. 1851, läsåret 1853—54, Apr. 1862—Mars 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: M. T. Ciceronis ad M. Brutum orator, notis illustratus & Suethice versus. P. I (præs. A. O. Lindfors) II—XXV. 1838—47. 8:o. — De accusativo Latinorum. P. I, II. 1841. 8:o. — Theses (pro munere rectoris). e. a. 4:o. — Om guldbracteater. I, II. 1846. 4:o. — De epistola Jacobi. Accedunt thes. X. 1864. 8:o. — Latinsk metrik till hjelpreda för nybegynnare. Lund 1842. 8:o. — Meditationes philologæ. Holmiæ 1842. 8:o. — De pronomine Latinorum. Gothob. 1843. 8:o. — M. T. Cicero, Tre böcker om pligterna. Öfvers. Lund 2 uppl. 1851, 58. 8:o. — Latinsk elementarbok, bearbetad för svenska skolor. Ibm 2 uppl. 1858, 63. 8:o. — Latinsk rhetorik till sina grunddrag sammanfattad. Ibm 1863. 8:o. — Samtalen på Tusculanum af M. T. Cicero. I. Öfvers. Ibm 1865. 8:o.

IX. **Christian Cavallin** i latinsk språkkunskap och literatur 1864, i romersk vältalighet och poesi 1866. Född i Borlunda i Skåne 1831; student 1847; philosophiæ doctor (ultimus) 1853; docent i romersk vältalighet och poesi 1857; e. o. bibliotheksamanuens 1856—59; adjunct i latinsk språkkunskap och literatur såsom innehafvare af en af de ej vid bestämdt läroämne fästade adjuncturer 1864 $^{22}/_{4}$; i romersk vältalighet och poesi 1866 $^{17}/_{4}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De L. Apulejo, scriptore Latino. 1857. 8:o. — De positione nominum Latinorum loci expositi et examinati. 1863. 8:o. — Quibus de causis dubitari possit, num a C. Cornelio Tacito conscriptus sit ille de oratoribus dialogus. Calmariæ 1858. 8:o. — Om grunderna för Plauti och Terentii versbyggnad (i Tidsskr. for Philologi och Pædagogik 1860). — Tal vid acad. föreningens 3:dje decenniifest 1861 (i Nord. univ. tidskrift). — Om Romarnes parentalia. En föreläsning. Ibm 1863. 8:o. — Smärre uppsatser i Tidsskr. f. Philologi och Pædagogik m. m.

E. o. Adjunct.

I. **Elias Lidfors** 1813—17. Se ofvan.

II. Docenter.

I. **Gustaf Lannerstjerna** 1746. Född 1714; student 1731; philosophiæ magister 1741; disputerade under prof. M. Rydelii och N. Stobæi præsidium; docent 1746 $^{13}/_{3}$. Svagsint, död såsom sådan på Landskrona hospital.

II. **Andreas Peter Stobæus** tillika i historia etc. 1752—56. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

III. **Olof Hageman** 1756—64. Se adjuncter utan bestämdt läroämne.

IV. **Peter Westring** 1758—63. Född i Strengnäs 1727; student i Lund 1749; disputerade under præsidium af A. Westring och S. Bring; prestvigd i Wexiö 1753; philosophiæ magister i Lund 1754; docent 1758 $^{17}/_{3}$; huspredikant hos presidenten grefve Liljenberg 1760; entledigad från sin academiska befattning på grund af frånvaro från academien 1763 $^{4}/_{3}$; kungl. hofpredikant 1768; kyrkoherde i Thoressund af Strengnäs stift 1770. Död 1795.

V. **Berent Munthe** 1762—68. Se adjuncter utan bestämdt läroämne.

VI. **Sven Peter Liljenroth** 1760—62. } Se docenter i theologiska faculteten.
VII. **Magnus Stobæus** 1767—71. }

VIII. **Ludvig Landby** literarum humaniorum docens 1770—76. Se adjuncter i österländska språk.

IX. **Fredrik Stenbeck** i romersk vältalighet 1770—75. Född i Bleking, philosophiæ magister 1768; docent 1770 $^{24}/_{9}$; prest s. å.; förestod eloquentiæ professionen under en del af året 1774; rector vid Helsingborgs skola 1775; amiralitetspastor s. å. Död 1789.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De limitatione creaturarum. 1769. 4:o. — De tactu usæ capitali ex 2 Sam. VI: 6, 7 & 1 Paral. XIII: 9, 10. 1770. 4:o. — De accentuatione veterum et recentiorum grammaticorum, imprimis prosaica. 1771. 4:o.

X. **Andreas Peter Scarin** 1777—78. Född i Westergöthland 1743; student i Uppsala 1763, i Lund 1773; philosophiæ magister 1775; docent 1779 $^{21}/_{1}$; lemnade universitetet 1778; lefde sedermera utan offentlig anställning. Död 1818.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Diss. sistens rationes nonnullas, quæ linguam Latinam scientiarum cultoribus perdiscendam suadent. 1777. 4:o.

XI. **Jonas Scarin** 1779—80. Se docenter i grekiska.

XII. **Sven Abraham Wetterberg** i poesi 1779—85. Född i Götheborgs stift 1757; student i Uppsala 1775; philos. magister i Lund 1778; docent 1779 $^{29}/_{3}$; eloquentiæ lector vid Götheborgs gymnasium 1785; prest 1796; kyrkoherde i Wärö af Götheborgs stift 1805; contractsprost s. å.; professor honorarius. Död 1817.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De elegantiis, quæ imprimis poema venustant Latinum. 1778. 4:o. — De cognatione eloqu. & poes. cum cæteris scientiis. 1780. 4:o. — De genesi

vocum in lingua Hebræa. 1781. 4:o. — Diss. usum philos. in vita civili sistens. 1783. 4:o. — De influxu eloquentiæ & poëseos in rempublicam. P. I, II. e. a. 4:o. — Theses. Gothob. 1778. 4:o.

XIII. **Johan Lundblad** i vältalighet 1781—87. Se ofvan.

XIV. **Martin Laurén** i vältalighet 1785—1803. Född i Arrie i Skåne 1762; student 1776; philos. magister 1781; docent 1785 $^{7}/_{1}$; prestvigd 1791; vice pastor i Håslöf 1803; kyrkoherde i Hörröd och Maglehem af Lunds stift 1812. Död 1835.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De utilitate linguarum eruditarum earumque ad barbariem evitandam necessitate. 1782. 4:o. — De principio moralitatis. 1787. 4:o. — De vita præcipuorum quorundam hæresiarcharum. 1790. 4:o. — De gerundiorum natura. 1801. 4:o. — Grafskrift öfver prosten Frost i Skanör på sv. vers. 1785. — Tal vid fru Nehrmans graf i Hvellinge, på sv. prosa 1794. Lund s. å. 8:o.

XV. **Magnus Laurentius Ståhl** i svensk vitterhet och latinsk vältalighet 1785—86. Född i N. Wram i Skåne 1761; student 1778; philos. magister 1784; docent 1785 $^{6}/_{8}$; rector vid skolan i Ystad 1786, i Christianstad 1792; tjenstledig för lifstiden 1818; professor honorarius 1823; kgl. ordenshistoriograph 1828; philos. jubelmagister 1835; R. N. O. 1836. Död 1843.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Hypomnenata quædam de ortu et progressu poëseos Suecanæ. 1785. 4:o. — Tal i anledning af jubelfesten, hållet i Ystad 1793. — Minne af contractsprosten mag. J. C. Eberstein. Lund s. å. 8:o. — Tal vid landskamereraren P. Z. Lindmans graf. Ibm 1802. 8:o. — Minne af contractsprosten J. P. Herslow. Ibm 1804. 8:o. — Minnestal öfver landshöfdingen baron Gabr. Sparre. Ibm s. å. 8:o. — Minne öfver prosten Chr. Hollbeck. Ibm 1806. 8:o. — Matrikel öfver ord. tjenstemän vid församlingarne och läroverken i Sverige. I, II. Chrstad 1810. 8:o. — Tal, hållet i Christianstad öfver K. Gustaf IV Adolfs förmälning. Ibm 1797. 8:o. — Minne öfver fältprosten M. Krumm. Ibm 1816. 8:o. — Minne öfver häradsprosten J. Gram. Ibm 1822. 8:o. — Minne af post-directören L. E. Hjorth. Lund 1826. 8:o. — Biographisk förteckning på de herrar och män af andliga ståndet, som blifvit utnämnde till kommendörer eller ledamöter af de svenska k. orden. Christianstad 1830. 8:o. — Biographiska underrättelser om professorer vid kungl. universitetet i Lund ifrån dess inrättning till närvarande tid. Ibm 1834. 8:o.

XVI. **Peter Ufverén** literarum humaniorum docens 1786—88. Född i Westergöthland; student 1780; philos. magister 1784; docent 1786 $^{14}/_{11}$. Död i Malmö såsom docent 1788.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De inconstantia felicitatis terrenæ non culpanda. 1786. 4:o.

XVII. **Wilhelm Faxe** 1788—91. Se procancellerer.

XVIII. **Samuel Wieselqvist** literarum humaniorum docens 1789—1800. Se docenter i theologiska faculteten.

XVIX. **Carl Wetterberg** i poësi 1794—1806. Se adjuncter i historia.

XX. **Johan Lorentz Wickelgren** 1800—08. Se adjuncter i theoretisk och practisk philosophi.

XXI. **Jonas Brag** i romersk vältalighet 1805—07. Se prof. i astronomi.

XXII. **Jonas Cadéen** 1807—08. Född i Östergöthland 1773; student i Uppsala 1796, i Lund 1799; philos. magister 1802; e. o. amanuens vid universitetsbiblioteket 1805; docent 1807 $^{20}/_{11}$; sedermera rector scholæ i Ekesjö. Död 1819.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De grammatica linguæ vernaculæ præ ceteris discenda 1803. 4:o. — Diss. C. Plinii Secundi panegyricum, N. Trajano dictum illustrans. P. I—III. 1806. 4:o.

XXIII. **Christopher Isak Henrlin** 1809—10. Se adjuncter i economi.

XXIV. **Elias Lidfors** 1811—13. Se prof. i romersk vältalighet och poesi.

XXV. **Johan Blomstrand** 1812—16. Se e. o. adjuncter i österländska språk.

XXVI. **Achatius Kahl** 1815—21. Se adjuncter i österländska språk.

XXVII. **Hans Peter Olander** 1817—35. Född i Skåne 1793; philos. magister 1814; docent 1817 $^{26}/_{8}$; qvarstod i föreläsningscatalogen till 1835; gjorde 1837 ansökan hos cancelleren att återfå sin docentur, men ålades att för dennas ernående aflägga nytt specimen (canc. br. 1837 $^{2}/_{8}$); lefde sedan såsom enskilt lärare. Död omkring 1860.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Commentariolum in cap. LIII. libri III Ciceronis de oratore. 1817. 4:o.

XXVIII. **Michaël Malmström** 1823—30. Född i Ystad 1797; student 1814; philos. magister (ultimus) 1820; docent 1823; förestod professionen i romersk vältalighet och poësi v. t. 1826; prestvigd 1830; kyrkoherde i Borgeby af Lunds stift 1830. Död 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De dictione Atticarite imitanda 1822. 4:o. — Epigrammata Martialis patrio sermoni vindicata. P. I. 1826. 4:o. — De natura et origine satiræ. P. I, II. 1827. 8:o. — *Lik-predikningar:* öfver öfverstinnan frih. Bergenstråle 1833; — landtbr.-elev. C. A. Andersson 1855.

XXIX. **Peter Dahlstedt** 1824—34. Född i Småland 1798; philos. magister 1823; docent 1824 $^{30}/_{10}$; eloquentiæ lector vid Stockholms gymnasium 1834. Död 1842.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De numero oratorio. P. I, II. 1824. 4:o. — De vi et ambitu philologiæ classicæ. P. I—V. 1827. 4:o. — Sex. Aurelii Propertii elegias Suethice reddendi periculum. 1829. 4:o. — T. Livii Patavini Suethice reddendi periculum. P. I—VII. 1829. 8:o. — De poësi Græcorum Romanorumque elegiaca. P. I, II. 1830. 8:o. — P. Ovidii Nasonis Heroides, Suethice redditæ. P. II, III. 1831. 4:o. — Marcus Tullius Cicero om talaren. Tre samtal. Öfvers. Lund 1832. 8:o.

XXX. **Johan Gustaf Ek** 1833—36. Se professorer i romersk vältalighet och poësi.

XXXI. **Paul Genberg** 1837—42. Se professorer i practisk philosophi.

XXXII. **Johan Otto Lindfors** i romersk literatur och archæologi 1839—47. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XXXIII. **Albert Theodor Lysander** i latinska språket och literaturen 1848—59. Se ofvan.

XXXIV. **Christian Cavallin** 1857—64. Se ofvan bland ord. adjuncter.

XXXV. **Fredrik Emanuel Braune** i romersk literatur och archæologi 1858—67. Se amanuenser vid universitetsbiblioteket.

XXXVI. **Olof Jacobi** utn. 1867. Född i Lurs socken af Bohuslän 1834; stu-

dent 1859; adjunct vid folkskollärare-seminariet i Lund 1864; philos. cand. 1865; docent 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: In satiras Horatianas adversaria. 1867. 8:o. — De pervigilio Veneris commentatio. e. a. 4:o. (i Lunds universitets Årsskrift 1866). — Kort hjelpreda i latinsk stilistik. Lund 1860. 8:o. — De tempore παρουσιας Christi ultimæ ex scriptis Paulinis cognoscendo observationes. Ibm 1868. 8:o.

VII. I theoretisk och practisk philosophi.

I. Adjuncter.

I. **Matthæus Fremling** 1777—82. Se professorer i theoretisk philosophi.

II. **Johan Adolf Laurel** 1783—87. Född i Lund 1755; inskrifven såsom student 1758; philos. magister 1775; docent i theoretisk philosophi 1779; adjunct 1784 $^{10}/_{1}$. Död tillfölje af vådlig händelse 1787.

Tryckt Skrift: Disp. de imperfectione vocum. Lund 1778.

III. **Nils Häggroth** 1788—99. Född i Bälaryd i Östergöthland 1752; student 1778; prestvigd 1781; philos. magister s. å.; docent i lärdomshistoria 1784; adjunct 1788 $^{27}/_{2}$; theologiæ candidat 1793; lector i moralphilosophi vid Linköpings gymnasium 1799. Död derstädes 1805.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De sinu Abrahami ex Lucæ XVI. v. 22, 23. 1781. 4:o. — De usu historiæ literariæ. 1784. 4:o. — De linguæ latinæ præstantia. 1785. 4:o. — De cultu numinis naturali. 1787. 4:o. — De officio hominis erga se ipsum. 1788. 4:o. — De officio hominis erga alios. e. a. 4:o. — De ortu et propagatione animi humani. e. a. 4:o. — De vera indole conscientiæ moralis. 1789. 4:o. — De justitia. e. a. 4:o. — De veritate morali. 1790. 4:o. — De necessaria creaturarum limitatione. e. a. 4:o. — De obligatione morali. e. a. 4:o. — De malo physico. e. a. 4:o. — Diss. sententiam cel. prof. L. Euleri de commercio animi & corporis brev. examinans. e. a. 4:o. — De virtute morali in genere. e. a. 4:o. — De pantheismo. 1791. 4:o. — De prudentia. e. a. 4:o. — Decas thesium philosophicarum. e. a. 4:o. — Diss. quæstionem, an mundus et spatium iisdem terminentur limitibus, breviter solvens. e. a. 4:o. — De optimo felicitatis consequendæ modo. P. I, II. 1792. 4:o. — De materialismo particulari. e. a. 4:o. — Diss. potiora quædam atheorum argumenta, breviter assumta & refutata, sistens. e. a. 4:o. — De idealismo. 1793. 4:o. — De theologiæ naturalis & gentilismi discrimine. e. a. 4:o. — Theses psychologicæ. e. a. 4:o. — De duabus in unica Jesu Christi persona naturis. e. a. 4:o. — De metempsychosi. e. a. 4:o. — Theses de diversa actionum humanarum indole. e. a. 4:o. — Theses de hominis erga Deum officio. 1794. 4:o. — Positiones psych. de sensu hominis externo. e. a. 4:o. — De excitanda animi magnitudine. e. a. 4:o. — De obligatione ex judicio erroneo. e. a. 4:o. — De scepticismo. e. a. 4:o. — De philautia prava. e. a. 4:o. — De providentia Divina. e. a. 4:o. — De temperantia. 1795. 4:o. — Diss. theologica quod Deus omnis compositionis sit expers, paucis ostendens. e. a. 4:o. — Positiones philos. de animo humano physicæ corruptioni nun obnoxio. e. a. 4:o. — De diversis caussarum generibus. e. a. 4:o. — Aphorismi philosophici de admiratione. e. a. 4:o. — Diss. philos. quod Deus memoriæ sit expers, paucis ostendens. e. a. 4:o. — De præjudiciis. e. a. 4:o. — De systemate emanationis. 1796. 4:o. — De numine infinito, mutationibus non obnoxio. 1797. 4:o. — Diss. philos., qua, quod numen infinitum absolute independens sit, breviter ostenditur. 1798. 4:o.

IV. **Justus Christopher von Bildstein** 1800—01. Född i Lund 1762; student 1775; philos. magister 1781; docent i theoretisk philosophi 1786; prestvigd 1788; adjunct 1800 $^{23}/_{6}$; kyrkoherde i Bösarp och Simlinge i Lunds stift 1801; prost 1811; professor honorarius 1812. Död 1827.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De animabus brutorum. 1784. 4:o. — De officiis humanitatis. 1787. 4:o.

V. **Lars Johan Nordström** 1802. Född i Sjöbo i Skåne 1762; student 1781; philos. magister 1787; docent i practisk philosophi 1790; prestvigd 1802; adjunct 1812 $^{26}/_{3}$; kyrkoherde i Wanstad af Lunds stift s. å.; prost 1811; kyrkoherde i Ingelstorp 1812; contractsprost 1830; jubelmagister 1838; L. N. O. 1843. Död 1849.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De indole sermonis morali. 1789. 4:o. — De notione philosophiæ secundum præcepta Kantiana. 1800. 4:o.

VI. **Fredrik Cederschiöld** 1803—07. Se professorer i practisk philosophi.

VII. **Johan Lorentz Wickelgren** 1808–14. Född i Småland 1775; student i Uppsala 1793, i Lund 1797; philos. magister (primus) 1799; docent i romersk vältalighet 1800; adjunct 1808 $^{23}/_{11}$; adjunct vid Wexiö gymnasium 1814; eloquentiæ & poëseos lector derstädes 1815; kyrkoherde i Öjaby prebendepastorat 1822; prost 1824; professor honorarius 1829; L. N. O. 1842; kyrkoherde i Skatelöf af Wexiö stift s. å. Död 1844.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Roma ante Romulum. 1801. 4:o. — De collocatione verborum apud Latinos. P. I–IV. 1806—07. 4:o. — Aphorismi rhetorici. 1807. 4:o. — De origine dominii. 1808. 4:o. — Carmen sapphicum in memoriam astronomiæ observatoris mag. C. Tiliander. Lund 1806. 4:o. — Theses varii argumenti. Wex. 1814. 4:o. — Theses oratorii argumenti. Ibm 1815. 4:o. — Program vid gymnasiirectoratets nedläggande 1823. — Åtskilliga latinska poëmer.

VIII. **Peter Dahl** 1815—25. Född i Malmö 1787; student 1804; philos. magister 1811; docent i theoretisk philosophi 1812; adjunct 1815 $^{25}/_{4}$; professor honorarius 1820; förestod under åtskilliga år dels professionen i theoretisk philosophi, dels professionen i österländska språk; prestvigd 1824; kyrkoherde i Reslöf af Lunds stift 1825; contractsprost 1830; erhöll afsked från sistnämnda befattning 1849; philos. jubelmagister 1862. Död 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De doctrina atomorum. 1812. 4:o. — De diversis humanitatis gradibus. 1814. 4:o. — De discrimine philosophicæ criticæ et disciplinæ, quæ ab identitate nomen habet. 1815. 4:o. — De actibus gratiæ Divinæ. 1823. 4:o. — De elementis linguæ Arabicæ. Ibm 1824. 4:o.

IX. **Lorentz Fredrik Westman** 1827—29. Se professorer i theoretisk philosophi.

X. **Alexis Edvard Lindblom** 1831—51. Född 1807 i Lyckeby i Bleking; student 1817; philos. magister 1826; docent i practisk philosophi 1831; adjunct s. å. $^{9}/_{9}$; förestod professionen i theoretisk philosophi läsåren 1833—34 och 1834—35; i practisk philosophi läsåren 1836—37, 1838—39 samt 1841—45; erhöll på begäran afsked 1851. Död 1853.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Stirpes agri Rothnoviensis. P. I (præs. Agardh). P. II–V. 1826—29. 8:o. — In constructionem civitatis secundum præcepta Fichtiana observationes. 1831. 8:o. — De summo doctrinæ morum Fichtianæ principio dissertatio. e. a. 8:o. — In geographicam plantarum intra Sueciam distributionem adnotata. 1835. 8:o. — Lärobok i logiken. Lund 1836. 8:o. — Redigerat tidskriften Botaniska Notiser. Ibm 1839—46. 8:o. — Bülau, Statsvetenskapernas encyclopedi. Öfvers. Ibm 1843. 8:o. — *I kgl. Vetenskaps-Academiens*

Handlingar: Bidrag till Blekings flora. 1830. — Bidrag till kännedomen af de skandinaviska arterna af slägtet draba. 1839. — Vandring i Norge, sommaren 1839. s. å. — *I kgl. Physiographiska Sällskapets Tidskrift* 1837—38: Strödda anmärkningar rörande vextgeografien i allmänhet och vegetationens förhållande inom Bleking i synnerhet; — Fragmenter af en resa i Norge 1839; — Strödda botaniska anteckningar till upplysande af Norges flora; — Om O. Sperling och G. Fuirén samt deras bidrag till Skandinaviens flora. — *I Linnæa* 1839: Synopsis drabarum Scandinaviæ. — Smärre uppsatser, företrädesvis i botaniska ämnen.

XI. **Axel Nyblæus** 1853—56. Se professorer i practisk philosophi.

XII. **Carl Yngve Sahlin** 1856—62. Se professorer i theoretisk philosophi.

XIII. **Pehr Johan Herrman Leander** utn. 1863. Född i Hjelmseryd i Småland 1831; student 1851; philos. doctor 1862; docent i theoretisk philosophi s. å.; adjunct 1863 $^{20}/_{5}$; förestod professionen i practisk philosophi 1863—64, i theoretisk philosophi 1864—66 samt h. t. 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om substansbegreppet hos Cartesius, Spinoza och Leibnitz. 1862. 8:o. — Om substansbegreppet hos Kant och hans efterföljare. 1863. 8:o. — Framställning och granskning af Herbarts filosofiske ståndpunkt. 1865—66. 4:o. (i Lunds univ. Årsskrift). — Kritisk belysning af prof. Borelii "Slutpåminnelser i fråga om återbesättandet af en ledig philosophisk profession i Lund. Lund 1867. 8:o.

E. o. Adjunct.

I. **Sven Rydberg** 1821—65. Född 1789 i Carlskrona; student 1806; philos. magister 1811; docent i romerska och nord. lagfarenheten 1815; e. o. adjunct 1821 $^{13}/_{12}$; förest. Norbergska professionen 1835—40; lärare i engelska språket, med bibehållande af sin lärareplats såsom e. o. adjunct 1848; jubelmagister 1862. Död 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. de usucapione seu præscriptione qua dominium per possessionem adquiritur. Lund 1815 4:o. — Certamen Suionum et Gothorum de rege eligendo. P. I—IV. Ibm 1826. 4:o. — Traité sur l'origine de la langue Romane en France, avec des aphorismes Allemands et Anglais. 1838. 8:o. — Svearnes och Göthernas strid om konungavalet. Historisk afhandling. Ibm 1830—38. 8:o. — Lärobok i kyrkohistorien af Engelhardt. Öfvers. D. I, II. Ibm 1834 35. 8:o.

II. Docenter.

I. **Arvid Abraham Ölander** 1747—48. Född i Småland; student 1736; philos. magister 1745; disputerade 2 gånger under præsidium af prof. Nelander och adj. Alin; docent 1747 $^{31}/_{10}$; collega vid Wisingsö skola 1748; rector vid samma skola 1759; kyrkoherde i Ölmstad af Wexiö stift 1767. Död 1781.

II. **Jonas Setterberg** 1764—68. Född i Westergöthland; student i Uppsala 1746, och disputerade derstädes 1760 och 1761 under præsidium af P. Ekerman och C. Fr. Georgii; philos. magister derstädes 1761; docent vid Lunds universitet 1764 $^{26}/_{4}$; slutligen collega scholæ i Skara. Död 1778.

III. **Magnus Bolméer** 1770—74. Född i Småland 1745; student 1765; philos. magister 1768; docent 1770 $^{24}/_{5}$; prestvigd 1772; collega inferior i Jön-

köping 1774; adjunct vid Wexiö gymnasium 1776; conrector i Jönköping s. å.; kyrkoherde i Hvittaryd af Wexiö stift 1778; prost 1783. Död 1804.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: An ens universalissimum agnoscat principium essendi? 1770. 4:o. — Theses miscellaneæ. Wexiö 1775.

IV. **Lars Weibull** 1775—83. Se secreterare vid universitetet.

V. **Johan Adolf Laurel** 1779—84. Se ofvan bland ord. adjuncter.

VI. **Jacob Joachim Asck** 1784—89. Se secreterare vid universitetet.

VII. **Justus Christopher von Bildstein** 1786—1800. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

VIII. **Gustaf Fredrik Malmström** 1789—93. Född i Andrarum i Skåne 1764; student 1767; philos. magister 1787; docent 1789 $^{12}/_{10}$; rector vid Ystads skola 1793; kyrkoherde i St. Harrie och Wirke af Lunds stift 1808. Död 1813.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De necessitate morali libertati amica. 1789. 4:o. — De fortuna. 1792. 4:o. — De pugna, qua victoriam vicissim reportant ratio & affectus hominum. P. I, II. 1792—93. 4:o.

IX. **Anders Wickelius** 1793—1800. Se vice bibliothecarier.

X. **Fredrik Cederschiöld** 1800—03. Se professorer i practisk philosophi.

XI. **Anders Otto Lindfors** 1805—11. Se professorer i romersk vältalighet och poësi.

XII. **Peter Dahl** 1812—15. Se ofvan bland ord. adjuncter

XIII. **Lorentz Fredrik Westman** 1823—27. Se prof. i theoretisk philosophi.

XIV. **Johan Ernst Rietz** 1840—51. Född i Carlshamn 1815; student 1831; philos. doctor (primus) 1838; e. o. bibl.-amanuens 1838—42; docent 1840 $^{27}/_{1}$; tillika adjunct vid Lunds cathedralskola 1841; prestvigd 1848; förestod professionen i theoretisk philosophi 1843—44, i practisk philosophi 1845—51; kyrkoherde i Tygelsjö af Lunds stift 1851; prost s. å.; contractsprost 1860. R. D. D. O. 1849; L. N. O. 1860.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Spinozismi fonte orientali. P. I, II. 1839. 8:o. — De educatione pauperum apud Græcos. P. I—IV. 1841. 8:o. — Bonaventuræ meditationum vitæ Christi versio Suecana. P. I—XXXI. 1842. 8:o. — Vita s. Gregorii Armeniensis, legenda Suecana. P. I—VII. e. a. 8:o. — Legendæ Suecanæ. P. I—XXV. 1843—45. 8:o. — Henricus de Hassia de vita cœnobitica Suethice. P. I (præs. Ek), II. 1844. 8:o. — Johannis Matthæi ad moniales Vadsteniensium epistola hortativa. 1845. 8:o. — Antoninus, de instructione simplicium confessorum. e. a. 8:o. — Meditationes vitæ monasterialis. P. I—IV. e. a. 8:o. — Margarethæ Nicolai filiæ, abbatissæ Vadst. de s. Birgitta chronicon. e. a. 8:o. — Ordo regiminis monasterii Vadstenensis. P. I, II. e. a. 8:o. — De ludo scacchorum seu de moribus hominum et officiis nobilium ac popularium, poema Suecanum vetustum. P. I—XIV. 1848—49. 8:o. — Legenda s. Catharinæ filiæ s. Birgittæ. P. I—VII. 1847-50. 8:o. — Prædiorum monasterii Vadst. index. 1850. 8:o. (samtl. dessa disputationer efter 1842 äro utgifna under gemensam titel: Scriptores Suecici medii ævi cultum culturamque respicientes e mss. hucusque ineditis. I—III. Lund 1842—51. 8:o). — En Vadstena-nunnas bönbok. I—VII. 1842. 8:o. — En syndares omvändelse, ett qväde från medeltiden. s. å. 8:o. — De vi atque indole ethicæ Platonis. P. I—III. 1844. 8:o. — Fabula Alexandri Magni Suecana. P.

II, III. 1850. 8:o. — Svensk järteckens postilla. I—XII. s. å. 8:o. — Moralphilosophiens historia. Ibm 1846. 8:o. — Skånska skolväsendets historia. Utarbetad i synnerhet efter otryckta källor. Ibm 1848. 8:o. — Predikan på 2:dra sönd. i Fastan i Lunds stifts Prest. Postilla, 1:sta årg. Lund 1863. 8:o. — Lunds domskolas historia. Ibm 1864. 8:o. — Ordbok öfver Svenska allmogespråket. Lund 1862—67. 4:o.

XV. **Johan August Ahlander,** i philosophiens historia 1849—55. Född i Hvittaryd i Småland 1819; student 1839; amanuens vid astronomiska observatorium 1843; philos. doctor (primus) 1844; docent 1849 $^{22}/_{11}$; förestod professionen i practisk philosophi 1851—53; adjunct vid Linköpings gymnasium 1855; lector i mathematik derstädes 1857; prestvigd i Wexiö 1858; lector i theologi, philosophi, historia och modersmålet vid Jönköpings högre elementarläroverk 1860.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: In historiam scepticismi momenta. (præs. Westman). 1844. 8:o. — De æquationibus Riccatianæ similibus algebraice integrabilibus. 1848. 4:o. — De præcipuis philosophorum recentioris ævi logicam tractandi rationibus. P. I—III. 1849. 8:o. — Diss. principia cognitionis philosophicæ sistens. P. I, II. 1850. 8:o. — De libertate. P. I, II. 1852. 8:o. — Carmen Jacobi (Gen. XLIX: 3—27) Suethice cum exercitationibus Latine metricis thesibusque philologicis et philosophicis. 1855. 8:o. — Theses et disquisitiones mathematicæ. Lincop. 1857. 8:o. — In doctrinam de gratia reconciliatrice momenta cum thesibus Suethice conscriptis. Wex. 1860. 8:o. — Program för läsåret 1858—59 vid Linköpings högre elementar-läroverk. Linkpg 1859. 4:o. — Några antydningar om de gamles geometriska constructionssätt, med figurer (i Jönkpgs läroverks program 1861). — Betraktelser med anledning af rector Sommelii motion i skolfrågan. Jönkpg 1862. 12:o. — Predikan på böne-söndagen 1865. Ibm 1865. 8:o. — Öfvers. och förklaring öfver Romarebrefvet, till den studerande ungdomens tjenst. Ibm 1866. 8:o.

XVI. **Pehr Johan Herrman Leander** 1862—67. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XVII. **Frans Oscar Birger Swahn** 1863—67. Född i Marstrand 1833; student 1851; philos. doctor 1856; docent 1863 $^{21}/_{4}$; lector i philosophi vid Calmar högre elementarläroverk 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Kritiska anmärkningar vid J. H. Fichtes ethiska grundsatser. 1856. 8:o. — Monadlärans uppkomst, utveckling och upplösning. 1863. 8:o. — Om betydelsen af Herbarts philosophiska ståndpunkt. 1865. 4:o. (i Lunds Univ. Årsskrift 1864).

VIII. I pædagogik och didactik.

I. Docenter.

I. **Anders Otto Lindfors** 1803—05. Se professorer i romersk vältalighet.

II. **Anders Cronsioe** 1815—21. Född i Malmö 1793; student 1810; philos. magister 1814; docent 1815 $^{25}/_{4}$; prestvigd 1820; stadscomminister och slottspredikant i Malmö 1821; erhöll titel af kgl. hofpredikant 1826; kyrkoherde i Höj af Lunds stift 1831; prost 1834. Död 1848.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De educandi disciplina. 1814. 4:o. — Gustaf och Clara, eller den värdiga confirmationsberedelsen. Malmö 1829. 8:o. — Tal, hållet d. 20 Sept. 1826 på Hörby afrättsplats, då dråparne Jöns Larsson och Nils Olsson undergått dödsstraffet.

III. **Lars Gustaf Palmqvist** 1822—24. Se adjuncter i historia.

IX. I philosophia naturalis och physica experimentalis.

Docenter.

I. **Lars Anton Borg** 1747—50. Född i Malmö 1727; student 1741: philos. magister 1745; docent 1747; studerade vid Greifswalds universitet efter 1750; vice rector vid Helsingborgs skola 1754—56; prestvigd 1755; kungl. hofpredikant 1760; conrector vid Malmö skola 1756; rector 1767; kyrkoherde i W. Karup af Lunds stift 1769; prost 1770; riksdagsfullmäktig 1778; contractsprost 1785. Död 1800.

Tryckta Skrifter: Underdånig vördnad vid Sveriges rikes borne arfprintz durchl. printz Carls högsthugneliga födelse, yttrad på S:t Knutssalen i Malmö d. 10 Oct. 1748. Lund s. å. 4:o. (på vers). — Likpredikan öfver prosten Thure Hellman. Ibm 1793. 4:o.

II. **Thure Hellman** 1749—51. Född i Mällby i Skåne 1722; student 1737; philos. magister 1745; disputerade under præsidium af Engeström (1744) och Lagerbring (1745); orerade på svensk vers vid åtskilliga academiska högtidligheter; kallades af prof. Harmens till docent 1749; prestvigd i Strengnäs 1751; tjenstgjorde såsom prest dels i Strengnäs', dels i Lunds stift och befordrades till kyrkoherde i Barkåkra och Rebbelberga af Lunds stift 1763; prost 1783. Död 1792.

Tryckt Skrift: Underdånig fägnad på H. K. H. arfprinsessan Lovisa Ulrikas födelsedag d. 13 Juni 1746, på stora lärosalen i Lund underdånigst yttrad. Lund s. å.

III. **Carl Fredrik Broome** 1753—55. Född i Skåne 1729; student 1743; philos. magister 1751; docent 1753 $^1/_4$; styrmanslöjtnant vid amiralitetet 1755; captens n. h. o. v. 1773; lotsdirectör 1775.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. doctrinam de meteoris vaporeis s. aqueis brevissime comprehendens. 1754. 4:o. — Achates och Sostratus. Carlskrona 1763. 8:o. (tillsammans med H. Bergeström). — Aftonro för läsaren af Carlskrona Weckoblad (äfven tillsammans med H. Bergeström). Ibm 1771. 8:o. — Procès de l'Himenée contre l'Amour. Dramatiskt qväde vid amiralen grefve Anton Joh. Wrangels och fröken Charlotta Regina Sparres bröllop. — Åtskilliga tillfällighetspoëmer.

IV. **Jacob Munthe** 1758—. Född i Skåne 1734; student 1750; disputerade 1756 under præsidium af prof. Sv. Munthe; philos. magister 1757; docent 1758 $^9/_3$; sedermera häradshöfding öfver Aska och Göstrings härader i Östergöthland. Död i Skenninge 1793.

V. **Matthæus Fremling** 1770—77. Se professorer i theoretisk philosophi.

X. I lärdoms- och literaturhistoria.

I. Adjunct.

I. **Albert Theodor Lysander** 1859—64. Se professorer i romersk vältalighet och poësi.

II. Docenter.

I. **Ludvig Johan Öhreus** 1762—66. Se adjuncter utan bestämdt läroämne.

II. **Thure Weidman** 1767—71. Se professorer i theologiska faculteten.

III. **Isaac Wetterholtz** 1769. Född i Skåne; student 1758; docent 1769 $^{13}/_{2}$; rector vid Carlskrona skola s. å. Död i Carlskrona 1776.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De Mose auctore Pentateuchi. 1768. 8:o.

IV. **Paul Lundborg** 1771—79. Född i Lund 1742; student 1759; philos. magister 1766; docent 1771 $^{14}/_{12}$; rector vid Lunds skola 1779; prestvigd 1780; kyrkoherde i Bösarp och Simlinge af Lunds stift 1792; prost 1793. Död 1800.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De locis quibusdam N. Test. ex. V. Test. libris canonicis, non apocryphis allegatis. 1770. 4:o. — Diss. de usu accentuum Hebræorum prosaicorum, grammatico, logico, rhetorico. 1771. 4:o. — De systemate Scandin. utili & noxio. 1778. 4:o. — Grafskrift öfver rector gymn. i Hull, Jean Klarke. Öfvers. Lund 1786. — York, inledning till latinska språket, genom flera exempel samt reglor lämpad efter svenska språkets art. Öfvers. Ibm s. å. 8:o.

V. **Lars Peter Munthe** 1776—84. Se professorer i practisk philosophi.

VI. **Lucas Gadd** 1780—83. Född i Kärrstorp i Skåne 1755; student 1771; philosophiæ magister i Greifswald 1775; docent 1780 $^{11}/_{9}$; rector vid Landskrona skola 1783; prestvigd 1793; kyrkoherde i Gladsax och Tommerup af Lunds stift 1806. Död 1811.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De moralitate, quæ inest generi dicendi scribendique satyrico. 1779. 4:o. — Några särskilta förvaringsmedel mot vår tids stora frestelser till affall ifrån den rätta enfaldigheten i Christo. Predikan hållen i Landskrona Nyårsdagen 1792. Lund 1792. 8:o.

VII. **Nils Häggroth** 1784—88. Se adjuncter i theoretisk och practisk philosophi.

VIII. **Nils Sinius** 1785—91. Se docenter i theologiska faculteten.

IX. **Erik Peter Älf** 1789—93. Född i Linköping 1765; student i Uppsala 1782, i Lund 1785; philosophiæ magister (primus) 1787; docent 1789 $^{11}/_{3}$; prestvigd 1792. Död 1793.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. acad. de vita et meritis Er. Lindschöld. P. I—V. 1788—91. 4:o. — Tal öfver freden i Werelä 1790. — Werthers första och sista stunder för Lotta. Lund 1, 2 uppl. 1786, 1792. 8:o. — Strödda skaldestycken efter författarens död utgifne (med företal af Leopold) Lund 1795. 8:o.

X. **Lars Peter Wåhlin** 1793—1801. Se adjuncter i historia.

XI. **Haquin Stenström** 1803—09. Se adjuncter i österländska språk.

XII. **Ebbe Samuel Bring** 1809—15. Se professorer i historia.

XIII. **Sven Hylander** 1818—20. Se e. o. adjuncter i historia.

XIV. **Nils Lovén** 1820—22. Se e. o. adjuncter i esthetik.

XV. **Pehr Wieselgren** 1824. Se vice bibliothecarier.

XVI. **Otto Jonas Gustaf Billberg** 1829—30. Född i Lund 1806; student 1822; philosophiæ magister 1826; docent 1829 $^{7}/_{2}$; conrector vid Malmö skola 1830. Död 1832.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De notione hist. literarum. P. I, II. 1828. 8:o. — Thremi Jeremiæ Suethice. P. I, II. e. a. 4:o. — Theses (pro mun. rectoris). 1830. 4:o.

XVII. **Edward Wilhelm Berling** 1833—44. Se bibliothecarier.

XI. I economi.

I. Adjuncter.

I. **Frans Liljenroth** 1794—1804. Född i Småland 1770; inskrefs såsom student 1780; philosophiæ magister 1787; vic. collega vid Lunds skola 1790; vic. conrector derstädes 1793; adjunct 1794 $^{8}/_{12}$; prestvigd 1797; theologiæ licentiat 1798; kallad till kyrkoherde i Malmö 1804. Död s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De principio contradictionis. 1788. 4:o. — Diss. vitam J. Lockii exponens. 1793. 4:o. — Diss. acad. præjudicia nonnulla œconomiæ Suecanæ inimica tradens. P. I, II. 1794. 4:o. — Anmärkning rörande växternas födande ämnen. 1797. 4:o.

II. **Jacob Sönnerberg** 1805—10. Se professorer i practisk medicin.

III. **Carl Adolf Agardh** 1811—12. Se professorer i botanik.

IV. **Christopher Isac Heurlin** 1813—15. Född i Åsheda i Småland 1786; student 1804; philos. magister 1808; docent i romersk vältalighet 1809, i mathematik 1810; adjunct 1813 $^{10}/_{6}$; adjunct vid Wexiö gymnasium 1815; lector i philosophi derstädes 1816; prest 1817; kyrkoherde i Tolg 1824; contractsprost 1825; domprost i Wexiö 1829; L. N. O. 1830; theologiæ doctor s. å.; biskop öfver Wisby stift 1838; statssecreterare vid kungl. ecclesiastik-expeditionen s. å.; ordensbiskop i survivance och C. N. O. 1841; afsked från biskopsembetet i Wisby stift s. å.; konungens öfverhofpredikant s. å.; kyrkoherde i Fellingsbro s. å.; statsråd och chef för kungl. ecclesiastik-departementet 1842; afsked från sistnämnda befattning 1844; kyrkoherde i Carlshamn och Asarum af Lunds stift 1846; biskop öfver Wexiö stift 1847. Död 1860.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De aberratione fixarum. 1808. 4:o. — De causis troporum. 1809. 4:o. — De æquilibrio fluidorum. 1811. 4:o. — De radicibus extrahendis ex binomiis. 1812. 4:o. — Beskrifning om Åsheda socken. s. å. 4:o. — De usu disciplinarum in interpretanda Scriptura Sacra. 1813. 4:o. — Theses varii argumenti. Wexion. 1814. 4:o. — Theses philosophicæ. Ibm 1816. 4:o. — Program vid hist. lectorn mag. L. D. Theolanders inställande i embetet 1824. Ibm 1824. 4:o. — Progr. vid gymnasii-rectoratets nedläggande. Ibm s. å. — De gratia Dei in Christo nata aphorismi. Wex. 1832. 4:o. — Predikan vid H. K. H. prins Gustafs första nattvardsgång. Sthlm 1842. 8:o. — Tal vid en af rikets herrar m. m. h. exc. grefve Magnus Brahes jordfästning. Sthlm 1844. 4:o. — Tal vid Esaias Tegnérs jordfästning. Ibm 1847. 8:o. — Handlingar rörande prestmötet i Wexiö d. 7, 8, 9 Juni 1859. Wexiö s. å. 4:o. — Anföranden i presteståndets protocoller vid riksdagarne, samt talrika embetsskrifter.

V. **Sven-Nilsson** 1816—28. Se professorer i zoologi.

VI. **Carl Jacob Sundevall** tillika adjunct i zoologi 1836—39. Se adjuncter i zoologi.

II. Docenter.

I. **Magnus Ålin** 1762—67. Född i Småland 1730; student 1756; disputerade under Cronanders (1755) och Trozelii (1760) præsidium; philosophiæ magister 1760; prestvigd s. å.; docent 1762 $^{14}/_{6}$; e. o. sqvadronspredikant vid Smålands cavalleriregemente 1767; comminister i Järstorp 1772; kyrkoherde i Sandseryd af Wexiö stift 1777; transporterad till Näshult 1785; prost s. å. Död 1804.

II. **Olof Hindbeck** tillika docent i naturalhistoria 1774—88. Se docenter i naturalhistoria.

III. **Ernst Henrik Berling** 1782—85. Född i Lund 1756; student 1771; philosophiæ magister 1778; docent 1782 $^{9}/_{2}$. Död såsom docent 1785.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Observ. œconomicæ ad prædium regium Fliinge. — Rörande kungsgården Fliinge. 1781.

IV. **Martin Eric Ahlman** 1803—10. Se professorer i theol. faculteten.

V. **Bengt Kallenberg** 1811—13. Född i Småland 1781; student 1802; philosophiæ magister 1808; docent 1810 $^{13}/_{6}$. Död såsom docent 1813.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Beskrifning öfver Fröderyds socken i Jönköpings län. I, II. 1810. 4:o.

VI. **Johan Rabbén** 1816—17. Se adjuncter i medicinska faculteten.

VII. **Carl Johan Sundevall** 1826—36. Se adjuncter i zoologi.

VIII. **Anders Martin Wilhelm Stenkula** 1835—54. Född i Ö. Skrukeby i Östergöthland 1800; student 1819; philosophiæ doctor 1829; docent 1835 $^{30}/_{4}$; förordnad att bestrida offentliga föreläsningar och examina i camerallagfarenhet vid universitetet v. t. 1840; prestvigd 1853; tjenstgjorde såsom pastorsadjunct i Linköpings stift 1854—56; kyrkoherde i Ringarum af Linköpings stift 1856; prost 1859.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Landtbrukslärans nästan samtidiga utveckling med naturvetenskaperna, i synnerhet med chemien etc. 1834. 8:o. — En blick från statsekonomien på Sveriges handel och näringsflit. Helsingborg 1839. 8:o. — Några ord om plogen och dess construction. Lund 1845. 8:o.

XII. I naturalhistoria—zoologi.

I. Adjuncter.

I. **Anders Jahan Retzius** äfven botanices demonstrator 1771—77. Se professorer i naturalhistoria.

II. **Johan Wilhelm Zetterstedt** äfven botanices demonstrator 1812—28. Se professorer i botanik.

III. **Carl Jacob Sundevall** i zoologi och economi 1836—39. Född i Högestad i Skåne 1801; blef efter enskilt undervisning af professor J. Stecksén student i Lund 1817; philosophiæ doctor 1823; företog i sällskap med B. Fries, N. H. Lovén och A. Bruzelius en resa på Öland och Gottland 1824; economiæ docens 1826; t. f. bataljonsläkare vid skånska husarregementet 1827; afreste i egenskap af skeppsläkare till Ostindien s. å. och vistades företrädesvis i Calcutta och Serampore; återvände till Sverige i slutet af 1828; medicinæ licentiat 1829; t. f. intendent vid zoologiska riksmuseum 1833; adjunct i zoologi och economi 1836 $^{10}/_{10}$; medföljde den stora franska expeditionen till Spetsbergen under Gaimard 1838; intendent vid zoologiska riksmuseum 1839, sedan 1841 vid afdelningen för de vertebrerade djuren; R. N. O. 1844; R. Fr. H. L. Har deltagit i naturforskaremötena i Hamburg 1830, i Kjöbenhavn 1840 och i Christiania 1844, samt under åren 1841, 1847, 1854, 1858, 1860 och 1864 företagit utländska resor till Tyskland, Frankrike, Holland, England och Danmark.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om insekternas åverkan å våra skogar. 1826. 8:o. — Conspectus arachnidum. P. I, II. 1830. 8:o. — Lärobok i zoologien för nybegynnare. 1—7 uppl. Lund 1835—64. 8:o, med dertill hörande zoologisk handatlas. Lund 1843. 8:o. — Mammifères, oiseaux, arachnides, insectes et échinodermes (i Gaimard's Voyages de la commission scientifique du Nord). — Årsberättelser om zoologiens framsteg för åren 1836—39. Sthlm 1841. 8:o. — D:o för 1840—42. Ibm 1844. 8:o. — D:o för 1843—44. Ibm 1847. 8:o. — D:o för 1845—50. Ibm 1853. 8:o. — En del af texten till Skandinaviens fiskar af Wright, Fries och Ekström, häft. 5—10. Sthlm 1836—42. 4:o. — Svenska foglarne, med pl., häft. 1—19. Sthlm 1856—67. fol. — Handledning vid beseendet af zoologiska samlingarne uti riksmuseum. Sthlm 1856. 8:o. — Conspectus avium picinarum. Sthlm 1866. 8:o. — I *kgl. Vet. Akad:s Handl.:* Svenska spindlarnes beskrifning. 1829, 1831 och 1832. — Några arter af fogelslägtet caphone. 1833. — Ornithologiskt system. 1835. — Om corvus umbrinus. 1838. — Om de två nordiska arterna af fiskslägtet macrourus (lepidoleprus Risso) och bådas förekommande vid Norrige. 1840. — Tvenne för Sverige nya gnagarearter samt tandbyggnaden hos arvicola och myodes. s. å. — Anteckningar till Skandinaviens ornithologi. — Öfversigt af slägtet erinaceus. 1841. — Om slägtet sorex, med några nya arters beskrifning. 1842. — Om prof. J. Hedenborgs insamlingar af däggdjur i nordöstra Afrika och Arabien. s. å. — Öfversigt af slägtet manis. s. å. — Om foglarnes vingar. 1843. — Methodisk öfversigt af idislande djuren, Linnés pecora. 1844, 1845. — Om fiskyngels utveckling. Ny följd, 4:o. I. — Om phonetiska bokstäfver. Ibm. — Kritisk framställning af fogelarterna uti äldre ornithologiska arbeten. 1: Museum Carlsonianum. 2: Le Vaillant, oiseaux d'Afrique. II. — Om insekternas extremiteter samt deras hufvud- och mundelar. III. — Ett försök att bestämma de af Aristoteles omtalade djurarterna. 1 Afd.; luftandande djur, eller klasserna: däggdjur, foglar, reptilier och insekter med arachnider. (öfvers. på tyska. Sthlm 1863). IV. — *Utförligare uppsatser i kgl. Vet. Akad:s Öfversigt:* Nya mammalia från Sydafrika, insamlade af J. Wahlberg. 1846. — Foglar från Sierra Leone, samlade af A. Afzelius. 1849. — Foglar från södra Afrika, samlade af J. Wahlberg. 1850. — Foglar från nordöstra Afrika, samlade af J. Hedenborg. s. å. — Om några hvalarter. 1861. — Derjemte talrika smärre uppsatser och anföranden. — *Uppsatser i öfriga tidskrifter och journaler:* Berättelse om en Hinduisk religionsfest (i Theol. qvartalskrift 1829). — Om symbius blattarum af coleoptera med larv. (i Isis 1831). — Hjortens naturalhistoria (i Sv. jägareförbundets tidskrift 1834). — Foglar från Calcutta (i Physiogr. sällsk. tidskrift 1837). — Om de tropiska vindarna (Ibm). — Om musklerna i foglarnes extremiteter (i Skand. Naturforskaremötets förhandl. 1851). — Berättelser om fiskeriet i Stockholms läns skärgård afgifna den 1 Dec. 1851 och 26 Febr. 1855 (i Stockholms läns landthushållningssällskaps Handl. h. 6 1855). — Ueber Möhrings Vogelnamen (i

Cabanis' Journal für Ornithologie 1857). — Die Gattung Oreocincla (Ibm). — Ett stort antal smärre uppsatser i åtskilliga journaler och lärda sällskapers handlingar, samt andra periodiska skrifter.

IV. Friherre **Magnus Wilhelm v. Düben** i zoologi 1843—45. Född 1814 på S. Lindved i Skåne; student 1828; philosophiæ magister (ultimus) 1835; docent i botanik 1838; adjunct och intendent vid zoologiska museum 1843 ²⁶/₁. Död såsom innehafvare af detta embete 1845.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Conspectus vegetationis Scaniæ. 1837. 8:o. — De fabrica corporis insectorum. P. I—III. 1842. 8:o. — Handbok i vextrikets naturliga familjer. Sthlm 1841. 8:o. — I *kgl. Vet. Akad:s Handl.:* Mus betulinus Pall. En för Europas fauna ny råttart funnen i Skåne. 1840. — Ichthyologiska bidrag (i förening med J. Korén). 1844. — Om holothuriernas hudskelett (i förening med dens.). s. å. — Öfversigt af Skandinaviens echinodermer (i förening med dens.). s. å. — Åtskilliga smärre uppsatser i Öfversigt af kgl. Vet. Akad:s förhandl., m. fl. periodiska skrifter.

V. **Anders Gustaf Dahlbom** i entomologi 1843—57. Se e. o. professorer i zoologi.

VI. **Wilhelm Lilljeborg** i zoologi 1853—54. Född i Helsingborg 1816; student 1834; philosophiæ doctor 1841; aflade theoretisk theologisk examen 1843; docent i zoologi 1844; e. o. adjunct i samma vetenskap 1845; förestod professionen i zoologi 1846 och h. t. 1851; ordinarie adjunct 1853 ²⁶/₁₁; professor i zoologi vid Uppsala universitet 1854; R. N. O. 1861. Har företagit vetenskapliga resor till Gottland 1840 och 1849, till Norge 1843, 1848, 1858 och 1861, till Ryssland 1848, samt till London och Paris 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Observationes zoologicæ. P. I, II. 1844—45. 8:o. — Om de i Skåne förekommande crustaceer af ordn. cladocera, ostracoda och copepoda. 1853. 8:o. — I *kgl. Vet. Akad:s Handl.:* Beskrifning af 2::ne för Skandinaviens fauna nya däggdjur. 1842. — Bidrag till norra Rysslands och Norriges fauna, samlade under en vetenskaplig resa i dessa länder 1848, 1850 (den ornithologiska delen af denna uppsats finnes öfvers. på tyska och införd i Naumannia, 1852 2: h.). — Öfversigt af de inom Skandinavien hittills funna arterna af slägtet gammarus Fabricius. 1853. — I *Öfversigt af kgl. Vet Akad:s förhandl.:* Zoologisk resa i norra Ryssland och Finnmarken. 1849. — Om parus borealis. s. å. — Ny art af slägtet platessa. 1850. — Bidrag till den högnordiska hafsfaunan. s. å. — Gottlands land- och sötvattens-mollusker. s. å. — Norges crustaceer. 1851. — Nordiska arter af slägtet hippolyte. s. å. — Norska mollusker. s. å. — Ornithologiska anmärkn. s. å. — Malakologiska bidrag: 1. Förteckning på af förf. vid Kullaberg i Skåne i Sept. 1851 insamlade hafsmollusker. 2. Tvenne för vår fauna nya land- och sötvattensmollusker. s. å. — Hafscrustaceer vid Kullaberg. 1852. — Tillägg till förteckningen öfver Kullens hafsmollusker. 1854. — Tillägg till uppsatsen om hafscrustaceer vid Kullaberg i Skåne. 1855. — Några anmärkningsvärda former af clausilia rugosa Draparnaud, Rossmässler eller claus. nigricans, Matan and Rackett, Forbes and Hanley, hvilka förut hos oss dels icke blifvit anmärkta, och dels blifvit förvexlade med andra. 1858. — Liriope och peltogaster, H. Rathke. 1859. — Fynd af en stor del af ett fossilt hvalskelett på Gräsön i Roslagen. s. å. — Beskrifning öfver tvenne märkliga crustaceer af ordningen cladocera. 1860. — Beskrifning öfver två arter crustaceer af ordningarne astracoda och copepoda. 1862. — I *N. Acta Reg. Societ. Scient. Ups.:* Liriope et peltogaster H. Rathke. Ser. III, Vol. III. Supplément au mémoire sur les genres liriope et peltogaster H. Rathke. Ibm (jemte föreg. afhandling intagen i Ann. des Sciences naturelles, 5:me Serie. Zoologie. T. II). — On the lysianassa magellanica, H. Milne-Edwards, and on the crustacea of the suborder amphipoda and subfamily lysianassina found on the coast of Sweden and Norway (Ser. III, Vol. VI fasc. I). — On two subfossil whales discoverered in Sweden (Ibm fasc. 2). — I *Årsskrift utg. af kgl. Vet. Societ. i Upsala:* Om de parasitiska crustaceerna liriope och peltoga-

ster H. Rathke; årg. I. — Ornithologiska bidrag: 1. Utkast till en systematisk öfversigt af foglarnes klass (sedermera i engelsk öfvers. inf. i Procced. of the zool. society of London 1866 samt i Annual report of the board of regents of the Smithsonian institution of Washington 1866). 2. Ornithologiska notiser (Ibm). — Bidrag till kännedomen om tandömsningen hos otaria och halichærus (Ibm). — I *Ups. Univ. Årsskr.*: Öfversigt af de inom Skandinavien (Sverige och Norrige) anträffade hvalartade däggdjur (cetacea) (öfvers. på engelska och inf. i Royal Society's skrifter 1866). — I de *Skandin. Naturforskaremötenas förhandl.*: Några ord om förhållandet mellan Skandinaviens och norra Rysslands faunor. 1851. — Om leptodora hyalina Lilljeb. 1860. — Om hvalben funna i Sverge. s. å. — Om liriope och peltogaster. s. å. — Om tandömsningen hos otaria och halichærus. s. å. — Några ord om foglarnes classification. s. å. — Om utvecklingen af tänderna hos phoca hispida, Erxl. Fabricius. 1863. — *Programmer:* vid proff. Hultcrantz', Sahlins och Holmgrens installation 1864: Bidrag till kännedomen om de inom Sverige och Norrige förekommande crustaceer af isopodernas underordning och tanaidernas familj; — vid firandet af den 50:åriga föreningen mellan Sverige och Norge s. å.: Bidrag till kännedomen om pterycombus brama, B. Fries, en fisk af makrillfiskarnes familj; — vid rectorsombytet 1865; — vid philos. doctorspromotionen 1866: Systematisk öfversigt af de gnagande däggdjuren, glires.

VII. **Otto Martin Torell** i zoologi 1860—66. Se e. o. professorer i zoologi.

VIII. **Carl Gustaf Thomson** i entomologi utnämnd 1864. Född i Mellangrefvie i Skåne 1824; student 1843; philosophiæ doctor 1850; e. o. amanuens vid zoologiska museum 1853; docent i zoologi 1857; e. o. adjunct i entomologi 1862; ordinarie adjunct i samma ämne, såsom innehafvare af en af de rörliga adjuncturerna 1864 $^{31}/_{10}$; förestod zoologiska professionen en del af h. t. 1859, v. t. 1860, v. t. 1861 samt större delen af läsåret 1861—62.

Tryckta Skrifter: Skandinaviens coleoptera. T. I—IX. Lund 1858—67. 8:o. — Skandinaviens insekter. Ibm 1862. 8:o. — I *Öfversigt af kgl. Vet. Akad:s förhandlingar:* Öfversigt af de i Sverige funna arter af slägtet homalota (Mannerheim). 1852. — D:o af familjen palpicornia. 1853. — D:o af slägtet oxypoda. 1855. — D:o af insektfamiljen cyphonidæ. s. å. — D:o af insektfamiljen trichopterygia. s. å. — Några nya arter af insektslägtet homalota. 1856. — Arter af slägtet omalium, funna i Sverige. s. å. — Sveriges stenini. 1857. — Skandinaviens proctotruper. 1857—62. — Försök till uppställning af Sveriges staphyliner. 1858. — Försök till uppställning och beskrifning af Sveriges figiter. 1861. — Entomologiska bidrag. I, II. 1862—63. — Entomologiska anteckningar under en resa i Skåne 1866. 1867.

E. o. Adjuncter.

I. **Ebbe Bring** 1760—66. Född i Brönnestad i Skåne 1733; philosophiæ magister 1757; docent i naturalhistoria s. å.; e. o. adjunct 1760 $^{19}/_{3}$; vice pastor i Brönnestad af Lunds stift 1766; kyrkoherde derstädes 1769; prost 1779; theologiæ doctor s. å.; contractsprost 1788; kyrkoherde i Malmö 1791; L. N. O. 1801. Död 1804.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De morbis plantarum. P. I. 1758. 4:o. — De electoribus imperatoris Romani eorumque origine. 1764. 4:o. — De simulacris osiridis et ori in museo Stobæano Carolino. 1765. 4:o. — De idolotatria Chinensium ex occasione simulacrorum in musæo Stobæano Carolino. e. a. 4:o. — *Likpredikningar:* öfver prosten Arsenius 1786; — doctor Munthe 1790; — biskop Celsius 1794.

II. **Engelbert Jörlin** 1781—84. Född i Bohuslän 1733; student 1757; philosophiæ magister i Uppsala 1761; gjorde utländska studieresor till 1767;

docent i naturalhistoria 1769, med vilkor att aflägga præsidiiprof; e. o. adjunct 1781 [26]/[8]; rector vid trivialskolan i Götheborg 1784. Död 1810.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De usu quarundam plantarum indigenarum præ exoticis. 1769. 4:o. — Partes fructificationis s. principia botanices illustrata. 1771. 4:o. — Theses philosophicæ. 1779. 4:o. — Trifolium hybridum. 1780. 4:o. — Avena elatior, knylhafre eller fromental. 1781. 4:o. — Svenska köks- och kryddegården. Lund 1784. 8:o. — Principia botanices illustrata. 1786. 8:o. — Svenska fruktträgården. 1—3 uppl. Ibm 1786—94. 8:o. — Konsten att så, plantera och flytta allahanda fruktträn, samt oculera och ympa. Ibm 1790. 8:o. — Svenska trägårdens tredje del, om blomstergården. Ibm 1794. 8:o. — Om träd och buskars plantering. Götheb. 1801. 8:o.

III. **Anders Gustaf Dahlbom** i entomologi 1841—43. Se e. o. professorer i zoologi.

IV. **Wilhelm Lilljeborg** 1845—53. } Se ofvan.
V. **Carl Gustaf Thomson** i entomologi 1862—64. }

II. Docenter.

I. **Ebbe Bring** 1757—60. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

II. **Anders Skragge** 1760—63. Född i Bro i Vermland 1731; student i Uppsala 1753, i Lund 1759; philosophiæ magister i Lund 1760; disputerade under præsidium af prof. Lidbeck s. å.; docent s. å. [19]/[11]; entledigad från sin docentur på grund af förfallolöst uteblifvande 1763; prestvigd s. å. och huspredikant hos presidenten Edv. Carleson; bataljonspredikant vid kgl. lifgardet 1765. Död i Stockholm 1770.

III. **Jacob Östman** 1763—64. Född i Löderup i Skåne 1738; student 1751; docent 1763 [4]/[3]; collega vid Lunds skola 1764; gjorde ansökan att ehuru skollärare få vid universitetet qvarstå såsom docent, men erhöll å denna begäran afslag (canc. br. 1765 [30]/[4]); rector vid Lunds skola 1768; kyrkoherde i Norrhviddinge af Lunds stift 1778; prost 1791. Död 1799.

IV. **Anders Jahan Retzius** 1767—71. Se professorer i naturalhistoria.

V. **Engelbert Jörlin** 1769—81. Se ofvan bland e. o. adjuncter.

VI. **Olof Hindbeck** äfven i economi 1773—88. Född i Silfåkra i Skåne 1743; student 1758; philosophiæ magister 1768; docent 1773 [11]/[10]; prestvigd 1787; kyrkoherde i Wemmenhög af Lunds stift 1788; prost 1800; philosophiæ jubelmagister 1820. Död 1829.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Om nyttan af väl inrättade eldstäder jemte beskrifning på en ny inrättning af stenkakelugnar. 1774. 4:o.

VII. **Magnus Lammerus (Lamér)** 1786—87. Se adjuncter i botanik.

VIII. **Anders Lidbeck** 1790—91. Se professorer i esthetik.

IX. **Sven Nilsson** 1812—16. Se professorer i zoologi.

X. **Bengt Fredrik Fries** 1824—31, tillika docent i anatomi sedan 1828. Se docenter i anatomi.

XI. **Anders Gustaf Dahlbom** 1831—41. Se e. o. professorer i zoologi.

XII. **Sven Ludvig Lovén** 1831—41. Född i Stockholm 1809; student i Uppsala 1823, i Lund 1824; philosophiæ doctor i Lund 1829; docent 1831 [29]/[4]; studerade vid universitetet i Berlin 1830—31; gjorde de följande åren vetenskapliga resor vid Sveriges vestra kust, och vistades från Juni 1836 till Oct. 1837 i Finnmarken i Norge, under hvilken tid äfven Spetsbergen besöktes; intendent vid zoologiska riksmusei samlingar af lägre overtebrerade djur 1841; R. N. O. 1850; R. D. D. O.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om foglarnes geographiska utbredning. 1830. 8:o. — Årsberättelse om zoologiens framsteg under åren 1840—42. D. III. Sthlm 1842. 8:o. — D:o under åren 1843—44. D. III. Ibm 1848. 8:o. — Årsberättelse om framstegen i molluskernas, crustaceernas och de lägre skelettlösa djurens naturhistoria under åren 1845—49. Ibm 1852. 8:o. — I *kgl. Vet. Akad:s Handl.:* Evadne Nordmanni, ett hittills okändt entomostracon. 1835. — Bidrag till kännedomen om slägtena campanularia och syncoryna. s. å. — Bidrag till kännedomen om molluskernas utveckling. 1839. — Iakttagelser öfver metamorfos hos en annelid. 1840. — Myzostoma cirriferum, Leuck., ett parasitiskt maskdjur. s. å. — Fyra nya arter af sötvattenscrustaceer från södra Africa. 1845. — Bidrag till kännedomen om utvecklingen af mollusca acephala lamellibranchiata. 1848. — I *Öfversigt af kgl. Vet. Akad:s Förhandl.:* Om nordiska hafsmollusker. 1844. — Om tvenne svenska trilobiter. s. å. — Chætoderma, ett nytt maskslägte. s. å. — Alepas squalicola. s. å. — Om svenska trilobiter. 1845. — Om nordiska cephalopoder. s. å. — Om de nordiska arterna af turbonilla. 1846. — Index molluscorum litora Scandinaviæ occidentalia habitantium. s. å. — Om de skandinaviska hafsmolluskernas geografiska utbredning. s. å. — Om tungans beväpning hos mollusker. 1847. — Om Östersjöns medelniveau (gemens. med A. Erdmann). 1850. — Vattenmärken vid Väderöarne. 1850. — De svenska arterna af galatea. 1852. — Om utvecklingen af en chitonart. 1855. — Om pilidium Middendf. 1859. — Om crustaceer från Venern och Vettern. 1861. — Om Ishafsfaunans fordna utsträckning. 1862. — Om halicryptus spinulosus i Östersjön och Ishafvet. 1863. — Phanogenia, ett hittils okändt slägte af fria crinoideer. 1866. — Om leskia mirabilis Gray. 1867. — I *Förhandlingarne vid de Skandin. Naturf. 9:de möte 1863:* Om Östersjön. — Om resultaten af de af den svenska Spetsbergsexpeditionen 1861 utförda djupdraggningar.

XIII. **Wilhelm Lilljeborg** 1844—45. Se ofvan.

XIV. **Ragnar Magnus Bruzelius** 1855—63. Född i Löderup i Skåne 1832; student 1848; philosophiæ doctor 1853; docent 1855 [19]/[2]; förestod professionen i zoologi v. t. 1856; medicinæ candidat 1860, licentiat 1862; med. doctor 1864; amanuens vid kungl. seraphimerlazarettets medicinska afdelning s. å., underläkare derstädes 1863, t. f. biträdande öfverläkare s. å.; docent i medicin vid kungl. carolinska medico-chirurgiska institutet s. å.; adjunct i samma ämne derstädes 1864.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Beskrifning öfver hydrachnider, som förekomma i Skåne. 1854. 8:o. — Bidrag till kännedomen af Skandinaviens amphipoda gammaridea. 1859. 4:o (äfven tryckt i kgl. Vet. Akad:s handl. Ny följd Bd. III). — Om abort. 1864. 8:o (äfven tr. i Medicinskt Archiv 1863). — Om en uti pennatula rubra lefvande parasit (i Öfversigt af kgl. Vet. Akad:s förhandl. 1859). — Bidrag till kännedomen om amphipodernas inre byggnad (Ibm 1859, och i tysk öfvers. införd i Archiv f. Naturgeschichte 1860; belönt af kgl. Vet. Akad. med Flormanska priset).

XV. **Carl Gustaf Thomson** 1857—62. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XVI. **Carl Wilhelm Andersén** 1863—64. Född i Skatelöf i Småland 1835; student 1853; e. o. amanuens vid zoologiska museum 1861, ord. amanuens vid samma institution 1863; philos. magister 1862; docent 1863 $^{21}/_{4}$. Död 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om blötdjurens plats i systemet. I. 1860. 8:o. (I, II. tillsammans utgifna. Lund 1861. 8:o). — De lackröda pennspetsarna hos sidensvansen (i kgl. Vetenskaps-Academiens Öfversigt 1859). — Kort framställning af zoologiens historia före Linné. Lund 1861. 8:o. — En orrlek med kommentarier (i Nord. univ. Tidskrift VII, 2). — Ur sociala afdelningens krönika (i Lunds Studentkalender 1863). — Bidrag till kännedomen om nordiska acarider (i Öfversigt af kgl. Vetenskaps-Academiens Förhandlingar 1863).

XVII. **August Wilhelm Quennerstedt** utn. 1865. Född i Rydaholm i Småland 1837; student 1856; philos. doctor 1862; amanuens vid zoologiska institutionen 1864; docent 1865 $^{10}/_{1}$; deltog 1858 i en resa till Spetsbergen och företog 1863 en resa till Jan Mayen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Några anteckningar om Spetsbergens däggdjur och foglar. 1862. 8:o. — Minnen från en resa till Spetsbergen år 1858. (I Lunds Studentkalender 1863). — Bidrag till Sveriges infusoriefauna, jemte en kort framställning af infusionsdjurens organisation (i Lunds univ. Årsskrift 1865). — Bilder från Ishafvet omkring ön Jan Mayen (i Nordisk univ. Tidskrift, X, 2). — Anteckningar från en resa till Ishafvet i närheten af ön Jan Mayen. Sthlm 1867. 8:o. — Anteckningar om djurlifvet i Ishafvet emellan Spetsbergen och Grönland (i kgl. Vetenskaps-Academiens Handlingar. Ny följd VII).

XVIII. **Peter Olsson** utn. 1867. Född i Hörja af Christianstads län 1838; student 1858; philos. doctor 1865; docent 1867 $^{29}/_{5}$; företog s. å. en vetenskaplig resa till Norges vestkust.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Iakttagelser öfver matsmältningsorganerna hos några arter af slägtet mus. 1865. 8:o. — Entozoa, iakttagna hos skandinaviska hafsfiskar. I. Platyelminthes. 1867. 4:o. (jemte forts. intagen i Lunds univ. Årsskrift 1867 och 1868). — Om en märkvärdig varietet af gunnellus vulgaris Cuv. (i Öfversigt af kgl. Vetenskaps-Academiens Förhandlingar 1867).

XIII. I geologi.

I. Adjunct.

I. **Nils Peter Angelin** 1860—64. Född i Lund 1805; student 1821; erhöll philos. doctorsdiplom från Breslau 1857; docent i palæontologi s. å.; adjunct i samma ämne 1860 $^{17}/_{1}$; professor och intendent vid naturhistoriska riksmusei palæontologiska afdelning 1864.

Tryckta Skrifter: Palæontologia Suecica. Lundæ 1851. 4:o. — Palæontologia Scandinavica. Ibm 1854. 4:o. — Geologisk öfversigtskarta öfver Skåne.

II. Docenter.

I. **Nils Peter Angelin** i palæontologi 1857—60. Se ofvan.

II. **Sven Leonhard Törnqvist** i palæontologi 1865—67. Född i Uddevalla 1840; student 1858; philos. doctor 1865; docent s. å. $^{28}/_{11}$; lector vid högre elementar-läroverket i Gefle 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Geologiska iakttagelser öfver Fågelsångstraktens undersiluriska lager. 1865. 4:o. (I Lunds univ. Årsskrift 1864). — Om lagerföljden i Dalarnes undersiluriska bildningar. Geologiska iakttagelser. 1867. 4:o. (Ibm 1866).

III. **Sven Anders Bernhard Lundgren** i palæontologi, utn. 1867. Född i Malmö 1843; student 1860; philos. doctor 1865; docent 1867 $^{18}/_{6}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Bidrag till kännedomen om Saltholmskalkens geologiska förhållande. 1865. 8:o. — Palæontologiska iakttagelser öfver Faxekalken på Limhamn. I. 1867. 4:o. (I Lunds univ. Årsskrift 1866).

IV. **Leonard Pontus Holmström** i geognosi, utn. 1867. Född i Westerstad i Skåne 1840; student 1858; philos. doctor 1865; docent 1867 $^{18}/_{6}$; adjunct vid Lunds h. elem.-läroverk s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Märken i Skåne efter istiden. 1865. 8:o. (med karta). — Iakttagelser öfver istiden i södra Sverige. 1867. 4:o. (i Lunds univ. Årsskrift 1866).

XIV. I chemi och mineralogi.

I. Adjuncter (laboratorer).

I. **Daniel Fredrik Kehler** 1750—79. Se adjuncter i theoretisk och practisk medicin.

II. **Carl Peter Ohrling** 1796—1809. Född i Tjällmo i Östergöthland 1765; student i Uppsala 1786, i Lund 1789; philos. magister 1790; docent i chemi 1792; adjunct 1796 $^{12}/_{12}$; uppehöll undervisningen i chemi 1797 och 1798; prestvigd 1806; kyrkoherde i Wäderstad och Harstad af Linköpings stift 1809; prost 1810. Död 1853.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De falsa opinione deistarum. 1791. 4:o. — De halurgia biblica. e. a. 4:o. — Diss. discrimen veteris & recentioris theoriæ chemicæ leviter adumbrans. 1798. 8:o. — Föreläsningar om naturens stora verkningar. Lund 1805. 8:o.

III. **Jonas Albin Engeström** 1811—12. Se professorer i chemi.

IV. **Håkan Danielsson** 1813—21. Född i Nottebeck i Småland 1783; student 1805; philos. magister 1811; docent i chemi 1812; adjunct 1813 $^{6}/_{3}$; förestått phys. och chem. professionen åren 1817 och 1820—21; prestvigd 1821; kyrkoherde i Österslöf af Lunds stift s. å.; erhöll professors namn, heder och värdighet 1823; prost 1825. Död 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De atramento scriptorio. 1812. 4:o. — De reconciliatione mundi per Christum. 1820. 4:o. — Utdrag af en afhandling innehållande: Undersökning, huruvida chemien nått den utvecklingsgrad, att ett någorlunda tillfredsställande geologiskt system från denna sida ännu kan uppgöras. (i Physiographiska Sällskapets Årsberättelse för 1823).

V. **Carl Gustaf Retzius** 1822—28. Född i Lund 1798; student 1812; philos. magister 1817; docent i chemi 1818; adjunct 1822 $^{18}/_{1}$; tredje lärare vid veterinär-inrättningen i Stockholm 1824, men qvarstod såsom adjunct till 1828; professor vid veterinär-inrättningen 1831. Död 1833.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Observationes stoechometricæ ad mineralogiam pertinentes. Fasc. II, I. 1818—20. 4:o. — Veterinaire pharmacopée, författad af professorerne vid veterinär-

VI. **Magnus Bruzelius** 1808—17. Se extra ordinarie adjunctor utan bestämdt läroämne.

VII. **Håkan Danielsson** 1812—13. Se ofvan.

VIII. **Johan Gustaf Waldenström** 1816—19. Se extra ordinarie adjuncter i theologiska faculteten.

IX. **Carl Gustaf Retzius** 1818—22. } Se ofvan.
X. **Carl Fredrik Fagerström** 1824—30. }

XI. **Peter Samuel Munck af Rosenschöld** 1829—32. Se adjuncter i physik.

XII. **Bernhard August Cronholm** 1840—52. Född i Landskrona 1813; student 1828; philos. doctor 1838; docent 1840 $^{23}/_{10}$; afsked 1852 $^{26}/_{10}$; bokhandlare och utgifvare af tidningen Snällposten i Malmö.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Analysis fontis mineralis in vicinitate Lundæ. 1840. 8:o. — Hertha, svensk-dansk nyårsgåfva för åren 1840, 1841 och 1842. Lund 8:o. — Redig. tidningen Snällposten åren 1848—68. — Portföljen 1850—57. — Små bref fr. Skåne. Malmö 1865. 8:o

XIII. **Carl Anton Hjalmar Sjögren** i mineralogi 1848—50. Född i Lofta i Calmar län 1822; student 1842; philos. doctor 1847; docent 1848 $^{20}/_{6}$; undergick bergsexamen 1850; auscultant i kgl. bergscollegium s. å.; geschworner i Södermanland och Östergöthland 1852; grufingeniör i 7:e districtet 1855; lärare i geologi, markscheideri och grufbrytning vid Fahlu bergsskola 1859—63; bergmästare i 7:e bergmästaredistrictet 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Geologiskt-geognostiska anteckningar om Öland. (præs. E. S. Bring). 1847. 8:o. — Mineral-analyser. I. II. 1848. 8:o. — Kemisk undersökning om katopleiit (i kgl. Vetenskaps-Academiens Handlingar 1849). — Anteckningar om Öland, ett bidrag till Sveriges geologi (i Öfversigt af Vetenskaps-Academiens Förhandlingar 1851). — Anteckningar rörande Jerna och Skatunda grufvefält (i Jernkontorets Annaler 1855). — Om jernmalmers värde (Ibm 1859). — Anteckningar om svenska grufvebrytningen. I—III. (Ibm 1859, 62, 67). — Tankar om Falu kopparhandtering. Falun 1860. 8:o. — Om vattenkraften vid Persberg. Filipstad 1861. 8:o. — Förslag till Persbergsfältets förening. Sthlm 1862. 8:o. — Berättelse om en år 1862 företagen utrikes resa (i Jernkontorets Annaler 1863). — Lärobok i mineralogi. Sthlm 1865. 8:o. — Om nya spräng-ämnen för grufvebrytningen (haloxylin) (i Vermländska bergsmannaföreningens Annaler 1866). — Bör Sverige tillverka jernvägsmateriel för eget behof etc.? (Ibm 1866). — Om nitroglycerin och dess användande vid grufbrytningen (Ibm 1867). — Om tillverkning af jernvägsmateriel inom Sverige (i Ingeniörföreningens Förhandlingar 1867). — Deltagit i redact. af Vermländska bergsmannaförenings Annaler 1864—67.

XIV. **Johan Bernhard von Borck** 1848—51. Se ofvan.

XV. **Christian Wilhelm Blomstrand** 1854—56. Se professorer i chemi.

XVI. **August Zacharias Collin** 1858—60. Född i Glimåkra i Skåne 1833; student 1852; docent i chemi 1858 $^{7}/_{12}$; philos. doctor (primus) 1859; adjunct vid Lunds högre elementar-läroverk 1860; lector vid högre elementar-läroverket i Helsingborg 1864.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om organiska kroppars sammansättningsart. 1858. 8:o. — Om några lerjordssalter. 1858. 8:o. — An essay on the Scoto-English dialect. 1862. 8:o.

— Recherches sur les diphthongues de la langue Française. 1863. 8:o. Examen critique des étymologies Islandaises proposées dans le Dictionn. du patois Normand de MM. Duméril. (I Lunds univ. Årsskrift 1864). — Molnbudet af Kalidasa. Öfvers. från sanskrit. Helsingborg 1866. 8:o.

XVII. **Claës Wilhelm Gabriel Nylander** utn. 1859. Född i Byarum i Småland 1835; student 1854; philos. doctor 1859; docent s. å. $^{18}/_{10}$; medicinæ candidat 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Bidrag till kännedomen af qvicksilfvercyanidens dubbelsalter. 1859. 8:o. — Om befruktningen hos djur och växter, jemte theser i naturvetenskapliga ämnen. Lund 1863. 8:o. — Bidrag till kännedomen om zirkonjord, jemte satser i naturvetenskaperna och modersmålet. Ibm 1864. 4:o. (I Lunds univ. Årsskrift. T. I.) — Über Untersalpetersäure. (I Zeitschrift f. Chemie hgg. v. Beilstein Lpzg 1866).

XVIII. **Johan Olof Rosenberg** utn. 1866. Född i Fjelkinge i Skåne 1840; student 1858; amanuens vid chemiska institutionen 1864; philos. doctor (ultimus) 1865; docent 1866 $^{22}/_{2}$; lärare vid Götheborgs realgymnasium sedan 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund: Undersökningar angående qväfoxidens föreningar med svafveljern. 1865. 8:o. — Om metallernas elektriska ledningsförmåga. 1866. 8:o. — Om nitrosvafveljernföreningarne. s. å. 4:o. (I Lunds univ. Årsskrift. 1865).

XV. I esthetik.

I. Adjuncter.

I. **Esaias Tegnér**, tillika vice bibliothecarie 1805—12. Se prof. i grekiska.

II. **David Munck af Rosenschöld** tillika v. bibliothecarie 1812—16. Född i Lund 1786, son af procancelleren P. Munck; student 1797; philos. magister 1805; docent i grekiska 1807; prestvigd 1810; theologiæ candidat s. å.; adjunct och vice bibliothecarie 1812 $^{20}/_{3}$; förestod professionen i esthetik 1814; kyrkoherde i Qvistofta af Lunds stift 1816; professors n. h. o. v. 1819; prost 1820. Död 1840. (Se vidare om honom Biogr. Lexikon IX, 175 o. f.)

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. breve examen methodi Trendelenburgianæ verba Græca conjugandi exhibens. 1806. 4:o. — De vera et perfecta eloquentia. P. I—III. 1807. 4:o. — Carmen Anacreontis IV:tum cum Horatiano XIV:to lib. II:di comparatum. e. a. 4:o. — De scriptoribus Latinis imitandis. P. I, II. e. a. 4:o. — Aphorismi. 1808. 4:o. — Aphorismi. e. a. 4:o. — De discrimine Hebraismi et Syriasmi. e. a. 4:o. — De summo theologiæ moralis principio. P. I. 1811. 8:o. — Journal för religionslärare. D. I, II. Lund 1812—13. 8:o. — Tal vid prestmötet i Lund 1814 (om Schellingska philosophiens oförenlighet med christendomen). — Tale i Anledning af H. K. H. Kronprindsen af Sverrigs Formæling af Es. Tegnér. Udg. tillige med en Kritik over de politiske Meninger i samme. Kjöbenh. 1824. 8:o. — Den patriotiske forskaren. 1—5 häft. Lund 1829. 8:o. — Talrika uppsatser i åtskilliga tidningar.

III. **Pehr Wieselgren** 1824—30. Se vice bibliothecarier.

IV. **Carl Henrik Lundblad** i modern literatur 1828—34. Född i Lund 1800, son af prof. J. Lundblad; philos. magister i Rostock 1824; docent i esthetik i Lund 1825; adjunct 1828 $^{13}/_{6}$; förestod professionen i esthetik 1829—34. Död såsom adjunct 1834.

Tryckta Skrifter: Disp Lund.: Vita et ingenium Joh. Henrici Kellgren. P. I, II. 1824. 8:o. — Strödda smärre uppsatser och tillfällighetsversar.

E. o. Adjunct.

I. **Nils Lovén** 1822—23. Född i Reng i Skåne 1796; student 1811; e. o. amanuens vid universitetsbibliotheket 1817; philos. magister s. å.; docent i literaturhistoria 1820; e. o. adjunct 1822 $^{21}/_{3}$; förestod esthetiska professionen under en del af h. t. s. å.; prestvigd 1821; regementspastor vid kgl. Wendes artilleri-regemente 1823; kyrkoherde i Östra Wemmenhög af Lunds stift 1830; prost 1837; transp. till Espö af samma stift 1849; erhöll svenska academiens pris 1852 med anledning af sin öfversättning från Camoens; L. N. O. 1853. Död 1858. (Se vidare Lunds studentkalender 1862—63, minnesord af S. Cavallin.)

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Memorabilia bibliothecæ Lundensis. T. II. P. II—V. 1818. 4:o. — De Ystadio. P. I, II. 1819. 4:o. — Girardets andaktsstunder. Öfvers. Chrstad 1827. 8:o. — Dikter af Thom. Moore. Öfvers. Ibm 1831. 8:o. — Vitterhetsförsök. Ibm 1833. 8:o. — Homiletiskt magasin. Valda högmessopredikningar af detta århundrades mest berömda predikanter. D. I—III. Ibm 1831—35. 8:o. (i förening med J. P. Hansson). — Khorassans beslöjade profet af Th. Moore, romans. Öfvers. Ystad 1834. 8:o. — Lusiaderne, hjeltedikt af L. Camoens; öfvers. från portugisiskan i originalets versform. Sthlm 1839. 8:o, andra omarb. och tillökta uppl. 1852. 8:o. — Folklifvet i Skytts härad. Lund 1847. 8:o. — Dante Alighieri's gudomliga komedi. I—III. Lund 1853—57. 12:o. — Uppsatser i tidningar och tillfällighetsversar.

II. Docenter.

I. **Gustaf Ernst von Bildstein** i "theologien, vitterheten och de europeiska språken" 1733—35. Se professorer i theologiska faculteten.

II. **Magnus Laurentius Ståhl** i "svensk vitterhet och romersk vältalighet" 1785—86. Se docenter i romersk vältalighet.

III. **Gunnar Backman** i "vitterheten" 1793—96. Född i Jemtland 1762; student i Uppsala 1784; philos. magister derstädes 1791; docent 1793 $^{8}/_{10}$; vice collega vid Frösö skola 1796; rector cantus och director musices i Hernösand 1797; collega vid Hernösands skola 1798; prestvigd 1799; collega vid Frösö skola 1802; åter i Hernösand 1803; rector vid Frösö skola 1808; vann 4 gånger priset i kgl. Witt., Hist. och Ant.-Acad. för inscriptioner och sinnebilder; kyrkoherde i Sunne af Hernösands stift 1827; prost 1832; philos. jubelmagister 1842. Död 1848, såsom senior bland stiftets presterskap.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Specimen imaginum Homeri sublimium. 1792. 4:o. — Homerus comparans sive similitudines ex Iliade et Odyssea. Hernösand 1806. — Inscriptioner och sinnebilder öfver konungar, namnkunniga personer samt märkvärdiga händelser ur Sveriges historia: fyra prisskrifter jemte bihang. Ibm 1843. 8:o.

IV. **Elof Tegnér** 1797—1801. Född 1774 på Kyrkerud i By socken i Vermland; student 1790; philos. magister (primus) 1796; docent 1797 $^{11}/_{12}$; adjunct vid Carlstads gymnasium 1801; lector i romersk vältalighet och poësi derstädes 1805. Död 1815.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Diss. in similitudines inquirens. 1797. 4:o. — De digressionibus in Georgicis Virgilii. 1799. 4:o. — De chronologia Sueciæ ante tempora Christiana. 1800. 4:o.

V. **Carl Henrik Lundblad** 1825—28. Se ofvan bland ord. adjuncter.

VI. **Assar Lindeblad** 1831—36. Född i Lackalänge i Skåne 1800; student 1818; prestvigd 1823; philos. magister 1829; docent 1831 $^{15}/_{3}$; förestod professionen i esthetik 1835—38; kyrkoherde i Öfved af Lunds stift 1836; prost 1839; contractsprost 1847. Död 1848. (Se vidare Biogr. Lex. VIII, 222 o. f., samt förordet till samlingen af förf:s predikningar).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Expositio doctrinæ de pulchro Plotinianæ. 1830. 4:o. — Cylinda, ett romantiskt poëm. Lund 1824. 8:o. — Månskensqvällarne. Ibm 1825. 8:o. — Sång öfver contractsprosten Schartau, (tryckt i Lunds stifts prestmötes Handlingar 1826). — Blekingsblommor. Ibm 1828. 8:o. — Sång i anledning af jubelfesten 1830, uppläst å carol. acad:s större lärosal. Chrstad 1830. 8:o. — Dikter. Häft. I, II. Lund 1832, 1833. 8:o. — Svenska sången. Acad. föreläsningar. 1:sta delen. Ibm 1832. 8:o. — Predikan öfver 1:sta adv. sönd. epistel i Lunds domkyrka. Ibm 1834. 8:o. — Högmesso-predikan på 1:sta bönd. 1838. Ibm 1838. 8:o. — H. Schartaus lefnad och lära. Ibm 1837. 8:o. — Missionären. Sång, belönt af Sv. Acad. Sthlm 1839. 8:o. — Christi seger, sång vid skånska presterskapets sammanträde 1841. Ibm 1841. 8:o. — Missionssånger. Lund 1846. 12:o. — Lärobok i Christendomen för barn. Ibm 1847. 12:o. — Predikningar. Malmö 1849. 8:o, 2:dra uppl. Ibm 1855. 8:o. — Tillfällighetspredikningar och andliga tal. Ibm 1850. 8:o. — Samlade vittra skrifter. Ibm 1851. 8:o. — Smärre skaldestycken i Iduna, Brage och Idun, Hertha, Adlersparres Läsning i blandade ämnen m. fl. tidskrifter och kalendrar; — Recensioner och smärre uppsatser i Sv. Literaturföreningens tidning, Eos, m. fl. stundom under signaturen —b—.

VII. **Henrik Schönbeck** 1831—40. Född i Malmö 1810; student 1824; philos. doctor 1829; docent 1831 $^{13}/_{12}$; förestod professionen i esthetik en del af h. t. 1838; prestvigd s. å.; kyrkoherde i Hesslunda af Lunds stift 1840; riksdagsfullmäktig 1856—58; transp. till Qvistofta af Lunds stift 1858.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Södra Skottlands folkpoësi. 1831. 8:o. — De poena capitis. e. a. 8:o. — Strödda predikningar. Lund 1846. 8:o. Biskop Wilh. Faxes historia. D. I. Kjöbenhavn 1848. 8:o. — Riksdagsmannen Knut Perssons biografi. 1851. — Memorialer föredragne i högv. presteståndet 1856.

VIII. **Israël Tollin** 1838—45. Född i Törnevalla i Östergöthland 1803; student 1822; philos. doctor 1832; docent 1838 $^{13}/_{9}$; förestod professionen i esthetik en del af h. t. 1838, 1839 samt en del af v. t. 1841; prestvigd 1844; prebendecommin. i Bjereshög af Lunds stift 1845; kyrkoherde i Svedala af samma stift 1845; transp. till Skabersjö af samma stift 1848; prost s. å. Död 1866.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om den esthetiska bildningens inflytande på den moraliska. 1838. 8:o. — Dikter. Lund 1844. 8:o. — Tal i anledning af DD. MM. Oscar d. I:s och Josefinas kröning, i de yngre lärarnes namn vid den acad. festen d. 4 Dec. 1844. Ibm 1845. 8:o. — Tillfällighetsversar, poëmer och recensioner under signaturen T—n.

IX. **Gustaf Håkan Jordan Ljunggren** 1847—59. Se prof. i esthetik.

X. **Hans Henric Hallbäck** utn. 1867. Född i Helsingborg 1838; student 1856; philos. doctor 1865; e. o. bibliotheksamanuens s. å.; docent 1867 $^{25}/_{4}$; förest. professionen i esthetik läsåret 1867—68.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Några anteckningar om romanen och dess historiska uppkomst. 1865. 8:o. — Försök till en framställning af medeltidsromanens utveckling. 1867. 8:o. — Menniskan och apan, eller den moderna materialismen af Fr. de Rougemont. Öfvers. Lund 1866. 8:o. — Betraktelser öfver den kristna religionens närvarande tillstånd af Guizot. Öfvers. Ibm s. å. 8:o. — Sagor och sånger för barn. Bearb. från Danskan. Kjöbenhavn 1867. 8:o. — Poëmer, dels särskilt tryckta, dels intagna i vittra samlingsverk; smärre uppsatser och recensioner.

XVI. I botanik.

I. Adjuncter (botanices demonstratorer).

I. **Anders Jahan Retzius** tillika historiæ naturalis adjunct 1771—77. Se professorer i naturalhistoria.

II. **Magnus Lammerus (Lamér)** 1787—90. Född i Jälluntofta i Småland 1755; student 1775; philos. magister (ultimus) 1784; docent i naturalhistoria 1786; adjunct och demonstrator 1787 $^{21}/_{12}$; lector i logik, physik och historia vid Wexiö gymnasium 1790; prestvigd 1802; lector i philosophi 1808; theol. doctor 1809; domprost i Wexiö 1816; contractsprost s. å.; riksdagsfullmäktig 1823; L. N. O. 1824. Död 1828.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De ranis fossilibus. P. I, II. 1786—87. 4:o. — Programmer vid Wexiö gymnasium 1792 och 1797.

III. **Anders Lidbeck** 1791—98. Se professorer i esthetik.

IV. **Carl Fredrik Fallén** 1799—1812. Se professorer i naturalhistoria.

V. **Johan Wilhelm Zetterstedt** tillika adjunct i naturalhistoria 1813—28. Se professorer i botanik.

VI. **Elias Magnus Fries** botanices adjunct 1819—28, tillika botanices demonstrator 1828—34. Född i Femsjö i Småland 1794; student 1811; philos. doctor 1814; docent i botanik s. å.; adjunct 1819 $^{4}/_{12}$; professor regius 1824; botanices demonstrator 1828 $^{3}/_{6}$; professor i practisk economi vid Uppsala universitet 1834; tillika professor i botanik 1851; rector vid Uppsala universitet 1839 och 1853—54; riksdagsfullmäktig för samma universitet 1844—45, 1847—48; en af de 18 i svenska academien 1847; professor emeritus 1859; philos. jubeldoctor 1865; R. N. O. 1839; C. N. O. 1856; C. N. O. med st. korset 1864; R. D. D. O. 1847; C. D. D. O. 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Novitiæ floræ Suecicæ P. I. (præs. Agardh) II—VII. 1814—24. 4:o. (ed. 2. Lund 1828. 8:o). — Flora Hallandica. P. I. sect. 1—10. 1817—19. 8:o. — Symbolæ gasteromycorum ad illustrandam floram Suecicam. Fasc. I—III. 1817—18. 4:o. — Lichenum dianome nova. 1817. 4:o. (införd i Isis 1819). — Specimen systematis mycologici. 1819. 4:o. — Schedulæ criticæ de lichenibus Suecanis. P. I—III. 1824—25. 4:o. — Stirpes agri Femsionensis cont. I—VI. 1825—27. 8:o. — Novæ schedulæ criticæ de lichenibus Suecanis. P. I—IV. 1826. 4:o. — Novæ schedulæ criticæ de lichenibus Suecanis. Fasc. XIII. 1828. 4:o. — Synopsis agaricorum Europæorum. P. I. 1830. 8:o. — Primitiæ geographiæ lichenum. 1831. 8:o. — Novitiarum floræ Suecicæ mantissa prima. P. I—VI. 1834. 8:o. — *Disp. Ups.:* Boleti, fungorum generis, illustratio. 1835. 8:o. — Topographia stirpium Scanensium. P. I—XXV. 1835—37. 8:o. — Prologomena in topographiam stirpium Scanensium. 1836. 8:o. — Clavis in familias plantarum indigenas. e. a. 8:o. — De historiæ naturalis studio controversiæ. e. a. 8:o. — Genera hymenomycetum. e. a. 8:o. — Synopsis generis lentinorum. e. a. 8:o. — Anteckningar öfver de i Sverige växande ätliga svampar. D. 1—8. s. å. 4:o. — Om pilplanteringar och dessas vigt för landthushållningen. D. 1, 2. s. å. 4:o. — Botaniskt-antiqvariska excursioner. D. 1—4. s. å. 4:o. (en af dessa delar: om Grekernas nympheaceer är öfvers. på tyska i Archiv. skand. Beiträge z. Naturgesch. I.) — Specilegium plantarum neglectarum. Dec. I. Agaricos hyperhodios sistens. e. a. 4:o. — Adami Afzelii fungi Guineenses. P. I. 1837. 4:o. — Novitiarum floræ Suecicæ mantissa altera P. I—IV & tertia P. I—XIII. 8:o. (tillsammans med föreg. i Lund utgifna del af samma arbete utg. med ge-

mensam titel: Novitiæ floræ Suecicæ. Continuatio, sistens mantissam I, II, III uno volumine comprehensus. Accedunt de stirpibus in Norvegia recentius detectis prænotiones e maxima parte communicatæ a Math. N. Blytt. Lundæ & Ups. 1832—42. 8:o. — Plantæ cotyledoneæ parœciæ Roslagiæ Bro. 1839—40. 8:o. — Grunddragen af Aristotelis vextlära. D. 1—3. 1842. 8:o. — Äro naturvetenskaperna något bildningsmedel? I—III. s. å. 8:o. — Öfver växternas namn. D. 1—4. s. å. 8:o. (öfvers. i Archiv. skand. Beitr. z. Naturgesch. I.) — Våren. En botanisk betraktelse. D. 1, 2. s. å. 8:o. (i Bot. Utflygter. Bd. I.) — Monographia cortinariorum Sueciæ. P. I—VII. 1851. 8:o. — Hygrophori Sueciæ. P. I, II. s. å. 8:o. — Monographia lepiotorum Sueciæ. 1854. 8:o. — Monographia armillariarum Sueciæ. e. a. 8:o. — Monographia amanitarum Sueciæ. e. a. 8:o. — Monographia tricholomatum Sueciæ. P. I—III. e. a. 8:o. — Monographia clitocybarum Sueciæ. P. I—III. e. a. 8:o. — Monographia collybiarum Sueciæ. P. I, II. e. a. 8:o. — Monographia mycenarum Sueciæ. P. I. e. a. 8:o. — Monographia omphaliarum Sueciæ. e. a. 8:o. — *Öfriga arbeten:* Observationes mycologicæ præcipue ad illustrandam floram Suecicam. P. I, II. Hafn. 1815, 18. 8:o. — Svamparne i Liljeblads Utkast till en svensk flora 3:dje uppl. 1816. 8:o. — Uppställning af de i Sverige funna vårtsvampar (scleromyci) (i kgl. Vetenskaps-Academiens Handlingar 1816, 17, 18, 19). — Scleromyceti Sueciæ exsiccati. Lundæ 1818. 4:o. — Lichenes Sueciæ exsiccati. Fasc. I, II. Ibm e. a. 4:o. — Ueber die Bestimmung der Species unter den Schwämmen (i Isis 1819). — Några tropiske lafvar (i kgl. Vetenskaps-Academiens Handlingar 1820). — Systema mycologicum. Vol. I—III. Lundæ et Gryphiswaldæ. 1821—32. 8:o. — Beskrifning på nya lafslägten (i kgl. Vetenskaps-academiens Handlingar 1821, 22). — Om odlingen af foderväxter (i Läsning för allmogen i Kronobergs län etc. 1821). — Om skadliga växter och deras utrotande i Kronobergs län (Ibm). — Om brand och rost på växter, jemte fullständig underrättelse om deras kännetecken, orsaker, skada samt medel till dess förekommande. Lund 1821. 8:o. — Anmärkningar vid H:r Wrangels afhandling öfver byssus iolithus Linn. (i kgl. Vetenskaps-Academiens Handlingar 1823). — Anmärkningar öfver ett vetenskapligt växtsystems construction (i Physiogr. Sällsk:s Årsberätt 1823). — Om vegetationens förändringar, jemte uppgift på sällsyntare växter, anmärkta i Skåne (Ibm s. å.) — Öfver de i Flora Suecica anförde svamparter, samt de svårigheter, som dessas bestämmande i allmänhet möter (Ibm s. å.). — Synopsis scleromycetum in Suecia nuper detectorum, præmissa nova sphæriarum dispositione (i Kunze's & Schmidt's Mycol. Hefte II. 1823). — Lichenes exsiccati Sueciæ. Fasc. I—IV, VII, IX & XIII. Lundæ 1824—27. 4:o. Uppställning af de svenska pilarterna (i Physiogr. Sällsk:s Årsberätt. 1824). — Berättelse öfver botaniska excursioner år 1823 (Ibm s. å.). Anmärkningar öfver tvenne olika slag af torfjord (Ibm s. å.). — En ny art brand, æcidium coruscans (Ibm s. å.). — Systema orbis vegetabilis. Primas lineas novæ constructionis periclitatur E. F. P. I. Plantæ homonemeæ. Lundæ 1825. 8:o. — Elenchus fungorum, sistens commentarium in systema mycologicum. Vol. I, II. Gryphisw. 1828. 8:o. — De alliis Suecicis caule folioso bulbifero critica (i Syll. plant. nov. itemque minus cognit ed. Soc. Ratisb. T. II. 1828). — Conspectus dispositionis salicum Sueciæ (Ibm). — Ecloga fungorum præcipue ex herbariis Germanorum descriptorum (i Linnæa 1830). — Agaricos synonymos in Persoonii mycologia Europæa III. et systemate suo mycologico reconciliat E. F. (Ibm e. a.). — Lichenographia Europæa reformata. Præmittuntur lichenologiæ fundamenta. Compendium in theoreticum et practicum lichenum studium. Lundæ 1831. 8:o. — Utkast till ett nytt svar på frågan: hvilka vexter äro de fullkomligaste? (i Skandia 1835, öfvers. på tyska och inf. i Flora 1836). — Mappa botanica ex affinitate et analogia: s. clavis artificialis in familias plantarum phanerogamarum indigenas e partibus floris conspicuis. Ups. 1835. fol. — Epicrisis systematis mycologici seu synopsis hymenomycetum. Ups. 1836—38. 8:o. — Herbarium normale plantarum rariorum et criticarum Sueciæ. Fasc. III—XVI. Lundæ & Ups. 1836—65. fol. — Vårens antåg (i Botan. Notiser 1839, 1840). — Underrättelse om kobresia nardina Horn (Ibm 1839; öfvers. på tyska och inf. i Flora 1844). — Strödda anmärkningar öfver några svenska vexter (Ibm 1840). — Bidrag till bestämmande af de olika begrepp, som innefattas under varietets-benämningen (Ibm s. å.). — Ytterligare några ord öfver zannichelliæ (Ibm s. å.). — Förslag till ett bestämdt beteckningssätt af de olika begrepp, som hittills varit förvexlade under namn af varieteter (Ibm s. å.). — Svenska pilarterna efter naturliga förvandtskapen anordnade, jemte kritiske anmärkningar (Ibm s. å.; öfvers. på tyska i Archiv. Skand. Beitr. z.

Naturgesch. I.) — Öfver vextnamnens etymologie (i Bot. Not. 1841). — Några ord öfver rumex acutus och aquaticus L. (Ibm s. å.; öfvers. på tyska i Archiv. skand. Beitr. I.) — Rön öfver vissa vextformers sjelfständighet som arter (i Bot. Not. 1841). — C. G. Rafn's förtjenster om Skandinaviens flora. Ett bidrag till literaturhistorien (Ibm s. å.) — Bidrag till några Linneanska vexters riktiga bestämmande (Ibm 1842). — Bidrag. (Ibm; delvis öfvers. i Flora 1842). — Sileneæ Scandinaviæ in genera naturalia disposita, (Ibm 1842, 43; inf. i Flora 1843). — Anmärkningar öfver några inhemska växtslägtens begränsning (i Bot. Not. 1842). — Synopsis caricum distigmaticarum, spicis sexu distinctis, in Scandinavia lectarum (Bot. Not. 1843) jemte Studier härtill (Ibm 1845). — Notis öfver tvenne bestämda analoga former af carices spica androgyna composita spiculis basi masculis (i Bot. Not. 1843; öfvers. i Flora s. å.) — Plantæ Suecanæ ex ill. Kochii Floræ Germanici synopsi, ed. 2 illustratæ (i Bot. Not. 1843). — Notis om slägtet schenodorus (ibm s. å.). — Anmärkningar öfver bestämmandet af slägtnamnen arundo och cœloglossum (Ibm s. å.; öfvers. i Flora 1844). — Öfver de i särskilta trakter af Sverige i år företagna botaniska resor (i Bot. Not. 1843). — Ytterligare underrättelser om botaniska resor i Skandinavien 1843 (Ibm 1844). — Underrättelser om de nyaste bearbetningar af Engelska floran (Ibm 1843). — Tillägg och anmärkningar till Bot. Notiser 1843 n. 10, 11 (Ibm s. å.). — Botaniska utflygter. En samling af strödda tillfällighetsskrifter. Bd. I. Ups. 1843; 2 uppl. Sthlm 1853; — Bd. II. Sthlm 1852; — Bd. III. Ibm 1864. 8:o. — (Af uppsatser i första bandet äro på tyska öfvers.: Om vexternas ursprung i Flora 1843, och Om vexternas fädernesland, i Arch. Skand. Beitr. z. Naturgesch. I.) — Reservation mot en del antagna åsigter öfver åtskilliga svenska vexter (i Bot. Not. 1844; öfvers. på tyska i Arch. Skand. Beitr. etc. I.) — Väderlekens inflytande på växtkulturen 1844. (i sv. Trädgårdsföreningens årsskrift 1845; aftr. i Bot. Not. 1845, öfvers. på tyska i Arch. Skand. Beitr. I). — Batrachium confervoides, speciem novam arcticam indicat E. F. (i Bot. Not. 1845). — Öfver iris germanica botan. Scand. (Ibm s. å.) — Några anteckningar till Reichenbachs Flora germanica exsiccata (Ibm s. å.) — Summa vegetabilium Scandinaviæ. Sect. I. & II. Ups. 1846, 49. 8:o. — Öfver naturens perfectibilitet, med särskildt afseende på vegetationens utveckling (i Förhandl. vid Skand. Naturf. Sällsk. möte 1847). — Bidrag till kännedomen af slägtet hieracium (Ibm s. å.) — Några ord öfver hybrida växtarter (Ibm s. å.) — Anmärkning öfver Burseri herbarium (Ibm s. å.) — Symbolæ ad historiam hieraciorum (i N. Acta Reg. Soc. Scient. Ups. Vol. XII, XIV. 1847, 48). — Inträdestal i sv. academien öfver E. G. Geijer. (Sv. Acad:s Handl. XXIII). — De svenska arterna af slägtet betula (i kgl. Vet.-Acad:s Öfvers. 1848). — Fungi Natalenses quos annis MDCCCXXXIX—MDCCCXL collegit J. A. Wahlberg, adjectis quibusd. Capensibus (i kgl. Vet.-Acad:s Handl. 1848). — Anmärkning öfver sparganium natans Lin. (i Nya bot. Not. 1849). — Nya skandinaviska växter (Ibm s. å.) — Najas flexilis (caulinia flexilis Willd.) funnen i Sverige (kgl. Vet.-Acad:s Öfvers. 1849). — Om framgången af svamparnes studium i Sverige under år 1849 (Ibm 1850). — Hymenomycetes in Suecia nuper detecti, quorum icones in museo academiæ scientiarum servantur (Ibm 1851). — Svamp på råg (Ibm s. å.) — Novæ symbolæ mycologicæ, in peregrinis terris a botanicis Danicis collectæ (i Act. Reg. Societ. Ups. Ser. III. Vol. I. 1851). — Novarum symbolarum mycologicarum mantissa (Ibm 1851). — Helsning till de skandinav. naturforskarne vid deras möte i Stockholm 1851 (i detta naturforskaremötes Förhandlingar 1851). — Hymenomycetes, nov. et rariores, anno 1751 in Suecia observat. (i kgl. Vet.-Acad:s Öfvers. 1852). — Anmärkningar öfver cotula matricarioides Bung, jemte några nya svenska växter (Ibm s. å.) — Delectus seminum horti Upsaliensis 1852. Ups. 1853. 4:o. — Indices nominum e messe annorum 1853—57 & 1862 ab horto Upsaliensi oblatorum. Ibm 1844—58 & 1863. 4:o. — Om första supplementhäftet till Flora Danica (i kgl. Vet.-Acad:s Öfvers. 1854). — Två nya skandinaviska vexter (Ibm s. å.) — Om en i Sverige funnen art af tryffel. (Ibm 1855). — Öfversigt af den skandinaviska jordens växtlighet. (i Nord. univ. Tidskrift I. årg. h. 4. 1856). — Anmärkningar öfver de Kapska pilarterna (i kgl. Vet.-Acad:s öfvers. 1856). Nya och mindre kända arter af slägtet hieracium (Ibm s. å.; öfvers. på tyska i Flora 1857.) Beitrag. z. näheren Bestimmung v. Schäffers Icones fungorum Bavariæ et Palatinatus (i Flora 1856). — Svamparnes Calendarium under mellersta Sveriges horizont (i kgl. Vet.-Acad:s Öfvers. 1857; öfvers. på franska i Ann. d. sc. natur. 4:e sér. Botanique. T. XII. 1859, och på tyska i Flora s. å.) — Monographia hymenomycetum Sueciæ. Vol. I, II. Ups. 1857,

1863. 8:o. — Linneanska botanikens förhållande till den nuvarande (i Bot. Not. 1857). — Öfver parthenogenesi hos växterna (Ibm s. å.) — Om olika grader i vilda växters infödingsrätt (Ibm s. å.) — Bidrag till några svenska växters synonymik (Ibm 1857, 1858). — Ranunculus silvaticus Thuill. (Ibm 1858). — Kürzere briefliche Mittheilungen: Avena, datura, nymphæa (i Bot. Zeitung 1858). — Anmärkningar öfver de i Sverige växande pilarterna och deras ekonomiska nytta (i Arrhenii Tidskrift f. landtm. och komm. ek. 1859). — Semina selecta e messe annorum 1858—60 ab horto Upsaliensi oblata. Ups. 1859—60. 4:o. — Reliquiæ Afzelianæ, sistentes icones fungorum, quos in Guinea collegit et in ære incisas excudi curavit Ad. Afzelius. Ups. 1860. fol. — Sveriges ätliga och giftiga svampar, tecknade efter naturen; under ledning af E. Fries utg. af kgl. Vetenskaps-Acad. Sthlm 1860—66. fol. — Hymenomycetes novi vel minus cogniti in Suecia 1852—60 observati (i kgl. Vetenskaps-Acad:s Öfvers. 1861). — Varmare länders svamparter i europeiska växthus (Ibm s. å.) — Epicrisis generis hieraciorum (i Ups. univ. Årsskrift 1862). — Schedulæ criticæ plantas Europæ indigenas illustrantes I: Notula de veronica didyma. II: Notula de variis gramineárum Europæarum generibus (i Bullet. Soc. roy. de bot. de Belgique. II. 1863). — Anvisning till observationer rörande några skandinaviska växter (i Bot. Not. 1865). — Jemförelse mellan inhemska växternas namn i skandinaviska och engelska folkspråket (i Nord. univ. Tidskrift 10:e årg. 1866). — Symbolæ ad synonymiam hieraciorum (i kgl. Vetenskaps-Acad:s Öfvers. 1866). — Om vissa växtarters förändringar, beroende af olika groningstid (i Bot. Not. 1866). — Icones selectæ hymenomycetum nondum delineatorum. Sub auspiciis reg. acad. scient Holmiensis I. Holmiæ 1867. fol. — *Programmer* vid Upsala universitet: vid rectorsombytet 1839; — philosophiæ magisterpromotionen 1848: Carl von Linnés anteckningar öfver nemesis divina; — vid professorna Zedritz' och Spongbergs installation 1853; — prof. Lilljeborgs installation 1854; — rectorsombytet s. å.

VII. **Jacob Georg Agardh** 1836—47. Se professorer i botanik.

VIII. **Nils Johan Andersson** 1855—56. Född i Östergöthland 1821; student i Uppsala 1836; philos. doctor derstädes 1845; docent i botanik vid Uppsala universitet 1846; lärare i botanik vid nya elementarskolan i Stockholm 1847; adjunct vid Lunds universitet 1855 $^{9}/_{8}$; intendent vid riksmusei zoologiska afdelning och professor vid Bergianska trädgården 1856; R. af nederl. Lejon-O.; R. N. O. 1865. Har företagit vetenskapliga resor till Lappmarkerna och Norge samt öfriga delar af Skandinavien, Tyskland, England, Frankrike, Schweitz, samt medföljde såsom naturforskare fregatten Eugenie på dess verldsomsegling 1851—53.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Plantæ vasculares circa Qvickjock Lapponiæ. P. I, II. (præs. E. Fries). 1844, 45. 8:o. — Salices Lapponiæ. P. I—V. 1845. 8:o. — Conspectus vegetationis Lapponicæ. 1846. 8:o. — *Disp. Lund.:* Om Galopagos-öarnes vegetation (äfven inf. i kgl. Vet.-Acad:s Handl. 1853) 1854. 8:o. — Plantæ Scandinavicæ descriptionibus et figuris analyticis adumbratæ. P. I: Cyperaceæ Scandinavicæ. Holm. 1849. 8:o; P. II: Gramineæ Scandinavicæ. Ibm 1852. 8:o. (äfven utg. i sv. öfvers. s. å.) — Atlas öfver den Skandinaviska florans naturliga familjer. Ibm 1849. fol. — Lärobok i botaniken. D. I—III. Ibm 1851—53. 8:o, 2 uppl. 1854. — Register öfver de till kgl. Vetenskaps-Acad. afgifna botan. årsberättelser f. åren 1820—38. Ibm 1852. 8:o. — Unge's vextphysiologi. Öfvers. Ibm 1851. 8:o. — Mohl, den vegetabiliska cellen. Öfvers. Ibm 1854. 8:o. — Descriptiones graminearum. quas in regione Mozambiquensi legit Peters. Berol. e. a. — Fregatten Eugenies verldsomsegling, skildrad i bref. D. I—III. Ibm 1853—54. (Öfvers. på norska, tyska och holländska.) 8:o. — Berättelse om botaniska arbeten och upptäckter under åren 1853—54. Sthlm 1856. 8:o. — Inledning till botaniken. 1 3 h. Ibm 1859—63. 8:o. — Väggtaflor för åskådningsundervisningen i botanik. S:hlm 1861, 62. fol. — Aperçu de la vegetation et des plantes cultivées de la Suède (utarbetad för den afdeln. af Pariser-expositionen 1867, för hvilken förf. var Sveriges specialcommissarie). — *I kgl Vet.-Acad:s Handlingar och Öfversigt:* Ostindiens hittills kända pilarter (salices) (Handl. 1850). — Om slägtet apluda (Öfvers. 1855). — Om ett med saccharum beslägtadt genus (Ibm s. å.) — Slägtet trachypogon (Ibm 1857). — Nordamerikas pilarter (Ibm 1848,

öfvers. i Amerikan. Vet.-Acad:s Handl.) – Monographia salicum (Handl. ny följd VI). Dessutom åtskilliga smärre notiser i öfversigten. — *I Botan. Notiser:* Anteckningar under en resa i Umeå, Piteå och Luleå lappmarker. — Om de alpinska arterna af slägtet epilobium, m. fl. smärre uppsatser. — Redigerat tidskriften Nya Botaniska Notiser åren 1849—51 samt 1863. Sthlm 8:o. — *I Acta Reg. Societ. Scient. Ups.:* Monographia andropogonearum I. Anthistirieæ. (Ser. III. Vol. II.)

IX. **Fredrik Wilhelm Christian Areschoug** utn. 1858. Född i Cimbrishamn 1830; student 1847; philos. doctor 1853; docent i botanik 1854; adjunct 1858 $^{30}/_{4}$; förestod professionen i botanik en del af v. t. 1856, h. t. 1862, 63, h. t. 1865, v. t. 1866, 67, 68.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Revisio cuscutarum Sueciæ. 1853. 8:o. — Botaniska observationer. 1854. 8:o. — Bidrag till groddknopparnes morfologi och biologi. 1857. 4:o. — Om de groddknoppalstrande växternas utveckling (i Forhandl. v. de skand. Naturforsk. 8:de Möde). — Adnotationes criticæ de speciebus nonnullis generis rumex (i Öfversigt af kgl. Vet.-Acad:s Förhandl. 1862). — Botanikens elementer. Lärobok för skolor. Lund 1863. 8:o. — Skånes Flora. Ibm 1866. 8:o. — Bidrag till den skandinav. vegetationens historia (i Lunds univ. Årsskrift 1866). — Dessutom mindre uppsatser i in- och utländska journaler.

E. o. Adjunct.

I. **Carl Adolf Agardh** 1810—12. Se professorer i botanik.

II. Docenter.

I. **Carl Fredrik Fallén** 1792—99. Se professorer i naturalhistoria.

II. **Johan Gustaf Eckerberg** 1805—08. Född i Carlstad 1776; student 1798; philos. magister 1802; docent 1805 $^{25}/_{1}$. Död i Stockholm såsom docent 1808.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De reformationibus classium plantarum Caroli a Linné. 1804. 4:o.

III. **Johan Wilhelm Zetterstedt** 1810—12. Se professorer i botanik.

IV. **Elias Fries** 1814—19. Se ofvan bland ord. adjuncter.

V. **Arvid Sture Bruzelius** 1824—29. Se extra ord. professorer i chirurgi och obstetrik.

VI. **Jacob Georg Agardh** 1834—36. Se professorer i botanik.

VII. Friherre **Magnus Wilhelm von Düben** 1838—43. Se adjuncter i zoologi.

VIII. **Johan Erhard Areschoug** 1839—41. Född i Götheborg 1811; student i Lund 1829; philos. doctor 1838; docent 1839 $^{1}/_{7}$; lärare i naturvetenskap vid Götheborgs gymnasium 1841; företog en vetenskaplig resa till Norge 1837; adjunct i botanik och practisk economi vid Uppsala universitet 1849; e. o. professor i botanik derstädes 1858; ordinarie professor 1859.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Stirpes in regione Cimbritshamnensi sponte crescentes. (præs. Fries) 1831. 8:o. — Symbolæ algarum floræ scandinavicæ. (præs. Nilsson). 1838. 8:o. — De hydrodictyo utriculato. 1839. 8:o. — *Disp. Ups.:* Phyceæ Capenses. P. I—IV. 1851. 4:o. — Dispositio muscorum frondosorum in monte Kinnekulle nascentium. P. I—IV. 1854.

4:o. — Plantæ cotyledoneæ floræ Gothob. secundum familiarum ordinem Friesianum dispositæ. Lundæ 1836. 8:o. – Anteckningar under en resa i Bohuslän 1835 (i Physiogr. Sällsk. Tidskrift 1837). — Algæ scandinavicæ exsiccatæ. Gothob. 1840, 43. 8:o. — Phycearum minus rite cognitarum pugillus 1:mus (i Linnæa 1841). — Pugillus 2:dus (Ibm 1843). — Ueber die Vermehrung des Wassernetzes (Ibm 1841). – Iconographia phytologica. Fasc. I. Gothob. 1837. 8:o. Phyceæ scandinav. marinæ (i Acta Societ. Ups. Vol. XII. & XIV, äfven särskilt utgifven). — Letterstedtia, ett nytt algslägte (i kgl. Vet.-Acad:s Handl. 1850). — Utarbetat Corallineæ i J. G. Agardhs Genera et species algarum. Vol. II. — Virginia palma maris, ett nytt algslägte (i Vet.-Acad:s Handl. 1853). — Copulationen hos zygnemaceæ i physiologiskt hänseende (Ibm). — Spongocladia vaucheriæformis (Ibm). – Phyceæ extraeuropeæ exsiccatæ. Ups. 1851. 8:o. — Lärobok i botanik, till bruk vid den högre elementarundervisningen och till ledning vid academiska föreläsningar. Sthlm 1863. 8:o. — Observationes phycologicæ (i Acta Soc. Scient. Ups. Ser. III. Vol. VI). — Talrika smärre uppsatser i kgl. Vet.-Acad:s Handl. och Öfversigt, i Botaniska Notiser, Linnæa och Botanische Zeitung m. m.

IX. **Olof Niklas Hammar** 1849—59. Född i Berg i Westergöthland 1821; student i Uppsala 1841, i Lund 1843; philos. doctor 1847; docent 1849 $^{17}/_{10}$; åtnjöt sedan 1857 tjenstledighet från denna befattning, men qvarstod såsom docent till 1859; telegrafcommissarie i Ronneby sedan 1863.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Några anmärkningar rörande carpologien. I, II. 1849. 8:o. — Monographia orthotrichorum et ulotarum Sueciæ. P. I–III. 1852. 8:o. — Monographia generis fumariarum (i Acta R. Soc. Scient. Ups. Ser. III. Vol. II.)

X. **Fredrik Wilhelm Christian Areschoug** 1854—58. Se ofvan bland ordinarie adjuncter.

XI. **Sven Berggren** utn. 1866. Född i Höör i Skåne 1837; student 1857; amanuens vid botaniska institutionen 1865; philos. doctor s. å.; docent 1866 $^{31}/_{1}$; företog 1865 en vetenskaplig resa till Norges fjelltrakter; utsedd deltagare i den svenska Spetsbergsexpeditionen 1868.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Iakttagelser öfver mossornas könlösa fortplantning genom groddknoppar och med dem analoga bildningar. 1865. 4:o. (i Lunds univ. Årsskrift 1864). — Bidrag till Skandinaviens bryologi. 1866. 4:o. (Ibm 1865). — Studier öfver mossornas byggnad och utveckling. I: Andreæaceæ. 1868. 4:o. (Ibm 1867).

XVII. I moderna språk.

I. Adjuncter.

I. **Håkan Fredrik Sjöbeck** i franska, tyska och engelska språken, 1824—28. Född i Lund 1768; student 1781; philos. magister 1793; docent i engelska och franska språken 1800; v. rector vid Lunds skola 1809—10; adjuncts n. h. o. v. 1820; adjunct 1824 $^{12}/_{4}$. Död 1828.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Observationes historicæ in fata et originem sermonis Anglici. 1794. 4:o. — Samling af ämnen till engelska stilar, försedde med dertill hörande ord och fraser. Lund 1799. 8:o. — Yorick, Sentimental journey. Ibm 1800. 8:o. — Voyage sentimental par Sterne. Ibm e. a. 8:o. — La Henriade par Voltaire av. des notes hist. Gothemb. 1801. 8:o. – Gedikes Grek. Läsebok för begynnare med grammat. och historiska noter. Lund 1803. 8:o. — Der Tod Abels v. Gessner in 5 Gesängen. Ibm 1807. 8:o. — Prisskrift af Öst rörande onanismen m. m. Öfvers. Ibm 1810. 8:o. — Öfningar i engelska, franska och tyska språken med ord och fraser. Uppl. 1, 2. Ibm 1799, 1811. 8:o. – Svenska ungdomens abc- och läsebok. Ibm 1811. 8:o. — Gymnastik för svenska ungdomen, med koppärst. Öfvers. Ibm 1813. 8:o. — Dessutom åtskilliga öfversättningar.

II. **Wolter Edvard Lidforss** utn. 1866. Född i Mora i Dalarne 1833; student i Uppsala 1851; philos. doctor derstädes 1866; adjunct i svenska, engelska och tyska språken vid Uppsala cathedralskola 1861; lector i främmande, lefvande språk vid kgl. seminarium i Stockholm för bildande af lärarinnor 1864; adjunct vid Lunds universitet 1866 $^{18}/_{4}$; förestod professionen i nyeuropeisk linguistik och modern literatur en del af h. t. 1866 och läsåret 1867—68.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: Beiträge z. Kenntnis v. d. Gebrauch des Konjunctivs im Deutschen. 1861. 4:o. (I Upsala univ.- Årsskrift 1862). — A survey of the English conjugation. (Ibm s. å.) — *Disp. Lund.:* L'usage syntaxique de Ronsard et de ses contemporains. Norrkpg 1865. 8:o. — Tysk grammatik. Örebro 1860, 2 uppl. Ibm 1868. 8:o. — Tyska läs- och skrifö̈fningar. Ibm 1863. 8:o. — Fransk grammatik. Sthlm 1868. 8:o.

II. Docenter.

I. **Gustaf Ernst von Bildstein** 1733—35 äfven samtidigt i theologien och vitterheten. Se professorer i theologiska faculteten.

II. **Peter Trendelenburg** i tyska språket 1773—75. Född i Malmö; student 1767; philos. magister 1772; docent 1773 $^{28}/_{10}$; collega vid Malmö skola 1775. Död 1779.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Meditationes nonnullæ circa linguam Germanicam. 1773. 4:o.

III. **Johan Henric Denell** i tyska språket 1776—81. Född i Hoby i Bleking 1749; student 1764; philos. magister 1772; docent 1776 $^{20}/_{9}$; språkmästare 1781; translator i Götheborg 1787; bokhandlare i Norrköping s. å. Död 1814.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De dignitate et cultura linguæ Germanicæ. 1776. 4:o. — De genuina notione studiorum humaniorum. 1777. 4:o. — Undervisning i tyska språket. Lund 1781. 8:o. — Sammandrag af J. C. Mays theoretiska och practiska inledning till handelsvetenskapen. Ibm 1785. 8:o. — Öfningar till stilar för academiskt och enskilt bruk. Ibm 1784. 8:o. — Artiga samlingar till de ädlares nöje och undervisning sammandragne. Ibm 1785. 8:o. — Års-tiderna. Fyra sånger. Götheb. 1786. 8:o. — Herr Asmus eller Wandsbecker Bothen. Underrättelse om hans audience hos kejsaren på Japan. Ibm 1786. 8:o. — En liten stunds bättre nöje eller samtal med sin själ, af Zachariæ arbeten; fri öfversättning. Ibm 1786. 8:o. — Lotta då hon en afton besökte Werthers urna. Ibm s. å. 8:o. — Den känslofulle, öfvers. från Engelskan. Ibm s. å. 8:o. — Utsökta saker i åtskilliga ämnen at utgöra til några favoritsamlingar. I. Flocken. Ibm s. å. 8:o. — Högtideliga erindringar på jubel-dagen den 8 Martii 1793 i Götheborg. Ibm 1793. — Tjugu nya psalmer. Ibm 1795. 8:o. — Om banker. Öfvers. Ibm 1803. 8:o.

IV. **Christopher Daniel Bunth** i engelska och franska språken 1786—99. Född i Lund 1761; student 1778; philos. magister i Greifswald 1786; docent s. å. $^{14}/_{11}$; prestvigd 1793; kyrkoherde i Hörby och Lyby af Lunds stift 1799; prost 1801. Död 1831.

Tryckta Skrifter: Kort anvisning till Engelska språkets rätta uttal och accent, hvarigenom en svensk med liten möda kan lära sig att uttala orden och sätta accenten på sitt tillbörliga ställe. Lund 1791. 8:o. — An essay on English lecture, selected for the most part from late authors. Lunden 1792. 8:o. — Engelska språkets art visad uti föreläsningar till deras tjenst som utan muntelig undervisning sjelfva villja lära sig detta språk. Lund 1791. 8:o. — Principles of politeness and of knowing the world, addressed to young gentlewomen. Ibm 1793. 8:o. — Loisirs de dames ou nouvelles historiques et aventures véritables

des personnes de l'un et de l'autre sexe etc. Ibm 1793. 8:o. - Anmärkningar öfver fransyska och svenska språken. h. 1—4. Ibm 1813—14. 8:o. — Lustspel. Malmö & Lund 1813. 8:o.

V. **Håkan Fredrik Sjöbeck** i engelska och franska språken 1800—24. Se ofvan.

VI. **Carl Fredrik Leche** 1828—35. Född i Lund 1801; student 1816; philos. magister 1826; e. o. bibl.-amanuens s. å.; docent 1828 $^{13}/_{6}$; förestod professionen i mod. språk h. t. 1831 och v. t. 1832; lärare vid Hillska skolan å Barnängen 1835; e. o. cancellist i handels- och finansexpeditionen af kgl. maj:ts cancelli 1836; v. postcommissarie och v. consul i Pommern s. å.; postcommissarie och consul för Neu-Vorpommern i Mecklenburg 1845; postcommissarie i Helsingborg 1853; Svensk-Norsk konsul i Lübeck 1854; R. W. O. 1856; R. N. O. 1864; R. D. D. O.; R. Pr. R. O. O. 4:de kl.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De vi et indole contentionis inter realistas et nominalistas. 1831. 8:o. – Gula febern; råd och anvisningar för sjöfarande etc. af d:r Avé-Lallement. Svensk öfversättning. Lübeck 1862. 8:o.

VII. **Paul Johan Christoffer Dubb** i franska språket och literaturen 1852—59. Född i Malmö 1822; student 1839; philos. doctor 1844; docent 1852 $^{1}/_{12}$; lector i franska och engelska språken vid Lunds högre elementarläroverk 1859.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Handbok i franska språket och litteraturen. Lund 1853, 2:dra uppl. 1859. 8:o. — Fransk elementarbok. Ibm 1858. 8:o. — Considérations sur quelques points rélatifs à l'étude des langues française et anglaise. Ibm 1859. 4:o. -- Handbok i tyska språket och litteraturen. Ibm 1861. 8:o.

XVIII. I astronomi.

I. Adjuncter (observatorer).

I. **Nils Schenmark** 1749—63. Se professorer i mathematik.

II. **Olof Nenzelius** 1764—75. Se rentmästare.

III. **Anders Liedtgren** 1775—1806. Född på Uddetorp i Westergöthland 1729; student i Uppsala 1750, i Lund 1754; custos machinarum & math. docens 1772; philos. magister (primus) s. å.; adjunct och observator 1775 $^{29}/_{9}$; tjenstfri 1806. Död 1815.

Tryckta Skrifter: I kgl. Vetenskaps-Acad:s Handl.: Observationer på Mercurius den 4 Maj 1786, anställda i Lund 1786. — Månförmörkelse den 3 Jan. 1787, observerad ibm. 1787. — Solförmörkelse den 15 Juni 1787, observerad ibm. 1787. — Jupiters betäckning af månnen den 14 Mars 1788, observerad ibm. 1788. — Solförmörkelse den 4 Juni 1788, observerad ibm. 1788. — Mercurii gång förbi solen den 5 Nov. 1789, observerad ibm. 1789. — Månförmörkelse d. 22 Oct. 1790 observ. ibm. 1790. — Jupiters betäckning af månen den 7 Apr. 1792, observerad ibm. 1792. — Månens förmörkelse den 11 Oct. 1791, observerad ibm. 1792. — Månförmörkelse d. 11 Sept. 1802, observerad ibm. 1804. — Solförmörkelse d. 17 Aug. 1803, observerad ibm. 1803. — Månförmörkelse d. 26 Jan. 1804, observerad ibm. 1804.

IV. **Pehr Tegman** 1785—87. Se professorer i mathematik.

V. **Carl Adolf Tiliander** 1806. Född i Småland 1781; student 1798;

philos. magister 1802; docent i mathematik 1804; adjunct och observator 1806 $^{5}/_{6}$. Död i Lund s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De præcipuis gravitatis dicendi fontibus in ipso oratore quærendis. 1803. 4:o. — De arte combinatoria. I, II. e. a. 4:o. — De involutione combinatoria. 1805. 4:o. — De viribus centralibus. e. a. 4:o.

VI. **Jonas Brag** 1807—13. Se professorer i astronomi.

VII. **Adolf Fredrik Kniberg** 1813—20. Född i Ryssby i Småland 1783; student 1802; philos. magister 1808; amanuens vid observatorium 1811; e. o. observator 1813, ordinarie s. å. $^{18}/_{12}$; prestvigd 1819; kyrkoherde i Åhs af Calmar stift 1820; prost 1822. Död 1827.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De planis regularibus in genere. P. I, II. 1808, 09. 4:o. — Diss. sistens conditiones sub quibus plana rectilinea, æquilatera circulisque circumscripta, numero laterum pari, sunt æquiangula. e. a. 4:o. — De attractione successiva. 1811. 4:o. — Diss. sistens præcipuas rationes, quibus religio Christiana contra ethnicos ante Constantinum Magnum defendabatur. P. I, II. 1819. 4:o. — Die regelmässige Beschreibung des Parallelogrammes in der vierseitigen Plan. Kphgn 1813. 8:o.

VIII. **Carl Johan Danielsson Hill** 1821—27. Se prof. i mathematik.

IX. **John Mortimer Agardh** 1841—48.
X. **Axel Möller** 1855—61.
} Se professorer i astronomi.

XI. **Nils Christofer Dunér** 1864. Född i Billeberga i Skåne 1839; student 1855; deltog i den svenska expeditionen till Spetsbergen 1861; philos. doctor 1862; adjunct 1864 $^{23}/_{2}$; deltog s. å. i gradmätningsrecognosceringen till Spetsbergen.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Beräkning af planeten Panopeas ban-elementer. 1862. 8:o. — Fortsatta beräkningar rörande planeten Panopeas ban-elementer. 1863. 4:o. (i Lunds univ. Årsskrift. T. I.) — Om kometerna. (I Lunds Studentkalender 1863-64). — Anteckningar till Spetsbergens geografi. Tillsammans med prof. A. E. Nordenskjöld. (I kgl. Vet.-Acad:s Handl., äfven utgifven i engelsk öfversättning med titel: Explanatory remarks in illustration of a map of Spitzbergen. Sthlm 1865. 8:o). — Förberedande undersökningar rörande utförbarheten af en gradmätning på Spetsbergen. (Ibm VI, i förening med densamme.) — Svenska expeditioner till Spetsbergen och Jan Mayen utförda under åren 1863 och 1864. Sthlm 1867. 8:o. — Några smärre uppsatser i "Astronomische Nachrichten."

E. o. Adjunct.

I. **Adolf Fredrik Kniberg** 1813. Se ofvan.

II. Docenter.

I. **Jonas Albin Engeström** 1810—11. Se professorer i chemi.

II. **Sven Magnus Boman** 1815—16. Född i Småland 1790; student 1811; philos. magister 1814; docent 1815 $^{28}/_{9}$; apologist vid Jönköpings skola 1816, vid Wexiö skola 1819. Död 1821.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Correctiones meridiei pro latitudine Lundæ supputatæ. 1815. 4:o.

III. **Axel Möller** 1853—55. Se professorer i astronomi.

IV. **Astolf Mozart Möller** i practisk astronomi 1855—62. Född i Helsingborg 1829; student 1849; philos. doctor 1853; amanuens vid astron. observatorium s. å.; docent 1855 $^{18}/_{4}$; lector i mathematik och physik vid högre elementarläroverket i Helsingborg 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om planeten Melpomenes elliptiska elementer. 1854. 4:o. — Undersökningar angående ljudande rörs tonhöjd, intensitet och klangfärg. 1861. 4:o. — Multiplicationstabell. Lund 1851. fol. — Räntetabell för sparbankar. Lund 1860. — Om algebraiska æquationers transformationer. Ibm 1862. 4:o.

XIX. I physik.

I. Adjuncter (custodes machinarum).

I. **Ulrik Johan Åberg** 1802—05. Född i Åmål 1773; student 1789; philos. magister 1793; docent i mathematik 1795, samt derjemte i chemi 1800; custos machinarum 1797; adjunct i physik 1802 $^{20}/_{10}$; lector i mathematik vid Carlstads gymnasium 1805; prestvigd 1819; kyrkoherde i Hammarö præbendepastorat 1832; prost s. å.; contractsprost 1833; transp. till Grafva præbendepastorat 1839; erhöll afsked från lectoratet 1845; philosophiæ jubelmagister 1844. Död 1845.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Comparatio methodi fluxionum & calculi differentialis. 1794 4:o. — De analogia & differentia inter animalia & plantas. 1798. 4:o. — Observ. circa œconomiam Vermlandiæ. I. 1801. 4:o. — De acido Gallaceo. 1802. 4:o. — Åtskilliga gymnasiirectorsprogrammer på latin och svenska.

II. **Magnus Thelin** 1805—10. Född i Willstad i Småland 1773; student i Lund 1793; philos. magister 1799; docent i mathematik 1801, i physik 1804; adjunct 1805 $^{18}/_{12}$. Död 1810.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De constructione geometrica æquationum. 1800. 4:o. — De oscillatione pendulorum. I, II. 1804. 4:o.

III. **Isak Kullberg** 1811—18. Född i Wenersborg 1772; student i Uppsala 1796, i Lund 1800; philos. magister i Greifswald 1801; docent i physik 1807; adjunct 1811 $^{23}/_{8}$; erhöll professors namn, heder och värdighet 1817; lector i mathematik vid Skara gymnasium 1818; prestvigd 1826; kyrkoherde i Wings præbendepastorat 1828; prost 1830; afsked från mathemat. lectionen 1839. Död såsom senior bland stiftets presterskap 1856.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De maximo crepusculi incremento et decremento. 1806. 4:o — De crepusculis. I, II. 1807, 08. 4:o. — De iride. I—III. 1808, 09. 4:o. — Problema geometricum triangulum datum e quovis dato puncto in duo æqualia secandi. 1809. 4:o. — Problema geometricum triangulum quodcunque datum in duo æqualia divisum, iterum in partes æquales ita secandi, ut rectæ secantes angulum constituant rectum. 1810. 4:o. — Methodus angulum datum in partes quotcunque æquales impares geometrice secandi. P. I—III. 1811. 4:o. — De vera particularum apud Græcos æstimatione. 1812. 4:o. — Propria circuli principialia ex uno theoremate deducta. P. I. 1815. 4:o.

IV. **Anders Smedeman** 1819—24. Född i Od i Vestergöthland 1786; student i Uppsala 1807, i Lund 1809; philos. magister 1811; docent i mathe-

matik 1814; adjunct 1819 [18]/₆; adjunct vid Skara gymnasium 1824; prestvigd 1830; kyrkoherde i Böne af Skara stift 1839. Död 1840.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De percussione corporum directa. 1812. 4:o. — De curvis subnormalium. e. a. 4:o.

V. **Joachim Åkerman** 1825—27. Född i Kjells-Nöbbelöf i Skåne 1798; student 1813; philos. magister (primus) 1820; docent i physik 1823; adjunct 1825 $^{16}/_{2}$; adjunct i chemi vid technologiska institutet i Stockholm 1827; professor i technisk chemi derstädes 1827—38; föreståndare för bergsskolan i Fahlun 1839—45 och 1848—53; directör vid kgl. technologiska institutet i Stockholm 1845—48; öfverdirectör vid kgl. mynt- och controllverket derstädes 1853; R. N. O. 1846.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De vi corporum coloris perducendi. 1822. 4:o. — Examen observationum de frictione corporum. P. I—IV. 1824. 4:o. — Elementarkurs i kemien. Sthlm 1831; 2:dra uppl. 1835. 8:o. — Föreläsningar i kem. teknologi. I, II. Ibm 1832. 8:o. — Redigerat Tidskrift för sv. bergshandteringen. 1843. 8:o. — Redigerat Jernkontorets Annaler. Ny serie från 1846—52. — Smärre uppsatser i Läsning för folket.

VI. **Peter Samuel Munck af Rosenschöld** 1832—60. Född i Lund 1804; student 1815; philos. magister 1826; docent i chemi 1829; adjunct 1832 $^{9}/_{2}$; förestod professionen i astronomi och physik v. t. 1832, och mathematiska professionen läsåren 1834—35 samt 1844—45. Död 1860.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De bromio in cinere zosteræ marinæ. 1828. 4:o. — Comparatio linearum isogeothermarum o. isothermis, caussarumque, quod inter utrasque intercedit, discriminis explicatio. 1831. 8:o. — Artis mensoriæ electricæ fundamenta mathematica. P. I, II. 1838. 8:o. — De principio integrationis functionum differentialium unius quantitatis variabilis, algebraicæ. P. I—IV. 1843. 4:o. — Försök att reducera frictions-electricitetens phenomener till bestämda lagar. Lund 1837. 8:o. — Undersökning om electricitet i fördeladt och bundet tillstånd. (I kgl. Vet.-Acad:s Handlingar 1845). — Försök att grundlägga ett nytt tonsystem. (Ibm 1847). — Åtskilliga afhandl. i Poggendorff's Annalen d. Physik, i Physiographiska Sällskapets Tidskrift, i Studier, Kritiker och Notiser, samt i Öfversigten af kgl. Vet.-Acad:s Förhandlingar.

VII. **Karl Albert Victor Holmgren** utn. 1861. Född i V. Ny i Östergöthland 1824; student i Uppsala 1844; philos. doctor derstädes 1851; amanuens vid phys. cabinettet derstädes 1853; docent i physik vid Uppsala universitet 1855; förestod professionen i physik och mechanik derstädes 1855—56; lärare i physik vid kgl. högre artilleri-läroverket 1858; tillika vid pharmaceut. institutet s. å.; adjunct vid Lunds universitet 1861 $^{16}/_{8}$; förestod professionen i physik läsåren 1861—67.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Rön angående magnetismens inverkan på värmeledningen hos fasta kroppar. Sthlm 1861. 8:o. — Några excursioner i Jönköpings närmaste omgifningar. (I Botan. Notiser för år 1849). — Om gamla grufvor igenvallade af mossa (I Öfvers. af kgl. Vet.-acad:s Förhandlingar 1854). — Recherches relatives à l'influence de la température sur le magnetisme. (Act. Reg. Societ. Scient. Ups. 1855). — Om fysikens studium i Frankrike. Ups. 1858. 8:o. — Om värmeledningen hos magnetiskt jern. (I Öfvers. af kgl. Vet.-Acad:s Förhandlingar 1862, äfven införd i Poggendorffs Ann. d. Physik). — Bidrag till läran om ljudvågsbildningen i rör (I Öfvers. af kgl. Vet.-Acad:s Förhandlingar 1865).

II. Docenter.

I. **Enevald Widebeck** 1780—82. Född i Småland 1752; student 1771; philos. magister 1776; docent 1780 $^{11}/_{8}$; prestvigd s. å.; adjunct vid Wexiö

gymnasium 1782; lector i romersk vältalighet och poësi derstädes 1789; kyrkoherde i Jäder och Barfva af Strengnäs stift 1790; prost 1791; theol. doctor 1809; erhöll vaccinationsmedalj 1815; contractsprost 1819. Död 1836.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De autochiria Samsonis. 1777. 4:o. — De coloribus. 1779. 4:o. — Theses miscellaneæ. Wex. 1782. 4:o.

II. **Elias Heurlin** 1786—91. Född i Wieslanda i Småland 1761; student 1781; philos. magister 1784; docent 1785 [14]/[6]; e. o. gymnasii-adjunct i Wexiö 1791; lector i historia och moral derstädes 1797; i mathematik 1799; prestvigd 1805; kyrkoherde i Öjaby præbendepastorat 1815; prost 1817; L. W. O. s. å.; kyrkoherde i Wederslöfs præbendepastorat 1822. Död 1825.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De pontibus. P. I. 1785. 4:o. — Theses miscellaneæ. Wex. 1790. 4:o. — Theses varii argumenti. Ibm 1797. 4:o. — Program till secularfesten öfver Linné i Wexiö 1807.

III. **Magnus Thelin** 1804—05. } Se ofvan.
IV. **Isak Kullberg** 1807—11. }

V. **Carl Gustaf Schönbeck** 1812—19. Se adjuncter i medicinska faculteten.

VI. **Carl Johan Danielsson Hill** 1819—21. Se prof. i mathematik.

VII. **Joachim Åkerman** 1823—25. Se ofvan.

VIII. **Anders Sandberg** 1825. Född i Thorsås af Calmar län 1797; student 1816; prestvigd 1820; philos. magister (primus) 1823; e. o. bibliotheksamanuens s. å.; docent 1825 [18]/[7]; utn. lector i theologi vid Calmar gymnasium s. å.; tilltr. 1828; kyrkoherde i Madesjö af Calmar stift 1831; contractsprost s. å.; riksdagsfullmäktig i presteståndet riksdagarne 1840—65; theol. doctor 1845; L. N. O. 1850.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Altitudinis montium ope barometri æstimandæ methodus. 1825. 4:o. — M. T. Ciceronis in L. Sergium Catilinam oratio. I. Suethice reddita. 1827. 8:o. — Quo ex fonte haustus sit Evangelii Johannei prologus. P. I—III. e. a. 8:o. — Tria symbola catholica seu œcumenica et confessio Augustana non variata ex rec. C. A. Hase, tertio sæculari anno edita; Uppsala mötes beslut och prestvigningseden. Calmariæ 1830. 8:o. — Tal vid jubelfesten i Calmar. Ibm s. å. — Tal vid bibelsällskapets i Calmar 16:e sammankomst den 3 Sept. 1834. Ibm 1834. 8:o. — Talrika anföranden vid riksdagarne i preste-ståndets protocoller.

IX. **Johan Mathias Löfmark** 1831—38. Se rentmästare.

X. **Johan Gustaf Magnus von Gegerfelt** 1847—50. Född i Näshult i Småland 1819; student i Uppsala 1839; philos. doctor i Lund 1844; docent 1847 [2]/[11]; förestod professionen i physik en del af h. t 1847 och v. t. 1848; lector i mathematik vid högre elementar-läroverket i Carlstad 1858.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Portativ apparat för bestämmande af fasta kroppars längdförändringar tillfölje af förändrad temperatur (præs. Ekelund). 1844. 8:o. — Elementerna i dynamiken. 1—12. 1849—50. 8:o. — Lineamenta mathematica, thesibus physicis adjunctis. Gothob. 1853. 8:o. — Meditationes mathematicæ. Calmariæ 1856. 8:o. — Några ord om ordningen, i hvilken de, i nu gällande nådiga skolstadga, föreskrifne lärostycken i matematiken lämpligast synas böra föredragas inom elementar-läroverken. Carlstad 1860. 4:o.

XI. **Bengt Göransson** utn. 1867. Född i Ingelstad i Skåne 1841; student 1859; amanuens vid physiska institutionen 1862; philos. doctor 1865; docent 1867 $^{6}/_{4}$; förestod professionen i physik 1867—68.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Observationer öfver magnetiska inklinationen i Lund. 1865. 8:o.

XX. I nordiska språk.

I. Docenter.

I. **Fredrik Magnus Schreil** tillika i nordisk historia 1829—30. Se docenter i historia.

II. **Sven Herrman Benjamin Svensson** utn. 1864. Född i Tegnaby i Småland 1840; student 1858; docent 1864 $^{27}/_{7}$; philos. doctor 1865.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Hallfreds saga. Öfvers. från Isländskan jemte anmärkningar. 1864. 8:o. — Sagan af Njáli þorgeirssyni ok sonum hans. I. Lund 1867. 8:o.

III. **Knut Fredrik Södervall** utn. 1865. Född i Drengsered i Halland 1842; student 1858; philos. doctor 1865; docent s. å. $^{11}/_{7}$; e. o. amanuens vid universitets-bibliotheket s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om verbets rektion i fornsvenskan. 1865. 4:o. (I Lunds univ. Årsskrift 1864). — Några anmärkningar öfver de svenska kasusformerna under medeltiden. (Ibm 1865). — Om främmande ords behandling i fornsvenskan. (Ibm 1866).

Tillägg:

Sid. 98. XXVII. **Anders Blomstrand** i historisk theologi 1846—55. Född i Wexiö 1822; student 1840; philos. doctor 1844; docent 1846 $^{28}/_{12}$; prestvigd 1849; förestod professionen i kyrkohistoria och symbolik en del af v. t. 1847, läsåret 1847—48, h. t. 1848, en del af v. t. 1849, läsåret 1850—51, en del af v. t. 1852; predikant vid Lunds lazarett 1852; studerade på bekostnad af svenska missionssällskapet i Lund åren 1855—57 i Leipzig och afreste i svenska missionens tjenst till Indien 1857.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Tridentiska lärobegreppets förhållande till det äldre catholska. 1846. 8:o. — De initiis episcopatus. P. I—V. 1852. 8:o. — De septuaginta hebdomadibus Danielis IX: 24—27. s. å. 8:o. - Lärobok i kyrkohistoria af J. H. Kurtz, öfvers. med tillägg och anm. Lund 1850. 8:o. — Christlig ethik af G. C. A. Harless, öfvers. Ibm 1852. 8:o. — Har såsom missionär utvecklat en oafbruten författareverksamhet och utgifvit en mängd skrifter på Tamuliska språket, hvaribland må anmärkas: en Revission af den äldre Tamuliska öfversättningen af Nya Testamentet, en reviderad upplaga af den Tamuliska, Psalmboken, Förklaring af Luthers katekes, Biblisk Historia, en Tamulisk predikosamling, Tamulisk bönebok, Lärobok i kyrkohistorien på samma språk, hvarjemte han sedan 1863 utger en Tamulisk månadskrift, kallad Arunodaiam (morgonrodnad), innehållande uppsatser af religiöst innehåll, berättelser ur Missions- och Kyrkohistorien, biografier, betraktelser öfver bibelspråk, anmälanden af från missionens tryckeri utkommande skrifter o. s. v.

I följd af detta tillägg blir antalet af docenter i theologiska faculteten XXXV.

Sid. 131. (docenter i civilrätt): II. **Gustaf Broomé** 1851—56. Se professorer i stats- och processrätt.

III. **Pehr Assarsson** utn. 1868. Född i Asmundtorp i Skåne 1838; student 1858; philos. doctor 1865; juris utriusque candidat 1866; docent 1868 $^{10}/_{3}$; förordnad att förvalta domare-embetet i Torna, Bara och Harjagers härader s. å.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Spinozas statslära och dess förhållande till Hobbes' och Rousseau's. 1864. 8:o. -- Om skadestånd enligt Sveriges allmänna lag. 1867. 4:o. (i Lunds univ. Årsskrift 1866).

Rättelser:

Sid. 5. Såsom ordningsnumret för Lindsköld står: IX, läs: IV.
„ 18. rad. 4 nedifr. står Chr. Barnekow till Widtsköfle och Jörgen Krabbe; läs: Chr. Barnekow till Widtsköfle, Ebbe Ulfelt till Araslöf och Jörgen Krabbe.
„ 33. „ 14 nedifr. står 1730; läs: 1731.
„ „ „ „ „ „ 1731; „ s. å.
„ 51. „ 5 „ „ 1331; „ 1831.
„ 62. „ 2 „ i texten står: moralphilosophi; läs: moraltheologi.

Sid. 63. rad. 9 „ står: moralphilosophi; läs: moraltheologi.
„ 87. „ 4 „ „ „ „ „
„ 88. „ 9 „ utgå orden: Predikan vid philos. magisterpromotionen i Uppsala 1848.
„ 90. „ 9 „ står professor; läs: professorer.
„ 96. „ 4 „ „ 1705; läs 1785.
„ 108. „ 7 står: 3:ne; läs: 2:ne.
„ 111. „ 12 „ föreläst ömsom öfver criminalrätt, ömsom öfver Sveriges laghistoria, enligt o. s. v.; läs: föreläst öfver criminalrätt, enligt etc.
„ 115. „ 7 nedifr. står 1703; läs 1702.
„ 117. Till Wetterhamn-Riddermarks programmer lägges: program vid firandet af segern vid Clissow (på franska språket) 1702.
„ 136. „ 10 nedifr. står: chemica; läs: chemia.
„ 141. „ 9 „ „ Under; „ Af.
„ 148. „ 8 af Sönnerbergs biographi står: magistergraden. 1810 befordrad etc.; läs: magistergraden. Adjunct i economi 1805 och 1810 befordrad etc.
„ 165. „ 18 nedifr. står: Sven Gustaf läs: Gustaf Sven.
„ 174. „ 5 står: medicinska faculteten (kgl. br. 1737 $^{12}/_{1}$), etc.; läs: medicinska faculteten, (kgl. br. 1737 $^{12}/_{7}$).
„ 187. „ 1, 2 nedifr. erhålla följande lydelse: Krook och efter Bolméers afgång e. o. professorn i samma ämne C. J. Tornberg, hvilken sednare äfven utnämndes till hans efterträdare.
„ 247. Tillägg till Cronholms biographi: erhöll på begäran afsked från prestembetet 1868.
„ 267. „ 21 efter orden Nils Lagerlöf (1732–39) tillägges: efter Carl Papke, som under endast ett halft år innehade denna lärostol, — —.
„ 301. „ 17—19 förändras till följande lydelse: lärostolen, med hvilken den — — — — instruction stod i det närmaste sammanhang.
„ 302. „ 17 står: J. Bring; läs: E. Bring.
„ 308. „ 14 nedifr. står: fasciculis; läs: fasciculus.
„ 322. „ 8 står: 1827; läs: 1826.
„ „ „ 3 nedifr. står: (18)39; läs: (18)40.
„ 324. „ 2—3 står: föreläsningsämnen nämnda; läs: föreläsningsämnen varit nämnda.
„ 331. „ 13 står: straxt; läs: året.
„ 348. „ 7 nedifr. står: physices adjuncten P. S. Munck af Rosenschöld med föreläsningar öfver acustik; läs: physices docenten J. G. M. v. Gegerfelt, sedan adjuncten i ämnet P. S. Munck af Rosenschöld, som varit till vicarie förordnad och såsom sådan i årets föreläsningsprogram uppgifvit sig vilja föreläsa acustik, såsom hufvudman för sin adliga ätt afrest till riksdagen.
„ 356. „ 3 nedifr. står: bestämdes, hvarderas; läs: bestämdes hvarderas.
„ 371. „ 22 står: Israel; läs: Isac.
„ 377. „ 23 „ 1833; „ 1863.
„ 379. „ 11 nedifr. står: vice bibliothecarier; läs: adjuncter i esthetik.
„ 388. „ 18 „ „ i philosophiska faculteten; läs: utan bestämdt läroämnen.
„ 390. „ 2 „ tillägg: e. o. cancellist i kgl. maj:ts nedre justitiæ-revision och auscultant i kgl. maj:ts och rikets svea hofrätt s. å.
„ 394. „ 19 står: Atticarite; läs: Attica rite.
„ 409. „ 7 nedifr. tillägg: Museum palæontologicum. Cent. I—III. Kbnhvn 1838, 39.

III. Språk- och Exercitiemästare.

Till ett fullständigt universitet hörde enligt den uppfattning, som vid tidpunkten af universitetets upprättande gjorde sig gällande, äfven lärareplatser i de lefvande språken, hvilka dock ännu icke uppfattades såsom vetenskapliga läroämnen, samt dessutom lärareplatser i åtskilliga öfningar, hvilka ansågos alldeles oundgängliga för en högre uppfostran: danskonst, fäktkonst och ridkonst. Dylika lärareplatser upprättades äfven under det första tidskiftet af universitetets tillvaro 1668—76 uti lefvande språk och danskonst (cancellersbrefvet 1668 $^{18}/_{3}$) samt i fäktkonst (cancellersbrefvet 1672 $^{14}/_{8}$) och i ridkonst, sedan Carl XI 1673 $^{25}/_{9}$ befallt en ridskolas inrättande. Efter universitetets förnyelse 1682 blefvo dessa lärareplatser återupprättade, dock den i ridkonst endast för en kort tid, och tvenne likartade lärareplatser uppkommo, då 1722 för första gången en ritmästare och 1748 en lärare i musik utnämndes, sedan ett musikcapell (canc. bref 1745 $^{14}/_{1}$) blifvit upprättadt. Flera sysslor af detta slag hafva ej blifvit inrättade, om ej mera tillfälligtvis en tysk språkmästare blifvit förordnad jemte den ordinarie språkmästaren, för hvilken franskan alltid varit hufvudspråk. Af dessa lärareplatser äro sedan år 1861 språkmästaretjensterna upphäfda och hafva blifvit ersatta af en adjunctur i nyeuropeisk linguistik och modern literatur. Dansmästaresysslan blef några år tidigare indragen. Ännu fortbestå lärareplatserna i fäktkonst, teckning och musik.

I. Språkmästare.

I. **Andreas Emanuel de Courcelles** 1668—76; till börden savoyard.

II. **Martin Nordeman** 1682—83. Se vidare professorer i mathematik.

III. **Melchior de Lascaris** 1683—85; till börden dalmatier; afsked 1685.

IV. **Andreas Wetterhamn-Riddermark** 1685—1703. Se vidare professorer i svensk och romersk rätt.

V. **Pierre Allegre** 1703—38; till börden fransman.

VI. **Treutiger** 1738—48; löjtnant; död 1748.
Vid denna tid utom staten *Friedrich Nove* tysk språkmästare 1735; *Pellegrin* t. f. fransk språkmästare 1747.

VII. **Ifvar Kraak** 1748—81. Född i Kjöbenhavn 1708; student vid Kjöbenhavns universitet 1728; t. f. språkmästare i franska, spanska och engelska språken vid Lunds universitet 1738; translator publicus i Götheborg 1740—48 s. å.; språkmästare i Lund, hvilken tjenst han under stort erkännande af sina samtida förrättade till 1781. Det är om honom antecknadt, att han under sin tjenstetid aldrig försummat en föreläsningstimma, offentlig eller enskilt. Han dog i Lund 1795.

Tryckta Skrifter: La grammaire française. 1—3 uppl. Sthlm 1746—88. 8:o. — Engelsk grammatik. 1—2 uppl. Göteborg och Westerås 1748—77. 8:o. — English miscellanies. 1—2 uppl. Lund 1748—85. 8:o. — Correspondance historique et critique entre deux suédois au sujet de la bataille de Pultava. Lund 1755. 8:o. — Franska verser till riksrådet Palmstierna då han emottog cancelleriatet.

VIII. **Johan Henrik Denell** 1781—86. Se vidare docenter i moderna språk.

IX. **Wilhelm Julius Leche** 1786—1815 med titel af lector. Född i Södra Willie i Skåne 1757; student i Lund 1770, i Greifswald 1775; magister derstädes s. å.; kyrkoherde i Kyrkheddinge 1815; erhöll professors titel s. å.; prost 1817. Dog 1826.

Tryckt Skrift: Aphorismi theologici. Lund 1811.

X. **A. J. Vroland** 1830—41; till börden fransman; död 1846.

XI. **Carl Edward Holst** 1842—50; tysk språkmästare; född i Stralsun 1811; student i Greifswald 1833, i Lund 1836; privatlärare i Lübeck.

Tryckta Skrifter: Thesen zur Erlangung des Deutschen Sprachmeister dienstes. L 1841. 8:o. — Svensk läsebok. Schwedisches Lesebuch. Eine Auswahl von Musterstücken den neueren Schriftstellern Schwedens nebst vollständigem Wörterbuche. I Theil: Mu stücke schwedischer Prosa. Lübeck. 8:o.

XII. **Louis Marie Jollain** 1842—61; född i Melun 1789; anställd i franska hären 1805—08; tjenstgjorde såsom lönlös språkmästare vid universitetet 1815—27; erhöll afsked med pension 1861; erhöll S:t Helenamedaljen 1857; och svensk guldmedalj 1864.

II. Fäktmästare.

I. **Porath** 1685—1715; bördig från Tyskland och troligen af samma slägt som författaren af Palæstra nobilitatis suecanæ, Carl XI:s och Carl XII:s lärare i fäktkonst och hoffäktmästare.

II. **Chr. Porath** 1715—33. Född i Lund, den föregåendes son; sedan fäktmästare vid Upsala universitet; berömd af canc. Carl Gyllenborg för utmärkt skicklighet i sitt yrke.

III. **Emanuel Fredrik de Bada** 1733—42, capten; förut fäktmästare vid Åbo universitet.

IV. **Helfenstein** 1742—45; löjtnant i utländsk tjenst; afsked 1745.

V. **Mathias Bille** 1745—61; född 1704 i Östergöthland; student vid Lunds universitet 1721; löjtnant; död 1761.

VI. **Chr. Porath** 1763—1804. En tid hoffäktmästare för de kungliga pagerna (utn. 1765).

VII. **Pehr Henrik Ling** 1805—13. Född 1776 på Ljunga prestgård i Småland blef han 1793 student i Lund och återkom efter många vexlande öden till universitetet 1805, der han vann anställning såsom fäktmästare och i 8 år, uppburen af sina lärjungar, först tillämpade de nya åsigter om gymnastiken, till hvilka han är upphofsman. Då han 1813 lemnade universitetet för att emottaga fäktmästaretjensten vid kongl. krigsacademien å Carlberg, yttras i årets rectorsprogram om honom: Nobis ademtus est P. H. Ling, artis gladiatoriæ magister, cujus ingenio, habilitate et in discipulos inopes liberalitate æque egregii viri, vices supplere vix ullus potest. Ille primus apud nos artem gymnasticam introduxit, studium juventutis a delecta mentis noxiis ad hæc exercitia corporis, quæ etiam animi vim augent vertere conatus. Se om honom för öfrigt Biographiskt Lexicon, art. P. H. Ling.

Tryckta Skrifter: Gylfe. Allegori (i tidskr. Lyceum 1810). — Agne, Sorgspel. Lund 1812. 8:o. — Gylfe. Sthlm 1814. 8:o. — Eylif d. Göthiske. Sorgspel. Ibm s. å. 8:o. — Asarne. Afdeln. 1. Ibm 1816. 8:o, Afd. 1—3 med bihang. Ibm 1833. 8:o. — Kärleken, Herdedigt. Ibm 1816. 8:o. — Riksdagen 1527. Historiskt skådespel. Ibm 1817. 12:o. — Den Heliga Birgitta. Ibm 1818. — Engelbrecht Engelbrechtsson. Sorgspel. Ibm 1819. 8:o. — Eddornas Sinnebildslära, för olärda. Ibm s. å. 8:o. — Styrbjörn starke. Historiskt skådespel. Ibm 1824. 8:o. — Wisburs Söner. Sorgspel. Ibm s. å. 8:o. — Ingjald Illråda och Ivar Widfamne. Sorgspel. Ibm s. å. 8:o. — Blotsven. Sorgspel. Ibm s. å. 8:o. — Soldatundervisning i gymnastik och bajonettfäktning. Ibm 1838. 12:o. — Gymnastikens allmänna grunder. Upsala 1834—40. 12:o. — Inträdestal i Svenska Akad. öfver Sköldebrand (I Sv. Akad:s Handl. för 1796 D. XVI). — Smärre poemer införda i tidskrifter, kalendrar etc. — Ett urval af Lings ofvan anförda Skrifter jemte åtskilliga skrifvelser, tal, aforismer o. a. efterlemnade papper är utg. under ledning af B. v. Beskow under titel: Samlade Arbeten af P. H. Ling. Bd.

I–III. Sthlm 1866. 8:o. — Till h. kgl. höghet Carl August, svea rikes kronprins, vid gymnastiska öfningarne på kgl. carolinska akad:s fäktsal. Lund 1810.

VIII. **Gustaf Johan Schartau** 1814—43; född i Lund 1791; student 1810; philosophiæ candidat 1814; död derstädes 1852.

Tryckt Skrift: Napoleon och Polackarne. Lund 1837.

IX. **Gustaf Nyblæus** 1842—62; född i Stockholm 1816; student i Upsala 1834; underlöjtnant vid kongl. Svea artilleriregemente 1836; underlärare vid gymnastiska centralinstitutet 1838; löjtnant vid kongl. Dalregementet 1841; t. f. fäktmästare vid Lunds universitet 1842; gymnastiklärare vid Lunds kathedralskola 1843; kapten vid Dalregementet 1855; föreståndare för kongl. gymnastiska centralinstitutet 1862; major i armeen 1862; öfverste löjtnant i armeen med afsked från kongl. Dalregementet 1864; R. S. O. 1862; R. N. St. O. O. 1864.

Tryckta Skrifter: Harposlag, en liten diktsamling. Lund 1846. 8:o. — Undervisning i gymnastik efter Ling. Lund 1847. 8:o. Andra uppl. 1860. — Johan Banér, dikt i 5 sånger. Lund 1848. 8:o. — Ling och gymnastiken, tal. Malmö 1853. 8:o. — Om det svenska infanteriet och vilkoren för dess stridbarhet. Lund 1856. 8:o. — Något om gymnastik och vapenöfning såsom medel för allmän uppfostran. Sthlm 1863. 8:o. — Om krigisk uppfostran, folkbeväpning och armé. Ibm 1867. 8:o. — Anvisning för undervisningen i gymnastik och vapenöfning för folkskollärareseminarier och folkskolor. Enligt K. Maj:ts nådiga befallning. Ibm 1867, andra uppl. 1868. 8:o. — Stå och gå. Grunden för praktisk krigsbildning I. Ståendet. Ibm 1867. 8:o. — Text och scener ur indelta soldatens lif. Ibm 1868. 8:o. — Uppsatser i Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift, Neue Militärzeitung (Darmstadt), Nordisk universitets tidskrift, Malmö Snällpost, Svenska Tidningen, Nya Dagligt Allahanda samt Post- och Inrikes-Tidningar.

X. **Bror Adolf Georg Ridderborg** 1862; född i Norra Wi i Östergötland 1836; student i Lund 1855; löjtnant vid norra skånska infanteriregementet.

III. Dansmästare.

I. **Louis de Creaux** 1669—90, till börden fransman; tjenstgjorde äfven som språkmästare. Död 1690.

II. **Charles Berroyer,** omnämnd 1684.

III. **Paul Wulfvenhertz** 1691—98; afsatt.

IV. **Jean Colmart** 1698—1700; tjenstgjorde äfven såsom språkmästare.

V. **Caspar de Creaux** 1700—38; död 1738.

VI. **Ludvig de Creaux** 1739—64; tillika academiboktryckare; död 1764.

VII. **Johan Peter Lindhe** 1764—77; född 1737; död 1777.

VIII. **Johan Henrik Kröger** 1777—1809; tjenstledig sedan 1798; död 1835.

IX. **Bengt Esping** 1809—17; född 1767; tjenstförrättande sedan 1798; död 1817 i Lund.

X. **Johan Lang** 1818—53; född 1795; tjenstförr. sedan 1817; död 1855.

IV. Ritmästare.

I. **Mörth** 1722—54; född 1690; död 1768. Har målat en del af de i universitetets samling förvarade äldre porträtter.

II. **Alexander Kastman** 1755—82; född 1722; död 1782. Kallar sig philosophiæ et graphices magister.

III. **Martin David Roth** 1783—1805; född 1756; student vid Lunds universitet; död 1805. Har målat de flesta i universitetets samling förvarade porträtter af universitetslärare från slutet af 18:de århundradet.

IV. **Anders Johan Hansson** 1805—08; tog afsked 1808.

V. **Peter Magnus Billman** 1808—11; född 1785; död 1811.

VI. **Anders Arvidson** 1811—31; född 1785; död i Lund 1831.

VII. **J. Boström** 1832—49; född 1793; student vid Lunds universitet 1810; död 1849.

VIII. **Magnus Körner** 1849—64; född 1808, död 1864; bekant djurtecknare; har utgifvit plancherna till Nilssons, Sundevalls och Lloyds arbeten öfver Skandinaviens Fauna. Har äfven tecknat porträtterna till Lunds universitets professorer af G. Wetter.

X. **Axel Hjalmar Lindqvist** 1865; född i Stockholm 1843.

V. Capellmästare.

I. **Fredrik Kraus** 1748—80; född i Jönköping 1724; student vid Lunds universitet 1774 död 1780.

II. **Christian Wenster** 1781—1806; född 1735; philos. magister; död 1823.

III. **Emanuel Wenster** 1806—56; född i Lund 1785; student derstädes 1799; philosophiæ magister 1805; assessors n. h. o. v. 1812; död 1856.
Tryckt Skrift: Disp. Lund. De vi musices in homines. 1805. 8:o.

IV. **W. Th. Gnosspelius** 1858; född i Stockholm 1809; musikdirectör vid Linköpings gymnasium och organist vid Linköpings domkyrka 1854.

VI. Stallmästare.

I. **Gerdes** 1682—88; tillika inspector öfver stuterierna i Skåne och Halland.

I. Cancelli- och Cameral-tjenstemän.

Cancellerssecreteraren var ursprungligen cancellerens enskilta biträde; men sedan riksens ständer vid 1741 års riksdag beviljat cancellerssecreterarne vid Åbo och Lunds universitet samma lön, som den vid Uppsala universitet då redan anställde, blef hans syssla ett fast embete (canc. br. 1741 $^{29}/_{12}$, kgl. br. 1742 $^{7}/_{9}$). Hans rang bestämdes (kgl. br. 1747 $^{31}/_{3}$), och det stadgades, att han skulle aflägga embetsed (kgl. br. 1757 $^{18}/_{1}$). Vid 1756 års riksdag bestämdes, att lönen skulle ur statscontoret utgå; men den öfverfördes 1770 åter på universitetets egen stat. — I universitetets nu gällande statuter af den 2 april 1852 stadgas (II, 12), att cancelleren eger för sin expedition förordna en secreterare.

De äldre constitutionerna af 1666 bestämma (cap. XII), att en *secreterare vid universitetet* skall finnas, hvilken bör tillsättas på samma sätt som räntmästaren och vara kunnig i vältalighet, svenska och skånska lagen samt practisk philosophi. I samma cap. skildras hans tjensteåligganden. — Om universitetssecreteraren, hans tillsättande och åligganden handlas i de nya statuternas cap. VII och XV.

Räntmästarens tillsättande och åligganden bestämmas i de äldre constitutionernas cap. XI och de nyare statuternas cap. VII och XIV.

Kamrerare-(bokhållare-)sysslan inrättades 1763 (kgl. br. $^{25}/_{11}$) och förseddes med instruction 1764 $^{13}/_{8}$.

En *notarie-* och en *cancellist*-syssla upprättades 1764 (kgl. br. $^{19}/_{6}$) och 1773 (kgl. br. $^{8}/_{1}$), för hvilka båda instruction af cancelleren utfärdades 1773 $^{9}/_{7}$; men genom kgl. staten 1861 $^{4}/_{10}$ indrogs *notarie*-sysslan och dess åligganden fördelades mellan secreteraren och kamreraren genom canc. brefvet 1864 $^{31}/_{5}$; *cancellist*-sysslan hade då sedan länge varit med notariesysslan förenad.

I. Cancellers-Secreterare.

Niclas Brunjeansson född 1705; auscultant i svea hofrätt 1731; cancellerssecreterare 1734; secreterare och auditör vid amiralitetet i Götheborg 1736; häradshöfding i Bohuslän 1747; lagmanstitel 1766; protonotarius i kongl. Götha hofrätt 1773; afsked s. å.; död 1784.

Eric Benzelstierna; son af sedermera erkebiskopen Jacob Benzelius; född 1712; auscultant i bergscollegium 1732; cancellerssecreterare 1736—38; e. o. notarie i bergscollegium 1738; kongl. hofqvartermästare 1743; auditör vid lifgardet till häst 1747; assessor i Svea hofrätt 1753; död 1793.

I. **Pehr Linnerhjelm** 1739—42; född 1706 i Lund; student 1716; e. o. cancellist i kongl. cancelliet och riksarchivet 1728, i krigsexpeditionen 1729, cancellist derstädes 1739; registrator 1743; förste expeditionssecreterare 1749; cancelliråds afsked 1755; död på Ebbetorp 1794.

II. **Johan Anders Klintin** 1742—48; student i Lund till 1737; auscultant i Svea hofrätt; commissarie i riksens ständers bank 1748.

III **Jonas Nehrman** 1747—48; född 1725 i Lund; son af juris professorn David Nehrman-Ehrenstråle; utnämnd, men förrättade aldrig tjensten, hvilken sköttes af företrädaren; död 1748.

IV. **Carl Fredrik Palmroth** 1748—49; utnämnd till cancellerssecreterare såsom e. o. notarie i Svea hofrätt; hofsecreterare 1749.

V. **Johan Weste** 1749—53; utnämnd till cancellerssecreterare såsom e. o. notarie i tullarrende-societeten; directör.

VI. **Jacob Kinborg** 1753—63; utnämnd till cancellerssecreterare såsom regements-auditör; cancellerssecreterare 1753 $^{1}/^{9}$; slottsfogde vid kongl. slotts-cancelliet 1763.

VII. **Johan Öhrgren** 1763—66; utnämnd till cancellerssecreterare såsom e. o. notarie i kongl. bergscollegium; cancellerssecreterare 1763 $^{8}/_{2}$; död 1766.

VIII. **Gustaf Adolf Löwenhjelm** 1766—72; född 1745; student i Upsala 1761, i Lund 1762; cancellerssecreterare 1766 $^{30}/_{6}$; academisecreterare vid Lunds universitet 1772; erhöll lagmans titel 1788; academicamererare 1789; afsked 1791; död 1823.

IX. **Carl Gustaf Kökeritz** 1772—1801; cancellerssecreterare 1772 $^{29}/_{2}$; kongl. secreterare och expeditionssecreterare i handelsexpeditionen 1785; e. o.

cancellist; R. N. O. 1799; cancelliråd och secreterare i cancellersgillet 1801; statssecreterare; död 1818.

X. **H. Thomée** 1801—23; copist i kongl. cancellicollegium; cancellerssecreterare 1801 $^{23}/_{2}$; expeditionssecreterare; död 1823.

XI. **Peter Håkansson** 1823—29; född i Bexheda socken i Småland 1792; student i Upsala 1815; ingick i konungens cancelli och befordrades der till cancellist i kongl. cancellistyrelsens expedition; cancellerssecreterare 1823 $^{29}/_{10}$; död 1829.

XII. **Nils Mårten af Tannström** 1829—42; född 1777 i Jemtland; student 1794 i Upsala; philosophiæ magister 1803; lärare för H. K. H. hertigen af Södermanland, sedermera konung Oscar I 1812; professors n. h. o. v. s. å.; cancelliråd 1815; R. N. O. 1816; adlad 1817; cancellerssecreterare 1829 $^{15}/_{5}$; död 1842.

XIII. **Adolf Alexandersson** 1842—48; född 1800 i Blekinge; student 1815; philos. doctor 1820; revisionssecreterare 1840; cancellerssecreterare 1842 $^{11}/_{6}$; justitieråd 1847; commendör med st. korset af kongl. nordstjerneorden 1860.

XIV. **Johan Jakob Nordström** 1848; född i Åbo 1802; student derstädes 1818; philosophiæ doctor 1823; juris utriusque candidat 1825; adjunct i economisk och handelslagfarenhet vid det finska universitetet 1827; professor i folk- och statsrätt samt nationaleconomi derstädes 1834; juris utriusque doctor 1840; svensk riksarchivarie 1846 efter s. å. på begäran erhållet afsked från professorsembetet; cancellerssecreterare 1848 $^{2}/_{10}$; ledamot af presteståndet vid riksdagarne 1853—63; fullmäktig i rikets ständers riksgäldskontor 1854—67; ledamot af riksdagens första kammare sedan 1866, af svenska kyrkomötet 1868; ledamot af flera comitéer; R. R. Wl. O. 4:e kl. 1843; R. N. O. 1849; C. N. O. 1858.

Tryckta Skrifter: Disp. Aboens.: Om länsförfattningen i den svenska norden intill Gustaf I:s tid. 1826. 4:o. — Skildring af bevisningsmethoderna i brottmål efter de gamla landskapslagarne. I. 1832. 8:o. — De municipiorum in Fennia constitutiones. I—II. 1832. 8:o. — Stipendiattheser 1836, 1840, 1844. — Skildring af municipalförfattningen i Finland. Hfors 1832. 8:o. — Hvarjehanda anteckningar under en utflygt från Helsingfors till Reval. Ur Helsingfors Morgonblad 1834—36 med några tillägg. Hfors 1837. 8:o. — Bidrag till svenska samhällsförfattningens historia efter de äldre lagarne till sednare hälften af 17 seklet. I II. Hfors 1839—40. 8:o. — Afhandlingar hörande till läran om crediten. I. Credit och bankväsendet. Sthlm 1853. 8:o. — I kgl. Witterhets-, Historie- och Antiqvitetsacademiens Handl., 19 del. 1850: Bidrag till penningväldets historia intill konung Gustaf I:s tid. — Åtskilliga comitéebetänkanden; skrifter och uppsatser med och utan namnteckning i periodisk literatur och särskilt utgifna.

II. Secreterare vid universitetet.

I. **Joachim Buscovius-Ehrenbusch** 1668—69. Se professorer i grekiska.

II. **Olof Silnecker** 1669—76; född i Nerike; student i Upsala; academisecreterare i Lund 1669; t. f. secreterare vid secreta commissionen i Skåne 1675;

landsdomare i Blekinge 1677; secreterare vid fredsunderhandlingen i Lund 1679; lagman i Halland 1680; adlad s. å.; död 1692.

III. **Andreas Stobæus** 1682—83 } Se professorer i historia.
IV. **Olof Cavallius** 1683—84 }

V. **Jonas Hörling** 1684—88. Se professorer i svensk och romersk rätt.

VI. **Zacharias Sundius** 1688—99; född i Osby i Östergötland 1662; student vid Lunds universitet 1682; academisecreterare 1688; justitieborgmästare i Malmö 1699; död 1710. Från honom stammar slägten Segerheim.

VII. **Zacharias Rudhman** 1699—1709; död 1709.

VIII. **Petrus Formelius** 1710—29. Se e. o. professorer i rom. vältalighet.

IX. **Nils Stobæus** (t. f. 1726) 1729—35. Se professorer i rom. vältalighet.

X. **Jonas Wåhlin** 1735—40. Se professorer i theologi.

XI. **Sven Bring-Lagerbring** 1741—42. Se professorer i historia.

XII. **Erland Junbeck** 1743—62; född i Jönköping 1708; philosophiæ magister och docens i philosophiska faculteten 1734; lector philos. i Wexiö 1742; academisecreterare i Lund 1743 $^{2}/_{12}$; assessor i götha hofrätt 1762; hofrättsråd 1764; död i Jönköping 1767.

XIII. **Andreas Peter Stobæus** (t. f. 1756) 1763—71. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

XIV. **Gustaf Adolph Löwenhielm** 1772—89. Se kamrerare.

XV. **Jacob Joachim Asck** 1789—90; född i Lund 1756; student 1771; philosophiæ magister 1778; academibokhållare 1781; docent i theoretisk philosophi 1787; academisecreterare 1789 $^{20}/_{1}$; död 1790.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De unitate Dei. 1782. 4:o.

XVI. **Otto Christian Wåhlin** 1790—1807. Se rentmästare.

XVII. **Lars Weibull** 1807—20; född i Gullarp i Skåne 1755; student 1770; philosophiæ magister 1772; docent i theoretisk philosophi 1775; adjunct i juridik 1783; academisecreterare 1807 $^{11}/_{7}$; död 1820.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De usu rationis humanæ. 1773. 4:o. — Disp. exhibens resolutionem quæstionis philosophicæ: an et quousque interitus entis simplicis per annihilationem sit possibilis. 1774. 4:o.

XVIII. **Åke Ingman** 1821—27; född i Hörby i Skåne 1766; e. o. cancellist i kongl. justitierevisionen 1785; amiralitetets expeditionsfiscal på stora örlogsflottan 1790; academinotarie 1794; academisecreterares n. h. o. v. med tur och befordringsrätt 1809; academisecreterare 1821; död 1827.

XIX. **Johan Wilhelm Zetterstedt** 1828—39. Se professorer i botanik.

XX. **Christian Naumann** 1821—52. Se professorer i stats- och processrätt.

XXI. **Johan Christian Kreüger** 1853; född i Stockholm 1818; student i Upsala 1836; juris candidat 1842; e. o. cancellist i kongl. maj:ts nedra justitiærevisionsexpedition 1842; auscultant i kongl. svea hofrätt s. å.; v. häradshöfding 1848; academisecreterare 1853 $^{22}/_{4}$.

Tryckta Skrifter: Bidrag till upplysning om den forna svenska nämnden (i Juridiska föreningens tidskrift). — Om indirect bevisning. Lund 1861. 8:o. — Om de forna räfst och rättarctingen (i Tidskrift för lagstiftning).

III. Rentmästare.

I. **Daniel Schwartz** 1667; till börden tysk; förut handsecreterare hos cancelleren grefve G. O. Stenbock.

II. **Nils Stobæus** 1686—88; född 1641 i Skåne; räntmästare 1686 $^{13}/_{3}$; kronobefallningsman i Göinge härad 1688; död 1693.

III. **Gottfried Sack** 1688; död 1698.

IV. **Eric Borckman** 1698; suspenderad 1712.

* **Ryting**
* **Magnus Rydelius.** Se prof. i theol. faculteten
* **Nils Stridsberg.** Se adj. i philos. faculteten
} t. f. 1712—17.

V. **Christian Svenonius** 1717—47; utnämndes till räntmästare såsom kronofogde och afstod 1747 tjensten till sin svärson och efterträdare.

VI. **Eric Petersson-Eek** 1747—75; född i Södermanland 1712; student i i Upsala 1726 och Lund 1732—34; auscultant i göta hofrätt 1744—47; v. häradshöfding; magister i Greifswald och i Lund 1668; räntmästare 1747 $^{6}/_{10}$; tog afsked 1775 och begaf sig ur riket, men erhöll 1779 tillstånd att fri från vidare tilltal i riket sig uppehålla; död på Gråshult 1782.

VII. **Olof Nenzelius** 1775—1804; född i Hernösand 1728; philosophiæ magister 1757; docent i mathematik och custos machinarum 1754; astronomiæ observator 1764; ränmästare 1775; död 1804.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De refractione luminis in superficiebus planis. 1763. 8:o. — Utdrag af 21 års meteorologiska observationer, hållna i Lund öfver nederbördsvattnets myckenhet (kgl. vetens. acad. handlingar 1774). — Utdrag af 21 års observationer på thermometern, gjorda i Lund (Ihm 1775).

VIII. **Otto Christian Wåhlin** 1807—08; född 1746 i Skabersjö i Skåne; student 1758; philosophiæ magister 1766; collega scholæ i Helsingborg 1770;

v. rector derstädes 1771; notarie vid dom-capitlet i Lund 1782; secreterare vid universitetet 1790; räntmästare 1807; död 1808.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De limite legum civilium naturali. 1769. 4:o.

IX. **Nils Peter Lindskog** 1808—13; född 1777; förste expeditionssecreterare; rentmästare 1808 $^{4}/_{4}$; död 1843.

X. **Johan Magnus Lindfors** 1813—21; född i Näsby i Småland 1773; student 1795; philosophiæ magister 1802; academibokhållare 1805; stadsbokhållare 1807; rentmästare 1813 $^{8}/_{9}$; afsked 1821; förvaltare på egendomen Widtsköfle i Skåne; död 1839.

XI. **Carl Fredrik Berling** 1822—47; född i Lund 1785; student 1800; auscultant i götha hofrätt 1804; v. academi-notarie 1807; boktryckeri-directör 1808; docent i juridik s. å.; förestod professionen i juridik h. t. 1810; directör med assessors n. h. o. v. 1813; t. f. borgmästare i Lund 1821; rentmästare 1822 $^{14}/_{5}$; R. W. O. 1826; död 1847.

Tryckta Skrifter: Topografiska anteckningar öfver Lifland och Estland. Lund 1803. 8:o. — Strödda underrättelser rörande ryska nationen och ledande till en närmare kännedom af ryska nationalkarakteren. Ibm s. å. 8:o. — Beskrifning öfver tillredandet soppa och gelée af ben, efter Cadet deVeaux. Ibm s. å. 8:o. — En tysk läsbok med titel: Der Jugendfreund. 1804. 8:o. — Der frohe Tag oder der Familien-Fest. Schauspiel. Ibm 1803. 8:o. — Engelska amiralen lord Nelsons lefverne. Öfversättning. Ibm 8:o. — Åminnelsetal öfver prosten J. Olsson. Ibm 1805. 8:o. — Einige Worthe bei dem Grabe d. Frau D. M. Palm, geb. Linby, d. 2 März 1803 in der Bersohnschen Kirche. Ibm 1803. 8:o. — Handbok för unga husmödrar. Ibm. — Handbok för unga fruntimmer. Ibm. — Lärobok i geografien af C. J. Hartman. 2—12 uppl. Ibm 1815—44. 8:o. — *Utgifvit:* Lunds Weckoblad 1807—47; Malmö tidning 1812—47.

XII. **Johan Mathias Löfmark** 1849—50; född i Brandstad i Skåne 1808; student 1823; philosophiæ magister 1829; docent i physik 1831; förestod professionen i astronomi och physik h. t. 1835; academibokhållare 1838; rentmästare 1849 $^{19}/_{1}$; död 1850.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De proprietatibus nonnullis mathematicis et mechanicis epicycloidis planæ. 1830. 4:o. — Examen diversarum methodorum, quæ ad inveniendum corporum solidorum et liquidorum calorem specificum adhibitæ fuere. 1831 4:o. — Charta öfver staden Lund. Ibm 1837.

XIII. **Carl Johan Zetterström** 1850—67; född i Ströö i Skåne 1806; student 1823; undergick ex. jurid. 1839; t. f. academinotarie och cancellist 1840—41 samt 42; ordinarie notarie 1843; t. f. cancellerssecreterare 1844—46; academirentmästare 1850 $^{30}/_{11}$; R. W. O. 1860; död 1867.

XIV. **Claes Constantin Uggla** 1868; född i Borås 1821; student i Lund 1838; v. häradshöfding 1848; auditör vid Elfsborgs regemente 1849; verkställande directör vid Borås jernvägsactiebolag 1864; räntmästare 1868 $^{7}/_{2}$; R. W. O. 1866.

IV. Kamrerare (bokhallare).

I. **J. Carlsson** 1764.

II. **Petter Berg** 1769; förut landscontorist; häradsskrifvare; kronofogde i Wemmenhögs, Oxie och Skytts härader 1778.

III. **N. J. Munck** 1771—72; förut häradsskrifvare.

IV. **Lars A. Weibull** 1772 81; förut v. häradsskrifvare; student 1761; kronofogde i Ljunits och Herrestads härader 1781.

V. **Jacob Joachim Asck** 1781—89. Se secreterare vid universitetet.

VI. **Gustaf Adolph Löwenhjelm** 1789. Se cancellers-secreterare.

VII. **Gilius Malmros** 1789—1804; född 1766; död i Lund 1831.

VIII. **Johan Magnus Lindfors** 1805—13. Se räntmästare.

IX. **Nils Aulin** 1814—22; född 1768; student 1778; econ. directör 1805.

X. **Nils Fredrik Grähs** 1823—37; född 1792; student 1812; v. auditör vid kongl. skånska husarregementet 1821; död 1837.

XI. **Johan Mathias Löfmark** 1838—49. Se räntmästare.

XII. **Georg Wilhelm Borg** 1850—66; född i Lund 1813; student 1829; död 1867.

XIII. **Oscar Gerhard Regnell** 1866; född i Carlskrona 1834; student 1854; t. f. räntmästare 1866, 67—68.

V. Notarier och Cancellister.

I. **Erland Samuel Bring** 1765—72; notarie. Se professorer i historia.

II. **Carl Adam Schreiber** 1773—90 notarie. Se docenter i svensk och romersk rätt.

III. **Martin Gjertz** 1773—90 cancellist; född 1745; student 1763; rådman i Lund 1790; död 1807.

IV. **Birger Centervall** 1790—93 notarie; landssecreterare i Malmöhus län 1793; lagmans titel 1807; häradshöfding i Norra och Södra Tjust 1808; död 1811.

V. **Åke Ingman** 1794—1821 notarie. Se secreterare vid universitetet.

VI. **Daniel Ahlström** 1791—1803 cancellist.

VII. **O. Fr. Lindén** 1803—13 cancellist.

VIII. **S. Holm** 1813—21 cancellist; klockare i Billinge i Skåne; död 1840.

IX. **N. W. Törnebohm** 1821—22; cancellist.

X. **Peter O. Nilsson** 1822—27 notarie; född 1795; v. häradshöfding 1819; sakförare.

XI. **Lars Billström** 1828—42; född 1801; student 1820; borgmästare i Lund 1855; ledamot af borgareståndet riksdagarne 1844—59; ledamot af riksdagens första kammare 1866.

XII. **Carl Johan Zetterström** 1843—50. Se räntmästare.

XIII. **August Theodor Ripa** 1851—53; född 1817; student 1835; rådman i Lund 1853.

XIV. **Carl Gustaf Carlqvist** 1854—61; född 1824; student 1839; philosophiæ doctor 1847; notarie i riksbanken 1861.

II. Tjenstemän vid biblioteket.

I cap. XXII, 4 af 1666 års constitutioner skildras *bibliothecariens* åligganden; sammastädes bestämmes att till hans biträde skall en *amanuens* förordnas; en *vice bibliothecarie* tillsattes första gången 1733 och förseddes med lön af öfverskottet på stipendiispannmålen. E. o. amanuenser hafva sedan 1768 (canc. br. 1768 $^{2}/_{11}$) varit anställda. De ordinarie amanuensernas antal har sedan 1838 utgjort tvenne.

Under åren 1833—44 hölls vice-bibliothecariesysslan obesatt. Det ännu gällande bibliotheksreglementet är faststäldt 1801 $^{11}/_{5}$.

I. Bibliothecarier.

I. **Christopher Rostius** 1668—76. Se professorer i practisk medicin.

II. **Zacharias Hulth-Lilliestråle** 1684—96; född 1655; student i Rostock 1681, i Lund 1683; e. o. philosophiæ professor 1689; död 1696.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De ratione status. 1685. 8:o. — De actione morali. s. å. 8:o. — De malo morali. 1687. 8:o.

III. **Bonde Humerus** 1696—1703. Se professorer i theologiska faculteten.

IV. **Jöns Steuchius-Steuch** 1703—07. Se professorer i theoretisk philosophi.

V. **Andreas Stobæus** 1708—14. Se professorer i historia.

* **Nils Stobæus** 1714—16; tillförordnad. Se prof. i rom. vältalighet.

VI. **Petrus Aurivillius** 1716—28; född i Gefle 1677; student i Upsala 1695; philosophiæ magister 1707; e. o. professor 1717; död 1728.

VII. **Nils Lagerlöf** 1729—32. Se professorer i theologiska faculteten.

VIII. **Jonas Wåhlin** 1740—44. Se professorer i theologiska faculteten.

IX. **Johan Corylander** 1745—67 } Se professorer i lärdomshistoria.
X. **Gustaf Sommelius** 1767—99 }

XI. **Anders Lidbeck** 1799—1828. Se professorer i esthetik.

* **Peter Wieselgren.** Se vice bibliothecarier.

* **Nils Henrik Lovén.** Se prof. i medic. facult. } tillförordnade 1829—38.
* **Henrik Reuterdahl.** Se nedan. }

* **Edvard Wilhelm Berling.** Se nedan.

XII. **Henrik Reuterdahl** 1838—44. Se procancellerer.

XIII. **Edvard Wilhelm Berling** 1844; född 1813 i Lund; student 1827; e. o. amanuens vid univ.-bibliotheket 1831; philos. doctor 1832; docens i literaturhistoria 1833; 1:e amanuens vid bibliotheket 1838; bibliothecarie 1844 $^{14}/_{11}$; R. N. O. 1866.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Excursiones intra territorium historiæ populorum slavicorum. P. I. 1833. 4:o. — Emilie Platers lefnad och död af I. Straszewicz, öfvers. Lund 1837. 8:o. — Förteckning öfver skånska nationens boksamling, 3:dje uppl Ibm 1856. 8:o. — Index librorum duplorum, inter qvos rari haud pauci, ex bibliotheca universitatis publica auctionis lege divendendorum die XVIII et seqv. Aprilis. Ibm 1855. 8:o. — Lund, öfversigt af stadens historia och öfriga märkvärdigheter. Ibm 1859. 8:o. Tillägg med karta och lit. pl. 1868. 8:o. — Malmö, historisk öfverblick, med 2 träsnitt. Ibm 1865. 8:o. — Lunds universitets bibliotheks Accessionscatalog 1854—68. 8:o. — Deltagit i redactionen af Lunds Weckoblad 1834—63 och af notisafdelningen i Studier, Kritiker och Notiser 1842—45. — Besörjt revisionen af Hartmans geografi. 13 och 14 uppl. Lund 1848, 1851.

II. Vice Bibliothecarier.

I. **Lars Laurell** 1733—47. Se professorer i theoretisk philosophi.

II. **Peter Olof Berghman** 1747—97; född 1717 på Skaryd i Småland; student i Lund 1732; philos. magister 1741; bibliotheksamanuens 1745; död 1797.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De monopoliis cap. I. 1744. 4:o.

III. **Anders Lidbeck** 1798—99. Se professorer i esthetik.

IV. **Anders Wickelius** 1800—05; född i Småland 1766; student 1783; philosophiæ magister 1787; docent i theoretisk philosophi 1793; vice bibliothecarie 1800 $^{23}/_{6}$; prest 1804; kyrkoherde i Hvittaryd af Wexiö stift 1805; prost 1811; kyrkoherde i Wäckelsång af samma stift 1812; professors n. h. o. v. 1815; häradsprost 1817; död 1826.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De Manichæismo. 1791. 4:o. — De vita et meritis Annæ Mariæ Schumanniæ. P. I, II. 1796. 4:o.

V. **Esaias Tegnér** 1805—12. Se professorer i grekiska språket.

VI. **David Munck af Rosenschöld** 1812—16. Se adjuncter i esthetik.

VII. **Elias Schütz** 1816—29; född 1776 i Jäths socken i Småland; student i Lund 1797; e. o. bibliotheksamanuens 1806; ordinarie 1810; philosophiæ ma-

gister 1811; vice bibliothecarie 1816 $^{24}/_{8}$; prestvigd 1825; kyrkoherde i Gärdslösa af Kalmar stift 1828; prost 1832; död 1843.

Tryckt Skrift: Predikan hållen i Kalmar domkyrka 2:dra prestmötesdagen 1836. Kalmar 1836. 4:o.

VIII. **Peter Wieselgren** 1830—33; född 1800 i Wieslanda i Småland; student i Lund 1820; philosophiæ doctor 1823; docens i literaturhistoria 1824; adjunct i esthetik s. å.; e. o. vice bibliothecarie 1828, ord. 1830 $^{22}/_{2}$; kyrkoherde i Westerstad af Lunds stift 1833; prost 1834; theologiæ doctor 1844; kyrkoherde i Helsingborg 1847; domprost i Göteborg 1857; C. N. O. 1866. (Se vidare Biogr. Lex. XX art. P. Wieselgrens sjelfbiographi).

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Deliciæ bibliothecæ De la Gardianæ. 1823. 4:o. — Om talarekonst jemte några ideer i kallitechnik. 1828. 8:o. — Lusiones prosodicæ. 1—VI. 1828—29. 8:o. — Historiam R. Gustavi I:mi monumenta, quæ respiciunt. I—VIII cum thesib. æstheticis 1829. 8:o. — Catalogus manuscriptorum bibl. Lundens. I—IV. 1830. 8:o. — Philantropismo nondum succubuisse universitates exteras indicia nonnulla. I—IV. 1831. 4:o. — De claustris sviogothicis. I—XV. Disquisitio historico-eccles. cum thesibus theol. 1832—33. 4:o. — Minnessånger ur Wärend. Sthlm 1824. 8:o. — Starkodds sånger. Ibm s. å. 8:o. — Homers iliad, en jonisk folksång öfversatt till en svensk. I. Ibm s. å. 8:o. — Vägen, sanningen och lifvet (i Valentis skrift: om protestantiska kyrkans förfall). Ibm 1825. 8:o. — Hvilken är Sveriges religion? Med bihang af svenska kyrkans ännu gällande symboler. Ibm 1827. 8:o. — Völo-spa h. c. Carmen Veledæ, Islandice et Latine commentariolis strictim illustratum. Lund 1829. 8:o. — De la Gardieska archivet. I. Lund 1829. 8 o. 2:dra uppl. Sthlm 1831. 8:o. II—XX, Lund 1832—43. 8:o. Bihang. Ibm 1844. 8:o. — Den nya svenska psalmbokens bekanta författare, i en psalmboksupplaga. Malmö 1831. 8:o. — Sveriges sköna literatur, en öfverblick vid akademiska föreläsningar. I—V. 1833—49. 8:o. I. Lund 1833. Sthlm o. Ups. 1846—47. 3:e uppl. 1866. II—III. Lund 1834—35. IV—V. Sthlm och Upsala 1847—49. — Hvad skall man säga om detta nykterhetsväsen, ifall man annars tror Guds ord? Lund 1837. 8:o. Suppl. I—VII. Lund, Fahlun, Hlsborg 1837—39. — Hvem var visast, herr Sven eller fru Svea? Chrstd 1837. 8:o — Är absolut afhållsamhet af starka drycker en pligt för svenska medborgare? Lund 1839. 8:o. — Åter ett öppet bref till dem som bränna. Hlsborg 1840. 8:o. — Historik öfver svenska brännvinslagstiftningen under 200 år. Ibm 1840. 8:o med bihang. — Ännu några ord om katastrophen vid Fredrikshald 1718. Lund 1841. 8:o. — Hvad skole vi nu göra etc.? Ibm & Skara 1841. 8:o. — Bidrag till P. L. Sellergrens personalier af I. B. Hultbring. Wexiö 1843. 8:o. — Ny Smålands beskrifning. I—II. Wexiö 1845—45; III Lund 1845. Bihang till ny Smålands beskrifning. Jönkpg 1847. 8:o. — Konung Carl XIV Johans historia, i korthet berättad. Lund 1844. 8:o. 2 uppl. Wexiö s. å. — Bibel-historien författad i sånger efter Grundtvig. I. Lund 1845. 8:o. — Sydskandinaviens förstfödslorätt, ett bidrag till kritik af Skandinaviens urhäfder. Sthlm och Upsala 1845. 8:o. — Bidrag till Lunds stifts herdaminne. I. Lund 1846. 8:o (i förening med H. M. Melin och flera). — Essen, ett tillägg till Biographiskt lexicon. Malmö 1855. 8:o. — Liten Elins julafton i fjor och i år etc. Gtborg 1860. 8:o. — Om nykterhetsläran i den Heliga Skrift, ett öfversedt utdrag ur P. Wieselgrens första nykterhetsskrift. Gtborg 1865. 8:o. — Bref till C. W. Skarstedt och A. Th. Norlin vid Lunds universitets 200-åriga jubelfest. Gtborg 1868. 8:o. — *Minnessånger, minnestal och minnen:* Is. Hyltenius 1821. — Louise Collin 1822. — C. J. af Wirsén 1825. — J. J. Dorph 1827. — L. v. Engeström 1828. — Anders Lidbeck 1830 (i Anm. ang. ämnen ur psychologien, esthetiken etc. af A. Lidbeck). — P. Roos 1832. — Gustaf de la Gardie 1833. — Nils Månsson i Skumparp 1837. — J. J. Raab 1838 (i Skr. i medborgerliga ämnen af J. J. Raab). — M. Rosenqvist 1838. — A. H. Florman 1850. — A. O. Lindfors 1843. — Jöran Jacob Thomæus 1845 (i Minnesbok för svenska prester af J. J. Thomæus). — Esaias Tegnér 1847 (i Läsning för bildning och nöje 1847—48). — Assar Lindeblad 1851 (i Nya vittra skrifter af Assar Lindeblad). — A. M. Tegnér. Lund 1853. — P. Theander. Hlsborg 1853. — Chr. Weilander. Hlsborg 1854. — E. B. Borg. Hlsborg 1855. — Nancy Oscara Angerstein. Wexiö 1856. — A. G. Levgren.

Gtborg 1857. — W. Gibson. Gtborg 1857. — C. H. Rooth. Hlsborg 1858. — Ferd. Körner. Gtborg 1859. — C. J. Engelblom. Gtborg 1859. — Caroline Willerding. Gtborg 1863. — W. Gibson. Gtborg 1865. — J. A. af Petersens. Gtborg 1868. — Bröllopsversar till Josua Colliander och Frederique Thomander. Lund 1855. — *Tal, satser och predikningar:* Predikan på annandag påsk hållen i Skeppsholmskyrkan i Stockholm 1826 (i Den christlige predikarn af G. H. Mellin, I). — Christelig predikan vid skånska presterskapets första sammanträde. Lund 1835. 8:o. — Anföranden, intagne i Svenska nykterhetsföreningars utgifne handlingar från 1838. — Tal hållet i svenska nykterhetssällskapets 1:a filialförenings vanliga local. Sthlm 1840. 8:o. — Satser som komma att offentl. försvaras på cons. eccles. sessionssal i Lund. Lund 1840. — Satser som komma att offentl. försvaras på frimuraresalen i Jönköping. Ibm s. å. — Satser försvarade i Stockholms prestsällskap. Ibm s. å. — Tal hållet i Gefle stadskyrka den 30 aug. 1840. Gefle 1841. 8:o. — Ottesångspredikan på 1:a bönedagen och aftonsångspredikan på 3:e bönedagen 1841 (i Bönedagspredikningar för 1851 af L. Feuk och T. M. Hasselqvist. Chrstad 1841). — Predikan öfver Michaelisdagens högmessotext hållen i Wexiö domkyrka 1842 (i Den christlige predikaren af G. H. Mellin). — Tale i Maadeholdsmödet i Kjöbenhavn den 16 juli 1857. Kbhvn 1847. 8:o. — Anföranden i Förhandlingar vid de nordiska nykterhetsföreningarnes allmänna årsmöte 1846. Sthlm 1847. 8:o. — Om några missförstånd, som förhindra skandinavismens idé att mera allmänt göra sig gällande i Skandinavien; ett föredrag i skandinaviska sällskapet i Kjöbenhavn 1847. Ibm 1848. 8:o. — Predikningar och föredrag hållna i Stockholm 1850. I. Ibm 1850. 8:o. — Slutord och bön vid magisterpromotionen i Lunds domkyrka 1856. Lund s. å. 8:o. — Högmessopredikan på klagodagen öfver konung Oscar I den 14 Aug. 1859. Gtborg s. å. 8:o. — Predikan vid prestmötet och afskedsord till biskop G. D. Björck på 3:dje prestmötesdagen 1859 (i Göteborgs stifts prestmöteshandlingar 1859). — Yttrande (i Göteborgs bibelsällskaps årsberättelse 1858—59. Gtborg 1859. 8:o.) — Historik öfver k. Wetenskaps och Witterhetssamfundets i Göteborg litterära verksamhet under de första 80 åren (K. W. o. W. S. Handlingar; ny följd V 1859). — En blick på våra exdynastier såsom fostrare af kronpretendenter; föredrag samt tal om latinstudiets föreslagna relegering ur skolorna till universitetet 1859 (båda i K. W. o. W. S. Handlingar; ny följd VI. Gtborg 1859. Särskilt aftryck med titel: Några förmedlande ord rörande latinstudiet. Gtborg 1862). — Tal då ordförandeskapet skulle nedlagts 1860 i K. W. o. W. Samh.: Öfver union och unitet. Gtborg 1860. — Föredrag hållet i K. W. o. W. Samh. 1859: Är frågan om 1 Joh. 5—7 vers. apostolicitet numera afgjord etc. (i Dansk Kirketidende. Kbhvn 1861, 15—16). — Om den nya lagstiftningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning; tal då ordförandeskapet i K. W. o. W. Samh. efter 3 års function nedlades (i Theologisk tidskrift i Upsala 1861). — Bön och tacksägelse, på kongl. maj:ts nådiga befallning hållen i Göteborgs domkyrka den 5 november 1862. Gtborg s. å. 8.o. — Tal vid Pultavafesten i Göteborgs brunnspark den 9 juli 1862. Gtborg s. å. 8:o. — Tacksägelse och bön i Göteborgs domkyrka den 13 maj 1863. Gtborg s. å. 8:o. — Den christna sabbatsläran, predikan på 19 söndagen efter tref. (i Evangeliska fosterlandsstiftelsens postilla. Sthlm 1863). — Afslutningstal vid Göteborgs högre elementarläroverk den 4 juni 1864. Gtborg s. å. 8:o. — Är Christi rike icke ett sjelfständigt rike som behöfver sina tjenare för sig sjelft? Predikan på 1:sta söndagen i adventet. Sthlm 1865. 8:o. — *Förord:* Förord till: Fröken Florentinas af Oberweimar berättelse, efter Luthers text öfvers. af J. Holmbergsson. Sthlm 1842. 8:o. — Förord till: Består den s. k. förnuftschristendomen inför en allvarlig förnuftspröfning? öfversatt af C. Carlsson. Gtborg 1862. 8:o. — Förord till: De fem moseböckernas äkthet och trovärdighet af G. Rawlinson öfversatt af E. Nonnen. Örebro 1863. 8:o. — Förord till: Evangelietron och theologien, 12 föreläsningar af R. Nielsen, öfversatt af H. Skarstedt. Ibm s. å. 8:o. — Förord till: Flaskan, en händelse ur verkligheten. Gtborg 1863. 8:o. — Förord till: Om nordamerikanska frågan af Eva Brag. Sthlm 1865. 8:o. — Förord till: Bibelförklaringar med exempel och berättelser af A. Sieveking öfversatt af J. H. Ekendal. — Förord till: Himmelska Jerusalem af Burns öfversatt af Emma Norlin. Carlstad 1866. — Förord till: Bibeln, Guds bok af L. Gaussing, öfvers. Sthlm 1867. — *Utgifvare af:* Anmärkningar angående ämnen ur psychologien, esthetiken etc. af And. Lidbeck. Lund 1830. 8:o. — Botwidi predikan öfver konung Gustaf II Adolf jemte en framställning af den öfriga predikoliteraturen vid konungens död utgifven vid jubelfesten 1832. Sthlm

s. å. 8:o. -- Helsingborgs historia af E. Follin. Upsala 1851. 8:o. — *Medarbetare*, vanligen med signaturen —n: i Biographiskt lexicon öfver namnkunnige svenske män I—XXIII. Ups. o. Örebro 1836—56; Biographiskt lexicon. Ny följd I—VI. Örebro 1859—68. — I Svenska psalmboken 1819, öfversedd af J. H. Thomander m. fl. Malmö 1849. 12:o. — I Biographier öfv. svenska bönder af P. Thomasson. 1851—55. — I Kometen, Sthlm 1827, 57—50: Försvar mot anm. af J. M Almqvist. — I Journalen, Sthlm 118—47: Svedenborgaren och lutheranen, novell ur Stockholms andeverld. — I Tidningar om evangelii framgång, Sthlm 1823—24: recensioner m. m. — I Uriel eller nytt ur Guds rike, Sthlm 1825—26: recensioner. — I Ecclesiastik tidskrift. Upsala 1827—28: Förslag till ingen evangeliibok, recensioner. — I Theologisk qvartalskrift. Lund 1828—31: Förslag till en jubelfest 1830; pietismens tidehvarf m. m. — I Konst- och nyhetsmagazin af F. Boye, Sthlm 1829: Om kongl. målningsgalleriet i Köpenhamn. — I Svenska literaturföreningens tidning, Upsala 1833—38: recensioner. — I Skandia, tidskrift för vetenskap och konst, Upsala 1836—37: Bildningsanstalterna i Sverige m. m. — I J. J. Thomæi kyrkopostilla, Chrstad 1838—40: A. G. Rudelbach och dess skrifter; Om klockarnes helgonskyld i Skåne, motion ingifven af Färs härads ombud vid riksdagen 1840. — Läsning i blandade ämnen, ny serie af C. A. Adlersparre, Carlstad 1839: Öfver Geijers fribetstid, Geijer och literaturbladet. — I Brage och Idun, Kjöbenhavn 1840: Om nordens vetenskapliga förening. — I Janus, herausg. von V. A. Huber, Berlin 1845: Ein Janusblick auf Schweden. — I Läsning för bildning och nöje af Palmblad, Upsala 1847—48: Friherrinnan Staël von Holstein; förklaring i anledning af Paludan-Müllers skrift om Carl XII:s död m. m. — I Hermoder, Sthlm 1847: Jon Bengtsson, småländsk riksdagsman. — I Skånska correspondenten, Lund 1833, 35, 40, 47: åtskilliga uppsatser. — Nykterhetsvännernas tidning, Lund 1838—47 (ansv. redactör). — Fosterlandsvännen, Sthlm 1847—38. — Missionstidningen, Lund 1846—45: Till högra sidan och venstra m. m. — I Svenska tidningen, Sthlm 1852 n:o 157: Om religionsfrihet. I Aftonbladet, Sthlm 1865: Om representationsfrågan. — I Hemlandet, Chicago 1866—67: Är slafegande ett adiaphoron ur christelig synpunkt? Ett votum af en svensk prest på uppmaning meddeladt de christne i Amerika. — I Frey, Upsala 1855: Om Puke ätten. — I Flora 1860: Blommornas ottesång. — I Skolvännen, Gtborg 1864: Bref till en samvetsgrann vän etc. — I K. W. o. W. Samh. Handl., Gtborg 1868: Om Tanumstenen.

XI. **Johan August Brunnerus** 1844; född i Borås 1809; student 1826; philosophiæ doctor 1832; e. o. amanuens vid biblioteket 1831, ord. 1837; vice bibliothecarie 1844 $^{15}/_{12}$.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Observations sur l'aspiration dans la langue française. English Aphorisms 1841. 8:o. — The dream of Scipio 1844. 8:o.

III. Amanuenser.

I. **Johan Sundius** 1685—88; född i Östergötland; student i Lund 1682; kyrkoherde i Helsingborg 1697; prost öfver Luggude och S. Åsbo härader 1698; död 1701.

II. **Petrus Ståhlgren** 1689; född i Östergötland; student i Lund 1683; rådman i Norrköping; lefde ännu 1708.

III. **Johan Floderus** 1689—91; historiarum lector vid Göteborgs gymnasium; död 1698.

IV. **Benedict Lithenius** 1691—94.

V. **Petrus Filenius** 1694—96; född i Småland 1664; student i Lund 1690; kyrkoherde i Röddinge i Skåne 1701; död 1731.

VI. **Nils Steenhoff** 1694—1700; född i Halmstad 1670; student i Lund 1693; fältprest vid lifdragonerna 1700; förrättade bönen på slagfältet vid Narva; kyrkoherde i Christianstad 1718; död 1734.

VII. **Petrus Spegel** 1700—03; född i Småland 1673; student 1693; kyrkoherde i Agunnaryd i Wexiö stift 1703; död 1724.

VIII. **W. Koch** 1704.

IX. **Johan Gane** 1704—10; född i Gane på Gotland 1675; student i Upsala 1689; philosophiæ magister i Lund 1706; rector i Lund 1707; kyrkoherde i Herslöf i Skåne 1710; död 1754.

X. **Nils Stridsberg** 1711—14. Se adjuncter inom philosophiska faculteten utan bestämdt läroämne.

XI. **Nils Stobæus** 1714—16. Se professorer i romersk vältalighet.

XII. **Samuel Elmgren** 1716—21; född 1691 i Moheda i Småland; student i Lund 1714; consistorie-notarie i Wexiö 1721; conrector 1725; kyrkoherde i Hestra i Wexiö stift 1726; död 1744.

XIII. **Nils Stridsberg** 1721—43. Se adjuncter inom philosophiska faculteten utan bestämdt läroämne.

XIV. **Peter Olof Berghman** 1745—47. Se vice bibliothecarier.

XV. **Samuel Cronander** 1747—53. Se adjuncter i svensk och rom. rätt.

XVI. **Lars Forelius** 1753—64; afsatt. Se docenter i mathematik.

XVII. **Ludvig Johan Öhreus** 1764—67. Se adjuncter inom philosophiska faculteten utan bestämdt läroämne.

XVIII. **Thure Weidman** 1767—72. Se professorer i theologiska faculteten.

XIX. **Jonas Nehrman** 1772—80; e. o. vice bibliothecarie. Se adjuncter i historia.

XX. **Lars Peter Munthe** 1780—84; e. o. vice bibliothecarie. Se professorer i practisk philosophi.

XXI. **Nils Sinius** 1785—93. Se docenter i theologiska faculteten.

XXII. **Johan Reinhold Sommelius** 1793—1810; e. o. vice bibliothecarie; född i Lund 1770; student 1773; philosophiæ magister 1793; amanuens s. å. $^{14}/_{8}$; kyrkoherde i Mörrum i Blekinge 1810; död 1841.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De Romanorum in tolerandis diversis religionibus disciplina publica 1804. 4:o.

XXIII. **Elias Schütz** 1810—16. Se vice bibliothecarier.

XXIV. **Gustaf Broomé** 1816—17. Se præfecter i theologiska seminarium.

XXV. **Elias Enoch Nyklörck** 1817—23; född i Skanör 1780; student 1798; philosophiæ doctor 1811; e. o. bibliotheksamanuens s. å.; ord. 1817 $^{24}/_{4}$; kyrkoherde i Wallby i Skåne; prost 1832; philos. jubeldoctor 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: De historia naturali, fundamento theologiæ naturalis. 1811. 8:o. — Vid generalskan, grefvinnan M. Beck-Friis' graf d. 10 dec. 1819. Lund s. å. 8:o. — Minnesord vid contractsprosten P. S. Falcks jordfästning i Andrarums kyrka den 7 nov. 1849. Hlsborg 1849. 8:o.

XXVI. **Jacob Faxe** 1823—27; e. o. vice bibliothecarie. Se docenter i grekiska.

XXVII. **Nils Henrik Lovén** 1827—38. Se professorer i theoretisk medicin.

XXVIII. **Edvard Wilhelm Berling** 1838—44. Se bibliothecarier.

XXIX. **Johan August Brunnerus** 1838—44. Se vice bibliothecarier.

XXX. **Johannes Menander** 1843—59; född i Riseberga i Skåne 1807; student 1825; e. o. bibliotheksamanuens 1838; ord. 1843 $^{16}/_{2}$; philosophiæ doctor 1853; kyrkoherde i Burlöf af Lunds stift 1859; contractsprost 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om införandet i Sverige af ett nytt system för mått, mål och vigt. 1853. 8:o. — Om fördelarne af decimalsystemet etc. Carlstad 1849. 8:o. — Predikan på Annandag Pingst (i Lunds st. prest. postilla 2 årg. 1863. 8:o). — Calcul öfver amortissementet af skånska presterskapets öfverbyggnadsskuld. s. å. 8:o.

XXXI. **Samuel Heurlin** 1844—55. Se docenter i theologiska faculteten.

XXXII. **Olof Optatus Warholm** 1856—60; född 1816; student 1836; kyrkoherde i Wånga i Westergötland 1860.

XXXIII. **Andreas Bruzelius** 1861—63; född i Ottarp i Skåne 1824; student 1840; philosophiæ doctor (ultimus) 1847; e. o. bibliotheksamanuens 1849; ord. 1861 $^{11}/_{1}$; theologiæ candidat 1855; kyrkoherde i Österslöf i Skåne 1863.

Tryckt Skrift: Predikan på Annandag Påsk (i Lunds st. prest. postilla. Lund 1863. 8:o).

XXXIV. **August Tornberg** 1864—66; född i Lund 1831; student 1849; philosophiæ doctor 1853; e. o. bibliotheksamanuens 1855; ord. 1864 $^{21}/_{10}$; theologiæ candidat 1863; kyrkoherde i Mjellby af Lunds stift 1866.

Tryckt Skrift: Predikan på 26 söndagen efter tref. (i Lunds st. prest. postilla 3 årg. Lund 1864. 8:o).

XXXV. **August Jacob Theodor Palm** 1861; född i Lund 1826; student 1844; e. o. bibliotheksamanuens 1856; ord. 1861 $^{11}/_{12}$.

Tryckt Skrift: Tillägg till Skånska Herregårdar (i förening med G. Ljunggren).

XXXVI. **Fredrik Emanuel Braune** 1867. Se docenter i romersk vältalighet.

IV. E. o. Amanuenser.

I. **Johan Olof Munthe** 1768; född 1747; cancellist i kongl. cancellicollegium; död svagsint i Malmö.

II. **Jonas Nehrman** 1768. Se adjuncter i historia.

III. **Gustaf Nelander** 1773. Se docenter i practisk philosophi.

IV. **Lars Peter Munthe** 1773. Se professorer i practisk philosophi.

V. **Nils Bethén** 1780; född i Calmar län 1752; philosophiæ magister i Lund 1778; assessor och häradshöfding i Aska och Göstringe härader i Östergötland; död 1824.

VI. **Johan Reinhold Sommelius** 1791. Se bibliotheksamanuenser.

VII. **Anders Gabriel Rylander** 1794; född 1765 i Småland; philosophiæ magister 1793; comminister i Svartarp i Wexiö stift; död 1828.

VIII. **Fredrik Cederschiöld** 1795. Se professorer i practisk philosophi.

IX. **Esaias Tegnér** 1801. Se professorer i grekiska språket.

X. **David Johan Aspelin** 1803; född 1780; student 1796; philos. magister 1799; gymnasiiadjunct 1806; prestvigd 1813; consistoriinotarie s. å.; lector 1816; kyrkoherde i Toly i Wexiö stift s. å.; contractsprost öfver Norrviddinge härad 1818; erhöll professors n. h. o. v. s. å.; död 1821.

Tryckta Skrifter: Anteckningar om Wärends härad i Småland. I. Jönkpg 1810. 8:o. — I svenska akademiens handlingar för 1796 VII, VIII: Sång öfver Sveriges och Norges förening, skaldestycke, som vunnit stora priset i svenska academien 1815; Grafven, skaldestycke, belönt med 2:dra guldpenningen i svenska academien 1816; Carl Johans uppstigande på svenska thronen, belönt med 2:dra guldpenningen 1818. — Skaldestycken. I. Sthlm 1819. 8:o.

XI. **Jonas Cadéen** 1805. Se docenter i romersk vältalighet.

XII. **Elias Schütz** 1806. Se vice bibliothecarier.

XIII. **Jonas Albin Engeström** 1809. Se professorer i chemi.

XIV. **Gustaf Broomé** 1810. Se præfecter i theologiska seminarium.

XV. **Elias Enoch Nykiörck** 1811. Se bibliotheksamanuenser.

XVI. **Frans Wilhelm Wred** 1816; född i Helsingborg 1788; student 1804; philos. magister 1811; prestvigd s. å.; kyrkoherde i Bara i Skåne 1820; prost öfver Bara härad 1831; kyrkoherde i W. och Fru Ahlstad i Skåne 1844; L. W. O. 1853.

Tryckt Skrift: Theses pro munere rectoris obtinendo. Lund 1819. 4:o.

XVII. **Nils Lovén** 1817. Se e. o. adjunct i esthetik.

XVIII. **Johan Bruzelius** 1818; född i Tomarp i Skåne 1793; student 1807; philosophiæ magister 1817; kyrkoherde i Tomarp 1824; prost 1837; död 1860.

XIX. **Anders Norrsell** 1823; född 1791 i Torrlösa i Skåne; student 1811; prestvigd 1816; kyrkoherde i Lyngby i Skåne 1824; prost 1839.

XX. **Anders Sandberg** 1823. Se docenter i physik.

XXI. **Nils Henrik Lovén** 1824. Se professorer i theoretisk medicin.

XXII. **Carl Fredrik Leche** 1825. Se docenter i moderna språk.

XXIII. **Peter Olof Liljewalch** 1827. Se docenter i chirurgi och obstetrik.

XXIV. **Fredrik Johan Berling** 1829; född 1808; stud. 1823; philos. doctor 1829; sedan 1835 innehafv. af det berlingska boktryckeriet i Lund; R. W. O. 1857.

XXV. **Edvard Wilhelm Berling** 1831. Se bibliothecarier.

XXVI. **Johan August Brunnerus** 1831. Se vice bibliothecarier.

XXVII. **Christian August Sylvan** 1835; född i Ystad 1811; student 1829; prestvigd 1834; philosophiæ doctor 1835; collega vid Ystads skola 1836; kyrkoherde i Glemminge i Skåne 1849.

Tryckta Skrifter: Minnesord vid contractsprosten L. J. Nordströms jordfästning i Ingelstorps kyrka den 8 jan. 1850. Lund 1850. 8:o. — Minnesord vid grefvinnan H. Ehrensvärds jordfästning i Tosterups kyrka den 17 jan 1858. Sthlm 1858. 8:o. — Minnesord vid öfversten, grefve G. C. A. Ehrensvärds jordfästning i Tosterups kyrka den 4 febr. 1860. Ystad 1860. 8:o. — Predikan på 4:de söndagen efter trettondedagen (i Lunds St. Prest. Postilla 2 årg. Lund 1863. 8:o).

XXVIII. **Johan Ernst Rietz** 1838. Se docenter i pract. och theor. philosophi.

XXIX. **Johannes Menander** 1838. Se bibliotheksamanuenser.

XXX. **Johan Georg Malmström** 1839; född i Ystad 1808; student 1826; philosophiæ doctor 1835; collega scholæ i Lund 1843, i Helsingborg 1845; kyrkoherde i Borrby i Skåne 1856.

XXXI. **Wilhelm Gustaf Wetter** 1839. Se docenter i historia.

XXXII. **Wilhelm Flensburg** 1842. Se procancellerer.

XXXIII. **Olof Optatus Warholm** 1842. Se bibliotheksamanuenser.

XXXIV. **Samuel Heurlin** 1842. Se docenter i theologiska faculteten.

XXXV. **Mårten Wilhelm Pihl** 1842; född i Ousby i Skåne 1820; student 1838; philosophiæ magister 1844; prestvigd s. å.; præbendecomminister; död 1856.

XXXVI. **Eric Wilhelm Erichsson** 1842; född i Hyby i Skåne 1815; student 1831; philosophiæ doctor 1847; kyrkoherde i Bosjökloster i Skåne 1851.

XXXVII. **Johan Adolf Gadd** 1848; född i Ökna i Småland 1821; student 1842; philosophiæ doctor 1847; lärare vid Wexiö gymnasium och skola 1850; lector vid Carlskrona h. elementarläroverk 1860.

Tryckt Skrift: Essai sur la construction de la langue française en prose suivi de thèses. Lund 1859. 8:o.

XXXVIII. **Carl Daniel Edvard Petrén** 1848; född i Östra Ryd i Linköpings stift 1825; student 1842; philosophiæ doctor 1850; regementspastor vid kongl. södra skånska infanteriregementet 1859; kyrkoherde i Halmstad i Skåne 1868.

XXXIX. **Andreas Bruzelius** 1849. Se bibliotheksamanuenser.

XL. **Carl Fredrik Johan Wenster** 1850; född i Lund 1827; student 1845; philosophiæ doctor 1850; adjunct vid Carlskrona h. elementarläroverk 1859, vid Christianstads h. elementarläroverk s. å.

XLI. **Nils Gustaf Bruzelius** 1851. Se docenter i historia.

XLII. **August Jacob Theodor Palm** 1856. Se bibliotheksamanuenser.

XLIII. **Christian Cavallin** 1856. Se adjuncter i romersk vältalighet.

XLIV. **Jöns Hagerlöf** 1856; född i Anderslöf i Skåne 1831; student 1848; philos. doctor (ultimus) 1856; collega vid Helsingborgs elementarläroverk 1859; adjunct vid Lunds h. elementarläroverk 1861; lector vid Christianstads h. elementarläroverk 1862.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Grönby pastorat i Skåne. 1856. 8:o. — Num illa de resurrectione carnis doctrina Novo Testamento cum vetere communis sit? I. (lectorsspecimen). Lund 1862. 8:o. — Föredrag på den 4 nov. 1864. Chrstad 1864. 8:o. — Aurelius Augustinus, en lefnadsteckning. Ibm 1866. 8:o.

XLV. **Fredrik Emanuel Braune** 1863. Se docenter i rom. vältalighet.

XLVI. **Martin Julius Johan Weibull** 1863. Se adjuncter i historia.

XLVII. **Elof Christoffer Tegnér** 1865; född i Kjellstorp i Skåne 1844; student 1860; philosophiæ doctor 1865; amanuens vid Lunds universitets historiska museum 1867.

Tryckta Skrifter: Disp. Lund.: Om Sveriges förbund med Ryssland under Carl IX. 1865. 8:o. — Lunds universitets historia 1668—1868. II (i förening med Martin Weibull). Lund 1868. imp. 8:o.

XLVIII. **Hans Henrik Hallbäck** 1865. Se docenter i esthetik.

XLIX. **Knut Fredrik Södervall** 1865. Se docenter i nordiska språk.

L. **Per Sörensson** 1868; född i Reslöf 1841; student 1862; philosophiæ doctor 1868.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Egils Skallagrims sons höfudlausn, öfversatt och förklarad. 1868. 8:o.

LI. **Johan Albert Anton Ringius** 1868; född i Ingelstorp 1842; student 1860; philosophiæ doctor 1868.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: Om ursprunget till de sydfranska städernas medeltidsförfattningar. 1868. 8:o.

I. Communitetet.

I spetsen för denna inrättning stod en communitetsprost (præpositus communitatis), hvilken efter förslag af consistorium utnämndes. Han åtnjöt i årlig lön 260 dlr smt. Tjensten indrogs vid communitetsinrättningens upphäfvande år 1732 (kgl. br. 1732 $^{5}/_{9}$); den hade varit en plantskola, ur hvilken universitetet hemtat goda lärarekrafter.

Communitetsprostar.

(Præpositi communitatis).

I. **Olof Cavallius** 1684. Se professorer i historia.

II. **Haqvin Stridsberg** 1684—90. Se professorer i theologiska faculteten.

III. **Daniel Floræus** 1690—95; född i Småland; student i Lund 1682; philosophiæ magister i Wittenberg 1688; kyrkoherde i Raflunda 1695; prost 1696; död 1710. Omtalas af sina samtida med loford för lärareskicklighet.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De unitate Dei. 1690. 4:o. — An hominem ad se conservandum natura obligari. 1691. 4:o. — De libertate voluntatis humanæ in rebus rationi subsectis. 1692. 8:o. — De voluptate et dolore. 1695. 4:o. — De spiritus in genere uniformitate. e. a. 4:o. — De usu morali divitiarum minorum, majorum. 1696. 4:o. — De fide data jervanda. e. a. 4:o.

IV. **Bonde Humerus** 1696—1702. Se professorer i theol. faculteten.

V. **Jöns Steuchius-Steuch** 1703—07. Se professorer i theor. philosophi.

VI. **Andreas Rydelius** 1707—10. Se procancellerer.

VII. **Elof Steuchius-Steuch** 1710—19. Se professorer i grekiska språket.

* **Carl Papke** tjenstförrättande 1712. Se procancellerer.

VIII. **Henrik Benzelius** 1719—28. Se procancellerer.

IX. **Ambrosius Westring** 1729. Se professorer i theologiska faculteten.

X. **Johan Engeström** 1730—32. Se procancellerer.

II. Philologiska seminariet.

Genom skrifvelse af den 26 sept. 1865 beviljade h. e. cancelleren grefve G. A. Sparre uppå framställning af professorerne i latinska och grekiska språken ett anslag af 1000 rdr rmt att utgå under året 1866 till ett philologiskt seminarium, hvars offentliga verksamhet också daterar sig från och med vårterminen 1866. Med framställningen härom hade äfven ingifvits förslag till stadgar för detsamma. Det "har till uppgift att genom practiska öfningar inom området för de klassiska språkens studium vägleda och befordra de studerandes sjelfverksamhet och dymedelst hos dem grundlägga såväl lärareskicklighet som vetenskaplig sjelfständighet." Äfven detta förslag hade cancelleren i sin nämnda skrifvelse stadfästat i så måtto, att de föreslagna stadgarne finge tills vidare gälla. I skrifvelser af d. 15 dec. 1868 har cancelleren funnit skäl att tills vidare och på ytterligare två år förlänga sin stadfästelse af seminariets inrättning. Det är sålunda att hoppas, att Lunds universitet snart kommer i stadigvarande besittning af en inrättning, som vid utländska universiteter under loppet af mer än ett århundrade ådagalagt sin för den humanistiska bildningen främjande verksamhet, men hvars betydelse hittills vid Nordens universiteter ej blifvit behörigen påaktad.

Seminariet består numera af tvenne afdelningar: en latinsk-grekisk och en för nordiska språk. I den förra kunna 5 studerande vinna inträde, bland hvilka 3 årligen åtnjuta rdr rmt 200 och 2 rdr rmt 150; återstående rdr rmt 100 användas till bokinköp. Till afdelningen för nordiska språk, hvilken med 1869 träder i verksamhet, är för enahanda ändamål anslaget rdr rmt 350.

Föreståndare.

Innehafvarne af lärostolarne i romersk vältalighet och poesi, grekiska språket och literaturen samt de nordiska språken.

III. Prisstiftelser.

A) Vid universitetet fästade prisstiftelser.

I. Statens prisstiftelser.

I. **Universitetets facultetspriser** 1808, 8 till antalet, 1 större à rdr rmt 45 och 1 mindre à rdr rmt 30 i hvarje facultet; stiftade af till konung Carl XI:s stipendier anslagna medel i följd af cancellersbrefvet 1808 ¹²/₂.

Anm. För de studerande, som under årets lopp gjort sig för sällsynt flit och framsteg mest utmärkte; consistorium utnämner efter faculteternas förslag; utdelningen skall i consistorii och studenternas öfvervaro verkställas af rector.

II. **Philosophiska facultetens latinitetspris,** bildadt af facultetens plikt- och præmiifond. Hufvudstol: rdr rmt 1467,87.

Anm. Utdelas vid promotioner inom philosophiska faculteten för de bästa afhandlingar, skrifna på latinska språket.

III. **Philosophiska facultetens promotionspris,** bildadt af examens- och promotionsafgifter.

Anm. Utdelas vid promotioner af faculteten utan särskilta bestämmelser.

II. Enskilta prisstiftelser.

I. **von Reiserska priset** 1782. Se derom von Reiserska resestipendiet.

II. **Sjögrenska priset** 1808. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 100; nuvarande: 500; belopp: 30.

Stiftare: Håkan Sjögren, theologiæ doctor, domprost i Wexiö, bekant latinsk lexicograph och skolman, som anslog försäljningssumman af 50 exemplar af sitt latinska lexicon till bildandet af en prisfond för de klassiska studiernas befordran.

Anm. För en studerande af Smålands nation, hvilken uti examen stili för philosophiska graden gjort sig af belöning förtjent och till det minsta erhållit betyget cum laude approbatur (kgl. br. 1861 ¹⁰/₇); öfverskott och besparingar bilda en särskilt fond för Smålands nation (se Sjögrenska stipendiet).

III. **Wåhlinska priset** 1824. Se Wåhlinska stipendiet.

IV. **Faxeska priset** 1838. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 450; nuvarande: 485,78; belopp: trenne års ränta å hufvudstolen.

Stiftare: Biskop Wilhelm Faxe, procanceller vid Lunds universitet, som vid sin jubeldoctorspromotion gaf detta pris såsom ett vedermäle af sin tacksamhet och förbindelse till lärosätet.

Anm. För den philosophiæ candidat af skånska eller blekingska nationen, som efter undervisning vid offentligt läroverk inom Lunds stift erhållit philosophiska facultetens högsta vitsord vid dess doctorspromotion.

V. **Zetterstedtska priset** 1859. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1500; nuvarande: 1595,84; belopp: trenne års ränta å hufvudstolen.

Stiftare: Johan Wilhelm Zetterstedt, professor vid Lunds universitet, till minne af den dag, då han för andra gången emottog den academiska lagern.

Anm. Utdelas af promotor vid hvarje promotion inom philosophiska faculteten åt den philosophiæ doctor, som enligt facultetens yttrande ådagalagt största framsteg inom naturalhistorien, särskilt i entomologi och botanik.

VI. **Tegnérska prisstiftelsen** 1860. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1000; nuvarande 1443,59; belopp 60.

Stiftare: En okänd, som genom professor J. G. Ek öfverlemnade gåfvan och dervid uttryckte den önskan, att stiftelsen måtte bära ett af universitetets mest frejdade namn och vara en uppmuntran till grundliga studier inom samma läroområden, der detta vann sin första berömmelse.

Anm. För studerande, som, efter vid Wexiö läroverk grundlagda studier, i högre philosophiska examina visat sig ega mer än vanligt grundliga insigter i latinska och grekiska språken med företräde för den, hvars gradualafhandling kunnat med beröm godkännas; priset utdelas hvart tredje år, intill dess besparade räntor höjt hufvudstolen till rdr rmt 4000, då priset fördubblas och öfriga medel användas till ett Tegnerskt stipendium.

VII. **John Mortimer Agardhs pris** 1864. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1000; nuvarande 1102,81; belopp: tre års ränta å hufvudstolen.

Stiftare: Delegare af Lunds filialbank, som dermed velat sätta professor John Mortimer Agardh ett minne.

Anm. För en promovend, som vid promotion inom philosophiska faculteten visat skicklighet inom de mathematiska vetenskaperna; pristagare utnämnes af philosophiska faculteten efter förslag af professorn i astronomi.

VIII. **Academistatens prisstiftelse** 1828. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 111 5 sk. 4 r.; nuvarande: rdr rmt 887,81; belopp: 45.

Stiftare: Medlemmar af academistaten till firande af kronprinsen Oscars namnsdag.

Anm. Utdelas af consistorium hvarje Oscarsdag åt en för flit och skicklighet fördelaktigt känd studerande.

B) Vid landskapsföreningarne fästade prisstiftelser.

I. **Sönnerbergska priset** 1847. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 750; nuvarande: 750; belopp: 45.

Stiftare: Jacob Sönnerberg, professor i practisk medicin vid universitetet.

Anm. För en studerande af Kalmar nation; utdelas hvarje år i december månad af nationen och får ej mer än en gång åtnjutas.

C) Vid Academiska Föreningen fästade prisstiftelser.

I. **Academiska Föreningens pris** I 1855. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1413, 43 sk.; nuvarande: rdr rmt 3428,39; belopp: 150.

Stiftare: Studentcorpsen och professor Nils Henrik Lovén såsom Academiska Föreningens ordförande.

Anm. Utdelas hvart annat år den 1 december till den ledamot af Acad. Föreningen, som genom föredrag eller musicaliska compositioner fördelaktigast utmärkt.

II. **Tollska priset** 1857. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 420; ökadt vid jubelfesten 1868 med rdr rmt 200; nuvarande: 987,62; belopp: tre års räntor å hufvudstolen.

Stiftare: Friherre Johan Christoffer Toll, lärjunge af universitetet.

Anm. För den philosophiæ candidat, som författat den bästa afhandling inom de mathematiska vetenskaperna; utdelas vid hvarje promotion inom den philosophiska faculteten.

III. **Thomanderska priset** I 1862. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 2000; nuvarande: 2028,67; belopp: 120.

Stiftare: Biskop Johan Henrik Thomander, procanceller vid Lunds universitet, som öfverlemnade gåfvan vid festen den 4 october 1862, årsdagen af Esaias Tegnérs inskrifning vid universitetet, hvilken af den academiska ungdomen högtidlighålles.

Anm. För den studerande, som Academiska Föreningens deputerade anse till præmium värdigast och som dermed i någon ringa mån kan vara betjent; utdelas hvarje år d. 4 oct.

IV. **Thomanderska priset** II 1865. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 2000; nuvarande: 2082,44; belopp 120.

Stiftare: Biskop Johan Henrik Thomander, procanceller vid Lunds universitet, som öfverlemnade gåfvan den 1 maj 1865, den dag, då han för sista gången emottog den academiska ungdomens hyllning.

Anm. För den studerande, som Acad. Föreningens deputerade anse till ett præmium värdigast och som dermed i någon ringa mån kan vara betjent; utdelas hvarje år den 1 maj.

IV. Stipendier.

Lagstiftningen rörande stipendierna innehålles i de för båda universitteen gemensamma statuternas XII cap. §§ 152—155 samt i särskilta Lunds universitet gällande stadganden genom konunga och cancellersbref. Hvarje stipendium står under inseende af en ständig inspector, som med uppmärksamhet bör följa stipendiatens studier och lefverne, och tillse att vilkoren för stipendiets tillgodonjutande behörigen fullgöras. Stipendierna kungöras till ansökning lediga vid början af hvarje lästermin sednast tre veckor från första föreläsningsdagen, och consistorium hänskjuter inlemnade ansökningar till vederbörande landskapsförening, som afgifver förslag, utvisande i hvilken ordning den anser sina medlemmar förtjenta att ihågkommas. Flera stipendier kunna af en innehafvas, om deras sammanlagda belopp icke öfverstiger rdr rmt 100. Stipendium förloras, om stipendiat utan styrkt laga förfall uteblifver från alla de upprop (minst tvenne), som under loppet af hvarje termin anställas; uteblifvandet från enskilta upprop bestraffas med vite af fem för hundradet af stipendiets belopp, från hvilka stadganden dock tjenstgörande medicinæ studerande äro fritagna.

Statuternas stadgande, att stipendierna skola i öfverensstämmelse med stiftelsebrefven utdelas, har, i hvad de enskilta stipendierna beträffar, endast i fråga om v. Hermansonska stipendiet, som intill uppgörandet af 1869 års stat användts såsom löningsbidrag, varit ouppfyldt.

A) Vid universitetet fästade stipendier.

I. Kungliga och riksstatens stipendier.

I. **Konung Carl XI:s stipendier** 1668, 1682 (kgl. mindre stipendierna), till antalet enligt stipendiistaten 1698 $^{12}/_{8}$ 84, af hvilka 12 à dlr s:mt 80 och 72 à 40, men sedan 1807 sammansmälta till ett antal af 31, hvilka sedan 1834 utgått hvartdera med rdr rmt 37,50.

Anm. Orsaken till dessa stipendiers starka förminskning såväl till antal som belopp ligger dels deruti, att några blifvit förvandlade till musicaliska stipendier och facultetspriser, dels ock i synnerhet deruti att till grund för deras utgående icke blifvit lagdt verkliga beloppet af de medel konung Carl XI för detta ändamål anvisat (se detta arbete I, 71, 136—37), utan dessas penningvärde enligt den 1698 ¹²/₅ uppgjorda stipendiistaten, hvilken aldrig blifvit förnyad. Dessa stipendier tillsättas utan ansökan för år af inspectorerna eller af theologiska faculteten in corpore.

II. **Konung Carl XIV Johans stipendier** (kgl. större stipendierna), stiftade vid denne konungs besök i Skåne 1832; 8 till antalet, hvartdera å rdr rmt 75.

Anm. Dessa stipendier tillsättas för år utan ansökan, de 3 af philosophiska facultetens professorer, de 5 omvexlande af öfriga faculteter.

III. **Riksstatens 5 medicinska, 3 theologiska stipendier** 1840, hvartdera å rdr rmt 150 (de fordna medico-theologiska stipendierna, anslagna för d. s. prestmedicinens befordrande).

Anm. Tillsättas efter ansökan för 3 år af medicinska och theologiska faculteterna.

IV. **De nyare theologiska stipendierna** 1852, till antalet 10, hvartdera å rdr rmt 150, stiftade af riksens ständer under konung Oscar I:s regering.

Anm. Tillsättas efter ansökan för ett år af theologiska faculteten.

V. **Docentstipendierna** 1852, ökade 1866, till antalet 6, hvartdera å rdr rmt 750, stiftade af riksens ständer under konungarne Oscar I:s och Carl XV:s regering.

Anm. Tillsättas af cancelleren efter af consistorium utgifvet utlätande öfver faculteternas förslag; innehafves 2 år, men förlängning kan af cancelleren en eller flera gånger meddelas.

Musicaliska stipendier 1720, 1750, till antalet 12 af 3 klasser (1:a klassen 4 å rdr rmt 22,50; 2:a klassen 4 å rdr rmt 15; 3:e klassen 4 å rdr rmt 10,50), alla bildade af konung Carl XI:s stipendier.

II. Enskilta stipendier.

I. **Grubbe-Piper-Beck-Friiska** I, II 1625. Ursprunglig hufvudstol: 1000 slette daler danske; nuvarande: rdr rmt 4309,7; belopp: 256.

Stiftare: Eiler Grubbe till Lystrup, Danmarks rikes råd och canceller, domprost i Lunds domcapitel, och dess hustru Else Biörnsdatter till Hofdale och son Sifvert Grubbe till Hofdale, Danmarks rikes råd, samt medlemmar af den på mödernet från dem härstammande slägten Beck-Friis och grefve F. Piper.

Anm. Detta stipendium öfvergick från Lunds domskola till universitetet. Vid dess utbetalande i contanta medel (1726) ur Beckarnes egendom Andrarum, hvaruti hufvudstolen innestod, begärde egarinnan, grefvinnan Christina Piper, att Piperska slägtens namn måtte vid stipendiet fästas och att hufvudmannen för denna framgent måtte få tillsätta stipendiet efter af consistorium upprättadt förslag. Åt slägten Beck sedermera Beck-Friis inrymdes endast företrädesrätt vid dess åtnjutande; vid jubelfesten 1868 ökade denna slägt stipendiet med rdr rmt 1600 samt grefve F. Piper med rdr rmt 1000.

II. **Silfverschöldska** 1702. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 1000; nuvarande: rdr rmt 356,73; belopp 20.

Stiftare: Nils Hyltenius-Silfverschöld, juris professor i Lund. Se ofvan sid. 114.

Anm. För en fattig studiosus, helst om någon i slägten finnes dertill skickelig: tillsättes af hufvudmannen för slägten Silfverschöld.

III. **Ljungbergska** 1731. Ursprunglig hufvudstol: frälsehemman till ett värde af dlr s:mt 1170; nuvarande: rdr rmt 736,93; belopp 42.

Stiftare: Martha Ljungberg, gift med hofrättscommissarien Tockenström.

Anm. För en studerande af smäländska nationen; åtnjutes i fyra år; tillsättes af consistorium academicum.

IV. **Silneckerska** I, II 1731. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 5000; nuvarande: rdr rmt 935,37; belopp 52.

Stiftare: Fröken Margareta Silnecker, egarinna af Jordberga säteri, brordotter af Lunds universitets förste secreterare.

Anm. Två tredjedelar af stipendiibeloppet tillfalla 2:ne fattige studerande och åtnjutes i 3:ne år; en tredjedel 2:ne enkor, så utom som inom academistaten; stipendierna tillsättas af consistorium academicum.

V. **Roldiska** I—IV 1734. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 4500; nuvarande: rdr rmt 3216,78; belopp 184.

Stiftare: Christian Mortensson Rold, frälseinspector, af dansk börd.

Anm. Fyra stipendier, af hvilka tre utdelas åt studerande af theologiska och ett åt studerande af juridiska faculteten; åtnjutas i fyra år; stipendierna utses af theologiska och juridiska faculteterna.

VI. **Faltzburgska** 1750. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 6000; nuvarande: rdr rmt 3295,72; belopp 100.

Stiftare: Friherre C. G. Faltzburg, generaladjutant, landshöfding öfver Halland.

Anm. Detta stipendium tillsättes af cancelleren efter facultetens förslag; åtnjutes i fyra år; afsätter ett resestipendium.

VII. **Stjernclo-Liljenbergska** 1753. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 1000, ökadt 1805; nuvarande: rdr rmt 1137,87; belopp 56.

Stiftare: Friherre Anders Daniel Stjernclo-Lillienberg, lagman, lärjunge af universitetet; ökadt af dess slägt.

Anm. För juris studiosi; kan ej utan särskildt tillstånd innehafvas mera än tre år; stipendiat utses efter förslag af consistorium academicum af innehafvaren af Stjernclo-Lillienbergska fideicommisset Ågerup i norra Skåne.

VIII. **Palmcreutzka** 1764. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 3000; nuvarande: rdr rmt 1880,78; belopp 100.

Stiftare: Pehr Palmcreutz, hofjunkare, lärjunge af universitetet, den siste af sin ätt; ökadt vid jubelfesten 1868 med rdr rmt 800 af slägten Hallenborg.

Anm. För studerande, helst af adel eller stiftarens slägt; innehafves under fyra år; utgifver innehafvaren under denna tid en academisk afhandling, sammanslås stipendiebeloppet

för ytterligare ett år med besparingar å rentan till hans förmån; innehafvare utses efter förslag af consistorium academicum af hufvudmannen för Hallenborgska ätten eller, vid dennas utslocknande, alternativt af innehafvarne af säterierna Rydsgård och Bjersjöholm.

IX. **Engeströmska** 1765. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 1000 jemte stiftarens bibliothek, försåldt för 378 rdr 6 sk. 11 r.; nuvarande: rdr rmt 1111,48; belopp: 64.

Stiftare: Åke Engeström, theologiæ doctor, contractsprost i Rönnebergs härad, lärjunge af universitetet.

Anm. För en studerande af skånska nationen, som egnar sig åt theologiska studier, med företräde för Engeströmska och Muntheska slägten; innehafves fyra år; bortgifves af theologiska faculteten.

X. **Sjöbladska** 1765. Ursprunglig hufvudstol: dlr k:mt 3000; nuvarande: rdr rmt 358,63; belopp: 20.

Stiftare: Arfvingarne efter öfveramiralen, friherre C. G. Sjöblads enkefru, grefvinnan Beata Elisabeth Stenbock Sjöblad.

Anm. För en studerande af småländska nationen; tillsättes af innehafvaren af Ruuthska ättens fideicommiss Ruuthsbo i södra Skåne.

XI. **Trozeliska** 1782. Ursprunglig hufvudstol: rdr sp. 333 1/3; nuvarande: rdr rmt 640,5; belopp: 36.

Stiftare: Claes Blechert Trozelius, oeconomiæ professor i Lund. Se ofvan pag. 297.

Anm. För en oeconomiæ studiosus; bortgifves af consist. academicum på obestämd tid.

XII. **Lundeska** 1783. Ursprunglig hufvudstol: dlr s:mt 3000; nuvarande: rdr rmt 3430,39; belopp: 120.

Stiftare: Nils Lunde, handlande i Carlskrona, som använde en stor del af sin der förvärfda förmögenhet till fromma stiftelser för Blekinge.

Anm. För en studerande, som utgått från Carlskrona trivial- eller storskola, eller, då ingen sådan sig anmäler, till någon annan studerande utan afseende på födelseorten eller det lärosäte han bevistat; innehafves i tre år; tillsättes af consistorium academicum.

XIII. **Nieroth-Hellmanska** 1783. Ursprunglig hufvudstol: rdr sp. 200; nuvarande: rdr rmt 300; belopp: 15.

Stiftare: Thure Hellman, prost och kyrkoherde i Barkåkra och Rebbelberga (se ofvan sid. 400) och dess maka Fredrica Eleonora Nieroth-Hellman.

Anm. För en theologiæ studerande af skånska eller blekingska nationen, med företräde för stiftarnes slägtingar; stipendiat utnämnes efter förslag af theologiska faculteten af stiftets biskop.

XIV. **Grammiska** 1784. Ursprunglig hufvudstol: rdr sp. 250; nuvarande: rdr rmt 456,23; belopp: 26.

Stiftare: Magdalena Margareta Gram, dotter af bruksbokhållaren på Andrarums alunbruk Niclas Gram.

Anm. För en theologiæ studerande af Lunds stifts barn; innehafves tre år; med företräde för studerande af namnet Gram eller Roos, som bevisa sin härkomst från stiftarinnans broder, borgaren Mich. Gram, eller kyrkoherden P. Roos i Skartofta; tillsättes af theologiska faculteten.

XV. **Thottska** 1785. Ursprunglig hufvudstol: rdr sp. 250; ökad 1868 med rdr rmt 1625; nuvarande hufvudstol: rdr rmt 2092,82; belopp: 120.

Stiftare: Grefve Tage Thott, landshöfding i Malmöhus län, på konung Gustaf III:s 39 födelsedag; ökadt vid jubelfesten 1868 af stiftarens ättlingar genom grefve Otto Thott, kabinetts-kammarherre, och dess grefvinna Augusta Sparre Thott.

Anm. Innehafves i tre år; tillsättes efter förslag af consist. acad. af hufvudmannen för Thottska ätten.

XVI. **Bergendorffska** I—VI 1789. Ursprunglig hufvudstol: rdr sp. 833 16 sk.; nuvarande: rdr rmt 5658,33; belopp: I 75, II—VI 45.

Stiftare: Johan Bergendorff, hofkamrerare, syssloman vid Lunds domkyrka, lärjunge af universitetet.

Anm. Med företräde för stiftarens slägtingar, hvilka, om de äro flera, sinsemellan lotta; då inga sådana vid universitetet studera, besparas stipendiet och bildas nya stipendier, hvilka utdelas åt studerande, helst från Berga socken i Sunnerbo härad, stiftarens födelseort, hvilka gått i Wexiö skola och gymnasium. Dessa stipendiater tillsättas genom lottning mellan trenne af småländska nationens seniorscollegium å förslag uppförda. Det ursprungliga slägtstipendiet åtnjutes under fyra år, om endast en af stiftarens slägtingar vid universitetet studerar; i annat fall under trenne år.

XVII. **Krookska** 1793. Ursprunglig hufvudstol: 555 rdr 26 sk. 8 r. riksgäldssedlar; nuvarande: rdr rmt 715,26; belopp: 40.

Stiftare: Daniel Johan Krook, advocatfiskal, lärjunge af universitetet.

Anm. För stiftarens slägtingar, att åtnjutas under tre år; men i brist deraf för tvenne studerande födda i Malmöhus län, hvilka hvardera åtnjuta hälften af stipendiibeloppet under två år; tillsättes af consistorium academicum.

XVIII. **Rönbeckska** I, II 1795. Ursprunglig hufvudstol: rdr sp. 666, 32 sk.; nuvarande: rdr rmt 1277,44; belopp: 72.

Stiftare: Anders Rönbeck, kyrkoherde i Sjörup af Lunds stift, contractsprost, lärjunge af universitetet, och dess maka Charlotta Steenhoff Rönbeck.

Anm. Tvenne stipendier för studerande helst af skånska nationen, med företräde för Rönbeckska och Steenhoffska slägterna; innehafvas tre år; bortgifvas af consistorium academicum.

XIX. **Lidtgrenska** 1795. Ursprunglig hufvudstol: rdr sp. 277, 37 sk. 4 r.; nuvarande: rdr rmt 499,33; belopp: 28.

Stiftare: Anders Lidtgren, astronomiæ observator i Lund (se ofvan pag. 423).

Anm. För en studerande helst af vestgöta nation, med företräde för den som kan förete förord af Skara domcapitel; åtnjutes tre år, tillsättes af consistorium academicum.

XX. **Högfeldtska** I, II 1798. Ursprunglig hufvudstol: rdr rgs 666, 32 sk.; nuvarande: rmt rdr 637,67; belopp: 36.

Stiftare: Anders Högfeldt, hof- och landtjägare i Malmöhus län.

Anm. Stiftelsen är delad i tvenne lika stora stipendier för studerande helst af skånska nationen och med företräde för stiftarens slägtingar; tillsättes af innehafvaren af Öfvedsklosters gård efter förslag af consistorium academicum.

XXI. **Petréska I, II 1804.** Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 333, 16 sk.; fördubblad 1823; nuvarande: rdr rmt 1096,94; belopp: 60.

Stiftare: Robert Wilhelm Petré, ryttmästare, egare af Esperöds gård, lärjunge af universitetet; stiftelsen gjord i hugkomst af hans vistelse vid universitetet.

Anm. Tvenne stipendier för studerande af ofrälse börd, födda i Skåne, helst officerares eller underofficerares barn, som uppnått 16 års ålder; innehafves 3 år; tillsättes efter förslag af consistorium af egaren af Esperöds gård.

XXII. **Hadelinska** 1805. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1000; nuvarande: rdr rmt 2063, 90; belopp: 118.

Stiftare: Alexander Hadelin, commissionslandtmätare; stipendiireglementet upprättadt 1817 af dennes systerson J. C. Lindblom, expeditionssecreterare och häradshöfding.

Anm. För studerande i allmänhet, som uppnått 17 års ålder och minst 2:ne terminer studerat vid universitetet, med företrädesrätt för studerande med namnet Lindblom, Nyrén, Claesson och Lilja, som uppnått 15 år och härstamma från förste landtmätaren L. Lindblom, häradsprosten C. Nyrén, commissionslandtmätaren C. Claesson och kyrkoherden i Linköpings stift Lilja; innehafves i tre år; tillsättes af consistorium efter förslag af en af universitetets yngre lärare utsedd professor jemte inom dem valda fyra deputerade.

XXIII. **Sjögrenska** 1806. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1500; nuvarande: 2132,66; belopp: 120.

Stiftare: Håkan Sjögren, theologiæ doctor, domprost i Wexiö, bekant latinsk philolog och skolman.

Anm. För theologiæ studiosus, född i Wexiö stift helst af bonde- eller presteståndet, som ämnar tjenstgöra i Wexiö stift, under 4 år bevistat Wexiö gymnasium och varit student i 3, eller, om han uppnått 22 år, i 2 år; tillsättes efter förslag af småländska nationens seniorscollegium af consistorium academicum. Den 1808 gifna tillökningen, utgörande försäljningssumman för 50 ex. af stiftarens latinska lexicon, skall utgöra en särskild premiifond för studerande af Smålands nation, som utmärka sig vid de latinska profskrifningarne. I mån af gjorda besparingar höjas premierna och bildas äfven en understödsfond för behöfvande studerande af Smålands nation vid tillfälliga oförskyllade behof. Denna premiifond är ställd under eloquentiæ professorns uppsigt.

XXIV. **Ohlssonska** 1807. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 133, 16 sk.; nuvarande: rdr rmt 200; belopp: 12.

Stiftare: Måns Ohlsson, kyrkoherde i Hjernarp och Tostarp af Lunds stift, contractsprost, lärjunge af universitetet, och dess maka Elisabeth Ring Ohlsson.

Anm. För en studerande inom theologiska faculteten med företräde för stiftarens anförvandter; innehafves tre år; tillsättes af biskopen öfver Lunds stift och consistorium ecclesiasticum, under hvars vård äfven stipendiifonden är ställd.

XXV. **Bring-Lagerlöfska** 1807. Ursprunglig hufvudstol: 833 rdr 16 sk. riksgäldssedlar; nuvarande: rmt rdr 1766,97; belopp: 102.

Stiftare: Ingrid Catharina Ringberg Bring, enka efter professoren i historia Erland Samuel Bring (se ofvan sid. 242).

Anm. För prosten och kyrkoherden i Össjö O. Brings efterkommande, eller i brist deraf en Lagerlöf, som visar sig vara beslägtad med prostinnan H. S. Lagerlöf Svenonius. Finnes icke heller någon sådan, tillfaller stipendiet afkomlingar af Bringska slägten och i brist deraf studerande af blekingska nationen; innehafves fyra år; tillsättes af consistorium academicum.

XXVI. **Zibetska** I, II 1809. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1500; nuvarande: rdr rmt 2663,10; belopp: 152.

Stiftare: Friherre Christopher Bogislaus Ziebeth-Zibet, hofcanceller, en af de 18 i svenska academien, lärjunge af universitetet; öfverlemnadt, oaktadt denne ej derom gjort skriftlig författning, på grund af hans muntligen uttryckta önskan och af aktning för hans minne, af brodren, commercerådet Ebbe Ludvig Ziebeth-Zibet, äfven lärjunge af Lunds universitet och derstädes 1778 anställd såsom docent (se ofvan pag. 128).

Anm. Tvenne stipendier för en theologiæ och en juris studiosus med företräde för stiftarens bror- och systerbarn och deras efterkommande; åtnjutes tre år; tillsättes efter förslag af consistorium academicum af universitetets canceller, då ej arfvingar med Zibetska namnet finnas.

XXVII. **Hesslénska** 1812. Ursprunglig hufvudstol: rdr rgs 2000; nuvarande: rdr rmt 2115,89; belopp: 122.

Stiftare: Maria Beata von Engeström Hesslén, enka efter biskopen och procancelleren N. Hesslén (se ofvan sid. 42).

Anm. Med företräde för stiftarinnans slägtingar; innehafves 4 år; tillsättes i consistorium academicum af theologiska faculteten i samråd med procancelleren.

XXVIII. **Malmroska** 1814. Ursprunglig hufvudstol rdr bco 1000; nuvarande rdr rmt 1671,5; belopp: 96.

Stiftare: Gilius Malmros, academiombudsman, och dess maka Anna Lovisa Trana Malmros, dels för att utmärka deras tillfredsställelse öfver att genom stiftarens utnämnande till academiombudsman få tillbringa sina återstående dagar i det samhälle, vid hvilket stiftaren tjenat i 15 år, dels ock för att uppmuntra bokliga yrken och bereda fliten och fattigdomen ett understöd.

Anm. För en studerande af skånska nationen; innehafves tre år; tillsättes af universitetscancelleren efter förslag af consistorium.

XXIX. **Lyckåska** 1815. Ursprunglig hufvudstol: rdr rgs 1666, 32 sk.; nuvarande: rdr rmt 1924,47; belopp 110.

Stiftare: Emerentia Sophia Hjelm Lyckå, enka efter landskamereraren Lyckå.

Anm. För ograduerad studerande af småländska nationen, helst från Uråsa och Agunnaryds socknar, som uppnått 17 års ålder, med företräde för prestsöner; slägtingar äro sjelfskrifna utan afseende på hvad nation de tillhöra; tillsättes af consistorium academicum, hvarvid Smålands nations inspector vid olika meningar eger 3 röster.

XXX. **Bunthska** 1819. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 400; nuvarande: rdr rmt 2049,69; belopp: 116.

Stiftare: Christopher Daniel Bunth, prost och kyrkoherde i Hörby af Lunds stift, docent vid universitetet (se ofvan sid. 422).

Anm. Ursprungliga bestämmelsen att genom fortgående besparingar så småningom bilda trenne stipendier, är genom särskilta stadganden och tillägg 1824 och 1831 ändrad derhän, att rentan utgör ett stipendium för en theologiæ studiosus af skånska nationen, som uppnått 16 år och hvars fader varit eller är prest, med företräde för stiftarens slägtingar utan afseende på deras fäders stånd; innehafves tre år och kan ytterligare på två år förlängas; tillsättes af procancelleren, theologiska faculteten och skånska nationens inspector.

XXXI. **Lybeck-Weidmanska** 1820. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 2500; nuvarande: rdr rmt 3981,75; belopp: 228.

Stiftare: P. G. Weidman, kyrkoherde i Fulltofta af Lunds stift, contractsprost, lärjunge af universitetet.

Anm. För stiftarens slägtingar, eller i brist deraf för studerande af Lunds stift; innehafves tre år; tillsättes af consistorium.

XXXII. **Bildtska** 1820. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 666, 32 sk.; nuvarande: rdr rmt 1104,63; belopp: 62.

Stiftare: Apollonia Matholaij Müller Bildt, enka efter K. R. Bildt svensk minister i Regensburg, en sörjande moder till minne af en älskad son, som under loppet af sina studier vid universitetet i Lund bortrycktes (studeranden Henrik Bildt † 1818, besjungen af Tegnér i skaldestycket "Den främmande ynglingen").

Anm. Stipendiet utgör behållningen af studeranden H. Bildts qvarlåtenskap; utdelas till ograduerad studerande; innehafves tre år; tillsättes af consistorium.

XXXIII. **Ledebourska** I, II 1820. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 2000, ökad s. å.; nuvarande: rdr rmt 3627,96; belopp: 208.

Stiftare: Johan Cornelius Ledebour, handlande i Lund.

Anm. Tvenne stipendier för studerande från Malmö och Lund, med företräde för i Malmö födda studerande; innehafves så länge som stipendiaterna uppehålla sig såsom studerande vid universitetet utan att hafva någon offentlig lön.

XXXIV. **Morsingska** 1821. Ursprunglig hufvudstol rdr bco 500; nuvarande rdr rmt 837,33; belopp: 48.

Stiftare: Lars Morsing, handlande.

Anm. För en studerande af skånska nationen med "fallenhet för economiska yrken och industrieusa företag af skånska råa ämnen"; åtnjutes 2 à 3 terminer; tillsättes af consistorium.

XXXV. **Wåhlinska** 1824. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 500; nuvarande: rdr rmt 868,89; belopp: 50.

Stiftare: Christian Wåhlin, 1:ste theologiæ professor och domprost i Lund (se ofvan sid. 84).

Anm. Enligt särskilt 1831 upprättadt reglemente tillfaller stipendiet ograduerad studerande af skånska nationen med företräde för slägtingar till stiftaren; innehafves tre år och kan äfven det fjerde året åtnjutas såsom premium, om stipendiaten gjort sig till uppmuntran förtjent; tillsättes af consistorium efter förslag af skånska nationens seniorer.

XXXVI. **Henschenska** 1822. Ursprunglig hufvudstol: rdr rgs 3333 16 sk.; nuvarande: rdr rmt 3498,38; belopp: 200.

Stiftare: E. G. Henschen, öfverstelöjtnant, riddare af svärdsorden, bosatt i Göteborg.

Anm. För studerande företrädesvis af blekingska nationen; innehafves två år; bortgifves af consistorium.

XXXVII. **Oscarska** I 1822. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1000; nuvarande: rdr rmt 1678,44; belopp: 94.

Stiftare: Directionen för de af Skånes innevånare tillställde högtidligheter vid kronprinsen Oscars återkomst från dess utrikes resa 1822; stipendiifonden utgör öfverskottet vid nämnda högtidlighet.

Anm. För en studerande af skånska nationen; förslag upprättas af consistorium, och stipendiat utses genom lottning mellan de föreslagna, hvilken anställes i consistorium den 1 december och vid hvilken landshöfdingar och högsta militärperson i Skåne inbjudas att närvara; åtnjutes 3 år.

XXXVIII. **Åbergska** I—VIII 1823. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 4000; nuvarande: rdr rmt 21232,34; belopp: 1200.

Stiftare: Johan Alex. Åberg, directör och innehafvare af Wij säteri och jernbruk i Gefleborgs län, född i Christianstad, som tillika åt denna stads skola gaf en fond af rdr bco 4000 (nuv. 12370,40) till stipendier åt fattiga i staden födda skolynglingar (nuvarande belopp: rdr rmt 700).

Anm. I—III endast för studerande, som vid Christianstads skola åtnjutit Åbergskt stipendium; IV—VIII för studerande, som genomgått denna skola.

XXXIX. **Wickelio-Bergianska** 1824. Ursprunglig hufvudstol: rdr rgs 400; nuvarande: rdr rmt 529,99; belopp: 30.

Stiftare: Anders Wickelius, professor, kyrkoherde i Wäckelsång af Wexiö stift, v. bibliothecarie vid universitetet (se ofvan sid. 444) och E. R. Berg, assessor, egare af Ericsbergs sätesgård i Blekinge.

Anm. För en studerande af småländska nationen som fyllt 17 år och ej redan är candidat eller magister samt ej förut njuter 50 rdr bco eller deröfver i stipendium, med företräde för stiftarnes slägtingar; innehafves i tre år; tillsättes af consistorium efter förslag af småländska nationens seniors-collegium och dess inspector, hvilken vid tillsättningen under olika meningar eger 3 röster.

XL. **Anderssonska** 1824. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 3000; nuvarande: rdr rmt 660,72; belopp: 38.

Stiftare: Rolof Andersson, kyrkoherde i Glimåkra af Lunds stift, contractsprost, lärjunge af universitetet.

Anm. För studerande från Lunds stift af ofrälse stånd och äkta börd, som egna sig åt theologiska studier för att låta prestviga sig; tiden för åtnjutandet obestämd; tillsättes af domcapitlet i Lund; stipendiat skall ställa borgen för att stipendiet återbäres, ifall han väljer annat vitæ genus än det andliga ståndet.

XLI. **Hermanssonska** I, II 1828. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 2000; ökad 1830 med rdr bco 140; nuvarande: rdr rmt 3403,72; belopp: 203.

Stiftare: Fredrik Johan von Hermansson, auditör, den siste af sin ätt.

Anm. För två studerande af skånska nationen, som äro sinnade att göra tjenst vid universitetets bibliothek; åtnjutes till dess stipendiaterna upphöra att tjenstgöra vid bibliotheket eller befordras till vice bibliothecarie eller annan fast tjenst; tillsättes af consistorium efter förslag af bibliothecarien; ena stipendiaten kan äfven vara af annan nation.

XLII. **Trolleska** 1828. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 2000; nuvarande: rdr rmt 3129,71; belopp 180.

Stiftare: Friherre Arvid Trolle, hofmarskalk, innehafvare af Trollenäs.

Anm. Innehafves tre år; tillsättes af consistorium.

XLIII. **Sorbonska** 1829. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 333, 16 sk.; tillökt 1845 med rdr bco 166, 32 sk.; nuvarande: rdr rmt 1156,32; belopp: 66.

Stiftare: H. H. Sorbon, öfverdirectör, med anledning af dess faders tullförvaltaren J. H. Sorbons i Göteborg testamentariska förfogande (1789) och för att "förvara minnet af en älskad faders i lifstiden hysta goda upsåt."

Anm. För en studerande, som är född i Carlshamn, med företräde för stiftarens slägtingar äfven om de icke äro der födda; innehafves tre år, tillsättes af consistorium.

XLIV. **Gyllenkrookska** I, II 1842. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1000; nuvarande: rdr rmt 2083,85; belopp: 120.

Stiftare: Friherre Fredrik Elof Gyllenkrook, major, egare af Sinclairsholm.

Anm. Tvenne stipendier för fattiga studerande; åtnjutes ett år, dock kan förlängning beviljas, likväl ej öfver tre år; tillsättes efter consistorii förslag af den äldste inom stiftarens ättegren och efter dess utslocknande inom friherrliga ätten Gyllenkrook samt derefter af consistorium.

XLV. **Svenssonska** I, II 1841. Ursprunglig hufvudstol: köpeskillingen för ett stiftarinnan tillhörigt hus i Lidköping rdr bco 7200; nuvarande: rdr rmt 11211,68; belopp: 648.

Stiftare: Fru Magdalena L. Svensson, bosatt i Jönköping.

Anm. Tvenne stipendier för studerande, som egna sig åt studiet af lagfarenhet, medicin, eller philosophiska graden, men med företräde för stiftarens slägtingar; innehafves tre år; tillsättes af consistorium.

XLVI. **Lundegrenska** I, II 1844. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1000; nuvarande: rdr rmt 1708,75; belopp: 98.

Stiftare: Enkefru Sophie Lundsten Lundegren i Malmö, för att betyga stiftarinnans undersåtliga vördnad för det älskade konungahuset stiftadt på h. maj:t konung Oscar I:s namnsdag d. 1 december 1844.

Anm. Tvenne stipendier för studerande af skånska nationen; utdelas den 1 december; innehafvas tre år; tillsättes af consistorium academicum.

XLVII. **Danckwardtska** I, II 1849. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1333 16 sk.; nuvarande: rdr rmt 2299,46; belopp: 132.

Stiftare: M. G. Danckwardt, stats-secreterare, lärjunge af universitetet, "hvilket derföre hos stiftaren alltid bibehållits i tacksamt minne."

Anm. Tvenne stipendier: ett för en studerande af skånska nationen och ett för en studerande af småländska nationen; med företräde för stiftarens slägtingar; innehafves högst 2 år; tillsättes af consistorium.

XLVIII. **Nilsson-Aschanska** III, IV, V 1850. Hufvudstol: rdrrmt III 9000, IV 9000, V 15000; ökad 1851; belopp: räntorna å dessa summor.

Stiftare: Johan Laurentius Aschan, bergsråd, som bestämde, att af hans fem stipendiistiftelser de trenne, som förvaltas af Uppsala universitet, skulle kunna utdelas äfven åt studerande vid Lunds universitet.

Anm. III för studerande af östgöta, IV för studerande af småländska nationen, båda med företräde för stiftarens slägt, V endast för stiftarens slägt; III och IV innehafvas under tre, högst fem år och tillsättas af consistorierna i Wexiö och Linköping, sedan nationens

inspector afgifvit sitt yttrande; V står under slägtcuratel, tillsättes af curator stipendii och kan med curators bifall användas såsom resestipendium; i händelse af slägtens utslocknande användes stipendiet af medicinska faculteten i Uppsala till resestipendium för unga läkare.

XLIX. **Ekelundska** 1851. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 3000; nuvarande: 3129,1; belopp: 180.

Stiftare: Grosshandlaren Gustaf Ekelund i Norrköping.

Anm. För studerande af småländska nationen, som utses af stiftarens broder, professor A. W. Ekelund, så länge han lefver, och sedermera af nationens inspector och seniorer.

L. **Hastferska** I—II 1854, III 1856. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt I. 2000, II 1500, III 4000; nuvarande: I 2209,13, II 1685,4, III 4198,12; belopp: I 120, II 96, III 240.

Stiftare: Friherrinnan Gustafva Hastfer Ramel på Borreby född 1771, den sista ättlingen af slägten Hastfer, enka efter friherre Otto Ramel. Stiftarinnan hade önskat förblifva okänd till sin död, som inträffade 1859, och beder de unge män, som komma i åtnjutande af dessa stipendier, anse och emottaga dem såsom skickelser af alla goda gåfvors gifvare. 2 Cor. 13, 13.

Anm. I. slägtstipendium för friherrliga slägten Ramel och en gren af grefliga slägten De la Gardie, om deraf behof skulle göras; annars för en medicinæ studerande af skånska nationen att innehafvas i sex terminer; kan bilda nya stipendier. II. för en theologiæ studerande af skånska nationen att innehafvas i sex terminer. III. för en studerande utan afseende på nation och facultet att innehafvas under sex terminer.

LI. **Krutmejer-Schéeleska** I, II 1854. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 6000; nuvarande: 6534,28; belopp: 376.

Stiftare: Betty von Schéele Krutmejer, enka efter cancellirådet Dav. Krutmejer, som under sin lifstid uttryckt önskan om en dylik stipendiistiftelses upprättande.

Anm. I. för skånsk studerande inom theologiska, II för skånsk studerande inom juridiska faculteten; procancelleren eger tillsättningsrätt efter förslag af faculteterna, och stipendierna åtnjutas under sex terminer.

LII. **Gyllenkrookska** III 1856. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1500; nuvarande: 1615,53; belopp: 92.

Stiftare: Friherre Axel Gustaf Gyllenkrook, öfverste kammarjunkare, lärjunge af Lunds universitet, som fästade detta stipendium vid den af honom förut gjorda gåfvan af betydliga naturhistoriska samlingar.

Anm. För en studerande, som utmärker sig i studiet af naturvetenskaperna och som tillhandagår zoologiæ professorn vid vården af de s. k. Gyllenkrookska samlingarne. Hufvudman för friherrliga slägten Gyllenkrook och vid dess utslocknande consistorium academicum eger utnämningsrätt inom af zoologiæ professorn upprättadt förslag; åtnjutes för läsår.

LIII. **Johan Anderssons** 1857. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 3000; nuvarande: 4548,17.

Stiftare: Philosophiæ doctor Johan Andersson, lärjunge af Lunds universitet, och dess moder Cajsa Andersdotter.

Anm. För studerande af vestgöta nation, som vill uppnå philosophisk grad.

LIV. **Wallmarkska** 1858. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 8000; nuvarande: 9910,72; belopp: 570.

Stiftare: Lars Johan Wallmark, öfverdirectör vid technologiska institutet, genom testamente af den 2 juli 1847, i hvilket han åt hvartdera af Sveriges universiteter för samma ändamål anslog en lika summa.

Anm. För en yngre universitetslärare, som utväljes inför rector af electorer, valda af samtliga nationerna; innehafves under tre år.

LV. **Dicksonska** I, II, III, IV 1859. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 20000; nuvarande 20713,19; belopp: 1000.

Stiftare: James, Edvard och Charles Dickson, som dermed uppfyllde sin faders, grosshandlaren i Göteborg Robert Dicksons i lifstiden uttalade önskan och som genom dessa stipendier ville sätta en minnesvård åt en älskad fader.

Anm. För en inom sin facultet ograduerad studerande af hvardera bland universitetets fyra faculteter att innehafvas under tre, högst fyra år; utnämningsrätt tillhör faculteterna i samråd med stipendiets inspector.

LVI. **Oscarska** II, III 1859. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1500; nuvarande: 1940,12; belopp: 112.

Stiftare: Johan Wilhelm Zetterstedt, professor vid Lunds universitet, som velat, att ingen af de vid Oscarska stipendiet I lottdragande skulle på Oscars dag med nedstämdt sinne gå ur lottningsrummet.

Anm. För de tvenne studerande, hvilka varit föreslagna till Oscarska stipendiet I, men vid dragningen blifvit lottlösa.

LVII. **Tegnérska** 1860. Se derom Tegnérska prisstiftelsen.

LVIII. **Axel Emanuel Holmbergs** 1862. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 3000; nuvarande: 3135,75; belopp: 180.

Stiftare: Axel Emanuel Holmberg, bekant skriftställare på historiens och fornkunskapens område, lärjunge af Lunds universitet.

Anm. För studerande med håg och fallenhet för nordisk fornkunskap och historia; utdelas af philosophiska faculteten och innehafves så länge faculteten pröfvar lämpligt.

LIX. **v. Platenska** 1864. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 2000; nuvarande: 2535,42; belopp 145.

Stiftare: Friherre Carl v. Platen, ryttmästare, till minne af h. exc. grefve Baltzar Bogislaus v. Platen, stiftarens farfader, och dess verksamhet såsom svensk commissarie vid föreningen mellan Sverige och Norge.

Anm. För en studerande af skånska nationen, äfven såsom docent; utdelas årligen den 4 november, årsdagen af Sveriges och Norges förening, och innehafves så länge skånska nationens inspector pröfvar lämpligt.

LX. **Anders Edvard Krooks** 1864. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 2000.

Stiftare: J. A. Krook, v. häradshöfding, till minne af dess såsom student vid Lunds universitet aflidne son Anders Edvard Krook.

Anm. Stipendiibeloppet användes till hjelp och understöd åt sjuke behöfvande studerande.

LXI. **Åke Rasmussons** 1867. Ursprunglig hufvudstol rdr rmt 2000; nuvarande 2050,90; belopp 120.

Stiftare: Åke Rasmusson i Hönsinge, hemmansegare, som vid dess stiftande uttryckte önskan att det första gången måtte utdelas vid universitetets tvåhundraåriga jubelfest.

Anm. För en studerande af skånska nationen med företräde för ifrån Wemmenhögs härad och särskilt Grönby socken bördige; innehafves, om så pröfvas lämpligt, under flera år; tillfaller i händelse af universitetets flyttning från Lund elementarläroverket derstädes.

LXII. **Gerds härads** 1867. Årligt belopp rdr rmt 50; hufvudstolen förvaltas af Gerds härads sparbank.

Stiftare: Inom Gerds härad bosatta män till minne af representationsförändringen den 8 december 1865.

Anm. För en studerande från Gerds härad i Skåne; utdelas efter förslag af rectorsembetet hvarje år den 8 december af Christianstads afdelning inom skånska nationen.

LXIII. **Herslowska** 1868. Hufvudstol rdr rmt 1000; belopp 50; blifvande besparingar bilda ett nytt Herslowskt stipendium. Jubelstipendium.

Stiftare: P. J. Herslow, prost och kyrkoherde i Hästveda i Skåne; lärjunge af universitetet, samt dess hustru, fru Julie v. Friedrichs Herslow, i anledning af universitetets tvåhundraåriga jubelfest.

Anm. För en studerande från Skåne eller Blekinge med företräde för den, som genomgått Christianstads elementarläroverk; innehafves under tre år.

LXIV. **Elfström-Murrayska** I, II 1868. Hufvudstol rdr rmt 12000. Jubelstipendium.

Stiftare: A. G. Elfström, theologiæ doctor, prost och kyrkoherde i Mönsterås af Kalmar stift, lärjunge af Lunds universitet, samt dess hustru, fru A. J. Murray Elfström, i anledning af universitetets tvåhundraåriga jubelfest.

Anm. För 2 studerande af Kalmar stift, som bereda sig till inträde i prestembetet och tjenstgöring i samma stift; tillsättes efter ansökan vid universitetet af styrelsen för Kalmar högre elementarläroverk och innehafves i 3 år samt ytterligare 2 år i händelse stipendiat önskar uppnå philosophisk grad.

LXV. **Tullbergska** I, II 1868. Hufvudstol rdr rmt 6000; blifvande belopp 300; ränteöfverskott och besparingar bilda nya stipendier. Jubelstipendium.

Stiftare: J. W. Tullberg, prost och kyrkoherde i Herslöf i Skåne, lärjunge af Lunds universitet, samt dess hustru, fru G. Björklund Tullberg i anledning af universitetets tvåhundraåriga jubelfest.

Anm. För 2 studerande af småländska nationen med företräde för dem, som bereda sig till inträde i presterligt embete; innehafves i 3 år med förlängning om så pröfvas lämpligt.

LXVI. **Johan Holmbergssons** 1868. Ursprunglig hufvudstol rdr rmt 3000; nuvarande 3134,60; belopp 180. Jubelstipendium.

Stiftare: Carl Schmidt, justitieråd, lärjunge af Lunds universitet, till minne af juris professorn, doctor Johan Holmbergsson, vid universitetets tvåhundraåriga jubelfest.

Anm. För en studerande inom juridiska faculteten; utdelas af juridiska faculteten.

LXVII. **Falckska** I—VI 1868. Hufvudstol: rdr rmt 12000. Jubelstipendium.

Stiftare: J. M. Falck, prost och kyrkoherde i Wälinge i Skåne, lärjunge af Lunds universitet, vid firandet af universitetets tvåhundraåriga jubelfest.

Anm. Slägtstipendium för afkomlingar af stiftarens syskon, fördeladt i 6 lotter, men kan under vissa förutsättningar tillfalla theologiæ studerande af skånska och blekingska nationerna med företräde för dem från Wälinge och Katslösa socknar i Skåne.

LXVIII. **Jubilæi-Falckianum** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 150; nuvarande 155,63. Tillägg till föregående. Efter hvarje hundrade års förlopp användes hälften af denna hufvudstol jemte derå upplupna ränta till ökande af föregående stipendium.

LXIX. **Lundbergska** I, II 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 8000; nuvarande 8030,60. Jubelstipendium.

Stiftare: O. Lundberg, värdshusidkare i Lund.

Anm. För 2 studerande af skånska nationen; förslag till stipendiat upprättas af skånska nationens seniorscollegium, förstärkt med äldste seniorn i hvarje afdelning; innehafves i 2 år.

LXX. **Holmqvistska** I, II, III 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 10000; nuvarande 10360,50; belopp 600. Jubelstipendium.

Stiftare: J. H. Holmqvist, prost och kyrkoherde i Qville af Göteborgs stift, lärjunge af Lunds universitet, som dermed ville ådagalägga sin tacksamhet mot lärosätet, sin sympathi för dess ungdom och sina önskningar och förhoppningar om flera följande jubelfester.

Anm. För 3 theologiæ studerande af Göteborgs nation, som ämna inträda i predikoembetet och som särskilt vinnlägga sig om den heliga skrifts grundspråk; theologiska faculteten utnämner.

LXXI. **Ljunggrenska** 1868. Belopp: rdr rmt 300; hufvudstolen utfaller efter stiftarens död.

Stiftare: N. P. Ljunggren, lector vid Kalmar högre läroverk, lärjunge af Lunds universitet, som dermed ville gifva ett uttryck af sin tillgifvenhet för detsamma och sitt deltagande för der studerande landsmän.

Anm. För en studerande af Kalmar nation att åtnjutas under två år; stiftaren och efter hans död consistorium academicum utnämner inom af nationen uppgjordt förslag.

LXXII. **Lunds Cathedralskolas** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 800; blifvande 1000. Jubelstipendium.

Stiftare: Lärare och lärjungar vid carolinska cathedralskolan, företrädda af Gustaf Sommelius, skolans rector, som dermed velat bidraga till firandet af Lunds universitets jubelfest 1868.

Anm. För en studerande, som utgått ur den carolinska cathedralskolan; utdelas hvarje år den 27 maj.

LXXIII. **Ystads sparbanks** 1868. Belopp: rdr rmt 400. Jubelstipendium.

Stiftare: Ystads sparbanks principaler, företrädda af ordföranden, consul Carl Gram, till ett minne af det carolinska universitetets tvåhundraåriga jubelfest.

Anm. För en studerande, som genomgått Ystads elementarläroverk med företräde för den i Ystad och angränsande härader födde, eller i brist deraf för studerande af skånska nationen; stipendiet innehafves under tre år af den förre, under ett år af den sednare; consistorium utnämner inom af skånska nationens seniorscollegium uppsatt förslag.

LXXIV. **Småländska nationens jubelstiftelse** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1000; nuvarande: 1024,87; belopp: 50.

Stiftare: En onämnd, som genom tvenne gåfvor af december 1866 och mars 1867 gaf begynnelsen till 1868 års jubelstipendier.

Anm. För en studerande af småländska nationen inom theologiska eller philosophiska faculteterna att innehafvas under två, högst tre år; consistorium tillsätter inom af småländska nationens seniorscollegium upprättadt förslag.

LXXV. **Grundfond för bildande af stipendier för studerande vid kgl. carolinska universitetet i Lund** I, II, III, IV 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 20572,48: belopp 700 (I 300, II 200, III 100, IV 100); en tredjedel af årliga rentan besparas till hufvudstolens ökande. Jubelstipendium.

Stiftare: Svenske män af alla klasser isynnerhet inom det södra Sverige, hvilka i följd af en af universitetets canceller, grefve G. A. Sparre, dess procanceller, biskop W. Flensburg, grefve Carl Dücker m. fl. i november 1867 utställd uppmaning tecknat bidrag till upprättandet af ett varaktigt minne om det deltagande, hvarmed inom området för universitetets verksamhet dess tvåhundraåriga jubelfest 1868 följdes. Fonden blef å stiftarnes vägnar till universitetet öfverlemnad af Carl Trolle, kammarherre, grefve Carl Dücker, friherre Carl Axel Gyllenkrook, kabinettskammarherre, och Carl Otto Borg, fabrikör.

Anm. För studerande utan afseende på nation eller facultet; det ankommer på consistorium att af besparingarne stifta nya stipendier å rdr rmt 100 eller öka de nuvarande.

LXXVI. **Östgöta nations jubelstipendiifond** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1500; nuvarande: 1551,40; belopp: 90.

Stiftare: Äldre medlemmar af östgöta nation, hvilka med anledning af en af nationscuratorerna vid universitetet i november 1867 utställd uppmaning tecknat bidrag, samt nationen sjelf genom besparingar å dess medel.

Anm. För en studerande af östgöta nation; tillsättes af consistorium.

LXXVII. **Götiska nationens jubelstipendiifond** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 900; nuvarande: 909,25; belopp: 40.

LXXVIII. **Småländska nationens jubelstipendiifond** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 3760; nuvarande: 3957,81; belopp: 200.

LXXIX. **Skånska nationens jubelstipendiifond** I, II 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 9922; nuvarande: 10465,65; belopp: 500.

LXXX. **Göteborgska nationens jubelstipendiifond** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 5142; nuvarande: 5194,87; belopp: 200.

LXXXI. **Blekingska nationens jubelstipendiifond** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 4140; nuvarande: 4215,25; belopp: 200.

LXXXII. **Calmar nations jubelstipendiifond** 1868. Ursprunglig hnfvudstol: rdr rmt 1666,67; nuvarande: 1683,34; belopp: 96.

LXXXIII. **Wermländska nationens jubelstipendiifond** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 450; nuvarande: 454,62; belopp: 18.

Stiftare: **Götiska, småländska, skånska, göteborgska, blekingska, Kalmar** och **vermländska nationernas jubelstipendiifonder** äro alla stiftade af äldre vid Lunds universitet studerande nationsmedlemmar, som med anledning af dåvarande nationscuratorers uppmaning på detta sätt ville för samtid och efterverld bevittna det deltagande, hvarmed universitetets tvåhundraåriga jubelfest 1868 af fordna lärjungar följdes.

Anm. Alla dessa stipendier tillsättas af ett collegium, bestående af universitetets rector och nationens inspector och curator, inom ett af nationsseniorатet upprättadt förslag och åtnjutas i två, högst tre år.

LXXXIV. **Hillska** 1868. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 2000.

Stiftare: Carl Johan Danielsson Hill, professor i mathematik vid universitetet, och dess fru Christina Charlotta Rudelius Hill.

Anm. Stipendiistadgar ännu icke gifna.

Wollmarska stiftelsen 1857. Genom förordnande af den 4 juli 1857 hafva auditören A. Wollmar och dess fru Ch. Adlerbaum Wollmar bestämt, att i händelse endast en enda afkomling skulle finnas af deras dotter, friherrinnan Augusta Wollmar Wrangel von Brehmer, skall hälften af Heckeberga gods' årliga behållna afkastning gifvas till Lunds universitet, som deraf eger att bilda en stipendiifond för obemedlade studerande, hvilka utnämnas af consistorium efter studentcorpsens förslag; i händelse att ingen afkomling mera förefinnes och Heckeberga gods tillfallit kongl. hushållningssällskapet, utgår efter tolf brukningsår en årlig summa af rdr rmt 750 att till enahanda ändamål och på enahanda sätt användas.

B) Vid landskapsföreningarne fästade stipendier.

a) Vid Götiska.

I. **Retzianska** 1808. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 100; nuvarande: rdr rmt 150; belopp: 9.

Stiftare: Anders Jahan Retzius, professor i economi och naturalhistoria vid universitetet, inspector öfver götiska landskapsföreningen.

Anm. Utdelas af curator- och seniorscollegium vid slutet af hvarje vårtermin.

b) Vid Småländska.

II. **Sandmarkska** 1850. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 2000; nuvarande: rdr rmt 2016; belopp: 85 terminligen.

Stiftare: Gudmund Sandmark, medicinæ doctor, lärjunge af universitetet.

Anm. Utdelas terminligen af inspector och curater, under hvilkas vård fonden är ställd.

III. **Tiliandro-Colliandrianum** 1807. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 300; nuvarande: 350; belopp: 15.

Stiftare: Smålands nation jemte doctor P. Tiliander, kyrkoherde i Wirestad, och A. Wickelius, nationens curator (se ofvan sid. 444).

Anm. Utdelas terminligen af curator.

IV. **Borgska** 1864. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1028; ökad 1868, 1869; nuvarande: 2000; belopp: 100.

Stiftare: Carl Otto Borg i Lund, fabrikör och riddare.

Anm. Tillsättes af inspector, curator och äldste senior efter seniorscollegii förslag.

c) Vid Skånska.

V. **Ljunggrenska** 1858. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 840,26; nuvarande: 1000; belopp: 40.

Stiftare: Skånska landskapsföreningen och professor Gustaf Ljunggren, dess dåvarande curator.

Anm. För en behöfvande medlem, som derigenom beredes fri bostad i Academiska Föreningen.

d) Vid Skånska och Blekingska.

VI. **Wåhlin-Tersmedenska** I, II 1861. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 6000; belopp: räntan å hufvudstolen.

Stiftare: Carl Ludvig Wåhlin, kyrkoherde i Carlshamn, och dess fru Magdalena Maria Tersmeden Wåhlin.

Anm. Utdelas af kyrkorådet i Carlshamn till 2 studerande af skånska och blekingska landskapsföreningarne.

e) Vid Kalmare.

VII. **Hillska** 1862. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 450; nuvarande: 500,83.

Stiftare: Carl Johan Danielsson Hill, professor i mathematik vid universitetet.

Anm. Användes till betalande af terminsafgiften för behöfvande medlemmar.

VIII. **Trägårdhska** 1864. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 400; belopp: 20.

Stiftare: O. E. Trägårdh på Läggevi, brukspatron, lärjunge af universitetet.

Anm. Utdelas årligen af inspector efter förslag af nationen.

C) Vid Academiska Föreningen fästade stipendier.

I. **Gyllenkrookska** 1856. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1200; nuvarande: rdr rmt 1800; belopp: 90.

Stiftare: Friherre Axel Gustaf Gyllenkrook, öfverstekammarjunkare.

Anm. För innehafvaren af Gyllenkrookska stipendiet III, hvilken härigenom erhåller fri boning inom Academiska Föreningen.

II. **Tornérhjelmska** 1861. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 750, i fem år ökad med rdr rmt 150 årligen; nuvarande: 2047,41.

Stiftare: Rudolf Tornérhjelm, förste hofstallmästare, egare af Wrams Gunnarstorp i Skåne.

Anm. Skall efter stadgade grunder användas till beredande af fri bostad, ved, ljus, uppassning och spisning inom Akademiska Föreningen åt en studerande.

III. **Sellergrenska** 1862. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1500; nuvarande: 2206,5.

Stiftare: En okänd, som genom professor Johan Gustaf Ek öfverlemnade gåfvan såsom ett minne af Peter Lorentz Sellergren, comminister i Helleberga.

Anm. För en studerande af Smålands landskapsförening med riktning åt de presterligt theologiska studierna; utdelas först när för halfva räntan af fonden fri bostad med ved och ljus kan af Acad. Föreningen lemnas; tillsättes af ett collegium bestående af ordföranden, nationernas deputerade, theologiska facultetens decanus och småländska nationens inspector.

IV. **Collinska-(Rosengrenska)** 1862. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 1500; nuvarande: 1819,16.

Stiftare: J. H. Rosengren, conrector vid Jönköpings skola, lärjunge af universitetet.

Anm. För en studerande inom philosophiska eller theologiska faculteterna af Smålands landskapsförening; stipendiaten åtnjuter fri bostad och ved inom Academiska Föreningen och skall i en framtid äfven åtnjuta fri spisning; tillsättes af Sellergrenska stipendiets collegium jemte philosophiska facultetens decanus.

V. **Prins Oscar Fredriks** 1863. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 5000; nuvarande: 5414,2.

Stiftare: Medlemmar af Lunds samhälle vid h. k. h. hertigens af Östergötland besök i Lund hösten 1863, såsom ett uttryck af varm tillgifvenhet för konung och konungahus.

Anm. Bereder fri bostad, ved och spisning åt en studerande; tillsättes inom af Acad. Föreningens deputerade uppgjordt förslag af ett genom dem utsedt collegium af 4 medlemmar jemte ordföranden.

VI. **Carl Adolf Agardhs** 1865. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 5000; nuvarande: 5181,76.

Stiftare: Gamla sparbanken i Lund genom dess direction, såsom ett minne af dess upphofsman biskop Carl Adolf Agardh.

Anm. Bereder åt en studerande fri bostad, ved, spisning, uppassning och ljus inom Akad. Föreningen; tillsättes på samma sätt som prins Oscar Fredriks stipendium.

VII. **Konung Carl XV:s** 1866. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 5000; nuvarande: 5397,20.

Stiftare: Medlemmar af Lunds samhälle på Carlsdagen 1866.

Anm. Bereder åt en studerande fri bostad, ved, ljus och middagspisning inom den Akademiska Föreningen; tillsättes inom af deputerade uppgjordt förslag af fyra af dem valda electorer och ordföranden.

D) Vid Lunds domcapitel fästade stipendier.

I. **Nieroth-Hellmanska** 1783. Se ofvan sid. 461.

II. **Ohlssonska** 1807. Se ofvan sid. 463.

III. **Wæströmska** 1818. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 666, 32 sk.; nuvarande: rdr rmt 1000; belopp: 60.

Stiftare: B. Wæström, kyrkoherde i W. Sallerup och Remmarlöf af Lunds stift, lärjunge af universitetet.

Anm. För en theologiæ studerande född i Landskrona stad eller i brist deraf för en inom Skåne född.

IV. **Daniel Nilssonska** 1855. Ursprunglig hufvudstol: rdr bco 1111, 5 sk. 4 rst.

Stiftare: Daniel Nilsson, prost och kyrkoherde i Backaryd i Blekinge, lärjunge af universitetet.

Anm. För en theologiæ studerande i första rummet från Näsum socken, i andra från Jemshögs, i tredje från Backaryds, i fjerde från Skåne eller Blekinge; åtnjutes i 2, högst 3 år; Lunds domcapitel förvaltar fonden och tillsätter stipendiet till en eller flere, som det för godt finner.

V. **Gahmska** I—III 1868. Belopp: rdr rmt 450. Jubelstipendium.

Stiftare: Gustaf Sebastian Gahm, kyrkoherde i Hjernarp i Skåne, lärjunge af universitetet, som för välgörande ändamål vid sin död 1868 anslog en fond af rdr rmt 20000.

Anm. För 3 theologiæ studerande, som tillhöra Lunds stift; tillsättes af Lunds stifts domcapitel.

Vid **Kalmar domcapitel** äro följande stipendier fästade, hvilka kunna till studerande vid båda rikets universiteter utdelas:

Björkmans, 2 à rdr rmt 33,81.

De Mornaijs, 1 à rdr rmt 136,80.

Sandbergs, 3 à rdr rmt 75.

Wijks, 4 à rdr rmt 150.

Af enahanda beskaffenhet äro **stiftens stipendia collectanea** och de vid Göteborgs högre elementarläroverk fästade **Hvitfeldska** stipendierna.

V. Resestipendier.

I. Kungliga och riksstatens resestipendier.

I. **Det kgl. större resestipendiet** 1852. Belopp: rdr rmt 1800.

II. **Det kgl. mindre resestipendiet** 1852. Belopp: rdr rmt 1200.
Begge stiftade af riksens ständer under konung Oscar I:s regering.

Anm. Utdelas årligen till vetenskapsidkare vid universitetet, med skyldighet för innehafvare af det större stipendiet att minst 10 månader, för innehafvare af det mindre att minst 6 månader uppehålla sig å utrikes ort; det åligger stipendiat att sednast 6 månader efter hemkomsten till consistorium och cancellersembetet afgifva en fullständig reseberättelse, hvilken sedan i universitetsbibliotheket förvaras. Cancelleren utnämner efter förslag af consistorium, till hvilket ansökningar inlemnas inom september månads utgång.

III. **Konung Carl XV:s resestipendium** 1862. Belopp: rdr rmt 1000.
Stiftare: Hans Majestät Konung Carl XV.

Anm. För läkare, som vid Lunds universitet med heder aflagt de prof, hvilka erfordras för rätt till ansökan af läkarebefattningar i statens tjenst; stipendiet tillsättes af medicinska faculteten och åtnjutes ett, högst två år, med skyldighet för stipendiat att i förra fallet vistas fem, i sednare tio månader utomlands och sednast sex månader efter återkomsten till faculteten ingifva antingen reseberättelse eller vetenskaplig afhandling, som grundar sig på studier, gjorda under resan.

II. Enskilta resestipendier.

A) Vid universitetet fästade resestipendier.

I. **Æryleanska** 1619—42. Ursprunglig hufvudstol: rdr specie 500; nuvarande: rdr rmt 510,70.

Stiftare: Niels Jörgensen Æryleus, född 1564, decanus vid Lunds domcapitel från 1619 till sin död 1642 samt dess hustru Maren Ærylea.

Anm. Æryleanska stipendiet är jemte det Grubbeska universitetets äldsta enskilta stipendiistiftelse och har ursprungligen, liksom detta, tillhört den gamla danska domskolan i Lund. Dess stiftare hade anslagit det till resestipendium ("een studiosum at holde udenlands for"), men då det från början syntes föga tillräckligt och genom förluster ytterligare förminskats, användes det länge såsom stipendium vid Lunds universitet. Kongl. brefvet af den 6 maj

1843 bestämmer, att det skall lemnas otillsatt, intill dess inkomsten kan vara tillräcklig för det ursprungliga ändamålet. Följdes stiftarens förordnande bokstafligen, kunde detta stipendium användas för studier vid Upsala universitet, men ej vid dem i Kjöbenhavn eller Christiania.

II. **Humero-Steuchiska** 1725, 1734. Ursprunglig hufvudstol: dlr kopparm. 16000; nuvarande: rdr rmt 4093,87; utdelas när beloppet uppnått rdr rmt 1000.

Stiftare: Bonde Humerus, professor vid Lunds universitet och domprost, samt dess hustru Anna Steuch Humerus, till tacksamhet för all under lifstiden åtnjuten välgerning och till efterdöme åt andra att ej heller förgäta sin fattiga nästa.

Anm. Slägtstipendium, vexlande mellan studerande af Humeriska och Steuchiska slägterna och, när ingen sådan anmäler sig, emellan studerande af småländska nationen och studerande i allmänhet vid Lunds universitet. Consistorium eger tillsättningsrätten.

III. **Faltzburgska** 1750. Ursprungligt belopp: $^1/_4$ af räntan af Faltzburgska stipendiifonden; utdelas nu, när beloppet sammanlagdt utgör rdr rmt 1200.

Stiftare: Se ofvan Faltzburgska stipendiet sid. 460.

Anm. För studerande i allmänhet; stipendiets författning af 1754 bestämmer, att resestipendiet kan utdelas äfven för inrikes studieresor; författningen af 1843 talar endast om utländska resor; stiftaren sjelf har ej lemnat någon speciel bestämmelse.

IV. **Reiserska** 1782. Ursprungligt belopp: rdr specie 100; nuvarande: rdr rmt 400. Vid hvarje ledighet utdelas ett års ränta och besparingarne såsom pris.

Stiftare: Anders von Reiser, landshöfding, som fästade denna stipendiistiftelse vid sin stora välgörenhetsstiftelse Lerkesholm och Lerka genom ett dermed förenadt fideicommisscapital.

Anm. För docent eller studerande; stipendiat utnämnes inom af consistorium upprättadt förslag af landshöfdingen i Christianstads län; han kan efter utnämnandet ett år uppehålla sig i Lund och får, så länge han styrker förkofran i studier vid utländska universitet, innehafva stipendiet. Vilkor för prisets erhållande är utgifvandet af en godkänd afhandling sednast ett år efter hemkomsten.

V. **Battramska** 1823. Ursprunglig hufvudstol: rdr rmt 7500; nuvarande 9885,71; belopp: 4 års renta å hufvudstolen.

Stiftare: Friherre Herman Battram, statssecreterare, lärjunge af Lun universitet.

Anm. För en studerande af skånska nationen, som utomlands egnar sig åt studie skogshushållning; tillsättes af canceller, procanceller och professor i economi (botanik).

VI. **Dicksonska** 1859. Belopp: rdr rmt 2000.

Stiftare: Se Dicksonska stipendiet sid. 469.

Anm. Detta stipendium bildas af nämnde fonds besparingar och utdelas åt någo academisk lärare med särskilt afseende på en sådan, som anses i en framtid kunna bli versitetet till gagn och heder.

VII. **Jacob Letterstedts resestipendium** 1857. Hufvudstol: pund

Stiftare: Jacob Letterstedt, generalkonsul i Capstaden, som bestä Lunds universitet hvar femte gång skulle ega att tillsätta stipendiat v

åt kgl. vetenskaps-academien skänkta fond. Stiftaren uttryckte den önskan, att stipendiat, som sednare inträdde i oberoende ställning, ville till fonden återbära större eller mindre del af hvad han uppburit för att tilläggas fondens besparingar, af hvilka nya stipendier för inrikes resor bildas, hvilka enligt samma grunder och i lika ordning utdelas.

Anm. Stipendiaten, som kan tillhöra hvilken samhällsklass som helst och hvars ålder ej får öfverstiga 40 eller understiga 25 år, tillsättes af consistorium inom af seniorer och candidater af alla faculteter upprättadt förslag; han förses med instruction och aflägger tre månader efter sin återkomst berättelse om resan.

Wollmarska stiftelsen 1857. Enligt auditören A. Wollmars och dess fru Ch. Adlerbaum Wollmars ofvannämnda förordnande (se sid. 473) skall i den händelse, att ingen afkomling af deras dotter friherrinnan Augusta Wollmar Wrangel von Brehmer mera förefinnes och Heckeberga gods i följd deraf tillfallit kgl. hushållningssällskapet, efter tolf brukningsår en årlig summa af rdr rmt 750 utgå till Lunds universitet, som deraf genom årligen tillagda rentor bildar en resestipendiifond, tillräcklig för tvenne årliga resestipendier till adjuncter och docenter.

B) Vid Academiska Föreningen fästade resestipendier.

I. **Oehlenschläger-Tegnérs stipendium** 1869.

Stiftare: Representanter af Kjöbenhavns och Lunds studerande ungdom vid det tillfälle, då de möttes i Lund för att begifva sig till det fjerde allmänna nordiska studentmötet i Christiania.

Anm. Stipendiifonden är fästad vid Academiska Föreningen och Studenterforeningen i Kjöbenhavn samt till förvaltning åt den förra öfverlemnad. Dess syfte är att skiftevis bereda en studerande vid Kjöbenhavns och en vid Lunds universitet tillfälle att studera vid annat nordiskt universitet och inom annat land än det han sjelf tillhör. Stipendiet tillsättes, sedan fonden uppnått ett kapitalbelopp om 600 rdr rmt:s ränta, hvartannat år i Lund, hvartannat i Kjöbenhavn, af stipendiets curatorer, hvilka utgöras af ledande seniorn i Kjöbenhavns Studenterforening och sociala utskottets förman i Academiska Föreningen samt tvenne inom hvardera föreningen valda medlemmar.

I. Academiska Föreningen.

Första tanken till bildandet af en universitetets alla kretsar, de äldre och de yngre, sammanslutande förening blef af cancelleren grefve Lars von Engeström uttalad i en skrifvelse af den 28 september 1811 och under deraf föranledda förhandlingar af en minoritet inom det academiska consistoriet vidare utvecklad. Det stadnade emellertid då vid upprättandet af ett läsesällskap. År 1829 uppdykade denna tanke ånyo och denna gång inom universitetets yngre kretsar. Under loppet af 1830 nådde den sitt förverkligande derigenom, att samtliga vid universitetet studerande landskapsföreningar sammanslöto sig till en Academisk Förening, till deltagande i hvilken de för alltid såsom hedersledamöter inbjödo universitetets procanceller och ordinarie professorer: samtliga universitetets adjuncter, docenter och öfriga tjenstemän inträdde såsom ordinarie ledamöter i densamma jemte alla i landskapsföreningarne inskrifna studenter. Den på detta sätt bildade Academiska Föreningen inträdde såsom ett led i universitetets organisation, när universitetets dåvarande canceller, kronprinsen Oscar, under den 28 februari 1831 stadfästade dess stadgar, i kraft af hvilka jemte universitetets lärare enhvar vid universitetet inskrifven lärjunge i och genom den i statuterna stadgade inskrifningen i landskapsförening äfven måste inträda såsom medlem i densamma. Då det äldre lässällskapet samtidigt öfvergick uti den nybildade Föreningen, lemnades åt denna det anslag af universitetets kassa, hvilket detta alltifrån sitt upprättande åtnjutit. — Anslaget var emellertid ringa och har aldrig blifvit ökadt, så att den Academiska Föreningen kan sägas hafva helt och hållet grundat sin materiella tillvaro genom egna sträfvanden och allmänhetens aldrig tröttande välvilja för densamma. År 1848 såg den sig i tillfälle att lägga grunden till den stora byggnad, hvilken 1851 fullbordades och alltsedan varit universitetets sociala medelpunkt.

De stadgar, hvilka vid den Academiska Föreningens bildande blefvo henne gifna, visade sig, då hon nått en fullständigare utveckling, otillfredsställande, och sedan under loppet af 1860:talet försök till deras ombildning blifvit gjorda, nådde denna sitt förverkligande under inflytelsen af den anda, hvilken deltagandet i 1868 års jubelfest kallat till lif inom Föreningen. I dessa nya stadgar, hvilka sedan den 2 october 1869 blifvit gällande, uttalar den Academiska Föreningen såsom sin uppgift och sitt ändamål, "att utveckla och förädla det academiska lifvet vid Lunds universitet genom att i ett samfund förena universitetets lärare och tjenstemän, medlemmarne af de studerande landskapsföreningarne och äldre från universitetet redan utgångne studenter, som fortfarande önska vara vid detsamma fäste." Till vinnandet af detta ändamål bereder hon för sina medlemmar tillfälle dels till dagligt personligt umgänge, till läsning af skandinavisk och vigtigare europeisk tidnings-, tidskrifts- och bok-literatur, till sång- och musik-öfningar, till bildande sällskapsnöjen af olika art; dels till sammanslutning i enskilta vetenskapliga föreningar och dels till understöd åt mindre bemedlade medlemmar. Föreningens hufvudmän äro de vid universitetet studerande landskapsföreningarne, hvilkas medlemmar utgöra dess ordinarie ledamöter: hedersledamöter och e. o. ledamöter äro dels universitetets styresmän, lärare och tjenstemän, dels också till hedersledamöter särskilt invalda män, som på något utmärkt sätt bidragit till dess förkofran. Hedersledamöter och e. o. ledamöter kunna jemte förutvarande academiska medborgare, utan att inträda i landskapsförening, inskrifva sig såsom särskilta betalande medlemmar och ega då att genom valda ombud deltaga i Föreningens sociala styrelse.

Öfverstyrelsen utgöres af landskapsföreningarnes valda ombud, som för år utse en ordförande och en secreterare; i denna styrelse, hvilken högsta ledningen af Föreningens angelägenheter tillkommer, ega äfven af dess öfriga embetsmän cassör, edil, ombudsman, economiska utskottets två valde ledamöter och förmännen för sociala utskottet, atheneum och bibliotheket säte och stämma. *Sociala styrelsen* eger högsta vården om det sociala lifvets utveckling; den utgöres af ordföranden, ett socialt utskott, förmännen för bibliotheket, atheneum, studentcorpsen och sångföreningen samt de särskilta ledamöternas ombud. En *economisk styrelse,* bestående af ordföranden, tvenne valde ledamöter, cassör och edil, har närmaste vården om Föreningens economi.

Vetenskapliga föreningar räknar den Academiska Föreningen tio: en theologisk, en juridisk, en medicinsk, en historisk, en mathematisk, två philosophiska, tre naturvetenskapliga.

De prisstiftelser och stipendier, hvilka af ädla gifvare blifvit vid den Academiska Föreningen fästade, hafva i sammanhang med universitetets öfriga prisstiftelser och stipendier blifvit nämnda. Äfven många andra vedermälen af varmt intresse för sina syften har den under sin korta tillvaro af knappt en mansålder fått emottaga. Så riktades 1865 dess bibliothek med en gåfva af nära 4000 band af en bland dess fordna medlemmar, godsegaren Carl Mörck. Så blef det konstmuseum, hvilket trenne skånska målare J. Boklund, J. M. Stäck och Th. Billing 1861 grundade för sitt fädernelandskap, vid densamma fästadt. Detta museum, öppet för den academiska undervisningen och stående under uppsigt af professorn i esthetik, har sedan ej mindre genom gåfvor af andra konstnärer än af den kungliga familjen och enskilta konstälskare vunnit tillväxt, och det är att hoppas, att engång de skånska landskapens innebyggare med samfäld kraft skola antaga sig denna för dem, Lunds universitet och den Academiska Föreningen gemensamma, för alla lika gagneliga och hedrande stiftelse.

Ordförande.

I. **Johan Henrik Thomander** 1830 pastor. Se procancellerer.

II. **Nils Otto Ahnfelt** 1831 docent. Se docenter i theologiska faculteten.

III. **Nils Henrik Lovén** 1832—54 docent, sedermera professor. Se professorer i theoretisk medicin.

IV. **Christian Naumann** 1854—59 professor. Se professorer i stats- och processrätt.

V. **Johan Gustaf Ek** 1859—60 professor. Se professorer i romersk vältalighet och poesi.

VI. **Gustaf Ljunggren** 1860—68 professor. Se professorer i esthetik.

VII. **Theodor Wisén** 1868 professor. Se professorer i nordiska språk.

II. Universitetets lärjungar.

Universitetets handlingar lemna icke före detta århundrade fullständiga upplysningar om antalet af under hvarje lästermin eller läsår vid lärosätet närvarande lärjungar. Deremot kan nästan med fullkomlig fullständighet framläggas förteckningen på de under hvarje år inskrifna. Innan vi meddela denna, vilja vi först lemna några spridda data angående antalet af vid detsamma närvarande lärjungar under olika tider af dess tvåhundraåriga tillvaro, deras fördelning i landskapsföreningar och samfärdseln mellan detta och andra universitet.

Universitetet begynte sin verksamhet i början af år 1668 med ett lärjungeantal af omkring 100, af hvilka 17 under loppet af 1667 blifvit inskrifna. Inom loppet af året 1668 torde emellertid antalet hafva uppgått till omkring 200, enär under detta år inalles 196 inskrefvos. Då under följande år 169 blefvo inskrifna, torde man kunna antaga, att universitetets närvarande lärjungeantal 1669 höjt sig till omkring 300. Men missförhållanden vid universitetet torde hafva gjort, att detta antal under de följande åren något sänkt sig. Intill utbrottet af skånska kriget 1676, öfverstego de årliga inskrifningarne intet år 80 och understego intet år 50.

Vid universitetets återupprättande år 1682 torde flera förut inskrifna lärjungar hafva återkommit; under de första 2 ½ åren inskrefvos 252 nya lärjungar. Man torde sålunda med stor sannolikhet kunna uppskatta antalet af närvarande lärjungar vid denna tidpunkt till emellan 2 och 300. De årliga inskrifningarne intill 1698 understego blott ett år, 1688, 50 och öfverstego under tvenne år 90. Vårterminen 1692 utgjorde enligt en samtida anteckning i consistorii protocoll hela antalet 212. Det torde intill århundradets slut hafva hållit sig vid emellan 200 och 250. Ifrån 1701 till 1709 berättiga enahanda förhållanden till enahanda antagande. Under åren 1710—18 göra krigets öfverflyttande till Skåne, pesten och öfriga olyckor hvarje sannolikhetsberäkning öfver antalet af de terminligen närvarande otillförlitlig. Somliga terminer under åren 1712,

1713 och 1716 var universitetets verksamhet fullkomligt afbruten. Inskrifningarne höllo sig vid de vanliga siffrorna: 50 till 100. Blott 1710 och 1717 nedgick siffran till 32 och 37. 1702 och 1711 höjde den sig till 106 och 98. Efter fredernas afslutande 1719—21 höjde sig lärjungeantalet och nådde under Carl Gyllenborgs cancelleriat sin höjdpunkt under århundradet. En anteckning i consistorii protocoll för 1775 uppskattar det, när det var som högst, till 500, hvilket af inskrifningssiffrorna att döma ej heller synes osannolikt: det inskrefs nemligen under detta cancelleriat omkring 1200 studenter, deraf 1736 154 och 1739 148. Året 1742 hade visserligen att framvisa en lika hög inskrifningssiffra, men då det vid denna tid blef ett allmännare bruk att som studenter inskrifva barn, ja till och med barn i vaggan, lemna inskrifningssiffrorna ej mera någon norm för bedömandet af de vid universitetet närvarande. Under Nils Palmstiernas cancelleriat sjönk lärjungeantalet så, att det 1760 icke uppgick till 200. Vårterminen 1762 utgjorde det endast 193. Det höjde sig sednare något, utgjorde 1775 258 och uppgifves i en anteckning från detta år i allmänhet vid denna tid hålla sig emellan 2 till 300. 1807 utgjorde det omkring 300. 1817 års höstermin utgjorde det 324 och höll sig emellan 1817 och 1827 vid närmare 400; endast vårterminen 1818 öfversteg det denna siffra (434). 1827—37 öfversteg i allmänhet antalet 400; endast höstterminen 1834 understeg det siffran 380 (223; koleran var härtill orsaken). 1837—47 utgjorde antalet, ingen termin under 400 och höjde sig under tvenne terminer (höstterminen 1842, vårterminen 1843) till öfver 500; medeltalet var 450. 1847—57 var förhållandet ungefär enahanda. 1857—68 voro, i följd af de täta förändringarne inom skolväsendet, förändringen af studentexamen och möjligen några andra förhållanden, vexlingarne mycket betydliga. Så visar vårterminen 1858 ett antal af 358, höstterminen 1863 ett antal af 544 — det högsta, som universitetet torde hafva uppnått — och vårterminen 1867 ett antal af 319. Emellan dessa siffror ligger antalet af under de öfriga terminerna vid denna tidpunkt närvarande. Höstterminen 1869, sedan förhållandena stadgat sig, hade, efter ett jemt stigande, antalet uppgått till 445 eller ungefär den siffra, som tyckes erbjuda normaltalet för universitetet vid den utveckling, det under detta århundrades midt uppnått. Lunds universitet har företrädesvis varit ett sydsvenskt universitet och torde så äfven förblifva, intill dess en lifligare samfärdsel emellan de nordiska universiteten och folken utvecklat ett vetenskapligt vandringslif för universitetens lärjungar af sådan art, som det, hvilket inom den sydgermaniska odlingskretsen länge herrskat och som inom vår äldre univer-

sitetsutveckling ej varit helt och hållet okändt: dess utveckling i fråga om lärjungarnes antal har också, liksom dess utveckling i öfrigt, följt det södra Sveriges, med hvars bildningsintressen universitetets framtida bestånd äfven är på det närmaste förbundet.

En blick på lärjungarnes fördelning i landskapsföreningar visar ögonskenligt, i hvad grad universitetet kan anses såsom ett företrädesvis sydsvenskt. Medan en skånsk och en blekingsk landskapsförening aldrig kunnat bilda sig vid det nordsvenska universitetet, hafva en stockholmsk, en södermanländsk och en norrländsk landskapsförening endast för kortare tidpunkt haft bestånd vid det sydsvenska. Deremot hafva landskapsföreningarne vid detta universitet utgjorts och utgöras alltjemt af den skånska, blekingska, småländska, vest- och östgötiska, vermländska samt Göteborgs och Kalmare. Af dessa har alltid den skånska, ur hvilken 1697 för dess storhets skull den blekingska utbröts, varit den, som räknat de flesta medlemmarne.

Det var naturligt, att Lunds universitet med sitt centrala läge inom Skandinavien och sin närhet till utlandet ej skulle sakna studiebesök af andra universitets lärjungar, så länge ännu ej ett vetenskapligt vandringslif af flera sammanstötande orsaker blifvit vid de nordiska universiteten förqväfdt. Lunds studentmatrikel förtjenar äfven ur denna synpunkt att studeras. Så visar det sig att under de första 8 åren af dess bestånd, 1668—76, 17 kjöbenhavnare och 29 upsalienser blifvit inskrifna. Under årtiondet 1682—92 inskrefvos 14 kjöbenhavnare, 52 upsalienser och 3 norrmän. Samtidigt inskrefvos under hela tidrymden 1668—92 27 studenter från tyska universitet (18 greifswaldare, 6 rostockare) samt 9 studenter från Åbo universitet. För tidrymden 1692—1720 lemna universitetets handlingar ur denna synpunkt inga upplysningar. Men under perioden 1720—41 hafva 5 kjöbenhavnare, 121 upsalienser, 6 åboenser och 13 lärjungar af tyska universitet blifvit inskrifna. Derefter försvinna kjöbenhavnarne (1790 inskrefs undantagsvis en) och antalet af till Lund anländande upsalienser torde hafva aftagit i bredd med examensväsendets utveckling, hvilket mer och mer afslöt äfven de svenska universiteten från hvarandra. De då och då sedermera förekommmande inskrifningarne af lärjungar från det andra svenska universitetet torde ännu icke fullkomligen kunna betraktas såsom uttryck af ett ånyo uppspirande vandringslif. Måtte de båda svenska universiteten ej mindre än nordens öfriga universitet snart kunna härutinnan anteckna en förändring: en sådan skall ej blifva utan betydelse i den samfälda nordiska odlingens framtida utveckling!

Den förteckning på hela antalet af vid universitetet inskrifna lär-

1788 — 101.	1816 — 96.	1843 — 54.
1789 — 115.	1817 — 85.	1844 — 72.
1790 — 123.	1818 — 105.	1845 — 73.
1791 — 120.	1819 — 119.	1846 — 76.
1792 — 121.	1820 — 107.	1847 — 103.
1793 — 126.	1821 — 143.	1848 — 109.
1794 — 127.	1822 — 118.	1849 — 142.
1795 — 127.	1823 — 126.	1850 — 74.
1796 — 121.	1824 — 173.	1851 — 111.
1797 — 140.	1825 — 123.	1852 — 98.
1798 — 130.	1826 — 118.	1853 — 108.
1799 — 91.	1827 — 99.	1854 — 126.
1800 — 126.	1828 — 115.	1855 — 146.
1801 — 122.	1829 — 120.	1856 — 129.
1802 — 134.	1830 — 113.	1857 — 123.
1803 — 111.	1831 — 182.	1858 — 99.
1804 — 113.	1832 — 72.	1859 — 104.
1805 — 116.	1833 — 62.	1860 — 91.
1806 — 115.	1834 — 68.	1861 — 133.
1807 — 129.	1835 — 121.	1862 — 129.
1808 — 99.	1836 — 114.	1863 — 262.
1809 — 139.	1837 — 108.	1864 — 40.
1810 — 141.	1838 — 98.	1865 — 18.
1811 — 161.	1839 — 140.	1866 — 41.
1812 — 146.	1840 — 143.	1867 — 52.
1813 — 113.	1841 — 138.	1868 — 86.
1814 — 61.	1842 — 153.	1869 — 124.
1815 — 72.		

Sålunda hafva vid Lunds universitet från 1668 till 1870 ungefär 20000 (19391) studenter blifvit inskrifna.

Vid genomläsningen af matriklarne för utarbetandet af ofvan lemnade öfversigt af lärjungarnes antal hafva följande namn blifvit antecknade. Afsigten har icke varit att lemna en rad af enskilta ryktbara namn utan att genom en omfattande förteckning framställa universitetets läroverksamhet i dess olika riktningar. Också stå här vid sidan af de stora och lysande namnen smärre och obemärkta. Det saknas väl ej heller namn, hvilka blifvit mera bekanta än berömda.

Krigare, statsmän, politiska personligheter och embetsmän.

Carl Gustaf Rehnsköld 1670.
Adam Ludvig Lewenhaupt 1671.
Gustaf Lewenhaupt 1671.
Carl Gustaf Hård 1684.
Chr. Lorents Stobæus von Stobée 1685.
Josias Cederhjelm 1690.
Johan Palmqvist 1694.
Olof Nordeman Nordenstråle 1696.

Henrik Hammarberg 1698.
Carl Otto Lagercrantz 1701.
Nils Palmstierna 1709.
Johan Georg Lillienberg 1722.
Johan Ludvig Hård 1726.
Henning Adolf Gyllenborg 1732.
Nils Adam Bielke 1733.
Fredrik Axel von Fersen 1734.
Carl Adlerfelt 1734.
Fredrik Ribbing 1735.
Carl Friedrich Pechlin von Löwenbach 1735.
Joachim Beckfries 1735.
Christopher Johan Rappe 1736.
Carl Nathanaël Klerck af Klercker 1748.
Arved Fredrik Kurck 1748.
Erik Klint af Klint 1751.
Christopher Bogislaus Ziebeth Zibet 1752.
Wilhelm Mauritz Klingsporr 1756.
Lars von Engeström 1757.
Johan Christopher Toll 1764.
Matthias Rosenblad 1764.
Carl Lagerbring 1758.
Carl Axel Trolle-Wachtmeister 1768.
Wilhelm Klintberg af Klinteberg 1769.
Josua Sylvander 1784.
Johan Peter Billberg af Billbergh 1788.
Carl Törneblad 1790.
Gillis Edenhjelm 1794.
Casper Ehrenborg 1801.
Elias Lagerheim 1807.

Biskopar, superintendenter och kyrkans män.

Hans Bagger 1669.
Haqvin Spegel 1669.
Jesper Svedberg 1669.
Israel Kolmodin 1669.
Johan Poppelman 1669.
Jöns Steuchius Steuch 1695.
Henrik Schröder 1697.
Carl Papke 1703.
Nils Lagerlöf 1708.
Johan Engeström 1715.
Lars Muhrbeck 1716.
Olof Osander 1718.
Petrus Filenius 1721.
Carl Jesper Benzelius 1729.
Carl Gustaf Schröder 1735.
Jöran Schröder 1735.
Lars Benzelstierna 1735.
Petrus Munck 1745.
Nils Hesslén 1745.
Thure Weidman 1756.
Georg Wallenstråle 1760.
Carl Johan Eberstein 1772.
Wilhelm Faxe 1782.
Anders Carlsson Kullberg af Kullberg 1788.
Esaias Tegnér 1799.
Carl Adolf Agardh 1799.
Anders Bruhn 1801.
Christopher Isac Heurlin 1804.
Johan Henrik Thomander 1812.
Petrus Murbeck 1723.
Abraham Pettersson 1741.
Henrik Schartau 1771.
Anders Hylander 1772.
Lars Linderot 1778.
Martin Erik Ahlman 1788.
Peter Lorentz Sellergren 1788.
Jacob Otto Hoof 1791.
David Magnus Hummel 1793.
Bengt Jacobson Bergqvist 1803.
Hans Birger Hammar 1831.

Jurister.

David Nehrman Ehrenstråle 1712.
Johan Gabriel Richert 1800.
Hans Samuel Collin 1802.
Fredrik Schrevelius 1817.

Läkare.

Nils Rosén von Rosenstein 1723.
Arvid Faxe 1741.
Peter Jonas Bergius 1746.
Gabriel Lund 1747.
Pehr Unge 1752.
Johan Henrik Engelhart 1776.
Arvid Henrik Florman 1777.
Jonas Henrik Gistrén 1784.
Eberh. Zacharias Munck af Rosenschöld 17
Carl Fredrik Liljewalch 1786.
Jacob Sönnerberg 1790.
Per Gustaf Cederschiöld 1798.
Sven Adolf Norling 1806.
Carl Johan af Ekströmer 1810.
Johan Olof Lagberg 1820.

Philosopher och lärare i philosophi.

Andreas Rydelius 1699.
Johan Nelander 1722.
Matthæus Fremling 1762.
Lars Peter Munthe 1766.
Thomas Thorild 1775.

Historiska skriftställare och samlare.

Reinhold Gustaf Modée 1713.
Sven Bring Lagerbring 1720.
Carl Chr. Gjörvell 1740.
Bengt Bergius 1741.
Gustaf Sommelius 1742.
Nils Reinhold Brocman 1745.
Johan Christopher Barfod 1771.
Nils Henrik Sjöborg 1773.
Magnus Laurentius Ståhl 1778.
Sven Peter Bexell 1794.
Carl Fredrik Rothlieb 1798.
Magnus Bruzelius 1799.
Johan Fredrik Lundblad af Lundbla
Göran Jacob Thomæus 1802.
Carl Georg Brunius 1803.
Carl Wilhelm Lilliecrona 1805.
Anders Ligoell 1807.
Jacob Ekelund 1811.
Johan Gustaf Lilliegren 1811.
Axel Emanuel Holmberg 1837.
Paul Gabriel Ahnfelt 1817.
Carl Wilhelm Bergman 1842.

Naturforskare och mathematici.

Kilian Stobæus 1709.
Johan Leche 1724.
Carl Linnæus von Linné 1727.
Nils Schenmark 1739.
Erland Samuel Bring 1750.
Anders Jahan Retzius 1758.
Jöns Matthias Ljungberg 1763.
Jonas Dryander 1776.
Eric Acharius 1782.
Carl Fredrik Fallén 1786.
Carl Adolf Agardh 1799.
Conrad Qvensel 1783.
Johan Wilhelm Dalman 1803.
Bengt Fredrik Fries 1810.
Anders Adolf Retzius 1810.
Carl Henrik Boheman 1813.
Alexis Edvard Lindblom 1817.
Anders Gustaf Dahlbom 1825.
Magnus Wilhelm von Düben 1828.

Språkforskare.

Jonas (Johan) Otter 1724.
Johan Lundblad 1779.
Anders Otto Lindfors 1798.
Johan Gustaf Ek 1828.
Johan Ernst Rietz 1831.

Skalder, vittra författare, öfversättare och publicister.

Mikkel Christoffersen Ravn-Corvin 1670.
Niclas Oelreich von Oelreich 1716.
Olof Dahlin von Dalin 1721.
Johan Peter Höppener 1744.
Gustaf Fredrik Gyllenborg 1748.
Bengt Lidner 1774.
Nils Lorentz Sjöberg 1774.
Johan David Wallerius 1788.
Johan Anders Wadman 1791.
Peter Adam Wallmark 1793.
Pehr Henrik Ling 1793.
Johan Christopher Askelöf 1796.
David Johan Aspelin 1796.
Lars Arnell 1797.
Esaias Tegnér 1799.
Lars August Ekmarck 1808.
Georg Gabriel Ingelman 1809.
Magnus Jacob Crusenstolpe 1810.
Erik Johan Stagnelius 1811.
Nils Lovén 1811.
Johan Henrik Thomander 1812.
Assar Lindeblad 1818.
Israel Tollin 1827.
Gustaf L. Sommelius 1829.

Konstsamlare och konstnärer.

Gustaf Adolf Sparre 1757.
Gustaf Trolle Bonde 1784.
Johan Holmbergsson 1820.
Otto Lindblad 1829.
Josef Stäck 1829.

Yrkesmän.

Johan Fischerström 1751.
Rutger Maclean 1757.
Frans Suell 1758.

Resande.

Carl August Gosselman 1817.
Eberhard Munck af Rosenschöld 1825.
Charles Andersson 1847.

Skolmän.

Johan Streling 1716.
Christian Lunell 1735.
Gabriel Andreas Beyer 1739.
Johan Rosén 1747.
Otto Christian Wåhlin 1758.
Lucas Gadd 1771.
Georg Richard Ahlman 1783.
Carl Anders Rääf 1813.
Pehr Johan Böklin 1818.
Fredrik Emanuel Borg 1824.

Välgörare.

Axel Gustaf Gyllenkrook 1794.

Det uppgifves med anspråk på tillförlitlighet att vid Lunds universitet äfven studerat: **Gilbert Sheldon** (före 1728), **Johan Göransson** (1740), **Mourits von Friedenreich,** dansk historisk skriftställare, (1754) och **Anders Håkansson af Håkanson** (före 1767); men dessa namn finnas ej i universitetets matriklar antecknade. Ingen nu lefvandes namn har här blifvit upptaget.

Innehållsförteckning

öfver andra delen af Lunds universitets historia.

Styrelse och Styresmän 1—51.

Lärareplatser och Lärare 51—433.

Theologiska Faculteten 53—105.

Theologiska Seminarium 100—105.

Juridiska faculteten 106—131.

Sid.

Philosophiska Faculteten 173—428.

Namnförteckning.

COMMUNITETET,

PHILOLOGISKA SEMINARIET.

PRISSTIFTELSER,

UNIVERSITETS- OCH RESESTIPENDIER.

ACADEMISKA FÖRENINGEN

OCH

UNIVERSITETETS LÄRJUNGAR.

EMBETS- OCH TJENSTEMÄN.

Tillägg:

Sid. 443. VII. **Niclas Oelreich von Oelreich** 1732—39. Se professorer i theoretisk philosophi.

Sid. 449. XXXVI. (**Fredrik Emanuel Braune** 1867). Född i Göteborg 1832; student 1849; philosophiæ doctor 1859; docent i romersk literatur och archeologi 1858; e. o. bibliotheksamanuens 1863; ordinarie 1867 6/4.

Tryckta skrifter: Disp. Lund.: Satiræ D. Junii Juvenalis cum commentario et interpretatione suecana. 1857. 8:o. — De particula *ut* simplici et copulata. 1866. 4:o. — Om den latinska chrians composition och delar. Lund 1864. 8:o. — Svenska vitterhetsarbeten af Andreas Rydelius I Bidrag till det carolinska tidehvarfvets vittra literatur ur Lunds universitets handskriftssamling utg. af M. Weibull och F. Braune. Lund 1868. 8:o. — I *Nordisk universitetstidskrift:* Några anteckningar om studentlifvet under Lunds universitets första århundrade. Lund 1858. 8:o. — Om den philosophiska graden vid Lunds universitet. Ibm 1864. 8:o. — Recensioner. — *Utgifvit:* 6—10 häftena af samma tidskrifts häften från Lund.

Utom de i förteckningarne upptagne hafva vid universitetet varit anställda tvenne **docenter,** om hvilkas utnämning och läroämnen universitetets handlingar ej meddela bestämda upplysningar, ehuru de såsom docenter förekomma. Dessa äro:

Johan Rosén 1752—56. Född 1726 i Sexdräga i Westergötland; student i Upsala 1742 och i Lund 1747; philosophiæ magister 1748; docens i Upsala 1749; docens i Lund 1752; förestod professionen i romersk vältalighet och poesi derstädes 1754; eloquentiæ et poeseos lector i Göteborg 1759; theologiæ doctor 1762; död i Göteborg 1773.

Tryckta Skrifter: Disp. Ups.: An et quo sensu poesis et imitatio sint unum idemque. 1749. 4:o. — De genio linguæ suecanæ. I—III. 1750—51. 4:o. — *Disp. Lund.:* De poesi morum effectrici. Spec. I ex doctrina veterum, inprimisque Aristotelis. 1753. 4:o. — Spec. II ex doctrina Wolfii et Meyeri. e. a. 4:o. — De adjumentis historiæ poeticis. 1754. 4:o. — *Utgifvit:* Göteborgska Magazinet 1759—63, Göteborgska Weckobladet 1763—64, 1765, Göteborgska Spionen 1766, Prestetidningen 1768, Hvad Nytt? Hvad Nytt? 1771—73.

Marcus Jönsson 1768. Född 1733; död i Lund 1769.

Tryckt Skrift: Disp. Lund.: De justo pretio theologiæ naturalis. 1768. 4:o.

Sid. 476. Till de för båda rikets universiteter gemensamma stipendier böra äfven räknas *riddarhusstipendierna.*

Rättelser.

Sid. 3 rad. 17 nedifrån står Genevadsbro; läs Kattarp.
„ 45 „ 20 uppifrån står 1823; läs 1853.
„ 331 „ 5 „ står (Carl Adolf Agardh inskrefs) 1799 $^{5}/_{10}$, således dagen efter Esaias Tegnér; läs 1799 $^{4}/_{10}$, således samma dag som Esaias Tegnér. Det är i philosophiska facultetens matrikel som de blifvit på olika dagar inskrifna.
Sid. 431 rad. 16 nedifrån står delecta mentis; läs delectamentis.
„ 431 „ 15 „ „ augent vertere conatus; läs augent, vertere conatus est.
„ 450 „ 17 uppifrån „ Toly; läs Tolg.
„ 450 „ 20 „ „ för 1796; läs från 1796.
„ 453 „ 16 „ „ sectis; läs jectis.
„ 453 „ 18 „ „ jervanda; läs servanda.
„ 490 „ 8 „ „ Johaa; läs Johan.
„ 490 „ 6 nedifrån „ Ligoell; läs Lignell.
„ 489 och 491 Carl Lagerbring 1758 och Conrad Qvensel 1783 intaga rum i ordningsföljden enligt dessa årssiffror.

